

Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028
Plean Forbartha Chontae

Ráiteas Scríofa

Comhairle Contae
Átha Cliath Theas
South Dublin County Council

Réamhrá

Ullmhaíodh Plean Forbartha Contae Átha Cliath Theas 2022-2028 tar éis tréimhse chomhairliúcháin fhairsing a bhain le cuir chuige nua mar fhreagra ar shrianta paindéimeach Covid. Ba iad Comhaltaí Tofa Chomhairle Contae Átha Cliath Theas a rinne an Plean an 22 Meitheamh 2022. Fuarthas breis agus 600 aighneacht ón bpobal i gcoitinne agus ó pháirtithe leasmhara eile le linn phróiseas déanta an phlean.
Is é an Plean seo an doiciméad beartais is tábhachtaí a threoraíonn fás agus forbairt Chontae Átha Cliath Theas amach anseo. Tá an Plean bunaithe ar fhianaise agus cuireann sé 'treochlár' eacnamaíoch, sóisialta, cultúrtha agus comhshaoil láidir agus comhaontaithe ar fáil don Chontae.

I 2028 beidh Baile Átha Cliath Theas ina áit a bhfuil ár bpobail bródúil aisti, ar féidir lenár ngnóthaí rathú inti agus a chabhróidh linn maireachtáil níos glaise agus níos sláintiúla. Cuireann na polasaithe agus na cuspóirí atá sa Phlean go léir leis an bhfís seo, ag cur béime méadaithe sa pholasaí ar athrú aeráide a mhaolú agus oiriúnú dó.

Cé go mb'fhéidir go bhfuilimid ag dul isteach i dtréimhse de thorthaí eacnamaíocha neamhchinnte, tá an Contae suite go maith chun a chinntiú go bhfuil pobail inbhuanaithe againn le timpeallacht ardchaighdeáin. Breathnaíodh ar an ngá le pleanáil do thithíocht nua, deiseanna fostaíochta, áiseanna pobail, naisc iompair agus infrastruchtúr eile lena n-áirítear fuinneamh mar chuid den Phlean ar glacadh leis.

Léiríonn an fhís freisin misean Phlean Corparáideach Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 'áit bheoga chuimsitheach a dhéanamh dár gcontae do na daoine a chónaíonn, a thugann cuairt, a oibríonn agus a dhéanann gnó anseo, anois agus sa todhchaí'. Beidh rathúlacht an Phlean Forbartha Contae ag brath ar rannpháirtíocht ghníomhach na bpobal, na ngnólachtaí, na gcónaitheoirí agus an phobail ar fud Chontae Átha Cliath Theas chomh maith le baill foirne agus comhaltaí tofa. Maidir leis seo, ba mhaith liom buíochas a ghabháil le gach duine a chuir aighneachtaí isteach ar an bPlean.

Is próiseas casta thar dhá bhliain é Plean Forbartha a ullmhú, agus ba mhaith liom an deis seo a thapú chun moladh agus buíochas a ghabháil leis na Comhaltaí Tofa agus le foireann Chomhairle Contae Átha Cliath Theas, a d'oibrigh i ndlúthpháirt le linn an tréimhse sin.

Daniel McLoughlin
Príomhfheidhmeannach,
Comhairle Contae Átha Cliath Theas
Meitheamh 2022

Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028
Plean Forbartha Chontae

South Dublin County Council
Comhairle Contae Atha Cliath Theas

Tá 40 Comhairleoir Contae san iomlán ag Áth Cliath Theas a thoghtar ó 4 thoghcheantar Cluain Dolcáin, Leamhcán / Baile Phámar / Cluain Dolcáin Thuaidh, Ráth Fearnáin / Teach Mealóg / Teach na Giúise / Bóthar na Bruíne agus Tamhlacht.

D'oibrigh na Comhaltaí Tofa a thaispeántar thíos i gcomhpháirtíocht le foireann Chomhairle Contae Átha Cliath Theas ar ullmhú an Phlean nua thar thréimhse dhá bhliain agus ba é an buaicphointe a bhí acu ná a rún chun Plean Forbartha Contae Átha Cliath Theas 2022-2028 a dhéanamh ar an 22 Meitheamh 2022.

Cluain Dolcáin:

William Joseph Carey *Sinn Féin*, **Kenneth Egan** *Fine Gael*, **Trevor Gilligan** *Fianna Fáil*, **Peter Kavanagh** *Neamhspleách*, **Eoin Ó Broin** *Daonlathaigh Shóisialta*, **Shirley O'Hara** *Fine Gael*, **Francis Timmons**, *Neamhspleách.*

Leamhcán / Baile Phámar / Cluain Dolcáin Thuaidh:

Vicki Casserly *Fine Gael*, **Lisa Kinsella Colman** (go dtí Deireadh Fómhair 2020) *Sinn Féin*, **Paul Gogarty** *Neamhspleách*, **Alan Hayes** *Neamhspleách*, **Madeleine Johansson** *Pobal seachas Brabús*, **Shane Moynihan** *Fianna Fáil*, **Derren Ó Brádaigh** (ó Nollaig 2020) *Sinn Féin*, **Ed O'Brien** *Fianna Fáil*, **Guss O' Connell** *Neamhspleách*, **Liona O'Toole** *Neamhspleách*, **Joanna Tuffy**, *Lucht Oibre*.

Coiste Ceantar Ráth Fearnáin / Theach Mealóg / Theach na Giúise / Bhóthar na Bruíne:

Carly Bailey *Daonlathaigh Shóisialta*, **Yvonne Collins** *Fianna Fáil*, **Laura Donaghy** (ó Meán Fómhair 2020) *Comhaontas Glas*, **Alan Edge** *Neamhspleách*, **Pamela Kearns** *Lucht Oibre*, **Brian Lawlor** *Fine Gael*, **Emma Murphy** *Fianna Fáil*, **Lynne McCrave** (ó Meán Fómhair 2020) *Fine Gael*, **Suzanne McEneaney** (ó Bealtaine 2021 go dtí Feabhra 2022) *Comhaontas Glas*, **Ronan McMahon** *Neamhspleách*, **David McManus** *Fine Gael*, **Clare O'Byrne** (go dtí Márta 2021) *Comhaontas Glas*, **Deirdre O'Donovan** *Fianna Fáil*, **Lyn Hagin Meade** (ó Bealtaine 2022) *Comhaontas Glas*.

Tamhlacht:

Teresa Costello *Fianna Fáil*, **Mick Duff** *Neamhspleách*, **Louise Dunne** *Sinn Féin*, **Sandra Fay** (go dtí Aibreáin 2021) *Dlúthpháirtíocht*, **Patrick Pearse Holohan** *Neamhspleách*, **Cathal King** *Sinn Féin*, **Kieran Mahon** *Dlúthpháirtíocht*, **Charlie O'Connor** *Fianna Fáil*, **Baby Pereppadan** *Fine Gael*, **Dermot Richardson** *Sinn Féin*, **Liam Sinclair** *Neamhspleách*, **Leah Whelan** (ó Meitheamh 2021) *Dlúthpháirtíocht*.

Buíochas:

Tá Plean Forbartha Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas ullmhaithe faoi stiúir Mick Mulhern, Stiúrthóir Pleanála agus Iompair Úsáide Talún, ag an bhfoireann seo a leanas:

Foireann Plean Forbartha

Hazel Craigie *Pleanálaí Sinsearach*, **Stephen Willoughby** *Pleanálaí Feidhmiúcháin Sinsearach*, **Anne Hyland** *Pleanálaí Feidhmiúcháin Sinsearach*, **Siobhan Duff** (ó Samhain 2020 – Iúil 2021) *Pleanálaí Feidhmiúcháin Sinsearach*, **Sinead Geoghegan**, **Leah Clarke**, **Camille Bleytou** (ó Shamhain 2020), **Tracy McGibbon** (ó Feabhra 2022) **Suzanne O'Toole** (Deireadh Fómhair 2021) *Pleanálaí Feidhmiúcháin*, **John Carty** (go dtí Meitheamh 2021), **Ben Duignan**, **Fiona Redmond** (ó Nollaig 2021) *Pleanálaí Cúnta*, **Irenie McLoughlin** *Oifigeach Caomhnaithe Ailtireachta*, **Dr Rosaleen Dwyer** *Oifigeach Oidhreachta*.

Foireann Oifige Líníochta

Larry McEvoy *Príomhtheicneoir*, **John Lockhart** *Teicneoir Sinsearach Feidhmiúcháin*, **David McIntyre**, **Carl Embleton** *Teicneoirí Feidhmiúcháin*, **Neil Kiernan**, **Alan Jones**, **Fergal Healy**, **Linda Conway** *Teicneoirí.*

Foireann Riaracháin

Mary Maguire *Oifigeach Feidhmiúcháin Sinsearach*, **Fiona Campbell** (ó Eanáir 2022) *Oifigeach Riaracháin*, **Chris Shanahan** (ó Eanáir 2021 go dtí Nollaig 2021) *Oifigeach Riaracháin*, **Edel Colgan** *Oifigeach Sinsearach Foirne,* **Adrienne McGee** (ó Eanáir 2021 go dtí Nollaig 2021) *Oifigeach Foirne* **Marian Dunne** *Oifigeach Foirne Cúnta*, le cúnamh breise ó **Vikki Cryan**, **Ciara Brennan** *Oifigigh Chléireachais.*

Ionchur Breise

Ranna Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas - Pleanáil agus Iompar Úsáide Talún; Forbairt Eacnamaíochta, Fiontraíochta agus Turasóireachta; Comhshaol, Uisce agus Athrú Aeráide; Ranna Tithíochta, Forbartha Sóisialta agus Pobail agus Seirbhísí Ailtireachta.

Grafaicí agus Foilsitheoireacht Deisce **Lynda Shepherd (colouringbox)**, Mapáil Comharsanachta Maisithe, Straitéis Bonneagair Ghlais agus Anailís Eacnamaíoch **KPMG Future Analytics**, Measúnú Carachtar Tírdhreacha **Minogue and Associates**, Athbhreithniú ar Limistéir Chaomhnaithe Ailtireachta **John Cronin**, Airde Foirgníochta agus Dlús. **O'Mahony Pike Architects**, Anailís Eitlíochta **O 'Dwyer and Jones Design Partnership**, Measúnú Straitéiseach Comhshaoil **Brady Shipman Martin**, Measúnú Cuí **Scott Cawley**, Measúnú Straitéiseach Riosca Tuilte **Roughan O'Donovan**, **Codema**, Codema Comhairliúcháin Fuinnimh, **pTOOLS** Forbartha Láithreán Gréasáin, Tairseach Comhairliúcháin **CiviQ**.

Clár Ábhair

Réamhrá Fís Straitéiseach agus Gníomhú Aeráide **11**

1.0 Réamhrá 13
1.1 Próifíl an Chontae 13
1.2 Comhthéacs Reachtúil 13
1.3 Plean Forbartha Contae Átha Cliath Theasa Ullmhú 16
1.4 Struchtúr an Phlean 17
1.5 Comhthéacs Fhís 18
1.6 Fhís Straitéiseach 19
1.7 An Fhís a Bhaint Amach 19
1.8 Gníomhú ar son na hAeráide 21
1.9 Gníomhú ar son na hAeráide agus Ról an Phlean Forbartha 23

Croístraitéis agus Straitéis Lonnaíochta **27**

2.0 Réamhrá 28
2.1 Gníomhú ar son na hAeráide 28
2.2 Achoimre Feidhmiúcháin 28
2.3 Comhthéacs Reachtúil 29
2.4 Comhthéacs Fhís 30
2.5 Sonraí Daonra agus Tithíochtat 37
2.6 Croí Straitéis 45
2.7 Straitéis Lonnaíochta 65
2.8 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide 81

Oidhreacht Nádurtha, Chultúrtha agus Thógtha **83**

3.0 Réamhrá 84
3.1 Fostaíocht i gContae Bhaile Átha CliathTheas 84
3.2 Oidhreacht agus Gníomhú ar son na hAeráide 86
3.3 Oidhreacht Nádúrtha 86
3.4 Oidhreacht Sheadálaíochta 109
3.5 Oidhreacht Thógtha 122
3.6 Caomhnú Ailtireachta, Inoiriúnaitheacht agus Cruthú Áite 134
3.7 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide 141

Bonneagar Glas **143**
4.0 Réamhrá 144
4.1 Modheolaíocht 146
4.2 Comhthéacs Fhís 148
4.3 An Spásúlacht a Shainiú Creat 164
4.4 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide 183

Dearadh Cáilíochta agus Sláintiúil Comhfhorbairt Áite **185**
5.0 Réamhrá 186
5.1 Comhthéacs an Bheartais 187
5.2 Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe 188
5.3 Comharsanachtaí Tuaithe Inbhuanaithe 214
5.4 Pleananna / Creataí 216
5.5 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide 220

Tithíocht **223**
6.0 Réamhrá 224
6.1 Straitéis Tithíochta agus Measúnú Eatramhach ar Riachtanais Tithíochta 226
6.2 Soláthar Tithíochta 230
6.3 Tithíocht do Chách 232
6.4 Cóiríocht don Lucht Siúil 235
6.5 Soláthar Tithíochta Eile 236
6.6 Cóiríocht don Mhic Léinn 237
6.7 Cáilíocht na Forbartha Cónaithe 237
6.8 Comhdhlúthú Cónaithe i gCeantair Uirbeacha 242
6.9 Tuaithe Straitéis Tithíochta 244
6.10 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide 251

Gluaiseacht Inbhuanaithe **253**
7.0 Réamhrá 254
7.1 Gluaiseacht Inbhuanaithe agus Gníomhú Aeráide 255
7.2 Comhthéacs an Bheartais Pleanála 255
7.3 Beartais agus Cuspóirí Uileghabhálacha 256
7.4 Sciar ModhTaistil 258
7.5 Siúl agus Rothaíocht 261
7.6 Iompar Poiblí 270
7.7 Líonra Bóithre 278
7.8 Dearadh Bóithre agus Sráideanna 285
7.9 Staidéir Iompair agus Bainistíocht Tráchta 288
7.10 Carrpháirceáil 290
7.11 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide 295

Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte **297**
8.0 Réamhrá 298
8.1 Bonneagar Pobail agus Gníomhú ar son na hAeráide 298
8.3 Ionchuimsiú Sóisialta agus Forbairt Pobail 299

8.4 Bonneagar Sóisialta / Pobail 302
8.5 Ionad Pobail 306
8.6 Áiseanna agus Ionaid Spórt 308
8.7 Páirceanna agus Spás Oscailte Poiblí 312
8.8 Áiseanna Cúraim Sláinte 326
8.9 Áiseanna Cúraim agus Oideachais Luath-Óige 328
8.10 Bunscoileanna agus Lar-Bhunscoileanna 330
8.11 Áiseanna Ardoideachais agus Breisoideachais 335
8.12 Leabharlann 337
8.13 Áiseanna Ealaíon agus Cultúir 338
8.14 Áiteanna Adhartha 340
8.15 Reiligí 341
8.16 Stáisiún Dóiteáin 341
8.17 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide 343

Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíochta 345
9.0 Réamhrá 346
9.1 Fostaíocht i gContae Bhaile Átha Cliath Theas 350
9.2 Téamaí Fostaíochta Átha Cliath Theas 352
9.3 Spás agus Úsáid Talún Éifeachtiúil 359
9.4 Straitéis Miondíola Chontae Bhaile Átha Cliath Theas 361
9.5 Croílar Limistear Miondíolta 367
9.6 Mearbhia 375
9.7 Siopaí Gealltóireachta / Siopaíeischeadúnas 375
9.8 Geilleagar Thuaithe 376
9.9 Turasóireacht agus Fóillíocht 376
9.10 Cairéil agus Eastoscadh Mianra 382
9.11 Suíomhanna Seveso 383
9.12 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide 385

Fuinneamh 387
10.0 Réamhrá 388
10.1 Pleanáil Fuinnimh i nDeisceart Bhaile Átha Cliath 390
10.2 Fuinneamh 393
10.3 Criosanna Dícharbónaithe (CD) 406
10.4 Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide Fuinneamh 408

Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil 411
11.0 Réamhrá 412
11.1 Soláthar Seirbhísí Uisce agus Fuíolluisce 413
11.2 Uisce Dromchla agus Screamhuisce 417
11.3 Bainistíocht Riosca Tuilte 419
11.4 Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide 421
11.5 Bonnegar Leictreacheais 422
11.6 Bainistíocht Dramhaíola 423
11.7 Cailíocht Chomhshaoil: Aer, Torann agus Solas 425

11.8 Aerfoirt agus Aeradróim 428
11.9 Iniúchadh ar Athrú Aeráide 435

Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht 437
12.0 Réamhrá 438
12.1 Forbhreathnú 438
12.2 Cuspóirí Criosaithe um Úsáid Talún 439
12.3 Oidhreacht Tírdhreacha, Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha 455
12.4 Bonneagar Glas 472
12.5 Dearadh Fiúntach agus Comhfhorbairt Áite Fholláin 476
12.6 Forbairt- Tithíochta Cónaithe 484
12.7 An Ghluaiseacht Inbhuanaithe 502
12.8 Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte 513
12.9 Forbairt Eacnamaíochta agus Fostaíocht 518
12.10 Fuinneamh 525
12.11 Bonneagar agus Seirbhísí Comhshaoil 529
12.12 Monatóireacht 545

I 2028 beidh Deisceart Átha Cliath mar áit a bhfuil ár bpobail bródúil as, go bhfuil ár gnóthaí ag borradh agus a g cabhrú linn saoil glasa agus níos folláine.

Réamhrá, Fís Straitéiseach agus Gníomhú Aeráide

Fís

I 2028 beidh Deisceart Átha Cliath mar áit a bhfuil ár bpobail bródúil as, go bhfuil ár gnóthaí ag borradh agus a g cabhrú linn saoil glasa agus níos folláine.

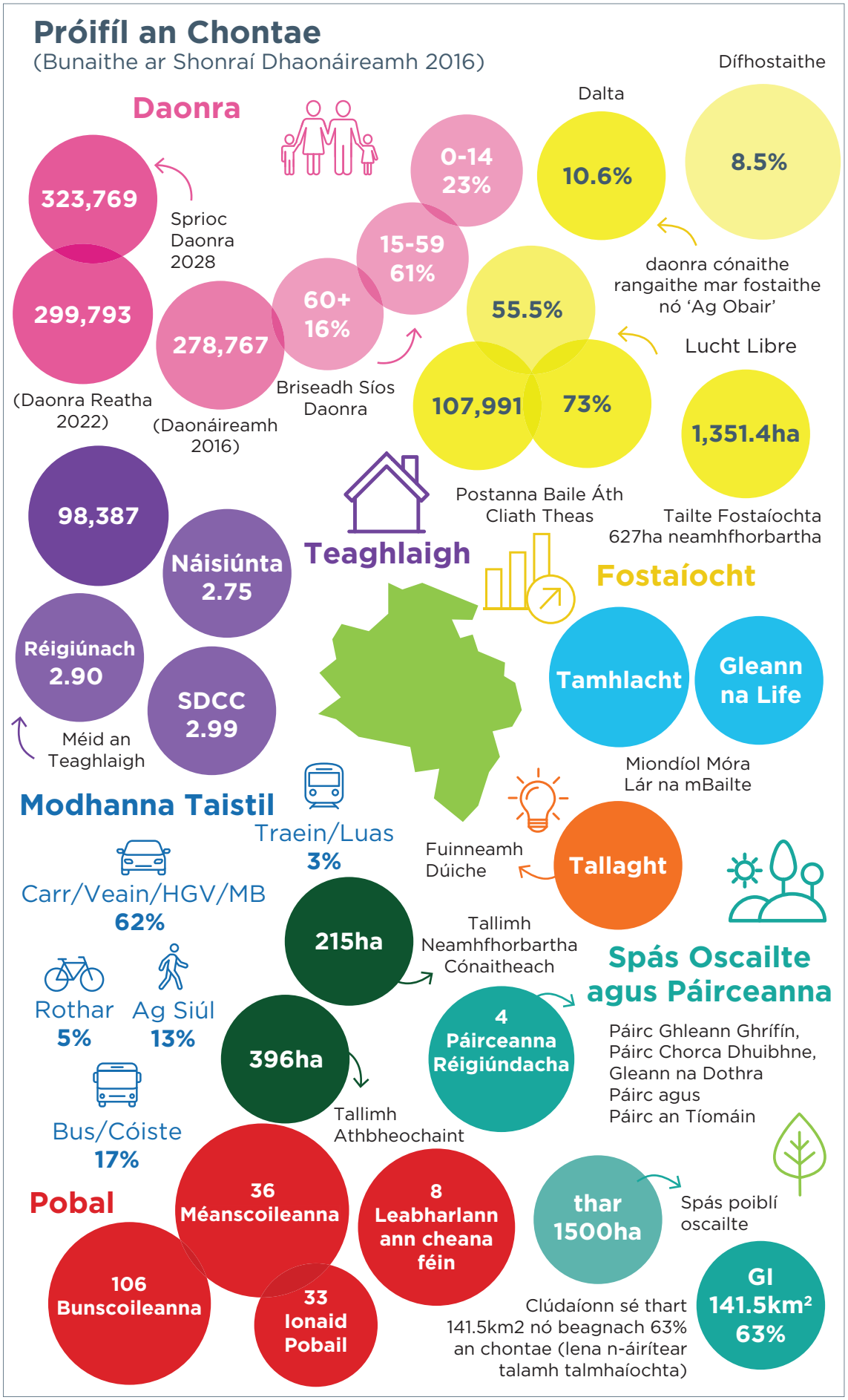
Próifíl an Chontae
(Bunaithe ar Shonraí Dhaonáireamh 2016)
Daonra
323,769
Sprioc Daonra 2028
299,793
(Daonra Reatha 2022)
278,767
(Daonáireamh 2016)
0-14 23%
15-59 61%
60+ 16%
Briseadh Síos Daonra
Dalta
10.6%
Díthostaithe
8.5%
daonra cónaithe rangaithe mar fostaithe nó 'Ag Obair'
55.5%
Lucht Libre
107,991
73%
Postanna Baile Áth Cliath Theas
1,351.4ha
Tailte Fostaíochta 627ha neamhfhorbartha
98,387
Náisiúnta 2.75
Réigiúnach 2.90
SDCC 2.99
Méid an Teaghlaigh
Teaghlaigh
Fostaíocht
Tamhlacht
Gleann na Life
Miondíol Móra Lár na mBailte
Modhanna Taistil
Traein/Luas 3%
Carr/Veain/HGV/MB 62%
Rothar 5%
Ag Siúl 13%
Bus/Cóiste 17%
Fuinneamh Dúiche
Tallaght
215ha
Tallimh Neamhfhorbartha Cónaitheach
396ha
Tallimh Athbheochaint
4 Páirceanna Réigiúndacha
Spás Oscailte agus Páirceanna
Páirc Ghleann Ghrífín, Páirc Chorca Dhuibhne, Gleann na Dothra Páirc agus Páirc an Tíomáin
Pobal
36 Méanscoileanna
8 Leabharlann ann cheana féin
106 Bunscoileanna
33 Ionaid Pobail
thar 1500ha
Spás poiblí oscailte
Clúdaíonn sé thart 141.5km2 nó beagnach 63% an chontae (lena n-áirítear talamh talmhaíochta)
GI 141.5km² 63%

Réamhrá

Leagann Plean Forbartha Contae Átha Cliath Theas 2022-2028 amach an creat úsáide talún chun forbairt sa Chontae a threorú sa todhchaí le fócas ar na háiteanna ina bhfuil cónaí orainn, na háiteanna a n-oibrímid, agus an chaoi a ndéanaimid idirghníomhú agus bogadh idir na háiteanna seo agus ár gcomhshaol a chosaint.

Cuimsíonn an plean fís do phobail atá ag fás sa Chontae, áiteanna, tithíocht, poist, iompar inbhuanaithe agus seachadadh seirbhísí ar bhealach a chuireann gníomh ar son na haeráide agus patrúin éifeachtacha úsáide talún chun cinn, le haird ar leith ar na féiniúlachtaí fisiciúla, cultúrtha, comhshaoil agus sóisialta a shainíonn ceantair laistigh den Chontae agus a thacaíonn lena n-éabhlóid leanúnach agus lena gcomhtháthú lena chéile.

Leagtar amach sa Phlean an straitéis chun réimsí d'fhás daonra a chomhordú agus a chur in ord tosaíochta atá in ann freastal ar suas le 45,000 duine faoi 2028 de réir mar a ghluaiseann Átha Cliath Theas i dtreo 80,000 duine breise agus 32,000 teach nua faoi 2040 de réir fhorálacha spriocanna daonra Náisiúnta agus Réigiúnacha.

1.1 Próifíl an Chontae

Clúdaíonn an Plean Forbartha limistéar riaracháin Chontae Átha Cliath Theas, atá 223 ciliméadar cearnach ar mhéid. Síneann an Contae ó Abhainn na Life go Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus téann sé thar cheantair riaracháin Chathair Bhaile Átha Cliath, Fhine Gall, Dún Laoghaire-Ráth an Dúin, Chill Mhantáin agus Chill Dara.

Conas ba cheart dúinn patrún dlúth fáis a bhaint amach?	Conas ba cheart dúinn bogadh ar bhealach níos inbhuanaithe?	Conas agus cén áit ar cheart dúinn oibriú?	Conas a chosnaimid ár limistéir sléibhe / bithéagsúlacht agus soláthar á dhéanamh do limistéir áineasa?

1.2 Comhthéacs Reachtúil

Cuspóir agus Raon an Phlean Forbartha

Leagtar amach san Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú) na ceanglais reachtacha maidir le Plean Forbartha a dhéanamh. Caithfidh an Plean Forbartha straitéis fhoriomlán a leagan amach maidir le pleanáil cheart agus forbairt inbhuanaithe an Chontae le ráiteas i scríbhinn agus pleananna ann a léireoidh cuspóirí forbartha an cheantair. Agus an Plean á dhéanamh acu tá baill teoranta do phleanáil cheart agus d'fhorbairt inbhuanaithe an cheantair lena mbaineann an Plean Forbartha, oibleagáidí reachtúla aon Údaráis Áitiúil sa cheantar, agus aon bheartais nó chuspóirí ábhartha de thuras na huaire de chuid an Rialtais nó aon Aire Rialtais a mheas. Leagtar amach san Acht cuspóirí éigeantacha nach mór a áireamh i bPlean Forbartha. Áirítear leo sin:

Le cur san áireamh

Chomh maith le comhlíonadh na dTreoirlínte Náisiúnta, Réigiúnacha agus Aireachta ní mór go mbeadh roinnt ceanglais éigeantacha sa Phlean mar atá leagtha amach faoi Alt 10 den Acht um Pleanáil agus **Forbairt, 2000 (arna leasú)**.

I measc na gCuspóirí sin tá;

Lonnaíocht inbhuanaithe / straitéisí iompair
Éileamh ar fhuinneamh a laghdú Astaíochtaí gás ceaptha teasa antrapaigineacha a laghdú Tabhair aghaidh ar oiriúnú don athrú aeráide

Caomhnú & Cosaint ar an timpeallacht

Éascú / soláthar bonneagair

Criosú Talún

Áiseanna Áineasa

Ceantair Athghiniúna Forbairt & Athnuachan

Cuspóirí pleanna bainistíochta abhantraí a chomhlíonadh

Seirbhísí do phobail Comhtháthú sóisialta, pobail, cultúrtha leis an bpleanáil

Struchtúir a Chosaint agus carachtar ACAnna a chaomhnú

Caomhnú Nádúr an Tírdhreacha

Croí-Straitéis agus Straitéis Tithíochta

Tugann na pleananna / léarscáileanna sa Phlean Forbartha léiriú grafach ar na beartais agus na cuspóirí sa ráiteas i scríbhinn. Má thagann aon choimhlint chun cinn idir an ráiteas i scríbhinn agus na pleananna/léarscáileanna, beidh tosaíocht ag ábhar an ráitis i scríbhinn.

Ullmhaíodh Dréachtphlean Forbartha Contae Átha Cliath Theas 2022-2028 de réir cheanglais an Achta Pleanála agus Forbartha 2000 (arna leasú) agus laistigh de ré nua don bheartas pleanála atá leagtha amach faoi Éire 2040 - An Tionscadal: An Chreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus Plean Forbartha Náisiúnta, Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch an Oirthir agus Lár Tíre (RSES) agus Plean Straitéiseach Mórcheantar Uirbeach Bhaile Átha Cliath (MASP).

Croí Straitéis

Cuireann an tAcht um Pleanáil agus Forbairt (Leasú) 2010 oibleagáid ar an údarás pleanála croístraitéis a ullmhú. Caithfidh an chroístraitéis a thaispeáint go bhfuil na cuspóirí forbartha sa Phlean Forbartha comhsheasmhach, a mhéid is indéanta, le cuspóirí forbartha náisiúnta agus réigiúnacha (lena n-áirítear spriocanna tithíochta) atá leagtha amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála agus sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch do Réigiún an Oirthir agus Lár Tíre agus le sainriachtanais bheartais phleanála i dtreoirlínte alt 28 Déanann an chroístraitéis an straitéis tithíochta eolas don straitéis lonnaíochta don Chontae. Cuireann an croístraitéis agus an straitéis tithíochta eolas ar fáil don straitéis lonnaíochta don Chontae.

Measúnuithe Comhshaoil

Caithfear Plean Forbartha an Chontae a mheas freisin faoi reachtaíocht shonrach chomhshaoil.

Rinneadh próiseas foirmiúil de Mheasúnú Straitéiseach Comhshaoil (SEA) mar chuid d'ullmhú an Phlean Forbartha seo, de bhun cheanglais Threoir SEA an AE (2001 / 42 / CE) agus na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt (SEA) 2004 (arna leasú). Cuid dhílis d'ullmhú agus de dhéanamh Phlean Forbartha Chontae Átha Cliath Theas 2022 - 2028 is ea próiseas an SEA. Rinneadh an Plean Forbartha a mheas go córasach agus leasaíodh é nuair is gá. Cuirtear bearta maolaithe comhshaoil san áireamh chun aghaidh a thabhairt ar aon tionchair shuntasacha comhshaoil a aithníodh. Is doiciméad ar leithligh é Tuarascáil Chomhshaoil an SEA, atá le léamh i gcomhthreo leis an bPlean, a luaithe a ghlacfar í.

Faigheann an próiseas SEA tacaíocht ó Mheasúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte (SFRA) sa Chontae. Mar a éilíonn *An Córas Pleanála agus Bainistíocht Riosca i gCás Tuilte – Treoirlínte d'Údaráis Phleanála* (2009), rinneadh measúnú straitéiseach ar riosca tuile chun beartas a threorú agus a ghabhann leis an bPlean mar dhoiciméad ar leithligh. Tá an limistéar riosca tuile san áireamh freisin ar léarscáil Bonneagair Ghlais agus Riosca Tuilte an Phlean Forbartha.

I gcomhlíonadh Treoir maidir le Gnáthóga an AE (92 / 43 / CEE) agus Treoir Éan an AE (79 / 409 / CEE) agus Alt 177 den Acht um Pleanáil agus Forbairt (Leasú) 2010, caithfear tionchair bheartais agus chuspóirí na pleananna reachtúla úsáide talún go léir ar shuíomhanna áirithe atá ainmnithe chun an dúlra a chosaint faoi reachtaíocht

an AE a mheas mar chuid dhílis den phróiseas chun an plean a dhréachtú. Déantar é seo chun a chinneadh an bhféadfadh iarmhairtí diúltacha a bheith ag cur i bhfeidhm bheartais an phlean ar na gnáthóga nó na speicis plandaí agus ainmhithe a bhfuil na suíomhanna seo ainmnithe dóibh. a chinneadh an bhféadfadh iarmhairtí diúltacha a bheith ag cur i bhfeidhm bheartais nó chuspóirí an phlean ar na gnáthóga nó na speicis a bhfuil na suíomhanna seo, ar a dtugtar suíomhanna Natura 2000 ainmnithe dóibh. Rinneadh scagadh Measúnaithe Cuí ar an bPlean agus socraíodh go raibh gá le measúnú cuí Céim 2. Gabhann Ráiteas Tionchair Natura leis an bPlean mar dhoiciméad ar leithligh.

Treoirlínte Alt 28

De réir Alt 28 den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú) rinneadh beartais agus cuspóirí an Aire atá i dtreoirlínte maidir le feidhmeanna údaráis phleanála faoi na gníomhartha pleanála a mheas agus an Plean seo á ullmhú agus á dhéanamh agus tá siad curtha i bhfeidhm sna caibidlí éagsúla den Phlean. Is riachtanas faoi na hAchtanna Pleanála go léiríonn an chroístraitéis go bhfuil na cuspóirí forbartha comhsheasmhach, a mhéid is indéanta, le sainriachtanais bheartais phleanála a shonraítear i dtreoirlínte alt 28 (féach Aguisín 1 freisin).

1.3 Plean Forbartha Contae Átha Cliath Theasa Ullmhú

Ag féachaint d'alt 12 (16), leagtar amach sa phróiseas forordaithe fráma ama 99 seachtaine chun Plean Forbartha a dhéanamh. Mar a léiríodh thuas, bhí an Plean bunaithe ar an Measúnú Straitéiseach Comhshaoil, ar an Measúnú Cuí agus ar an Measúnú Straitéiseach Riosca i gcás Tuilte. Foráiltear leis an Acht do thrí thréimhse comhairliúcháin phoiblí.

Bhí an Plean Forbartha faoi réir straitéis chomhairliúcháin a thug aird ar leith ar shrianta Covid. Cuireadh tús le comhairliúchán leis an gcomhairliúchán poiblí Réamh-Dhréachta ó 31 Iúil go 28 Meán Fómhair 2020. Áiríodh leis seo leabhrán Páipéir ar Shaincheisteanna Straitéiseacha, seoladh an Mhéara, seimineáir ghréasáin phoiblí, feachtas meán sóisialta, cruinnithe le páirtithe leasmhara, cruinnithe poiblí trí choinne, meáin chlóite, comhairliúchán poiblí fíorúil agus seisiúin faisnéise do na comhaltaí tofa. Forbraíodh suíomh gréasáin tiomnaithe chun rannpháirtíocht an phobail a éascú agus cuireadh tairseach aighneachtaí ar fáil d'aighneachtaí ar líne. Fuarthas 227 aighneacht san iomlán. Phríomhfheidhmeannaigh a bhreithniú, reáchtáladh cruinnithe i mí Feabhra 2021 mar ar d'eisigh na Comhaltaí Tofa an treoir straitéiseach maidir le hullmhú an dréachtphlean. Beidh an Dréachtphlean ar taispeáint go poiblí ar feadh deich seachtaine go luath i mí Iúil 2021 tar éis do na Comhaltaí é a bhreithniú.

Cuireadh Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh ar an 302 aighneacht ar an Dréachtphlean faoi bhráid na gcomhaltaí i mí na Nollag 2021 agus tar éis a mbreithnithe agus cruinnithe i mí an Mhárta, cuireadh Leasuithe Ábhartha amach ar taispeáint i mí Aibreáin 2022. Rinneadh an Plean an 22 Meitheamh 2022 tar éis breithniú a dhéanamh ar an 80 aighneacht a fuarthas. Tháinig an Plean i bhfeidhm an 3 Lúnasa 2022.

Struchtúr an Phlean

Tá ráiteas scríofa Phlean Forbartha Contae Átha Cliath Theas struchtúrtha ar bhealach a dhéanann foráil do chur chuige cisealta maidir le forbairt laistigh den Chontae. Leagtar amach sa Réamhrá ról an Phlean Forbartha Contae, a bhunús reachtúil agus struchtúr an Phlean taobh leis an bhFís Straitéiseach don Chontae agus an chaoi a ndearnadh téama trasghearrtha na gníomhaíochta ar son na haeráide a chomhtháthú mar phríomhchuid i ngach gné den phlean.

Straitéis na paraiméadair faoinar forbraíodh an straitéis lonnaíochta d'fhás an Chontae sa todhchaí ag cinntiú comhsheasmhachta leis an gCreat Pleanála Náisiúnta (NPF) agus leis an Straitéis Spáis Eacnamaíochta Réigiúnach (RSES).

Leagann caibidlí ar Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha agus Bonneagar Glas an timpeallacht bonnlíne don Chontae le beartais agus cuspóirí maidir le caomhnú, cosaint agus feabhsú oidhreacht an Chontae a chuidíonn le gníomh aeráide, bithéagsúlacht feabhsaithe agus cruthú áite.

Chun an fhís straitéiseach a sheachadadh ar bhealach a aithníonn an comhshaol bunlíne (fála) laistigh den Chontae, cuireann an plean béim láidir ar Dhearadh Cáilíochta agus Déanamh Áite Sláintiúil agus glactar le 'Cur Chuige Plean' atá sonrach do Bhaile Átha Cliath Theas chun soláthar rathúil agus inbhuanaithe a sholáthar. comharsanachtaí ar fud an Chontae.

Tá sé mar aidhm ag Cur Chuige an Phlean a chinntiú go ndéantar gach forbairt laistigh den Chontae a dhearadh agus a fhorbairt timpeall ar ocht bpríomhphrionsabal dearaidh a sholáthraíonn cur chuige iomlánaíoch do sholáthar pobail inbhuanaithe i bhfoirm tithíochta, comharsanachtaí nasctha agus modhanna iompair inbhuanaithe, bonneagar pobail agus spáis oscailte. , deiseanna fostaíochta agus seirbhísí fuinnimh inbhuanaithe agus comhshaoil a chur chun cinn.

Sa chaibidil seo leagtar amach na caighdeáin agus na cosaintí forbartha atá riachtanach chun na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach sa Phlean a dhaingniú. Aithníonn sé meicníochtaí monatóireachta freisin a chuirfidh bonn eolais faoin athbhreithniú 2 bhliain agus an chéad Fhorbairt Contae eile.

Tugann na léarscáileanna léiriú grafach ar na beartais agus na cuspóirí sa ráiteas i scríbhinn. Tá an Contae ar fad clúdaithe leis na cuspóirí criosaithe ábhartha agus cuspóirí eile atá bunaithe ar léarscáileanna. Aguisín 12: Soláthraíonn *Ár gComharsanachtaí f*orbhreathnú agus léiríonn sé go grafach cuspóirí, ag léiriú cur chuige an phlean i dtreo pobail inbhuanaithe a sheachadadh laistigh de gach Ceantar Comharsanachta, a chuideoidh le chéile chun fís iomlán an Chontae a bhaint amach.

Tacaíonn roinnt doiciméad a ghabhann leis an bplean freisin a sholáthraíonn cúlra maidir le gnéithe de bheartas atá sa Phlean Forbartha a fhoirmliú. Cuirfear na cáipéisí seo, nuair is ábhartha, ar fáil taobh leis an bPlean Forbartha.

1.5 Comhthéacs Fhís

Forbraíodh an Fhís Straitéiseach de réir fhorálacha beartais Idirnáisiúnta, Náisiúnta agus Réigiúnach. Léiríonn an fhís freisin misean Phlean Corparáideach Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 'áit bheoga chuimsitheach a dhéanamh dár gcontae do na daoine a chónaíonn, a thugann cuairt, a oibríonn agus a dhéanann gnó anseo, anois agus sa todhchaí'.

Fhís Straitéiseach

De réir fhorálacha beartais náisiúnta agus réigiúnacha tá an fhís straitéiseach bunaithe ar an gcroístraitéis agus na spriocanna daonra atá leagtha síos don Chontae. Agus é ag leithdháileadh agus ag pleanáil d'fhás agus d'fhorbairt sa todhchaí, tá sé mar aidhm ag an bPlean Forbartha tionchar dearfach a imirt ar an gcaoi a n-idirghníomhaíonn agus a ghluaiseann daoine laistigh agus timpeall an Chontae agus a Limistéir Chomharsanachta trí na cineálacha timpeallachtaí agus áiteanna a chruthaítear chun an fhís fhoriomlán a sheachadadh;

I 2028 beidh Deisceart Átha Cliath mar áit a bhfuil ár bpobail bródúil as, go bhfuil ár gnóthaí ag borradh agus a g cabhrú linn saoil glasa agus níos folláine.

1.7 An Fhís a Bhaint Amach

Bunaíonn an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus an Straitéis Réigiúnach Spásúlachta agus Eacnamaíoch (RSES) an tábhacht a bhaineann le dul i ngleic le gníomhaíocht aeráide. Cuimsíonn an Creat Náisiúnta Pleanála roinnt Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta a bhaineann le Fás Dlúth, Soghluaisteacht Inbhuanaithe, Geilleagar Láidir, Bainistíocht Inbhuanaithe Acmhainní Uisce, Dramhaíola agus Comhshaoil agus Aistriú chuig Cumann Ísealcharbóin agus Athléimneach Aeráide. Ar leibhéal réigiúnach, leagann an Straitéis Spáis Eacnamaíochta Réigiúnach gníomh aeráide amach mar cheann de na trí phríomhphrionsabal atá mar bhonn agus thaca ag an Straitéis ag teacht le beartas náisiúnta.

Chun fís fhoriomlán an phlean a bhaint amach cuireadh 'cur chuige sraitheach' i bhfeidhm maidir le forbairt le fócas ar fhás sa todhchaí a éascú ar bhealach a chosnaíonn agus a fheabhsaíonn oidhreacht nádúrtha, cultúrtha agus tógtha an Chontae, a uasmhéadaíonn na deiseanna chun an líonra Bonneagair Ghlais a fhorbairt, cuireann sé an caighdeán is airde i ndearadh uirbeach chun cinn agus é mar aidhm fhoriomlán áiteanna sláintiúla a sholáthar le maireachtáil, obair, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu. Tá comhtháthú Ghníomhaíocht Aeráide mar phríomhthéama uileghabhálach don chur chuige sraitheach seo a bhaint amach gach gné den Phlean.

Cuidíonn na beartais agus na cuspóirí sa Phlean seo leis an bhfís straitéiseach agus le ról ceannais Bhaile Átha Cliath Theas i bhforbairt uirbeach inbhuanaithe;

	Caibdil 2 Croí-Straitéis Lonnaíochta	Uasmhéadú a dhéanamh ar acmhainneacht an Chontae foirm dhlúth lonnaíochta a sheachadadh de réir spriocanna daonra Náisiúnta agus Réigiúnach, le fócas láidir ar athghiniúint agus ar athfhorbairt athfhorbraíochta thar thailte úrnua.

	Caibdil 3 Oidhreacht Nádurtha, Chultúrtha agus Thógtha.	Cosnaíonn agus feabhsaíonn na príomhshócmhainní oidhreachta nádúrtha, cultúrtha agus tógtha a mhúnlaigh Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus a chruthaíonn mothú áite agus sainiúlacht áitiúil, ár dtírdhreacha éagsúla, ár bhflóra agus fána éagsúil, ár bhfoirgnimh stairiúla agus ár sráid-dreacha, agus ár saibhir stair seandálaíochta san áireamh, chun go mbeidh meas agus taitneamh ag na glúine atá ann faoi láthair agus na glúine atá le teacht.
	Caibdil 4 Glas Bonneagair	Cuireann sé forbairt líonra GI comhtháite chun cinn i mBaile Átha Cliath Theas ag obair le bithéagsúlacht agus oidhreacht nádúrtha atá ann cheana agus ag feabhsú, ag feabhsú ár n-athléimneacht i leith athrú aeráide agus ag cur ar chumas ról GI i soláthar pobail inbhuanaithe buntáistí comhshaoil, eacnamaíocha agus sóisialta a sholáthar.
	Caibdil 5 Dearadh Fiúntach agus Comhfhorbairt Áite Fholláin	Cuireann sé dearadh uirbeach ardchaighdeáin agus déanamh áiteanna sláintiúla chun cinn a sholáthraíonn áiteanna tarraingteacha, nasctha, beoga agus áiteanna le feidhmiú go maith chun maireachtáil, obair, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu.
	Caibdil 6 Tithíocht	Seachadadh tithe d'ardchaighdeán agus dea-dheartha i bpobail inbhuanaithe a sheachadadh chun freastal ar éagsúlacht riachtanas tithíochta sa Chontae.
	Caibdil 7 Gluaiseacht Inbhuanaithe	Líon na ndaoine a bhíonn ag siúl, ag rothaíocht agus ag úsáid iompar poiblí a mhéadú agus an gá le turais i gcarr a laghdú, agus pobal níos gníomhaí agus níos folláine a bheith mar thoradh air, chomh maith le réimse poiblí níos tarraingtí, sráideanna níos sábháilte, níos lú brú tráchta, astaíochtaí carbóin laghdaithe, cáilíocht aeir níos fearr, agus tionchar dearfach aeráide.

	Caibdil 8 Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte	Cruthaíonn sé pobail shláintiúla, chuimsitheacha agus inbhuanaithe ina bhfuil rochtain áitiúil ag gach glúin ar áiseanna sóisialta, pobail agus áineasa, agus páirceanna agus spásanna glasa, a oireann dá riachtanais.
	Caibdil 9 Forbairt Eacnamaíoch agus Fostaíocht	Éascaíonn sé bonn eacnamaíoch láidir agus athléimneach a chruthú a sholáthraíonn deiseanna leathnaithe le haghaidh fostaíochta agus a éascaíonn cáilíocht mhaith beatha in áiteanna beoga tarraingteacha chun cónaí, obair, cuairt a thabhairt orthu agus infheistíocht a dhéanamh iontu.
	Caibdil 10 Fuinneamh	Sochaí glas agus geilleagar ciorclach a sholáthar atá solúbtha do theicneolaíochtaí nua, baile agus áit fostaíochta do dhaoine agus do thionscail atá ag iarraidh a lorg carbóin a laghdú.
	Caibdil 11 Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil	Timpeallacht a chruthú arb iad is sainairíonna líonraí bonneagair ardchaighdeáin agus seirbhísí comhshaoil chun sláinte agus folláine na ndaoine a chónaíonn agus a oibríonn sa Chontae a chinntiú, agus todhchaí eacnamaíoch an Chontae a chinntiú freisin.
	Caibdil 12 Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht	Leagann 'Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht' amach caighdeáin agus critéir fhorbartha ba chóir a léamh in éineacht leis na beartais agus na cuspóirí atá i ngach ceann de na caibidlí. Cuimsíonn sé creat monatóireachta freisin a dhéanann príomhbheartais a chatagóiriú i dtéarmaí a rannchuidithe le baint amach na Fís Straitéisí.

1.8 Gníomhú ar son na hAeráide

Tá Gníomhú ar son na hAeráide ar cheann de na dúshláin bheartais is suntasaí atá roimh rialtais inniu. Tá iarmhairtí forleathana eacnamaíocha, sóisialta agus comhshaoil ag tionchair an athraithe aeráide cheana féin. Forbraíodh comhaontuithe idirnáisiúnta chun rialtais náisiúnta a aontú i dtiomantas cúiseanna daonna (antrapaigineacha) an athraithe aeráide a laghdú.

D'fhoilsigh rialtas na hÉireann an *tAcht um Ghníomhú ar son na hAeráide agus*

Ísealcharbóin 2015*, an tAcht um Ghníomhú ar son na hAeráide agus Ísealcharbóin (Arna leasú)* 2021*, agus an Creat Náisiúnta Oiriúnaithe* 2018.

Mar thacaíocht don Acht agus do thiomantas an rialtais i leith gníomhaíochta aeráide, leagtar amach torthaí straitéiseacha gaolmhara náisiúnta agus réigiúnacha sa C*hreat Pleanála Náisiúnta agus sa Phlean Forbartha Náisiúnta* 2018-2027 agus sa Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach. Leagtar amach i bPlean Gníomhaíochta Aeráide na hÉireann 2021 na gníomhaíochtaí chun laghdú 51% a bhaint amach ar astaíochtaí iomlána gáis cheaptha teasa faoi 2030. Leagann na gníomhartha agus na creataí beartais seo amach conas a bhainfidh Éire a tiomantais idirnáisiúnta agus Eorpacha amach, agus aistreoidh Éire go sochaí ísealcharbóin, athléimneach aeráide. Chun tacaíocht a sholáthar d'údaráis áitiúla agus iad ag forbairt Pleaneanna Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide (CCAPs), d'fhorbair an Roinn Chumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil (DCCAE) *Treoirlínte Forbartha Straitéise Oiriúnaithe na nÚdarás Áitiúil* 2018. Ina theannta sin, tá ceithre Ghníomhú ar son na hAeráide Oifigí Réigiúnacha bunaithe ag an rialtas.

Chuir Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas Plean Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide 2019-2024 (CCAP) ar fáil i gcomhar le Codema (Gníomhaireacht Fuinnimh Bhaile Átha Cliath) agus le hOifig Réigiúnach um Ghníomhaíocht Aeráide Chathrach Bhaile Átha Cliath (CARO). Aithnítear an CCAP mar phríomh- chumasóir ceannaireachta leanúnach na hearnála poiblí, maidir le gníomhaíocht aeráide a chur i bhfeidhm agus tionchar a imirt air ag an leibhéal áitiúil.

Aithníonn an CCAP na príomhrioscaí aeráide atá os comhair Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, agus folaíonn sé na leibhéil reatha astaíochtaí gás ceaptha teasa ar fud limistéar Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas. Cuireann an Plean 130 gníomh chun cinn atá leanúnach nó beartaithe, faoi chúig phríomhréimse - Fuinneamh agus Foirgnimh, Iompar, Athléimneacht Tuilte, Réitigh Dúlra- Bhunaithe agus Bainistíocht Acmhainní.

Beartas CA1: Gníomhú ar son na hAeráide

Chun tacú le cur i bhfeidhm cuspóirí Idirnáisiúnta agus Náisiúnta maidir le gníomhú ar son na haeráide lena an tAcht Ghníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Ísealcharbóin 2015 (agus aon reachtaíocht leasaitheach), an 'Plean Gníomhú ar son na hAeráide 2021' (agus aon Phleananna nuashonraithe) san áireamh agus a chinntiú go ndéanfar Plean Gníomh um Athrú Aeráide i mBaile Átha Cliath Theas agus an Plean Forbartha Contae ailínithe.

CA1 Cuspóir 1:

Chun comhoibriú le hÚdarás Réigiúnach Oirthear Lár Tíre (EMRA), Oifig Réigiúnach Gníomhú ar son na hAeráide Chathrach Bhaile Átha Cliath (CARO Bhaile Átha Cliath), Gníomhaireacht Bainistíochta Fuinnimh Chathair Bhaile Átha Cliath (Codema) agus Údarás Fuinnimh Inbhuanaithe na hÉireann (SEAI) chun na beartais gníomhú ar son na haeráide a bhaint amach agus na haidhmeanna atá leagtha amach i Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiún an Oirthir agus Lár na Tíre (comhsheasmhach le RPO 3.1, 36, 7.4, 7.30, 7.31, 7.32, 7.33, 7.35, 7.38, 7.40, 7.42, 7.43, 7.7 den RSES).

CA1 Cuspóir 2:
A chinntiú go bhfuil pleanáil spásúlachta agus bonneagair comhsheasmhach le cuspóirí maolaithe aeráide agus oiriúnaithe.

CA1 Cuspóir 3:
Plean Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2019-2024 (SDCC CCAP) a cur i bhfeidhm nó pleananna a chur in ionad agus aistriú cóir go Contae ísealcharbóin athléimneach aeráide a éascú.

1.9 Gníomhú ar son na hAeráide agus Ról an Phlean Forbartha

Tá Gníomhú ar son na hAeráide ina phríomhfhreagracht anois ar rialtas áitiúil. Trína ról i gcreat straitéiseach spásúlachta a leagan amach d'fhorbairt an Chontae sa todhchaí, tacaíonn Plean Forbartha an Chontae le gníomhartha rialtais áitiúil agus láir níos leithne chun aghaidh a thabhairt ar an gcomhordú uasta idir Plean Forbartha an Chontae, Plean Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide Bhaile Átha Cliath Theas agus eile beartais agus cláir a bhaineann leis an aeráid.

Rinneadh an Plean Forbartha a mheas i gcoinne a thionchar ar an timpeallacht glactha trí phróisis an SEA agus AA. Rinneadh an plean freisin faoi mheasúnú straitéiseach riosca tuile agus an fhaisnéis is nuashonraithe maidir le riosca tuile ar fáil á chur san áireamh.

Tá sé mar aidhm ag formáid 'shraitheach' an Phlean cur chuige iomlánaíoch a éascú chun a chinntiú go mbeidh Gníomhú ar son na hAeráide ar thús cadhnaíochta i ngach forbairt sa Chontae sa todhchaí, le beartais agus cuspóirí i ngach caibidil ar bhealach a chuidíonn go mór le dul i ngleic le hathrú aeráide agus le laghd an astaíochtaí carbóin an Chontae ar bhealach bríoch agus inláimhsithe. Ailíníonn na prionsabail uileghabhálacha gníomhaíochta aeráide seo go dlúth le príomhréimsí gníomhaíochta Plean Gníomhaithe ar son hAthrú Aeráide Bhaile Átha Cliath Theas 2019-2024; eadhon Fuinneamh agus Foirgnimh, Iompar, Athléimneacht Tuilte agus Bainistíocht Acmhainní.

Tá na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach sa Chroí-Straitéis agus sa Straitéis Lonnaíochta, Caibidil 2 den phlean seo, curtha le chéile ar bhealach chun comhsheasmhacht le forálacha an NPF agus RSES a chinntiú mar a cheanglaítear le hAlt 10 (2) na achtanna a bhaineann le Pleanáil agus Forbairt. Soláthraíonn sé seo do chur chuige dlúth i leith an fháis agus é mar aidhm aige seachadadh na bpobal inbhuanaithe agus athléimneach aeráide ar fud an Chontae a éascú.

Tá sé mar aidhm ag an bplean ná húsáid éifeachtach talún a bhaint amach le fócas ar lárionaid uirbeacha lárnacha, agus dlúis forbartha a bhaint amach ar féidir leo tacú le háiteanna beoga, dlúth, siúil a thugann tosaíocht do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe.

Tá sé mar aidhm ag an gCroí-Straitéis acmhainn an Chontae a uasmhéadú chun foirm

dhlúth lonnaíochta a sheachadadh de réir spriocanna daonra Náisiúnta agus Réigiúnach, áit ar cuireadh fócas láidir ar athghiniúint agus ar athfhorbairt athfhorbraíochta thar thailte páirce glas. Tá beagnach leath d'fhás an Chontae leithdháilte ar limistéir forbartha straitéiseacha a aithníodh sa Phlean Straitéiseach don Cheantar Uirbeach agus tá iomlán iomlán de 93% den fhás aonaid suite laistigh de Chathair Bhaile Átha Cliath agus sna Bruachbhailte. Éascaíonn bearta den sórt sin foirm lonnaíochta dlúth agus nasctha a sheachadadh inar féidir leas a bhaint as an mbonneagar iompair phoiblí atá ann cheana agus ar an gcaoi sin an gá le taisteal carr-bhunaithe a laghdú, cur le laghdú ar astaíochtaí carbóin agus cur go dearfach le tabhairt faoi Athrú Aeráide sa Chontae.

Comhthéacs Náisiúnta/Réigiúnach

Na hAchtanna um Ghníomhú ar son na hAeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin An Creat Náisiúnta Oiriúnaithe 2018
Tionscadal Éireann 2040 an Creat Pleanála Náisiúnta agus an Plean Forbartha Náisiúnta 2018-2027
An Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch do Réigiún an Oirthir agus Lár na Tíre
Plean Gníomhaíochta Aeráide Náisiúnta

Comhthéacs an Chontae

Plean Forbartha Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2019 – 2024
(130 gníomhaíocht atá ar siúl nó beartaithe laistigh den Chomhairle faoi chúig phríomhréimse)

- Fuinneamh & Foirgnimh
- Iompar
- Réitigh Bunaithe Dúlra
- Bainistíocht Acmhainní
- Athléimneacht Tuilte

An Plean Forbartha Contae

Cur Chuige "Sraithe" a Éascaíonn Comhtháthí Iomlánaíoch do Gníomhú ar son na hAeráide

- Fás Dlúth
- Úsáid Éifeachtach Talún
- Cosaint an Chomhshaoil
- Naisc Ghlasa
- Dearadh Cáilíochta Déanamh Áite Sláintiúil
- Taisteal Gníomhach
- Comharsanacht Nasctha
- Éifeachtúlachtaí Fuinnimh

Díríonn fócas an Phlean Forbartha ar athfhorbraíocht ar fhorbairt úrnua, tacaíonn sé le cur chuige éiceachórais, cosnaíonn sé ceantair nádúrtha agus déanann sé iarracht freisin líonraí glasa atá ann cheana a fheabhsú laistigh den timpeallacht nádúrtha agus uirbeach trí na cosáin agus na naisc ghlasa atá ann cheana sa Chontae a chur chun cinn agus a fheabhsú.

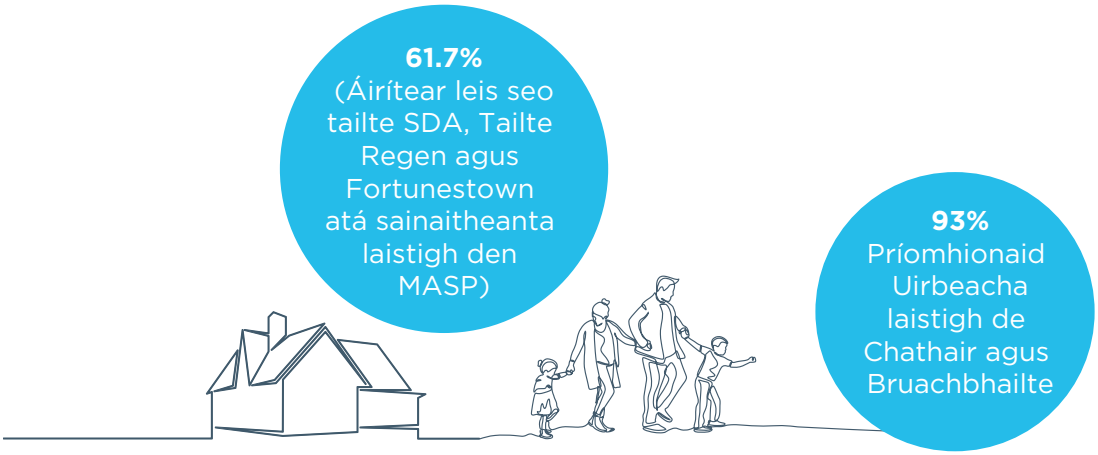

Éascaítear an poitéinseal do thionscadail atá tíosach ar fhuinneamh a sheachadadh ar fud an Chontae trí fhoirm lonnaíochta níos dlúithe a laghdaíonn costais agus astaíochtaí carbóin agus a ráthaíonn athléimneacht fuinnimh do thodhchaí an Chontae.

Tá sé riachtanach timpeallacht shábháilte agus athléimneach aeráide a chruthú chun modhanna gníomhacha iompair a spreagadh. Is féidir timpeallachtaí den sórt sin a chruthú trí dhearadh agus leagan amach ardchaighdeáin foirgneamh, meascán iomchuí úsáidí, dlúis, airde agus comhtháthú íogair na timpeallachta nádúrtha agus tógtha. Is féidir mothú láidir áite a chruthú agus naisc a chumasú ar fud an Chontae trí líonra Bonneagair Ghlais láidir agus athléimneach a úsáideann réitigh bunaithe ar an dúlra agus a chuireann go díreach le bearta gníomhaíochta aeráide trí fhorghabháil carbóin, feabhsúcháin ar cháilíocht uisce agus bearta eile.

Ag leibhéal na Comharsanachta tá sé mar aidhm ag an bplean daoine a aimsiú atá cóngarach dá n-áit oibre, seirbhísí, áiseanna taitneamhachta agus fóillíochta agus ar an gcaoi sin an gá le taisteal i gcarr a laghdú agus laghduithe suntasacha intomhaiste ar astaíochtaí GHG a laghdú dá bharr.

Chun a chinntiú go bhfuil na forálacha thuas curtha i bhfeidhm go rathúil ar fud an phlean seo, aibhsíodh **‘Cuspóirí Dearfach Aeráide’** ar leith le siombail na haeráide . Cuirtear Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide san áireamh ag deireadh gach Caibidle a sholáthraíonn forbhreathnú ar fhoinsí féideartha astaíochtaí gás ceaptha teasa in éineacht le bearta a cuireadh i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar na tionchair aeráide a d’fhéadfadh a bheith ann.

Croístraitéis agus Straitéis Lonnaíochta

Fís

Uasmhéadú a dhéanamh ar acmhainneacht an Chontae foirm dhlúth lonnaíochta a sheachadadh de réir spriocanna daonra Náisiúnta agus Réigiúnach, le fócas láidir ar athghiniúint agus ar athfhorbairt athfhorbraíochta thar thailte úrnua.

2.0 Réamhrá

Is í aidhm na Caibidle seo ná an Croí-Straitéis don Phlean a leagan amach a chuir bonn eolais faoin bhfís fhoriomlán d'fhorbairt sa Chontae sa todhchaí go dtí 2028. Tá Gníomhú ar son na hAeráide comhtháite mar théama uileghabhálach lárnach do gach gné den Phlean Forbartha, eochair fás dlúth ar eilimint de.

Tá an Croí-Straitéis comhdhéanta den ordlathas lonnaíochta agus den straitéis fháis do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus is cuid riachtanach den Phlean í a léiríonn go bhfuil candam agus suíomh na forbartha sa Chontae ag teacht leis an mbeartas pleanála Náisiúnta agus Réigiúnach.

2.1 Gníomhú ar son na hAeráide

Cuid lárnach den athrú aeráide a mhaolú is ea foirm dhlúth uirbeach forbartha a chur chun cinn. Féachann beartais agus cuspóirí na Croí-Straitéise seo le foráil a dhéanamh d'fhoirm chomhdhlúite uirbeach laistigh de lonnaíochtaí atá ann cheana atá comhtháite le hiompar poiblí atá ann cheana agus atá beartaithe agus le bonneagar sóisialta agus fisiceach a sheachadadh. Leagann bearta den sórt sin an fonn ar phobail rathúla inbhuanaithe a sholáthar sa Chontae thar shaolré an Phlean seo agus ina dhiaidh sin.

An cur chuige seo á chur i bhfeidhm, in éineacht leis na comhpháirteanna éagsúla eile sa Phlean Forbartha, tá sé mar aidhm againn iarracht a dhéanamh comharsanachtaí ceangailte a sheachadadh agus an coincheap lonnaíochta 10 nóiméad. Sholáthródh sé seo d'áiseanna agus do sheirbhísí pobail atá inrochtana laistigh de shiúlóid nó babhta rothaíochta 10 nóiméad ón mbaile nó atá inrochtana trí sheirbhísí iompair phoiblí a nascann daoine le lonnaíochtaí de réir scála níos mó áit a bhfuil a leithéid de sheirbhísí ar fáil.

Cuirtear é seo chun cinn trí mheascán den fhoirm dhlúth socraíochta atá i gCroí-Straitéis agus Straitéis Lonnaíochta an phlean, agus na beartais agus na cuspóirí chun taisteal gníomhach agus iompar poiblí a chur chun cinn atá leagtha amach i gCaibidil 7: *Gluaiseacht Inbhuanaithe*.

2.2 Achoimre Feidhmiúcháin

Taispeánann an Croí-Straitéis agus an Straitéis Lonnaíochta seo go cainníochtúil an méid talún atá riachtanach chun freastal ar riachtanas cónaithe agus fostaíochta 45,005 duine breise suas go dtí 2028. Chun soláthar a dhéanamh don leibhéal fáis seo de réir an bheartais Náisiúnta, tá gá le 23,730 teach nua idir daonáirimh 2016 go 2028 laistigh den Chontae aitheanta.

Agus aonaid chríochnaithe idir 2017 agus R3 2021 (6,554 aonad) á gcur san áireamh chomh maith le seachadadh measta de 1600 aonad idir R3 2021 agus R3 2022 (8,154 aonad san iomlán) tá riachtanas foriomlán de 15,576 aonad idir 2022 agus 2028 ann. Taispeánann an Croí-Straitéis (Tábla 11) conas is féidir an sprioc seo a bhaint amach go dtí 2028 agus aonaid á dtógáil á gcur san áireamh. Forbraíodh é trí chur chuige ceithre chéim a chur i bhfeidhm maidir le tailte a shainaithint agus a mheasúnú atá in ann an riachtanas tithíochta seo a chomhlíonadh.

- Is é an sprioc thithíochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, mar atá leagtha síos i dTreoirlínte Aireachta agus Léarscáil Bóthair an NPF, ná 15,576 teach suas go 2028.
- Rinne an Chomhairle measúnú ar na tailte uile atá criosaithe go cuí leis an bhféidearthacht forbairt chónaithe agus chuir sí dlús cónaithe i bhfeidhm do gach láithreán de réir Threoirlínte Aireachta.
- Mar thoradh ar an obair seo, tá Toilleadh Talún iomlán 990ha ann agus tá an cumas ann 42,570 aonad. Mar sin féin, trí Thailte Straitéiseacha Fadtéarmacha a eisiamh laghdaíonn an acmhainn talún go 428ha agus tá an cumas ann freastal ar 21,490 aonad.
- Rinneadh Measúnú Bonneagair ar na tailte seo chun acmhainn na dtailte i Sraith 1 (ie criosaithe agus seirbhísithe) a bhfuil 11,597 teach san iomlán ann agus i Sraith 2 (ie criosaithe agus inúsáidte laistigh de shaolré an phlean) a bhfuil iomlán de 12,133. Bunaithe ar ghníomhaíocht tógála atá ar eolas agus ar sheachadadh measta suas go dtí R3 2022 is é acmhainn iomlán na dtailte de Shraith 1 agus 2 ná 21,490 aonad thar thréimhse an Phlean.
- Rinneadh measúnú Pleanála agus Inseachadtacht eile ar fud na dtailte Sraith 1 agus 2 agus fuarthas go bhfuil cumas leordhóthanach aige chun an sprioc thithíochta iomlán atá leagtha síos don Chontae a bhaint amach.
- Bunaithe ar an méid thuas - aithníonn an chroístraitéis nach bhfuil aon cheanglas tailte breise a chriosú chun spriocanna daonra nó tithíochta a bhaint amach.

2.3 Comhthéacs Reachtúil

Cuireann an tAcht Pleanála agus Forbartha, 2000, arna leasú (an tAcht) dualgas ar an Údarás Pleanála 'Croí-Straitéis' a ullmhú a chuireann in iúl straitéis bunaithe ar fhianaise d'fhorbairt spásúil an Chontae laistigh de thréimhse an Phlean Forbartha.

Is é prionsabal na Croí-Straitéise, dá bhrí sin, a thaispeáint go bhfuil Plean Forbartha, a chuspóirí agus an Straitéis Tithíochta comhsheasmhach, a mhéid is indéanta, le cuspóirí forbartha Náisiúnta agus Réigiúnacha. Tá na cuspóirí seo leagtha amach sa *Chreat Pleanála Náisiúnta* (2018) agus sa *Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch* (2019) agus sna Treoirlínte Aireachta atá i réim agus tagairt shonrach do Riachtanais Shonracha Beartais Pleanála.

Éilíonn an tAcht ar Chroí-Straitéis ordlathas lonnaíochta a áireamh; spriocanna daonra agus tithíochta bunaithe ar fhianaise do cheantair uirbeacha (cathracha, bailte agus sráidbhailte) agus ceantair thuaithe; a thaispeáint conas a thagann tograí criosaithe leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach; agus aird a léiriú ar na Treoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála, DECLG (2012).

Cé nach gceanglaítear go sainráite san Acht ar an gCroístraitéis faisnéis maidir le húsáidí talún eile a bheith ann, amhail fostaíocht agus tráchtáil, moltar sa Nóta Treorach ar Chroístraitéisí, an RLGÁ (2010) go dtabharfadh Údaráis Phleanála faoi leibhéal cuí

anailíse chun a chinntiú go ndéantar dóthain tailte a chriosú in áiteanna oiriúnacha, agus polasaithe pleanála ardleibhéil agus bonneagar fisiciúil riachtanach á gcur san áireamh.

De bhreis ar an méid thuas, beidh táblaí na Croí-Straitéise, agus léarscáil léaráideach nó amharcléirithe eile den sórt sin, le léiriú sa ráiteas i scríbhinn sa tábla scríofa.

2.4 Comhthéacs Fhís

Sainmhínítear na paraiméadair a ndéanann an tÚdarás Pleanála an Croí-Straitéis iontu a shainiú laistigh de chreataí beartais phleanála Náisiúnta agus Réigiúnacha a chuimsíonn:

- *Tionscadal Éireann* 2040*: Creat Náisiúnta Pleanála;*
- Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lár na Tíre *2019- 2031, lena n-áirítear Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach Chathrach Bhaile Átha Cliath; agus*
- Cuid 28 - Treoirlínte Aireachta lena n-áirítear Ceanglais Bheartais Phleanála Sonracha a leagtar amach faoi chuid 28 (1) den Acht.

Pléitear gach ceann de na doiciméid seo agus na paraiméadair a leagann siad ar a seal mar seo a leanas:

2.4.1 Creat Náisiúnta Pleanála (Tionscadal Éireann 2040)[1]

Is é an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF), le tacaíocht ón *bPlean Forbartha Náisiúnta* (PFN), plean straitéiseach ardleibhéil an Rialtais chun fás agus forbairt na tíre sa todhchaí a mhúnlú go dtí an bhliain 2040.

Tá an NPF dírithe ar dheich dTorthaí Straitéiseacha Náisiúnta (NSOs) a dtacaíonn deich dTosaíocht Infheistíochta Straitéiseacha leo faoin bPlean Forbartha Náisiúnta - Fíor 1. Caithfidh Pleananna Forbartha ailíniú leis na NSOs seo, a bhfuil Cuspóirí Beartais Náisiúnta (NPOs) mar bhonn agus mar thaca leo. Chuir na NSOs agus na NPOs gaolmhara eolas ar ullmhú an Phlean Forbartha Contae.

Cuimsíonn na NSOs seo deich Sprioc Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SDGs) mar a leagtar amach sa réamhrá. Trí chomhlíonadh leis an gCreat Náisiúnta Pleanála, ailíníonn an Plean Forbartha le SDGs na Náisiún Aontaithe.

Leagann cuspóir straitéiseach uimhir a haon an NPF, Fás dlúth, toradh soiléir forbartha chun na ceantair uirbeacha atá againn a fhás, rud a chruthaíonn tosaíocht chun tógáil ar fhorbairt athfhorbraíochta / inlíonta ar dtús, sula ndéantar tailte úrnua a mheas.

Féachann an cur chuige seo leis an úsáid is fearr a bhaint as an mbonneagar atá ann cheana agus níos mó daoine, post agus gníomhaíochta a spreagadh i gceantair uirbeacha agus lonnaíochta tógtha atá ann cheana, ag cinntiú, maidir le teach a roghnú, go bhfuil roghanna tarraingteacha inmharthana ar fáil.

1 Nasc Seachtrach leis an gCreat Náisiúnta Pleanála - https://npf.ie/wp-content/uploads/Project-Ireland-2040-NPF.pdf

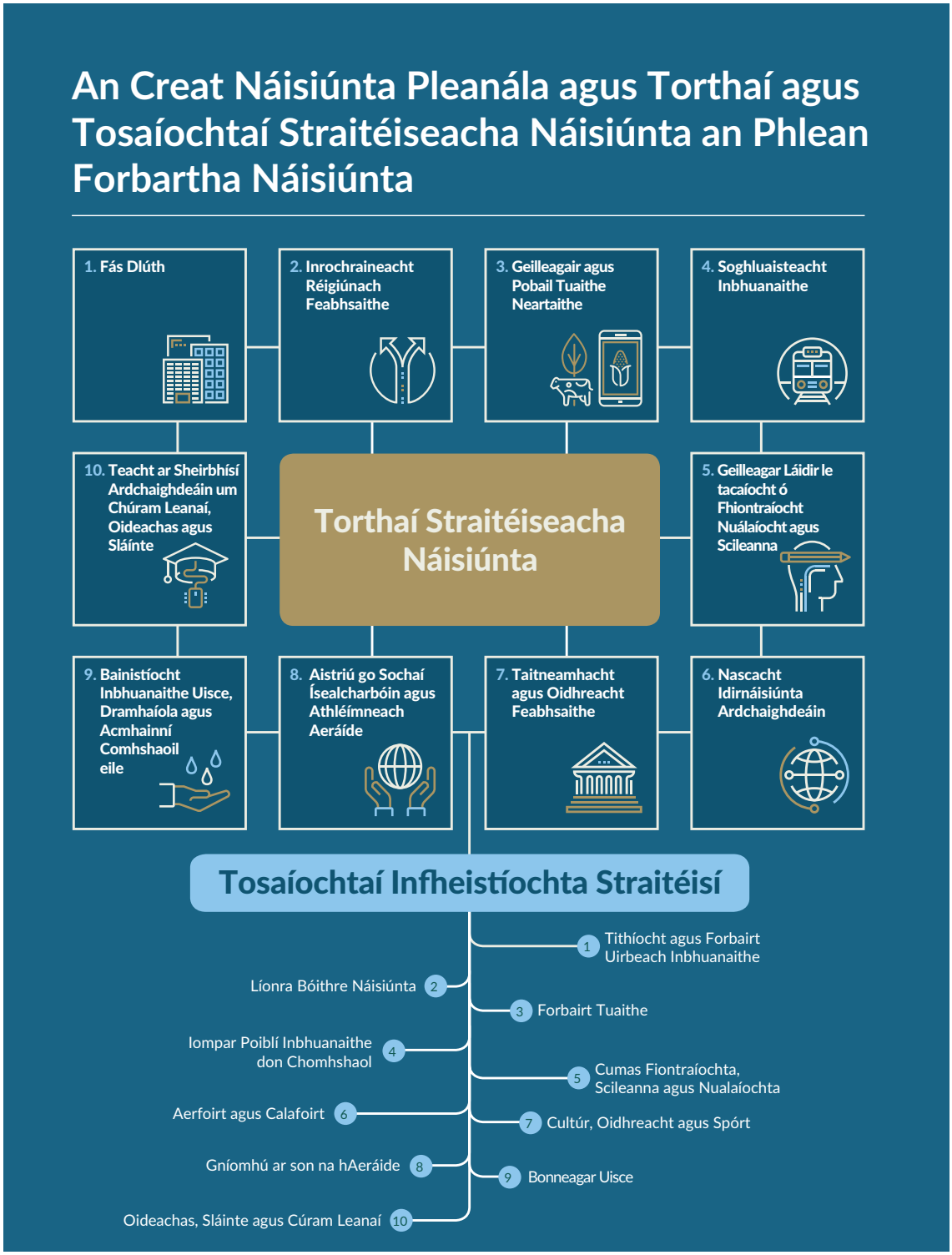

Figiúr 1: Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta agus Tosaíochtaí Infheistíochta Straitéiseacha, Foinse: NPF 2018

Ar an mbonn seo, díreoidh na paraiméadair atá leagtha síos don Chroí-Straitéis daonra agus fostaíocht sa todhchaí ar bhealach a chomhlíonfaidh Cuspóirí Beartais Náisiúnta an NPF.

2.4.2 Treoirlínte ón Aire

Tá Treoirlínte Aireachta éagsúla curtha le chéile ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta (an Roinn) thar shaolré rialtais éagsúla, ar a dtugtar Treoirlínte Pleanála cuid 28, chun údaráis áitiúla a chur ar an eolas agus a threorú agus iad i mbun a gcuid dualgas.

Chuir ábhar na dTreoirlínte seo a leanas bonn eolais faoin gCroí-Straitéis agus faoi bheartais agus chuspóirí an Phlean Forbartha:

- *Modheolaíocht Sprioc Sholáthair Tithíochta do Phleanáil Forbartha, Treoirlínte d'Údaráis Phleanála, Nollaig* 2020;
- *Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Tá inneachar na dtreoirlínte uimsithe thíos agus achair úrláir íosta leagtha amach i dtábla 3.2.1 faoir réir SPPR 3 de ma Treoirlíne Árasáin;*
- *Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgníochta,* 2018*;*
- *Fuinneamh In-athnuaite agus Athrú Aeráide,* 2017*;*
- *Forbairtí Cónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, Bealtaine* 2009;
- *An Córas Pleanála agus Bainistíocht Riosca Tuilte - Treoirlínte d'Údaráis Phleanála,* 2009*;*
- *Measúnú Cuí ar Phleananna agus Tionscadail in Éirinn - Treoir d'Údaráis Phleanála,* 2009*;* agus an
- *Cur i bhfeidhm Threoir an SEA: Guidelines for Treoirlínte d'Údaráis Réigiúnacha agus d'Údaráis Phleanála,* 2004 *agus mar a nuashonraithe i* 2022.

Ó 2018, thug an tAcht Pleanála agus Forbartha (Leasú) 2018 ceanglas isteach d'Údaráis Phleanála Ceanglais Pholasaí Pleanála Sonracha (SPPRs) a chur i bhfeidhm i gcás ina bhfuil siad leagtha amach i dTreoirlínte, i bhfeidhmiú a bhfeidhmeanna. Tá ráiteas comhlíonta leis na Treoirlínte Aireachta éagsúla Alt 28 agus na SPPRs gaolmhara le fáil in Aguisín 1.

2.4.3 Spásúlachta agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lár na Tíre 2019-2031 (RSES)

Is plean straitéiseach é An *Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lár na Tíre* 2019 - 2031 (EMRSES) chun tacú le cur chun feidhme Tionscadal Éireann 2040 (NPF agus NDP) agus beartais agus cuspóirí eacnamaíocha an Rialtais, trí phleanáil straitéiseach fhadtéarmach a sholáthar agus creat eacnamaíoch d'fhorbairt an réigiúin.

Leagann an RSES amach straitéis socraíochta agus fáis eacnamaíochta lena chinntiú go gcomhlíontar riachtanais saoránaigh an Réigiúin ag soláthar rochtana ar thithíocht, ar dheiseanna fostaíochta agus ar sheirbhísí, éascaíocht taistil agus folláine fhoriomlán.

Tá an cur chuige seo treoraithe ag sé cinn déag de Chuspóirí Beartais Réigiúnacha (RPOs) atá ailínithe le Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, cuspóirí téamacha an AE agus Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta (NSOs) an NPF chun

an creat a leagan síos do Phleananna Forbartha Cathrach agus Contae. Trína chinntiú go gcoinnítear an t-ailíniú seo go leibhéal áitiúil, is féidir leis an Tionól Réigiúnach cuidiú le húdaráis áitiúla ailíniú le tosaíochtaí an AE chun maoiniú agus deiseanna comhpháirtíochta a ghiaráil.

Tá creat beartais RSES don réigiún roinnte ar dtús i dtrí Limistéar Fheidhmiúla Uirbeacha (FUA)[2] a chuimsíonn: Ceantar Cathrach Bhaile Átha Cliath (DMA), an Lár-Réigiún agus Réigiún an Gheata agus a shíneann thar theorainneacha áitiúla agus réigiúnacha. Léiríonn Fíor 2 thíos méid an FUA do Réigiún an Oirthir a fhrámaíonn an straitéis lonnaíochta do Phleananna Forbartha le leanúint. Tá Contae Bhaile Átha Cliath Theas ar fad suite laistigh de Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath le limistéar suntasach den Chontae laistigh den lonnaíocht a shainaithnítear mar Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath. Tá an fhorbairt laistigh den DMA mar chuid lárnach den bheartas laistigh den RSES faoi threoir Phlean Straitéiseach Limistéar Cathrach Chathrach Bhaile Átha Cliath (MASP).

Tá seacht leibhéal sa straitéis socraíochta Réigiúnach agus Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath mar an socrú barrleibhéil don réigiún. Maidir le Contae Bhaile Átha Cliath Theas, is é Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte an t-aon lonnaíocht a sainaithníodh go réigiúnach sa Chontae.

Éilíonn ordlathas lonnaíochta an RSES ar gach Údarás Áitiúil lonnaíochtaí a shainaithint atá: Bailte Fáis Féinchothabhálacha, Bailte Féinchothabhálacha, Bailte agus Sráidbhailte agus / nó Ceantair Thuaithe. Faoin bPríomh-Oifig Staidrimh, sainaithnítear lonnaíochtaí taobh amuigh de Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha

2 Mar atá leagtha amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála, sainmhíníonn an AE / OECD caighdeánaithe an Limistéar Feidhmiúil Uirbeach mar na Ceantair Thoghcháin sin as a dtarraingítear 15% ar a laghad den fhórsa oibre ceantair chathrach ábhartha.

Cliath, an Caisleán Nua, Ráth Cócó, Teach Sagard agus na Briotáine ach ní aithnítear a gcineál lonnaíochta laistigh den RSES, agus fágtar é seo faoin bPlean Forbartha.

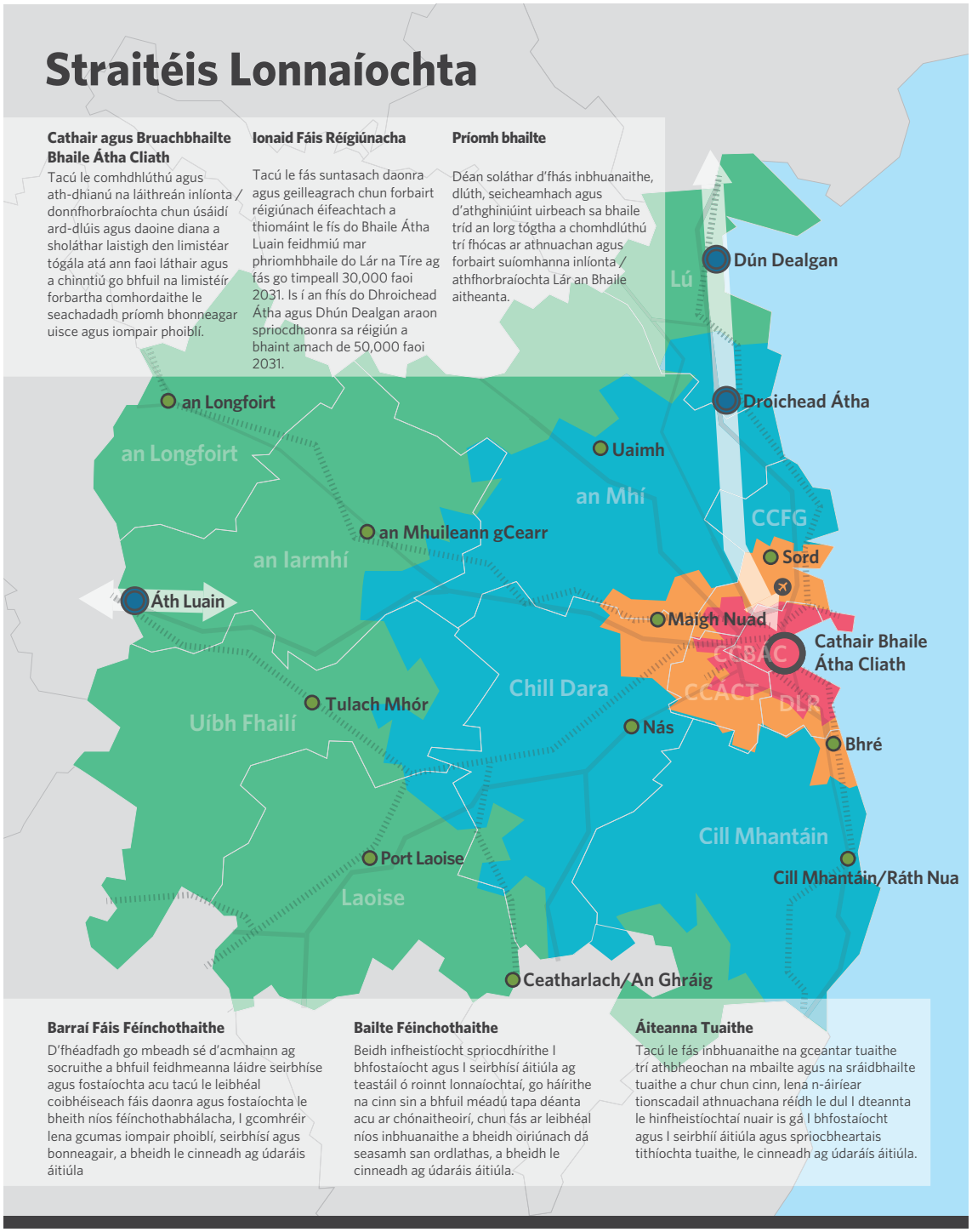

Figiúr 2: Straitéis Lonnaíochta RSES, Foinse: Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lár na Tíre 2019

Faoin RSES, éilíonn RPO 3.2 ar údaráis áitiúla a gcroístraitéisí a ullmhú chun bearta a leagan amach chun spriocanna forbartha uirbeacha dlúth a bhaint amach de 50% ar a laghad de na tithe nua go léir laistigh de limistéar tógtha Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath nó atá tadhlach leis agus sprioc de 30% ar a laghad do cheantair uirbeacha eile. Taispeántar fairsinge theorainn Chathair Bhaile Átha Cliath agus na

mBruachbhailte laistigh den DMA i bhFíor 3 thíos agus cuimsíonn sé an chuid is mó de thimpeallacht uirbeach Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

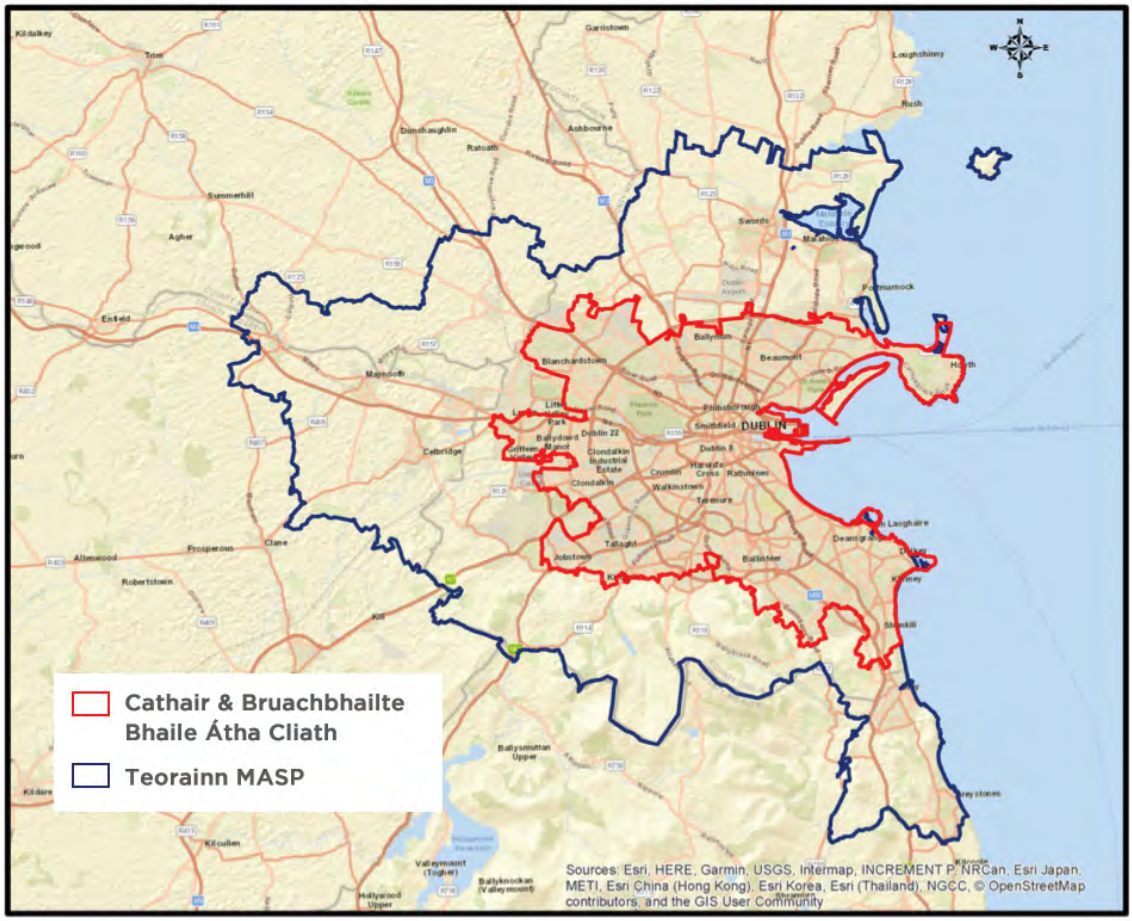

Figiúr 3: Ceantar Chathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte agus teorainn MASP. Foinse: EMRSES, 2019

Cuimsíonn an RSES figiúirí daonra don Réigiún, a bhfuil a pharaiméadair leagtha amach faoi Aguisín B den EMRSES, a shamhlaíonn go bhfásfaidh Contae Bhaile Átha Cliath Theas 50,233 duine breise ó 2016 go 2031 mar a léirítear faoi alt 2.5.2 thíos. Maidir le Contae Bhaile Átha Cliath Theas suas go dtí 2028, is é an fás spriocdhírithe daonra ná 45,002 duine sa bhreis. Bhí straitéis fháis RSES chun freastal ar riachtanais an daonra atá ann agus a bheidh ann amach anseo bunaithe ar infhaighteacht acmhainní talún, acmhainní, comhshaoil agus bonneagair. Cuid den straitéis fháis seo is ea fás inbhuanaithe an DMA a sheachadadh trí Phlean Straitéiseach Limistéar Cathrach Chathrach Bhaile Átha Cliath (MASP).

2.4.4 Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath (PSLC)

Mar chuid den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE), leagtar amach i bPlean Straitéiseach Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath (PSLC) creat pleanála agus infheistíochta straitéisí 12 go 20 bliain do limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath. Is straitéis chomhtháite úsáide talún agus iompair é an Plean Straitéiseach Ceantair Chathrach (PSLC) do Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath ina leagtar amach:

- Fís d'fhás an limistéir chathrach amach anseo;
- Fostaíocht agus athghiniúint straitéiseach ar scála mór;
- Sraith tosaíochtaí bonneagair.

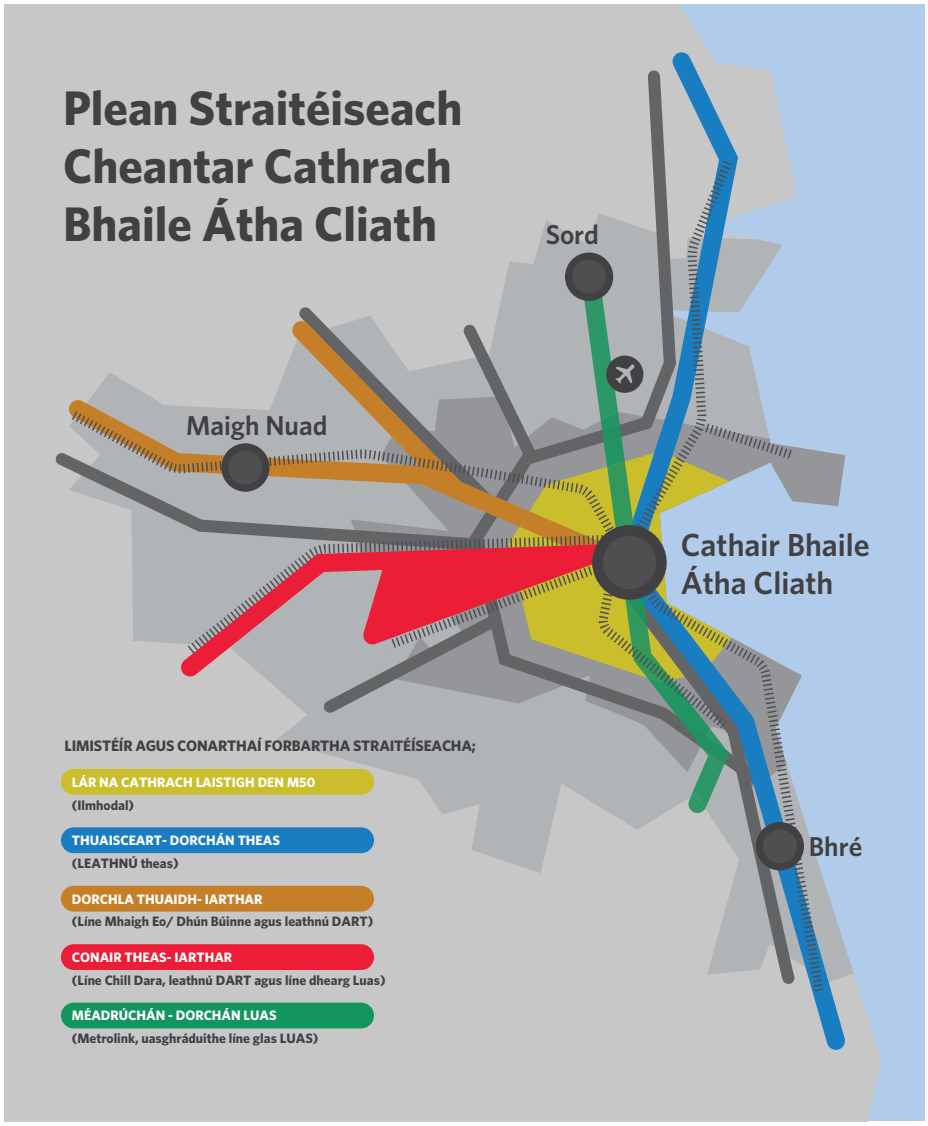

Figiúr 4: Limistéir agus Conairí Forbartha Straitéisí, PSLC, Foinse: Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lárna Tíre (EMRSES) 2019

Ós rud é gur straitéis chomhtháite úsáide talún agus iompair é an MASP, soláthraíonn sé creat ar an leibhéal réigiúnach lena ndéantar fás daonra agus fostaíochta a ailíniú le tosaíochtaí infheistíochta iompair agus bonneagair a bhaineann leo. Aithnítear é seo trí limistéir straitéiseacha chónaithe agus fostaíochta. Tá na Conairí Straitéiseacha agus na limistéir ábhartha do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas leagtha amach mar seo a leanas:

1. Conair an Iardheiscirt (líne Chill Dara, leathnú DART agus Líne Dhearg Luas).
2. Lár na Cathrach laistigh de cheantar an M50 (Ilmhódach).

Conair an Iardheiscirt

Tá Conair an Iardheiscirt roinnte idir an dá líne iarnróid (Líne Dhearg Luas agus líne Chill Dara).

Ar feadh líne Chill Dara, aithníonn an Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach (PSLC) forbairt chónaitheach ag Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZ) Bhaile Adaim agus an fhorbairt chéimnithe ag Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZ) Chluain Buiríosa chomh maith le pobal cónaithe nua i gCill Charthaigh agus cur chun cinn agus forbairt i bPáirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí le haghaidh fostaíochta. Tá Iarnród Éireann ag ullmhú Ordú Iarnróid faoi láthair chun an t-iarratas a chur chun cinn chun acmhainn a uasghrádú agus chun líne Chill Dara a leictriú chomh fada le Hazelhatch.

Ar feadh Líne Dhearg Luas, aithníonn an Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach (PSLC) forbairt chónaithe agus úsáide measctha trí athghiniúint tailte athfhorbraithe i dTamhlacht agus trí ath-dhlúsú a dhéanamh ar eastáit thionsclaíocha níos sine ag Bóthar an Náis/Baile an Mhóta. Tá an ceantar nua ag Fortunestown aitheanta le haghaidh fás cónaithe.

Lár na Cathrach laistigh den M50

Mar chuid de Lár na Cathrach laistigh de cheantar an M50, aithníonn an Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach (PSLC) na tailte suntasacha athfhordan ag Bóthar an Náis laistigh de Chontae Átha Cliath Theas agus i gCathair Bhaile Átha Cliath, a d'fhéadfadh forbairt chónaitheach agus úsáidí fostaíochta/ measctha níos déine a bhaint amach. Cuimsíonn an creat don Chroístraitéis agus don Straitéis Lonnaíochta thíos gach ceann de na conairí / réimsí fáis straitéiseacha seo a aithníodh sa Phlean Straitéiseach Limistéar Cathrach (PSLC).

2.5 Sonraí Daonra agus Tithíochtat

Leagtar amach sa chuid seo an fhaisnéis a úsáidtear chun bonn eolais a chur faoi ullmhú na Croístraitéise do thréimhse an Phlean Forbartha 2022-2028. Scrúdaíonn an chuid seo an t-eolas stairiúil agus reatha atá ar fáil maidir le daonra agus tithíocht agus spriocanna atá leagtha síos ag comhthéacs an bheartais Pleanála Náisiúnta agus Réigiúnaigh.

2.5.1 Daonra Chontae Bhaile Átha Cliath Theas - Bonnlíne

Bhí fás leanúnach daonra i gContae Bhaile Átha Cliath Theas le 10 - 20 bliain anuas. Cé gur tháinig laghdú ar an ráta fáis idir 2002 agus 2006, chuir na blianta ina dhiaidh sin le méadú foriomlán +16.72% (+39,932 duine) idir 2002 agus 2016, mar a léirítear faoi Thábla 1.

Tábla 1: Treocht Daonra (daoine) Chontae Átha Cliath Theas 2002-2016, An Phríomh-Oifig Staidrimh (POS)

Bliain	Daonra	Athrú (Uimh .)	Athrú (%)
2002	238,835	+20,107	+9.19%
2006	246,935	+8,100	+3.39%
2011	265,205	+18,270	+7.39%
2016	278,767	+13,562	+5.11%
2002-2016	-	+39,932	+16.72%

Tugann tuiscint ar phatrún spásúil an fháis léargas ar an mbrú atá ar bhonneagar/ sheirbhísí atá ann cheana féin. Léirítear i dTábla 2 an fás ar an daonra sna lonnaíochtaí uirbeacha agus sna ceantair thuaithe (tá ceantair thuaithe lasmuigh de cheantair uirbeacha/bhaile agus daonra bailte ina bhfuil níos lú ná 1,500 duine) idir 2006 agus 2016 laistigh den Chontae.

Léiríonn an treocht stairiúil go bhfuil méadú +12.9% nó 31,832 duine tagtha ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas thar thréimhse deich mbliana. In ainneoin an fháis ghinearálta seo, áfach, tháinig laghdú foriomlán ar dhaonra na tuaithe idir 2011 agus 2016. Tagann an treocht seo sna sála ar ghluaiseacht náisiúnta agus idirnáisiúnta daoine ó cheantair thuaithe go ceantair uirbeacha.

Scrúdaigh an Straitéis Tithíochta agus an Measúnú Eatramhach ar Éileamh ar Riachtanais Tithíochta (HNDA) atá leagtha amach in Aguisín 11 athruithe déimeagrafacha agus próifíl aoise an Chontae suas go dtí 2028, rud a chuireann bonn eolais faoi riachtanas tithíochta.

Tábla 2: Daonraí Uirbeacha, Tuaithe agus Lonnaíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2006–2016)

Lonnaíocht/Limistéar	2006	2011	2016	2016 % Scair de Chontae	06 - 16 Athrú (Uimh .)	06-16 Athrú (%)
Contae Átha Cliath Theas[3]	246,935	265,205	278,767	100%	+31,832	+12.9%
Uirbeach	240,607	259,729	273,215	98.01%	+32,608	+13.6%
Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath[4]	235,306	251,505	262,638	94.21%	+27,332	+11.6%
Teach an Sagart	868	2,144	3,133	1.12%	+2,265	+260.9%
Rath Cúil	2,927	3,421	4,351	1.56%	+1,424	+48.7%
An Caisléan Nua	1,506	2,659	3,093	1.10%	+1,587	+105.4%
Tuaithe	6,328	5,476	5,552	1.99%	-776	-12.3%

2.5.2 Daonra – Réamh-mheastacháin

Tá réamh-mheastacháin daonra ísle agus arda leagtha síos ag an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE), faoi threoir An Treochlár Náisiúnta um Chur i bhFeidhm an Chreata Pleanála (an Treochlár), don réigiún suas go dtí 2026 agus 2031. Tá sé seo briste síos do gach Údarás Áitiúil agus do Chontae Átha Cliath Theas; Tá an sprioc ard daonra roghnaithe do thréimhse an Phlean Forbartha.

3 Ceantar Uirbeach/Baile: Bailte le teorainn lonnaíochta de dhaonra iomlán de 1,500 + duine.
4 Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte - Féach Aguisín 2B le haghaidh tuilleadh sonraí.

Tábla 3: Baile Átha Cliath Theas – Réamh-mheastacháin Daonra Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE) 2016-2031

	2016	2026		2031	
		Íseal	Ard	Íseal	Ard
Contae Bhaile Átha Cliath Theas	27,8767	308,000	314,000	320,500	329,000
Athrú (Uimh.) ó 2016	-	+29,233	+35,233	+41,733	+50,233
Athrú (%) ó 2016	-	+10.49%	+12.64%	+14.97%	+18.02%

Cuireann an Treochlár scóip ar fáil do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas chun figiúirí daonra 2031 a thabhairt ar aghaidh suas le 25% faoi 2026. Maidir le 'Headroom', léiríonn an Treochlár go bhfuil fás breise 50% san áireamh cheana féin sna spriocanna náisiúnta daonra suas go dtí 2026. Dá bhrí sin, tá cuntas cheana féin ar chur i bhfeidhm an fháis 50% thar thréimhse an Phlean sna spriocanna.

Taispeántar faoi Thábla 4 na figiúirí arda réamh-mheastachán Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch a aistriú, lena n-áirítear an t-ualach tosaigh suas go dtí 2026. Ríomhadh an figiúr eile idir 2026 agus 2028 ar bhonn meánbhliain pro rata (2 bhliain) den iarmhéid atá fágtha idir 2026 agus 2031.

Tábla 4: 2022 - 2028 Réamh-mheastacháin Daonra - Coigeartaithe

	2016	2026		2028	
		Íseal	Ard	Íseal	Ard
Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas	27,8767	315,308	322,808	317,385	323,769
Athrú (Uimh.) ó 2016	-	+36,541	+44,041	+38,618	+45,002
Athrú (%) ó 2016	-	+13.1%	+15.8%	+13.8%	+16.7%
Meánfhás Bliantúil Daonra (2016–2028)	-	+3,654	+4,404	+3,218	+3,877

Tá na réamh-mheastacháin daonra don Chontae thar thréimhse an phlean 2022-2028 curtha i bhfeidhm de réir an RSES atá treoraithe ag Treochlár Forfheidhmithe an Chreata Pleanála Náisiúnta. Aithníonn an Treochlár an t-aistriú ó chur i bhfeidhm Pleananna Forbartha agus cuireann sé scóip ar fáil chun figiúirí daonra +25% a thabhairt ar aghaidh go dtí 2026. Ligeann sé seo go simplí spriocanna 2031 a réamhualú, ní fhorálann sé do shárú ardfhigiúr 2031. Imlíníonn an Treochlár Baile Átha Cliath Theas mar Chontae inar féidir an coigeartú seo a chur i bhfeidhm Chuir an Plean Forbartha 2022-2028 an coigeartú daonra seo i bhfeidhm i bhfianaise gníomhaíocht láidir tógála, aonaid chónaithe a críochnaíodh ó 2016 agus an t-éileamh leanúnach ar thithíocht laistigh den Chontae.

2.5.3 Tithíocht Chontae Bhaile Átha Cliath Theas – Bonnlíne

I 2016, bhí 98,387 aonad cónaithe laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. As an bhfigiúr seo, bhí 3,495 aonad folamh arb ionann iad agus 3.6%. Cé nach raibh sna haonaid tithíochta nua ach 1,089 aonad idir 2011 agus 2016, mhéadaigh laghdú 2,819

aonad ar aonaid fholmha (1,730 aonad). Titeann an ráta folúntais seo ar an taobh íochtarach den raon 2.5% go 6%[5] a mheastar a bheith gnáth i margadh tithíochta atá ag feidhmiú i gceart.

Tábla 5: Stoc Tithíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2002-2016)

Bliain	Stoc Tithíochta Iomlán	Neamhsheal bhaithe(%)	Athrú (Uimh .)	Athrú (%)
2002	76,666	2,146 (2.8%)	-	-
2006	87,484	5,424 (6.2%)	+10,818	+14.1%
2011	97,298	5,225 (5.4%)	+9,814	+11.2%
2016	98,387	3,495 (3.6%)	+1,089	+1.12%
2002-2016	-	+1,349	+21,721	+28.3%

Léirítear i dTábla 6 an fás ar leibhéil tithíochta agus folúntais idir 2011 – 2016 laistigh de na limistéir lonnaíochta éagsúla.

Sna cúig bliana 20112016, bhí 4,549 aonad á n-áitiú as an nua trí thithe a bhí folamh roimhe seo nó trí thógáil nua a áitiú. As an stoc tithíochta nua, bhí 86% lonnaithe i gCathair agus i mBruachbhailte Bhaile Átha Cliath, agus ina dhiaidh sin 8% i Ráth Cúil 4.5% i Sagard agus 1.5% sa Chaisleán Nua. Tugtar faoi deara gur tháinig méadú 51% ar stoc tithíochta Sagard idir 2011 agus 2016 mar gheall ar fholúntas laghdaithe.

Tábla 6: Tithíocht agus Folúntas Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2011-2016)

Cinéal	2011		2016		2011-2016 Athrú (Uimh.)		2011-2016 Athrú (%)	
	Aonaid	Folamh	Aonaid	Folamh	Aonaid	Folamh	Aonaid	Folamh
Contae	92,073	5,225 (5.7%)	94,892	3,495 (3.7%)	+2,819	-1,730	+3.1%	-33.1%
Uirbeach Iomlán	90,483	5,016 (5.5%)	93,270	3,328 (3.6%)	+2,787	-1,688	+3.1%	-32.7%
Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte (Laistigh agus Tadhlach)	86,695	4,49 (5.2%)	89,125	3,033 (3.4%)	+2,430	-1,462	+2.8%	-32.5%
Teach an Sagart	1,167	282 (24.2%)	1,294	152 (11.8%)	+127	-130	+10.9%	-46.1%
Rath Cúil	1,456	111 (7.6%)	1,679	80 (4.8%)	+223	-31	+15.3%	-27.9%
An Caisléan Nua	1,165	128 (11%)	1,172	63 (5.4%)	+7	-65	+0.6%	-50.8%
Tuaithe	1,590	209 (13.1%)	1,622	167 (10.3%)	+32	-42	2%	-20.1%

5 Leathanach 15 den Straitéis Náisiúnta um Athúsáid Tithíochta Folamh 2018- 2021, ar fáil ag: https://www.housing.gov.ie/sites/default/files/publications/files/national_vacant_housing_reuse_strategy_0.pdf

2.5.4 Gníomhaíocht Phleanála agus Tógála

Is uirlis fhíorluachmhar é monatóireacht a dhéanamh ar ghníomhaíocht tógála agus pleanála chun tuiscint shoiléir a chinntiú ar sheachadadh tithíochta agus ar an gcineál cead pleanála agus tosuithe in áiteanna éagsúla ar fud an Chontae. Tá roinnt foinsí sonraí ann maidir le gníomhaíocht tithíochta atá ar fáil. Is iad na príomhfhoinsí a úsáidtear ná; Figiúirí Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas – (CCBACT) curtha ar fáil don Tascfhórsa Comhordaithe um Sholáthar Tithíochta (HTF), don Chóras Bainistíochta um Rialú Foirgníochta (CBRF) agus don Phríomh-Oifig Staidrimh (POS).

Rianaíonn an Tascfhórsa Tithíochta (RTT) candam na forbartha cónaithe do 10 n-aonad nó níos mó sna ceithre Údarás Áitiúla i mBaile Átha Cliath ar bhonn ráithiúil, ó 2016 i leith. Tugann sé léargas mionsonraithe ar ghníomhaíocht phleanála agus tógála sa tor cónaithe agus ar an idirchaidreamh idir an dá rud.

Déanann tuarascálacha ráithiúla na Príomh-Oifige Staidrimh (POS) monatóireacht ar chríochnú tithíochta. Tá an t-eolas briste suas freisin ag Eircode do láithreacha spásúla agus do gach Údarás Áitiúil. Mar a éilítear faoi na Treoirlínte soláthair tithíochta a phléitear thíos, is iad sonraí na Príomh-Oifige Staidrimh an tagarmharc d'aonaid thógtha agus treoraíonn siad bunú na Croí-Straitéise seo. Léirítear i bhFigiúr 5 an méadú ar aonaid chríochnaithe idir 2017 agus R3 2021 agus 6,554 aonad tógtha le linn na tréimhse sin. Idir 2017 agus 2021 san áireamh, de réir mar a tháinig gníomhaíocht tógála ar ais tar éis na tuairte eacnamaíche, cuireadh 1,311 aonad ar an meán i gcrích in aghaidh na bliana. Shroich na blianta 2018-2020 mar fhorbairt roimh thionchar na Covid 1,644 aonad ar an meán in aghaidh na bliana.

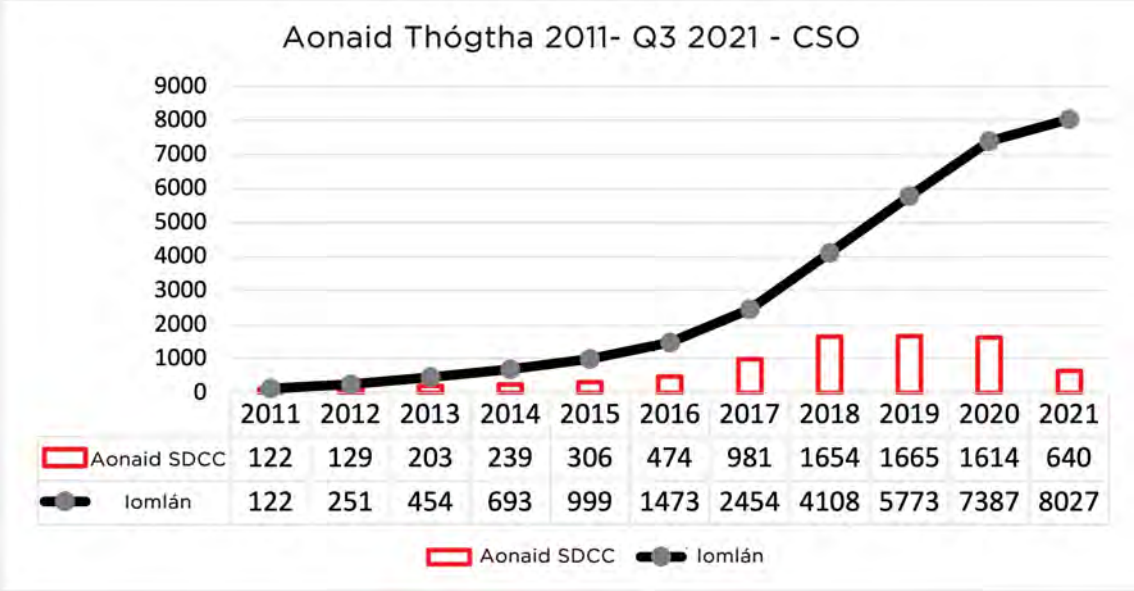

Figiúr 5: Aonaid Thógtha i gComhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (CCBACT) agus Iomlán Carnach 2011–2021, Foinse: An Phríomh-Oifig Staidrimh (POS), NDQ06

I Ráithe 3 de 2021, bhí cead pleanála i gComhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas (CCBACT) do 12,445 aonad a bhí á dtógáil nó á gceadú agus nár tosaíodh ar fud gnáth (99 aonad agus níos lú) agus iarratais ar Fhorbairt Straitéiseach Tithíochta

(níos mó ná 99 aonad).

Cuimsíonn Forbairtí Straitéiseacha Tithíochta (SHDanna) 66% de na haonaid iomlána a bhfuil cead faighte acu. Deonaíodh candam suntasach ó Q4 2019 agus tá na SHDanna deiridh fós ar siúl ag an am céanna a gcuirtear tús le forbairt cónaithe ar scála mór (LSRD) ina áit.

Maidir le hinsoláthas, idir tús an phróisis Forbairtí Straitéiseacha Tithíochta (FST) i 2017 agus R3 2021, tá tús curtha le tógáil 11% de na haonaid SHD ceadaithe nó tógadh iad. Tharla seachadadh na bhforbairtí aonaid 100 móide seo i gContae Bhaile Átha Cliath Theas go ginearálta ar imeall an Chontae (Cathair thiar/Baile Fhortún) agus ceantair bhunaithe (Ráth Fearnáin) ach ní sna tailte athghiniúna arb ionann iad agus 30% de na SHDanna go léir a cheadaítear sa Chontae. Beidh insoláthracht SHDanna, go háirithe laistigh de phríomhréimsí fáis, mar chuid de phróiseas monatóireachta na Croí-Straitéise.

Léiríonn Figiúr 6 treocht stairiúil na gceadanna pleanála ó 2016 suas go dtí R3 2021. Taispeánann an graf an chaoi ar mhéadaigh SHDanna candam iomlán na gceadanna pleanála laistigh den Chontae.

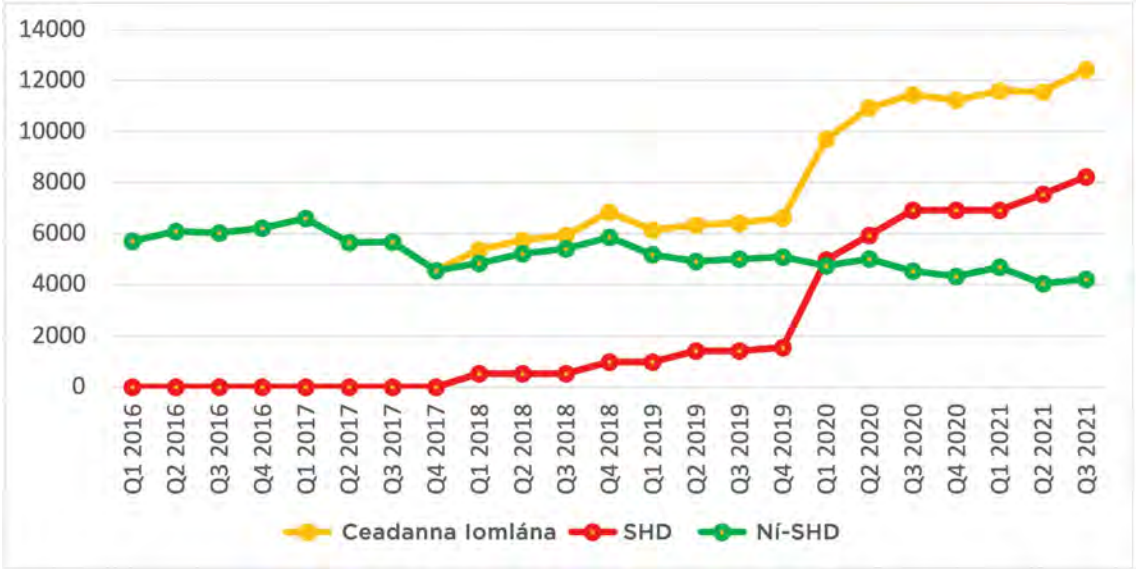

Figiúr 6: Candamach na Ceadanna Pleanála laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas (Foinse: RTT Sraith 2016 - 2021)

Léirítear i bhFíor 7 thíos líon na láithreán a bhfuil cead pleanála acu agus astu seo, an candam atá á thógáil in aghaidh na ráithe ó 2016 i mBaile Átha Cliath Theas. Léiríonn an meántreocht go bhfuil níos lú ná leath (thart ar 46%) de na láithreáin go léir a bhfuil pleanáil tosaithe orthu. D'fhéadfadh go léireodh sé seo raon fachtóirí lena n-áirítear fórsaí an mhargaidh, cead á lorg chun luach talún a mhéadú le haghaidh athdhíola, saincheisteanna maidir le teacht ar an leibhéal cuí maoinithe chun tús a chur le tógáil, cumas an tionscail tógála, agus mar sin de. Cé go raibh tionchar ag COVID-19 ar an mbearna seo i dtéarmaí tosaithe agus go bhfuil an bhearna fós suntasach, tá comharthaí ann go bhfuil méadú beag ar thosaithe i dtreo lár na bliana 2021. Leanfar ag déanamh monatóireachta air seo.

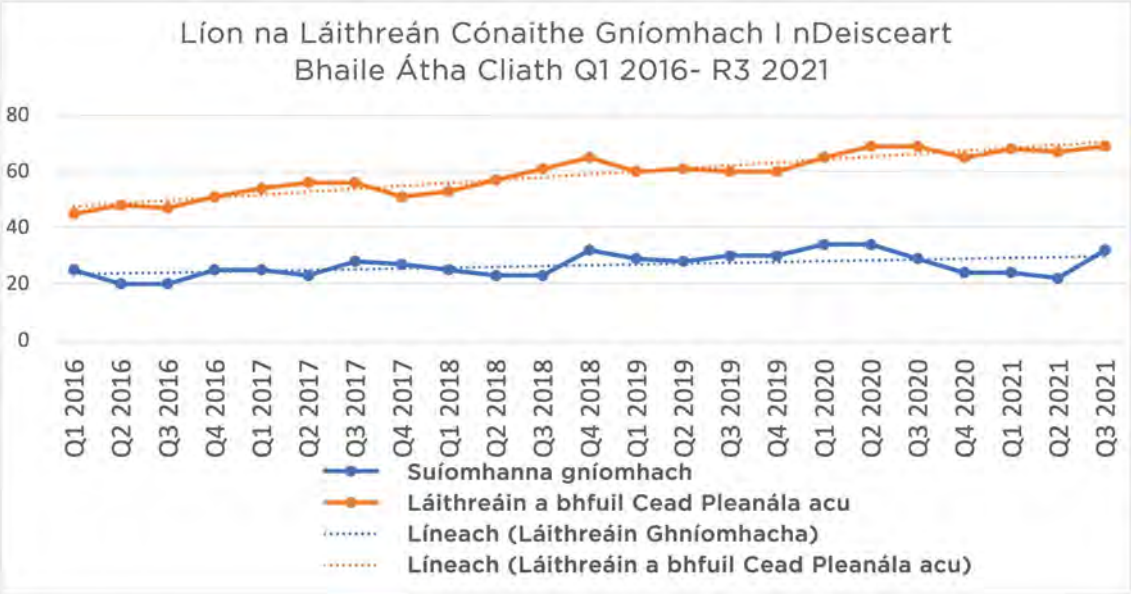

Figiúr 7: Gníomhaíocht Tógála Láithreán Cónaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas (Foinse: RTT Sraith 2016 - 2021)

Bunaithe ar na treochtaí seo, is féidir glacadh leis go mbeidh candam ag Contae Átha Cliath Theas, ar bhonn leanúnach, de shuíomhanna atá oiriúnach d'fhorbairt chónaitheach agus a bhfuil leas aige as cead pleanála, nach bhféadfaí a thabhairt chun cinn le haghaidh forbartha laistigh de shaolré an Phlean, nó suíomhanna nach dtiocfadh chun cinn le haghaidh pleanála in aon chor.

2.5.5 Spriocanna Soláthair Tithíochta

D'eisigh an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta Treoirlínte Alt 28 dar teideal: *"Sprioc-Mhodheolaíocht soláthair tithíochta do Phleanáil Forbartha"*, Nollaig 2020 ('na Treoirlínte Soláthair') chun cabhrú leis na figiúirí agus an mhodheolaíocht a sholáthar d'Údaráis Phleanála chun réamh-mheastacháin daonra agus tithíochta náisiúnta agus réigiúnacha a ionchorprú ina bhfeidhmeanna reachtúla.

Leagtar amach sna Treoirlínte Soláthair, bunaithe ar thaighde a rinne an Institiúid Taighde Eacnamaíochta agus Sóisialta (ESRI), go bhfuil na trí rogha a chuir an ESRI chun cinn ina réamh-mheastacháin; is é an rogha atá le húsáid ag údaráis áitiúla ina gCroístraitéis ná cás cathrach An Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) 50:50. Léirítear i dTábla 7 an sprioc fhoriomlán do thithíocht do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas do thréimhse an Phlean Forbartha.

Tábla 7: Figiúirí Éilimh Tithíochta Bhaile Átha Cliath Theas 2022–2028*

Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas		Meán Bliantúil	Iomlán na dTeaghlach
A	Réamh-mheasta cás NPF ESRI éileamh nua teaghlaigh 2017 to 2028	1,806	21,680
B	Soláthar tithíochta nua iarbhír 2017 – deireadh 2022	1,432	8,154

Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas		Meán Bliantúil	Iomlán na dTeaghlach
C	Teaghlaigh gan dídean**, agus an t- éileamh measta nár freastaladh air amhail Daonáireamh 2016	N/A	2,050
D	Éileamh ar Thithíocht 20222028 = Iomlán (B+D-C)/7.75 bliain	2,613	15,576

* Modheolaíocht bunaithe ar Threoirlínte Soláthair Tithíochta arna n-eisiúint ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta

** Líon na ndaoine gan dídean de réir shonraí an ESRI agus níl méadú tagtha air go dtí seo.

Mar atá leagtha amach i bhFíor 5, bhí ráta tógála bliantúil Chontae Átha Cliath Theas idir 2017 agus 2021 san áireamh 1,479 aonad ar an meán in aghaidh na bliana agus 1,310 aonad ar an meán le trí bliana anuas. Mar sin féin, bhí sé seo faoi bhun an mheánéilimh foriomláin don Chontae do 2017–2031 de 1,832 aonad in aghaidh na bliana atá leagtha amach ag an Institiúid Taighde Eacnamaíochta agus Sóisialta (ITES) in *'Éileamh Réamh-mheasta Tithíochta de réir Limistéar Údaráis Áitiúil* 2020 – 2031*, Sprioc Sholáthair Tithíochta Cás ESRI An Creat Náisiúnta Pleanála (CNP)'*. Tá an t-easnamh, mar thoradh air sin, tugtha ar aghaidh sna blianta roimh thréimhse an Phlean Forbartha agus ar feadh shaolré na tréimhse sin suas go dtí 2028, rud a éilíonn ar an meán 2,613 aonad tithíochta in aghaidh na bliana.

Tá na figiúirí riachtanacha tithíochta, i gcomhthéacs chás an Creat Náisiúnta Pleanála (CNP) 50:50 agus na n-aonad a cuireadh i gcrích leagtha amach i bhFíor 8. Tá na ríomhanna agus na modheolaíochtaí sonracha maidir leis na figiúirí thuas a bhaint amach, i gcomhréir leis na Treoirlínte Aireachta, leagtha amach faoi Aguisín 2B.

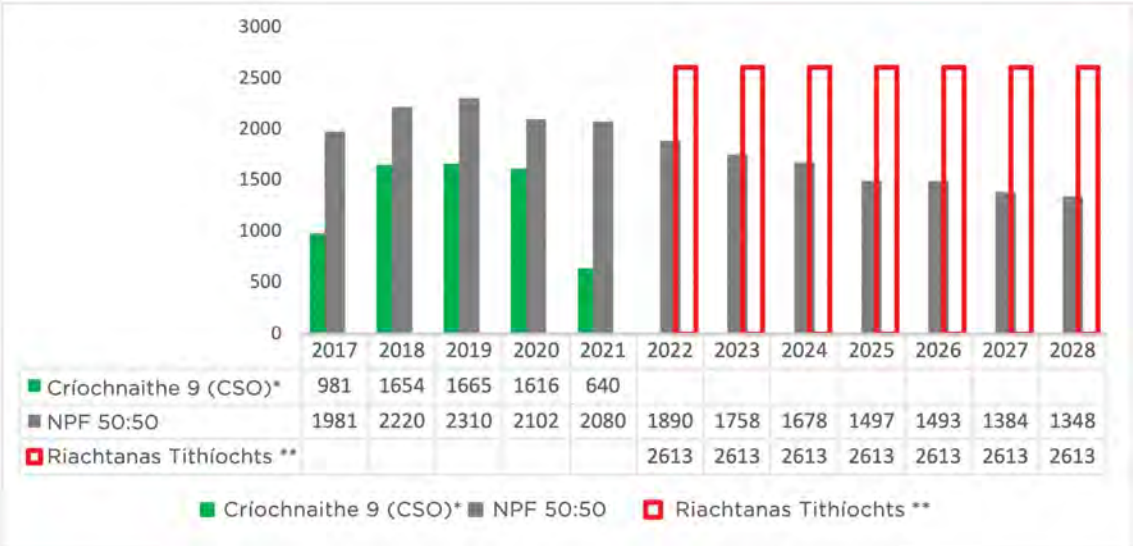

Figiúr 8: Comhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas – Meánriachtanas Bliantúil Soláthair Tithíochta suas go dtí 2028 *Léiríonn figiúirí an POS don Chontae gur tógadh 640 aonad idir R1 agus R3 2021. **Meastar go seachadfar 1600 aonad breise idir R3 2021 agus R3 2022 nuair a thiocfaidh an plean i bhfeidhm

2.5.6 Riachtanais Daonra agus Tithíochta an Phlean Forbartha.

Bunaithe ar na spriocanna daonra agus ar an riachtanas tithíochta atá leagtha amach laistigh den bheartas pleanála Náisiúnta agus Réigiúnach, ní mór don Phlean Forbartha freastal ar:

45,002
Daoine suas go dtí spriocdhaonra de **323,769** in **2028**

Agus é sin á dhéanamh, is ionann an riachtanas tithíochta, arb ionann é agus an méid seo a leanas faoi láthair faoi sholáthar:

15,576
Aonaid tithíochta idir **2022** agus **2028**

Léiríonn an meascán de na haonaid bhreise tithíochta atá ag teastáil in éineacht le fás an daonra laghdú réamh-mheasta ar mheánmhéid an teaghlaigh don Chontae iomlán. Faoi 2028, le daonra iomlán de 323,769 duine agus stoc tithíochta iomlán de 118,632 teach, beidh méid an teaghlaigh chothroim le 2.73 in aghaidh an tí ar an meán. Is laghdú é seo ó 2.99 i 2016 agus tá sé ag teacht leis an treocht náisiúnta anuas de mhéid an teaghlaigh, ó 2.75 i 2016 go 2.5 i 2040, atá leagtha amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála.

Tugtar faoi deara go bhfuil éagsúlacht os cionn agus faoi bhun mhéid an teaghlaigh ag brath ar na tíolairí a bhaineann le cead pleanála atá ann roimhe seo, chomh maith le comhdhéanamh déimeagrafach agus teaghlaigh i ngach ceantar comharsanachta cibé acu uirbeach nó tuaithe. Chuir an mheánmhéid teaghlaigh seo bonn eolais faoi dháileadh an daonra mar chuid den Straitéis Lonnaíochta, bunaithe ar an gCroístraitéis, mar atá leagtha amach sa chéad chuid eile.

2.6 Croí Straitéis

Leagtar amach sa chuid seo den Chaibidil na gnéithe seo a leanas a chuimsigh ullmhú na Croí-Straitéise:

- → Toilleadh talún - talamh atá ar fáil le haghaidh forbartha
- → Pleanáil, Bonneagar agus Insoláthracht na talún atá ar fáil
- → Talamh molta do thréimhse an Phlean Forbartha.

Ullmhaíodh rannóg na Croí-Straitéise seo i gComhthéacs Rannóga: 2.3 (Comhthéacs Reachtúil), 2.4 (Beartas Pleanála Náisiúnta, Réigiúnach agus Aireachta), agus 2.5 (Sonraí Daonra agus Tithíochta) den Chaibidil seo.

1. Staidéar ar Thoilleadh Talún	2. Measúnú Bonneagair	3. Measúnú Pleanála	4. Anailís Insoláthrachta	

2.6.1 Staidéar ar Thoilleadh Talún

Tá sé de chúram ar an bPlean Forbartha a chinntiú go bhfuil dóthain talún oiriúnach criosaithe le haghaidh úsáide cónaithe, nó le haghaidh meascán d'úsáidí cónaithe agus eile, chun freastal ar riachtanais an daonra réamh-mheasta agus chun a chinntiú nach dtarlóidh ganntanas talún den sórt sin ag am ar bith le linn thréimhse an Phlean Forbartha.

Rinne an Roinn Pleanála anailís ar Chumas Talún chun an toradh féideartha ar thalamh neamhfhorbartha (RES, RES-N, TC, REGEN, VC, DC, LC agus SDZ) atá criosaithe i bPlean Forbartha Contae 2016-2022 a ríomh.

Ullmhaíodh an figiúr cumais i gcomhthéacs Threoirlínte Aireachta Alt 28 a chuireann dlúis níos airde chun cinn, go háirithe in aice le seirbhísí iompair phoiblí atá ann cheana agus atá beartaithe mar atá leagtha amach sna 'Forbairt Chónaitheach Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha' (2009), 'Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeáin Dearaidh d'Árasáin Nua' Treoirlínte agus 'Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgneamh d'Údaráis Phleanála' (2018).

Ní áirítear leis an toradh a d'fhéadfadh a bheith ar thailte neamhfhorbartha aonaid a tógadh agus aonaid atá á dtógáil ó rinneadh an t-iniúchadh cumais roimhe sin in 2015. Ó shin i leith, tógadh 6,554 aonad. Tá na figiúirí seo mar chuid de Thábla 11 na Croí- Straitéise agus pléadh foirmiú na Straitéise Lonnaíochta a thuilleadh sa Chaibidil seo.

Dá bhrí sin, is é 990 heicteár an acmhainn talún iomlán lena n-áirítear talamh forbraíochta fadtéarmach laistigh den Chontae a bhfuil sé d'acmhainn acu freastal ar: 42,570 aonad cónaithe. Is ionann sin agus 43 aonad ar an meán in aghaidh an heicteáir.

Cé is moite de na tailte sin a sainaithníodh le haghaidh forbairt straitéiseach fhadtéarmach laistigh de SDZanna agus de mhórláithreáin athghiniúna, lasmuigh de thréimhse an Phlean Forbartha (féach thíos) atá incheadaithe faoi Chiorclán Aireachta, 2010[6], meastar san anailís go bhféadfadh 21,490 aonad ar 428 heicteár de thalamh infhorbartha a bheith ann laistigh de shaolré an Phlean Forbartha. Is ionann sin agus meántoradh 50 aonad in aghaidh an heicteáir.

Aithníodh talamh criosaithe le cead atá ar marthain (meastar go bhfuil 8,234 aonad) aitheanta agus curtha san áireamh i bhfigiúr na Croí-Straitéise. Agus breithniú á dhéanamh ar cheadanna den sórt sin atá ann roimhe seo, rinneadh anailís insoláthartha freisin agus tá sé mar bhonn eolais aige d'fhorbairt na Croí-Straitéise.

Tá toradh féideartha talún neamhfhorbartha i ngach lonnaíocht agus limistéar comharsanachta, a shainaithníonn tailte úrnua agus athfhorchúir, le fáil i dTábla 9.

6 Leagtar amach sa Nóta Treorach ar Chroístraitéisí, RCPRÁ (2010) "nach n-áireofar de ghnáth ar aon bharrachas (tailte nó acmhainn tithíochta) tailte a aithnítear le haghaidh forbairt fhadtéarmach straitéiseach mar chuid de Chriosanna Forbartha Straitéisí nó de shuímh mhóra athghiniúna laistigh de phríomhcheantair"

Réimsí Forbartha Fadtéarmaí Straitéiseacha (SDAanna)

Mar a léirítear thuas, tá acmhainneacht forbartha fadtéarmaí straitéiseach ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas laistigh de na Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZanna) agus sna limistéir athghiniúna chriosaithe. Áiríonn na SDAanna freisin na Tailte Cúlchiste Cónaithe Straitéiseacha. Cuireann na ceantair seo candam straitéiseach forbartha ar fáil do Bhaile Átha Cliath Theas feadh conairí iarnróid reatha agus pleanáilte a aithnítear mar phríomhlimistéir fáis chónaithe agus fostaíochta laistigh de Phlean Straitéiseach an Limistéir Chathrach. Léirítear i dTábla 8 thíos acmhainn iomlán na dtailte seo:

Tábla 8: Toilleadh Iomlán Talún laistigh de Limistéir Forbartha Static

Socrú	Criosanna Forbartha Straitéisí (CFSanna)	Acmhainn Foriomlán an Aonaid ó 2022 ar aghaidh	Talamh Iomlán (Heicteáir)	
			Páircdonn	Gort na Gráige
Cathair Bhaile Atha Cliath agus Bruachbhailte (taobh istigh agus in aice lámha)	Scéim Pleanála SDZ Bhaile Adamstown	5,240	0	80
	Scéim Pleanála SDZ Chluain Bhúirsigh	7,73011,098	0	252
	Tailte Imeall na Cathrach	*	267	13
	Plean Ceantair Áitiúil Thamhlachta (Tailte Regen)	8,400 - 11,144	108	0
	Fo-Iomláin SDAanna	-	375 (51%)	345 (49%)
Rath Cúil	Cúlchiste Cónaithe Straitéiseach Ráth Cúil Thiar	70-80		2
Iomláin		**21,440 - 27,562**	**722**	

* Beidh an figiúr deiridh faoi réir Phlean Ceantair Áitiúil / plean reachtúil Imeall na Cathrach.

Tá limistéir shuntasacha de na tailte seo eisiata ón toilleadh talún thar thréimhse an Phlean Forbartha ach amháin sa chás go meastar gur féidir le céatadán forbartha tarlú laistigh den tréimhse ama sin. As acmhainn iomlán na dtailte SDA, tá thart ar 150ha a sholáthraíonn breis agus 7,500 aonad aitheanta mar aonad insoláthartha thar thréimhse an Phlean Forbartha agus tá sé san áireamh sna figiúirí acmhainne talún i dTábla 9. Tá an figiúr seo do thailte SDA bunaithe ar thuiscint ar an bpíblíne agus ar an bpoitéinseal a bhaineann le seachadadh tithíochta ar thailte faoi úinéireacht na Comhairle, treochtaí stairiúla seachadta tithíochta ar thailte an SDA laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas agus trí láithreáin atá ainmnithe ar an gcaoi chéanna a sholáthar laistigh den réigiún.

Aithnítear gur féidir le raon leathan gnéithe tionchar a imirt ar inseachadacht na réimsí forbartha straitéiseacha fadtéarmacha, lena n-áirítear inmharthanacht an mhargaidh, cóimeáil láithreáin, sruthanna maoinithe poiblí/príobháideacha, amlínte agus maoiniú chun bonneagar fisiceach a sheachadadh, agus brú ar shuíomhanna ilroinnte atá ag teacht chun cinn.

Ag féachaint don iliomad leaganacha, tá an gá atá le cur chuige plean- threoraithe a fhorbairt i leith na dtailte straitéiseacha seo ríthábhachtach dá bhfás rathúil ar bhealach a chuireann le Dearadh Cáilíochta agus Déanamh Áite Sláintiúil i gcomhréir le forálacha Chaibidil 5 den phlean seo. Maidir leis seo, tá scéimeanna SDZ i bhfeidhm do Bhaile Adaim agus Do Chluain Buiríosa. Tá Lár Bhaile Thamhlachta faoi réir Plean Ceantair Áitiúil a glacadh in 2020.

Is bruach talún suntasach iad tailte Bhóthar an Náis/ Bhaile an Mhóta iaistigh de Bhaile Átha Cliath Theas in aice le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Is seicheamh bonneagair meántéarmach go fadtéarmach é tailte Bhóthar an Náis a fhorbairt, mar a tugadh faoi deara faoin OCG, a d'fhéadfadh forbairt chónaitheach agus úsáidí fostaíochta/measctha níos déine a bhaint amach. Éilíonn forbairt an cheantair seo infheistíocht shuntasach agus tionól láithreáin chun an acmhainneacht forbartha iomlán a chumasú agus tá sé faoi réir Creatphlean Straitéiseach i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Tógfaidh sé tamall na tailte seo a thógáil go hiomlán, agus a chinntiú go bhfuil sé faoi stiúir an phlean lárnach d'fhorbairt rathúil an Chontae agus an réigiúin i gcoitinne.

Beartas CS1: Réimsí Forbartha Straitéisí
Tús áite a thabhairt d'fhás tithíochta agus fostaíochta laistigh de na limistéir aitheanta fáis chónaithe agus fostaíochta atá leagtha amach faoi Phlean Straitéiseach an Limistéir Chathrach.
CS1 Cuspóir 1: A chinntiú go ndéanfar tithíocht agus fás fostaíochta a leithdháileadh laistigh de limistéir forbartha straitéisí Chontae Bhaile Átha Cliath Theas ar aon dul le forálacha an PSLC.
CS1 Cuspóir 2: Tacú le comhoibriú leanúnach idir soláthraithe bonneagair, gníomhaireachtaí stáit agus údaráis áitiúla chun bonn eolais a chur faoi phleananna infheistíochta trasearnála agus pleananna caiteachais chaipitil chun dlús a chur le forbairt limistéar forbartha straitéisí agus chun an úsáid is fearr a bhaint as tailte poiblí i Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath.
CS1 Cuspóir 3: Maoiniú a lorg ó fhoinsí cuí, lena n-áirítear meicníochtaí maoinithe an rialtais láir, chun seachadadh Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta a chinntiú do na réimsí forbartha straitéisí faoin gCreat Náisiúnta Pleanála.

Beartas CS2: Tailte Athghiniúna Imeall na Cathrach
Creat forbartha a chur ar fáil d'athghiniúint thailte Bhóthar an Náis i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath atá mar bhonn agus mar thaca ag aidhmeanna straitéiseacha an Chreata Náisiúnta Pleanála agus na Straitéise Réigiúnaí Spásúlachta agus Eacnamaíochta.

CS2 Cuspóir 1:
Plean Ceantair Áitiúil nó meicníocht chuí eile a ullmhú do na tailte criosaithe Athghiniúna (REGEN) agus tailte eile ag Bóthar an Náis / Baile an Mhóta mar atá sainmhínithe ag teorainn Thionscadal Imeall na Cathrach. Cuirfidh an LAP nó a choibhéis creat ar fáil d'fhorbairt sheicheamhach agus chéimnithe na dtailte, lena gcomhtháthófar iompar inbhuanaithe, úsáid talún agus bonneagar gorm agus glas. Beidh Creat Straitéiseach Imeall na Cathrach mar bhonn eolais don Phlean Reachtúil seo.

CS2 Cuspóir 2:
Cur chuige agus fís chomhordaithe a éascú d'aon fhorbairt inbhuanaithe amach anseo ar Chreatlimistéar Bhóthar an Náis i gcomhairle le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, agus leis na páirtithe leasmhara ábhartha go léir lena n- áirítear an pobal áitiúil, agus a chinntiú go gcomhlíonfar riachtanais an phobail reatha agus nua, agus go gcuirfear bonneagar riachtanach pobail agus fisiciúil ar fáil i gcomhar le haon fhorbairt nua.

Toilleadh Talún agus Riachtanais Criosaithe

Cé is moite de thailte a aithníodh d'fhorbairt straitéiseach fhadtéarmach a tharlóidh thar amscála an Phlean Forbartha seo laistigh de SDZanna, agus mórláithreáin athghiniúna (incheadaithe faoi Chiorclán an Aire, 2010), d'fhéadfadh 21,490 aonad a bheith ann ar 428 heicteár de thalamh infhorbartha laistigh de shaolré thréimhse an Phlean Forbartha. Tá miondealú ar an acmhainn in aghaidh an limistéir chomharsanachta agus lonnaíocht agus anailís ar acmhainn i gcoinne riachtanas tithíochta leagtha amach faoi Thábla 9 thíos.

Bunaithe ar chumas tithíochta na talún criosaithe neamhfhorbartha atá ann cheana féin i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, níl aon cheanglas ann talamh breise a chriosú chun freastal ar riachtanais na spriocanna daonra agus tithíochta atá leagtha síos sna Treoirlínte Aireachta agus i dTreochlár an NPF a thuairiscítear faoi Ailt: 2.3 (Comhthéacs Reachtúil), 2.4 (Beartas Pleanála Náisiúnta, Réigiúnach agus Aireachta), agus 2.5 (Sonraí Daonra agus Tithíochta) den Chaibidil seo.

Tábla 9: Acmhainn na dtailte neamhfhorbartha laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas

Láithreáin Úrnua	Láithreáin Athfhorbraíochta

Socrú Cinéal	Ainm Lonnaíochta	Cónaithe (HA)		Cónaitheach (Aonaid)		Úsáid Mheasctha (HA)		Úsáid Mheasctha (Aonaid)		Iomláin Acmhainneacht (HA)	Iomláin Acmhainneacht (Aonaid)
Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte (Laistigh agus Tadhlach)	Tamhlacht	22.5	0	66.1	0	0	25.43	0	2,767	48	3,428
	Bóthar an Náis / Baile an Mhóta (Imeall na Cathrach)	0	0	0	0	0	21.73	0	1,123	21.73	1,123
	Teach Mealóg, Baile Bhailcín, Ráth Fearnáin, Teach na Giúise	91.5	0	3,946	0	0	11.88	0	890	103.38	4,836
	Cluain Dolcáin, Cluain Buiríosa agus Caisleán na Gráinsí	4.05	10.84	286	798	70.39	17.62	2,660	1,355	101.9	5,099
	Leamhcán, Baile Adaim, Baile Phámar	5.92	0.36	464	20	39.62	16,.93	1,099	1,226	62.83	2,809
	Iarthar na Cathrach	31.54	2.64	1,884	159	2.45	2.25	245	135	38.88	2,423
Fo-iomlán Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath		155.51	13.84	7,241	977	112.46	95.84	4,044	7,496	377.65	19,718
Baile Fáis Féinchothaitheach: An Caisléan Nua		15.94	1.42	557	50	0	1.12	0	39	18.48	646
Baile Fáis Féinchothaitheach: Rath Cúil		21.22	1.13	699	39	1.94	0	0	68	24.29	806
Baile Féinchothaitheach: Teach Sagard		5.77	0.27	271	10	0	1.13	0	39	7.17	320
Fo-iomlán na mBailte		42.93	2.82	1,527	99	1.94	2.25	0	146	49.94	1,772
Fo-iomlán an cheantair uirbigh		198.44	16.66	8,768	1,076	114.4	98.09	4,004	7,642	427.59	21,490
Iomláin Chomhcheangailte		**215.1**		**9,844**		**212.49**		**11,646**			
A – Acmhainn Iomlán Chontae Bhaile Átha Cliath Theas						-		-		427.59	21,490
B - Riachtanas Tithíochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2022 – R3 2028)						-		-		-	21,490
C - Aonaid Chríochnaithe (2017 – 2021) R3 2021 go R3 2022 Tá críochnuithe ionchorpraithe sna figiúirí athbhreithnithe do gach réimse sa tábla thuas.						-		-		-	5,914
D – Riachtanas Tithíochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2022 – 2028) (B lúide C)						-		-		-	15,576
E - Aonaid atá á dtógáil (Meastachán ó Thuairisceáin Tascfhórsa Tithíochta R3 2021)						-		-		-	2,438
F - Glanghá Tithíochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2022 – 2028) (D lúide E)						-		-		-	13,138
G – Barrachas (A lúide F) ar fud Leibhéal 1 agus Leibhéal 2						-		-		-	8,352

Nóta: Níor cuireadh tithíocht tuaithe agus fás daonra san áireamh laistigh den fhigiúr toillte talún ach breithníodh é i gcomhthéacs an bheartais straitéise lonnaíochta tuaithe agus treochtaí roimhe seo chun bonn eolais a chur faoin gCroístraitéis.

Tábla 10: Acmhainn Thascach na dTailte Criosaithe Breise i bPlean Forbartha Contae Átha Cliath Theas 2022-2028

Socrú Cinéal	Ainm Lonnaíochta	Talamh Criosaithe Breise	Cónaitheach (HA)		Cónaitheach (Aonaid)		Úsáid Mheasctha (HA)		Úsáid Mheasctha (Aonaid)		Iomláin Acmhainneacht (HA)	Iomláin Acmhainneacht (Aonaid)
Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte (Laistigh agus Tadhlach)	Tamhlacht	Tailte ar Bhóthar Chill Tipper	0.48	0	10	0	0	0	0	0	0.48	10
		Bealach an Bhaile Bháin Tailte Regen	0	0	0	0	0	2.82	0	190 340	2.82	190 340
	Bóthar an Náis/ Ballymount (Imeall na Cathrach)	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Teach Mealóg, Baile Bhailcín, Ráth Fearnáin, Teach na Giúise	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Cluain Dolcáin, Cluain Buiríosa agus Caisleán na Gráinsí	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Leamhcán, Baile Adaim, Baile Phámar	Cúirt Pháirc na Fuinseoige	.036	0	0	0	0	0	0	0	0.36	1
		Cúil Draighneach	3.96	0	8	0	0	0	0	0	3.96	8*
	Iarthar na Cathrach		0	0	0	0	0	0	0	0	0	
iomlán an Chrios Breise			**4.8**	**0**	**19**	**0**	**0**	**2.82**	**0**	**190-340**	**7.62**	**209-359**

*Tithíocht ísealdlúis faoi réir CS11 SLO 1 – Poitéinseal táscach do 3 go 8 n-aonad (c.3 aonad ar thailte úrnua reatha / suas le c.5 aonad ar thalamh cúil cónaithe reatha)

Láithreáin Acmhainne Tithíochta

Léiríonn an léarscáil thíos méid iomlán na láithreán acmhainne tithíochta de 42,570 ar 990 Heicteár ar thalamh atá criosaithe cheana féin.

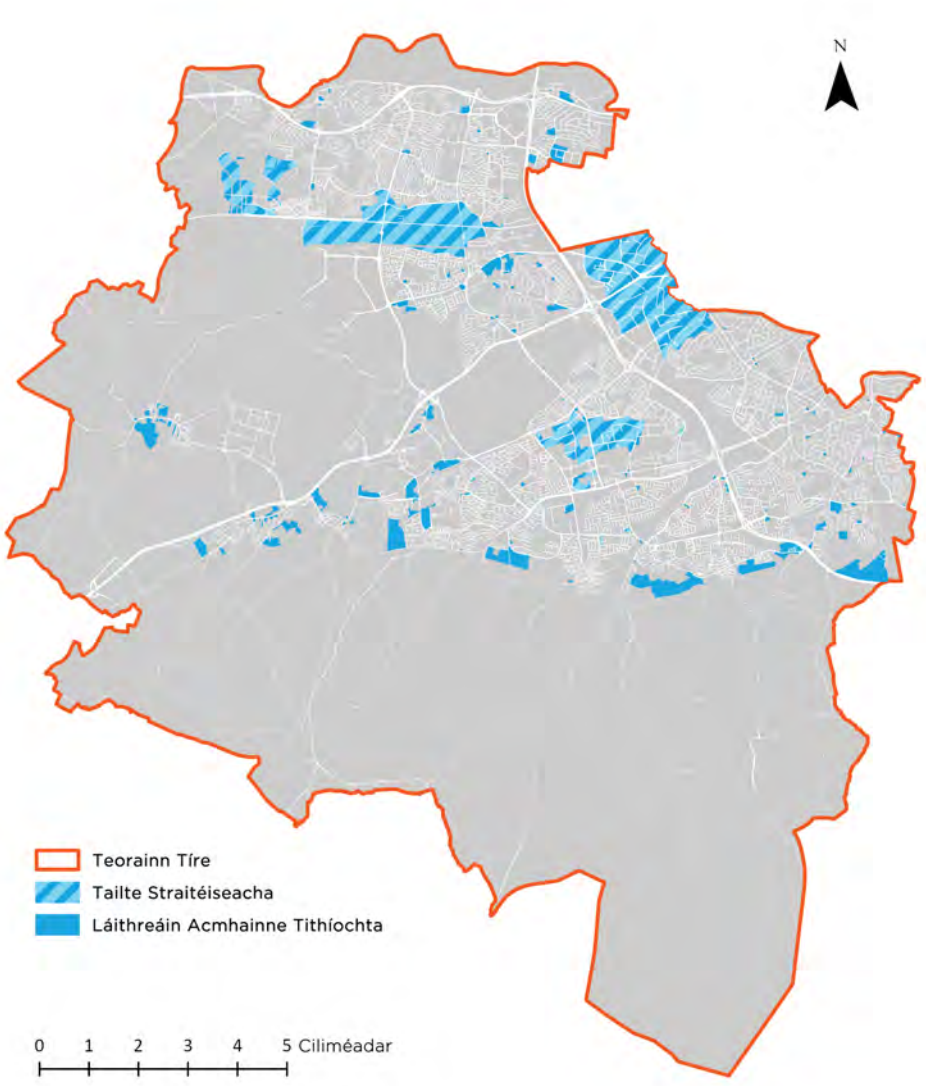

Figiúr 9: Láithreáin Acmhainne Tithíochta

2.6.2 Cur Chuige Leibhéal maidir le Criosú Talún

Tugadh faoi Mheasúnú Bonneagair ar na tailte infhorbartha atá ar fáil faoi threoir na gceanglas faoi NPO 72a an NPF. Tá tuilleadh sonraí faoin measúnú leagtha amach faoi Aguisín 2Aden Phlean Forbartha.

Ceanglaíonn NPO 72a ar Údaráis Phleanála cur chuige caighdeánaithe, srathach a chur i bhfeidhm chun idirdhealú a dhéanamh idir; i) talamh criosaithe a ndéantar seirbhísiú air (Leibhéal 1); agus ii) talamh criosaithe atá inseirbhíse laistigh de shaolré an Phlean (Leibhéal 2) (Aguisín E den Chreat Náisiúnta Pleanála, 2040).

Cinneadh sa mheasúnú bonneagair in 2021 go bhféadfaí na tailte criosaithe uile atá ann cheana a d'fhéadfadh tithe a sheachadadh a chatagóiriú mar thailte Leibhéal 1 nó mar thailte Leibhéal 2 i gcomhréir le critéir NPF atá in ann iomlán féideartha 23,730 aonad a éascú.

Bhí an cumas ag tailte Shraith 1 freastal ar: 11,597 aonad ar heicteár c.196 agus

Bhí an cumas ag tailte Shraith 2 freastal ar: 12,133 aonad ar heicteár c.281.

Bunaithe ar ghníomhaíocht tógála atá ar eolas agus ar sheachadadh measta suas go dtí R3 2022 (nuair a thagann an Plean i bhfeidhm) is é toilleadh iomlán na dtailte de Shraith 1 agus de Shraith 2 ná 21,490 aonad.

Ag leanúint ón méid thuas, tugtar faoi deara go bpléann an NPF go sonrach tosaíocht a thabhairt do thailte forbartha agus deir sé go bhfuil go leor cúinsí pleanála eile ann a bhaineann le criosú talún thar sholáthar bunbhonneagar cumasúcháin lena n-áirítear leibhéil fhoriomlána fáis, suímh, oiriúnacht don chineál forbartha atá beartaithe, infhaighteacht agus cóngaracht do thaitneamhachtaí, scoileanna, siopaí nó fostaíocht, inrochtaineacht ar sheirbhísí iompair etc.

Tá sé leagtha amach go gcabhróidh meá na bhfachtóirí seo, mar aon le hinfhaighteacht bonneagair, le húdaráis phleanála ordú tosaíochta a chinneadh chun fás agus forbairt phleanáilte a sheachadadh.

2.6.3 Anailís Phleanála

Tar éis a shuíomh go dtagann na tailte reatha go léir atá criosaithe laistigh den Chontae laistigh de Leibhéal 1 nó De Leibhéal 2 agus chun bonn eolais a chur faoi ordú tosaíochta chun fás agus forbairt phleanáilte a sheachadadh ar aon dul leis an NPF, rinneadh anailís phleanála bhreise. Rinne sé seo measúnú ar na tailte criosaithe atá ann cheana maidir lena gcumas rannchuidiú le Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta a bhaineann le fás dlúth, inrochtaineacht réigiúnach fheabhsaithe, soghluaisteacht inbhuanaithe, gníomhú ar son na haeráide agus aistriú chuig sochaí ísealcharbóin atá athléimneach ó thaobh na haeráide de. (Tagraíonn Aguisín 2A).

As na 477 heicteár de thailte criosaithe atá ann cheana féin, (a eisiann na tailte sin a aithníodh mar thailte straitéiseacha fadtéarmacha laistigh de na SDAanna), bhain 343 ha a bhí in ann 16,992 aonad scór ard pleanála amach agus fuair 134 Ha a bhí in ann 6,738 aonad a sheachadadh scór pleanála meántéarmach go hard. Bunaithe ar ghníomhaíocht tógála atá ar eolas agus ar sheachadadh measta suas go dtí R3 2022 is é acmhainn iomlán thailte Shraith 1 agus Chiseal 2 ná 21,490 aonad ar 428 heicteár thar thréimhse an phlean 2022-2028.

Léiríonn toradh an mheasúnaithe phleanála bhreise seo go raibh na tailte go léir atá criosaithe agus aitheanta faoi láthair in ann forbairt chónaithe a sheachadadh laistigh den Chontae in ann cur go dearfach le baint amach na NSOanna thuas.

2.6.4 Anailís ar Inseachadtacht

Mar atá leagtha amach thuas, ba iad Leibhéal 1 nó Leibhéal 2 na tailte criosaithe go léir a bhí sa Chontae cheana féin agus bhí siad in ann cur le baint amach na NSOanna a measadh a bheith ann. Déantar machnamh freisin ar a chinntiú gur féidir soláthar tithíochta chun freastal ar riachtanais an daonra reatha agus an daonra amach anseo i gcomhréir le spriocanna náisiúnta le linn thréimhse an phlean a bhaint amach go hinbhuanaithe.

Maidir leis seo, is cuid lárnach den Chroí-Straitéis é an chothromaíocht idir insoláthracht na n-aonad agus sainaithint ródhocht ar thailte acmhainne ar leith a sheachaint. Breithníonn an cur chuige a glacadh an gá atá le fás dlúth a chur chun cinn ar bhealach cothrom laistigh de gach limistéar comharsanachta de réir a róil agus a fheidhme laistigh d'ordlathas na lonnaíochta.

Chun an cuspóir sin a bhaint amach, cuireadh leibhéal tosaíochta fáis talún neamhfhorbartha (gan aonaid/talamh atá á dtógáil san áireamh) do gach Limistéar Comharsanachta bunaithe ar thógáil agus insolátharacht roimhe seo i bhfeidhm le fócas ar na SDAanna a aithníodh faoin MASP; 9,613 aonad arb ionann iad agus 71% d'aonaid laistigh de na SDZanna agus tailte athghiniúna (57% ag 7,500) agus laistigh de Bhaile Fortune (14% ag 2,113). Ina theannta sin, rinneadh foráil do leithdháileadh breise de 4,914 (23%) laistigh de lonnaíocht Chathair Bhaile Átha Cliath agus na mBruachbhailte ar thalamh neamhfhorbartha, gan talamh atá á thógáil a áireamh. Éascaíonn sé seo seachadadh 14,527 aonad san iomlán, nó 94% d'fhás an Chontae a sháraíonn riachtanais NPO 3b agus RPO 3.2. Tá an t-iarmhéid atá fágtha leithdháilte ar na trí lonnaíocht: Teach Sagard, An Caisleán Nua agus Ráth Cúil, 1,050 aonad san iomlán (6%), ag soláthar leithdháileadh iomlán iomlán de 15,576 aonad.

Tá an Chomhairle ag plé go gníomhach le soláthar tithíochta sóisialta agus inacmhainne agus tá píblíne soláthair láidir aici a chuirfear ar fáil thar thréimhse an Phlean Forbartha agus a dhéanfaidh foráil do chion suntasach de na spriocanna tithíochta bliantúla don Chontae. Mar sin féin, i dtéarmaí insoláthartharthachta ó thaobh na forbartha príobháidí de, breithníodh na fachtóirí seo a leanas:

- → Tá è 94% den fhás aonaid leithdháilte laistigh de Chathair Bhaile Átha Cliath agus bruachbhailte le thart ar leath de na tailte leithdháilte aitheanta mar athfhorbraíochta. D'fhéadfadh dúshláin a bheith ag baint le tailte den sórt sin ó thaobh láithreáin éillithe, talamh talún agus cóimeáil láithreáin, céimniú agus seicheamhú.
- → Léiríonn na sonraí agus na treochtaí tithíochta laistigh den Chontae go ngníomhaítear thart ar leath (51%) de láithreáin le cead ag aon am ar leith agus d'fhéadfadh sé go dtógfadh an chuid eile am le tosú bunaithe ar réimse fachtóirí (M.sh. maoiniú a ardú, athruithe féideartha sa mhargadh) nó nach féidir ceadanna a chur i bhfeidhm ar chor ar bith le linn a saoil.
- → Tá forbairtí móra (SHDanna) comhdhéanta de ghné shuntasach d'aonaid cheadaithe ar fud an Chontae agus tá an seachadadh teoranta do cheantair chomharsanachta áirithe go dtí seo.

Is dúshlán é sin a bhfuil dlúthfhaireachán á dhéanamh ag an gComhairle air agus mar aitheantas ar an méid thuas, ionchorpraíodh cur chuige solúbtha chun foráil a dhéanamh maidir le seachadadh sa Phlean trí Chuspóir CS3 Cuspóir 3. Cinnteoidh sé seo go dtiocfaidh soláthar leordhóthanach tailte oiriúnacha chun cinn chun píblíne soláthair na Comhairle a chomhlánú agus chun na spriocanna soláthair tithíochta a bhaint amach.

Dá bhrí sin, cé go bhfuil farasbarr talún criosaithe ag teastáil ón gContae chun na spriocanna soláthair a bhaint amach, meastar go bhfuil sé seo riachtanach chun rogha a éascú i suíomhanna a thagann chun cinn ag aithint go bhféadfadh sé nach mbeadh gach láithreán ar fáil laistigh de thréimhse an phlean. Aithníodh san anailís a rinneadh go ndéantar seirbhísiú ar thailte den sórt sin (Leibhéal 1) agus/nó inseirbhíse (Leibhéal 2) agus go mbaintear scór pleanála meánach go hard amach. Mar thoradh air sin, tá sé de chumas acu cur le forbairt inbhuanaithe, ag cinntiú gur féidir aon chonstaicí ar sheachadadh i gceantar nó i suíomh amháin a shárú trí sholáthar laistigh de shuíomh nó limistéar eile. Cinnteoidh sé seo go mbeidh dóthain tailte ar fáil chun na spriocanna soláthair a aithníodh a bhaint amach.

Tá sé ríthábhachtach chun a chinntiú go bhfuil an cur chuige solúbtha seo agus ailíniú leis an mBeartas Pleanála Náisiúnta agus Réigiúnach mar chuspóir Bainistíochta Talún Gníomhaí na Comhairle monatóireacht a dhéanamh ar ghníomhaíocht tógála agus pleanála ar fud an Chontae ag leibhéal lonnaíochta mar atá leagtha amach faoi alt 2.6.7: Monatóireacht ar Fhás / Bainistiú Gníomhach Talún na Caibidle seo. Feidhmíonn figiúirí na Croí-Straitéise do gach ceantar comharsanachta mar thagarmharc le haghaidh monatóireachta chun a chinntiú gogcomhlíontar figiúirí Náisiúnta agus Réigiúnacha.

2.6.5 Croístraitéis – Plean Forbartha 2022–2028

Leagtar amach i dTábla 11 an Chroístraitéis don Phlean Forbartha seo. Is ionann Figiúr 10 agus léarscáil léaráideach den Chroístraitéis.

Ar aon dul leis an méid thuas, tá figiúirí na Croí-Straitéise leagtha amach i dTábla 11 in aonaid thógtha in éineacht le láithreáin atá á dtógáil, láithreáin le cead pleanála ach nár tosaíodh orthu, céatadán na n-aonad insoláthartha laistigh de na limistéir forbartha straitéiseacha fhadtéarmacha (SDZanna agus tailte Athghiniúna a bhféadfadh tailte Leibhéal 2 a bheith san áireamh iontu i gceantair ar nós Chluain Buiríosa áit ar leithdháileadh maoiniú chun freastal ar thailte den sórt sin) agus láithreáin ar leithdháileadh maoiniú rialtais orthu.

Leithdháileadh fás bunaithe ar sheachadadh aonaid measta bliain ar bhliain laistigh de gach Limistéar Comharsanachta bunaithe ar na cúinsí atá leagtha amach thuas.

Tá sé seo á threorú ag cumas tithíochta na talún criosaithe neamhfhorbartha atá ann cheana féin i mBaile Átha Cliath Theas, na riachtanais d'aonaid Tithíochta ag na Treoirlínte Aireachta agus doiciméid bheartais Phleanála eile atá leagtha amach faoi Ailt: 2.3 (Reachtúla Comhthéacs), 2.4 (Comhthéacs Straitéiseach - Beartas Pleanála Náisiúnta, Réigiúnach agus Aireachta), 2.5 (Sonraí Daonra agus Tithíochta), 2.6 (Croístraitéis) na Caibidle seo.

Tábla 11: Tábla Croístraitéise 2022 – 2028

Cineál Lonnaíochta	Limistéar Comharsanachta / Ainm Lonnaíochta	Daoine 2016	Aonaid 2016 & scair (%)	Measta Tógtha 2016 go R4 2020 agus sciar (%)	Talamh Iomlán (HA) 2022 - 2028	Iomlán Tithíocht (Aonaid) 2022–2028 agus sciar (%)	Iomlán na n-aonad agus na scaire in 2028 (%)	Sprioc 2028 daoine agus sciar(%)	Fás Daonra ó 2016 daoine Uimh.(%)
Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte (Laistigh agus Tadhlach)	Tamhlacht	71,350	24,080 (25%)	700 (12%)	39.84	1,865 (12%)	26,780(22%)	76,525 (24%)	+5,175 (7%)
	Bóthar an Náis / Bhaile an Mhót (Imeall chathair)	1,384	396 (0.4%)	15 (0%)	20.02	1,010 (6%)	1,421(1%)	3,349 (1%)	+1,965 (142%)
	Teach Mealóg, Baile Bhailcín, Ráth Fearnáin, Teach na Giúise	78,166	28,503 (30%)	1,750 (30%)	50.39	1,677 (11%)	32,206 (27%)	85,264 (26%)	+7,098 (9%)
	Cluain Dolcáin, Cluain Buiríosa agus Caisleán na Gráinsí	44,500	14,869 (16%)	200 (3%)	119.78	5,189 (33%)	20,454 (17%)	55,206 (17%)	+10,706 (24%)
	Leamhcán, Baile Adaim, Baile Phámar	59,000	19,069 (20%)	1,625 (28%)	80.85	2,673 (17%)	24,039 (20%)	68,483 (21%)	+9,483 (16%)
	Iarthar na Cathrach	8,238	2,503 (3%)	1,164 (20%)	64.12	2,113 (14%)	6,502 (5%)	15,900 (5%)	+7,662 (93%)
Fo-Iomlán		**262,638**	**89,420 (94%)**	**5,454 (93%)**	**375**	**145,27 (93%)**	**111,402 (93.7%)**	**304,726 (93%)**	**42,088 (+16%)**
Baile Fáis Féinchothaitheach: An Caisléan Nua		3,093	1,109(1%)	100 (2%)	25.81	398 (3%)	1,847 (2%)	4,187 (2%)	+1,094 (35%)
Baile Fáis Féinchothaitheach: Rath Cúil		4,351	1,599 (2%)	250 (4%)	21.18	487 (3%)	2,429 (2%)	5,690 (2%)	+1,339 (31%)
Baile Féinchothaitheach: Sagard		3,133	1,142 (1%)	85 (1%)	5.57	165 (1%)	1,323 (1%)	3,587 (1%)	+494 (14%)
Fo-Iomlán na mBailte		10,577	3,850 (4%)	435 (7%)	52.56	1,050 (7%)	5,599 (5%)	13,464 (5%)	+2,887 (26.7%)
Comhiomlán Uirbeach		273,215	93,270 (98%)	5,914	428	15,576 (100%)	117,001 (98.3%)	318,190 (98%)	+44,910 (16.5%)
Ceantar Tuaithe Comhiomlán		5,552	1,622 (2%)	0	0	0	1,622	5,579 (2%)	+27 +(0.5%)
Iomlán Bhaile Átha Cliath Theas		**278,767**	**94,892**	**5,914**	**428**	**15,576**	**118,623**	**323,769**	**45,002 (+16%)**

* Déantar céatadáin a shlánú go dtí an slánuimhir is gaire.

Nóta: Déanann na figiúirí dlúis atá leagtha amach i dTábla 11 soláthar do mheándlús de 40-50 aonad in aghaidh an heicteáir laistigh de Chathair Bhaile Átha Cliath agus na Bruachbhailte agus dlús 30-35 aonad in aghaidh an heicteáir lasmuigh den Chathair agus den Bhruachbhailte.
Nóta: Tá an leithdháileadh d'fhás Tithíochta Tuaithe agus Daonra bunaithe ar sheachadadh nua tithíochta thar thréimhse an phlean roimhe seo agus déanfar é a bhainistiú tríd an mbeartas lonnaíochta tuaithe.
Nóta: Aonaid thógtha mheasta a tógadh ó shonraí an Tascfhórsa Tithíochta a ndearnadh crostagairt orthu i gcoinne fhigiúirí na Príomh-Oifige Staidrimh chun sciar na Comharsanachta a chinneadh.

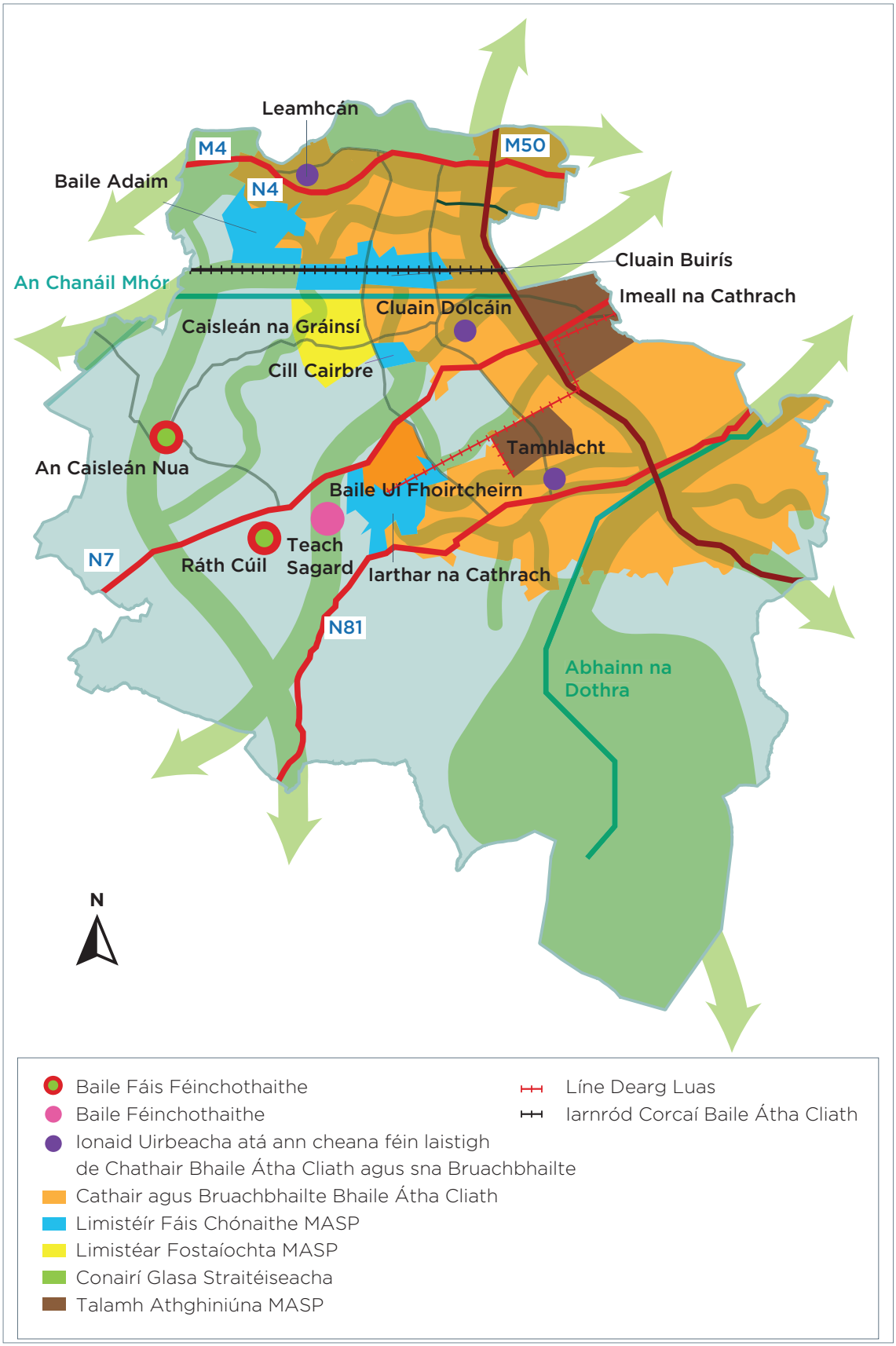

Figiúr 10: Tithíocht agus Folúntas Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2022 - 2028)

Baile Tógtha Bliain 2017 – R4 2020
Baileá Thógáil R32020

15,576
Tithíocht Gá

ar **428**
Heicteáir
na Talún

Tithe Tógtha
6,554

Á Thógáil R3
Tuairisceáin an Tascfhórsa Tithíochta
2,438

Cathair & Bruachbhailte

+14,527 aonad
(93% d'iomlán na n-aonad tithíochta comhsheasmhach le NPO 2a, 3a, 3b agus RPO 3.2

Fás Daonra
+42,088
(90.5% den daonra iomlán) comhsheasmhach le NPO 2a, 3a, 3b

Teach Sagard

Tithe Nua laistigh de theorainn na lonnaíochta nó tadhlachleis:
+250 (100%)
comhsheasmhach le NPO 3a, NPO 3c, RPO 3.2

Fás Daonra
+13% ar aon dul le NPO 7 agus NPO 9

An Caisleán Nua

Tithe Nua laistigh nó tadhlach go dtí teorainn na lonnaíochta:
+737 (100%)
comhsheasmhach le NPO 3 a, NPO 3c, RPO 3.2

Fás Daonra
ar aon dul le NPO 7 agus NPO 9 **+35%**

Tithe Nua laistigh de theorainn na lonnaíochta nó tadhlach leis:
+498 (100%)
comhsheasmhach le NPO 3a, NPO 3c, RPO 3.2

Ráth Cúil

Fás Daonra
+31% ar aon dul le NPO 7 agus NPO 9

2.6.6 Straitéis Tithíochta

Ullmhaíodh Straitéis Tithíochta Chontae Átha Cliath Theas agus HNDA Eatramhach 2022 - 2028 agus tá sé le fáil in Aguisín 11 den ráiteas scríofa seo. Tacaíonn sé seo agus treoraíonn sé na beartais atá leagtha amach faoi Chaibidil 6: *Tithíocht.*

Tá an Straitéis Tithíochta bunaithe ar na riachtanais fhoriomlána maidir le daonra agus talamh tithíochta atá leagtha amach sa Chroí-Straitéis agus tá sí bunaithe ar an mbeartas pleanála agus tithíochta náisiúnta agus réigiúnach atá i réim, lena n-áirítear Treoir Aoisbháúil.

Aithníonn an Straitéis na déimeagrafaic atá ag dul in aois ar fud an Chontae. Leagtar amach cur chuige na Comhairle maidir le haghaidh a thabhairt ar an déimeagrafaic atá ag athrú trí bhearta éagsúla, lena n-áirítear: meascán de chineálacha agus tionachtaí tithe; tithe inoiriúnaithe, uilíocha deartha; agus seachadadh tionscadal atá ag teastáil chun freastal ar riachtanais phróifíl daonra agus aoise reatha agus réamh-mheasta an Chontae. Is é is aidhm do na bearta éifeachtúlacht an stoic tithíochta atá ann cheana a uasmhéadú trí mhéid ceart a chur chun cinn, trí bhearta chun aghaidh a thabhairt ar leithscaradh tithíochta; agus meicníochtaí chun tithíocht shóisialta agus inacmhainne a chur ar fáil.

2.6.7 Monatóireacht ar Fhás / Bainistíocht Talún Gníomhach

Mar atá leagtha amach i dTábla 9, tá farasbarr fisiciúil tailte criosaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas chun na spriocanna daonra agus tithíochta atá leagtha amach faoin mbeartas náisiúnta agus réigiúnach a chomhlíonadh. Tá na tailte seo suite, den chuid is mó, laistigh de na ceantair fhoirgnithe atá ann cheana i gCathair agus i mBruachbhailte Bhaile Átha Cliath agus, dá bhrí sin, tacóidh siad le fás dlúth.

Baineann an Croí-Straitéis cothromaíocht amach idir farasbarr fisiciúil tailte criosaithe a bheith ann agus a bheith in ann forbairt nua a sheachadadh chun freastal ar riachtanais na saoránach. Tá iarracht déanta ag an anailís inseachadta, atá leagtha amach thuas, aghaidh a thabhairt air seo trína aithint go mbeidh srianta margaidh le seachadadh ag aon am ar leith i dtimpeallacht uirbeach. Mar sin féin, ní eolaíocht chruinn é an margadh a réamh-mheas agus suíomhanna ar leith a sheachadadh. I ndáil leis sin, tá méid áirithe solúbthachta curtha le dáileadh na spriocanna tithíochta agus daonra, i gcomhréir leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach, chun soláthar leordhóthanach a chinntiú chun freastal ar an éileamh. Éilíonn an tsolúbthacht seo dlúthfhaireachán ar sheachadadh tithíochta, agus feidhm gach lonnaíochta á cur san áireamh.

Chun monatóireacht a dhéanamh ar scála lonnaíochta, is é beartas an phlean seo monatóireacht a dhéanamh ar gach lonnaíocht, le lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath mar limistéar amháin, le roghanna chun cuid de na haonaid leithdháilte a aistriú ó cheantar comharsanachta amháin go ceantar comharsanachta eile, faoi réir roinnt príomhchritéir a bhreithniú le linn na shaolré an Phlean Forbartha. Cumasaíonn sé seo solúbthacht maidir le tithíocht nua a aimsiú agus tugann sé am dul i léig le haghaidh ceadanna pleanála nach bhfuil seachadta.

Ar an gcaoi chéanna, saothróidh an Chomhairle go gníomhach bearta gníomhacha bainistíochta talún dá bhforáiltear faoin reachtaíocht, lena chinntiú go ndíspreagfar taisce talún, agus go scaoilfear an acmhainneacht forbartha trí shásraí agus tionscnaimh atá ar fáil, lena n-áirítear trí mhaoiniú lárnach nó trí mhaoiniú eile. Pléitear na bearta seo sna rannáin seo a leanas.

Beartas CS3: Monatóireacht a dhéanamh ar Fhás Daonra agus Tithíochta
Tithíocht agus fás daonra a chur chun cinn agus a éascú de réir na Croístraitéise uileghabhálacha chun freastal ar riachtanais shaoránaigh reatha agus shaoránaigh Chontae Bhaile Átha Cliath Theas amach anseo.
CS3 Cuspóir 1: Chun a chinntiú go bhfuil dóthain talún criosaithe ar fáil chun riachtanais tithíochta agus daonra an Chontae a shásamh, mar atá leagtha amach i dTreoirlínte an Aire maidir le Soláthar Tithíochta agus sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíochta, thar shaolré an Phlean agus chun a chinntiú go dtugtar tús áite do shuíomhanna athfhorbraíochta d'fhorbairt thar láithreáin úrnua i gcomhréir leis an Straitéis Réigiúnach.
CS3 Cuspóir 2: Próiseas láidir monatóireachta a chur i bhfeidhm do gach seachadadh tithíochta lena n-áirítear forbairtí tithíochta ar mhórscála (Scéimeanna do 100 aonad+) a chur i bhfeidhm do gach ceantar comharsanachta agus lonnaíocht laistigh den Chontae chun measúnú leanúnach a dhéanamh ar spriocanna seachadta agus ag an am céanna a chinntiú nach dtarlóidh rófhorbairt in aon cheantar ar leith agus chun a chinntiú gur féidir.
CS3 Cuspóir 3: Chun foráil a dhéanamh do sholúbthacht chun na spriocanna soláthair tithíochta a bhaint amach agus chun freastal ar éileamh tithíochta, breithneoidh an Chomhairle athdháileadh figiúirí tithíochta agus daonra laistigh de na Ceantair Lonnaíochta agus Comharsanachta. I dtaca leis seo, sa chás go bhfuil sé de chumas ag láithreán níos mó ná 0.25 ha an leithdháileadh do Limistéar Comharsanachta ar leith a shárú mar atá leagtha amach faoi Thábla 11 na Croístraitéise, ní mór don iarratasóir a léiriú don Údarás Pleanála go bhfuil an togra ailínithe leis an sprioc fáis foriomlán don Chontae, aon infheistíocht riachtanach i mbonneagar agus soláthar fostaíochta mar aon le háiseanna agus seirbhísí tacaíochta. Déanfaidh an Chomhairle monatóireacht ar sheachadadh na n-aonad tithíochta chun a chinntiú go gcomhlíonfar go ginearálta an Chroí-Straitéis agus spriocanna soláthair tithíochta don Chontae agus chun bonn eolais a chur faoin bpoitéinseal athdháilte atá leagtha amach thuas.
CS3 Cuspóir 4: Bunachar sonraí na láithreán úrnua, athfhoraimh agus inlíonta a chothabháil agus a leathnú tuilleadh mar chuid den phróiseas gníomhach bainistíochta talún.

CS3 Cuspóir 5: Bunachar sonraí talún atá criosaithe d'fhorbairt chónaitheach a chruthú agus a chothabháil, lena n-áirítear, i gcás ina bhfuil sé ar fáil, faisnéis maidir le cén fáth nár forbraíodh an talamh seo chun bonn eolais a chur faoi chinntí criosaithe agus díchreasaithe amach anseo.
CS3 Cuspóir 6: Forbairt chéimnithe na limistéar tithíochta nua a chinntiú i gcomhar le soláthar bonneagair fhisiciúil agus shóisialta mar a aithníodh laistigh de Phleananna Ceantair Áitiúil nó mar eolas ag measúnuithe a dhéanann an tÚdarás Pleanála.

Láithreáin Fholmha

Is dúshlán agus deis iad láithreáin forbartha folmha don Chontae tithíocht bhreise, fostaíocht agus úsáidí eile a chur ar fáil. Tá bainistíocht ghníomhach talún, lena n-áirítear cur i bhfeidhm an tobhaigh ar láithreáin fholmha, ríthábhachtach chun fís agus cuspóirí na Croí-Straitéise a bhaint amach.

Forálann an tAcht um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht, 2015 do thobhach a chur i bhfeidhm ar láithreáin fholmha i dtailte criosaithe cónaithe agus athghiniúna, atá oiriúnach do thithíocht ach nach bhfuil ag teacht chun cinn le haghaidh forbartha. Leagtar amach san Acht dhá aicme talún a bhféadfadh feidhm a bheith ag an tobhach maidir leo:

Talamh cónaithe, faoi Alt 10 (2)(a) agus Alt 10(2)(h) den Acht Pleanála 2000 (arna leasú).

De réiran Achta um Athghiniúint Uirbeach agusT ithíocht, 2015, is príomhcholún den Phlean Forbartha é forbairt agus athnuachan chuí na gceantar a bhfuil athghiniúint de dhíth orthu a chur chun cinn, a shainaithnítear ag féachaint don Chroí-Straitéis, chun na réimsí seo a leanas a chosc:

- éifeachtaí díobhálacha ar thaitneamhachtaí atá ann cheana i limistéir den sórt sin, go háirithe mar thoradh ar riocht scriosta nó faillíoch aon talún;
- dúchan uirbeach agus lobhadh;
- iompar frithshóisialta; nó
- Ganntanas tithe ináitrithe nó talún atá oiriúnach d'úsáid chónaitheach nó meascán d'úsáidí cónaithe agus eile.

Faoi Chuspóir Beartais Tithíochta 15.2 de Thithíocht do Chách, tá cáin nua tugtha isteach ag an Roinn Airgeadais agus ag na Coimisinéirí Ioncaim i gcomhar leis an Roinn chun talamh a ghníomhachtú chun críocha cónaithe, agus a thiocfaidh in áit an Tobhaigh ar Shuíomh Folamh le himeacht ama. Tithíocht, Rialtas Áitiúil agus Oidhreacht. Leagann forálacha Cánach Talún Criosaithe Cónaithe den Acht Airgeadais 2021 amach critéir chun aithint na dtailte a thagann faoi raon feidhme na cánach a éascú, arb é is aidhm dóibh forbairt tithíochta ar thailte atá criosaithe go cuí a ghníomhachtú agus a thabhairt ar aghaidh. seirbhísithe, mar a léirítear ar léarscáileanna le hullmhú ag údaráis phleanála dá limistéir feidhme faoi seach. Tá na léarscáileanna seo le bheith bunaithe ar phlean forbartha an údaráis áitiúil agus nuair is cuí, léarscáileanna criosaithe plean ceantair áitiúil. Tiocfaidh an Cháin ar Thalamh

Criosaithe Chónaithe i bhfeidhm an 1 Feabhra 2024 agus tiocfaidh sí in ionad an Tobhaigh ar Láithreáin Folamh, a fhanfaidh i bhfeidhm go dtí go dtiocfaidh an beart cánach nua i bhfeidhm.

Ar an gcaoi chéanna, is féidir le Láithreáin Thréigthe tionchar diúltach a imirt ar ghnéithe sóisialta, amhairc agus tráchtála comharsanachta. Déanfaidh an Chomhairle imscrúdú ar thuarascálacha tréigthe agus tabharfaidh sí tús áite dóibh agus déanfaidh sí gníomh ábhartha agus dian, de réir an Achta um Láithreáin Thréigthe 1990 (an tAcht), d'fhonn an tréigean a laghdú agus chun athúsáid tailte uirbeacha atá ann cheana a chinntiú ar fud an Chontae.

Orduithe Ceannaigh Éigeantaigh

Sa chás go n-éilíonn an comhthéacs é agus a luaithe a aithnítear é, saothrófar Orduithe Ceannaigh Éigeantacha (CPOanna) chomh tráthúil agus is féidir faoin reachtaíocht ábhartha, chun an pobal a fheabhsú mar chuid de bhearta Gníomhacha Bainistíochta Talún.

Maoiniú

Chun seachadadh Chuspóir Straitéiseach Náisiúnta 1 a chinntiú: Fás Dlúth, bhunaighTionscadal Éireann 2040 dhá mheicníocht mhaoinithe shaincheaptha atá geallta ag an Rialtas a chur ar fáil. Tacaíonn an Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (RRDF) le hathnuachan tuaithe do thionscadail oiriúnacha i mbailte agus i sráidbhailte ina bhfuil daonra níos lú ná 10,000, agus ceantair fhorimeallacha. Tacaíonn an Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach (URDF) le forbairt dhlúth inbhuanaithe, trí chathracha agus bailte móra a athnuachan.

Beidh sé mar chuspóir ag an gComhairle leanúint de dheiseanna a thapú chun an maoiniú sin a tharraingt anuas chun tailte forbartha straitéisí agus foirmeacha dlútha forbartha a scaoileadh.

Beartas CS4: Bainistíocht Ghníomhach Talún
Athúsáid agus athghiniúint suíomhanna folmha agus bancanna talún a éascú trí bhearta éagsúla chun fás dlúth uirbeach a chur chun cinn de réir na Croístraitéise.
CS4 Cuspóir 1: An Tobhach Láithreáin Fholmha a chur i bhfeidhm do láithreáin forbartha folmha, de réir mar is cuí, sa Chontae agus leanúint de chlár de láithreáin fholmha a chur ar fáil go poiblí, mar atá leagtha amach san Acht um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht, 2015 (nó in ionad aon Achta).
CS4 Cuspóir 2: Seachadadh forbartha cónaithe a chur chun cinn trí bhearta bainistíochta talún gníomhacha agus cur chuige comhordaithe pleanáilte maidir le tailte atá criosaithe go cuí a fhorbairt ag príomhionaid, lena n-áirítear limistéir athghiniúna, láithreáin fholmha agus limistéir tearcúsáidte.
CS4 Cuspóir 3: Forbairt a sheachadadh trí thalamh a cheannach go héigeantach mar chuid de bhainistíocht ghníomhach talún i gcás ina n-éilíonn an comhthéacs fás dlúth agus ar mhaithe leis an leas coiteann.

CS4 Cuspóir 4:
Maoiniú a fháil ó fhoinsí cuí, lena n-áirítear meicníochtaí maoinithe an rialtais láir, chun seachadadh Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta faoin gCreat Náisiúnta Pleanála a chinntiú.

CS4 Cuspóir 5:
A chinntiú nach bhfágfar na tithe atá folamh le fada i bPáirc Naomh Maelruan folamh a thuilleadh agus go ligfear dóibh dul i léig.

2.6.8 Tailte Fostaíochta

Deirtear sa *Nóta Treorach maidir le Croístraitéis* (2010) gur chóir d'Údaráis Phleanála tabhairt faoi leibhéal cuí anailíse chun a chinntiú go n- aithnítear tailte leordhóthanacha chun críocha fostaíochta ag láithreacha oiriúnacha, agus beartais phleanála náisiúnta á gcur san áireamh go cuí.

Tá an straitéis fostaíochta bunaithe ar chur chuige fianaise-bhunaithe a bhreithníonn criosú úsáide talún atá ann cheana féin chun críocha fostaíochta, agus an riachtanas le haghaidh tailte fostaíochta breise bunaithe ar thoimhdí daonra agus fáis fostaíochta.

Tá Contae Bhaile Átha Cliath Theas ina chuid lárnach de réigiún Bhaile Átha Cliath, réigiún cathrach ar scála agus tábhacht idirnáisiúnta. Tá sreabhadh fostaithe ar fud chontaetha éagsúla Réigiún an Oirthir agus Lár tíre agus is iondúil go mbíonn tionscail ag braisliú bunaithe ar thréithe geografacha, agus tá lár Chathair Bhaile Átha Cliath mar chroílár tráchtála. I gContae Bhaile Átha Cliath Theas, tá gníomhaíocht eacnamaíoch dírithe ar thailte fostaíochta atá gar do phríomhionaid daonra agus isteach sna príomhionaid uirbeacha. Caibidil 9: *Forbairt Eacnamaíoch agus Fostaíocht an phlean seo* , lena n-áirítear an straitéis mhiondíola, ag cur suíomh na fostaíochta chun cinn sna hionaid sin agus trí bheartais agus cuspóirí, spreagann agus tacaíonn sé le forbairt eacnamaíoch an Chontae ar bhealach inbhuanaithe agus neamhdhíobhálach don aeráid.

Chun infheistíocht dhíreach choigríche nua (IDC) a mhealladh chuig an gContae mar aon le hinfheistíocht dhúchasach eile, tá gá le soláthar leordhóthanach de thailte agus d'áitribh ardchaighdeáin, indíolta, seirbhísithe. Tá sé ríthábhachtach suíomhanna den sórt sin a bheith ar fáil cheana féin agus an riachtanas a bheidh ann amach anseo maidir le forbairt eacnamaíoch an Chontae amach anseo. Níl iarracht déanta ag Baile Átha Cliath Theas tailte a 'ró-chriosú' agus tá anailís déanta aige lena chinntiú go bhfuil raon leordhóthanach, éagsúil agus solúbtha tailte ar fáil. Tá taighde a chuir bonn eolais faoin bPlean seo ar fáil mar dhoiciméad tionlacain don Phlean Forbartha.

Anailís Bhonnlíne

Maidir leis na tailte atá ar fáil chun fostaíocht a fhorbairt, rinne CCBÁCT anailís ar na tailte atá ar fáil a d'fhéadfadh poist a ghiniúint. Bunaithe ar an anailís seo, tá cumas iomlán ann 627 heicteár a fhorbairt chun tuilleadh fostaíochta a éascú. Tá an talamh seo comhdhéanta de:

→ 554ha de thalamh atá criosaithe le haghaidh EE Fiontraíochta agus Fostaíochta);

- 58.27Ha talún i Lár Bailte, Sráidbhaile, Dúiche agus Baile (criosaithe LC, VC, DC, agus TC);
- 7.6ha d'fhostaíocht a ghineann tailte laistigh de Chriosanna Forbartha Straitéisí;
- 5.8ha de Mhórionad Miondíola criosaithe talún (MRC); agus
- 1.2ha Trádstóráil Mhiondíola chriosaithe (RW).

Bunaithe ar mheasúnú fostaíochta ar thalamh criosaithe atá ann cheana féin, d'fhéadfadh 31,977 post a bheith ann ag glacadh leis go mbeidh 51 post ar an meán in aghaidh an heicteáir. Chomh maith leis an méid thuas, tá 425ha de thalamh athghiniúna (REGEN) criosaithe mar chuid de LAP Lár Bhaile Thamhlachta agus de cheantar Bhóthar an Náis. Cé go soláthraíonn na tailte seodlús réasúnta íseal fostaithe go dtí an limistéar talún faoi láthair, tá scóip shuntasach ann chun dlús a chur arís chun freastal ar fhostaíocht ar dhlús níos airde trí mheascán d'úsáidí agus foirm uirbeach níos dlúithe agus níos éifeachtúla a chruthú ag an am céanna.

Réamh-mheastacháin Fostaíochta

Ar aon dul leis an RSES agus an NPF, freastalóidh Réigiún an Oirthir agus Lár Tíre ar thart ar 320,000 duine breise ag an obair[7] ó 1 mhilliún in 2016 go 1.34 milliún duine faoi 2040. In 2016, b'ionann Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus 11.8% (118,002/1,000,805) de lucht saothair cónaitheach an réigiúin.

Agus pleanáil chun cinn á dhéanamh ar na poist a theastaíonn le linn shaolré an Phlean, d'oibrigh Comhairle Contae Átha Cliath Theas i gcomhar leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun poist réamh-mheasta laistigh den Chontae a mheas suas go dtí 2040. Ar aon dul leis an gCreat Náisiúnta Pleanála agus fás post faoi Chás Cathrach 50:50 an Rialtais, táthar ag súil go mbeidh ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas freastal ar 36,678 Is ionann sin agus meánfhás bliana de 1,528 post in aghaidh na bliana thar thréimhse 24 bliana. Is ionann an meánfhás sin a chur i bhfeidhm suas go dtí 2028 agus 18,336 post breise (+22%) agus 102,963 post san iomlán mar thoradh air. Leagtar amach na figiúirí seo i dTábla 12.

Tábla 12: Réamh-mheastacháin Fostaíochta do Bhaile Átha Cliath Theas 2016–2028

	2016	2028	Fás (Uimh.)	Fás(%)	Méadú Meánach Bliain ar Bhliain
Poist	84,627[8]	10,2963	+18,336	+22%	1,528

Bunaithe ar an ngá atá le poist bhreise a chur ar fáil sa Chontae agus poist atá ann cheana a chothabháil trí roinnt gnó a athlonnú ó na tailte athghiniúna reatha ag Tamhlacht agus Bóthar an Náis, meastar gur leor an acmhainn atá ar fáil do thailte fostaíochta chun freastal ar riachtanais thréimhse an Phlean Forbartha.

Beartas CS5: Talún do Fhostaíocht

A chinntiú go bhfuil dóthain tailte seirbhísithe fós ar fáil san áit cheart do ghiniúint fostaíochta thar shaolré an Phlean Forbartha.

7 Alt 6.1 den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch agus OS NPO 1c den Chreat Náisiúnta Pleanála
8 Foinse: EMRA - Tuarascáil Bonnlíne Fianaise Socheacnamaíoch, ar fáil ag: https://emra.ie/dubh/wp-content/uploads/2017/12/EMRA-Economy-and-Employment.pdf

CS5 Cuspóir 1: Chun úsáidí giniúna fostaíochta déine a dhíriú ar nóid iompair phoiblí ardacmhainne.
CS5 Cuspóir 2: Chun a chinntiú, a mhéid is féidir, go bhfuil fiontar fairsing spáis suite ar thailte atá lasmuigh den M50 agus nach gcuireann isteach ar dhiandheiseanna saothair ar thailte criosaithe in aice le hiompar poiblí.
CS5 Cuspóir 3: Tacú le gníomhaíochtaí fostaíochta úsáide measctha inár gceantair uirbeacha de réir na n-ordlathas lonnaíochta agus miondíola.
CS5 Cuspóir 4: Monatóireacht agus forbairt bhreise a dhéanamh ar bhunachar sonraí na dtailte fostaíochta laistigh den Chontae.
CS5 Cuspóir 5: A chinntiú go gcuirtear cuid d'aon tailte criosaithe EE nó REGEN ar leataobh do mhoil fiontair áitiúla chun gnólachtaí a fhorbairt nó do spásanna oibre roinnte a fhreastalaíonn ar dhaoine nach bhfuil in ann oibriú ón mbaile ach ar mian leo a gcuid oibre a dhéanamh gar don áit a bhfuil cónaí orthu.
CS5 Cuspóir 6: Chun a chinntiú, mar chuid den athbhreithniú reachtúil dhá bhliain ar an bPlean Forbartha, go dtabharfar faoi anailís fhianaise-bhunaithe ar thailte fostaíochta, lena n-áirítear an poitéinseal d'fhostaíocht agra-mhoil, agus dá mbeadh fianaise ann go bhfuil gá le tuilleadh fostaíochta. criosú laistigh de shaolré an Phlean, cuirfear tús láithreach le Athrú ar an bPlean ar an eolas ag: → Anailís ar an gcineál riachtanas fostaíochta → Anailís ar na láithreacha cuí chun freastal ar an riachtanas sin agus ar an gcuspóir criosaithe cuí → Beartas Náisiúnta agus Réigiúnach ábhartha agus pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe.

2.7 Straitéis Lonnaíochta

Straitéis Lonnaíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas á treorú ag an gcreat beartais atá leagtha amach ag leibhéil Náisiúnta agus Réigiúnacha. Féachann sé le comhdhlúthú a dhéanamh ar an lorg uirbeach atá ann cheana féin, ag díriú daonra agus post go príomha laistigh dár n-ionaid uirbeacha, bailte agus sráidbhailte atá comhsheasmhach le NPO 3a, 3b agus 3c den NPF. Is gáfreagra rathúil a thabhairt ar na héilimh, na brúnna agus na hionchaisatá ag síorathrú dár bhfabraic uirbeach, ag tabhairt tús áite don úsáid is éifeachtaí a bhaintear as an mbonneagar sóisialta agus fisiciúil atá ann cheana féin. Agus é sin á dhéanamh, cruthófar comhshaol níos athléimní, níos folláine agus níos inmhaíte a chruthóidh fás dlúth ilúsáide a chur chun cinn a mbeidh tionchar dearfach aige ar chaighdeán saoil daoine.

Cuireann an Plean Forbartha seo fócas faoi stiúir comharsanachta ar fáil a fhéachann le pobail rathúla agus inbhuanaithe dea-dheartha a chruthú a thacóidh le háiteanna

bríomhara chun cónaí, obair, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu. Tá na Comharsanachtaí laistigh den straitéis lonnaíochta fhoriomlán leagtha amach thíos agus pléitear iad ar a seal faoi Ailt 2.7.1 agus 2.7.2 den Chaibidil seo (thíos).

Tá feidhm agus ról gach lonnaíochta laistigh den Chontae leagtha amach in Alt 2.7. Tá an dáileadh spriocdhírithe daonra atá molta ag Croístraitéis an Phlean Forbartha do gach lonnaíocht leagtha amach i dTábla 13. Tá lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath dírithe ar 42,088 duine nó 16% suas go dtí 2028 ó 2016. Is ionann an fás seo agus 90.5% den fhás iomlán daonra do Bhaile Átha Cliath Theas suas go dtí 2028 agus is ionann an tithíocht leithdháilte don lonnaíocht agus 93% den fhás iomlán. Sáraíonn an dá fhigiúr an t-íosriachtanas d'fhás daonra agus tithíochta 50% laistigh de chathracha agus dá mbruachbhailte de réir NPO 2a, 3a, 3b agus RSO 3.2.

Tábla 13: Croí-Straitéis - Leithdháileadh Daonra suas go dtí 2028

Cineál Lonnaíochta	Ainm Lonnaíochta	Daonáireamh 2016	Sciar pop atá ann cheana féin (%)	Fás suas go dtí 2028	Sciar den Fhás (%)	Fás mar chion de dhaonra 2016	2028 Daonra (Uimh.)	Pop-sciar molta (%)
Ceantar Comhiomlán Uirbeach		273,215	98%	44,910	99.94%	16.5%	319,705	98.3%
Cathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath[9]	Baile Átha Cliath Theas DC agus S	262,638	94.2%	42,088	90.5%	16%	304,726	93.7%
Bailte Fáis Féincho-thaitheac ha a bhfuil	An Caisleán Nua [9]–76	3,093	1.1%	1,094	3%	35%	4,187	1.5%
	Rath Cúil[10]	4,351	1.6%	1,339	3%	31%	5,690	2%
Baile Féincho-thaitheach	Sagard	3,133	1.1%	398	1%	12.7%	3,587	1.1%
Ceantar Tuaithe Comhiomlán		5,552	2%	27	0.1%	0.5%	5,579	1.7%
Contae Bhaile Átha Cliath Theas		27,8767	100%	+45,002	100%	16%	323,769	100%

Léiríonn an tithíocht agus dá bhrí sin fás daonra do na lonnaíochtaí níos lú (Teach Sagard, An Caisleán nua agus Ráth Cúil) an ghníomhaíocht tógála atá ann faoi láthair, ceadanna pleanála atá ann faoi láthair agus láithreáin atá maoinithe ag an rialtas láir. Tá aird ag an bhfás atá beartaithe sna bailte seo ar NPO 7 agus NPO 9 den NPF. Mar aitheantas ar an bhfás a bhfuiltear ag súil leis don Chaisleán Nua agus do Ráth Cúil, fuair an Plean Forbartha tacaíocht ó anailís lonnaíochta ar aon dul le hAguisín A an RSES. Aithníonn sé seo na sócmhainní i ngach lonnaíocht agus deiseanna chun a chinntiú go ndéantar foráil d'fhás breise i gcomhar le bonneagar sóisialta agus fisiciúil. Ag teacht le beartas Náisiúnta agus Réigiúnach, táthar ag súil go n-éascóidh an ráta fáis atá beartaithe laistigh de na lonnaíochtaí seo deiseanna do sholáthar an bhonneagair shóisialta agus fhisiciúil a theastaíonn chun freastal ar an éileamh agus ar aon dul le saintréithe na lonnaíochta.

9 Baineann figiúirí an Chaisleáin Nua, Ráth Cúil agus Teach Sagard leis na tailte laistigh de theorainn shainithe na Príomh-Oifige Staidrimh (POS) agus tadhlach leo..
10 Aithníonn na figiúirí daonra ceadanna pleanála atá á dtógáil agus níl tús curtha le cead go fóill..

Tábla 14: Ordlathas Lonnaíochta OCG a bhaineann le Comhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

Leibhéal	Tíopeolaíocht Lonnaíochta	Tuairisc	Baile Átha Cliath Theas	Ceantair Chomharsanachta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas
1	Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte (Laistigh agus Tadhlach)	Croí gnó idirnáisiúnta le bonn fostaíochta an- dlúth agus éagsúlaithe agus tairiscint miondíola, ealaíon, cultúir agus fóillíochta níos airde. Feidhmíonn sé mar mhol iompair náisiúnta le naisc láidre idir-réigiúnacha agus dobharcheantar fairsing comaitéireachta.	Baile Phámar, Leamhcán, Cluain Dolcáin, Tamhlacht,	Imeall na Cathrach
				Teach na Giúise / Teach Mealóg / Baile Bhailcín / Ráth Fearnáin
			An Teampall Mealóg, Baile Ruáin, Baile Cuillinn, Baile Bóinne, Cnoc Liath, Baile Éamainn, Teach na Giúise, Baile Cuillinn agus codanna de Chnoc na Faiche, Baile Walkin, Tír an lúir agus Ráth Fearnáin, agus ceantar Iarthar na Cathrach.	Tamhlacht
				Leamhcán/ Baile Phámar (Baile Adaim/ agus An Ceantar Máguaird san áireamh)
				Cluain Dolcáin/ Cluain Buiríosa/ Caisleán na Gráinsí agus an Ceantar Máguaird
				Ceantar Iarthar na Cathrach laistigh de Mhórcheantar Iarthar na Cathrach/Teach Sagard/ An Caisleán Nua/Ráth Cúil NA
4	Bailte Fáis Féincho-thaitheac ha a bhfuil	i) Bailte féinchothaitheacha fáis a bhfuil leibhéal measartha post agus seirbhísí acu — lena n-áirítear bailte margaidh fo-chontae agus bailte comaitéara a bhfuil naisc mhaithe iompair acu agus cumas chun fás leanúnach comhchuimseach a dhéanamh níos féinchothaitheaí.	Rath Cúil An Caisléan Nua	**An Caisleán Nua** / Teach Sagard **/ Ráth Cúil** / Iarthar na Cathrach
	Baile Féincho-thaitheach	ii) Bailte Féinchothaitheacha ina bhfuil leibhéil arda fáis daonra agus bonn fostaíochta lag atá ag brath ar réimsí eile le haghaidh fostaíochta agus/nó seirbhísí agus a dteastaíonn infheistíocht 'teacht suas' spriocdhírithe uathu le bheith níos féinchothaitheaí.	Sagard	An Caisleán Nua / **Teach Sagard** / Ráth Cúil / Iarthar na Cathrach
5	Bailte agus Sráidbhailte	Bailte agus sráidbhailte a bhfuil feidhmeanna seirbhíse agus fostaíochta áitiúla acu.	Níor aithníodh aon cheann acu i mBaile Átha Cliath Theas.	
6	Tuaithe	Sráidbhailte agus an réigiún tuaithe i gcoitinne.	Ceantar tuaithe	Ceantar Tuaithe ardtailte

I gcomhréir le prionsabail na forbartha inbhuanaithe, agus NPO 3b de NPF; tabharfar tús áite d'fhás amach anseo sa Chontae i gceantar Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath ar dtús chun fás daonra a spreagadh gar d'fhostaíocht reatha agus pleanáilte, seirbhísí, príomhbhonneagar iompair agus áiseanna áitiúla. Cinnteoidh sé

seo mais chriticiúil daoine chun leanúint ar aghaidh le hinmharthanacht na seirbhísí sin. Maidir leis sin, ba cheart dlúis níos airde a chur i bhfeidhm ar lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath le laghdú grádaithe ar na lonnaíochtaí ag leibhéal níos ísle de réir na dTreoirlínte Aireachta atá i réim.

Tá méadú suntasach tagtha ar dhaonra na mbailte beaga sa Chontae thar an tréimhse 10 mbliana suas go dtí 2016. Spreagfaidh an plean forbartha seo cineálacha inbhuanaithe forbartha de réir NPO 7 agus 9 laistigh de na lonnaíochtaí seo, trí dhíriú ar fhorbairt na bpríomhshráideanna agus na dtailte is gaire do chroílár an bhaile. Tá an cur chuige seo ag teacht le NPO 3c agus cruthófar ceantair bhríomhara agus ag an am céanna tabharfar tacaíocht don chúlchríoch tuaithe máguaird.

Tá an ról straitéiseach, an fheidhm agus na cuspóirí forbartha comhfhreagracha do gach lonnaíocht leagtha amach thíos. Tá fás lonnaíochta á threorú ag prionsabail uileghabhálacha an Athraithe Aeráide agus Dearadh Cáilíochta agus Déanamh Áite Sláintiúla. I gCaibidil 12, leagtar amach *Inár gComharsanachtaí* an chaoi a bhfeidhmíonn gach ceantar laistigh den ordlathas lonnaíochta foriomlán agus sonraítear ann na príomhbheartais agus na príomhchuspóirí a chuideoidh le comharsanachtaí rathúla agus inbhuanaithe a bhaint amach laistigh den Chontae.

Baineann na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach thíos le prionsabail na forbartha a chuirtear in iúl mar Ordlathas Lonnaíochta an Chontae agus le ról gach lonnaíochta maidir le freastal ar fhás sa todhchaí de réir an bheartais Náisiúnta agus Réigiúnaigh. Leagtar amach sna caibidlí ina dhiaidh sin laistigh den Phlean conas is féidir le forbairt na prionsabail seo a bhaint amach trí úsáid chomhtháite talún agus iompar/soghluaisteacht, tithíocht ar ardchaighdeán, soláthar bonneagair pobail, cúinsí comhshaoil agus riachtanais bhonneagair níos leithne.

Beartas CS6: Straitéis Lonnaíochta - Prionsabail Pleanála Straitéisí
Comhdhlúthú agus diansaothrú inbhuanaithe na forbartha a chur chun cinn laistigh de na lonnaíochtaí uirbeacha a shainaithnítear in ordlathas na lonnaíochta.
CS6 Cuspóir 1: An Straitéis Fáis atá sonraithe san OCG a chur i bhfeidhm agus go háirithe, fás inbhuanaithe a sheachadadh sa Limistéar Cathrach trí Phlean Straitéiseach Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath (i gcomhréir le RPO 3.1).
CS6 Cuspóir 2: d'ardchaighdeán i gceantair fhoirgnithe uirbeacha atá ann cheana féin trí sprioc de 50% ar a laghad de na tithe nua go léir a bhaint amach le bheith suite laistigh de limistéar foirgnithe Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath nó tadhlach leis (i gcomhréir le NSO 1, RSO 2, NPO3b agus RPO 3.2).
CS6 Cuspóir 3: Fás dlúth a chur chun cinnag us tacú le forbairt inlíonta d'ardchaighdeán i gceantair fhoirgnithe uirbeacha atá ann cheana féin, lasmuigh de Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath, trí sprioc de 30% ar a laghad de na tithe nua go léir a bhaint amach le bheith lonnaithe laistigh de theorainneacha lonnaíochta sainithe na Príomh-Oifige Staidrimh nó tadhlach leo (i gcomhréir le NPO 3b agus RPO 3.2).

CS6 Cuspóir 4:
Dlús níos airde (50+ aonad in aghaidh an heicteáir) a chur chun cinn faoi réir caighdeáin cháilíochtúla a chomhlíonadh ag láithreacha cuí, i gceantair thógtha uirbeacha, go háirithe in aice le hionaid uirbeacha agus/nó nóid iompair phoiblí ardtoillte i gcomhréir le Treoirlínte Aireachta Alt 28 atá i réim agus inar féidir a léiriú go bhfuil an bonneagar riachtanach i bhfeidhm nó gur féidir a sholáthar chun an fhorbairt a éascú.

CS6 Cuspóir 5:
Forbairt amach anseo a dhearadh ar bhealach a éascaíonn patrúin taistil inbhuanaithe, le fócas ar leith ar sciar na modhanna gníomhacha (siúl agus rothaíocht) agus úsáid iompair phoiblí a mhéadú agus timpeallacht sráide atá tarraingteach, inrochtana go huilíoch a chruthú do choisithe agus do rothaithe, áit a bhfuil naisc iompair leordhóthanacha i bhfeidhm, nó a bheidh suite, gar d'fhorbairtí nua agus, a mhéid is féidir, d'fhorbairtí atá ann cheana a bhfuil gá acu leo.

CS6 Cuspóir 6:
Tacú, tríd an tsamhail dhlúth fáis sa Chroístraitéis agus sa straitéis lonnaíochta agus trína chinntiú go bhfuil fás daonra agus dlúis plota inbhuanaithe, an t-aistriú cóir chuig geilleagar atá athléimneach ó thaobh na haeráide de, atá saibhir ó thaobh na bithéagsúlachta de, inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de agus atá neodrach ó thaobh carbóin de roimh 2050.

2.7.1 Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte

Is é lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath an t-aon lonnaíocht atá sainithe go náisiúnta agus go réigiúnach laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Clúdaíonn achar iomlán na lonnaíochta 319 ciliméadar cearnach a thógann sna ceithre Údarás Áitiúla i mBaile Átha Cliath. I gcás Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, tá 262,638 duine nó 94% den daonra (POS, 2016) ina gcónaí ann agus tá sé dírithe ar fhreastal ar níos mó ná 92% d'fhás daonra Bhaile Átha Cliath Theas suas go dtí 2028.

Tá saintréithe na gcomharsanachtaí laistigh den lonnaíocht seo uathúil agus soláthraíonn siad láidreachtaí agus deiseanna aonair nach mór don Phlean a chosaint agus a fheabhsú chun cur le cruthú áiteanna iontacha chun cónaí, obair, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu.

Tá ordlathas uirbeach ó na bailte, go dtí na sráidbhailte traidisiúnta, le tacaíocht ó réimse ionad ceantair agus áitiúil, mar bhonn agus mar thaca ag an gContae. Liostaítear i dTábla 14 den Chaibidil seo na hionaid uirbeacha laistigh den lonnaíocht le Tamhlacht, Cluain Dolcáin agus Leamhcán a chruthaíonn na hionaid níos mó, atá ríthábhachtach chun seirbhísí, miondíol agus gníomhaíocht eacnamaíoch a sheachadadh atá idirnasctha le hiompar reatha agus pleanáilte. Déanfaidh forbairt leanúnach na n-ionad uirbeach éagsúil i gCathair agus i mBruachbhailte Bhaile Átha Cliath foráil d'fhorbairt nua úsáide measctha mar inneall chun fás sa timpeallacht uirbeach a spreagadh. cuid den Phlean Forbartha seo is ea tacú le comhdhlúthú na bpríomhcheantar uirbeach seo le seirbhísí níos áitiúla ó lá go lá dírithe laistigh d'ionaid áitiúla de réir mar a fhéachann an plean le coincheap lonnaíochta 10 nóiméad a bhaint amach de réir fhorálacha an OCG.

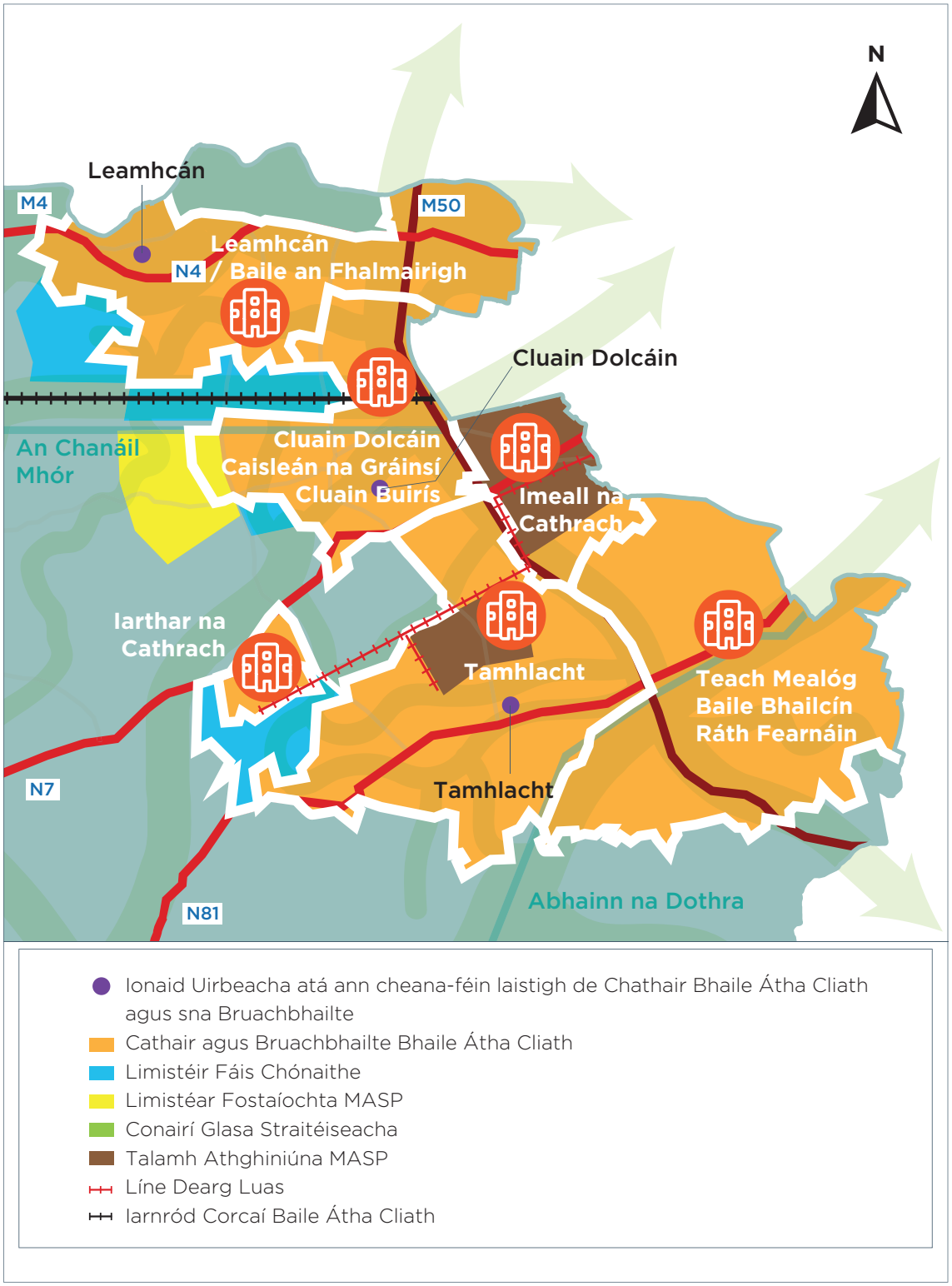

Figiúr 11: Baile Átha Cliath Cathair agus Bruachbhailte lonnaíocht teorainn

Príomhionaid Uirbeacha laistigh de Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath

Tamhlacht

Is é Tamhlacht Baile an Chontae agus príomhchathair riaracháin Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Tá sé ainmnithe freisin mar Ionad Miondíola Leibhéal 2 sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch. Suite 12 chiliméadar ó Chathair Bhaile Átha Cliath, tá sé gar do chonair eacnamaíoch an N7, atá ina phríomhchonair iompair náisiúnta agus a bhfuil nasc díreach Luas agus naisc bhus aige le Cathair Bhaile Átha Cliath. Is lonnaíocht shuntasach é Tamhlacht i dtéarmaí réigiúnacha le croí stairiúil saibhir feadh phríomhshráid an tsráidbhaile. Cuimsíonn an baile móráiseanna siopadóireachta, oifigí cathartha agus áiseanna gaolmhara tráchtála, airgeadais, cultúrtha agus pobail lena n-áirítear Ollscoil Teicneolaíochta, Ospidéal Réigiúnach agus limistéir fostaíochta i mBaile an Chócaigh agus i mBrúima.

Cluain Dolcáin

Tá lonnaíocht Chluain Dolcáin suite 11 chiliméadar siar ó Chathair Bhaile Átha Cliath. Is ionad riaracháin tánaisteach é Cluain Dolcáin do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus Ionad Miondíola Leibhéal 3 sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíochta. Cuimsíonn a lár baile stairiúil agus níos leithne áiseanna siopadóireachta, seirbhísí sibhialta agus riaracháin agus áiseanna gaolmhara tráchtála, cultúrtha agus pobail. Taobh amuigh den ionad, tá comharsanachtaí fo-uirbeacha ísealdlúis sa cheantar atá bunaithe ar líonra polacentric d'ionaid mhiondíola áitiúla. Tá acmhainneacht shuntasach ann le haghaidh forbartha ar thailte athfhordan in aice le Lár Bhaile Chluain Dolcáin.

Leamhcán

Tá Leamhcán suite 14 chiliméadar siar ó Chathair Bhaile Átha Cliath feadh chonair eacnamaíoch an N4. Saintréith de chuid an tsráidbhaile stairiúil atá timpeallaithe ag comharsanachtaí fo-uirbeacha ísealdlúis go ginearálta atá bunaithe ar líonra polacentric d'ionaid mhiondíola áitiúla agus ionad ceantair leibhéal 3. Freastalaíonn bealaí bus ardmhinicíochta go Cathair Bhaile Átha Cliath ar an gceantar. Freastalaíonn líne iarnróid Bhaile Átha Cliath – Chill Dara ar phobail, Baile Adaim san áireamh, ó dheas ó Leamhcán. Cuirtear fostaíocht ar fáil go háitiúil trí limistéir mhiondíola agus tráchtála úsáide measctha in aice le croílár an tsráidbhaile. Cuireann Caisleán na Gráinsí agus páirceanna gnó eile fostaíocht ar fáil ó dheas. Molann Straitéis Iompair GDA líne Luas go Leamhcán ó Chathair Bhaile Átha Cliath agus uasghrádú ar líne Chill Dara chomh fada le Collchoill lena mbaineann leictriú agus seirbhísí comaitéireachta ardmhinicíochta.

Mórcheantar Chathair bhaile Átha Cliath agus na mBruachbhailte

Cuid lárnach den Phlean Forbartha seo is ea tacú le comhdhlúthú na bpríomhcheantar uirbeach le seirbhísí níos áitiúla ó lá go lá dírithe ar na sráidbhailte, na hionaid cheantair agus na hionaid áitiúla atá ann cheana féin. Táthar ag súil go ndéanfar foráil den chuid is mó d'fhorbairt an limistéir lonnaíochta níos leithne trí fhás inlíonta agus athfhorrat.

Tá forbairt tagtha le himeacht ama ar nádúr uirbeach lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath chun na sé shráidbhaile stairiúla i gCluain Dolcáin,

Leamhcán, Baile Phámar, Ráth Fearnáin, Tamhlacht agus Teach Mealóg agus a saintréithe uathúla a ionchorprú. De réir mar a d'fhorbair bruachbhailte Bhaile Átha Cliath, mar sin bunaíodh ionaid nua áitiúla agus ceantair, gach ceann acu lena bhféiniúlacht agus a mothú áite féin ag tacú leis na ceantair chónaithe. I measc na gceantar sin tá Cnoc Lín, Baile Éamainn, Baile Buadáin, Teach na Giúise, Baile Uí Ruáin, Baile Uí Chuilinn, agus na codanna sin de Na Cnocáin Ghlasa agus Baile Bhailcín atá laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas ach teorainn an Chontae.

Tá an limistéar measartha nua seo ag forbairt faoi luas suntasach le roinnt blianta anuas, agus tá sé faoi réir Plean Ceantair Áitiúil. D'éascaigh a chóngaracht do Pháirc Ghnó Iarthar na Cathrach soláthar tithíochta agus post in aice lena chéile, rud a fhaigheann tacaíocht ó Líne an Luas Dearg. Tá ionad siopadóireachta Leibhéal 3 Cheantar Iarthar na Cathrach mar chroílár an cheantair nua laistigh de theorainn Chathair Bhaile Átha Cliath agus na mbruachbhailte agus tadhlach leis. Tá sé ar cheann de na ceantair is gníomhaí ó thaobh tithíocht a sholáthar don Chontae le linn thréimhse an Phlean Forbartha 2016 – 2022. Cuirfear chun cinn sa réimse seo leibhéil chomhchuimsíocha bonneagair shóisialta agus fhisiciúil a sheachadadh chun fás le déanaí agus leanúnach a mheaitseáil.

Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZ)

Tá tailte i mBaile Adaim faoi réir Scéim Pleanála SDZ ceadaithe (2014,arna leasú). Is ionann Baile Adaim agus leathnú mór ar lorg Leamhcán siar ón gContae feadh chonair iarnróid Bhaile Átha Cliath - Chorcaí. Chun forbairt a chur chun cinn sa lonnaíocht nua seo, tá iarracht ghníomhach déanta ag an gComhairle riachtanais chéimnithe SDZ a chomhlíonadh, lena n-áirítear tairiscint rathúil ar mhaoiniú do pháirceanna, do bhóithre agus do bhonneagar eile faoi shásraí LIHAF agus URDF.

Tá Scéim Pleanála SDZ (2019) ceadaithe ag tailte i gCluain Buiríosa agus is ionann iad agus leathnú mór ar lorg Chluain Dolcáin feadh chonair iarnróid Bhaile Átha Cliath-Chorcaí. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag cur chun cinn go gníomhach seachadadh iompair phoiblí agus acmhainne bóithre leordhóthanacha, i gcomhar le forbairt an SDZ amach anseo. Maidir leis sin, baineadh maoiniú suntasach amach tríd an URDF chun bonneagar a sholáthar chun forbairt luath a éascú le linn shaolré an Phlean Forbartha.

De réir Alt 169(9) den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú), tá Scéimeanna Pleanála mar chuid de Phlean Forbartha an Chontae don cheantar agus cuirtear an Scéim Pleanála in ionad aon fhorálacha eile den Phlean Forbartha.

Limistéir Athghiniúna

Mar atá leagtha amach sa Chroí-Straitéis, tá dhá limistéar athghiniúna ar scála mór laistigh den Chontae a fhreastalaíonn faoi láthair ar thailte tionsclaíocha ísealdlúis atá gar do nóid iompair atá ann cheana agus atá beartaithe. Is iad na ceantair seo Ná Bóthar an Náis agus eastáit Thionsclaíocha Bhaile an Chócaigh agus Chnoc Brúim i dTamhlacht agus tá siad ainmnithe leis an gCuspóir Criosaithe Athghiniúna 'REGEN' (*chun athghiniúint fiontraíochta agus/nó cónaithe faoi réir creat forbartha nó plean don cheantar ina bhfuil céimniú agus seachadadh bonneagair a éascú).*

D'fhéadfadh sé go mbeadh gá le tréimhse níos faide in am mar a thuairiscítear sa Chroí-Straitéis thuas chun na ceantair seo a sheachadadh. Leis an tuiscint seo, tógfaidh sé roinnt ama, cé go bhfuil sé suntasach, aistriú ó cheantair uirbeacha tearcúsáidte in aice le hiompar ardacmhainne go ceantair chónaithe agus fáis fostaíochta. Príomhchuspóir de chuid an phlean seo is ea a chinntiú go ndéantar forbairt na gceantar sin a phleanáil agus a chomhordú ar bhealach atá in ann comharsanachtaí nua rathúla agus inbhuanaithe a chur ar fáil.

Beartas CS7: Limistéir Chomhdhlúthaithe laistigh de Lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath
Comhdhlúthú agus diansaothrú inbhuanaithe na forbartha laistigh de theorainn lonnaíochta Chathair bhaile Átha Cliath agus na mBruachbhailte a chur chun cinn.
CS7 Cuspóir 1: Chun úsáidí daonra agus fostaíochta níos déine a chur chun cinn, dírítear ar áiseanna maithe pobail, sibhialta agus scoile, ar shráideanna agus ar spásanna ar ardchaighdeán trína ndéantar comharsanachtaí reatha agus nua a chniotáil le chéile in éineacht le bonneagar agus áiseanna riachtanacha a theastaíonn chun pobail agus fostaíocht inbhuanaithe a fhorbairt laistigh de na príomhionaid uirbeacha, i gcomhréir le RPO 4.3.
CS7 Cuspóir 2: Athghiniúint limistéar tionsclaíoch tearcúsáidte atá ainmnithe leis an gCuspóir Criosaithe Athghiniúna 'REGEN' achur chun cinn agus tacú leo (' *chun athghiniúint faoi stiúir fiontair agus/nó cónaithe a éascú faoi réir creat forbartha nó plean don cheantar ina bhfuil céimniú agus seachadadh bonneagair*).
CS7 Cuspóir 3: Forbairt tailte inlíonta agus criosaithe athfhorbair neamhfhorbartha a chur chun cinn agus tacú leo agus comhairliúchán réamhiarratais a chur chun cinn de réir Alt 247 den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) (i gcomhréir le RPO 4.3).
CS7 Cuspóir 4: Forbairt a chur chun cinn agus a éascú ag na Criosanna Forbartha Straitéisí i mBaile Adaim agus i gCluain Buiríosa, de réir a scéime pleanála agus na riachtanas céimnithe a bhaineann leo, agus iad ag oiriúnú do riachtanais phatrúin leibhéal seirbhíse iompair atá ag teacht chun cinn agus ag an am céanna.
CS7 SLO 1: Tithíocht ísealdlúis a sholáthar ar na tailte criosaithe seo soir ó Uimh. 36 Cúirt Pháirc na Fuinseoige d'aon aonad tithíochta amháin ar a mhéad, faoi réir na ngnáthriachtanas iarratais pleanála, ag cinntiú go ndéantar crainn in aice láimhe a chosaint.

2.7.2 Bailte Fáis Féinchothaitheacha / Baile Féinchothaitheach

Rinneadh anailís ar na lonnaíochtaí ar leibhéal níos ísle chun a scála, a bhfeidhm agus a ról laistigh den Chontae foriomlán a chinneadh ag féachaint do thuairiscí ordlathas lonnaíochta RSES. Rinneadh measúnuithe sócmhainn-bhunaithe don Chaisleán Nua agus do Ráth Cúil agus tá siad seo leagtha amach faoi Aguisín 2B. Baineann an

measúnú úsáid as meascán de mheastóireacht ar na sócmhainní sóisialta, eacnamaíocha agus nádúrtha agus ar an acmhainneacht atá ar fáil laistigh den tsocraíocht. Tá an mhodheolaíocht a rinneadh bunaithe ar an treoir faoi Aguisín A den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch.

Aithnítear i straitéis lonnaíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, an Caisleán Nua agus Ráth Cúil mar Bhailte Fáis Féinchothaitheacha bunaithe ar fhás san am atá caite agus ar fhás spriocdhírithe. Aithnítear Teach Sagard mar Bhaile Féinchothaitheach mar a thuairiscítear thíos.

Teach Sagard - Baile Féinchothaitheach

Bhí daonra de 3,133 duine i lonnaíocht Shagard in 2016, rud atá dírithe ar 454 duine (14%) go 3,587 duine a fhás faoi 2028. Is ionann an fás seo le linn thréimhse an phlean agus fás measta 244 duine idir 2017 agus R3 2022 agus fás foriomlán 698 duine (22%) thar an tréimhse 2017 go 2028. Mar sin, cé go bhfuil spriocdhaonra íseal ag an lonnaíocht, léiríonn a suíomh san ordlathas lonnaíochta fás suntasach le fiche bliain anuas agus a nasc lárnach leis an gceantar atá ag fás in Iarthar na Cathrach / Baile Uí Fhoirtcheirn san oirthear. Ba é 0.195[11] an cóimheas idir poist agus cónaitheoirí in 2016, rud a léiríonn go hiondúil go bhfuil socrú comaitéireachta glan-eis-sreafa ag brath ar réimsí eile do phoist. Mar sin féin, agus fostaíocht gar do Iarthar na Cathrach agus Ghrianóg á cur san áireamh, ní léiríonn an cóimheas an ghaireacht do shocrú na suíomhanna seo le haghaidh fostaíochta.

Tá an lonnaíocht laistigh d'achar réasúnta siúil/rothaíochta ó Stad Luas Teach Sagard ag Baile An Fhortúin /Iarthar na Cathrach. Cuireann Campas Gnó Iarthar na Cathrach atá suite 2.3km soir ó thuaidh ón lonnaíocht deiseanna fostaíochta ar fáil lasmuigh den lonnaíocht láithreach, ach laistigh d'achar siúil agus rothaíochta. Ar an gcaoi chéanna, soláthraíonn Ionad Ceantair Leibhéal 3 i mBaile Fhortún seirbhísí breise agus miondíol lasmuigh de phríomhlimistéar sráidbhaile Teach Sagard, ach is féidir teacht air.

Ar aon dul le Torthaí Straitéiseacha Réigiúnacha 1, 2 agus 3 den OCG tacóidh forbairt inbhuanaithe Shagard le deiseanna eacnamaíocha agus athghiniúna agus ag an am céanna neartóidh sé líonraí agus pobail tuaithe.

Beartas CS8: Teach an Sagard

Tacú le fás inbhuanaithe fadtéarmach Teach Sagard trí fhás a dhíriú laistigh de chroílár an tsráidbhaile agus tadhlach leis chun mais chriticiúil daonra agus post a chruthú bunaithe ar éileamh áitiúil agus ar chumas seirbhísí áitiúla freastal ar leibhéil fáis inbhuanaithe.

11 Oibrithe cónaitheacha Teach Sagard: 1,579 duine le 308 post laistigh de theorainn na lonnaíochta, Foinse: An Creat Náisiúnta Pleanála, 2018.

CS8 Cuspóir 1:
Chun tús agus críochnú na forbartha ar thailte cónaithe criosaithe laistigh den teorainn lonnaíochta agus tadhlach leis a éascú, rud a éascaíonn naisc le croí an tsráidbhaile agus le ceantair eile chun soláthar a dhéanamh do thaisteal gníomhach agus do spás oscailte agus áiseanna pobail riachtanacha a sholáthar i ndlúthghaireacht.

CS8 Cuspóir 2:
Tacú le forbairt inlíonta dea-dheartha feadh na príomhshráide agus an cheantair sráidbhaile lárnach i Teach Sagard.

CS8 Cuspóir 3:
Tacú go réamhghníomhach leis na leibhéil is airde seirbhísí, bonneagar sóisialta, saoráidí, gníomhaíocht mhiondíola agus eacnamaíoch agus iad a chur chun cinn chun freastal ar riachtanais an fháis reatha agus na todhchaí ar aon dul le scála agus feidhm Teach Sagard laistigh den ordlathas lonnaíochta.

CS8 SLO1:
Chun seachadadh tailte cónaithe ag Teach Sagard Bhóthar an Mhuilinn a éascú a chomhtháthaíonn go hiomlán leis na tailte tadhlacha ó dheas agus in éineacht le seachadadh spáis páirce atá suite go lárnach ar thailte an ábhair, spás súgartha, creche, comhtháthú tograí láidre rothaíochta agus tréscaoilteachta do choisithe a comhaontaíodh chun sástacht an Údaráis Pleanála agus bearta maolaithe torainn iomchuí a sholáthar feadh theorainn an tuaiscirt.

An Caisleán Nua - Baile Fáis Féinchothaitheach

Bhí daonra de 3,093 duine ag lonnaíocht an Chaisleáin Nua in 2016 atá dírithe ar 1,094 duine (+63%) a fhás go 4,187 duine faoi 2028. Agus an fás seo thar thréimhse an phlean in éineacht leis an bhfás measta idir 2017 agus R3 2022 de 935 duine, is ionann é sin agus fás foriomlán de 2,049 (65%) duine thar an tréimhse 2017 go 2028. Ar an mbonn sin, is féidir an lonnaíocht a chatagóiriú mar bhaile meánmhéide. Ba é 0.215[12] an cóimheas idir poist agus cónaitheoirí in 2016, rud a léiríonn go hiondúil go bhfuil socrú comaitéireachta glan-eis-sreafa ag brath ar réimsí eile do phoist. Mar atá leagtha amach san anailís sócmhainn-bhunaithe in Aguisín 2B, áfach, cuireann Páirceanna Gnó Ghrianóige agus Baile Dhónaill, in aice láimhe poist áitiúla ar fáil gar don lonnaíocht a mhéadaíonn an cóimheas seo go circa. 2.25.

Tá an fás sa Chaisleán Nua dírithe go príomha ar an bPlean Ceantair Áitiúil a glacadh.

Is é an prionsabal uileghabhálach don bhaile ná feabhas a chur ar na seirbhísí sóisialta agus fisiciúla chun soláthar a dhéanamh don daonra atá ag fás. Aithníonn cur chuige céimnithe seicheamhach i leith na forbartha ó chroílár an tsráidbhaile ó thuaidh agus ó dheas an ghníomhaíocht tógála leanúnach agus seachadadh an phríomhbhonneagair a aithníodh i bPlean Ceantair Áitiúil an Chaisleáin Nua.

An Caisleán Nua Tá soláthar iompair phoiblí teoranta agus seirbhísí sóisialta go dtí seo. Déanfar roinnt feabhsuithe de réir mar a thugann BusConnects seirbhísí

12 Oibrithe cónaitheacha an Chaisleáin Nua: 1,441 duine le 310 post laistigh de theorainn na lonnaíochta, Foinse: An Creat Náisiúnta Pleanála, 2018.

feabhsaithe agus inrochtaineacht fhoriomlán do Dhroichead na Cúile, Lár Chathair Bhaile Átha Cliath, Caisleán na Gráinsí, stáisiún traenach Collchoill agus Stad Luas Teach Sagard. Rachaidh leictriú agus uasghrádú líne Chill Dara chuig seirbhís Dart ardmhinicíochta chomh fada le stáisiún Collchoill chun tairbhe don Chaisleán Nua freisin. Ní mór don lonnaíocht forbairt ar luas incriminteach, bunaithe ar sholáthar bonneagair agus seirbhísi sóisialta, fisiciúla agus iompair, le tacaíocht ón LAP. Meastar gur leor acmhainn na dtailte criosaithe chun freastal ar éileamh fadtéarmach ar an tsocraíocht.

Beartas CS9: An Caisléan Nua
Tacú le fásfadtéarmach inbhuanaithe An Caisleán Nua trí fhás forbartha a dhíriú laistigh den teorainn lonnaíochta reatha agus bunaithe ar chumas na seirbhísí áitiúla freastal ar leibhéil fáis inbhuanaithe.
CS9 Cuspóir 1: Chun a chinntiú go ndéantar foráil i dtograí forbartha maidir le bonneagar lena n-áirítear foirgnimh phobail, páirceanna spóirt agus soláthar seirbhíse i gcomhréir le fás daonra mar atá leagtha amach i LAP an Chaisleáin Nua (síneadh 2012 go dtí Nollaig 2022) nó aon phlean ina dhiaidh sin.
CS9 Cuspóir 2: Tacú le forbairt inlíonta agus athfhorchú dea-dheartha ar thailte criosaithe feadh na príomhshráide, go háirithe nuair a dhéanann sé foráil do sheirbhísí feabhsaithe, soláthar tráchtála, miondíola nó úsáide measctha chun freastal ar riachtanais an daonra atá ag fás.
CS9 Cuspóir 3: Chun tacú go réamhghníomhach agus a chur chun cinn na leibhéil is airde is cuí seirbhísí, bonneagar sóisialta, áiseanna, miondíola, taitneamhacht spás oscailte agus gníomhaíocht eacnamaíoch chun freastal ar riachtanais an fháis atá ann faoi láthair agus sa todhchaí ar aon dul le scála agus feidhm an Caisleán Nualaistigh den ordlathas lonnaíochta.
CS9 Cuspóir 4: Éascú agus tiomantas a thabhairt do sheachadadh forbartha cónaithe nua ar bhealach comhordaithe, ag cinntiú ailíniú le bonneagar infheistíochta agus ag tacú le taitneamhachtaí agus seirbhísí. Déanfar bearta den sórt sin a sheachadadh trí chéimniú iomchuí i gcomhréir le CS9 SLO1, SLO2, SLO3 agus SLO4.
CS9 SLO1: Éascú agus tiomantas a thabhairt do sheachadadh tailte cónaithe Chéim 1 ag Burgage North in éineacht le seachadadh 2 nasc sráide nua leis an bpríomhshráid agus soláthar páirce nua áitiúil c. 0.3ha.
CS9 SLO2: Éascú agus tiomantas a thabhairt do sheachadadh tailte cónaithe Chéim 1 ag Burgage North lastuaidh d'Ionad Pobail Naomh Finnian a chuireann tailte oiriúnacha in áirithe chun síneadh a chur leis an ionad pobail atá ann faoi láthair a éascú.

CS9 SLO3:
Clár céimnithe seicheamhach le cur isteach taobh le haon iarratas pleanála ar na tailte ábhair a dhéanann soláthar do sheachadadh na nithe seo a leanas in éineacht le forbairt nó mar a thuairiscítear 1) Gan níos mó ná 200 aonad a cheadú roimh thús na tailte atá fágtha de c. 1.4ha chun soláthar a dhéanamh do Pháirc Taobh Chnoic iomlán ó dheas 2) Páirc Uirbeach / Cearnóg c. 1 heicteár i méid (Páirc an Bhuirgéis Theas) chun sástacht an údaráis phleanála, 3) Sráid an Naisc Thoir-Thiar, 4) Páirc Sean Feirm c. 0.2ha i méid, 5) cuid de Pháirc Theach an Túir c. 0.1ha. Léireoidh gach iarratas chun sástacht an Údaráis Phleanála an chaoi a bhfuil siad ag tacú le naisc ón tSráid Thuaidh Theas leis an bPríomhshráid a sheachadadh.

Maidir le bunscoil nua a sheachadadh ag Taobh Chnoic, beidh an t-am sin faoi réir riachtanais oideachais i gcomhairle leis an Roinn Oideachais. Sular críochnaíodh 200 aonad deimhniú a bheidh le soláthar ón Roinn Oideachais maidir le haistriú tailte chun soláthar a dhéanamh don scoil, faoi réir a ndeimhnithe riachtanais.

CS9 SLO4:
Gealltanas a thabhairt nach n-éascófar ach seachadadh tailte cónaithe Chéim 2 nuair a shainaithnítear bonneagar ina bhfuil an Pháirc Uirbeach / Cearnóg c. 1ha i méid, seachadadh an 1.4ha breise do Pháirc Taobh Chnoic agus an tSráid Thoir / Thiar a theastaíonn laistigh de Chéim 1 chun sástacht an Údaráis Pleanála.

Ráth Cúil - Baile Fáis Féinchothaitheach

Bhí daonra de 4,351 duine i lonnaíocht Ráth Cúil in 2016, atá dírithe ar 1,339 duine (+47%) a fhás go 5,690 duine faoi 2028. Ag glacadh an fháis seo thar thréimhse an phlean in éineacht le fás measta idir 2017 agus R3 2022 is ionann sin agus fás foriomlán 2,093 (48%) duine thar an tréimhse 2017 go 2028. Dá bhrí sin, is féidir an baile a chatagóiriú mar bhaile meánmhéide. Ba é 0.443 14an cóimheas idir poist agus cónaitheoirí in 2016, rud a léiríonn lonnaíocht comaitéireachta glan- eis-sreafa a bhí ag brath ar cheantair fhorimeallacha do phoist. Mar atá leagtha amach san anailís sócmhainn-bhunaithe in Aguisín 2B, áfach, tá bonn fostaíochta suntasach gar do Ráth Cúil laistigh de thailte tionsclaíocha ó thuaidh ag Grianóg agus Baldonnell chomh maith le Campas Gnó Iarthar na Cathrach ar an taobh thoir.

Tá an leibhéal fáis seo bunaithe ar chur chuige céimnithe i leith na forbartha chun ailíniú le hinfheistíocht in infrastruchtúr agus soláthar fostaíochta a chinntiú, mar aon le taitneamhachtaí agus seirbhísí tacaíochta.

Tá soláthar teoranta iompair phoiblí agus seirbhísí sóisialta teoranta ag Ráth Cúil go dtí seo. Déanfar roinnt feabhsuithe de réir mar a thugann BusConnects seirbhísí feabhsaithe agus inrochtaineacht fhoriomlán do Dhroichead na Cúile, Lár Chathair Bhaile Átha Cliath, Caisleán na Gráinsí, stáisiún traenach Collchoill agus Stad Luas Teach Sagard. Tá sé tábhachtach go bhforbróidh Ráth Cúil ar luas incriminteach, bunaithe ar sholáthar bonneagair agus seirbhísí sóisialta, fisiciúla agus iompair. Meastar gur leor acmhainn na dtailte criosaithe chun freastal ar éileamh fadtéarmach ar an tsocraíocht.

Beartas CS10: Rath Cúil
Tacú le fás inbhuanaithe fadtéarmach Ráth Cúil trí fhás forbartha a dhíriú ar an bpríomhshráid bunaithe ar éileamh áitiúil agus ar chumas na seirbhísí áitiúla freastal ar leibhéil fáis inbhuanaithe.
CS10 Cuspóir 1: Chun tús agus críochnú na forbartha ar thailte cónaithe criosaithe laistigh de theorainn lonnaíochta Ráth Cúil a éascú, ar forbairt í a aithníonn sócmhainní oidhreachta nádúrtha agus a éascaíonn naisc le croí an tsráidbhaile agus le ceantair eile chun deiseanna taistil gníomhacha a sholáthar.
CS10 Cuspóir 2: Tacú le forbairt inlíonta dea-dheartha feadh phríomhshráid agus lárcheantar sráidbhaile Ráth Cúil.
CS10 Cuspóir 3: Tacú go réamhghníomhach leis na leibhéil is airde seirbhísí, bonneagar sóisialta, áiseanna, miondíol agus gníomhaíocht eacnamaíoch agus iad a chur chun cinn chun freastal ar riachtanais an fháis reatha agus na todhchaí ar aon dul le scála agus feidhm Ráth Cúil laistigh den ordlathas lonnaíochta.
CS10 Cuspóir 4: Soláthar forbartha cónaithe nua a éascú ar bhealach comhordaithe, ag cinntiú ailíniú le bonneagar infheistíochta agus ag tacú le taitneamhachtaí agus seirbhísí. Déanfar bearta den sórt sin a sheachadadh trí chéimniú iomchuí i gcomhréir le CS10 SLO1 agus SLO2.
CS10 SLO 1: Chun a chinntiú go gcuirtear bunscoil, mol leabharlainne, 2 pháirc CLG lánmhéide agus 1 pháirc shóisearach agus pailliún gaolmhar, bóthar rochtana agus spás oscailte ar fáil in éineacht le forbairt chónaithe nua ag féachaint d'fhorálacha GI7 SLO2.
CS10 SLO 2: Chun a chinntiú go seachadtar na huasghráduithe riachtanacha ar an mbóthar atá ann cheana siar ón suíomh atá á sheachadadh in éineacht le forbairt Déanfaidh forbairt foráil freisin do chonair bhruachánach atá tírdhreachaithe go cuí feadh theorainn thoir na dtailte ábhair agus tírdhreachú gaolmhar ar fud an láithreáin.

2.7.3 Tithíocht Tuaithe

Chun críocha an bheartais phleanála, cuimsíonn 'tuath' ceantair ina bhfuil daonra níos lú ná 1,500 duine, lena n-áirítear lonnaíochtaí beaga agus teaghaisí aonair faoin tuath lasmuigh de theorainneacha lonnaíochta le daonra níos mó ná 1,500 duine, mar atá sainmhínithe ag an bPríomh-Oifig Staidrimh ón daonáireamh is déanaí.

Sainmhíníonn MASP an RSES go bhfuil an Contae ar fad laistigh de Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath agus dá bhrí sin, tá tionchar láidir uirbeach ag ceantair thuaithe Chontae Bhaile Átha Cliath Theas ar thithíocht. Bainisteoidh an Plean Forbartha fás na gceantar atá faoi thionchar láidir uirbeach, de réir na dTreoirlínte

maidir le *Tithíocht Tuaithe Inbhuanaithe* (2005) chun rófhorbairt a sheachaint, agus pobail bhríomhara tuaithe a chothú ag an am céanna ar aon dul le n-ard-oifig an phoist 15 agus NPO 19. Léiríonn an Plean Forbartha é seo trí Straitéis Lonnaíochta Tuaithe atá sainithe go cúramach a bheith leagtha amach faoi Chaibidil 6: *Tithíocht*.

Beartas CS11: Ceantair Thuaithe
A aithint gur ceantar é ceantar tuaithe Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a bhfuil tionchar láidir uirbeach aige ar thithíocht agus srian a chur le scaipeadh teaghaisí sa 'RU' Tuaithe, Sliabh Bhaile Átha Cliath 'HA-DM', criosanna 'HA-LV' Ghleann na Life agus Ghleann Dothra bunaithe ar na critéir atá leagtha amach sa Straitéis Lonnaíochta Tuaithe atá i gCaibidil 6: *Tithíocht*.
CS11 Cuspóir 1: An Straitéis Lonnaíochta Tuaithe atá i gCaibidil 6: *Tithíocht*.
CS11 SLO 1: Forbairt ar dhlús íseal a shrianadh, cónaí 1 nó 2 stór de réir charachtar reatha na dtithe máguaird agus aird á tabhairt ar shrianta aerfoirt ag an am céanna.

2.8 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide

Foinse Gáis Tí Ghlais (GHGanna)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
Eascraíonn foinsí féideartha GCT ó fhorbairt in éagmais Croístraitéise agus Straitéise Lonnaíochta don phlean go príomha as: → Imeall úrnua suíomhanna cathrach/ baile a fhorbairt chun freastal ar fhás daonra agus fostaíochta. → Forbairt neamhchomhordai the agus soláthar bonneagair iompair phoiblí, → Neamhéifeachtach agus mona-úsáid a éascú, úsáid talún i gceantair uirbeacha, → Achair mhéadaithe idir tithe agus poist, → Forbairt a aimsiú laistigh de chriosanna tuile, SACanna, SPAanna agus Conairí Éiceolaíochta íogaire nó gar dóibh. → Tionchar méadaithe ar an gcomhshaol agus ar an mbithéagsúlacht i gcoitinne trí shraoilleáil uirbeach agus.	Tá beartais agus cuspóirí sa Chaibidil seo den Phlean Forbartha a chuireann bearta chun cinn a d'fhéadfadh ár dtionchar diúltach aeráide a laghdú ar na bealaí seo a leanas: → Déanfar 99.9% den fhás daonra agus tithíochta go léir laistigh de theorainn na lonnaíochta uirbí nó tadhlach leis [1]; → Tarlóidh 92% den daonra agus 93% d'fhás tithíochta laistigh de theorainn lonnaíochta Chathair Bhaile Átha Cliath agus na mbruachbhailte agus/nó tadhlach leis; → Tá 71% d'fhás nua tithíochta agus daonra laistigh de limistéir forbartha straitéisí MASP; → Cuirtear suíomh na ndaoine agus na bpost atá gar dá chéile chun cinn, go háirithe nuair a bhíonn siad gar d'iompar poiblí ardacmhainne; → Tacaítear le forbairt suíomhanna athfhorbair/ inlíonta agus athghiniúna. → Tá an Chroístraitéis agus an Straitéis Lonnaíochta ag teacht le Straitéis Iompair Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath 2022 – 2042; → Trí fhás dlúth a chur chun cinn, cuireann an Plean cosc ar sraoilleáil uirbeach agus ar an tionchar a bhíonn aige sin ar an gcomhshaol agus ar an mbithéagsúlacht, rud a d'fhágfadh go mbeadh acmhainneacht níos fearr ann do réitigh nádúrbhunaithe ar thuilte agus ar bhealaí ag obair leis an dúlra ar mhaithe le daoine; → Tacaíonn agus ionchorpraíonn an Plean cur chuige na n-éiceachóras i leith. 1] Arna shainiú ag Daonáireamh 2016.

Oidhreacht Nádurtha, Chultúrtha agus Thógtha

Fís

Na príomhshócmhainní oidhreachta nádúrtha, cultúrtha agus tógtha a mhúnlaigh Contae Bhaile Átha Cliath Theas a chosaint agus a fheabhsú agus a leanann de shainiúlacht áite agus áitiúil a chruthú, lena n-áirítear ár dtírdhreacha éagsúla, ár bhflóra agus fána éagsúil, ár bhfoirgnimh stairiúla agus ár sráid-dreacha, agus ár stair shaibhir seandálaíochta, do na glúnta atá ann faoi láthair agus a bheidh ann amach anseo chun meas agus taitneamh a bhaint astu.

3.0 Réamhrá

Tagraíonn an téarma 'oidhreacht' do gach rud a fuaireamar le hoidhreacht ó na glúnta roimhe seo. Is féidir leis an oidhreacht seo a bheith inláimhsithe agus doláimhsithe, agus léirítear í inár dtimpeallachtaí nádúrtha agus inár dtimpeallachtaí tógtha.

Áiríonn ár n-oidhreacht inláimhsithe ár dtírdhreach nádúrtha lena éagsúlacht shaibhir gnáthóg agus speiceas. Áiríonn sé ár dtimpeallacht thógtha atá comhdhéanta de thithe laethúla, sráid-dreacha, foirgnimh thalmhaíochta agus thionsclaíocha, agus samplaí an-sainiúla den ailtireacht ornáideach. Áiríonn sé freisin ár stair shaibhir seandálaíochta, a léirítear sna séadchomharthaí infheicthe os cionn na talún agus sna taifid faoi thalamh.
Is féidir le hoidhreacht a bheith doláimhsithe, nó nach bhfuil chomh soiléir céanna Léiríonn sé seo ár nósanna uathúla traidisiúnta, ceol, ceardaíocht, scileanna, stair bhéil, creidimh áitiúla, miotais agus béaloideas. Is iad seo na gnéithe daonna dár n-oidhreacht a d'fhás thar na glúnta agus a thugann braistint féiniúlachta dúinn.

Ní eintitis ar leith iad na gnéithe inláimhsithe agus doláimhsithe seo dár n-oidhreacht. Tá siad idirnasctha go dlúth, agus oibríonn siad le chéile chun ár n-oidhreacht chultúrtha shainiúil a chruthú. Agus muid ag idirghníomhú lenár n-oidhreacht nádúrtha, thógtha agus stairiúil, táimid ag múnlú ár ndearcadh ar an domhan. Cruthaímid féiniúlacht, agus tógaimid ómós áite dúinn féin agus do na glúine atá le teacht.

Níl ár sócmhainní oidhreachta cultúrtha seasta, áfach. Coincheap atá ag fás agus ag síorathrú ó ghlúin go glúin í an oidhreacht chultúrtha. Ní féidir, nó ní ba chóir, gach rud a chaomhnú agus beidh an méid a choinnímid, a chruthaímid agus a thógfaimid anois mar oidhreacht againn do na glúine atá le teacht, ag múnlú a bhféiniúlacht chultúrtha.

Tabharfaidh na hathruithe is dóichí mar thoradh ar chaillteanas bithéagsúlachta agus athrú aeráide dúshláin freisin dár sócmhainní oidhreachta, rud a d'fhéadfadh ár dtírdhreacha a athrú agus cur isteach ar shláine ár ngnéithe tógtha agus ár ngnéithe stairiúla.

Is é an dúshlán mar sin ná na gnéithe éagsúla, idirnasctha dár n-acmhainn oidhreachta cultúrtha tábhachtach a bhainistiú ar bhealach fíor-inbhuanaithe, ionas gur féidir linn ár sócmhainní oidhreachta a chosaint agus cáilíocht beatha agus braistint féiniúlachta agus mórtas as saol bríomhar a chur chun cinn ag an am céanna. Contae faoi bhláth.

3.1 Fostaíocht i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

Mhúnlaigh an tírdhreach agus a acmhainní nádúrtha forbairt eacnamaíoch agus féiniúlacht chultúrtha Chontae Átha Cliath Theas.

Ó aimsir na réamhstaire, chuir an machaire leathan, cothrom, torthúil idir an Life ó thuaidh, agus cnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath ó dheas, go leor deiseanna lonnaíochta agus talmhaíochta ar fáil. Léirítear é seo inniu san oidhreacht seandálaíochta fhlúirseach a thaifeadtar ó na machairí ísle go dtí bairr Shléibhte Bhaile Átha Cliath, áit a léiríonn taifead saibhir de thuamaí réamhstairiúla agus taifid seandálaíochta eile tábhacht an cheantair seo sna luathchultúir.

De réir mar a d'fhorbair pobail timpeall ar shuímh eaglasta tábhachtacha agus ar lárionaid thábhachtacha sráidbhailte, tháinig borradh faoi thalmhaíocht, trádáil agus tionscal. Thug sé seo oidhreacht d'ailtireacht shainiúil feirme agus eastáit, struchtúir eaglasta, muilte tionsclaíocha, sráid- dreacha agus foirgnimh chónaithe. Sa lá atá inniu ann tá féiniúlachtaí láidre oidhreachta cultúrtha fós ag na sráidbhailte seo agus Tamhlacht, Cluain Dolcáin, Leamhcán, Baile Phámar, Teach Mealóg,Ráth Fearnáin, Teach Sagard, Ráth Cúil, agus An Caisleán Nua.

Chuir geolaíocht bhunúsach an Chontae le forbairt eacnamaíoch agus thionsclaíoch an Chontae freisin trí go leor soláthairtí gainimh agus gairbhéil a sholáthar chun críocha tógála. Chomh maith leis an tionscal seo, chuir aibhneacha an Chontae an chumhacht ar fáil don iliomad muilte agus do ghnólachtaí eile a thug forbairt eacnamaíoch go dtí an Contae.

Cuireann sócmhainní saibhre oidhreachta tógtha an Chontae lenár dtuiscint agus lenár dtuiscint ar an am atá thart agus cuireann siad go mór le carachtar agus le taitneamhacht amhairc an Chontae chomh maith le hinbhuanaitheacht agus gníomhú ar son na haeráide trína n-úsáid agus a n-oiriúnú leanúnach. Tá sé riachtanach, dá bhrí sin, athbhreithniú agus cosaint a dhéanamh do na glúine atá le teacht ar an iliomad comhpháirteanna éagsúla dár n-oidhreacht thógtha, lena n- áirítear ár struchtúir chosanta, limistéir chaomhantais ailtireachta, tithe agus eastáit tuaithe agus foirgnimh dhúchasacha.

Aithníonn Comhairle Contae Átha Cliath Theas luach oidhreacht nádúrtha, thógtha agus chultúrtha an Chontae, agus tá sí tiomanta a chinntiú go leanfaidh na sócmhainní seo de bheith ag cur le forbairt inbhuanaithe chultúrtha agus eacnamaíoch an Chontae amach anseo. Príomhdhúshlán don Phlean Forbartha is ea cosaint na sócmhainní seo a chothromú le bainistiú an athraithe, ar bhealach a fheabhsaíonn seachas a laghdaíonn ár bhféiniúlacht oidhreachta inláimhsithe agus dholáimhsithe araon.

Tacaíonn an Chomhairle le cur i bhfeidhm Phlean Oidhreachta an Chontae agus Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta an Chontae. Tá sé mar aidhm ag na Pleananna seo, trí chomhpháirtíocht le raon leathan gníomhaireachtaí, grúpaí agus daoine aonair, acmhainní oidhreachta an Chontae a chosaint agus a chur chun cinn, ionas go leanfaidh siad ar aghaidh ag cur le forbairt inbhuanaithe an Chontae amach anseo.

3.2 Oidhreacht agus Gníomhú ar son na hAeráide

Tá ról ríthábhachtach ag ár n-oidhreacht nádúrtha agus thógtha maidir le carbón a laghdú agus a ionsú agus, dá bhrí sin, tá tionchar dearfach suntasach aige ar an aeráid. Cuireann tírdhreacha nádúrtha, limistéir ard-thaitneamhachta, crainn agus fálta sceach agus gnáthóga fiadhúlra go mór le ceapadh carbóin. Tá ról tábhachtach ag tailte portaigh freisin maidir le carbón a leabú. Cuireann soláthar glasbhealaí deiseanna ar fáil do thaisteal gníomhach agus aistriú ó iompar carrbhunaithe. Ar an gcaoi chéanna, tacóidh athúsáid, oiriúnú agus uasghrádú ár stoc foirgneamh níos sine agus níos stairiúla le bogadh i dtreo sochaí ísealcharbóin.-. In éineacht le chéile, cabhróidh na bearta seo le Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas a spriocanna maidir le gníomhú ar son na haeráide a bhaint amach.

Polasaí ONCT1: Uileghabhálach

Oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus thógtha an Chontae a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú, ag tacú lena chomhtháthú íogair i bhforbairt an Chontae ar mhaithe leis na glúnta atá ann faoi láthair agus na glúnta atá le teacht.

ONCT1 Cuspóir 1:
Gnéithe oidhreachta nádúrtha, cultúrtha agus tógtha a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú, deiseanna a lorg chun sócmhainní oidhreachta a aithint, a choinneáil, a chosaint agus a ionchorprú i bpleananna agus i bhforbairt.

ONCT1 Cuspóir 2:
Tacú le cuspóirí agus gníomhartha Phlean Oidhreachta an Chontae agus Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta an Chontae i gcur chun cinn agus i gcosaint na hoidhreachta nádúrtha, tógtha agus cultúrtha, agus chun eolas iomlán a ghlacadh ar Mheasúnú Carachtair Tírdhreacha an Chontae agus ar Iniúchadh Geolaíochta an Chontae i mbainistiú inbhuanaithe na forbartha.

ONCT1 Cuspóir 3:
Measúnú ar shócmhainní oidhreachta nádúrtha agus tógtha an Chontae a phíolótú, lena n-áirítear struchtúir chosanta faoi úinéireacht na Comhairle agus gnéithe seandálaíochta; na sócmhainní sin a shainaithint agus a chosaint ó thionchair fhéideartha an athraithe aeráide; agus féachaint ar úsáidí a d'fhéadfaí a bhaint as mar chuid de mhaolú ar an athrú aeráide.

3.3 Oidhreacht Nádúrtha

Tá tábhacht áitiúil, náisiúnta agus idirnáisiúnta ag baint le hoidhreacht nádúrtha agus bithéagsúlacht an Chontae. Soláthraíonn sé an ciseal bonn agus bunsraitheanna ar a bhfuil an timpeallacht thógtha, líonra iompair, agus pobail inbhuanaithe ag teacht chun cinn. Dá bhrí sin, tá cosaint agus caomhnú ár mbithéagsúlachta agus ár dtírdhreacha ríthábhachtach do shláinte, d'fholláine agus do cháilíocht saoil ár saoránach go léir. Úsáidtear an téarma 'bithéagsúlacht' chun cur síos a dhéanamh ar na cineálacha éagsúla saoil a chuimsíonn ár gcomhshaol, lena n-áirítear plandaí (flóra), ainmhithe (fána), agus miocrorgánaigh a oibríonn le chéile chun éiceachórais

a chruthú a chothaíonn cothromaíocht agus a thacaíonn leis an saol. Tá tábhacht na hoidhreachta nádúrtha agus na bithéagsúlachta le feiceáil ó na cosaintí fadréimseacha AE agus reachtúla atá i bhfeidhm chomh maith le coinbhinsiúin a shínigh an Stát.

3.3.1 Treoir maidir le Comhthéacs Reachtúil agus Beartas Pleanála don Oidhreacht Nádúrtha

Tá méid suntasach reachtaíochta AE agus náisiúnta ann agus tá go leor pleananna, beartas agus treoirlínte ann a rialaíonn réimse na hoidhreachta nádúrtha. Tá an phríomhreachtaíocht a bhaineann leis an gcuid seo den oidhreacht nádúrtha léirithe sna cuspóirí agus sa téacs de réir mar a thagann sí chun cinn.

Tá an oidhreacht nádúrtha leabaithe i mbeartas pleanála ag leibhéil náisiúnta agus réigiúnacha tríd an gCreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus tríd an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (OCG).

An Creat Náisiúnta Pleanála, 2040

Ceann d'aidhmeanna an Chreata Náisiúnta Pleanála (NPF) is ea ár ngnáthóga, ár n-oidhreacht nádúrtha agus ár dtírdhreacha a chosaint, a chaomhnú agus a luacháil. Leagann sé béim ar an tábhacht a bhaineann leis na caidrimh shiombóiseacha idir, oidhreacht nádúrtha, oidhreacht chultúrtha, bithéagsúlacht agus bonneagar glas. Cuimsíonn an NPF Cuspóirí Beartais Náisiúnta (CBNanna) a bhaineann le réimse na hoidhreachta nádúrtha lena n-áirítear:

- **CBN 59** *'Feabhas a chur ar stádas caomhantais agus feabhas a chur ar bhainistiú limistéar faoi chosaint agus speiceas faoi chosaint'*

- **Deir CBN 60** *'Cáilíochtaí saibhre oidhreacht nádúrtha agus chultúrtha na hÉireann a chaomhnú agus a fheabhsú ar bhealach a oireann dá suntas'.*

An Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch

Leagtar amach in OCG Torthaí Straitéiseacha Réigiúnacha atá ailínithe le beartas idirnáisiúnta, ae agus náisiúnta agus a aithníonn go sonrach bithéagsúlacht agus oidhreacht nádúrtha mar cheann de na torthaí sin. Aithníonn sé an gá atá le bithéagsúlacht a chaomhnú agus a fheabhsú trí ghnáthóga agus speicis a chosaint agus trí bhainistiú inbhuanaithe ár n-acmhainní nádúrtha a chinntiú, athléimneacht aeráide a chur chun cinn agus tacú leis an aistriú chuig geilleagar ísealcharbóin faoi 2050. Tá roinnt Cuspóirí Beartais Réigiúnaigh (RPOanna) san OCG a bhaineann go háirithe leis an oidhreacht nádúrtha agus atá mar bhonn do roinnt beartas agus cuspóirí sonracha atá leagtha amach sa chaibidil seo:

- Deireann **RPO 7.15** *'Tapóidh údaráis áitiúla deiseanna chun bithéagsúlacht agus áiseanna a fheabhsú agus chun cosaint láithreán agus gnáthóga atá íogair ó thaobh an chomhshaoil de a chinntiú, lena n-áirítear i gcás ina bhfuil bearta bainistíochta riosca tuile beartaithe';*

- Deireann **RPO 7.16** *'Tacú le cur i bhfeidhm na dTreoracha maidir le Gnáthóga chun*

feabhas a chur ar stádas caomhantais speiceas agus gnáthóg faoi chosaint sa Réigiún agus chun ailíniú a chinntiú idir príomhchuspóirí Threoracha an AE maidir le hÉin agus Gnáthóga agus pleananna forbartha na n-údarás áitiúil';

→ Deireann **RPO 7.17** *'Comhordú trasteorann a éascú idir údaráis áitiúla agus na gníomhaireachtaí ábhartha sa Réigiún chun socruithe rialachais agus meicníochtaí comhordaithe soiléire a sholáthar chun tacú le forbairt líonraí éiceolaíochta agus nascacht fheabhsaithe idir láithreáin chosanta, agus aghaidh a thabhairt freisin ar an ngá atá le speicis ionracha eachtrannacha a bhainistiú. agus speicis dhúchasacha a chaomhnú'.*

3.3.2 Bithéagsúlacht

Tá bithéagsúlacht shaibhir plandaí, ainmhithe, feithidí, éan, éisc agus miocrorgánaigh i gContae Bhaile Átha Cliath Theas agus a ngnáthóga ina gcónaíonn siad agus ina n-idirghníomhaíonn siad, amhail féaraigh, coillearnacha, srutháin, fálta sceach, tailte portaigh, páirceanna poiblí agus gairdíní príobháideacha. Tá gach pobal mar chuid den dúlra agus tá gach rud sa nádúr ceangailte.

Is sínitheoir í Éire le Coinbhinsiún na hÉagsúlachta Bitheolaíochta agus tá a Plean Gníomhaíochta Náisiúnta bithéagsúlachta forbartha aici i gcomhréir le straitéisí agus beartais bhithéagsúlachta an AE agus idirnáisiúnta. In 2019 d'fhógair an Dáil agus Comhairle Contae Átha Cliath Theas ar leithligh éigeandáil aeráide agus bhithéagsúlachta. Leagtar amach i Straitéis Bhithéagsúlachta an Aontais eorpaigh do 2030 bearta chun 30% de chríoch talún agus farraige an Aontais a chosaint le 10% den 'chosaint dhocht' sin agus leagtar amach bearta atá dírithe ar é sin a bhaint amach. Tá toradh Straitéiseach Náisiúnta 7'Conláiste agus Oidhreacht Fheabhsaithe' an Chreata Náisiúnta Pleanála agus tosaíochtaí infheistíochta straitéiseacha gaolmhara i gcur i bhfeidhm an Phlean Gníomhaíochta Náisiúnta bithéagsúlachta (2017-2021) mar bhonn agus mar thaca ag tábhacht na bithéagsúlachta agus an tírdhreacha in Éirinn. Tá an 4ú Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Náisiúnta le foilsiú in 2023. Treisíonn CBN 59 den Chreat Náisiúnta Pleanála agus RPO 7.15 agus 7.16 den OCG an gá atá le cosaint agus feabhsú timpeallachtaí agus gnáthóg a chinntiú. Neartaítear ról na bithéagsúlachta a thuilleadh nuair a ghlactar leis an *bPlean Pailneoirí Uile-Éireann* (2021-2025) lena ndéantar foráil maidir le bearta bainistíochta nádúrtha chun speicis dhúchasacha a chosaint.

Beartas ONCT2: Bithéagsúlacht

Bithéagsúlacht agus nascacht éiceolaíoch an Chontae a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú ag féachaint do reachtaíocht agus Straitéisí náisiúnta agus AE.

ONCT2 Cuspóir 1:

Chun tacú le cur chun feidhme *An Plean Gníomhaíochta Náisiúnta um Bithéagsúlacht* (2017-2021) agus an *Plean Pailneoirí Uile-Éireannn* (2021-2025) agus chun tacú leglacadh agus cur chun feidhme *Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* (2020-2026) agus *and Plean Gníomhaíochta pailneoirí* (2021-2025) agus aon phleananna ionadacha.

ONCT2 Cuspóir 2:
Cosaint suíomhanna ainmnithe a áirithiú i gcomhréir le Treoracha ábhartha an AE agus leis an reachtaíocht náisiúnta is infheidhme.

ONCT2 Cuspóir 3:
Oidhreacht nádúrtha an Chontae a chosaint agus a chaomhnú, agus láithreáin ae agus láithreáin atá ainmnithe go náisiúnta agus limistéir nach bhfuil ainmnithe go háitiúil a chaomhnú agus a bhainistiú, ar limistéir iad a fheidhmíonn mar 'chlocha cora' chun críocha bonneagair ghlais agus Airteagal 10 den Treoir maidir le Gnáthóga.

ONCT2 Cuspóir 4:
Ár n-aibhneacha a chosaint agus go háirithe rófhorbairt a sheachaint, rud a d'fhéadfadh drochthionchar a imirt ar bhithéagsúlacht agus ar éiceachórais na habhann.

3.3.3 Limistéir Ainmnithe um Chosaint agus Caomhnú an Dúlra

Tá oidhreacht nádúrtha shaibhir agus éagsúil i gContae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear roinnt gnáthóg uathúil, limistéir spéise nádúrtha agus speicis atá ainmnithe lena gcaomhnú faoin reachtaíocht náisiúnta agus Eorpach.

I measc na láithreán faoi chosaint atá suite laistigh den Chontae faoi reachtaíocht Eorpach tá Limistéir Chaomhantais Speisialta (SAC) faoin Treoir maidir le Gnáthóga agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPAnna) faoin Treoir maidir le hÉin, ar a dtugtar láithreáin Natura 2000 le chéile. Tá na hAchtanna um Fhiadhúlra mar bhonn agus mar thaca ag caomhnú an dúlra agus ag an mbithéagsúlacht in Éirinn agus forálfar leo limistéir oidhreachta nádúrtha agus limistéir oidhreachta nádúrtha (pNHAnna) atá beartaithe. Tá éagsúlacht shaibhir de ghnáthóga agus de speicis agus de speicis neamhchoitianta, faoi chosaint agus leochaileacha sna ceantair seo a bhfuil spéis gheolaíoch ag daoine iontu. Is féidir le líonraí fiadhúlra agus limistéir atá suite lasmuigh de láithreáin chosanta éagsúlacht éagsúil agus saibhir gnáthóg agus speiceas neamhchoitianta, cosanta agus leochaileach a óstáil freisin.

Láithreáin Natura 2000

Tá Treoir 92 / 43 / CEE maidir le gnáthóga nádúrtha a chaomhnú agus fána agus flóra fiáine (an Treoir maidir le Gnáthóga) agus Treoir 2009 / 147 / CE maidir le caomhnú éan fiáin (an Treoir maidir le hÉin) mar bhonn agus mar thaca ag bithéagsúlacht agus caomhnú an dúlra ar leibhéal Eorpach. Tugtar 'Láithreáin Eorpacha' ar Limistéir Chaomhantais Speisialta (SAC) agus limistéir faoi chosaint speisialta (SPAanna) faoi na Treoracha maidir le Gnáthóga agus Éin agus tá siad mar chuid de líonra Natura 2000 de limistéir faoi chosaint ar fud na hEorpa. Is é príomhaidhm na Treorach maidir le Gnáthóga stádas fabhrach caomhantais a bhaint amach agus a choinneáil do ghnáthóga agus do speicis a mheastar a bheith i mbaol. Rinneadh an Treoir maidir le Gnáthóga a thrasuí i ndlí na hÉireann trí Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011.

Is limistéir ainmnithe iad SACanna do ghnáthóga a liostaítear in Iarscríbhinn I agus do speicis a liostaítear in Iarscríbhinn II de Threoir an AE maidir le Gnáthóga. Is limistéir

ainmnithe iad SPAanna d'éin fhiáine a liostaítear in Iarscríbhinn I de Threoir an AE maidir le hÉin. Tá na limistéir seo cosanta go dlíthiúil faoin Treoir maidir le Gnáthóga agus faoi Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011 agus dá bhrí sin tugtar cosaint Eorpach agus Náisiúnta dóibh.
Is riachtanas é faoin Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) do Phlean Forbartha chun cuspóirí maidir le caomhnú agus cosaint Natura 2000 agus láithreáin eile a chur san áireamh. D'fhéadfadh forbairt laistigh den Chontae tionchar a imirt ar shláine láithreáin Eorpacha atá suite laistigh agus lasmuigh den Chontae, lena n-áirítear iad siúd atá lonnaithe i Sléibhte Chill Mhantáin agus i gCuan Bhaile Átha Cliath.

Ní mór d'Údarás Pleanála aird a thabhairt ar aon Láithreán Eorpach agus cinneadh á dhéanamh maidir le haon phleananna nó tionscadail. De réir an *Mheasúnaithe Iomchuí ar Phleananna agus ar thionscadail in Éirinn, tá Treoir d'Údaráis Phleanála* (2009), aon phleananna nó tionscadail ar dócha go mbeidh tionchar suntasach acu ar láithreán Natura 2000, ina n-aonar nó in éineacht le pleananna nó tionscadail eile, faoi réir scagadh le haghaidh Measúnachta Iomchuí mura bhfuil baint dhíreach acu le láithreán Natura 2000 a bhainistiú nó má tá siad riachtanach le láithreán Natura 2000 a bhainistiú.

Sa chás go gcinntear go bhfuil gá le Measúnú Cuí, teastaíonn Ráiteas Tionchair Natura iomlán nó Measúnú Cuí Chéim 2. Ní féidir cead forbartha a dheonú ach amháin sa chás go bhfuil an Chomhairle sásta nach ndéanfadh an togra dochar do shláine láithreáin Natura 2000 ach amháin má chinntear go bhfuil, i measc nithe eile, cúiseanna géarghá le leas an phobail sáraitheach (IROPI), faoi réir cheanglais Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga. (Féach freisin Caibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht*).

D'fhéadfadh teorainneacha na limistéar faoi chosaint athrú agus / nó féadfar láithreáin nua a mholadh lena n-ainmniú le linn shaolré an Phlean Forbartha. Is féidir teacht ar fhaisnéis reatha maidir le teorainneacha suíomhanna ainmnithe agus cuspóirí caomhantais ar shuíomh gréasáin na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, ag: www.npws.ie Tá trí shuíomh Eorpacha lonnaithe laistigh den Chontae. Tugtar sonraí i dTábla 3.1 faoi na suíomhanna sin agus aithnítear iad seo freisin ar léarscáileanna Criosaithe Úsáide Talún an Phlean Forbartha a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo.

Tábla 3.1: Láithreáin Natura 2000

Cód an tSuímh	Ainm an tSuímh	Cineál Láithreáin Na hEorpa
001209	Gleann an tSúdra	SAC
002122	Sléibhte Chill Mhantáin	SAC
004040	Sléibhte Chill Mhantáin	SPA

Beartas ONCT3: Láithreáin Natura 2000
Láithreáin Natura 2000 a chaomhnú agus a chosaint agus stádas fabhrach caomhantais a bhaint amach agus a chothabháil do ghnáthóga agus do speicis a mheastar a bheith i mbaol trí líonra Natura 2000 a chosaint ar aon phleananna nó tionscadail ar dócha go mbeidh tionchar suntasach acu ar a gcomhleanúnachas nó ar a sláine.
ONCT3 Cuspóir 1: Forbairt agus gníomhaíochtaí a dhéanfadh dochar do shláine aon láithreáin Natura 2000 atá suite laistigh den Chontae nó in aice leis a chosc agus stádas fabhrach caomhantais na ngnáthóg agus na speiceas atá lárnach do na láithreáin seo a chur chun cinn.
ONCT3 Cuspóir 2: Chun a chinntiú nach nglacfar le pleananna, lena n-áirítear pleananna úsáide talún, ach amháin má tá siad ina n-aonar nó in éineacht le pleananna nó tionscadail atá ann cheana agus/nó atá beartaithe, ní bheidh drochthionchar suntasach acu ar Láithreán Eorpach, nó i gcás inar dócha go mbeidh tionchar chomh suntasach sin ag plean den sórt sin (ina aonar nó i dteannta a chéile), déanfaidh Comhairle Contae Átha Cliath Theas, de réir mar a cheanglaítear le dlí, measúnú cuí a dhéanamh de réir cheanglais Airteagal 6(3) de Threoir 92/43/CEE ó Habitats an 21 Bealtaine 1992 maidir le gnáthóga nádúrtha agus fauna agus flora fiáine a chaomhnú, arna thrasuí i reachtaíocht na hÉireann. Ní ghlacfaidh Comhairle Contae Átha Cliath Theas leis an bplean ach amháin tar éis di a fháil amach nach ndéanfaidh an plean dochar do shláine aon láithreáin Eorpaigh, agus go mbeidh aon bhearta maolaithe riachtanacha san áireamh ann. Ní fhéadfar plean a d'fhéadfadh dochar a dhéanamh do shláine láithreáin Eorpaigh a ghlacadh ach amháin i gcúinsí eisceachtúla, mar a fhoráiltear in Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga mar a trasuíodh i reachtaíocht na hÉireann é.
ONCT3 Cuspóir 3: Chun a áirithiú nach ndeonófar cead pleanála ach amháin le haghaidh togra forbartha nach mbeidh drochthionchar suntasach suntasach aige, ina aonar nó in éineacht le pleananna nó tionscadail atá ann cheana agus/nó atá beartaithe, ar Láithreán Eorpach, nó i gcás inar dócha go mbeidh drochthionchar chomh mór sin ag togra forbartha den sórt sin (ina aonar nó i dteannta a chéile), déanfaidh an t-údarás pleanála, de réir mar a cheanglaítear leis an dlí, measúnú iomchuí de réir cheanglais Airteagal 6(3) de Threoir 92/43/CEE an 21 Bealtaine 1992 maidir le nádúrtha agus fauna agus flora fiáine a chaomhnú, mar a trasuíodh i reachtaíocht na hÉireann. Go dtí go bhfaigheann sé amach nach ndéanfaidh an togra forbartha dochar do shláine aon láithreáin Eorpaigh, an aontóidh an t-údarás pleanála leis an bhforbairt agus go gcuirfidh sé bearta maolaithe cuí i bhfeidhm i bhfoirm coinníollacha pleanála. Ní fhéadfar togra forbartha a d'fhéadfadh dochar a dhéanamh do shláine láithreáin Eorpaigh a cheadú ach amháin i gcúinsí eisceachtúla, mar a fhoráiltear in Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga mar a trasuíodh i reachtaíocht na hÉireann é.

Ceantair Oidhreachta Nádúrtha Molta

Tá Limistéir Oidhreachta Nádúrtha (NHAanna) ainmnithe chun speicis agus gnáthóga

a bhfuil tábhacht náisiúnta leo in Éirinn a chaomhnú agus a chosaint agus bunaítear iad faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra. Is iondúil go mbaineann NHAanna le gnáthóga a mheastar a bheith tábhachtach ó thaobh na héiceolaíochta de nó le speicis flóra agus fána a óstáil a meastar go bhfuil cosaint de dhíth ar a ngnáthóga. D'fhéadfadh speicis atá liostaithe faoi na Treoracha Eorpacha maidir le Gnáthóga agus Éin a bheith san áireamh iontu sin. I gContae Bhaile Átha Cliath Theas tá seacht NHAanna (pNHAanna) beartaithe, a aithníodh ar dtús ar bhonn neamhreachtúil ach nár ainmníodh go foirmiúil. Tá próiseas ar bun ag an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra chun roinnt suíomhanna pNHA a athdhíriú agus a ainmniú go foirmiúil mar NHAnna ar bhonn uile-tíre. Idir an dá linn, tugtar méid áirithe cosanta do PNHAanna faoi Phleananna Forbartha Contae agus faoi scéimeanna cosanta comhshaoil eile. Taispeántar gach PNHAanna sa Chontae ar léarscáileanna an Phlean Forbartha a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo. Is tearmann Fiadhúlra, Cód WFS-18, limistéar Oidhreachta Nádúrtha (pNHA) atá beartaithe ag Brittas Ponds, atá mar chuid de Shliabh Sagard agus Ghleann Crooksling, áit nach gceadaítear éin ghéim a lámhach toisc iad a bheith eisiata ón Ordú Séasúr Oscailte faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra, 1976 go 2018.

Aithníodh an dá SAC laistigh den Chontae ar dtús mar PNHAanna agus coinníodh an dá ainmniú. Aithnítear na seacht pNHAanna seo a leanas laistigh den Chontae, agus is láithreáin Natura 2000 iad siúd ag Gleann an tSáile agus Sléibhte Chill Mhantáin freisin:

Tábla 3.2: Limistéir Oidhreachta Nádúrtha Beartaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

Cód an tSuímh	Ainm an tSuímh	Suíomh Natura 2000 freisin
000991	Gleann na Dothra	Ní hea
000128	Gleann na Life	Ní hea
002104	Dolcáin go dtí An Chanáil Mhór	Ní hea
001212	Gleann an Log Mhór	Ní hea
000211	Slade de Teach Sagard agus Gleann na Cnoc Slinne	Ní hea
001209	Gleann an tSúdra	Shea (SAC)
002122	Sléibhte Chill Mhantáin*	Shea (SAC & SPA)

* Síneann pNHA Shléibhte Chill Mhantáin isteach i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

Beartas ONCT4: Ceantair Oidhreachta Nádúrtha Molta
Luach éiceolaíoch, amhairc, áineasa, comhshaoil agus conláiste na Limistéar Oidhreachta Nádúrtha atá beartaithe sa Chontae agus gnáthóga agus speicis ghaolmhara a chosaint.

ONCT4 Cuspóir 1:
Chun a chinntiú go ndéantar aon togra le haghaidh forbartha laistigh de Limistéar Oidhreachta Nádúrtha (pNHA) atá beartaithe nó in aice leis a dhearadh agus a shuíomh chun a thionchar ar bhithéagsúlacht, éiceolaíocht, luach geolaíochta agus tírdhreacha an pNHA a íoslaghdú, go háirithe speicis plandaí agus ainmhithe atá liostaithe faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra agus faoin Treoir maidir le Gnáthóga agus Éin lena n-áirítear a ngnáthóga.

ONCT4 Cuspóir 2:
Srian a chur le forbairt laistigh de Limistéar Oidhreachta Nádúrtha atá beartaithe nó in aice leis, d'fhorbairt a bhaineann go díreach le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair faoi réir chosaint agus fheabhsú na hoidhreachta nádúrtha agus áiseanna amhairc lena n-áirítear bithéagsúlacht agus tírdhreacha. Beidh ar fhorbairtí den sórt sin Measúnú Tionchair Éiceolaíochta a chur isteach arna ullmhú ag gairmí atá cáilithe go cuí.

ONCT4 SLO1:
Deiseanna a chur chun cinn chun an ghnáthóg a bhaineann le pNHA Ghleann Lugmore a fheabhsú agus a chinntiú go dtugann aon tograí forbartha aird iomlán ar íogaireachtaí an cheantair laistigh den pNHA agus feadh Shruthán Thamhlachta.

Gnáthóga agus Speicis a Chosaint Lasmuigh de Limistéir Ainmnithe

Tacaíonn an Contae le raon speiceas plandaí, ainmhithe agus éan agus lena ngnáthóga nach bhfuil cosanta go foirmiúil faoi reachtaíocht na hEorpa nó na hÉireann. I gcásanna eile, cé go bhfuil na speicis féin cosanta, mar i gcás gach speiceas éan fiáin agus go leor speiceas mamaigh faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra, 1976 go 2018, níl a ngnáthóga. Tá luach tábhachtach oidhreachta nádúrtha agus éiceolaíochta don Chontae ag gnáthóga speiceas neamhchoitianta go háirithe agus ba chóir iad a chosaint I measc na speiceas sin tá plandaí neamhchoitianta atá liostaithe ar Liostaí Sonraí Dearga Plandaí na hÉireann agus go háirithe iad siúd atá clúdaithe ag an Ordú um Chosaint Flora, 2015, (nó orduithe eile dá leithéid). Tá gach speiceas ialtóg agus an dobharchú faoi réir córais um chosaint dhian faoin Treoir Eorpach um Ghnáthóga (92/43/CEE), lena n-áirítear cosaint a n-áiteanna scíthe agus pórúcháin, agus bheadh sé inmhianaithe nuair is féidir a ngnáthóga sealgaireachta a chosaint mar. go maith.

Is eol freisin go dtarlaíonn roinnt gnáthóg agus speiceas a liostaítear in Iarscríbhinn 1 agus in Iarscríbhinn 2 den Treoir maidir le Gnáthóga in áiteanna lasmuigh de láithreáin faoi chosaint. Tugtar cosaint dhocht faoi Iarscríbhinn IV den Treoir maidir le Gnáthóga do chuid de na speicis sin, mar shampla: gach speiceas ialtóg agus gach dobharchú. Féachfaidh an próiseas pleanála le speicis neamhchoitianta agus speicis atá faoi bhagairt a chosaint, lena n-áirítear speicis atá faoi chosaint an dlí agus a ngnáthóga. Ní mór d'iarratasóirí a léiriú nach mbeidh drochthionchar suntasach ag tograí ar speicis den sórt sin agus ar a ngnáthóga. Cuirfidh an tÚdarás Pleanála tuairimí na gComhlachtaí Forordaithe agus aon riachtanais cheadúnaithe maidir le speicis faoi chosaint san áireamh.

D'fhéadfadh gnáthóga fiadhúlra nach bhfuil ainmnithe go náisiúnta a bheith tábhachtach fós ag leibhéal contae trí ghníomhú mar chlocha an Bhonneagair Ghlais laistigh den líonra

éiceolaíochta níos leithne. Tá sé seo cuimsithe le hAirteagal 10 den Treoir maidir le Gnáthóga a spreagann bainistiú gnéithe den tírdhreach a bhfuil tábhacht mhór leo do phlandaí fiáine (flóra) agus d'ainmhithe (fauna) agus atá riachtanach chun speicis a imirce agus a scaipeadh.

Beartas ONCT5: Gnáthóga agus Speicis a Chosaint Lasmuigh de Limistéir Ainmnithe
Caomhnú na bithéagsúlachta lasmuigh de limistéir ainmnithe a chosaint agus a chur chun cinn agus a chinntiú go gcosnaítear speicis agus gnáthóga atá faoi chosaint faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra 1976 go 2018, faoi Threoir na nÉan 1979 agus faoin Treoir maidir le Gnáthóga 1992, faoin Ordú Flóra (Cosaint) 2015, agus faoi chonairí fiadhúlra.
ONCT5 Cuspóir 1: Chun a áirithiú nach mbeidh drochthionchar suntasach ag an bhforbairt ar an mbithéagsúlacht, lena n-áirítear speicis aitheanta neamhchoitianta atá faoi bhagairt, agus go n-áirítear bearta feabhsaithe bithéagsúlachta i ngach togra forbartha.
ONCT5 Cuspóir 2: Chun a áirithiú go ndéanfar Measúnú Tionchair Éiceolaíochta d'fhorbairtí a mholtar i réimsí a thacaíonn, nó a bhfuil sé de chumas acu tacú le speicis chosanta nó gnéithe a bhfuil tábhacht bithéagsúlachta leo, agus go ndéantar bearta iomchuí seachanta agus maolaithe a ionchorprú i ngach togra forbartha.

3.3.4 Réimsí a bhfuil Luach Suntasach Conláiste ag baint leo

Tá go leor príomhshócmhainní nádúrtha sa Chontae, lena n-áirítear: Sléibhte Bhaile Átha Cliath, Gleann Abhann na Life, gleann Abhainn na Dothra, an Chanáil Mhór, agus roinnt conairí abhann níos lú lena n-áirítear An Ghrifín, An Chamóg, agus An Dothra Beag.

Meastar go bhfuil na sócmhainní nádúrtha seo:

- Tacú le gnáthóga, bithéagsúlacht agus éiceachórais leochaileacha atá uathúil go náisiúnta agus go réigiúnach;
- Róil thábhachtacha áineasa, turasóireachta agus cultúrtha a bheith acu;
- Foraoiseacht, talmhaíocht agus ceapadh carbóin a sholáthar nó tacú leis;
- Maoláin ghlasa /dingeacha glasa a chur ar fáil idir limistéir thógtha;
- Cáilíocht an aeir a fheabhsú agus foráil a dhéanamh do mhachairí nádúrtha tuile agus do chonairí bruaistéire.

Is limistéir thábhachtacha oidhreachta agus luach suntasach taitneamhachta iad Sléibhte Bhaile Átha Cliath laistigh de Pháirc Náisiúnta Shléibhte Chill Mhantáin, den Chanáil Mhór, agus ghleannta na Life agus na Dothra, ní hamháin do Chontae Átha Cliath Theas ach do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath ina iomláine. Aithnítear na ceantair seo freisin mar chonairí glasa suntasacha agus gnéithe tírdhreacha laistigh de Straitéis Bonneagair Ghlais (GI) Chontae Átha Cliath Theas atá leagtha amach i gCaibidil 4: *Bonneagar Glas* agus Aguisín 4: *Bonneagar Glas, Cuspóirí Áitiúla agus Cás-Staidéir.*

Treoraíonn Straitéis GI prionsabail na cosanta do phríomhsheirbhísí éiceachórais agus maolú ar athrú aeráide i bPlean Forbartha an Chontae. Ba chóir an chuid seo den chaibidil a léamh in éineacht le hAguisín 9: *Measúnú Ar Charachtar Tírdhreacha Bhaile Átha Cliath Theas.*

Sléibhte Bhaile Átha Cliath

Tá Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus na ceantair ardtailte a bhaineann leo lonnaithe i ndeisceart an Chontae, ag síneadh isteach sna ceantair riaracháin in aice láimhe i nDún Laoghaire-Ráth an Dúin agus i gCill Mhantáin. I measc topagrafaíocht agus talamheolaíocht éagsúil Shléibhte Bhaile Átha Cliath tá limistéir ina bhfuil áilleacht nádúrtha agus carachtar tírdhreacha, taifead seandálaíochta éagsúil le hoidhreacht fhada chultúrtha lonnaíochta daonna agus úsáide talún a shíneann go dtí an lá atá inniu ann, stair fhada gheolaíoch, agus tábhacht éiceolaíoch lena n-áirítear trí cinn de láithreáin Natura 2000 faoi chosaint an Chontae.

Leagann an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas béim ar íogaireacht agus ardluach thírdhreach Shléibhte Bhaile Átha Cliath. Aithnítear an ceantar mar phríomhghné den Bhonneagar Glas i Straitéis Bonneagair Ghlais an Chontae, a chuireann go leor deiseanna ar fáil do phobail agus do dhaoine aonair dul i ngleic le hoidhreacht agus turasóireacht nádúrtha agus chultúrtha, agus le deiseanna áineasa gníomhacha ar nós treodóireacht, dreapadóireacht, siúl, rith, siúl agus cosáin rothar sléibhe. Cuidíonn na gnáthóga sléibhe lena n-áirítear portaigh, móinéir, agus coillearnacha le bearta maolaithe aeráide trí charbón a ghabháil (a ghabháil agus a stóráil) agus trí rith uisce báistí a bhainistiú.

Tosaíocht de chuid an Phlean Forbartha seo is ea cothromaíocht a bhaint amach a éascaíonn taitneamh a bhaint as na deiseanna áineasa agus turasóireachta a chuireann Sléibhte Bhaile Átha Cliath i láthair agus cosaint láithreáin íogaire éiceolaíocha an tírdhreacha, a sheirbhísí éiceachórais, a oidhreacht chultúrtha, agus tacaíocht dá phobail tuaithe.

Polasaí ONCT6: Sléibhte Bhaile Átha Cliath

Luach amhairc, comhshaoil, éiceolaíoch, geolaíochta, seandálaíochta, áineasa agus conláiste Shléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú, mar phríomhghné de líonra Bonneagair Ghlais an Chontae.

ONCT6 Cuspóir 1:

Tacú le *Plean Straitéiseach Chomhpháirtíocht Shléibhte Bhaile Átha Cliath* (2021-2025) i gcomhar le páirtithe leasmhara eile chun tionscnaimh conláiste chomhordaithe agus inbhuanaithe a fhorbairt do Shléibhte Bhaile Átha Cliath i gcoitinne, ag aithint agus ag cosaint oidhreacht éiceolaíoch, gheolaíoch, seandálaíochta agus chultúrtha thírdhreach an tSléibhe.

ONCT6 Cuspóir 2:
Srian a chur le forbairt laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'HA – DM' (Carachtar nádúrtha den scoth Limistéar Shléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú) agus a chinntiú go bhfuil forbairt nua:

- → nach mbíonn tionchar suntasach aige ar ghnáthóga, speicis nó seirbhísí éiceachórais íogaire;
- → bhaineann le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair nó lena úsáid le haghaidh feirmeoireachta talmhaíochta, sléibhe nó cnoic, agus
- → a dhearadh agus a shuíomh chun tionchair chomhshaoil agus amhairc a íoslaghdú.

ONCT6 Cuspóir 3:
A chinntiú go gcosnaíonn tograí forbartha laistigh de Shléibhte Bhaile Átha Cliath gnéithe éiceolaíocha agus geolaíocha agus tírdhreacha seandálaíochta atá ann cheana féin.

ONCT6 Cuspóir 4:
A chinntiú go dtacaíonn aon fhorbairt cheadaithe leis na prionsabail agus na cosaintí atá san áireamh i Straitéis Bonneagair Ghlais Chontae Átha Cliath Theas, ag aithint an luach suntasach do sheirbhísí taitneamhachta agus éiceachórais a sholáthraíonn Sléibhte Bhaile Átha Cliath do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath.

ONCT6 Cuspóir 5:
Chun a chinntiú go bhféachfaidh aon fhorbairt os cionn an chomhrian 350 méadar i Sléibhte Bhaile Átha Cliath le carachtar nádúrtha oscailte téite sléibhe, gorselands agus portaigh sléibhe a chosaint.

ONCT6 Cuspóir 6:
Ár dtraidisiúin tuaithe a fheabhsú agus a chosaint trí thailte traidisiúnta innilte coitianta a chaomhnú i mBóthar na Bruíne agus i nGleann an Smól agus trí fheirmeoirí áitiúla a ghríosú chun féarach na gceantar sin a spreagadh agus trí thacú le modhanna malartacha rialaithe stoic ar an gcomhchoitinn.

ONCT6 Cuspóir 7:
Tacú le hathródú Bhealach Shléibhte Bhaile Átha Cliath amach ó bhóithre poiblí trí rochtain ar thailte faoi úinéireacht phoiblí a fheabhsú agus trí dheiseanna breise a fhiosrú do chosáin rochtana cheadaitheacha nuair is féidir.

Gleann Abhann na Life agus Ordú Limistéar Taitneamhachta Speisialta

Ón Oighearaois go dtí an lá atá inniu ann, chuaigh Abhainn na Life i bhfeidhm go mór ar fhorbairt an tírdhreacha agus ar oidhreacht chultúrtha na bpobal a shocraigh feadh a bruacha, óna bhunús i Sléibhte Chill Mhantáin, trí ísealchríocha Chontae Chill Dara, trí Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus Fhine Gall, go dtí an áit a dtéann sí isteach san fharraige i gCathair Bhaile Átha Cliath. Sa lá atá inniu ann, is iondúil go mbíonn Abhainn na Life mar theorainn riaracháin idir Contae Átha Cliath Theas agus Fine Gall, ag dul trí thírdhreach pictiúrtha de shuíomhanna páirce oscailte agus fánaí coillteacha ag breathnú amach ar an abhainn mheánach.

Léiríonn lonnaíochtaí sráidbhaile i Leamhcán agus i mBaile Phámar an idirghníomhaíocht fhada idir pobail áitiúla agus an abhainn. Léirítear é seo i réimse na

ngnéithe oidhreachta tógtha ar fud a thugann a bhféiniúlacht uathúil do na sráidbhailte seo, ag meabhrú stair na háite cónaithe, an tionscail agus stíleanna ailtireachta ó eastáit dhúchasacha go heastáit iontacha agus struchtúir eaglasta.

Rinne Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Ordú um Limistéir Taitneamhachta Speisialta (SAAO) do Ghleann na Life i 1990 agus anois tá sé trasna ar theorainneacha riaracháin Chomhairle Contae Átha Cliath Theas agus Chomhairle Contae Fhine Gall. Is é méid an limistéir atá clúdaithe ag an SAAO ná ó Dhroichead Leamhcáin go Séipéal Iosóid; tá an ceantar laistigh den Chontae aitheanta ar léarscáileanna Criosaithe Úsáide Talún an Phlean Forbartha Contae a théann leis an ráiteas scríofa seo.

Úsáidtear SAAO go príomha chun limistéir ina bhfuil áilleacht nádúrtha den scoth nó limistéir a bhfuil luach speisialta áineasa acu a chosaint, ag féachaint d'aon sochair do chaomhnú an dúlra. Is sócmhainn eisceachtúil é SAAO Ghleann na Life, a ritheann feadh theorainn thuaidh an Chontae, do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath lena shuíomh saibhre tírdhreacha agus oidhreacht éiceolaíoch, chultúrtha agus thógtha bhreise. Cuimsíonn an SAAO cuspóir chun carachtar nó gnéithe speisialta an cheantair agus na gcuspóirí a chaomhnú agus a fheabhsú chun forbairt laistigh den SAAO a theorannú. Cinntíonn criosú dian Ard-Conláiste an Phlean Forbartha gur féidir cuspóirí SAAO a bhaint amach.

Tá cuid de ghleann na habhann ainmnithe mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha (pNHA) atá beartaithe agus tá gleann iomlán na habhann ina phríomhghné de Straitéis Bonneagair Ghlais Chontae Átha Cliath Theas. Agus iad neamhfhorbartha den chuid is mó, cuireann bruacha ghleann na habhann conair nádúrtha dhorcha ar fáil idir ceantair uirbeacha Bhaile Átha Cliath Theas agus Contaetha Fhine Gall a shíneann ó Chathair Bhaile Átha Cliath go Contae Chill Dara. Tá an chonair tábhachtach do speicis faoi chosaint, mar shampla sciatháin leathair éadrom-íogair, agus do otter, kingfisher, agus raon de waterfowl eile, iasc, agus mamaigh bheaga. Tarlaíonn speicis neamhchoitianta plandaí agus feithidí sna coillearnacha agus ar feadh bhruach na habhann.

Aithníonn an Measúnú Ar Charachtar Tírdhreacha do Ghleann Abhann na Life go bhfuil Luach agus Íogaireacht Tírdhreacha Meánach / Ard go hÍogaireacht Ag an gceantar seo.

Cé go bhfuil páirceanna na Comhairle a éascaíonn rochtain ar an abhainn suite i mBaile Phámar san oirthear(Páirc Bhaile Uaitéir) agus ag Leamhcán san Iarthar (Leamhcán Diméin), tá rochtain phoiblí ar ghleann na habhann atá fágtha teoranta. Is cuspóir de chuid an Phlean Forbartha é deiseanna chun an áis phoiblí seo a neartú trí rochtain chuí bhreise ar an abhainn a chruthú agus tréscaoilteacht na gcontaetha cóngaracha a fheabhsú. Is tosaíocht de chuid an Phlean Forbartha é freisin tírdhreach íogair ghleann na n-aibhneacha agus na gnéithe oidhreachta nádúrtha agus tógtha a bhaineann leis a chosaint agus a fheabhsú.

Beartas ONCT7: Gleann Abhann na Life agus Ordú Limistéar Taitneamhachta Speisialta

Luach taitneamhachta speisialta Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú, lena n-áirítear a luach tírdhreacha, amhairc, áineasa, éiceolaíochta, geolaíochta agus oidhreachta tógtha, mar phríomhghné de líonra Bonneagair Ghlais an Chontae agus forálacha Ordú Limistéar Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life (SAAO) a chur i bhfeidhm.

ONCT7 Cuspóir 1:

Forbairt a shrianadh laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'HA – LV' (Carachtar agus conláiste den scoth Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú) agus a chinntiú go ndéanfar forbairt nua:

- nach mbíonn tionchar suntasach aige ar shócmhainní oidhreachta tógtha nó cultúrtha, ar ghnáthóga íogaire, ar speicis nó ar sheirbhísí éiceachórais;
- bhaineann le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair,;
- a dhearadh agus a shuíomh chun tionchair chomhshaoil agus amhairc a íoslaghdú;
- agus cuireann sé le líonra bonneagair ghlais an Chontae.

ONCT7 Cuspóir 2:

Laistigh de cheantair darb ainm 'Ard-Chonláiste – Gleann na Life' ('HA-LV'), ní cheadófar forbairt neamhchónaithe ach amháin sa chás;

- a bhaineann le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair nó lena úsáid chun críocha talmhaíochta nó áineasa, lena n-áirítear foirgnimh áineasa; nó
- is éard atá ann athfhorbairt nó síntí ar úsáidí tráchtála nó sibhialta atá ann cheana nó ar fhorbairt úsáidí tráchtála nó sibhialta nua laistigh de limistéar seanbhunaithe gníomhaíochta tráchtála nó sibhialta atá ann cheana; agus
- caomhnaíonn sé luach taitneamhachta ghleann na habhann lena n- áirítear a luach bithéagsúlachta, a luach tírdhreacha, agus radhairc nó radharcanna ar ghleann na habhann.

ONCT7 Cuspóir 3:

Ord Limistéar Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life a fheabhsú agus a leathnú feadh cheantar Ghleann na Life i nDeisceart Bhaile Átha Cliath ón teorainn le limistéar riaracháin Chathair Bhaile Átha Cliath go Contae Chill Dara agus a chumas turasóireachta a chur chun cinn faoi réir chosaint a bithéagsúlachta agus a luacha éiceolaíochta.

ONCT7 Cuspóir 4:
Éascú agus tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt Ghleann na Life (Cuspóir Criosaithe 'HA – LV') mar spás glas idirnasctha agus páirc i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, Comhairle Contae Fhine Gall, Comhairle Contae Chill Dara, OOP agus gníomhaireachtaí Stáit eile, úinéirí talún atá ann cheana féin, grúpaí pobail agus leasanna earnála agus tráchtála de réir ordú an Aire do SAAO Ghleann na Life trí:

- Staidéar a dhéanamh ar na tailte a chuimsíonn Gleann na Life lena n-áirítear an tOrdú um Limistéar Taitneamhachta Speisialta (SAAO) agus tailte cóngaracha;
- Úsáidí inmharthana agus cuí a fhiosrú agus a chinneadh, mar chuid den staidéar, chun tacú le forbairt Páirce Réigiúnaí (Páirc Ghleann na Life agus chun í a éascú), le béim ar leith ar luach áineasa, conláiste agus inrochtaineacht an cheantair a fheabhsú agus bithéagsúlacht an ghleanna a chosaint agus an líonra bonneagair ghlais a fheabhsú;
- Bealaí nua coisithe agus láithreacha droichead coisithe a d'fhéadfadh a bheith ann amach anseo a aithint agus a ainmniú de réir *'I dTreo Pháirc Ghleann na Life'* (2007) nó aon phlean ionadach, lena n-áirítear bealaí rochtana ceadaitheacha a d'fhéadfadh a bheith ann.

Ba cheart inrochtaineacht uilíoch do chách a chothromú lena chinntiú nach ndéantar tionchar diúltach ar íogaireachtaí comhshaoil agus oidhreachta tógtha.

ONCT7 Cuspóir 5:
A chinntiú go bhfuil tograí forbartha laistigh de Ghleann na Life, lena n- áirítear líonraí áitiúla agus réigiúnacha de bhealaí siúil agus rothaíochta

- tionchair ar charachtar tírdhreacha íogair agus ar líonra éiceolaíochta an Ghleanna a sheachaint;
- deiseanna a uasmhéadú chun gnéithe atá ann cheana a fheabhsú;
- gnéithe oidhreachta nádúrtha agus tógtha a chosaint agus a ionchorprú mar chuid de líonra Bonneagair Ghlais an Chontae;
- dochar do chruthú agus d'fhorbairt tailte páirce poiblí idirnasctha amach anseo.

ONCT7 Cuspóir 6:
Leanúint go gníomhach le síneadh a chur le tailte faoi úinéireacht phoiblí, trí cheannach díreach nó trí bhabhtáil talún laistigh de Limistéar Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life agus in aice leis chun sraith nasctha de thalamh páirce agus spásanna oscailte a chruthú.

ONCT7 Cuspóir 7:
Oibriú i gcomhar le húinéirí tailte ar feadh fhad na habhann chun iarracht a dhéanamh rochtain phoiblí chuí a sholáthar.

ONCT7 Cuspóir 8:
Forbairt tailte faoi úinéireacht na Comhairle in aice leis an gClinic Hermitage agus in áiteanna eile laistigh de Ghleann na Life a éascú mar naisc pháirce agus Bonneagar Glas atá inrochtana go poiblí de réir mar is cuí.

ONCT7 Cuspóir 9:
Athúsáid foirgnimh chuí atá ann cheana féin i Leamhcán agus i mBaile Phámar a éascú mar ionad taitneamhachta turasóireachta agus oideachais/léirmhínithe.

ONCT7 SLO 1:
Imscrúdú a dhéanamh ar an bpoitéinseal a bhaineann le comhoibriú le Comhairle Contae Fhine Gall chun Muileann Shackleton a athúsáid mar cheann scríbe turasóireachta mar gheall ar a suíomh gar do Shráidbhaile.

ONCT7 SLO 2:
Oibriú i gcomhar le húinéirí tailte Ospidéal Naomh Pádraig ag St Edmundsbury, Leamhcán in ullmhú Máistirphlean chun scrúdú a dhéanamh ar an bhféidearthacht do sholáthar seirbhísí meabhairshláinte agus lóistín amach anseo ar thailte champas an ospidéil atá ann cheana féin. Tabharfaidh an Máistirphlean aird iomlán ar shuíomh agus ar shláine na Struchtúr Cosanta ar na tailte, ar shaintréithe an-íogair timpeallachta an láithreáin maidir le prionsabail Ghleann na Life agus an Bhonneagair Ghlais agus ar an ngá atá le rochtain phoiblí chuí a sholáthar lena n-áirítear limistéar inrochtana. fearann poiblí laistigh de na tailte agus nascacht le tailte cóngaracha chun an cuspóir foriomlán maidir le páirc phoiblí i nGleann na Life a fhorbairt a chur chun cinn.

Gleann Abhainn na Dothra

Síneann Gleann Abhainn na Dothra i dtreo soir ó thuaidh ó Shléibhte Bhaile Átha Cliath, ag dul trí thimpeallachtaí uirbeacha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin, agus Chathair Bhaile Átha Cliath, sula dtéann siad isteach san fharraige ag Abhantrach na Canálach Móire sa Rinn. Go bunúsach, nascann Abhainn an Dothra limistéar Ard-Conláiste Shléibhte Bhaile Átha Cliath le Bá Bhaile Átha Cliath, rud a chruthaíonn conair a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leis trí chathair Bhaile Átha Cliath do phríomhspeicis agus gnáthóga agus do chónaitheoirí Chathair Bhaile Átha Cliath. Tá cuid den Abhainn idir Seandroichead an Bhagúin agus Cora na Cathrach ag Teach na Giúise/ Baile an Ridire aitheanta mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha beartaithe(pNHA).

Tá sraith páirceanna poiblí idirnasctha ar feadh na habhann i bPáirc Líneach Ghleann Dothra, a shíneann ó Pháirc Choill Tobair ag barr na habhann go dtí Bóthar Dothra Íochtarach ag teorainn an Chontae i Ráth Fearnáin. Tugann nádúr oscailte an tírdhreacha ar feadh cuid mhaith den Pháirc Líneach seo radhairc áille ar ais isteach i Sléibhte Bhaile Átha Cliath, agus tugann sé spléachadh freisin ar stráicí scátha de ghrinneall na habhann trí choillearnach bhruach na habhann in áiteanna eile.

Tá tábhacht shuntasach stairiúil, seandálaíochta agus chultúrtha ag Abhainn Dothra freisin, agus is é sin an cúlra leis na céadta bliain de chónaí agus tionscal feadh a bhealaigh. Sa lá atá inniu ann, tá tábhacht shuntasach ag baint lena charachtar nádúrtha agus lena inrochtaineacht do chónaitheoirí áitiúla, a bhfuil meas acu ar na deiseanna a chuireann sé ar fáil chun dul i ngleic leis an dúlra sa tírdhreach uirbeach

agus le haghaidh áineasa gníomhaí agus éighníomhach. Éascaíonn Glasbhealach Dothra bealach siúil agus rothaíochta ar feadh cuid mhaith dá fhad.

Beartas ONCT8: Gleann Abhainn na Dothra
Luach amhairc, áineasa, comhshaoil, éiceolaíochta, geolaíochta agus conláiste Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú, mar phríomhghné de líonra Bonneagair Ghlais an Chontae.
ONCT8 Cuspóir 1: Forbairt a shrianadh laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'HA – DV' (Carachtar agus conláiste sármhaith Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú) agus a chinntiú go ndéanfar forbairt nua: → Tionchar diúltach suntasach aige ar shócmhainní oidhreachta cultúrtha, ar ghnáthóga íogaire, ar speicis agus ar sheirbhísí éiceachórais; → bhaineann le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair; → a dhearadh agus a shuíomh chun tionchair chomhshaoil agus amhairc a íoslaghdú; → agus cuireann sé le líonra bonneagair ghlais an Chontae.
ONCT8 Cuspóir 2: Chun a chinntiú nach ndéanfaidh forbairt laistigh de Ghleann na Dothra dochar do chruthú agus d'fhorbairt tailte páirce poiblí idirnasctha breise ar feadh Abhainn an Dothra amach anseo.
ONCT8 Cuspóir 3: Aitheantas a thabhairt don ról lárnach atá ag Abhainn an Dothra mar chonair éiceolaíoch agus mar sholáthraí seirbhísí éiceachórais i mBonneagar Glas an Chontae, trí éascú agus tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt leanúnach Ghleann na Dothra (Cuspóir Criosaithe 'HA – DV') mar pháirc líneach, glasbhealach, agus limistéar ina bhfuil luach ard taitneamhachta, áineasa, oidhreachta, geolaíochta, bithéagsúlachta agus caomhnaithe.
ONCT8 Cuspóir 4: Laistigh de cheantair darb ainm 'Ard-Chonláiste – Gleann na Dothra', ní cheadófar forbairt neamhchónaithe ach amháin sa chás; → a bhaineann le hacmhainneacht taitneamhachta an cheantair nó lena úsáid chun críocha talmhaíochta nó áineasa, lena n-áirítear foirgnimh áineasa agus inrochtaineacht; nó → is éard atá ann athfhorbairt nó síntí ar úsáidí tráchtála nó sibhialta atá ann cheana nó ar fhorbairt úsáidí tráchtála nó sibhialta nua laistigh de limistéar seanbhunaithe gníomhaíochta tráchtála nó sibhialta atá ann cheana; agus → caomhnaíonn sé luach taitneamhachta ghleann na habhann lena n-áirítear a luach tírdhreacha, a radharcanna nó a radharcanna ar ghleann na habhann agus a luach bithéagsúlachta.

ONCT8 Cuspóir 5:
Gleann na Dothra uachtarach a chosaint ó Dhroichead Seanbhábhún go Droichead an Dún mar líonra éiceolaíoch atá saor ó shoilsiú ionsáiteach, a éascaíonn cosaint speiceas atá íogair ó thaobh solais de agus a bhaineann leas as conair na habhann, agus a chuireann eispéireas aistrithe uirbeach/tuaithe cuí ar fáil do chách.

Canáil Mhór

Is uiscebhealach líneach saorga é an Chanáil Mhór (pNHA) ina bhfuil éagsúlacht shaibhir gnáthóg agus speiceas plandaí agus ainmhithe, lena n-áirítear speicis faoi chosaint. Feidhmíonn sé mar nasc díreach náisiúnta agus conair éiceolaíoch idir Abhainn na Sionainne agus Cuan Bhaile Átha Cliath agus is príomhghné é de líonra bonneagair éiceolaíochta agus glas Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Aithnítear an Chanáil Mhór mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha atá beartaithe.

Cuireadh tús le tógáil na Canálach Móire i gContae Bhaile Átha Cliath Theas i 1756, ag suíomh siar ó Chluain Dolcáin. Sa lá atá inniu ann, cuireann an Chanáil lena glais ghaolmhara, foirgnimh chanála agus struchtúir mhuilinn le suíomh uathúil agus carachtar stairiúil Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Cuireann a chuid cosán tarraingthe conair gan bhriseadh ar fáil freisin do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe, agus feidhmíonn an ghné líneach féin mar chonair don fhiadhúlra, do ghnáthóga agus do sheirbhísí éiceachórais.

Tá cosaint thírdhreach na Canálach agus a thimpeallacht mar thosaíocht ag an bPlean Forbartha.

Beartas ONCT9: Dolcáin go dtí An Chanáil Mhór

An Chanáil Mhór a chosaint agus a chur chun cinn mar phríomhghné de líonra seirbhísí Bonneagair Ghlais agus éiceachórais an Chontae, agus luach amhairc, áineasa, comhshaoil, éiceolaíochta, oidhreachta tionsclaíche agus taitneamhachta na Canálach Móire a chosaint agus a fheabhsú, ag aithint a híogaireachtaí mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha beartaithe le bogaigh in aice láimhe agus gnáthóga gaolmhara.

ONCT9 Cuspóir 1:
An acmhainn thábhachtach bhithéagsúlachta a chuireann an Chanáil Mhór ar fáil a chosaint agus a fheabhsú, ag aithint agus ag cosaint na feidhme ríthábhachtaí a sholáthraíonn an Chanáil mar phríomhchonair do ghnáthóga agus d'fhiadhúlra ó Abhainn na Sionainne go Cuan Bhaile Átha Cliath.

ONCT9 Cuspóir 2:
Forbairt chuí na Canálach Móire a éascú mar bhealach áineasa le haghaidh siúlóide, rothaíochta, staidéir dúlra agus gníomhaíochtaí uiscebhunaithe lena n-áirítear iascaireacht, bádóireacht chanála, rámhaíocht, bordáil paddle agus curachóireacht/cadhcáil, faoi réir coimircí agus measúnuithe comhshaoil.

ONCT9 Cuspóir 3:
Chun a chinntiú go gcuireann forbairt feadh nó in aice leis an gCanáil Mhór le líonra comhtháite de bhealaí siúlóide agus rothaíochta atá deartha go cuí a chruthú a nascann le Bealach Glas Bhealach na Canálach Móire agus a thugann aird chuí ar nádúr íogair na conaire éiceolaíochta náisiúnta seo.

NCB9 Cuspóir 4:
A chinntiú go gcosnaíonn agus go n-ionchorpraíonn forbairt feadh agus in aice leis an gCanáil Mhór gnéithe oidhreachta nádúrtha lena n- áirítear sruthchúrsaí, bogaigh, féaraigh, coillearnacha, crainn aibí, fálta sceach agus díoga agus go n-áirítear leis achar cuí cúlaithe nó maolánach ó theorainn an pNHA chun speicis chosanta agus bithéagsúlacht a éascú agus líonra Bonneagair Ghlais atá ag feidhmiú go hiomlán.

ONCT9 Cuspóir 5:
Chun a chinntiú go gcosnaíonn, go n-ionchorpraíonn agus go bhfeabhsaíonn forbairt feadh nó in aice leis an gCanáil Mhór gnéithe oidhreachta tógtha agus tionsclaíocha, go háirithe foirgnimh stairiúla canála agus muilinn, agus go bhfuil sé mar aidhm aici freisin suíomh na ngnéithe oidhreachta tógtha sin a chosaint.

ONCT9 Cuspóir 6:
Leathnú Bhealach Glas Bhealach na Canálach Móire a lorg ón 12ú Glas go Collchoill i gcomhpháirtíocht le hUiscebhealaí Éireann agus Comhairle Contae Chill Dara, mar cheann de na tionscadail tosaíochta de chlár Rothaíochta Bhaile Átha Cliath Theas, ag cinntiú go gcosnaítear agus go bhfeabhsófar na híogaireachtaí éiceolaíocha mar a aithníodh sa chuid seo den Chanáil.

ONCT9 Cuspóir 7:
Chun a chinntiú go mbeidh EcIA (measúnú tionchair éiceolaíochta) a d'ullmhaigh éiceolaí cáilithe ag gabháil le gach togra forbartha feadh na Canálach Móire agus go ndéantar moltaí an ECIA a ionchorprú in aon tograí forbartha lena n-áirítear plean tírdhreacha a d'ullmhaigh ailtire tírdhreacha cáilithe. Sa chás go moltar trasrianta canála nua (m.sh. droichid coisithe/ droichid rothaíochta), ba cheart iad a dhearadh chun ilroinnt gnáthóg líneach a bhaineann leis an gCanáil Mhór a sheachaint.

3.3.5 Speicis Ionracha

Is féidir le speicis ionracha flóra agus fána a bheith ina mbagairt mhór don bhithéagsúlacht áitiúil, réigiúnach agus náisiúnta, agus is bagairt shuntasach iad d'fhásra dúchasach agus don fhiadhúlra trína ngnáthóga a scriosadh nó trí ghalair nua a thabhairt isteach. Is féidir dlús a chur lena leitheadúlacht de bharr an athraithe aeráide agus d'fhéadfadh drochthionchar eacnamaíoch a bheith aici ar earnálacha na talmhaíochta agus na foraoiseachta. Tá toirmisc i bhfeidhm maidir le speicis ionracha áirithe a thabhairt isteach nó a scaipeadh mar atá leagtha amach sa Tríú Sceideal de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Rialacháin na *gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga* 2011 (I.R. 477 / 2011). Tá liosta de speicis ionracha in Éirinn ar fáil ón Lárionad Náisiúnta Sonraí Bithéagsúlachta.

Beartas ONCT10: Speicis Ionracha
Cosaint a dhéanamh ar speicis ionracha a thabhairt isteach agus a scaipeadh laistigh den Chontae agus cosc a chur orthu agus ceangal a chur ar úinéirí talún agus ar fhorbróirí cloí leis an treoir dea- chleachtais maidir le rialú speiceas ionrach.
ONCT10 Cuspóir 1: Chun a áirithiú nach mbeidh leathadh ná tabhairt isteach speiceas ionrach mar thoradh ar thograí forbartha. Má mholtar forbairtí ar láithreáin ina bhfuil nó ina raibh speicis ionracha i láthair roimhe seo, ba cheart d'iarratasóirí clár rialaithe agus bainistíochta a chur isteach le bearta chun na speicis ionracha ar leith a chosc, a rialú agus/nó a dhíothú mar chuid den phróiseas pleanála agus chun forálacha *Rialacháin na gComhphobal Eorpach um Éin agus Gnáthóga* 2011 (I.R. 477 / 2011).
ONCT10 Cuspóir 2: Chun a áirithiú go gcaitheann an Chomhairle go pras agus go hiomchuí le speicis ionracha amhail Snaidhmthe na Seapáine, i gcás ina gcuireann daoine den phobal in iúl dóibh go bhféadfadh speicis den sórt sin, atá suite ar thailte poiblí, a bheith ina mbagairt fhéideartha ar mhaoin.

3.3.6 Crainn agus Fálta Sceach a Chosaint

Cuireann crainn go mór le taitneamhacht amhairc trí shuíomh a chruthú d'fhoirgnimh agus sráid-dreacha a mhaolú agus a ghlasú i gceantair fhoirgnithe agus trí spéis shuntasach amhairc a chur i gceantair thuaithe. Is minic a mharcálann fálta sceach patrúin stairiúla allamuigh agus teorainneacha bailte fearainn agus cuireann siad go mór le carachtar tírdhreacha na gceantar tuaithe. Tá ról ríthábhachtach ag crainn agus fálta sceach freisin mar ghnáthóga fiadhúlra, conairí bithéagsúlachta agus eilimintí glasa riachtanacha i líonra bonneagair ghlais an Chontae. Tá ról ríthábhachtach eile acu maidir le ceapadh carbóin (carbón a ghabháil agus a stóráil), rud a chuireann le maolú an athraithe aeráide.

Ceadaíonn an tAcht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) d'Údaráis Phleanála foráil a dhéanamh chun aon chrann, crainn, grúpa crann nó coillearnach a chaomhnú trí Ordú um Chaomhnú Crann (TPO) áit a ndéantar é ar mhaithe le luas, le taitneamhacht nó leis an gcomhshaol. Tá ceithre TPO cláraithe laistigh den Chontae, atá liostaithe i dTábla 3.3 agus a aithnítear ar léarscáileanna criosaithe úsáide talún an Phlean Forbartha.

Leagtar amach i mBeartas Bainistíochta Crann na Comhairle Ag *Maireachtáil le Crainn* (2021- 2026) clár réamhghníomhach bainistíochta crann chun an ceannbhrat crann sa Chontae a leathnú agus áirítear leis rannán ar OCCanna.

Tábla 3.3: Ordú Caomhnaithe Crann

Ordú Caomhnaithe Crann	Suíomh
Ordú Caomhnaithe Crann Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath (Naomh Bríd Cluain Dolcáin) Ordú 1973	Naomh Bríd(anois Ionad Gairdín an Fhearainn Nua), Bóthar Nua, Cluain Dolcáin, Baile Átha Cliath 22.
Ordú Caomhnaithe Crann Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath (Mulláin Beaufort, Ráth Fearnáin) 1987	Mulláin Beaufort, Ráth Fearnáin, Baile Átha Cliath 14.
Ordú Caomhnaithe Crann Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath(Gleanntán an Choiréil, Plásóg an tSrutháin) (Gleann na Life Uimh.1) Ordú 1990	Baile Fearainn na Gleanntán an Choiréil agus Plásóg an tSrutháin, Baile Cliath 20.
Ordú Caomhnaithe Crann Chomhairle Contae Átha Cliath Theas (Suíomh Chúil Amra) 2015	Bóthar an Chaisleáin Nua, Leamhcán.

Beartas ONCT11: Orduithe Caomhnaithe Crann agus / Cosaintí Crann Eile
Athbhreithniú a dhéanamh ar Orduithe Caomhnaithe Crann (TPO) laistigh den Chontae agus luach caomhantais crann agus grúpaí crann atá faoi réir Ordú Caomhnaithe Crann a chothabháil agus luach crann agus fálta sceach nach bhfuil faoi réir TPO a aithint agus a chosaint ag an am céanna.
ONCT11 Cuspóir 1: Athbhreithniú a dhéanamh ar Orduithe Caomhnaithe Crann laistigh den Chontae agus luach caomhantais crann agus grúpaí crann atá faoi réir aon Ordú Um Chaomhnú Crann a chothabháil.
ONCT11 Cuspóir 2: Crainn a bhfuil luach taitneamhachta acu laistigh den Chontae a mheas agus a aithint go rialta d'fhonn iad a chur faoi réir Orduithe Caomhnaithe Crann nó iad a chosaint ar shlí eile agus tuilleadh eolais a thabhairt don phobal ina leith seo.
ONCT11 Cuspóir 3: Crainn, fálta sceach agus coillearnacha atá ann cheana féin a chosaint agus a choinneáil, ar crainn iad a bhfuil luach taitneamhachta agus/nó bithéagsúlachta agus/nó ceapadh carbóin acu agus/nó cur le carachtar tírdhreacha agus a chinntiú go ndéantar soláthar cuí dá gcosaint agus dá bainistíocht agus iad ag cur san áireamh *Maireachtáil le Crainn: Beartas Bainistíochta Crann Chomhairle Contae Átha Cliath Theas* (2015-2020) nó aon doiciméad ionaid agus a chinntiú, i gcás nach féidir coinneáil a dhéanamh, go bhfuil soláthar bithéagsúlachta ardluacha daingnithe mar chuid de chéimniú aon fhorbartha chun cosaint a thabhairt taitneamhacht an cheantair.

ONCT11 Cuspóir 4:
Fálta sceach an Chontae a chosaint, ag aithint a róil mar ghnáthóga fiadhúlra, conairí bithéagsúlachta, naisc laistigh de líonra bonneagair ghlais an Chontae, a n-áis amhairc agus a luach carachtar tírdhreacha agus a dtábhacht mar dhlús le patrúin stairiúla allamuigh agus teorainneacha bailte fearainn. (déan tagairt chomh maith do Chaibidil 4: *Bonneagar Glas).*

ONCT11 Cuspóir 5:
Chun a chinntiú gogcoinneofar fálta sceach/crainn slána os cionn na líne comhrianta 120m laistigh den Chontae, rud a chinnteoidh nach ndéanfar an carachtar láidir tuaithe a chaolú agus go gcosnófar gnéithe tábhachtacha oidhreachta agus conairí fiadhúlra féideartha.

3.3.7 Geolaíocht

Aithnítear geolaíocht Chontae Bhaile Átha Cliath Theas mar chuid intreach d'acmhainn oidhreachta nádúrtha an Chontae. Bhí na hithreacha torthúla aolchloiche atá suite go híseal mar bhunús d'oidhreacht shaibhir talmhaíochta an Chontae agus a thaiscí gainimh, gairbhéil agus carraige sna híostailte a chothaigh na glúnta de thionscail eastóscacha. Tá trí phríomhthréimhsí gníomhaíochta geolaíochta i gceist leis an ngeolaíocht seo.

Tá an gheolaíocht is sine in iardheisceart an Chontae. Tá sé seo comhdhéanta de charraigeacha bolcánacha Ordaivíseacha agus de charraigeacha dríodair Siolúracha, a foirmíodh ar na hurláir Cuireadh suas iad seo chun talamh níos airde a chruthú a instealladh ansin le maiseanna móra eibhir le linn na Tréimhse Devonian thart ar 405 milliún bliain ó shin. Is é Contae Bhaile Átha Cliath Theas an taobh ó thuaidh de shlabhra Eibhir Laighean. Chomh maith le eibhear, cuireadh isteach ar shraith de ruaimeanna dolerite ar fud Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus is féidir iad seo a fheiceáil inniu i Cairéal Buaile na Scornaí.

Tá an leath thuaidh den Chontae déanta as carraigeacha Aolchloiche Carbóntha níos óige, a taisceadh i mbáisín domhain muirí thart ar 340 milliún bliain ó shin. Is aolchloch láibe é an aolchloch seo ar a dtugtar Calp, agus tá an chuid is mó de Chontae Bhaile Átha Cliath thíos leis. Tá an cineál aolchloiche seo ar taispeáint go maith i gCairéal Belgard.

Is í an tréimhse Quaternary is déanaí a léiríonn an tríú gné d'oidhreacht gheolaíoch an Chontae. Thosaigh sé seo thart ar 2 mhilliún bliain ó shin agus bhí go leor tréimhsí te i gceist a bhí fite fuaite le Ice Ages. Chraol oighear an tírdhreach creagach a cruthaíodh roimhe seo agus thaisc sé gairbhéil agus gaineamh oighreach in áiteanna ar nós na n-eiscir i gCnoic Ghlasa agus i Leamhcán , agus na machairí fairsinge timpeall Brittas i ndeisceart an Chontae. Ó dheireadh na hAoise Oighir seo caite 10,000 bliain ó shin, tá aibhneacha cosúil leis an Dothra tar éis na dríodair oighreach seo a mhodhnú, ag cruthú ardáin abhann meandering.

Láithreáin a bhfuil Spéis Gheolaíochta acu i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

In iniúchadh ar oidhreacht gheolaíoch Chontae Bhaile Átha Cliath Theas in 2014

aithníodh 10 láithreán a bhfuil spéis ar leith acu i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, mar atá leagtha amach i dTábla 3.4. Rinneadh an suirbhé seo i gcomhar le cuspóirí Chlár Oidhreachta Geolaíochta na hÉireann de chuid Shuirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann a bhfuil sé mar aidhm aige Láithreáin Gheolaíochta Contae (SEC) a aithint le haghaidh aitheantais agus cosanta i bPleananna Forbartha Contae.

Léiríonn na 10 Láithreán Geolaíochta Contae seo stair gheolaíoch Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, ina bhfuil láithreáin a thaispeánann aolchloch Charbóin, Dolerites Caledonian agus siltstones Ordovician, agus na hiarmhairtí a bhaineann le stair oighreach na tréimhse Quaternary.

Aithnítear Láithreáin Gheolaíochta an Chontae mar chuid intreach d'acmhainn oidhreachta nádúrtha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, atá le cosaint ó fhorbairt a d'fhéadfadh dochar a dhéanamh agus le cur chun cinn dá n- acmhainneacht oideachais, eolaíochta, áineasa agus geo-thurasóireachta. Tá mapáil á dhéanamh ar Láithreáin Gheolaíochta an Chontae atá faoi chosaint faoin bPlean Forbartha seo ar na léarscáileanna criosaithe úsáide talún a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo.

Is minic a nochtann agus a nochtann nádúr agus oibriú na dtionscal eastóscach agus na dtionscadal tógála bóithre réimsí spéise geolaíochta. Nuair a dhéantar na tionscail agus na tionscadail seo i gcomhar le cuspóirí cuí pleanála agus taifeadta, meastar go bhfuil feidhmiú leanúnach na ngníomhaíochtaí seo comhoiriúnach go ginearálta le cuspóirí chun oidhreacht gheolaíoch a chosaint agus a chur chun cinn.
Dá bhrí sin, trí Láithreáin Gheolaíochta Contae a chur san áireamh i bPlean Forbartha an Chontae, tugtar cosaint do na láithreáin seo trína cheangal go gcloífí le meicníochtaí pleanála cuí, rud a sheachnaíonn damáiste neamhaireach nó díothú taifead tábhachtach geolaíochta. Foráiltear le meicníochtaí pleanála den sórt sin freisin do chomhairliúchán agus do dhíospóireacht phoiblí níos leithne agus iad ag iarraidh bainistíocht inbhuanaithe acmhainní nádúrtha an Chontae a bhaint amach.

Tábla 3.4: Siris Oifigiúil na gEolaíochta

Láithreáin Gheolaíoch ta An Chontae	Suíomh / Baile Fearainn	Cur Síos Achomair
Ardáin Dodder	Cill Tipper, Baile Mhic Mhac, Baile na mBráthar Uachtarach, Bóthar na mBráithre, Cill na Bríne, Cill na hInse, Tamhlacht, Tuamhan Theas, Cnoc Liath, Teampall Mealóg, Seanbhuille	Ardáin ardaithe comhréidhe a chruthaigh tuileán abhann ar feadh Abhainn na Dodder le linn an deglaciation deiridh
Esker na gCnoic Ghlasa	Cill na Manach, Thigh Motháin Thuaidh	Iomaire mór ina bhfuil gaineamh agus gairbhéal

Chipiúr	Sliabh Cúirt an Phaoraigh, Chipiúr, Caisleán Uí Cheallaigh	Sliabh suntasach le móin chreimthe, gaineamh eibhir nochta, agus bloic eibhir
Esker Leamhcán	Leamhcán agus Pettycanon, Esker	Iomaire mór ina bhfuil gaineamh agus gairbhéal
Cainéal triomaithe an Chaisleáin Nua	Feirm an Chaisleáin Nua, Diméin an Chaisleáin Nua, Gléibe, Áth an Ghá Thuaidh, An Caisleán Nua Theas, Baile na Sceitheal, An Caisleán Nua Thuaidh, Páirc an Choirnéil, Coimín Beag	Cainéal adhlactha domhain i mbuncharraig Charbóin na Limestone, a léiríonn suíomh iar-phluais de chineál Vauclusian Earraigh (athbheochan mór screamhuisce ó uaimh)
Gairbhéal Coimpléasc Brittas	Baile na gCailleach Uachtarach, Sliabh anaill, Sliabh Mór, Clochán Mór, Carraig an Ghoirtín, Brittas Beag, Brittas Mór, Gleann Aodháin, Lugg, Ráth Eanaigh, Gortlum, Cnoc an tSliabháin, Aghfarrell, Béal Átha na Scríne Uachtarach	Carnadh mór gainimh agus gairbhéal taiscthe
Cairéal Belgard	Baile an tSíbhrigh, Belgard, Cnoc Bheidil, Coill an Rí	Cairéal mór oibre - Carboniferous aolchloch
Rannóga Bhóthar Ghleann na Life	Na Ballaí Buí, An Baile Gaelach,Gleanntán an Choiréil	Nochtadh cois bóthair d'aolchlocha Calp
Gearradh N4 Leamhcán	Leamhcán agus Pettycanon, Esker	Theas Nochtadh cois bóthair d'aolchlocha Calp
Cairéal Buaile na Scornaí Uachtarach	Buaile na Scornaí Uachtarach	Cairéal tréigthe mór - Dolerite Caledonian & clocha siolta Ordovician
Cairéal Bhóthar na Mainistreach*	Bóthar na Mainistreach, Cluain Dolcáin	Cairéal Aolchloiche lena n-áirítear aillte

* Curtha isteach gan moladh GSI

Beartas ONCT12: Láithreacha Geolaíocha
An luach caomhantais a choinneáil agus bainistíocht inbhuanaithe acmhainn oidhreachta geolaíochta an Chontae a lorg.
ONCT12 Cuspóir 1: Láithreáin Gheolaíochta Contae aitheanta a chosaint ar fhorbairt mhíchuí agus tábhacht agus acmhainneacht na láithreán sin a chur chun cinn trí Phlean Oidhreachta an Chontae.

3.4 Oidhreacht Sheadálaíochta

Tá oidhreacht chultúrtha an Chontae shaibhir agus éagsúil agus léiríonn sí an bunús éagsúil, na féiniúlachtaí cultúrtha ar leith agus na patrúin forbartha a tháinig chun cinn maidir le cónascadh sráidbhailte tionsclaíocha agus tuaithe a bhí sa Chontae roimhe seo. Is í an oidhreacht chultúrtha an nasc idir oidhreacht nádúrtha agus oidhreacht thógtha; cuimsíonn sé tionchar an duine ar an gcomhshaol nádúrtha, ár dtírdhreacha lena bpatrúin pháirce, ár n-oidhreacht thionsclaíoch i bhfoirgnimh muileann, glais agus cora chanála agus an stair shaibhir seandálaíochta a léirítear i séadchomharthaí atá le feiceáil os cionn na talún agus iad siúd atá le fáil faoin talamh san áireamh. Cuimsíonn an oidhreacht chultúrtha nósanna traidisiúnta an Chontae, ceol, stair bhéil, teanga, creidimh, scileanna agus béaloideas. Níl an oidhreacht doláimhsithe seo statach, ach athraíonn sí agus athraíonn sí le himeacht ama.

3.4.1 Comhthéacs Reachtúil agus Treoir Bheartais Phleanála don Oidhreacht Chultúrtha

Tá oidhreacht chultúrtha leabaithe sa bheartas pleanála ar leibhéil náisiúnta agus réigiúnacha tríd an gCreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus an Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES).

Aithníonn an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) *'Áiseanna agus Oidhreacht Fheabhsaithe'* mar Thoradh Straitéiseach Náisiúnta agus feictear dúinn go bhfuil luach bunúsach ag baint lenár n-oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus thógtha a chuireann le féiniúlacht agus le braistint áite na gceantar uirbeach agus tuaithe Tá cur chun cinn agus cosaint na Gaeilge agus an chultúir Ghaelaigh ar cheann de chuspóirí an NPF freisin.

Féachann an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) ar oidhreacht chultúrtha mar chreatlach ár mbeatha agus ár sochaithe, timpeall orainn i bhfoirgnimh ár mbailte agus ár gcathracha, ár dtírdhreacha, láithreáin nádúrtha, séadchomharthaí agus láithreáin seandálaíochta, mar rud a thugann pobail le chéile agus tógann sé comhthuiscintí ar na háiteanna ina mairimid.

Leagann an RSES amach Torthaí Straitéiseacha Réigiúnacha atá ailínithe le beartas idirnáisiúnta, AE agus náisiúnta agus a shainaithníonn go sonrach 'Áiteanna Cruthaitheacha' mar cheann de na torthaí seo. Aithníonn sé an gá atá lenár sócmhainní ealaíon, cultúir agus oidhreachta a fheabhsú, a chomhtháthú agus a chosaint chun áiteanna cruthaitheacha agus athghiniúint faoi stiúir oidhreachta a chur chun cinn.
Tá roinnt cuspóirí sna doiciméid seo an-ábhartha do réimse na hoidhreachta cultúrtha:

- → **Cuspóir an Bheartais Náisiúnta (CBN) 17** Éilíonn an NPF ar údaráis phleanála *'Luach speisialta fisiceach, sóisialta, eacnamaíoch agus cultúrtha sócmhainní oidhreachta tógtha a fheabhsú, a chomhtháthú agus a chosaint trí úsáid iomchuí íogair anois agus do na glúine atá le teacht';*
- → Deir **CBN 60** *'Cáilíochtaí saibhre oidhreacht nádúrtha agus chultúrtha na hÉireann*

a chaomhnú agus a fheabhsú ar bhealach a oireann dá suntas';

- → Tá **CBN 29** chun *'Tacú le cur i bhfeidhm pleananna teanga i Limistéir Phleanála Teanga Ghaeltachta, Bailte Seirbhíse Gaeltachta agus Líonraí Gaeilge';*
- → Lorgaíonn **CBN 61 chun** *'Cosaint, bainistíocht agus athrú tírdhreacha a éascú trí Léarscáil Náisiúnta Carachtair Thírdhreacha a ullmhú agus treoir a fhorbairt ar mheasúnuithe áitiúla ar charachtar tírdhreacha, (lena n-áirítear tréithriú tírdhreacha stairiúil) chun cur chuige comhsheasmhach a chinntiú i leith measúnú carachtar tírdhreacha, go háirithe thar theorainneacha pleanála agus riaracháin';*
- → Is é **Cuspóir Beartais Réigiúnaigh 9.25** den RSES ná *'Iarracht a dhéanamh oibriú leis na páirtithe ábhartha go léir chun comhionannas rochtana ar sheirbhísí ealaíon agus cultúrtha a chur chun cinn agus chun athghiniúint uirbeach agus tuaithe faoi stiúir an chultúir agus na hoidhreachta a chur chun cinn'.*

Déantar tagairt do chuspóirí ábhartha náisiúnta agus réigiúnacha eile de réir uimhir thagartha laistigh de bheartais agus chuspóirí aonair agus tá liosta cuimsitheach de chuspóirí náisiúnta agus réigiúnacha leagtha amach in Aguisín 7.

3.4.2 Seandálaíocht

Tá oidhreacht seandálaíochta, bíodh sí ar eolas, nua-aimsithe, nó fós le fáil, faoi chosaint ag na hAchtanna um Shéadchomharthaí Náisiúnta (1930-2004). Leagann *Creatlach agus Prionsabail um Chosaint na hOidhreachta Seandálaíochta* (DAHGI, 1999) amach polasaí náisiúnta maidir le cosaint na hoidhreachta seandálaíochta laistigh den phróiseas pleanála.

Liostaíonn Taifead Séadchomharthaí agus Áiteanna (RMP) struchtúir, gnéithe, rudaí nó láithreáin oidhreachta seandálaíochta ar a dtugtar Séadchomharthaí Taifeadta. Cuireann Seirbhísí Séadchomharthaí Náisiúnta na Roinne Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta an liosta seo le chéile..

Cuimsíonn ár n-oidhreacht seandálaíochta struchtúir, tógálacha, grúpaí foirgneamh, earraí soghluaiste, láithreáin fhorbartha agus gach séadchomhartha taifeadta cibé acu atá sé suite ar thalamh nó faoi thalamh.

Tá an RMP do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas liostaithe in Aguisín 3A den Phlean agus aithnítear séadchomharthaí aonair ar Léarscáileanna an Phlean Forbartha. Sainaithnítear gach Séadchomhartha Taifeadta le teorainn a shainíonn Crios Poitéinseal Seandálaíochta, nuair atá sé ar fáil, a chuimsíonn ceantair atá cóngarach don Séadchomhartha Taifeadta agus a chuimsítear go bunúsach mar chuid den Séadchomhartha Taifeadta ach ní gá go sainmhíníonn sé méid iomlán an láithreáin nó an séadchomhartha. Déantar Criosanna a bhfuil Acmhainn Seandálaíochta iontu a theorannú timpeall lárionaid stairiúla an chuid is mó de shráidbhailte an Chontae. Ainmnítear séadchomharthaí áirithe nó iarsmaí séadchomhartha ar an RMP a measadh a bheith tábhachtach go náisiúnta mar Shéadchomharthaí Náisiúnta.

Níl cáilíochtaí a bhaineann le seandálaíochta agus ailtireachta comheisiatach agus féadfar struchtúir áirithe a ainmniú mar Struchtúr Cosanta agus Séadchomhartha Taifeadta.

Beartas ONCT13: Oidhreacht Sheadálaíochta
Forbairt a bhainistiú ar bhealach a chosnaíonn agus a chaomhnaíonn Oidhreacht Seandálaíochta an Chontae agus a sheachnaíonn drochthionchar ar láithreáin, séadchomharthaí, gnéithe nó rudaí a bhfuil spéis shuntasach stairiúil nó seandálaíochta iontu.
ONCT13 Cuspóir 1: I bhfabhar caomhnú in-situ de gach suíomh, séadchomhartha agus gné a bhfuil spéis shuntasach stairiúil nó seandálaíochta acu de réir mholtaí an *Creat agus Prionsabail chun Oidhreacht Seandálaíochta a Chosaint DAHGI* (1999), nó aon doiciméad beartais náisiúnta atá in áit.
NCB13 Cuspóir 2: A chinntiú go bhfuil forbairt deartha chun tionchar a sheachaint ar oidhreacht seandálaíochta, suíomhanna, gnéithe agus rudaí nach raibh ar eolas roimhe seo san áireamh.
ONCT13 Cuspóir 3: Suíomhanna atá liostaithe sa Taifead Séadchomharthaí agus Áiteanna a chosaint agus a fheabhsú agus a chinntiú nach mbaineann forbairt i gcomharsanacht Séadchomhartha Taifeadta nó Limistéar a bhfuil Acmhainn Seandálaíochta ann ó shuíomh an láithreáin, an séadchomhartha, an ghné nó an ruda agus go bhfuil sé suite agus deartha go cuí.
ONCT13 Cuspóir 4: Luach seandálaíochta suíomhanna seandálaíochta faoi uisce a chosaint agus a chaomhnú gnéithe bainteacha agus aon láithreáin catha a aimsíodh a bhfuil acmhainneacht seandálaíochta suntasach acu sa Chontae san áireamh.
ONCT13 Cuspóir 5: Reiligí stairiúla a chosaint i gContae Bhaile Átha Cliath Theas agus a gcothabháil a spreagadh de réir phrionsabail chaomhnaithe.

3.4.3 Tírdhreacha

Chruthaigh geolaíocht éagsúil agus uathúil an Chontae tírdhreacha ar leith, gach ceann acu lena luachanna agus íogaireachtaí speisialta aonair féin. Cuimsíonn na tírdhreacha seo meascán dinimiciúil d'eilimintí beo a d'fhreagair, agus a leanann ar aghaidh ag freagairt do stair, cultúr, timthriallta nádúrtha, imeachtaí aimsire, uisce, athrú aeráide agus tionchair a chuimsíonn úsáidí talún amhail talmhaíocht, iompar, turasóireacht, tionscal agus patrúin fhuinnimh agus lonnaíochta.

Tá na tírdhreacha laistigh den Chontae ar cheann de na hacmhainní is mó atá againn; lena n-áirítear sléibhte Bhaile Átha Cliath a chuireann spéis éiceolaíoch agus bithéagsúlachta ar fáil le radhairc lánléargais thar Bhá Bhaile Átha Cliath agus a ghnéithe oighreach de Ghleann an tSáile; radharcanna áille scuabtha ghleann na Life ó thuaidh den Chontae; taitneamhacht stairiúil agus turasóireachta chonair thírdhreach líneach na Canálach Móire; agus na hísealchríocha uirbithe ag imirt óstach do chuid mhaith de dhaonra an Chontae

Tá *Coinbhinsiún Tírdhreacha na hEorpa* (Coinbhinsiún Flórans), a dhaingnigh Éire i 2002 mar bhonn do bhainistiú tírdhreacha cuimsitheach agus páirteach. .Sainmhíníonn sé tírdhreach mar 'limistéar, mar a bhraitheann daoine, a bhfuil a charachtar mar thoradh ar ghníomh agus idirghníomhaíocht fachtóirí nádúrtha agus / nó daonna'. Comhtháthaíonn an sainmhíniú seo gach cineál tírdhreacha beag beann ar stádas, le gach gné de phleanáil úsáide talún a bhféadfadh tionchar díreach agus indíreach a bheith aige ar an tírdhreach. Cinnteoidh cur i bhfeidhm na *National Straitéise Náisiúnta Tírdhreacha d'Éirinn (*2015-2025) go gcomhlíonfar Coinbhinsiún Tírdhreacha na hEorpa in Éirinn.

Aithnítear sa *Straitéis Náisiúnta Tírdhreacha d'Éirinn (2015-2025)* an tábhacht a bhaineann le cosaint tírdhreacha agus an gaol atá aici leis an mbithéagsúlacht agus leis an athrú aeráide. Aithníonn an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) an gá atá le measúnuithe ar charachtair tírdhreacha náisiúnta agus réigiúnacha a dhéanamh chun bainistíocht agus pleanáil tírdhreacha níos fearr a chur chun cinn sa réigiún, i gcomhréir le CBN 61 den An Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus RPO 7.27 den RSES.

Rinneadh athbhreithniú agus nuashonrú ar an *Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha* do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas mar chuid de phróiseas athbhreithnithe an Phlean Forbartha Contae seo. Tá an Dréacht-Mheasúnú ar Charachtar Tírdhreacha (ATF) leagtha amach in Aguisín 9 den Phlean Forbartha seo agus ba chóir an chuid seo a léamh i gcomhthráth leis. Tá an ATF bunaithe ar mhapáil GIS, anailís GIS agus obair allamuigh mar aon le hathbhreithniú straitéiseach leathan ar charachtar tírdhreacha stairiúil an Chontae. Sainmhíníonn an ATF cúig Limistéar Carachtar Tírdhreacha sa Chontae, mar seo a leanas (féach Físor 3.1 thíos):

- Uirbeach
- Dodder agus Gleann an tSúdra
- Áth Gó agus Cnoic Teach Sagard
- Ísealchríocha an Chaisleán Nua
- Gleann na Life.

Tá achoimre thíos ar charachtar tírdhreacha gach ceann de na ceantair seo.

Uirbeach

Clúdaíonn an Limistéar Carachtar Tírdhreacha seo cuid shuntasach den Chontae agus aicmítear é mar cheantar uirbithe atá ag teacht ón oirthear. D'fheidhmigh an ceantar go stairiúil mar chúlchríoch go cathair Bhaile Átha Cliath, le heastáit fhairsinge tithíochta in éineacht le forbairtí tionsclaíocha agus tráchtála. Baineann leagan amach tithíochta agus eastáit le deireadh an naoú haois déag go dtí an lá atá inniu ann. Tá conairí móra iompair ag treabhadh an ATF, ar nós an M50 ag rith ó thuaidh-theas, bóithre an N4, an N7 agus an N81 agus Líne Dhearg Luas ag rith soir-siar. Tá oidhreacht stairiúil thábhachtach agus iarsmaí tábhachtacha ag lonnaíochtaí Ráth Fearnáin, Theach an Teampaill agus Chluain Dolcáin ar chóir iad a chaomhnú. Cuireann na páirceanna móra poiblí ar nós Ghleann an Doirín, Páirc na Tíomóide, Páirc Chorcaí agus Páirc griffeen acmhainní suntasacha áineasa agus éiceolaíochta ar fáil laistigh den cheantar uirbeach, mar a dhéanann conairí líneacha Abhainn na Dodder, Camac agus Aibhneacha griffeen a thairgeann limistéir d'fhásra nádúrtha agus leath-

nádúrtha.

Abhainn na Dothra agus Gleann an tSúdra

Is gleann oighreach an-radhairc agus sainiúil é seo le gnéithe tarraingteacha éagsúla, agus réimsí iata i gcodarsnacht leis na limistéir phortaigh bhlaincéad ardtailte. Tá tithe agus teorainneacha sainiúla gearrtha cloiche i láthair feadh urlár an ghleanna, agus tá braislí seandálaíochta suntasacha sa cheantar freisin. Cuireann an ATF seo radhairc éagsúla fhairsinge ar fáil ar fud Bhá Bhaile Átha Cliath agus ar shléibhte Chill Mhantáin agus is tírdhreach tábhachtach áineasa agus éiceolaíochta é, mar is léir óna hainmniúcháin reachtúla. Tá sé ina chúlra suntasach do mhórcheantar Bhaile Átha Cliath, agus is tírdhreach iontach é ina fhásach agus ina iargúltacht chomh gar do cheantair atá uirbithe go mór. Tá tábhacht ag baint lena charachtar agus lena shláine do chónaitheoirí áitiúla, agus is acmhainn an- suntasach é d'úsáideoirí áineasa agus don turasóireacht. Is é an cuspóir atá leis an ATF seo a bhainistiú ná a charachtar foriomlán agus na gnéithe agus na luachanna a chuireann lena uathúlacht a chaomhnú.

Áth Gó agus Cnoic Teach Sagard

Cuimsíonn an ATF seo cosáin agus cnoic a chruthaíonn cúlra agus suíomh do mhórcheantar Bhaile Átha Cliath. Tá úsáidí éagsúla sna cnoic lena n-áirítear talmhaíocht, foraoiseacht agus caitheamh aimsire chomh maith le seirbhísí tábhachtacha éiceolaíochta a bhaineann lena ngnáthóga. Tá an ATF éagsúil agus cuireann sé rochtain ar fáil ar cheantair thuaithe níos láidre sa Chontae agus níos faide i gcéin. Is saintréith thábhachtach iad radharcanna fada thar na hísealchríocha agus ó dheas go Sléibhte Chill Mhantáin. Díorthaítear sláine charachtar an tírdhreacha ón talmhaíocht in éineacht le húsáidí talún tuaithe eile lena n-áirítear plandálacha buaircíneacha. Tá sláine a charachtair, agus a luach mar shuíomh tírdhreacha curtha i mbaol ag forbairtí tithíochta sa cheantar agus trí stíleanna neamh-dhúchasacha a úsáid go mór i gcoimhlint leis an gcarachtar áitiúil.

Ísealchríocha an Chaisleán Nua

Cuimsíonn an ATF seo limistéar talmhaíochta íseal de tháirgiúlacht ard talmhaíochta, le stair fhada lonnaíochta daonna agus is suíomh tírdhreacha tábhachtach é d'oirthear uirbeach an Chontae. Feidhmíonn ísealchríocha an Chaisleáin Nua mar acmhainn thábhachtach talmhaíochta ach tá siad i mbaol brúnna uirbithe. Ina theannta sin, cuireann a charachtar mar thírdhreach tuaithe féiniúlacht ar leith agus tábhachtach ar fáil don cheantar seo in iarthar Bhaile Átha Cliath.. Chun a chiall áite a chaomhnú, teastaíonn bearta chun sláine an tírdhreacha talmhaíochta a chosaint trí rialuithe ar leathnú uirbeach, forbairt ribíní agus foinsí eile creimthe agus ilroinnte agus teastaíonn treoir phleanála láithreáin maidir le stíleanna agus cóireálacha dúchasacha cuí a úsáid i bhforbairtí nua. Is í an Chanáil Mhór, Limistéar Oidhreachta Nádúrtha atá beartaithe, an ghné éiceolaíoch is suntasaí san ATF. .

Gleann na Life

Cuimsíonn an ATF seo Abhainn na Life agus a gleann, limistéar a bhfuil tábhacht shuntasach stairiúil ag baint leis agus conair thábhachtach éiceolaíoch. Tugann tréithe tírdhreacha agus luach tírdhreacha an ATF seo braistint áite ar leith dó. I measc na ngnéithe atá ríthábhachtach tá oidhreacht stairiúil agus c ultúrtha a léirigh Leamhcán

agus Baile Phámar, agus éagsúlacht na dtírdhreach nádúraíoch agus tuaithe caomhnaithe sa cheantar. D'fhéadfadh an chiall seo a bheith i mbaol mar gheall ar uirbiú. Dá bhrí sin, déanann an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha moltaí atá dírithe ar an mothú áite sin a chaomhnú agus a bhaineann le caomhnú, cosaint agus feabhsú nuair is féidir de na príomhghnéithe tírdhreacha agus luachanna sin.

Cinealacha, Íogaireachtaí agus Cumas Carachtar Tírdhreacha

Aithnítear sa Mheasúnú ar Charachtar Tírdhreacha roinnt Cineálacha Carachtar Tírdhreacha laistigh den Chontae mar seo a leanas agus mar a aithníodh i bhFíor 3.2 thíos:

- Gleann Abhann
- Canáil
- Ísealchríocha Talmhaíochta
- Bunchnoic Ísle
- Bunchnoic
- Sléibhte
- Conairí Iompair
- Spás Glas
- Uirbeach
- Uirbeach Stairiúil
- Imeall Uirbeach.

D'fhéadfadh go mbeadh roinnt Cineálacha Carachtar Tírdhreacha laistigh de gach Limistéar Carachtar Tírdhreacha.

Beidh cumas gach Cineál Carachtar Tírdhreacha chun forbairt nua a ionsú ag brath den chuid is mó ar íogaireacht an tírdhreacha. Ciallaíonn cumas tírdhreacha cumas tírdhreacha chun freastal ar mhéideanna éagsúla athraithe d'fhorbairt de chineál ar leith gan dochar a dhéanamh do charachtar intreach an tírdhreacha. Cuirtear san áireamh i measúnú íogaireachta carachtar, cáilíocht agus riocht tírdhreacha foriomlán an tírdhreacha agus breithníonn sé a chumas féideartha dul in oiriúint don athrú gan a charachtar intreach a chailleadh. Rangaítear íogaireacht mar Íseal, Measartha nó Ard. Dá bhrí sin, bheadh cumas íseal ag tírdhreach ardíogaireachta, ach beidh leibhéal na hacmhainne éagsúil de réir an chineáil forbartha atá i gceist.

I gcás gach Cineál Carachtar Tírdhreacha, tá sraith prionsabail forbartha curtha le chéile. Cabhróidh na prionsabail seo le bainistiú na forbartha, lena n-áirítear tograí forbartha a dhearadh agus measúnú a dhéanamh ar iarratais phleanála. Tá na prionsabail don fhorbairt leagtha amach i gCaibidil 12: *Feidhme agus Monatóireacht*. Baineadh úsáid as an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha chun bonn eolais a chur faoi bheartas agus cuspóirí an Phlean Forbartha maidir le tírdhreach.

Beartas ONCT14: Tírdhreacha
Carachtar thírdhreacha an Chontae a chaomhnú agus a fheabhsú, go háirithe ceantair a measadh go bhfuil Luach Tírdhreacha meánach go hard acu nó íogaireacht tírdhreacha mheán go hard agus a chinntiú go bhfuil cúinsí tírdhreacha ina bhfachtóir tábhachtach i mbainistiú na forbartha.
ONCT14 Cuspóir 1: Carachtar uathúil tírdhreacha an Chontae a chosaint agus a fheabhsú trína chinntiú go gcoinníonn, go gcosnaíonn agus, nuair is gá, go bhfeabhsaíonn an fhorbairt chuma agus carachtar an tírdhreacha, ag glacadh go hiomlán le *Measúnú Carachtair Tírdhreacha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* (2021).
ONCT14 Cuspóir 2: A chinntiú go ndéantar measúnú ar fhorbairt i gcoinne Carachtar Tírdhreacha, Luachanna Tírdhreacha agus Íogaireacht Tírdhreacha mar a aithníodh sa Mheasúnú ar *Charachtar Tírdhreacha do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* (2021) de réir threoir an Rialtais maidir le Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha agus an Straitéis Náisiúnta Tírdhreacha 2015-2025.
ONCT14 Cuspóir 3: A chinntiú go n-urramaíonn agus go dtreisíonn forbairt sainiúlacht agus uathúlacht na gCineálacha Carachtar Tírdhreacha agus go gcoinníonn sí tréithe tábhachtacha amhail gnáthóga, foirm thalún, oidhreacht dhúchasach agus patrúin lonnaíochta.
ONCT14 Cuspóir 4: A cheangal go mbeidh Measúnú Tionchair Tírdhreacha/Amhairc ag gabháil le gach iarratas pleanála ar thograí suntasacha, atá suite laistigh de thírdhreacha íogaire nó in aice leo agus chun bearta maolaithe a sholáthar chun aghaidh a thabhairt ar aon tionchair dhiúltacha dhóchúla.
ONCT14 Cuspóir 5: Chun spéirlínte agus ridgelines a chosaint ó fhorbairt.

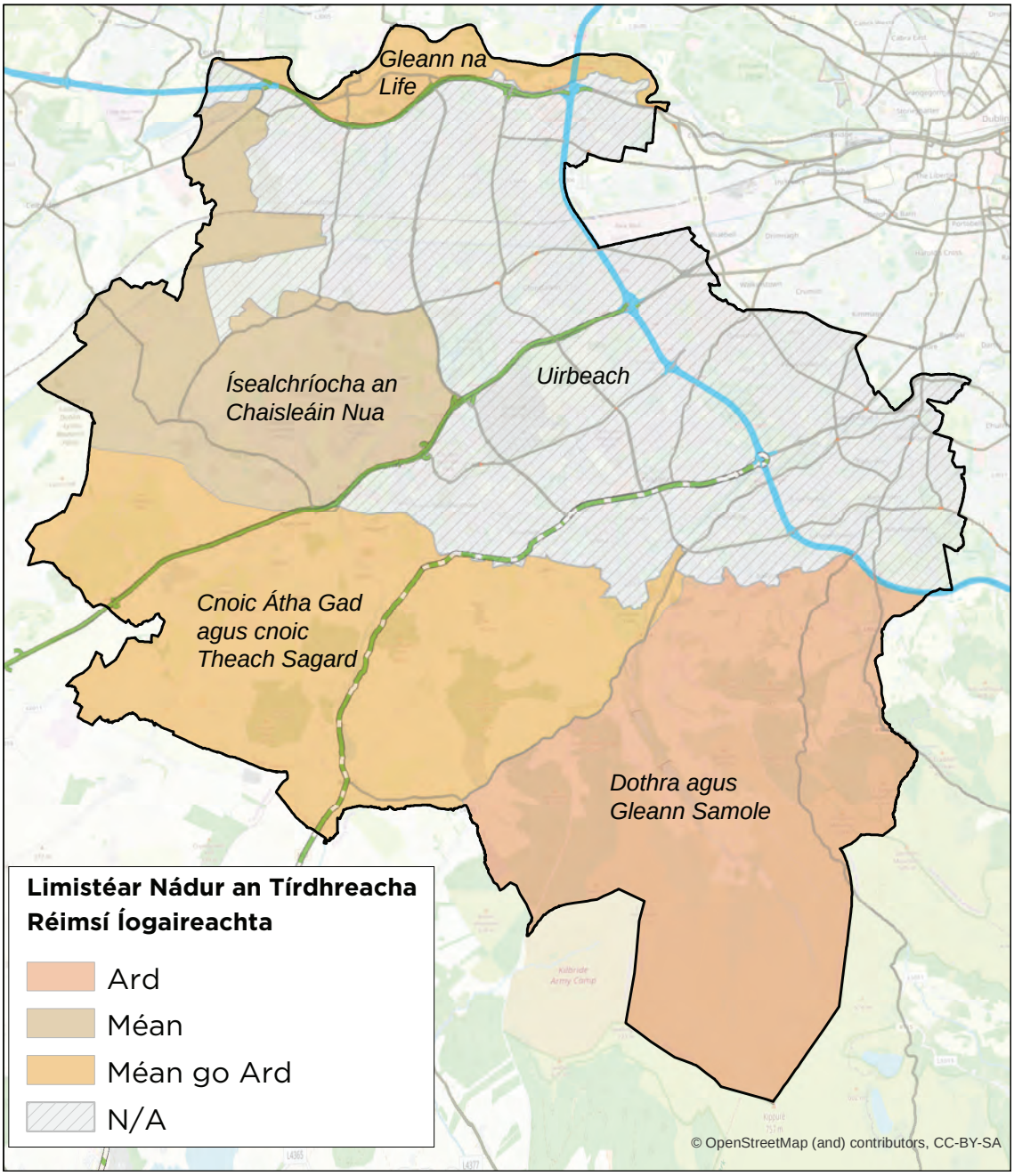

Figiúr 3.1: Cineálacha agus Íogaireacht Carachtar Tírdhreacha do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

Figiúr 3.2: Cineálacha agus Íogaireacht Carachtar Tírdhreacha do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

3.4.4 Tuairimí agus Ionchais

Tá go leor radharcanna agus ionchais áille sa Chontae maidir le háiteanna áilleachta nádúrtha nó spéise atá suite laistigh den Chontae agus i gcontaetha tadhlacha. Ina measc seo tá radhairc áitiúla agus ionchais lánléargais ar thírdhreacha tuaithe, sléibhe, cnoic, cósta agus uirbeacha ar nós Chathair Bhaile Átha Cliath agus an ceantar máguaird, Bá Bhaile Átha Cliath, Gleann na Life agus Cnoic agus Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus Chill Mhantáin lena n-áirítear Gleann an tSáile. Níl radhairc ar áiteanna áilleachta nádúrtha nó spéise teoranta dóibh siúd atá le feiceáil ó áiteanna áille ach freisin ó cheantair fhoirgnithe atá ann cheana féin. Tá ionchais thábhachtacha sa Chontae freisin, na tírdhreacha nó na limistéir shuntasacha sin a bhfuil luach taitneamhachta speisialta acu nó a bhfuil spéis ar leith acu iontu agus atá le feiceáil go forleathan ón gceantar máguaird. Mar chuid den athbhreithniú ar an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha, rinneadh athmheasúnú ar thuairimí agus ar ionchais. Moladh go gcuirfí tuairimí breise leis an liosta le haghaidh cosanta/caomhnaithe; níor sainaithníodh aon ionchais bhreise maidir le cosaint ná caomhnú.

Aithnítear tuairimí a aithnítear le haghaidh cosanta agus caomhnaithe ar léarscáileanna an Phlean Forbartha a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo. Tá na hionchais liostaithe i dTábla 3.5.

Déanfar tionchar na forbartha ar Thuairimí agus ionchais chosanta a mheas sa mheasúnú ar iarratais phleanála. Beidh ionchais ó áiteanna poiblí feiceálacha a chosaint. Cuirfear tuairimí agus ionchais na dtírdhreach i gcontaetha tadhlacha san áireamh freisin agus measúnú á dhéanamh ar thograí forbartha laistigh den Chontae. Féachfaidh an Chomhairle le limistéir íogaire agus a n-idir-infheictheacht a chosaint ar fhorbairt dhíobhálach.

Tábla 3.5: Ionchais le Coamhnú agus le Cosaint Tag.

Léarscáile	Ionchas	Léarscáile	Ionchas
1.	Cnoc Áth Gó	10.	Cnoc Baile an Phiobaraigh
2.	Cnoc an Bhusaigh	11.	Gleann an tSúdra
3.	Cnoc an Mhuileann Gaoithe	12.	Sliabh Cruagh
4.	An Log Mór/Cnoc Thamhlachta	13	Sliabh Chill Uí Chaoimh
5.	Cnoc Verschoyle	14.	Cnoc an Bhaile Mhóir
6.	Cnoc Mountpelier	15.	Sliabh Seahan
7.	Cnoc na hAbhann	16.	Sliabh an Chorráin
8.	Cnoc Sagard	17.	Sliabh Suí Fionnagáin
9.	Sliamh na mBánóg	18.	Sliabh Kippure

Beartas ONCT15: Radhairc agus Ionchais
Dearcthaí agus Ionchais a Chaomhnú agus áiseanna áiteanna agus gnéithe d'áilleacht nádúrtha nó de spéis nádúrtha a chaomhnú, lena n-áirítear iad siúd atá lonnaithe laistigh agus lasmuigh den Chontae.
ONCT15 Cuspóir 1: Tuairimí agus Ionchais maidir le taitneamhacht speisialta, luach nó leas stairiúil nó cultúrtha a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú, lena n- áirítear radharcanna agus ionchais tuaithe, gleann abhann, sléibhe, cnoic, cósta, ardtailte agus uirbeacha atá le feiceáil ó áiteanna poiblí feiceálacha agus chun forbairt a chosc a chuirfeadh bac nó cur isteach ar Thuairimí agus / nó ar Ionchais.
ONCT15 Cuspóir 2: A cheangal go mbeidh Measúnú Tírdhreacha/Amhairc ag gabháil le gach iarratas pleanála ar thograí suntasacha ar dócha go mbeidh tionchar acu ar thuairimí agus ar ionchais.
ONCT15 Cuspóir 3: Iarracht a dhéanamh ardán féachana a chruthú i gcomharsanacht Chnoc Áth na Coille chun radharcanna lánléargais a cheadú uaidh seo, an pointe is airde i gCluain Dolcáin.
ONCT15 SLO 1: Ardán féachana oiriúnach agus cuí a éascú, atá íogair don líonra éiceolaíochta máguaird, ag Seandroichead an Bhagúin gar do chomhartha Chonair Dhúlra na Comhairle.
ONCT15 SLO 2 Soláthar limistéir féachana do Dhroichead Rí Eoin i bPáirc Ghleann Griffeen a éascú, nuair is féidir.
ONCT15 SLO 3: Iarracht a dhéanamh an ceantar a fhorbairt ag barr Chnoc Eiscir mar láthair féachana le haghaidh radharcanna thar Shráidbhaile Leamhcán agus Gleann na Life.

3.4.5 Oidhreacht Sheadálaíochta

Tá contae Bhaile Átha Cliath Theas an-saibhir ó thaobh na hoidhreachta tionsclaíche de, agus baineann cuid mhór díobh leis an 18ú agus leis an 19ú haois. Rinneadh suirbhé deisce ar oidhreacht thionsclaíoch an Chontae i 2012. Áirítear leis an bhfardal oidhreachta tionsclaíche a raibh droichid, bonneagar a bhaineann le huisce agus séarachas, uiscebhealaí lena n-áirítear an Chanáil Mhór, cora, droichid, muilte, rásaí muilinn, agus iarnróid mar thoradh air.

Cheadaigh tógáil na Canálach Móire idir 1756 agus 1804 roinnt tionscal a bhunú, mar shampla táirgeadh aoil, eastóscadh cloiche, cairéil, mianadóireacht, monarchana, muilte, agus forbairt gabha agus brionnaithe. Tionscal suntasach a bhí i ndéantúsaíocht páipéar i gContae Bhaile Átha Cliath Theas le muilte páipéir suite ar an Life, Camac agus Dodder.

Thosaigh an líonra iompair ag fás le linn na tréimhse seo, le feabhsuithe ar na bóithre agus

ar an gCanáil lena n-áirítear droichid agus glais chanála a thógáil. Le linn na tréimhse seo freisin, forbraíodh Leamhcán mar 'iarbhaile' ar phríomhbhóthar Bhaile Átha Cliath go Gaillimh.

Beartas ONCT16: Oidhreacht Thionsclaíoch
Oidhreacht thionsclaíoch an chontae a chur chun cinn.
ONCT16 Cuspóir 1: Athúsáid íogair agus oiriúnaitheach struchtúr oidhreachta tionsclaíche a chur chun cinn agus a spreagadh nuair is cuí, ag cinntiú nach mbíonn tionchar tromchúiseach ag aon athrú ar charachtar intreach an struchtúir agus go ndéantar na hoibreacha go léir i gcomhréir le caomhnú an dea- chleachtais, i gcomhréir le RPO 9.27 den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES).
ONCT16 Cuspóir 2: Suirbhé allamuigh a dhéanamh ar láithreáin oidhreachta tionsclaíche laistigh den Chontae chun struchtúir, gnéithe agus a ndéantáin agus gléasra gaolmhar a aithint, agus chun struchtúir nó coimpléisc oidhreachta tionsclaíche, nó gnéithe a bhfuil tábhacht leo, a chur le Taifead na Struchtúr Cosanta.
ONCT16 Cuspóir 3: Aird a thabhairt ar na nithe sin a aithníodh i *Suirbhé Oidhreachta Tionscail Chontae Átha Cliath Theas* (2012) agus ar aon suirbhéanna ina dhiaidh sin agus measúnú á dhéanamh ar aon tograí forbartha ábhartha.
ONCT16 Cuspóir 4: Tacú le hullmhú agus cur i bhfeidhm aon Phlean Oidhreachta Contae nuashonraithe ina gcorpraítear cur chun cinn agus cosaint Oidhreacht Chultúrtha an Chontae.
ONCT16 Cuspóir 5: Chun Muilte Ola Fionnradharc ag Corrán Choill na Silíní i gCluain Dolcáin a chaomhnú agus a fhorbairt mar gur sampla maith iad iarsmaí an mhuilinn d'ailtireacht thionsclaíoch fheidhmiúil agus is meabhrúchán tábhachtach iad ar oidhreacht thionsclaíoch cheantar Chluain Dolcáin.
ONCT16 Cuspóir 6: Tacú leis an imscrúdú ar shuíomh cuí do chartlann Joe Williams.
ONCT16 Cuspóir 7: Forbairt ionad taitneamhachta turasóireachta agus oideachais/léirmhínithe, amhail muileann taispeántais oibre, laistigh de Ghleann an Dodder a chur chun cinn agus tacú leis an bhforbairt sin.

3.4.6 An Ghaeilge agus Oidhreacht

Tá ról tábhachtach le himirt ag an gComhairle i gcur chun cinn na Gaeilge sa Chontae trí imeachtaí ar nós Seachtain na Gaeilge agus tionscnaimh eile a eagrú, trí thacaíocht a thabhairt d'ainmneacha Gaeilge d'fhorbairtí nua cónaithe, trí chomharthaíocht threorach dhátheangach a sholáthar agus trí dhoiciméid phoiblí a d'fhoilsigh an Chomhairle a aistriú.

Tá méadú ag teacht ar úsáid na Gaeilge i gCluain Dolcáin le blianta beaga anuas agus tá aitheantas náisiúnta faighte ag an gceantar trí ainmniú mar *Limistéar Líonra Gaeilge*, mar gheall ar mhais chriticiúil tacaíochta pobail agus Stáit d'úsáid na Gaeilge a bhaint amach. De bhun an ainmniúcháin seo, tá ar Chluain Dolcáin Plean Gaeilge a ullmhú.

Polasaí ONCT 17: An Ghaeilge agus Oidhreacht
An Ghaeilge a chur chun cinn, a thacú agus a chaomhnú sa Chontae.
ONCT17 Cuspóir 1: Úsáid agus infheictheacht na Gaeilge a chur chun cinn.
ONCT17 Cuspóir 2: Tacú le hullmhú agus cur i bhfeidhm Plean Gaeilge do Líonra Gaeilge Chluain Dólcáin / Clondalkin Irish Language Network Area, ag teacht le RPO 9.28 den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES).
ONCT17 Cuspóir 3: Leanúint d'úsáid na Gaeilge a chur chun cinn in ainmniú forbairtí nua cónaithe.
ONCT17 Cuspóir 4: Oidhreacht áitiúil a chur chun cinn trí thacú le hainmneacha d'fhorbairtí cónaithe nua a léiríonn comhthéacs áitiúil agus stairiúil a suí agus an Ghaeilge san áireamh.
ONCT17 Cuspóir 5: Tacú le húsáid na Gaeilge ar aghaidheanna siopaí.
ONCT17 Cuspóir 6: Úsáid na Gaeilge a chur chun cinn i gcomharthaíocht laistigh den Chontae.
ONCT 17 Oibiachtúil 7: Conairí oidhreachta/oilithrigh a thaifeadadh i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, ar nós an Slí Mhóir i sráidbhaile Chluain Dolcáin, chun an taifead seo a thiomsú ar bhealach cuimsitheach, agus chun meicníochtaí a fhorbairt chun tús a chur le plé oidhreachta cultúrtha maidir leis na bealaí sin d'fhonn cainníochtú, measúnú, cothabháil agus cosaint fhoirmiúil a dhéanamh ar na bealaí seo mar ghnéithe féideartha a d'fhéadfadh a bheith ann a mbeadh spéis thábhachtach ag an oidhreacht áitiúil iontu.

3.4.7 Illchiníochas i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

Tá daonra imirceach atá ag éirí níos éagsúla tar éis baile Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a ghairm le blianta beaga anuas, ina bhfuil raon náisiún, eitneachas agus reiligiún. Léiríonn próifíl Imirce agus Éagsúlachta Dhaonáireamh 2016 go bhfuil níos mó ná leathmhilliún duine ó 200 náisiún éagsúil ina gcónaí in Éirinn. Maidir le Contae Bhaile Átha Cliath Theas, léiríonn an Daonáireamh go bhfuil 30,919 duine nach Éireannaigh iad ina gcónaí sa Chontae ina bhfuil beagán os cionn 11% den daonra. Cuireann an meascán náisiúntachtaí seo éagsúlacht agus saibhreas lenár dtaithí shaoil agus lenár radharc domhanda agus tá sé mar chuid dár n-oidhreacht chultúrtha atá ag teacht chun cinn.

Beartas ONCT18: Ilchiníochas
Oidhreacht ilchultúrtha an Chontae a chur chun cinn.
ONCT18 Cuspóir 1: Timpeallacht a bhunú chun feasacht traschultúrtha, comhchuibheas ciníoch, comhthuiscint agus meas ar gach traidisiún reiligiúnach agus eitneach laistigh den Chontae a chur chun cinn, lena n-áirítear spásanna poiblí a fhorbairt a bhfuil achomharc agus ábharthacht traschultúrtha ag baint leo.
ONCT18 Cuspóir 2: Na gníomhaíochtaí a shainaithnítear i Straitéis Chomhtháthaithe Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas (2019-2023) nó i straitéisí ar bith ina dhiaidh sin a chur chun feidhme.

3.5 Oidhreacht Thógtha

Cuimsíonn timpeallacht thógtha stairiúil Chontae Bhaile Átha Cliath Theas samplaí breátha d'oidhreacht thógtha agus de shráid-dreacha stairiúla a chuireann le taitneamhacht agus carachtar amhairc an Chontae agus lenár dtuiscint ar an am atá thart. Tá sé ríthábhachtach go ndéantar luacháil agus cosaint ar ár sócmhainní saibhre ailtireachta amhail struchtúir chosanta, limistéir chaomhantais ailtireachta, tithe tuaithe, caisleáin, ailtireacht thionsclaíoch agus foirgnimh dhúchasacha agus go gcosnófar iad do na glúnta atá le teacht.

Is breithniú tábhachtach d'fhorbairt inbhuanaithe agus d'athghiniúint uirbeach é ár stoc d'fhoirgnimh níos sine a athshamhlú trí athúsáid, deisiú agus uasghrádú fuinnimh agus is príomhsprioc é den bheartas pleanála náisiúnta agus réigiúnach. Is freagairt thábhachtach é athúsáid seanfhoirgneamh freisin ar athrú aeráide toisc go gcoinníonn coinneáil foirgneamh den sórt sin fuinneamh corpraithe, caomhnaíonn sé ceardaíocht agus is rogha neodrach ó thaobh carbóin é.

Tá ról lárnach ag foirgnimh stairiúla agus sráid-dreacha freisin i ndéanamh áite. Sa chás go bhfuil siad corpraithe go híogair laistigh de scéimeanna forbartha agus athghiniúna, cuireann a gcáilíochtaí intreacha cosúil le carachtar, luach stairiúil agus taitneamhacht amhairc go mór le braistint féiniúlachta agus braistint áite.

Mar a luadh sa Chreat Náisiúnta Pleanála, *'Is acmhainn neamh-inathnuaite iad sócmhainní oidhreachta tógtha na hÉireann ar fiú iad a chothú ar bhealach atá oiriúnach dá dtábhacht mar chabhair chun tuiscint a fháil ar an am atá thart, ag cur le folláine an phobail agus le cáilíocht na beatha chomh maith le forbairt eacnamaíoch réigiúnach'.*

3.5.1 Treoir maidir le Comhthéacs Reachtúil agus Beartas Pleanála Oidhreacht Thógtha

Aithníonn an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) an oidhreacht mar thosaíocht infheistíochta straitéisí, ag aithint 'Áiseanna agus Oidhreacht Fheabhsaithe' mar Thoradh Straitéiseach Náisiúnta agus ag cur béime ar an luach intreach atá ag ár

n-oidhreacht thógtha, nádúrtha agus chultúrtha maidir le carachtar na gceantar uirbeach agus tuaithe a shainmhíniú agus cur lena mealltacht agus lena mothú áite'.

Léiríonn an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) *gur acmhainn neamh- inathnuaite iad sócmhainní oidhreachta tógtha a chuireann le tuiscint a fháil ar an am atá caite, ar fholláine agus ar cháilíocht saoil na saoránach agus ar dheis iad freisin d'fhorbairt eacnamaíoch inbhuanaithe'.*

Is iad seo a leanas cuspóirí náisiúnta agus réigiúnacha a bhaineann go háirithe le réimse na hoidhreachta tógtha:

- Deir **Cuspóir Beartais Náisiúnta 17** An Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) *'Luach speisialta fisiciúil, sóisialta, eacnamaíoch agus cultúrtha sócmhainní oidhreachta tógtha a fheabhsú, a chomhtháthú agus a chosaint trí úsáid chuí agus íogair a bhaint as anois agus do na glúnta atá le teacht'.*
- Deir **Cuspóir Beartais Réigiúnaigh 9.30** den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) *'Tacú le hathúsáid íogair struchtúr cosanta'.*

3.5.2 Struchtúir Chosanta

Ceanglaíonn an tAcht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) ar gach Údarás Pleanála Taifead ar Dhéanmhas Chosanta (RPS) a chur san áireamh sa Phlean Forbartha Contae. Tá an RPS do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas liostaithe in Aguisín 3A den Phlean Forbartha seo agus aithnítear gach struchtúr gaolmhar ar léarscáileanna an Phlean Forbartha.

Is struchtúr é déanmhas cosanta a mheasann an tÚdarás Pleanála a bheith ina ábhar spéise ar leith ó thaobh ailtireachta, staire, seandálaíochta, ealaíne, cultúir, eolaíochta, sóisialta nó teicniúil de. I gcás ina gcosnaítear déanmhas faoin Taifead ar Dhéanmhas Chosanta (RPS), folaíonn an chosaint (mura luaitear a mhalairt) an struchtúr, an taobh istigh agus an talamh laistigh dá chuach agus struchtúir eile laistigh den chúirtealáiste sin (lena n-áirítear a gcuid taobh istigh) agus gach daingneán agus gné atá mar chuid den taobh istigh nó den taobh amuigh de na struchtúir seo go léir.

Tá an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta freagrach as suirbhéanna a dhéanamh ar oidhreacht ailtireachta gach contae agus as na struchtúir seo a thaifeadadh i bhFardal Náisiúnta na hOidhreachta Ailtireachta (NIAH). Faoi Alt 53 den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) féadfaidh an tAire moltaí a dhéanamh chun struchtúir áirithe a chur san áireamh i dTaifead ar Dhéanmhas Chosanta (RPS).

Caibidil 12: *Tá comhairle ar Fhorfheidhmiú agus Monatóireacht* ar fhaisnéis atá le cur san áireamh le hiarratais phleanála le haghaidh forbairtí a bhfuil tionchar acu ar Struchtúir Chosanta.

Beartas ONCT19: Struchtúir Cosanta

Foirgnimh, struchtúir agus láithreáin atá i dTaifead an Déanmhais Cosanta a chaomhnú agus a chosaint agus breithniú cúramach a dhéanamh ar aon mholtaí le haghaidh forbartha a mbeadh tionchar acu ar shuíomh, ar charachtar speisialta nó ar chuma Struchtúir Chosanta lena n-áirítear a churach stairiúil, go díreach agus go hindíreach.

ONCT19 Cuspóir 1:
Cosaint gach déanmhais (nó codanna de struchtúir) agus a dtimpeallacht láithreach a áirithiú, lena n-áirítear cúirtealáiste agus forais fhreastail na struchtúr a shainaithnítear i dTaifead ar Dhéanmhais Chosanta.

ONCT19 Cuspóir 2:
A chinntiú go bhfuil gach togra forbartha a théann i bhfeidhm ar Struchtúr Cosanta agus ar a shuíomh lena n-áirítear tograí chun aon Struchtúr Cosanta a leathnú, a athrú nó a athchóiriú báúil lena charachtar agus lena shláine speisialta agus go bhfuil siad oiriúnach ó thaobh cóireáil ailtireachta, carachtar, scála agus foirme de. Beidh gach togra den sórt sin comhsheasmhach leis na Treoirlínte um *Chosaint Oidhreachta Ailtireachta d'Údaráis Phleanála, An Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus na Gaeltachta* (DAHG) (2011 nó aon doiciméid ionaid) lena n-áirítear prionsabail an chaomhnaithe.

ONCT19 Cuspóir 3:
Aghaidh a thabhairt ar dhearóiliú agus fáilte a chur roimh athshlánú, athchóiriú, úsáid chuí agus athúsáid íogair Struchtúr Cosanta i gcomhréir le RPO 9.30 den - Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) agus tacú leo.

ONCT19 Cuspóir 4:
Tacú le húsáidí malartacha do Struchtúir Chosanta lena n-áirítear iarláithreáin institiúideacha chun slándáil leanúnach luach oidhreachta na bhfoirgneamh seo, na dtailte freastail agus na ngnéithe tírdhreacha gaolmhara a sholáthar.

Chuige sin, féadfar maolú na srianta criosaithe láithreáin a mheas chun caomhnú agus caomhnú an struchtúir chosanta a chinntiú i gcás ina bhfuil an úsáid atá beartaithe comhoiriúnach leis an struchtúr atá ann cheana agus i gcás ina bhfuil an fhorbairt bheartaithe ag teacht le beartais chaomhnaithe dea-chleachtais agus le pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe an cheantair .

ONCT19 Cuspóir 5:
Scartáil agus athruithe míchuí ar Dhéanmhais Chosanta a thoirmeasc mura rud é, i gcúinsí an-eisceachtúla.

ONCT19 Cuspóir 6:
Chun a chinntiú go bhfuil aon oibreacha chun éifeachtúlacht fuinnimh an Struchtúr Cosanta agus foirgnimh stairiúla a uasghrádú íogair do mhodhanna agus d'ábhair thógála traidisiúnta agus nach mbíonn tionchar díobhálach fisiciúil ná amhairc acu ar an struchtúr. Ba cheart aird a thabhairt ar an bhfoilseachán An Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus na Gaeltachta (DAHG) *'Éifeachtúlacht Fuinnimh i bhFoirgnimh Thraidisiúnta'* (2010).

ONCT19 Cuspóir 7:
Athbhreithniú a dhéanamh ar Fhardal Náisiúnta na hOidhreachta Ailtireachta (NIAH) agus Taifead na Struchtúr Cosanta a nuashonrú de réir aon mholtaí díreacha ón Aire.

ONCT19 Cuspóir 8:
Chun tacú le hathchóiriú Rás an Mhuilinn (RPS Ref. 007), ag aithint go bhfuil sé faoi úinéireacht phríobháideach, ón áit a bhfágann sé an Life go dtí an áit a dtéann sé isteach i gceantar na Muilte i mBaile Phámar ag féachaint don fhéidearthacht feabhsuithe bithéagsúlachta.

ONCT19 Cuspóir 9:
Iniúchadh a dhéanamh ar fhiúntas na nithe seo a leanas a chur san áireamh ar Thaifead na Struchtúr Cosanta agus sa chás go n-aithnítear fiúntas den sórt sin tabhairt faoin bpróiseas:

- Teach Palmyra, Bóthar an Teampaill Bháin, Ráth Fearnáin, Baile Átha Cliath 16.
- Teach agus tithe lasmuigh Bhaile na mBráthar, Bóthar na Bruíne, Co. Bhaile Átha Cliath D24 F890.
- Droichead SIAC, Bóthar na Mainistreach, Cluain Dolcáin, Baile Átha Cliath 22.
- Seanchloch Mhíle ar an taobh thiar thuaidh de Bhóthar Theach Mealóg Suite os comhair balla teorann nua-aimseartha Uimh. 211 Bóthar Theach Mealóg, Baile Átha Cliath 6W.
- Dún (nó Droichead Callaghan), Cill Tiobrad / Baile na mBráthar Uachtarach / Béal Átha na Scornaí Íochtarach, Baile Átha Cliath 24.
- Cloch Teorainn Eibhear lasmuigh de Uimh. 50/52, Bóthar an Halla Bháin, Baile Átha Cliath 12.
- Comhartha bóthair Bothair An Rackadar, Bóthar Whitehall

ONCT19 SLO 1:
Tabhairt faoi ghlasbhealach idirchontae a fhorbairt trí thacaíocht a thabhairt d'athchóiriú agus d'athúsáid an droichid mhiotail (airgid) i mBaile Phámar (an Bóthar Íochtarach, RPS. Tag. 006) atá faoi úinéireacht Chomhairle Contae Fhine Gall agus a húsáid a chur chun cinn i mbonneagar gluaiseachta inbhuanaithe an Chontae tríd an gComhairle ag lorg rochtain dhíreach ar an struchtúr seo agus taitneamh a bhaint as go gníomhach trí thailte a fháil faoi úinéireacht phríobháideach laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas úsáid an phobail a éascú agus naisc a chumasú idir Fine Gall agus Baile Átha Cliath Theas agus Cathair Bhaile Átha Cliath.

ONCT19 SLO 2
Plean Dearaidh a ullmhú do Pháirc Naomh Cuthbert agus soláthar a dhéanamh d'Eaglais Naomh Cuthbert.

ONCT19 SLO 3:
Chun Teach Gléib a chosaint RPS Thag. 313 (Iar-Scoil Chailíní Iontaobhas Mary Mercer), Ráth Cúil.

3.5.3 Ceantair Ailtireachta Caomhantais

Is áit, limistéar, grúpa déanmhas nó bailedhreach é Limistéar Caomhantais

Ailtireachta (ACA) ar díol spéise nó luach speisialta ailtireachta, staire, seandálaíochta, ealaíne, cultúir, eolaíochta, sóisialta nó teicniúil é nó a chuireann le meas ar Dhéanmhais Chosanta. D'fhéadfadh ACA a bheith comhdhéanta, mar shampla, as sraith tithe sraithe, sráid, lár sráidbhaile nó cnuasach struchtúr. Mura bhfuil struchtúr liostaithe freisin ar Thaifead na Struchtúr Cosanta, ní bhaineann an t-ainmniú a thugtar ó bheith san áireamh in ACA ach leis an taobh amuigh agus leis an sráid-dreach.

Cuimsíonn an liosta thíos ACA a aithníodh laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

- Iostáin Bhaile an Ridire, Tamhlcht
- Iostáin Shráidbhaile Bhaodáin, Baile Bó Finne
- Sráidbhaile Chluain Dolcáin
- Sráidbhaile Leamhcán
- Sráidbhaile an Chaisleáin Nua
- 9ú Loc agus Lána Bhaile Managgin, bailte fearainn Cluain Buirís Mór agus Baile Managgin, Cluain Dolcáin
- Uimh. 1-8 Teachín Red Cow agus 1-8 Teachín Woodfarm, Sean Bhóthar Leamhcáin, Baile Phámar.
- Uimh. 168-186 Bóthar an Halla Bháin
- Baile Phámar Íochtarach Coimpléasc an Mhuilinn
- Sráidbhaile Ráth Cúil
- Sráidbhaile Ráth Fearnáin lena n-áirtear Willbrook
- Iostáin Cois Abhann, Teach Mealóg
- Teachíní Naomh Bríd, baile fearainn Bushelloaf, Cluain Dolcáin
- Ardán Naomh Maelruan (Páirc na Gé), Seanbhóthar Bhábhún Sráidbhaile Thamhlachta
- Teachíní Naomh Pádraig, Bóthar na Gráinsí, Ráth Fearnáin
- Sráidbhaile Thamhlachta
- Teachíní TJ Burns, Seanbhóthar Bawn
- Bóthar an Teampaill Bháin agus Iostáin Lána Taylor Ráth Fearáin

Tá gach teorainn Limistéar Coamhantais Ailtireachta (ACA) leagtha amach ar léarscáileanna an Phlean Forbartha a ghabhann leis an ráiteas scríofa seo. Tá liosta de gach ACA ina bhfuil cur síos gairid ar charachtar ailtireachta an cheantair leagtha amach thíos:

1. Sráidbhaile Ráth Cúil

Tá go leor foirgneamh spéise laistigh den chlúdach líneach Limistéar Coamhantais Ailtireachta (ACA), lena n-áirítear Teach Ráth Cúil, Cúirt na Seisiún Peataí, Ionad Sláinte Ráth Cúil, Stáisiún Gardaí Ráth Cúil, Ráth Cúil, Stil An Poitin agus roinnt teachíní níos lú atá breactha ar fud an tsráidbhaile. Tá príomh-thiúchan na bhfoirgneamh stairiúil, ó dheireadh an ochtú haois déag agus an naoú haois déag, sa chuid thoir agus lárnach den sráidbhaile. Tá croí an tsráidbhaile fós le feiceáil mar fhócas uirbeach ar leith, in ainneoin na forbartha cónaithe agus bóithre ag deireadh an fichiú haois timpeall an tsráidbhaile.

2. Sráidbhaile an Chaisleáin Nua

Is sráidbhaile suntasach stairiúil é an Caisléan Nua a bunaíodh ar dtús mar mhainéar

meánaoiseach sa tríú haois déag. Mar gheall ar a líon mór séadchomharthaí seandálaíochta marthanacha agus córas coinneála talún meánaoiseach dea-chaomhnaithe de cheapacha buirgléireachta atá caomhnaithe i bhfálta sceach, is sráidbhaile é an Caisleán Nua a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leis. Tá creatlach tógtha chroí an tsráidbhaile rangaithe mar chuid de na cinn is sine sa réigiún. Is struchtúir mheánaoiseacha iad na foirgnimh spéise laistigh de chlúdach an ACA, mar shampla tithe túir a tógadh roimh 1500, Eaglais na hÉireann, Teach Gléibe lár an ochtú haois déag, agus an tSeanscoil Náisiúnta agus Eaglais Chaitliceach Rómhánach Naomh Finian a théann ó thús go lár an naoú haois déag.

3. Iostáin Cois Abhann, Teach Mealóg

Is éard atá i dtithe cois abhann ná foirmiú crescent múnlaithe de fhiche bungaló leathscoite, atá suite amach ó phríomhbhóthar Teach Mealóg. Na tithe chun tosaigh ar spás oscailte mór glas leis an Dodder abhainn atá ina teorainn nádúrtha ó dheas. Tá bríce daite buff sna tithe le gnéithe eibhir agus póirsí teilgthe brící dearga a chruthaíonn grúpa sainiúil le spéis shuntasach ailtireachta agus suímh.

4. Iostáin Noamh Pádraig, Bóthar na Gráinsí, Ráth Fearnáin.

Tá ceithre shraith déag de thithe leathscoite sa cheantar seo, cúig shraith de struchtúir leathscoite, aon stóir le seomraí dormánta agus ardán amháin de dheich dteach dhá stór, deartha ag an ailtire T.J Byrne c.1915 d'fhoireann tithíochta agus do theaghlaigh an Mhuilinn Plúir in aice láimhe. Bhí gairdíní móra cúil ag na ceithre shraith teaghaisí atá mar bhunscéim tithíochta Theach Naomh Pádraig; le teacht ar chóras séarachais sna 1960í giorraíodh gairdíní móra cúil na dtithe chun slí a dhéanamh d'ardáin de thithe dhá stór le díonta cothroma. Tá trí chineál tí ag tús an fichiú haois san fhorbairt seo a chruthaíonn grúpa sainiúil a bhfuil spéis shuntasach ailtireachta acu chomh maith le spéis shóisialta sa mhéid is go soláthraíonn siad comhthéacs

5. Bóthar an Teampaill Bháin agus Iostáin Lána Taylor Ráth Fearáin

Tá 12 theach leathscoite sa cheantar seo feadh Bhóthar an Teampaill Bháin, deich dteach leathscoite agus dhá theach leathscoite dhá stór atá cosúil leis an bhforbairt ar Lána Taylor agus dáta ó thús an fichiú haois. Tagann an carachtar ar leith ó phailéad roinnte ábhar lena n-áirítear scláta nádúrtha, tógáil eibhir, ballaí teorann cloiche, bríce daite buff, cruacha simléir bríce, patrúin athchleachtacha agus rannchuidiú le sráid-dreach.

6. Iostáin Bhaile an Ridire, Tamhlcht

Tá an t-ardán seo de cheithre theachín suite ar Bhóthar Thamhlachta, díreach siar ó fhaiche Bhaile an tSrutháin laistigh de Bhaile an Ridire agus téann sé siar go dtí tús an fichiú haois. Tá an dearadh tipiciúil de thithíocht aicme oibre a tógadh laistigh de chontae tuaithe Bhaile Átha Cliath ag an am.

7. Iostáin Shráidbhaile Bhaodáin, Baile Bó Finne

Tá an t-ardán seo de naoi mbungaló suite ar bhóthar Bhaile Bó Finne, siar ó dheas ón gcrosbhóthar le Gleann Dobhráin agus Bóthar Bhaile Rois. Tá cúl na n-airíonna teoranta ag sruthchúrsa beag, an rás eireaball ón muileann páipéir roimhe seo ar Lána Taylor. Is dócha gur tógadh na bungalónna seo sna 1950idí nó sna 1960idí.

8. Sráidbhaile Leamhcán

Tá an sráidbhaile Leamhcán suite ar bhruach Aibhneacha an Ghrein agus na Life i gcuid radhairc de Ghleann na Life agus in aice le Limistéar Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life. Baineann Leamhcán den chuid is mó leis an ochtú haois déag nuair a tháinig an baile chun bheith ina ionad faiseanta, tar éis spa sulfarach a aimsiú sa bhliain 1758. Téann an phríomhshráid ó 1800 go 1830 agus mheall nádúr radhairc an tsráidbhaile cónaitheoirí ó Bhaile Átha Cliath. Bunaíodh sraith muilte, lena n-áirítear muilte línéadaigh, olla agus plúir, ar an Life le sruth ó Leamhcán le linn an ochtú agus an naoú haois déag agus maireann roinnt coimpléisc mhuilinn i gcéimeanna éagsúla caomhnaithe. Tagann carachtar ar leith Sráidbhaile Leamhcán ó phailéad roinnte ábhar, patrúin athchleachtacha, sráid-dreach agus leagan amach agus sonraí an tsráidbhaile, mar shampla glas an tsráidbhaile, pábháil aolchloiche, sráideanna líneáilte crann aibí, foirgnimh cloiche agus ballaí agus foirgnimh phoiblí.

9. Sráidbhaile Chluain Dolcáin

Is é an Túr Cruinn an tsiombail cháiliúil de Shráidbhaile Chluain Dolcáin, agus téann sé ó c.750AD. Bunaíodh roinnt muilte ar Abhainn na Camac, lena n-áirítear san ochtú haois déag nuair a bhí sraith de mhuilte beaga púdair ghunna lonnaithe i ndiméin Bheag Chorcaí. D'fhorbair Cluain Dolcáin san ochtú agus sa naoú haois déag mar ghnáthbhaile úsáide measctha ag feidhmiú mar mhargadh agus ag soláthar tithíochta do na hoibrithe muilinn áitiúla. Tá líon beag tithe sa sráidbhaile ón naoú haois déag. I measc na samplaí de charachtar ar leith Chluain Dolcáin tá sráid- dreach, díndhreach, radhairc agus suíomhanna, radhairc i dtreo foirgnimh shuntasacha, lena n-áirítear an Túr Cruinn agus Eaglais Naomh Eoin, agus spásanna oscailte.

10. Baile Phámar Íochtarach Coimpléasc an Mhuilinn

Faoi bhun shráidbhaile Bhaile Phámar ar bhruach na Life, bunaíodh líon mór muilte le linn an ochtú haois déag. Go luath sa naoú haois déag, bhí an raon i measc na bhfiontar tionsclaíoch anseo bhí oibreacha fairsinge priontála, oibreacha móra iarainn, muilte ola agus rudaí ruaime agus muilte níocháin. Bhí oibreacha luaidhe agus copair, muilte móra cadáis agus muilte plúir ann freisin. Bhí tábhacht nach beag ag baint leis na hiarthionscail d'éabhlóid stairiúil, ailtireachta agus sóisialta an cheantair agus tá cuid mhór foirgneamh stairiúil cois abhann agus carachtar tuaithe fós le feiceáil.

11. Sráidbhaile Ráth Fearnáin lena n-áirtear Willbrook

Tá dlúthbhaint ag forbairt sráidbhaile Ráth Fearnáin le forbairt Chaisleán Ráth Fearnáin, a thóg Ardeaspag Bhaile Átha Cliath i c. 1583. Le linn an naoú haois déag bunaíodh sraith muilte ar Aibhneacha Owendoher agus Dodder. Le linn an ochtú agus an naoú haois déag, tógadh go leor Bailtiní agus tithe beaga tuaithe i gceantar ráth Fearnáin. Nuair a tháinig tramanna, rinneadh bruachbhaile de Bhaile Átha Cliath de Ráth Fearnáin, agus tógadh tithe sraithe chun freastal ar oibrithe bruachbhailteacha.

12. Sráidbhaile Thamhlachta

Is é Tamhlacht suíomh mhainistir Luath-Chríostaí a bhunaigh Naomh Maelruain san 8ú haois. Tá séipéal, reilig agus túr Naomh Maelruain suite anois ar shuíomh na mainistreach seo. Tháinig na tailte i gceantar Thamhlachta faoi smacht Ardeaspag Bhaile Átha Cliath. Tógadh Teach Thamhlachta in 1820 ar an suíomh a bhí á áitiú ag Caisleán Thamhlachta agus ina dhiaidh sin i bPálás an Ardeaspaig. Sa bhliain 1855 cheannaigh na Doiminicigh na tailte agus na foirgnimh agus bhunaigh siad Prióireacht

Naomh Muire. In 1864 d'oscail siad an foirgneamh prióireachta reatha agus chuir siad síntí leis níos déanaí. Bhí an sráidbhaile ceangailte le Baile Átha Cliath le tram sna 1890idí agus mar thoradh air sin rinneadh athfhorbairt shuntasach i dTamhlacht. Tá carachtar na Príomhshráide sa lá atá inniu ann sainmhínithe den chuid is mó ag na tithe tarraingteacha agus slán go mór i dtús an fichiú haois sa sráidbhaile.

13. Ardán Naomh Maelruan (Páirc na Gé), Bóthar na Seanbhábhún, Tamhlacht
Mar cheann de na chéad fhorbairtí cónaithe ilaonad sa chomharsanacht, is sampla suntasach é an ardán seo freisin de phleanáil uirbeach luath i mBaile Átha Cliath Theas. Cé go bhfuil a ngairdíní cúil fada ar dtús teasctha agus cónasctha ag fiontair thráchtála níos déanaí, d'fhág coimeád na ngairdíní aghaidh an bhóthair chomh maith le heaspa forbairtí ard-ardú nó ard-dlúis sa gharchomharsanacht go gcoinnítear cuid mhór de. a gcarachtar bunaidh tar éis beagnach céad bliain d'úsáid chónaithe. Tá cuma discréideach agus sainiúil fós ar na sé theach ainneoin go bhfuil tithe ón bhfichiú haois níos déanaí timpeall orthu. De bharr a n-annamh mar struchtúir stairiúla sa cheantar máguaird, tugann siad léargas ar an timpeallacht thógtha áitiúil agus ar an stair shóisialta.

Tugann gnéithe athfhillteacha an láithreáin a shainíonn a charachtar aonfhoirmeach, lena n-áirítear na gairdíní tosaigh iata, cruth oscailtí fuinneoige, ábhair bhalla, stoic simléir brící agus ábhair dín le chéile go mór le carachtar stairiúil iomlán an cheantair.

14. Iostáin TJ Burns
Teachíní scoite ar an taobh thiar de Sheanbhóthar an Bhagúin.

15. Iostáin Woodfarm 1-8 agus Red Cow Cottages 1-8, bailte fearainn Bhaile Phámar Uachtarach agus Feirm Redcow, Seanbhóthar Leamhcáin, Baile Phámar
Is dhá ardán d'ocht ndéanmhas dhá stór iad Iostáin Bhó Dhearg agus Choill Fheirme ina bhfuil leibhéil talún déanta eibhir snecked, cearnógach le mionsonraí bríce dearga agus urláir uachtaracha rindreála garbh péinteáilte i ndathanna éagsúla. Áirítear sa phailéad ábhar traidisiúnta díonta claonta sclátaí nádúrtha le tíleanna iomaire cré dubh agus simléir brící. Baintear úsáid as beanna aghaidhe chun an dá shraith a bhualadh agus aghaidh na dtithe ar an mbóthar agus tá formhór na ráillí iarainn saoirsithe mar theorainn gairdíní beaga a sholáthraíonn cúlú aontú ón mbóthar. Tá na lánaí cúil bunaidh agus go leor de na ceapacha líneacha cúil do gach teach ina gcuid suntasach den dá ardán cónaithe seo ón bhfichiú haois luath.

16. Teachíní Naomh Bríd, baile fearainn Bushelloaf, Cluain Dolcáin
Tá an grúpa seo de thithe aon stóir, leathscoite, trí bhá suite ar an taobh thuaidh de bhóthar an N7 faoi láthair ar phíosa talún cearnach idir an bóthar agus cairéal atá ag feidhmiú ag an láthair seo soir ó dheas ón gceantar stairiúil. croí shráidbhaile Chluain Dolcáin ó thús an naoú haois déag. Tá díonta sclátaí claonta ar na tithe brící, cuid acu péinteáilte nó rindreáilte, agus cuid acu a choinníonn an bunchríochnú dromchla nochta, sceimhleacha beagán trasnaithe agus mionsonraí sceimhleacha adhmaid agus póirsí beanna isteach starracha le hoscailtí dorais tosaigh ceannchruinn, plionta eibhir. go dtí na coirnéil bríce agus na céimeanna isteach nuair a éilíonn fána na sráide. Tá ballaí athsholáthair íseal rindreáilte atá mar chiumhais dhaingean don tsráid idir na geataí ionchorpraithe ar na ceapacha cúil, cuid acu a forbraíodh le síntí ar an mbunteach nó

foroinnte chun suíomhanna cónaithe ar leith a sholáthar taobh thiar den áit chónaithe le héadan sráide. .

17. 9ú Loc agus Lána Bhaile Managgin, bailte fearainn Clonburris Great agus Baile Managgin, Cluain Dolcáin

Tá an grúpa de thithe leathscoite singil agus dhá stór ailtéarnach suite ar bhruach thuaidh Chanáil Mhór agus ar a mhalairt de Bhóthar Naoú Lock ó struchtúr uiscebhealaigh an ochtú haois déag a thugann an príomhbhóthar ó thuaidh ó lár Chluain Dolcáin. Tá ballaí cearnacha eibhir sna tithe tosaigh san fhichiú haois le lindéar eibhir gearrtha agus sonraí an dorais go leibhéal na talún agus tá na beanna agus ballaí an chéad urláir tógtha le brící daite. Tá cumadh adhmaid péinteáilte sainiúil ag apexes Gable chuig an Naoú Glas Road-facing pair of semi-detached houses a sholáthraíonn tuilleadh embellishment maisiúil do na háiteanna cónaithe níos suntasaí seo. Cuirtear díonta chun páirce agus tá siad go léir claonta le tíleanna snáithín-stroighne, agus fonn beag rómhór orthu le mionsonraí ciumhais adhmaid. Tá bunráillí iarainn saoirsithe go dtí teorainneacha roinnt gairdíní tosaigh ar Lána Bhaile Mhanáin cé gur cuireadh ballaí bloc-thógtha ísle a rinneadh ina n-áit, atá ina imeall soladach go dtí an tsráid os comhair na dtithe agus a chuimsíonn geataí chun ceapacha cúil, a ndearnadh cuid mhaith acu a fhorbairt le síntí leis an teach bunaidh.

18. Uimh 168- 186 Bóthar Whitehall

Tá an socrú corránchruthach seo de dheich dteachín bungaló leathscoite [Uimhreacha Tí 168-186] suite ar an taobh thoir theas de Bhóthar Whitehall. Tá gairdíní tosaigh líneacha acu agus gan ach maireachtáil theoranta acu ar ráillí teorann iarainn saoirsithe. Malartaíonn foirm dín na dteachíní idir claonta agus cromtha, rud a sholáthraíonn éagsúlacht chaolchúiseach do dhíonta sclátaí an ghrúpa.. Tá simléir brící ann, cuid acu tugtha, ballaí eibhir cearnógacha le póirsí iontrála binbeach a theilgean. Tá oscailtí fuinneoige socraithe go haonfhoirmeach, ach le roinnt éagsúlachtaí scoite i bhfoirm le hoscailt ard caol go ginearálta molta ag lintels gearr-eibhir cothrom nó deighleogach níos leithne agus sillí eibhir throma. Tá feanléis leathchiorclach ag na príomhdhoirse iontrála thar an lintel eibhir a bhfuil aghaidh an chairéil orthu agus cruthaíonn an úsáid seo de chloch tógála áitiúil stíl ailtireachta shainiúil sa cheantar.

Forbairt lastigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta

Níl sé díolmhaithe ó chead pleanála oibreacha seachtracha a dhéanamh ar struchtúir laistigh den Limistéar Coamhantais Ailtireachta (ACA) ach amháin i gcás nach mbeadh tionchar ábhartha ag na hoibreacha ar charachtar an cheantair agus i gcás ina mbeadh na hoibreacha ag teacht le cuma an struchtúir féin agus na struchtúr comharsanachta.

Féachfaidh an Chomhairle lena chinntiú go n-urramóidh forbairt agus oibreacha nua laistigh de ACAanna agus de cheantair sráidbhailte stádas stairiúil an cheantair agus go léireoidh siad feasacht ar an timpeallacht stairiúil atá ag dearthóirí, forbróirí, áititheoirí foirgneamh agus úinéirí. Freastalóidh sé seo ar oidhreacht ailtireachta an cheantair a chosaint agus a fheabhsú agus cinnteoidh sé go gcuirfidh forbairt nua le carachtar an cheantair agus go dtreiseoidh sé a bhraistint áite.

Caibidil 12: Tá comhairle maidir le dearadh dea-chleachtais i *bhFeidhm agus Monatóireacht* agus faisnéis atá le cur san áireamh le hiarratais phleanála ar fhorbairt laistigh den ACA.

Beartas ONCT20: Ceantair Ailtireachta Caomhantais
Carachtar stairiúil agus suíomh amhairc na Limistéar Caomhantais Ailtireachta a chaomhnú agus a fheabhsú agus breithniú cúramach a dhéanamh ar aon mholtaí forbartha a mbeadh tionchar acu ar luach speisialta na gceantar sin.
ONCT20 Cuspóir 1: Chun deireadh a chur le gnéithe sainiúla a chuireann go dearfach le carachtar na Limistéar Caomhantais Ailtireachta lena n-áirítear gnéithe tógála, aghaidheanna siopaí, cóireálacha teorann (ballaí san áireamh), troscán sráide, tírdhreachú agus pábháil.
ONCT20 Cuspóir 2: Cosc a chur ar scartáil struchtúir a chuireann go dearfach le carachtar ailtireachta an Limistéar Coamhantais Ailtireachta (ACA).
ONCT20 Cuspóir 3: A chinntiú go gcaomhnaíonn nó go bhfeabhsaíonn forbairt nua, lena n-áirítear forbairt inlíonta, síntí agus oibreacha athchóirithe laistigh de Limistéar Caomhantais Ailtireachta (ACA) nó in aice leis, carachtar speisialta agus suíomh amhairc an ACA lena n-áirítear radharcanna, sráid-dreacha agus díonta.
ONCT20 Cuspóir 4: Aghaidh a thabhairt ar dhearóiliú agus fáilte a chur roimh athúsáid agus athshlánú cuí agus íogair foirgneamh, gnéithe tógála agus láithreán laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta, iad a spreagadh agus a chur chun cinn.
ONCT20 Cuspóir 5: Tranglam amhairc agus uirbeach a laghdú agus a chosc laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta lena n-áirítear, nuair is cuí, struchtúir bhainistíochta tráchta, struchtúir fóntais agus gach comharthaíocht.
ONCT20 Cuspóir 6: Spásanna agus áiteanna poiblí laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta a chur chun cinn agus tacú leo mar chuid d'fheabhas a chur ar dhéanamh áiteanna dearfacha (féach ar Alt 3.6.2 den fho-alt Déanamh Áite agus an Timpeallacht Thógtha Stairiúil).
ONCT20 Cuspóir 7: Chun a chinntiú go gcloíonn tograí le haghaidh aghaidheanna siopaí agus comharthaíocht mhiondíola laistigh den Limistéar Coamhantais Ailtireachta (ACA) leis an gcleachtas is fearr agus go mbainfidh siad dearaí ardchaighdeáin amach a léiríonn meas ar charachtar an cheantair. I ndáil leis sin, ceanglófar ar iarratasóirí aird a thabhairt ar na prionsabail atá leagtha amach i dTreoir *Deartha Aghaidheanna Siopaí* Bhaile Átha Cliath Theas agus cloí leo.

ONCT20 Cuspóir 8:
Chun a chinntiú go n-áirítear le gach iarratas pleanála ar fhorbairtí nua laistigh den Limistéar Coamhantais Ailtireachta (ACA) nó atá tadhlach láithreach le Measúnú Tionchair Ailtireachta agus Réasúnaíocht Dearaidh a thugann aghaidh ar bhreithnithe dearaidh amhail struchtúr uirbeach agus grán, dlús agus meascán, scála, airde, ábhair, tírdhreach, radhairc agus sainchomharthaí tíre agus forbairt stairiúil.

ONCT20 Cuspóir 9:
Leanúint leis an obair ar bhileoga eolais agus ar dhoiciméid treorach d'úinéirí, d'áititheoirí agus do chleachtóirí laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta agus í a chur i gcrích.

ONCT20 SLO 1:
Imscrúdú a dhéanamh ar cheannach agus ar fhorbairt sheanbheairic an RIC ar Sheanbhóthar an Nangar atá ina Struchtúr Cosanta laistigh den Limistéar Caomhantais Ailtireachta (ACA) reatha.

ONCT20 SLO 2:
Caomhnú agus feabhsú ACA Bhaile Phámar Íochtarach (Coimpléasc an Mhuilinn) a chinntiú, chun athchóiriú na hoidhreachta tionsclaíche a chur chun cinn go gníomhach, lena n-áirítear na seanmhuileanna, rásaí muilinn agus foirgnimh eile ar Lána an Mhuilinn agus timpeall air agus chun iniúchadh a dhéanamh ar a n-úsáid chun críocha cónaithe, turasóireachta/áineasa lasmuigh agus/nó tráchtála a bhaineann le taitneamh an phobail as an taitneamh a bhaineann an áis seo.

3.5.4 Foirgnimh Dhúchasacha / Thraidisiúnta agus Sean-Fhoirgnimh, Eastáit agus Sráid-dreacha

Níl an oidhreacht thógtha teoranta d'fhoirgnimh, do ghnéithe agus d'earraí atá liostaithe mar Struchtúir Chosanta ná suite laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta. Is féidir le tithe measartha tuaithe, uirbeacha agus fo-uirbeacha agus grúpaí tithe a théann siar go dtí deireadh an 19ú haois agus go luath sa 20ú haois cur le carachtar stairiúil agus suíomh amhairc áite. Is féidir leagan amach pleanáilte sainiúil, mionsonraí ailtireachta nó comhleasa a bheith ag struchtúir den sórt sin a chuireann le spéis ailtireachta, carachtar stairiúil agus taitneamhacht amhairc ar fud an Chontae.

Tá ailtireacht dhúchasach fréamhaithe inár dtraidisiúin agus i bhfoirmeacha agus i gcineálacha tógála, ag baint úsáide as ábhair agus scileanna áitiúla a tháinig chun bheith ina saintréith de phobail agus timpeallachtaí dúchasacha áitiúla. Baineann an chuid is mó d'fhoirgnimh dhúchasacha mharthanacha leis an ochtú haois déag agus leis an naoú haois déag, mar shampla iostáin thraidisiúnta, iostáin tuí, feirmeacha, muilte, córais mhachaire, geataí, caidéil uisce, agus aghaidheanna siopaí. Cé go ndearnadh faillí agus damáiste do go leor foirgneamh níos sine agus dúchasach le himeacht ama, tá sé tábhachtach go spreagfaí úsáidí nua inmharthana agus athshlánú cúramach chun athghiniúint a chur ar fáil atá báúil lena ngnéithe speisialta.

Beartas ONCT21: Foirgnimh Dhúchasacha / Thraidisiúnta agus Sean-Fhoirgnimh, Eastáit agus Sráid-dreacha
Dearadh cuí eilimintí agus idirghabhálacha nuathógtha a chinntiú i bhfoirgnimh agus i dtimpeallachtaí stairiúla.
ONCT21 Cuspóir 1: Foirgnimh atá ann cheana a choinneáil a mheasann, cé nach bhfuil siad liostaithe mar Struchtúir Chosanta, go gcuireann siad le carachtar stairiúil, carachtar áitiúil, suíomh amhairc, taitneamhacht tuaithe nó luach sráid- dreach laistigh den Chontae.
ONCT21 Cuspóir 2: Chun a chinntiú nach gcuirfidh athfhorbairt foirgneamh níos sine, lena n- áirítear síntí agus oibreacha athchóirithe, isteach ar leas ailtireachta, ar charachtar ná ar shuíomh amhairc na bhfoirgneamh sin, lena n-áirítear eastáit tithíochta máguaird nó sráid-dreacha.
ONCT21 Cuspóir 3: Coinneáil, athshlánú, athchóiriú agus athúsáid foirgneamh níos sine agus a ngnéithe bunaidh a spreagadh i gcás ina gcuireann foirgnimh agus gnéithe den sórt sin le suíomh amhairc, comhleas nó carachtar an cheantair máguaird.
ONCT21 Cuspóir 4: A chinntiú go bhfuil forbairt inlíonta báúil le spéis ailtireachta, carachtar agus taitneamhacht amhairc an cheantair.
ONCT21 Cuspóir 5: Chun coinneáil agus / nó athbhunú chreatlach bhunaidh ár stoc foirgneamh dúchasach agus stairiúil a spreagadh, mar shampla fuinneoga, doirse, clúdaigh dín, aghaidheanna siopaí agus tithe poiblí agus gnéithe speisialta eile.
ONCT21 Cuspóir 6: Deisiú agus coinneáil adhmaid thraidisiúnta agus / nó aghaidheanna siopaí agus aghaidheanna tithe poiblí a chur chun cinn, lena n-áirítear na háitribh sin nach féidir a ainmniú mar Struchtúr Cosanta ag féachaint do na Treoirlínte um Chosaint Oidhreachta Ailtireachta d'Údaráis Phleanála (2011 nó aon treoirlínte ionaid).
ONCT21 SLO 1: Na seanbhallaí cloiche atá fágtha i gCluain Dolcáin a chosaint agus a chothabháil.

3.5.5 Gnéithe Leasa

Is féidir le míreanna stairiúla atá suite laistigh den réimse poiblí cur le carachtar, spéis agus taitneamhacht amhairc áiteanna tuaithe, fo-uirbeacha, uirbeacha agus tionsclaíocha ar fud an Chontae agus dá bhrí sin is fiú iad a choinneáil agus a athchóiriú.

Beartas ONCT22: Gnéithe Suime
Aithint, cosaint agus caomhnú earraí stairiúla agus gnéithe spéise ar fud an Chontae a chinntiú, lena n-áirítear troscán sráide, bailchríocha dromchla, suiteálacha cois bóthair, míreanna oidhreachta tionsclaíche agus gnéithe neamhspleácha eile spéise.
ONCT22 Cuspóir 1: Chun a chinntiú go bhféachann forbairt laistigh den Chontae, lena n- áirítear forbairt na Comhairle féin, le míreanna stairiúla agus gnéithe spéise a choinneáil, a athchóiriú agus a ionchorprú.
ONCT22 Cuspóir 2: Gnéithe oidhreachta tionsclaíche a chosaint, a chaomhnú agus a chothabháil lena n-áirítear coraí, muilte, agus muilte feadh Abhainn na Dodder agus abhainn na Life.
ONCT22 SLO 1: Feabhsuithe báúla a dhéanamh ar an gceantar thart ar Dhroichead Rás an Mhuilinn i Ráth Fearnáin agus an droichead sin san áireamh.

3.6 Caomhnú Ailtireachta, Inoiriúnaitheacht agus Cruthú Áite

Ailtireacht Caomhantais agus Dearadh

Ba cheart dearaí chun foirgnimh stairiúla a athshamhlú a bheith bunaithe ar phrionsabail chaomhnaithe amhail idirghabháil íosta, in-aisiompú, agus athrú agus deisiú measúil, chun an chreatlach stairiúil a chaomhnú. Tá tábhacht ar leith ag baint leis seo i gcás Struchtúr Cosanta. Cuireann na *Treoirlínte um Chosaint Oidhreachta Ailtireachta d'Údaráis Phleanála* eolas mionsonraithe ar fáil ar dhea-riachtanais deartha, ar phrionsabail chaomhnaithe agus ar an bpróiseas pleanála agus forbartha maidir le hathruithe ar fhoirgnimh stairiúla, ar Struchtúir Chosanta agus ar fhoirgnimh laistigh de Limistéar Caomhantais Ailtireachta.

Ní mór meas ar an struchtúr bunaidh, a phlean agus a shuíomh, carachtar ailtireachta agus nádúr a thógála a bheith lárnach sa phróiseas dearaidh chun an bonn a bhaint dá bharántúlacht agus dá thábhacht a sheachaint. Is próiseas é seo a bhaineann le cothromú cúramach a dhéanamh ar shrianta comhshaoil agus reachtaíochta, riachtanais agus freagrachtaí úinéirí/áititheoirí, agus dea-chleachtas caomhnaithe. Is croíphrionsabal caomhantais í an idirghabháil íosta, agus ceann atá éifeachtach ó thaobh costais de agus a léiríonn meas ar shláine struchtúir.

Dearadh Nua laistigh de Shráidbhailte / Bailte Stairiúla agus Limistéir Chaomhantais.

Is féidir dearadh nua sa chomhthéacs seo a shainmhíniú mar gach idirghabháil shuntasach dheartha i dtimpeallacht stairiúil.. Áirítear leis seo spás oscailte, réimse poiblí, tógáil nua agus athruithe agus breisithe móra. Maidir le scála, cuimsíonn sé gach rud ó mhion-inlíonta go máistirphleanáil mór. Is féidir le dearaí nua in áiteanna stairiúla cabhrú le cumas iomlán eacnamaíoch agus cultúrtha áite a bhaint amach.

Agus forbairtí nua á mbreithniú i gcomhthéacs baile/sráidbhaile stairiúil nó Limistéar Caomhantais Ailtireachta, ba cheart go mbeadh an réasúnaíocht dearaidh agus comhthéacs ginearálta an láithreáin mar phríomhthiománaí don dearadh, don scála, don mhais agus don airde fhoriomlán chun an fhorbairt nua is fearr is féidir a bhaint amach sna ceantair íogaire seo.

Níor cheart go ndéanfadh foirgnimh nua a mholtar laistigh de chroícheantair stairiúla sráidbhailte/bailte agus Limistéir Chaomhantais Ailtireachta macasamhlú ar fhoirgnimh atá ann cheana féin i ndearadh, i gcuma nó in ábhair. Cé go bhféadfadh sé seo a bheith oiriúnach i gcúinsí ar leith, i gcoitinne ba chóir foirgnimh nua i suíomhanna stairiúla a léamh mar idirghabhálacha nua-aimseartha agus comhaimseartha agus ba chóir go gcruthófaí caidreamh comhchuí lena dtimpeallacht.

Caibidil 12: I gCaibidil 13 Leagtar amach i *bhFeidhm agus Monatóireacht* prionsabail ghinearálta dearaidh d'fhorbairt nua laistigh de limistéar stairiúil atá ann cheana féin.

Beartas ONCT23: Ailtireacht Caomhantais agus Dearadh
Dearadh cuí eilimintí agus idirghabhálacha nuathógtha a spreagadh i bhfoirgnimh agus i dtimpeallachtaí stairiúla.
ONCT23 Cuspóir 1: Chun a chinntiú go bhfuil dearaí chun foirgnimh stairiúla a athshamhlú bunaithe ar phrionsabail chaomhnaithe amhail idirghabháil íosta, inchúlaitheacht, agus athrú agus deisiú measúil, d'fhonn an chreatlach stairiúil a chaomhnú.
ONCT23 Cuspóir 2: A chinntiú go ndéantar foirgnimh nua i suíomhanna stairiúla agus i Limistéir Chaomhantais Ailtireachta a dhearadh go cuí agus caidreamh comhchuí a chruthú lena dtimpeallacht.
ONCT23 Cuspóir 3: Chun tacú le forbairt inbhuanaithe cúltíre agus forbartha inlíonta atá oiriúnach ó thaobh scála agus carachtair de go dtí lár stairiúil bailte agus sráidbhailte, a aistríonn i gceart, a fhreastalaíonn ar struchtúir mharthanacha ina bhfuil sé praiticiúil agus a choinníonn an fhoirm stairiúil sráid-dreach go háirithe laistigh de cheantair íogaire a bhfuil tábhacht ailtireachta ag baint leo.
ONCT23 Cuspóir 4: Tacú le tionscnaimh agus tionscadail comhfhorbairt áite mar chuid de Limistéar Caomhantais Ailtireachta agus feabhsuithe sráidbhailte, na ceantair a dhéanamh níos tarraingtí do chónaitheoirí, do ghnólachtaí agus do chuairteoirí agus feabhas a chur ar an timpeallacht agus ar fholláine an phobail.
ONCT23 Cuspóir 5: Tacú le cur i bhfeidhm Bheartas an Rialtais maidir le hAiltireacht (GPA) mar a bhaineann sé le foirgnimh stairiúla, sráid-dreacha, bailte agus sráidbhailte trína chinntiú go seachadtar ailtireacht ardchaighdeáin agus déanamh áite d'ardchaighdeán do gach duine agus trí dhea-chleachtas a léiriú i gcúram agus i gcothabháil maoine stairiúla faoi úinéireacht phoiblí.

ONCT23 Cuspóir 6:
Breithniú a dhéanamh ar ghlacadh uirlisí rialachais amhail an Clár Seiceála Sláinte, Pleananna Caomhnaithe do láithreáin speisialta agus tionscnaimh na mBailte Beo chun athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta a chur chun cinn.

ONCT23 Cuspóir 7:
Sráid-dreach na sráidbhailte stairiúla a fheabhsú trí chuaillí neamhriachtanacha a bhaint ar chosáin agus ar chablaí lasnairde chun béim a leagan ar thionchar amhairc aghaidheanna siopaí agus gnéithe tógála.

3.6.1 Oiriúnaitheach agus Athúsáid Forgnimh Stairiúla

Tá athúsáid, deisiú, oiriúnú agus uasghrádú seanfhoirgneamh ina phríomhghné d'fhorbairt inbhuanaithe a chur chun cinn agus d'fhás dlúth a bhaint amach agus is féidir leis a bheith ina chatalaíoch freisin d'athbheochan lár bailte agus sráidbhailte. Tacóidh athúsáid agus oiriúnú le cuspóirí eile freisin, lena n-áirítear gluaiseacht na hÉireann i dtreo sochaí ísealcharbóin, athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta agus geilleagar ciorclach a thacaíonn le ceardaithe agus ceirdeanna áitiúla.

Tacaítear le hathúsáid agus oiriúnú sa bheartas pleanála náisiúnta agus réigiúnach: - Deir CBN 17 de chuid an An Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) '*Luach speisialta fisiciúil, sóisialta, eacnamaíoch agus cultúrtha sócmhainní oidhreachta tógtha a fheabhsú, a chomhtháthú agus a chosaint trí úsáid chuí agus íogair anois agus do na glúnta atá le teacht ntegrate and protect the special physical, social, economic and cultural value of built heritage assets through appropriate and sensitive use now and for future generations';* agus féachann RPO 9.30 den Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (RSES) le 'Tacú le hathúsáid íogair struchtúr cosanta'.

Beartas ONCT24: Oiriúnaitheach agus Athúsáid Forgnimh Stairiúla

Tacú le hathúsáid agus oiriúnú foirgneamh stairiúil, traidisiúnta agus seanfhoirgnimh fholmha agus tréigthe agus iad a spreagadh mar chuid lárnach d'fhorbairt inbhuanaithe a chur chun cinn agus fás dlúth a bhaint amach agus mar chatalaíoch d'athbheochan lár stairiúil sráidbhailte agus bailte.

ONCT24 Cuspóir 1:
Athdhíriú agus athúsáid struchtúr folamh agus tréigthe níos sine a spreagadh, go háirithe laistigh de bhailte, sráidbhailte agus Limistéir Chaomhantais Ailtireachta.

ONCT24 Cuspóir 2:
Scartáil nó tógáil nua a thoirmeasc, áit a bhfuil roghanna athúsáide d'fhoirgnimh stairiúla chun laghdú ar lorg carbóin a chur chun cinn.

ONCT24 Cuspóir 3:
Spreagadh agus tacaíocht a thabhairt do sheachadadh tionscadal a dhéanann struchtúir stairiúla a dheisiú agus a chaomhnú de réir scéimeanna deontais náisiúnta do chaomhnú ailtireachta.

ONCT24 Cuspóir 4:
Chun athúsáid, oiriúnú agus uasghrádú foirgneamh stairiúil a áirithiú, tá sé i gcomhréir le prionsabail chaomhnaithe lena n-áirítear idirghabháil íosta, inchúlaitheacht, athrú measúil agus deisiú.

3.6.2 Comhfhorbairt agus Timpeallacht Thógtha Stairiúí

(Féach freisin Caibidil 5: *Dearadh d'Ardchaighdeán agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil.* Cuireann déanamh agus athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta ar chumas foirgnimh stairiúla a athúsáid agus a oiriúnú go rathúil agus feidhmiú mar chatalaíoch chun ár mbailte, ár sráidbhailte agus ár sráid-dreacha a athbheochan. Tá go leor cáilíochtaí intreacha ag foirgnimh agus limistéir stairiúla a chuireann le comhfhorbairt áite agus ar féidir leas a bhaint astu i scéimeanna athghiniúna – áirítear leis na tréithe seo taitneamhacht amhairc, carachtar agus luach stairiúil agus nuair a chuirtear le chéile iad, tugann siad braistint féiniúlachta atá ríthábhachtach do chomhfhorbairt áite ardchaighdeáin. Tacaítear le comhfhorbairt áite a bhaineann le timpeallachtaí stairiúla tógtha sa bheartas pleanála náisiúnta agus réigiúnach:

Deir An Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) *'Is príomhthosca iad infheistíocht inár mbailte agus inár sráidbhailte trí athghiniúint, feabhsuithe ar réimse poiblí agus oiriúnú agus athúsáid chuí ár n-oidhreachta tógtha, maidir le forbairt, cur chun cinn agus infheistiú i mothú áite agus na cuspóirí a ailíniú maidir le hardcháilíocht a chruthú le hoiriúnú agus athúsáid chuí ár n-oidhreachta tógtha'.*

Is é toradh straitéiseach réigiúnach 5 den RSES ná *'Áiteanna Cruthaitheacha' agus is é an aidhm atá leis ná 'Ár sócmhainní ealaíon, cultúir agus oidhreachta a fheabhsú, a chomhtháthú agus a chosaint chun áiteanna cruthaitheacha agus athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta a chur chun cinn*'.

Polasaí ONCT25: Comhfhorbairt agus Timpeallacht Thógtha Stairiúí

A chinntiú go ndéantar foirgnimh stairiúla agus timpeallachtaí tógtha a ionchorprú go híogair laistigh de scéimeanna forbartha agus athghiniúna, ag baint leasa as a dtréithe intreacha lena n-áirítear carachtar, taitneamhacht amhairc, braistint féiniúlachta agus áite.

ONCT25 Cuspóir 1:
Tacú le hathghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta agus í a chur chun cinn, lena n-áirítear rannpháirtíocht na ngeallsealbhóirí ábhartha uile, i gcomhréir le RSO 5 agus RPO 9.25 den RSES.

ONCT25 Cuspóir 2:
A chinntiú gur príomhphrionsabal dearaidh é caomhnú atá mar bhonn agus mar thaca ag aon scéimeanna athfhorbartha/athghiniúna a théann i bhfeidhm ar thimpeallachtaí stairiúla tógtha an Chontae.

ONCT25 Cuspóir 3:
Chun tacú le forbairt inbhuanaithe cúltíre agus forbartha inlíonta atá oiriúnach ó thaobh scála agus carachtair de go dtí lár stairiúil bailte agus sráidbhailte, a aistríonn i gceart, a fhreastalaíonn ar struchtúir mharthanacha ina bhfuil sé praiticiúil agus a choinníonn an fhoirm stairiúil sráid-dreach go háirithe laistigh de cheantair íogaire a bhfuil tábhacht ailtireachta ag baint leo.

ONCT25 Cuspóir 4:
Tacú le tionscnaimh agus tionscadail comhfhorbairt áite mar chuid de Limistéar Caomhantais Ailtireachta agus feabhsuithe sráidbhailte, na ceantair a dhéanamh níos tarraingtí do chónaitheoirí, do ghnólachtaí agus do chuairteoirí agus feabhas a chur ar an timpeallacht agus ar fholláine an phobail.

ONCT25 Cuspóir 5:
Tacú le cur i bhfeidhm Bheartas an Rialtais maidir le hAiltireacht (GPA) mar a bhaineann sé le foirgnimh stairiúla, sráid-dreacha, bailte agus sráidbhailte trína chinntiú go seachadtar ailtireacht ardchaighdeáin agus déanamh áite d'ardchaighdeán do gach duine agus trí dhea-chleachtas a léiriú i gcúram agus i gcothabháil maoine stairiúla faoi úinéireacht phoiblí.

ONCT25 Cuspóir 6:
Breithniú a dhéanamh ar ghlacadh uirlisí rialachais amhail an Clár Seiceála Sláinte, Pleananna Caomhnaithe do láithreáin speisialta agus tionscnaimh na mBailte Beo chun athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta a chur chun cinn.

3.6.3 Oiriúnú don Athrú Aeráide agus éifeachtúlacht i bhFoirgnimh Stairiúla Foirgnimh

Cuireann úsáid an stoic tógála atá ann cheana go mór leis an bhforbairt inbhuanaithe, mar is foirgneamh atá ann cheana féin an foirgneamh is neodraí ó thaobh carbóin de. Is spásanna iad foirgnimh stairiúla agus traidisiúnta, cosúil le haon fhoirgnimh eile, le haghaidh áit chónaithe an duine, gníomhaíocht eacnamaíoch agus caitheamh aimsire. Dá réir sin, éilíonn siad fuinneamh agus de réir mar a thagann laghdú ar astaíochtaí carbóin chun tosaigh sa bheartas poiblí, beidh ar na foirgnimh níos sine sin ról rannpháirteach a imirt in uaillmhian maolaithe aeráide.

Tógtar thart ar 17% dár n-áiteanna cónaithe go traidisiúnta, le ballaí soladacha, ábhair a thriailtear agus a ndéantar tástáil orthu agus modhanna tógála. Feidhmíonn na foirgnimh seo ar bhealach difriúil le tógáil nua-aimseartha, agus chun iad a mhodhnú go héifeachtach chun níos lú fuinnimh a úsáid, ní mór a n-airíonna fisiceacha agus a bhfeidhmíocht a mheas go cúramach. Tá rioscaí a bhaineann le modhanna éifeachtúlachta fuinnimh a úsáidtear le haghaidh tógála nua-aimseartha a chur i bhfeidhm ar fhoirgnimh a tógadh go traidisiúnta, lena n-áirítear damáiste do chreatlach an fhoirgnimh agus do shláinte áititheoirí an fhoirgnimh.

Fuinneamh agus Saolré ionchorpraithe i bhFoirgnimh Níos Sine agus i bhFoirgnimh Thraidisiúnta

Tá athúsáid nó úsáid leanúnach foirgneamh níos sine ina dlúthchuid de chleachtas forbartha inbhuanaithe agus caomhantais fuinnimh. Tá coinneáil agus cúram athshlánú foirgneamh stairiúil lena n-áirítear foirgnimh dhúchasacha agus struchtúir

eile cibé acu i gcomhthéacs uirbeach nó tuaithe, is féidir ábhair agus fuinneamh leabaithe na struchtúr seo a choinneáil agus, ar an gcaoi sin, cur le laghdú ar lorg carbóin. Is ionann scartáil agus athsholáthar foirgneamh den sórt sin ina bhfuil roghanna athúsáide agus cur amú fuinnimh leabaithe agus déanfar moltaí den sórt sin a dhíspreagadh agus beidh siad faoi réir dianscrúdú.

Tacaítear leis an gcur chuige seo sa bheartas pleanála réigiúnach in RPO 7.40 RSES ina luaitear 'Áireofar ar údaráis áitiúla beartais i bpleananna reachtúla úsáide talún chun leibhéil arda caomhnaithe fuinnimh, éifeachtúlachta fuinnimh agus úsáid foinsí fuinnimh in- athnuaite i bhfoirgnimh atá ann cheana a chur chun cinn, lena n-áirítear bearta éifeachtúlachta fuinnimh a athbhunú sa stoc tógála agus éifeachtúlacht fuinnimh atá ann cheana i bhfoirgnimh thraidisiúnta. '

Uasgrádú Teirmeach agus Éifeachtúil Fuinnimh i Sean- Fhoirgnimh agus i bhFoirgnimh Traidisiúnta

Chun uasghrádú teirmeach a dhéanamh ar fhoirgnimh níos sine agus thraidisiúnta, tá gá le tuiscint ar fheidhmíocht fuinnimh an fhoirgnimh aonair chun bearta iomchuí athchóirithe fuinnimh a shainaithint. I gcás inar theip ar ábhair bhunaidh agus inar gá iad a athsholáthar, ba cheart tacú le húsáid ábhar agus córas oibre atá níos tíosaí ar fhuinneamh agus iad á n-athsholáthar, fad is nach mbíonn tionchar diúltach acu ar thábhacht ailtireachta agus ar charachtar ailtireachta an fhoirgnimh.

Beartas ONCT26: An t-Athrú Aeráide, Oiriúnú agus Éifeachtúlacht Fuinnimh I bhfoirgnimh traidisiúnta agus stairiúla
Aithint, cosaint agus caomhnú earraí stairiúla agus gnéithe spéise ar fud an Chontae a dhaingniú, lena n-áirítear troscán sráide, ballaí teorann, bailchríocha dromchla, suiteálacha cois bóthair, míreanna oidhreachta tionsclaíche agus gnéithe neamhspleácha eile spéise
ONCT26 Cuspóir 1: Tacú le coinneáil agus athshlánú cúramach foirgneamh stairiúil agus traidisiúnta agus struchtúr eile i gcomhthéacsanna uirbeacha agus tuaithe araon agus iad a chur chun cinn, d'fhonn fuinneamh leabaithe a choinneáil agus cabhrú le laghdú ar lorg carbóin.
ONCT26 Cuspóir 2: Tacú le bearta éifeachtúlachta fuinnimh agus iad a chur chun cinn agus iad a chur chun cinn agus foinsí fuinnimh in-athnuaite a úsáid i bhfoirgnimh thraidisiúnta agus stairiúla, i gcomhréir le RPO 7.40 den RSES.
ONCT26 Cuspóir 3: Chun a áirithiú go bhfuil bearta chun éifeachtúlacht fuinnimh foirgneamh stairiúil nó traidisiúnta a uasghrádú i gcomhréir le prionsabail chaomhnaithe lena n-áirítear idirghabháil íosta, ag aithint a saintréithe, a dteicnící agus a n-ábhar ailtireachta bunúsach agus chun a áirithiú nach mbeidh drochthionchar fisiciúil ná amhairc ag aon bhearta uasghrádaithe.

ONCT26 Cuspóir 4:
Chun tionscadail léirithe a dhéanamh maidir le hathfheistiú cuí / uasghrádú fuinnimh ar fhoirgnimh thraidisiúnta / stairiúla d'fhonn oibreacha a chur ar an eolas faoi mhaoin faoi úinéireacht na Comhairle agus chun úinéirí / forbróirí maoine príobháideacha a threorú.

3.7 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide

Foinse Gáis Tí Ghlais (GHGanna)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
Ní bhíonn gnéithe den **Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha** ina gcúis dhíreach le hastaíochtaí gás ceaptha teasa. Mar sin féin, go hindíreach, d'fhéadfadh roinnt astaíochtaí a bheith mar thoradh ar an oidhreacht, go príomha mar thoradh ar → Foirgnimh stairiúla a théamh agus a fhuarú; → Cuairteoirí ar láithreáin oidhreachta i bhfeithiclí faoi thiomáint peitril agus díosail	Tá feidhm ríthábhachtach ag an **Oidhreacht Nádúrtha agus Thógtha** maidir le carbón a laghdú agus a ionsú agus tá tionchar aeráide thar a bheith dearfach aici. Dá bhrí sin, treisíonn beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha atá dírithe ar an oidhreacht a chosaint an ról dearfach aeráide seo: → *Tacaíonn beartais chun tírdhreacha nádúrtha, crainn, fálta sceach agus gnáthóga fiadhúlra a chosaint leis an méid eisceachtúil a chuireann siad le ceapadh carbóin. Tá ról thar a bheith tábhachtach ag cineálacha tírdhreacha ar leith ar nós portaigh bhlaincéad inár gceantair ardtailte maidir le carbón a ionsú agus a leabú;* → Ceadaíonn beartais chun athúsáid, oiriúnú agus uasghrádú ár stoc foirgneamh níos sine agus stairiúil a spreagadh agus scartáil a dhíspreagadh do charbón leabaithe fanacht i bhfoirgnimh agus an luchtú fuinnimh breise a d'eascródh as foirgnimh nua athsholáthair a sheachaint; → Éascaíonn beartais chun tacú le huasghrádú íogair fuinnimh agus úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite i bhfoirgnimh stairiúla agus thraidisiúnta astaíochtaí gás ceaptha teasa níos ísle; → Beartais a mholann déanamh áite agus athghiniúint faoi stiúir na hoidhreachta leas a bhaint as cáilíochtaí intreacha na gceantar agus na bhfoirgneamh stairiúil agus cur ar chumas forbairt inbhuanaithe a bhaint amach Le chéile, cuideoidh na bearta seo le Contae Bhaile Átha Cliath Theas a spriocanna maidir le gníomhú ar son na haeráide a bhaint amach agus tacóidh siad le bogadh i dtreo sochaí ísealcharbóin.

Bonneagar Glas

Fís

Líonra comhtháite BG do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a fhorbairt, ag obair leis an mbithéagsúlacht agus leis an oidhreacht nádúrtha atá ann cheana, d'fhonn ár seasmhacht i leith athrú aeráide a fheabhsú agus ról an BG chun pobail inbhuanaithe a sheachadadh a chumasú d'fhonn sochair chomhshaoil, eacnamaíochta agus shóisialta a sholáthar.

4.0 Réamhrá

Sa chaibidil seo den Phlean Forbartha, agus sna léarscáileanna atá ag gabháil leis, leagtar amach Straitéis Bonneagair Glas don Chontae. Is mar seo atá an Bonneagar Glas (BG) sainmhínithe ag an AE:

"líonra de cheantair nádúrtha agus leathnádúrtha atá beartaithe go straitéiseach le gnéithe comhshaoil eile atá deartha agus bainistithe le réimse leathan seirbhísí eiceachórais ar nós íonú uisce, cáilíocht aeir, spás áineasa agus maolú agus oiriúnú aeráide."

Tá sé comhdhéanta de líonra idirnasctha de ghnáthóga nádúrtha, leath-nádúrtha agus saorga, spásanna glasa agus sócmhainní éiceolaíochta a thrasnaíonn ár gceantair uirbeacha agus tuaithe. Soláthraíonn líonra sláintiúil dea-nasctha BG sochair shóisialta, eacnamaíocha agus éiceolaíocha éagsúla. Feabhsaíonn cosaint na ngnéithe nádúrtha agus an comhrac i gcoinne ilroinnt gnáthóga an bhithéagsúlacht, scagann siad truailleáin agus cabhraíonn siad le cáilíocht aeir agus uisce a fheabhsú agus tuile a chosc trí chabhrú le rith uisce dromchla a rialú. Ó thaobh na comhfhorbartha, is sócmhainn é atá in ann próifíl an Chontae a ardú, tionchar a imirt ar chinntí infheistíochta gnó agus daoine a spreagadh chun cónaí agus obair sa Chontae. Mar dhlúthchuid de phobail dhea-dheartha agus inbhuanaithe a thógáil, tá sé fíorthábhachtach do choincheap foriomlán an fháis nasctha comhdhlúth, a sheachnaíonn an damáiste a chruthaítear don chomhshaol agus don aeráid ag an sraoilleáil uirbeach agus a éascaíonn feabhsú na folláine fisicí agus intinne. Is cur chuige iomlánaíoch é BG i leith an phleanáil talamhúsáide a chomhordaíonn forbairt spásúil, shóisialta agus eacnamaíoch ar bhealach a fheabhsaíonn an comhshaol nádúrtha.

4.0.1 Forbairt Eacnamaíochta agus BG

Ó foilsíodh Plean Forbartha Contae 20162022 roimhe seo, tá forbairt tagtha ar an reachtaíocht agus ar na beartais atá mar bhonn don phleanáil BG. Aithnítear go bhfuilimid ag maireachtáil i ré ina bhfuil damáiste á dhéanamh ag athrú aeráide agus ag cailliúint bithéagsúlachta. Ina fhianaise seo, tá géarchéim aeráide agus bithéagsúlachta fógraithe ag an rialtas agus tá ár spriocanna i dtreo gheilleagair saor ó charbón méadaithe.

I measc na dtionchar a bheadh ag athrú aeráide ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas tá méadú ar riosca tuile, méadú ar mhinicíocht tosca triomachta agus meathlú ar cháilíocht aeir agus uisce agus cailliúint bithéagsúlachta.

Meastar anois go bhfuil BG riachtanach má tá rath le bheith ar mhaolú athrú aeráide agus ar bhearta oiriúnaithe trí réitigh nádúr-bhunaithe. Cé go n-aithnítear go n-ardóidh éilimh fuinnimh de dheasca na forbartha amach anseo, tá cumas an chomhshaoil gníomhú mar chothromú ar athrú aeráide lárnach anois don chur chuige náisiúnta agus réigiúnach i leith athrú aeráide. Tá comhpháirteanna uirbeacha agus tuaithe in BG, cuid acu nádúrtha agus cuid acu de dhéantús an duine. Trí ghalú, fuarú agus scáthú cabhraíonn sé le bainistiú teochta chomh maith. Cabhraíonn comhtháthú BG i bhforbairt nua agus aisfheistiú i gceantair atá ann cheana leis an bhforbairt

inbhuanaithe, le comhfhorbairt agus le rathúlacht an chur chuige dlúthfháis.
Tá an chothroime ríthábhachtach do rathúlacht an chur chuige ar BG i leith gníomhú aeráide. Is ceart dlús méadaithe a sheachadadh in éineacht le bearta inmharthana BG agus bearta maolaithe eile ar nós níos mó úsáide a bhaint as teicneolaíochtaí in-athnuaite (Féach Caibidil 10: *Fuinneamh*).

4.0.2 Comhthéacs an Bheartais Pleanála

Caithfidh beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith comhsheasmhach le beartas pleanála náisiúnta agus réigiúnacha mar a leagtar amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE). Baineann ábharthacht ar leith le beartais agus cuspóirí áirithe atá sna cáipéisí seo maidir le ról BG sa pholasaí náisiúnta agus réigiúnach:

- Éilíonn **Cuspóir Beartais Náisiúnta (CBN) 58** go ndéanfar '*pleanáil chomhtháite do BG agus do sheirbhísí éiceachórais corpraithe in ullmhú na bpleananna reachtúil talamhúsáide'.*

Beidh pleanáil BG ina bhonn eolais do na beartais réigiúnacha agus cathrach agus pleananna forbartha cathrach agus contae á n-ullmhú:

- Trí chabhrú le fás agus fairsingiú a riar agus luach sainiúil áiteanna nádúrtha agus acmhainní nádúrtha a chaomhnú;
- Trí chinnteacht níos mó a sholáthar sa phleanáil trí obair go honnghníomhach maidir le saincheisteanna ábhartha comhshaoil;
- Trí chur chuige comhoibritheach a spreagadh i leith na pleanála trí amharc ar an idirghníomhaíocht idir riachtanais forbartha na todhchaí agus cumas na gceantar ina gcuirfear na pleananna i bhfeidhm; agus
- Trí spásanna dóthanacha dea-phleanáilte glasa a chinntiú i bpleananna reachtúla, ar chóimhéid i scála leis na riachtanais fhadtéarmacha forbartha.

Faoi BG-Bithéagsúlacht-Tírdhreach, deir an CBN: *'Tá sé tábhachtach chomh maith an t-idirchaidreamh idir an bhithéagsúlacht, an oidhreacht nádúrtha, an tírdhreach agus ár spásanna glasa a chur san áireamh anseo'.*

- Eilíonn **CBN 59** r ar na hÚdaráis Áitiúla *'an stádas caomhnaithe a bhreisiú agus bainistiú na limistéar chosanta agus na speiceas cosanta a fheabhsú';*

- Deir **CBN 60** *'Cáilíochtaí saibhre oidhreacht nádúrtha agus chultúrtha na hÉireann a chaomhnú agus a fheabhsú ar bhealach a oireann dá suntas';*

- Éilíonn **CBN 62** ar an mbeartas *'luach na gcriosanna glasa agus na spásanna glasa a aithint agus a neartú ar scála réigiúnach agus cathrach, d'fhonn an nascacht le líonraí straitéiseacha níos leithne a bhreisiú, comhtháthú lonnaíochtaí a chosc agus fairsingiú fadtéarmach na limistéar uirbeacha a cheadú'.*

Tugann an SSER treoir shoiléir do na hÚdaráis Áitiúla maidir le gníomhú aeráide agus BG. Déanann an SSER foráil le haghaidh 'BG Breisithe' mar Phríomh-Thoradh

Straitéiseach Réigiúnach:

→ **TSR 10: BG Bresisithe '***Seirbhísí BG agus éiceachórais a aithint sa Réigiún agus bainistiú inmharthana sócmhainní straitéiseacha nádúrtha ar nós ár gcóstaí, ár dtailte feirme, ár bportaigh, ár dtailte arda, ár gcoillearnacha agus ár mbogaigh a chur chun cinn'.*

I bPlean Straitéiseach Ceantair Cathrach Bhaile Átha Cliath (MASP), atá áirithe san SSER, aithnítear sócmhainní tábhachtacha i gCeantar Cathrach Bhaile Átha Cliath atá suite i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Ina measc áirítear Sléibhte Bhaile Átha Cliath/Chill Mhantáin, Abhainn na Dothra, Limistéar Speisialta Conláiste Ghleann na Life agus Páirc Thigh Motháin, atá corpraithe sa Straitéis BG.

Deirtear i Straitéis Aeráide an chás forbartha optamach don SSER go bhfuil sé mar bheartas 'tacú lenár n-oibleagáidí náisiúnta aeráide a bhaint amach, agus freisin seirbhísí réigiúnacha BG agus éiceachórais a fhorbairt maraon le roghanna malartacha maidir le tionchair i suímh straitéiseacha forbartha a oiriúnú nó a mhaolú.' Deirtear ann chomh maith gur cheart do na hÚdaráis Áitiúla cur chuige na seirbhísí éiceachórais a leanúint d'fhonn cosaint na bithéagsúlachta, bainistiú uisce agus gníomhú aeráide a chomhtháthú. Éilítear ar na hÚdaráis Áitiúla cosaint na sócmhainní BG a chinntiú trí phróiseas bainistiú forbartha agus idirnascadh na sócmhainní BG ar fud an réigiúin a éascú. Iarrtar ar na hÚdaráis Áitiúla deiseanna le haghaidh ceapadh carbóin (carbón a cheapadh agus a stóráil) agus comhtháthú na hoidhreachta nádúrtha agus tógtha a chur san áireamh nuair atá forbairt á mheas.

→ **RPO 7.12** *'Cuirfidh na hÚdaráis Áitiúla Cur Chuige Seirbhísí Éiceachórais chun cinn agus pleananna reachtacha talamhúsáide á n-ullmhú.'*

→ **RPO 7.16** *'Tacú le hinfheidhmiú na Treorach um Ghnáthóga le feabhas a bhaint amach i stádas caomhnaithe na speiceas agus na ngnáthóga cosanta sa réigiún agus ailíniú a chinntiú idir croí-chuspóirí na dTreoracha AE um éin agus Ghnáthóga agus pleananna forbartha na n-údarás áitiúla'*

→ **RPO 7.17** *'Comhordú trasteorann a éascú idir údaráis áitiúla agus na gníomhaireachtaí ábhartha sa Réigiún chun socruithe rialachais agus meicníochtaí comhordaithe soiléire a sholáthar chun tacú le forbairt líonraí éiceolaíochta agus nascacht fheabhsaithe idir láithreáin chosanta, agus aghaidh a thabhairt freisin ar an ngá atá le speicis ionracha eachtrannacha a bhainistiú. agus speicis dhúchasacha a chaomhnú.'*

Is iomaí cuspóir beartais náisiúnta agus réigiunach ábhartha eile atá ann. Déantar tagairt dóibh de réir uimhreacha i mbeartais agus i gcuspóirí aonair an Phlean Forbartha sa chaibidil seo agus leagtar amach go hiomlán iad in Aguisín 7.

4.1 Modheolaíocht

Baineadh úsáid as cur chuige atrialach i gceapadh na straitéise seo, le tograí agus cuspóirí beartais bunaithe ar mheasúnú mionsonraithe ar an líonra BG atá cheana sa Chontae. Páirceanna an Chontae, spásanna oscailte, aibhneacha, dobharlaigh,

gnáthóga, láithreáin natura, cineálacha saintréithe tírdhreacha (féach Caibidil 3: *Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha*) agus sócmhainní eile glas agus gorm go mion. D'eascair treoirphlean an líonra reatha BG sa Chontae as an bpróiseas seo (féach Figiúr 4.3).
Mar thoradh ar anailís ar acmhainneacht na n-eilimintí agus na sócmhainní atá ann cheana, aithníodh príomhshócmhainní BG mar aon le forbairt físe agus creat spásúil do BG sa Chontae. Cuireann sé seo béim ar na buanna agus na deiseanna atá ann cheana chun líonra BG an Chontae a leathnú agus a fheabhsú tuilleadh. Tá an creat BG bunaithe ar líonra croí-limistéir, céimeanna aistir agus conairí straitéiseacha a shainaithint. Chuir anailís mhionsonraithe ar cháilíocht agus ar dheiseanna féideartha na sócmhainní seo sraith cuspóirí ar fáil, agus nuair a sheachadfar iad beidh bonneagar láidir BG ag teacht chun cinn.

Beidh an Straitéis ag freastal ar an gContae agus ar an réigiún ar feadh na nglún atá le teacht, agus san fhadtéarma comhlíonfaidh sí riachtanais an bheartais náisiúnta agus réigiúnach. Tá sé chonair straitéiseach BG agus a gcuspóirí gaolmhara leagtha amach sa chaibidil seo. Tá aon chonair déag áitiúil eile, atá nasctha leis na príomhchonairí agus a bhreisíonn iad, maraon le cuspóirí le haghaidh na conairí seo a chosaint agus a bhreisiú amach anseo - leagtha amach in Aguisín 4: *Bonneagar Glas, Cuspóirí Áitiúla agus Cás-Staidéir.*

Beartas BG1: Uileghabhálach
Líonra ilfheidhmeach BG a chosaint, a fheabhsú agus a fhorbairt tuilleadh, ag baint úsáide as cur chuige seirbhísí éiceachórais, ag cosaint, ag feabhsú agus ag déanamh tuilleadh forbartha ar an líonra idirnasctha aitheanta de pháirceanna, spásanna oscailte, gnéithe nádúrtha, limistéir chosanta, agus aibhneacha agus sruthanna a sholáthraíonn spás roinnte taitneamhachta agus áineasa, cosaint don bhithéagsúlacht, cáilíocht uisce, bainistiú tuilte agus oiriúnú don athrú aeráide.
BG1 Cuspóir 1: Líonra comhleanúnach, comhtháite agus éabhlóideach BG a bhunú ar fud Chontae Átha Cliath Theas le páirceanna, spásanna oscailte, fálta sceach, crainn lena n-áirítear crainn sráide poiblí agus mion-choillearnacha dúchasacha (Stíl Miyawaki), féaraigh, limistéir chosanta agus aibhneacha agus sruthanna agus sócmhainní glasa agus gorma eile a chruthaíonn naisc straitéiseacha, agus cuspóirí na Straitéise BG a chomhtháthú agus a ionchorprú ar fud na bpleananna agus na forbartha ábhartha úsáide talún sa Chontae.
BG1 Cuspóir 2: Straitéis BG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun feidhme agus faireachán a dhéanamh uirthi le linn saolré an phlean seo agus scóráil BG a bheidh oiriúnach don fheidhm a fhorbairt don Chontae a thacóidh le sainaithint, cosaint, breisiú agus bainistiú leanúnach an BG sa Chontae agus a chumasóidh measúnú agus faireachán ar idirghabhálacha BG sa Chontae.

BG1 Cuspóir 3:
Forbairt agus feabhsú rochtana íogaire agus nascacht idir réimsí spéisiúla ar mhaithe le háitritheoirí, fiadhúlra agus bithéagsúlacht, agus tírdhreacha sainiúla eile a éascú mar ghnéithe fócasacha do naisc idir spásanna glasa nádúrtha, leathnádúrtha agus foirmiúla nuair is indéanta agus a chinntiú nach bhfuil aon tionchar díobhálach (díreach, indíreach nó carnach) ann do chuspóirí caomhnaithe láithreáin Natura 2000 agus gnáthóga cosanta lasmuigh de láithreáin Natura 2000.

BG1 Cuspóir 4:
A éileamh go mbeadh BG lárnach i gcoincheap deartha agus leagan amach gach forbartha sa Chontae, lena n-áirítear, gan a bheith teoranta do, úsáid chónaitheach, tráchtála agus mheasctha trí BG a shainaithint go sonrach mar chuid den phlean tírdhreacha, ag sainaithint sócmhainní comhshaoil lena n-áirítear moltaí a dhéanann cosaint, bainistiú agus feabhsú ar shócmhainní BG a dhéanann naisc le líonraí áitiúla agus náisiúnta BG.

BG1 Cuspóir 5:
Leanúint ar aghaidh leis an idirchaidreamh le húdaráis áitiúla atá taobh linn d'fhonn cosaint agus feabhsú na gconairí tras-chontae BG a fheabhsú.

BG1 Cuspóir 6:
Comhoibriú le Comhairle Contae Chill Dara d'fhonn cur chuige coiteann i leith criosanna/spásanna glasa idir na lonnaíochtaí atá ag fáis laistigh de Chontaetha Átha Cliath Theas agus Chill Dara le linn saolré an Phlean Forbartha seo agus comhairle a chur ar na comhairleoirí maidir le haon chomhoibriú agus staidéar nó cur chuige atá beartaithe.

BG1 Cuspóir 7:
Conairí nasctha de mhion-choillearnaigh dúchasacha uirbeacha 'Miyawaki' a fhorbairt, le híosmhéid de 100m.cr., d'fhonn carbón a cheapadh agus an bhithéagsúlacht a spreagadh i limistéir thógtha oiriúnacha atá ann cheana, i bhfearainn pháirce de ghrád íseal, agus i limistéir eile de thailte criosaithe a mheastar a bheith oiriúnach agus cuí.

BG1 Cuspóir 8:
Céatadán na talún sa Chontae, lena n-áirítear talamh chónaithe, atá á bhainistiú ar son na bithéagsúlachta a mhéadú i rith saolré an phlean seo, lena n-áirítear tacú le seachadadh chuspóirí Phlean Pailneora an Chontae agus leanúint ar aghaidh ag fiosrú an chumais chun modhanna íseal-lomtha a úsáid le linn saolré an Phlean.

4.2 Comhthéacs Fhís

Is cur chuige dearfa onnghníomhach i leith talamhúsáide í an phleanáil BG atá dírithe ar réimse leathan seirbhísí éicea-chórais a sheachadadh. Is plean ilfheidhmeach é atá in ann sochair iomadúla agus frithpháirteacha chomhshaoil, shóisialta agus eacnamaíocha a sheachadadh. Tá beartais BG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas eagraithe faoin gcúig théama a leanas d'fhonn an réimse leathan seirbhísí agus sochair éiceachórais a sholáthraíonn siad a léiriú. Tugann na téamaí seo comhthacaíocht dá chéile, agus cabhraíonn na beartais shonracha le Líonra BG níos láidre agus níos seasmhaí a sholáthar.

Príomh-Théamaí:

1. Bithéagsúlacht	2. Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce	3. Seasmhacht Aeráide	4. Áineas agus Conláiste (Sláinte agus Folláine Daonna)	5. Oidhreacht Tírdhreacha, Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha

4.2.1. Bithéagsúlacht

Cuimsíonn an bhithéagsúlacht gach ceann de na cineálacha éagsúla beatha ar domhan agus na bealaí éagsúla a mbíonn na foirmeacha beatha seo ag idirghníomhú lena chéile agus lena dtimpeallacht. Tá an t-idirghníomhú casta a tharlaíonn idir na speicis agus na horgánaigh éagsúla riachtanach mar thaca agus mar chothú don bheatha dhaonna. Tá aer agus uisce glan, bia, leigheas agus na hacmhainní nádúrtha eile go léir atá riachtanach don bheatha laethúil ag brath ar ghnáthóga agus éiceachórais shláintiúla bithéagsúla a chosaint agus a fhorbairt. Tá an bhithéagsúlacht shláintiúil i gcroílár chur chuige na seirbhísí éiceachórais i leith na forbartha. Cabhraíonn éiceachórais agus bithéagsúlacht le tionchair athrú aeráide a mhaolú, trí fhuílleach uisce tuilte a ionsú nó trí chosaint a thabhairt dúinn in aghaidh teagmhais adhaimsire. Is stóir mhóra charbóin iad coillte, portaigh agus gnáthóga eile. Trí chosaint a thabhairt dóibh is féidir linn tiúchan na ngás ceaptha teasa a theorannú. Tá cur chuige onnghníomhach ag an bPlean seo maidir le bithéagsúlacht a chaomhnú agus a fheabhsú i gContae Átha Cliath Theas trí chosaint na ngnáthóg atá sa Chontae cheana a chur chun cinn agus gnáthóga díghrádaithe sa Chontae a athchóiriú agus ilroinnt gnáthóige a chomhrac trí aitheantas a thabhairt sa straitéis BG do chion na bithéagsúlachta i leith feabhsú na nasc agus na gconairí nua atá ann cheana agus naisc nua a chruthú mar chuid de líonra BG an Chontae

> “Is ionann an bhithéagsúlacht agus an inathraitheacht i measc orgánaigh bheo ó gach foinse lena n-áirítear, inter alia, éiceachórais talún, mara agus uisceach eile agus na coimpléisc éiceolaíocha a bhfuil siad ina gcuid díobh; áirítear leis seo éagsúlacht ghéiniteach laistigh de speicis, idir speicis agus in éiceachórais." Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Éagsúlacht Bhitheolaíoch.

Ó bhunchnoic Sléibhte Bhaile Átha Cliath go Gleann na Life agus na páirceanna áitiúla agus réigiúnacha atá eatarthu, tá réimse leathan de limistéir shaibhre bithéagsúlachta i gContae Átha Cliath Theas. Tugtar cosaint ag leibhéal Eorpach do roinnt de na gnáthóga seo faoi na Treoracha Éan agus Gnáthóga agus tá siad ainmnithe mar chuid de líonra Eorpach Natura 2000. Tá trí láthair Natura 2000 i gContae Bhaile Átha Cliath Theas: LCS Ghleann na Smól, Limistéar Caomhnaithe Speisialta agus Limistéar Cosanta Speisialta Sléibhte Bhaile Átha Cliath/Chill Mhantáin, (féach Caibidil 3: *Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha).*

Tá seacht láthair spéisiúlachta speisialta sa Chontae atá ainmnithe mar Limistéir Oidhreachta Nádúrtha molta, lena n-áirítear Gleann na Dothra, Gleann na Life agus Gleann Lug Mhóir. Cuirtear lán-úsáid na gcumhachtaí pleanála áitiúla chun cinn sa Phlean d'fhonn díghrádú sna limistéir seo a íoslaghdú. Tá speicis éagsúla plandaí, ainmhithe agus éin dhúchasacha ag cur fúthu sna páirceanna réigiúnacha agus áitiúla agus sna spásanna oscailte poiblí, agus is limistéir thábhachtacha bithéagsúlachta iad iontu féin. Tá sé d'aidhm sa Phlean bithéagsúlacht na spásanna oscailte poiblí atá ann cheana a fheabhsú agus forbairt pháirceanna agus spásanna nua áitiúla a chur chun cinn, d'fhonn an bhithéagsúlacht a chosaint agus a chur chun cinn ar fud an Chontae.

Tá ról ríthábhachtach ag speicis phailneoirí dúchasacha, amhail an bumbóg agus an bheach meala, i gcaomhnú bithéagsúlachta na hÉireann trí bharra, plandaí agus bláthanna a phailniú. Tá sé mar aidhm ag Plean Pailneoirí Uile-Éireann foráil a dhéanamh le pailneoirí a chosaint, tar éis an meath a tháinig orthu le blianta anuas mar gheall ar ilroinnt a ngnáthóga agus úsáid lotnaidicídí. Tá bearta éagsúla sa Phlean Náisiúnta atá dírithe ar thacú le speicis phailneora, ar nós úsáid lotnaidicídí a laghdú, móinéir de bhláthanna fiáine a chruthú agus minicíocht lomadh na spásanna oscailte poiblí a laghdú. Tá na moltaí seo curtha leis an Straitéis BG seo ag an gComhairle le cabhrú le bithéagsúlacht Chontae Átha Cliath Theas a chosaint.

Beartas BG2: Bithéagsúlacht
An líonra reatha BG a chosaint agus a chinntiú go ndéanann gach forbairt nua a gcion ar son BG, d'fhonn an bhithéagsúlacht a chosaint agus a fheabhsú ar fud an Chontae mar chuid de thiomantas Chomhairle Contae Átha Cliath Theas don Phlean Náisiúnta Bithéagsúlachta 2021-2025 agus Plean Gníomhaíochta *Bithéagsúlachta Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas,* 2020-2026*, an Creat Pleanála Náisiúnta agus Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiún an Oirthir (SSER)*.
BG2 Cuspóir 1: Ilroinnt a laghdú agus líonra BG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a fheabhsú trí naisc éiceolaíocha idir limistéir uirbeacha, láithreacha Natura 2000, Limistéir Oidhreachta Nádúrtha molta, páirceanna agus spásanna oscailte agus an líonra réigiúnach níos leithne trí na forbairtí nua go léir a cheangal i Líonra BG níos leithne.
BG2 Cuspóir 2: Chun bithéagsúlacht agus luach éiceolaíoch an ghréasáin GI atá ann cheana a chosaint agus a fheabhsú trí chosaint a dhéanamh ar an áit is indéanta (agus maolú nuair nach féidir a bhaint) gnéithe éiceolaíocha atá ann cheana lena n-áirítear seastáin chrainn, coillearnacha, fálta sceach agus sruthchúrsaí i ngach forbairt nua mar chuid riachtanach den phróiseas dearaidh agus tógála, an cur chuige réamhghníomhach sin chun soláthar a chur san áireamh chun láithreáin forbartha a iniúchadh tar éis tógála chun a chinntiú go bhfuil clúdach fálaithe cosanta de réir an phlean.

BG2 Cuspóir 3:
Deisiúchán siarghabhálach a dhéanamh ar ilroinnt gnáthóige agus foráil a dhéanamh le haghaidh athghiniúint flóra agus fána nuair a shainaithnítear laigí sa líonra trí na hidirghabhálacha nua BG a chur i bhfeidhm.

BG2 Cuspóir 4:
BG a chomhtháthú, agus limistéir atá le bainistiú le haghaidh bithéagsúlachta san áireamh, mar chuid riachtanach de gach forbairt nua de réir na riachtanas atá leagtha amach i gCaibidil 12: *Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht* agus beartais agus cuspóirí na caibidle seo.

BG2 Cuspóir 5:
Líonra fálta sceach an Chontae a chosaint agus a fheabhsú, go háirithe fálta sceach atá mar theorainneacha baile fearainn, paróiste agus barúntachta ag aithint a dtábhacht stairiúil agus cultúrtha i dteannta lena dtábhacht éiceolaíoch, agus clúdach fálta sceach a mhéadú ag baint úsáide as speicis dhúchasacha áitiúla lena n-áirítear tiomantas nach mbeidh aon ghlanchaillteanas fálta sceach ar aon suíomh forbartha agus cur chuige onnghníomhach a ghlacadh i leith cosanta agus cur chun feidhme.

BG2 Cuspóir 6:
Tacaíocht a thabhairt go leanúnach do Phlean Pailneora an Chontae agus é a leathnú trí bhainistiú agus faireachán ar láithreacha cosanta pailneora an Chontae mar chuid de thiomantas na Comhairle i leith fhorálacha a**n** *Phlean Náisiúnta Pailneoirí* 2021-2025.

BG2 Cuspóir 7:
Luach bithéagsúlachta limistéir bhonneagair crua in úinéireacht phoiblí a fheabhsú trí chrainn, féir agus speicis nua eile a chur, agus an bonneagar seo a chomhtháthú dá réir sa líonra foriomlán BG.

BG2 Cuspóir 8:
Gach céim is féidir a ghlacadh le tionchair mhéadú siamsaíochta sa líonra BG ar an mbithéagsúlacht a mhaolú, ag cur tionchair rothair streachailte, madraí, dróin, bruscair agus dumpáil mhídhleathach san áireamh.

BG2 Cuspóir 9:
Leas a bhaint as acmhainn iomlán na himlíne tearcúsáidte agus spásanna teorann na bpáirceanna trí fhéara fiáine agus fásra nádúrtha eile a chuireann feabhas ar bhithéagsúlacht agus ar ghnáthóga a mhéadú mar thaca don Phlean Náisiúnta Pailneoirí agus smaoineamh ar mhóinéir de bhláthanna fiáine a bheadh tairbheach don bhithéagsúlacht.

BG2 Cuspóir 10:
Feabhas a chur ar bhithéagsúlacht agus ar shláinte speiceas pailneoirí trí úsáid glifosfáit a chosc i bpáirceanna poiblí, in áiteanna súgartha poiblí, i ngairdíní pobail / cuibhrinn agus laistigh d'eastáit chónaithe, cibé acu ag foireann Údaráis Áitiúil atá fostaithe go díreach nó ag conraitheoirí príobháideacha.

4.2.2. Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce

Is gné thábhachtach uathúil den líonra BG iad sruthchúrsaí an Chontae. Is conairí bithéagsúlachta iad atá ríthábhachtach do réimse de speicis chosanta. Is féidir le bainistiú agus feabhsú meáite na sruthchúrsaí agus na limistéar bogaigh bearta éifeachtúla a sholáthar chun cabhrú le tuilte a bhainistiú agus cáilíocht uisce a fheabhsú.

Is iad Treoir an AE maidir le *Tuilte agus moltaí* Thuarascáil Náisiúnta Athbhreithnithe ar Bheartas Tuilte 2004 atá ag tiomáint bainistíocht tuilte in Éirinn. Déileálann an *Córas Pleanála agus na Treoirlínte um Bainistíocht Riosca Tuilte d'Údaráis Phleanála*, DECLG agus OPW (2009) agus Ciorclán P12 / 2014 DECLG leis an gcomhéadan idir bainistíocht riosca tuile agus an córas pleanála. Luaitear sna Treoirlínte nach mór do na céimeanna i bpróiseas an Phlean Forbartha agus a Mheasúnú Straitéiseach Comhshaoil tacaíocht a fháil ó anailís chuí ar riosca tuilte.

Ullmhaíodh Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte (SFRA) sa Chontae chun tacú leis an Measúnú Straitéiseach Comhshaoil ar Phlean Forbartha an Chontae. Rinneadh an measúnú de réir cheanglais na dTreoirlínte um Bainistíocht Riosca Tuilte. Is doiciméad ar leithligh é an Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte atá le léamh in éineacht leis an bPlean seo. *Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil, Beartas IE 4 Riosca Tuile.*

Conairí Bruachánacha

Is pointe fócasach do chuid mhór d'fhionnuisce an domhain iad na Conairí Bruachánacha. Feictear go bhfuil na limistéir seo tábhachtach ó thaobh próiseála bith-gheoicimicí agus soláthar seirbhíse éiceachórais dá éis. Tá ról cruthaithe acu maidir le gluaiseacht agus próiseáil truailleán uisce-iompartha a rialú. Tá eolas forleathan ar an ngaol idir ceantair bhruachánacha agus próiseáil cothaitheach, trí ghníomhú mar mhaoláin idir ceantair ardtailte agus uisce oscailte, cabhraíonn siad le truailleáin a chóireáil. Gníomhaíonn fásra bruachánach le sreabhadh, dríodar agus topagrafaíocht chun tionchar a imirt ar fhoirm cainéil, gnáthóg ionsrutha, dinimic cothaitheach, teocht agus patrúin sreafa.

Dá bhrí sin, cuireann baint amach fásra ardtailte agus bruachánach trí thalmhaíocht agus uirbiú isteach ar naisc uisce talún as a dtagann laghduithe ar cháilíocht uisce, simpliú bealaí srutha, córais theirmeacha agus sreafa nach bhfuil chomh seasmhach, agus ar deireadh thiar, sláine éiceachórais laghdaithe. Príomhfhoinse de chothaithigh agus de charbón tairbhiúil ionsrutha is ea an fásra bruachánach, tugann sé scáth do speicis atá íogair go teirmeach (m.sh. bradáin) agus bíonn tionchar díreach aici ar mhoirfeolaíocht na gcainéal (cobhsú bruach, foinse Bhruscar Mór Adhmadach).

Tá ainmniú agus cothabháil chonairí bruachánacha na bpríomh-shruthchúrsaí agus a gcraobh-aibhneacha riachtanach leis na seirbhísí éiceachórais a sholáthraíonn na sruthchúrsaí a uasmhéadú. Déanann maoláin fhásúla bruachánacha soláthar do na seirbhísí éiceachórais mar a leanas:

- → Idircheapadh agus laghdú thruailleán ionchasacha ó fhoinsí talmhaíochta agus uirbeacha araon;
- → Maolú uiscí tuile;

- Cobhsú bruacha;
- Méideanna rith chun srutha a laghdú;
- Soláthar gnáthóga agus tearmann;
- Conairí éiceolaíocha;
- Is foinse cothaithe tábhachtach é an bruscar plandúil a thiteann isteach sna sruthchúrsaí don bhithra insrutha;
- Scáthú teirmeach an tsruthchúrsa;
- Luach conláiste.

Beartas BG3: Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce
Luach nádúrtha, stairiúil, conláiste agus bithéagsúlachta shruthchúrsaí an Chontae a chosaint agus a fheabhsú. A cheangal go ndéanfar bainistíocht agus cosaint fhadtéarmach ar na sruthchúrsaí seo mar bhunghnéithe suntasacha de Líonra Bonneagair Ghlais an Chontae agus an Réigiúin agus idirchaidreamh a dhéanamh le Comhlachtaí Forordaithe ábhartha mar is cuí. Uiscí tuile a riar a oiread is féidir le linn aimsire neamhghnách tuile agus bithéagsúlacht agus conláiste a fheabhsú trí conairí bruachánacha a ainmniú agus srianta cuí a chur ar fhorbairt sna conairí seo.
BG3 Cuspóir 1: A chinntiú go ndéantar measúnuithe hiodramorfacha nuair a bhíonn an fhorbairt a bheartaítear laistigh de thailte atá go páirteach nó go hiomlán laistigh de na Conairí Bruachánacha a shainaithnítear mar chuid den Phlean Forbartha seo.
BG3 Cuspóir 2: A cheangal ar thograí forbartha atá laistigh de chonairí bruachánacha a thaispeáint conas is féidir sláine na conaire bruachánach a chothabháil agus a fheabhsú ag féachaint do bhainistíocht riosca tuile, bithéagsúlacht, soláthar seirbhíse éiceachórais, cáilíocht uisce agus hiodramoirfeolaíocht.
BG3 Cuspóir 3: Fásra bruachánach dúchasach a chur chun cinn agus a chosaint feadh gach sruthchúrsa agus a chinntiú go ndéantar maolán bruachánach fásúil 10m ar a laghad ó bharr bhruach na habhann a chothabháil / a athbhunú feadh gach sruthchúrsa laistigh d'aon suíomh forbartha.
BG3 Cuspóir 4: Lintéir atá ann cheana a nochtadh nuair is cuí agus de réir na moltaí ábhartha dobharcheantar chun an sruthchúrsa a athbhunú go caighdeáin éiceolaíocha inghlactha don bhithéagsúlacht nuair is féidir, feabhas a chur ar nasc gnáthóige agus líonra BG an Chontae a neartú.

Córais Inbhuanaithe um Dhraenáil Uirbeach (CIDU)

Cuidíonn gnéithe nádúrtha agus spásanna oscailte mar pháirceanna nó foraoisí le huisce stoirme a choinneáil agus a stóráil, ag cur moille lena insíothlú isteach sa chóras uisce agus ag scagadh truailleán. Ach mar gheall ar laghdú ar sholáthar spásanna oscailte agus rátaí pábhála neamhscagacha, féadfaidh limistéir uirbeacha a bheith faoi dhúshlán maidir le bainistiú uisce dromchla. Stiúirítear uisce chuig córais

draenála bonneagair liatha ach uaireanta sáraítear an cumas draenála linn fearthainne troime, agus tarlaíonn tuilte. Sreabhann truailleáin ón timpeallacht uirbeach isteach sa chóras uisce gan srian, agus d'fhéadfadh sé cáilíocht iomlán an uisce a laghdú. Is réiteach ar bhainistíocht uisce atá bunaithe ar nádúr é Córais Draenála Uirbeacha Inbhuanaithe (SuDS) a bhfuil sé mar aidhm aige aghaidh a thabhairt ar na saincheisteanna seo ar bhealach inbhuanaithe, trí phróisis insíothlaithe nádúrtha ón gcomhshaol a úsáid agus aithris a dhéanamh orthu.

Is é fealsúnacht SuDS aithris a dhéanamh ar an timthriall hidreolaíoch nádúrtha trí chur chun cinn; insíothlú, galú, galú, galú, uisce báistí a bhaint ag an bhfoinse agus uisce a stóráil go sealadach (urscaoileadh), trí mheascán nó trí shraith comhpháirteanna a thógáil chun 'traein bhainistíochta' a chruthú. Glactar go ginearálta leis na trí 'cholún' de chleachtas bainistíochta uisce stoirme inbhuanaithe mar:

(i) Ráta agus cainníocht an doirteadh uisce stoirme a laghdú,
(ii) cáilíocht an doirteadh uisce stoirme agus na ndobharlach a ghlacann leis a fheabhsú; agus
(iii) Luach conláiste agus bithéagsúlachta a sholáthar. Tá sé ríthábhachtach íogaireacht an chomhshaoil máguaird agus cáilíocht uisce le sruth a chur san áireamh le córais SUDS a fheidhmiú go rathúil, go háirithe agus aghaidh á thabhairt againn ar neamhchinnteachtaí athrú aeráide.

Cruthaíodh treoir maidir le dearadh, critéir agus feidhmiú SuDS faoi Staidéar Straitéiseach Draenála Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath (DODDS). Tabharfaidh cáipéis Treorach SuDS Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas tuilleadh treorach do lucht forbartha agus do pháirtithe leasmhara maidir le SuDS a fheidhmiú. Tá linnte agus bogaigh, draenáil inbhuanaithe, agus crainn uirbeacha i measc na mbearta SuDS a oireann don réimse poiblí agus do limistéir chomhroinnte. Le dearadh cúramach is féidir leis na gnéithe seo cabhrú leis an sráid-dhreach a fheabhsú. I measc na mbeart logánta a bhaineann go sonrach le suíomh tá díonta / ballaí glasa, stiallacha scagtha, gairdíní báistí, butaí uisce agus pábháil thréscaoilteach a ionchorprú nuair is cuí (féach Aguisín 4 agus Caibidil 11: *Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil* agus Caibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht*).

Polasaí BG4: Córais Inbhuanaithe Draenála

Córais Draenála Uirbeacha Inbhuanaithe (SUDS) a éileamh sa Chontae agus luach conláiste agus bithéagsúlachta na gcóras seo a uasmhéadú.

BG4 Cuspóir 1:
Rith chun srutha uisce dromchla ó fhorbairtí nua a theorannú trí Chórais Draenála Uirbeacha Inbhuanaithe (SuDS) a úsáid, trí réitigh uisce dromchla agus nádúr-bhunaithe a úsáid, agus a chinntiú go ndéantar SuDS a chomhtháthú i ngach forbairt nua sa Chontae agus iad a bheith deartha de réir Treoir Míniúcháin, Dearaidh agus Meastóireachta le haghaidh *Sustainable Córais Draenála Inbhuanaithe* 2022. (SuDS) Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

BG4 Cuspóir 2:
Traein chóireála SuDS a chuimsiú le linn an chéim dheartha mar a ndéantar bainistiú ar uisce dromchla go háitiúil i bhfo-dhobharcheantair bheaga seachas é iompar go córais mhóra agus a bhainistiú níos faide síos sa dobharcheantar.

BG4 Cuspóir 3:
A éileamh go mbeidh soláthar spás oscailte ilfheidhmeach i bhforbairtí nua chun soláthar a dhéanamh don éiceolaíocht agus bainistíocht inbhuanaithe uisce.

BG4 Cuspóir 4:
Chun a cheangal go gcríochnófar gach beart SuDS ar chaighdeán muirir a ghlacadh.

BG4 Cuspóir 5:
Gnéithe SuDS a chur chun cinn mar chuid de ghlasú na sráideanna uirbeacha agus tuaithe d'fhonn rith chun srutha ó shráideanna a shrianadh nó a mhoilliú ó dhul isteach sa líonra draenála stoirme.

BG4 Cuspóir 6:
Córais draenála uisce dromchla atá ann cheana féin a chothabháil agus a fheabhsú sa Chontae agus forbairt Córas Draenála Inmharthana (SuDS) a chur chun cinn agus a éascú, lena n-áirítear bogaigh chomhtháite thógtha, ag leibhéal áitiúil, ceantair agus Contae, chun an t-ast uisce dromchla a rialú agus cáilíocht an uisce a chosaint.

4.2.3 Athléimneacht Aeráide

Is ionann 'seasmhacht' agus an cumas chun frithghníomhú agus athshlánú a dhéanamh ó thurraingí agus ó shuaitheadh ón taobh amuigh, chomh maith leis an fhadbhreathnaitheacht le bheith ag súil le dúshláin sa todhchaí agus ullmhúchán onnghníomhach a dhéanamh ina leith. Aithnítear an t-athrú aeráide mar fhoinse domhanda suaithithe, a mbeidh tionchar aige ar fhás agus ar fhorbairt spásúil agus eacnamaíoch na hÉireann sna deacáidí atá romhainn. Freagraíonn an Plean don dúshlán seo agus cuireann sé cur chuige BG chun cinn a i bhfreagairt Chontae Bhaile Átha Cliath Theas d'fhonn a chinntiú go mbeidh an contae seasmhach in aghaidh thionchair athrú aeráide anois agus amach anseo.

Áirítear i measc iarmhairtí an athrú aeráide luaineacht i dteochtaí séasúracha, déine báistí níos mó agus níos mó stoirmeacha, rud a mhéadaíonn an dóchúlacht go mbeidh tuilte ann. Tá ceantair uirbeacha go háirithe soghabhálach do na hiarmhairtí seo. Ionsúnn tírdhreacha tógtha tríthoiseacha níos mó de sholas na gréine agus coinníonn siad é, ag cur le teocht áitiúil níos airde i gcomparáid le ceantair tuaithe. Tugtar 'Iarmhairt Teasoileán Uirbigh' air seo, agus is féidir leis costas fuaraithe foirgneamh a ardú, agus cur isteach ar chomport áitritheoirí agus chuairteoirí. Tá ceantair uirbeacha níos soghabhálaí do bháisteach dhian agus do stoirmeacha a fhaigheann an ceann is fearr ar chórais draenála uisce stoirme.

Beidh ról tábhachtach ag BG sa chomhrac in aghaidh athrú aeráide agus i maolú a chuid iarmhairtí. Cuireann limistéir chrainn, foraoise agus páirceanna an Chontae seirbhísí luachmhara ceaptha carbóin ar fáil, ag ionsú CO2 ón atmaisféar agus á

stóráil san ithir. Soláthraíonn plandáil crann agus idirghabhálacha áitiúla BG eile fuarú agus scáth i gceantair uirbeacha, agus cinntíonn siad timpeallacht inchónaithe chompordach d'áitritheoirí agus do chuairteoirí. Is féidir le plandáil BG agus SuDS ról tábhachtach a imirt chomh maith i rith chun srutha uisce stoirme.

Glasú Uirbeach

Tugtar Glasú Uirbeach ar idirghabhálacha a dhéanann mionathruithe ar cháilíocht, ar chainníocht agus ar rochtain spásanna uirbeacha glasa. Is féidir Glasú Uirbeach a bhaint amach trí spásanna nua uirbeacha a bhunú nó airíonna na spásanna atá ann cheana a athrú. Is féidir leis an bpróiseas tagairt do speictream leathan de bhearta ar féidir iad a infheidhmiú ag scálaí éagsúla i spásanna príobháideacha nó poiblí. Ina measc seo tá mion-pháirceanna, gairdíní uirbeacha, díonta / ballaí glasa, garraíodóireacht áineasa agus uirbeach/pobail agus d'fhéadfadh go n-áireofaí orthu rochtain éascaithe ar choillearnacha uirbeacha, foraoisí agus ceantair fhiadhúlra nádúrtha. Cuidíonn glasú uirbeach le truailliú aeir agus torainn a chomhrac, súnn sé isteach uisce báistí a d'fhéadfadh tuilte a chruthú murach é, cruthaíonn sé gnáthóg don fhiadhúlra áitiúil, agus tá sé léirithe go n-ardaíonn meanma sna daoine a fheiceann é, gur féidir leis trácht a cheansú agus tá fianaise áirithe ann gur féidir leis an choiriúlacht uirbeach a laghdú. Cuirtear an próiseas seo i bhfeidhm trí Fhachtóir Spáis Ghlas a chur i bhfeidhm.

Fachtóir Spáis Glas (GSF)

Feabhsófar cainníocht agus cáilíocht an bhonneagair ghlais a sholáthróidh forbairt nua trí Fhachtóir Spáis Ghlas (GSF) a chur i bhfeidhm do Bhaile Átha Cliath Theas. Is tomhas é an GSF a chuireann síos ar chainníocht agus ar cháilíocht na tírdhreachtaithe agus an BG thar limistéar sainithe spásúlachta Cuimsíonn an tomhas seo cóimheas a dhéanann comparáid idir an méid spáis ghlais agus an méid spáis neamh-thréscaoilteach 'liath' i suíomh ábhair. Mar uirlis phleanála, baintear úsáid as an gcóimheas seo chun measúnú a dhéanamh ar an gclúdach glas atá laistigh de láithreán agus ar thionchar na forbartha nua, bunaithe ar chainníocht agus ar cháilíocht an spáis ghlais nua a chuirtear ar fáil. Glacadh le fachtóirí glasaithe agus cuireadh i bhfeidhm iad ar fud na Ríochta Aontaithe, na hEorpa agus na Stát Aontaithe chun cabhrú lena chinntiú go gcuireann forbairt nua go dearfach leis an gcomhshaol áitiúil. Trí chinntiú go gcomhlíonann forbairt nua caighdeáin íosta maidir le soláthar BG tá sé mar aidhm ag an GSF rannchuidiú dearfach a chinntiú do bhithéagsúlacht, taitneamhacht, cáilíocht an aeir, bainistíocht uisce stoirme, rialú teochta agus seirbhísí éiceachórais eile. Tugann an GSF tosaíocht do ghnéithe BG atá ann cheana a choinneáil laistigh de shuíomh ábhair, chun tacú le cosaint líonra BG reatha an Chontae. Ag an am céanna, cinnteoidh an GSF go n-ionchorpraíonn forbairt nua gnéithe nua tírdhreachaithe agus BG, ag cur le feabhsú an líonra BG iomlán. Soláthraíonn Caibidil 12, alt 12.4.2 tuilleadh sonraí ar na riachtanais don GSF mar chuid d'iarratais phleanála.

Is ionann **díon glas** agus díon a bhfuil fásra de chineálacha éagsúla curtha air, lena n-áirítear féir, flóra, luibheanna agus glasraí. Is féidir díonta glasa a chuimsiú i bhforbairtí nua agus a shuiteáil go cúlghabhálach ar fhoirgnimh níos sine d'fhonn sochair éagsúla a bhaint amach. Is féidir leo cur leis an seasmhacht in aghaidh athrú aeráide, cabhrú le cáilíocht an aer agus teochtaí a fheabhsú agus uisce stoirme a choinneáil agus a scagadh chun brú ar an mbonneagar draenála a mhaolú. Ag brath ar an meascán plandaí a úsáidtear féadfaidh díonta glasa cur le bithéagsúlacht áitiúil, chomh maith le spásanna conláiste poiblí agus príobháideacha nua a sholáthar agus luachanna réadmhaoine a mhéadú. Is féidir le **Ballaí Glasa** sochair chosúla a sholáthar agus cur le dearadh agus le comhfhorbairt uirbeach.

Plandáil Crann

Níl aon cheist faoi luach na gcrann maidir le carbón a cheapadh. Rinneadh clúdach an cheannbhrat sa Chontae a mheas bunaithe ar shonraí a chuir Coláiste na hOllscoile, BÁC, ar fáil. Féach Figiúr 4.1. 4.1. Tá sé thar a bheith inmhianaithe go gcuirfí síneadh leis an gceannbhrat seo le linn shaolré an Phlean Forbartha. Nuair a mheastar a bheith iomchuí, tá cuspóirí a thacaíonn le plandú breise san áireamh in Aguisín 12: *Ár gComharsanachtaí iad freisin.*

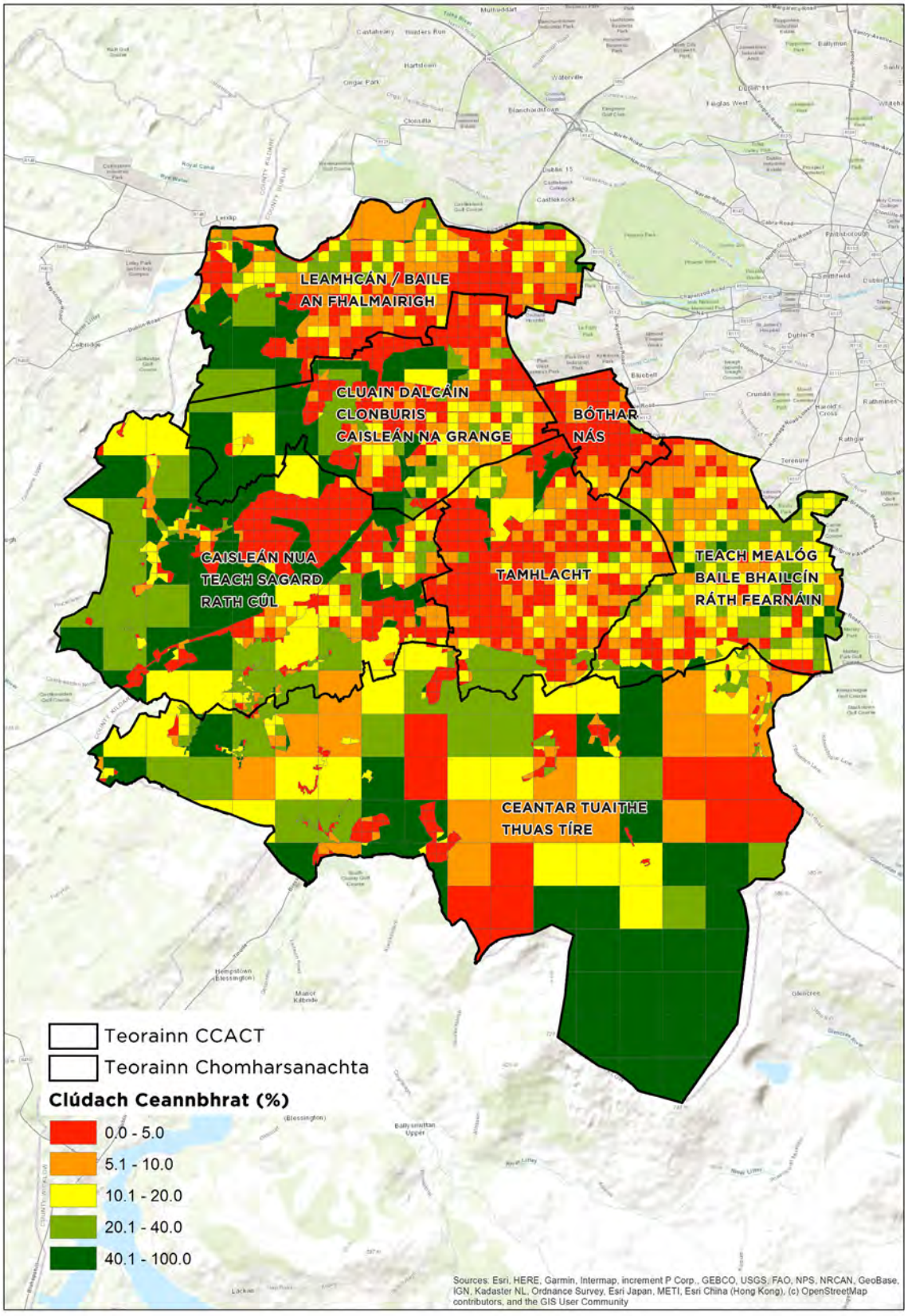

Figiúr 4.1: Clúdach Ceannbhrait Crann Comhairle Contae Átha Cliath Theas (Foinse: Roinn na Tíreolaíochta, UCD 2017)

Beartas BG5: Seasmhacht Aeráide

BG an Chontae a neartú i gceantair uirbeacha agus tuaithe d'fhonn seasmhacht in aghaidh turraingeacha agus suaithithe sa todhchaí a eascraíonn as athrú aeráide a fheabhsú.

BG5 Cuspóir 1:

An bhithéagsúlacht shaibhir agus na héiceachórais a chosaint agus a fheabhsú de réir chur chuige na seirbhísí éiceachórais i leith forbartha lena gcumasaítear maolú na dtionchar athrú aeráide, trí uisce tuile iomarcach a ionsú, maolán a sholáthar i gcoinne imeachtaí aimsire foircneacha, astaíochtaí carbóin a ionsú agus truailliú a scagadh.

BG5 Cuspóir 2:

Córas nádúrtha sruthchúrsaí an Chontae a chosaint agus a fheabhsú chun a luach seasmhachta in aghaidh tuile a ghabháil ar bhealach níos éifeachtaí.

BG5 Cuspóir 3:

A chinntiú go gcomhlíontar *Plean Gníomhú Athrú Aeráide Bhaile Átha Cliath Theas* agus forálacha Straitéis Bainistíochta Crann na Comhairle.

- → Clúdach ceannbhrait crainn an Chontae a mhéadú trí phlandáil bhliantúil, caomhnú cothabhála agus feabhsú crann, coillearnacha agus fálta sceach laistigh den Chontae a chur chun cinn trí speicis dúchasacha áitiúla a úsáid agus tacú lena gcomhtháthú i bhforbairt nua.
- → Láithreacha oiriúnacha a shainaithint le haghaidh crann nua uirbeacha lena n- áirítear mion-choillearnaigh i stíl Miyawaki, nuair is indéanta.
- → Tacú le cur chuige réigiúnach comhordaithe a chur i bhfeidhm maidir le crainn a chothabháil agus tacú le hobair an Ghrúpa Stiúrtha Réigiúnaigh ar Bhainistíocht Crann a bhfuil Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas ina rannpháirtí ann.
- → Bunú rianta crann a chur chun cinn i bpáirceanna poiblí ar fud an Chontae.
- → Plandáil choillearnach agus foraoise nua a chur chun cinn i spás oscailte agus i láithreacha páirceanna cuí sa Chontae.
- → 'Mion-choillte' a phlandáil i réimsí oscailte féaraigh mar thearmann don bhithéagsúlacht.
- → Aithníonn an Chomhairle go bhfuil crainn lánfhásta níos luachmhara ó thaobh ceapadh carbóin agus conláiste ná crainn óga.

BG5 Cuspóir 4:

Fachtóir an Spáis Ghlais (GSF) a chur i bhfeidhm do gach forbairt cháilitheach a chuimsíonn 2 aonad cónaithe nó níos mó agus aon fhorbairt ag a bhfuil achar urláir níos mó ná 500 m.cr. Ceanglófar ar fhorbróirí a léiriú conas is féidir leo riachtanas scórála íosta Fachtóir Spáis Ghlas (GSF) a bhaint amach bunaithe ar na caighdeáin idirnáisiúnta is fearr agus ar ghnéithe uathúla líonra BG an Chontae. Léireofar comhlíonadh trí Bhileog Oibre um Fhachtóir Spáis Ghlas (GSF) a chur isteach (féach Caibidil 12: *Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht, Alt 12.4.2).*

BG5 Cuspóir 5:
Bearta dearfa a chur chun cinn chun an talamh agus an ithir a chosaint d'fhonn díghrádú nó cailliúint acmhainní nádúrtha ithreach a sheachaint, séalú ithreach a íoslaghdú agus talamh éillithe a athshlánú.

BG5 Cuspóir 6:
Clúdach crann níos mó a sholáthar ar fud an chontae, go háirithe i gceantair ina bhfuil crainn gann.

BG5 Cuspóir 7:
A cheangal go gcuirfear díonta glasa agus ballaí glasa ar fáil, le sochair a sholáthar don bhithéagsúlacht agus mar chuid chomhtháite de Chórais Draenála Inbhuanaithe (SuDS) agus den Bhonneagar Glas, i bhfoirgnimh árasáin, tráchtála, fóillíochta agus oideachais, nuair is féidir agus bonn fianaise a fhorbairt le haghaidh riachtanas sonracha do dhíonta glasa mar chuid d'fhorbairt leanúnach straitéis SuDS na Comhairle.

BG5 Cuspóir 8:
measúnú riosca tuilte a chur i gcrích do Theach Sagard d'fhonn bithéagsúlacht, éiceachórais agus córais draenála atá ann cheana féin a athchóiriú agus a chosaint.

4.2.4 Áineas agus Conláiste (Sláinte agus Folláine Daonna)

Tuigtear go soiléir go mbíonn tionchar dearfa ag an dúlra agus an saol allamuigh ar shláinte agus ar fholláine an duine. Ag an am céanna tá níos mó feasachta ann faoin tionchar atá ag truailliú an aer ar shláinte an duine, agus na hiarmhairtí iomadúla diúltacha a bhíonn aige. Déanann cur chuige BG sa phleanáil na sochair atá in éiceachórais atá ag feidhmiú go sláintiúil do neacha daonna. Le fanacht sláintiúil agus leanúint ar aghaidh ag déanamh sochair do dhaoine, ní mór sláine na n-éiceachóras agus a mbithéagsúlacht a chosaint.

Cuireann líonra BG Bhaile Átha Cliath Theas go mór le meabhairshláinte agus le sláinte fhisiceach ár bpobal. Is ionaid áineasa tábhachtacha do na háitritheoirí agus do chuairteoirí iad na páirceanna agus na spásanna oscailte atá faoi úinéireacht phoiblí agus faoi bhainistíocht phoiblí ag an leibhéal áitiúil, comharsanachta agus réigiúnach. Is díol spéise taitneamhachta suntasach iad Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus is ceann scríbe móréilimh iad le haghaidh siúil, dreapadóireachta agus marcaíochta rothar. Feidhmíonn lán de na spásanna oscailte seo mar phríomhionaid bhithéagsúlachta, agus déanann na crainn, an fhoraoiseacht agus na coillearnacha scagadh ar charbón agus agus ar thruailleáin eile iontu, ag cur le cáilíocht an aeir. Le linn thréimhse an phlean seo caomhnóidh an Chomhairle na deiseanna áineasa seo agus tacóidh sí le tionscadail nua agus nuálaíochtaí ar nós Glasbhealach na Dothra, a chuirfidh feabhas agus éagsúlú breise ar na bealaí inar féidir le háitritheoirí agus cuairteoirí rochtain a fháil ar an dúlra sa Chontae agus taitneamh a bhaint as.

Is comh-thionscadal le Comhairle Contae Dhún Laoghaire Ráth an Dúin, Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair é Glasbhealach na Dothra a bheidh os cionn 17km ar fhad, agus a chuirfidh bealach comhtháite coisithe agus rothaíochta ar fáil ó na céanna i Lár Chathair Bhaile Átha Cliath go Gleann an Smóil i mbunchnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath. Beidh an struchtúr suntasach seo

comhtháite sa chóras páirceanna atá ann cheana d'fhonn rochtain shábháilte tharraingteach ar spás oscailte a sholáthar ar fud an Chontae. A Úsáidfear cur chuige réamhbhreathnaitheach mar seo chun deiseanna nua a shainaithint agus a chur chun cinn chun taitneamhacht agus feidhm líonra BG an Chontae a fheabhsú.

Tacóidh an Chomhairle le Plean Tiontú Sléibhte Bhaile Átha Cliath a fhéachann le foraoisí tráchtála i Sléibhte Bhaile Átha Cliath a thiontú ina gcoillearnacha dúchasacha agus measctha chun a luach bithéagsúlachta agus a taitneamhacht áineasa a fheabhsú. Tá deis ann freisin scrúdú a dhéanamh ar na háiseanna spóirt agus fóillíochta éagsúla atá lonnaithe ar fud an Chontae, lena n-áirítear páirceanna imeartha, páirceanna scátála agus spóirt uisce, chun athbhreithniú agus measúnú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir le hidirghabhálacha BG iomchuí a bhfeidhm agus a inrochtaineacht a fheabhsú tuilleadh.

Is féidir le **Réitigh nuálacha dearaidh** cabhrú le háiseanna traidisiúnta áineasa atá neadaithe sa tírdhreach, ar nós clóis súgartha agus páirceanna scátála, a chomhtháthú sa líonra áitiúil BG. Leis sin is féidir úsáid na spásanna seo a éagsúlú, agus cur chomh maith le bainistiú uisce stoirme. I gceantar na Saoirsí i mBaile Átha Cliath tá páirc scátála curtha le léanta agus plandáil chrann i bPáirc Weaver le spás ilfheidhme allamuigh a chruthú a fhreastalaíonn ar úsáid ghníomhach agus éighníomhach, chomh maith le margaí agus taispeántais faoin aer. Agus ar mhór-roinn na hEorpa is sampla í Páirc Scátála Lemvig de pháirc ilfheidhme áineasa a rinneadh as páirc scátála aon-fheidhme. Tá an limistéar scátála pábháilte fite fuaite le limistéir féaraigh curtha, chomh maith le cúirt bheag cispheile agus poll gainimh, ag soláthar spásanna scoite ach idirnasctha inar féidir le teaghlaigh agus cuairteoirí de gach aois imirt agus a scíth a ligean.

Déanann an Chomhairle bainistiú ar **chuibhrinn** ag Páirc Thigh Motháin i dTamhlacht, i bPáirc Chorcaí i gCluain Dolcáin, i mBaile na mBráthar i mBóthar na Bruíne, agus i Lána an Mhuilinn i mBaile Phámar. Is féidir le háitritheoirí íoc as na cuibhrinn seo a úsáid lena dtorthaí agus a nglasraí féin a fhás, rud a sholáthraíonn ar bhia inacmhainne sláintiúil. Tugann na cuibhrinn deis aclaíochta agus teagmhála sóisialta do dhaoine chomh maith, agus tá páirt thábhachtach acu i bhfeabhsú na bithéagsúlachta áitiúil. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag cosaint agus ag cur na gcuibhreann atá ann cheana agus chun cinn agus ag soláthar do cuibhrinn nua de réir athbhreithnithe ar sholáthar agus bainistíocht na gcuibhreann ar fud an Chontae.

Beartas BG6: Sláinte agus folláine Dhaonna
Inrochtain agus taitneamhacht áineasa BG an Chontae a fheabhsú d'fhonn sláinte agus folláine an duine a fheabhsú agus an timpeallacht nádúrtha ina dtarlaíonn an caitheamh aimsire a chosaint.
BG6 Cuspóir 1: Tacú le réimse spásanna oscailte agus áiseanna áineasa, atá oiriúnach do mhéid agus do limistéar na comharsanachta, atá in-oiriúnaithe agus in ann freastal ar úsáid éagsúil (Féach Caibidil 8: *Pobail agus Spás Oscailte).*
BG6 Cuspóir 2: An acmhainn fóillíochta agus conláiste a thairgeann páirceanna an Chontae a uasmhéadú trí Phleananna Bainistíochta a chur chun cinn a dhéanann soláthar ar son fheabhsú leanúnach ar shuíomh na bpáirceanna, na bithéagsúlachta agus na saoráidí áineasa.
BG6 Cuspóir 3: Bealaí atá inrochtain, tarraingteach agus sábháilte a sholáthar le lonnaíochtaí a nascadh le líonra BG an Chontae.
BG6 Cuspóir 4: A chinntiú go soláthraíonn gach forbairt cónaithe nua rochtain ar spás oscailte glas ilfheidhmeach, de réir fhorálacha Chaibidil 8: *Pobal agus Spás Oscailte* an Phlean Forbartha seo agus Straitéis Páirceanna agus Spáis Oscailte Chontae Átha Cliath Theas.
BG6 Cuspóir 5: Tacú le bealaí siúil agus bealaí rothaíochta nua a sholáthar i láithreacha oiriúnacha d'fhonn conláiste fóillíochta na gconairí BG a fheabhsú ar bhealach nach mbaineann d'fheidhmeanna éiceolaíocha na gconairí.
BG6 Cuspóir 6: Tionchar comhshaoil soilsithe seachtracha laistigh den líonra BG a íoslaghdú chun cothromaíocht inbhuanaithe a bhaint amach idir riachtanais áineasa ceantair, sábháilteacht bealaí siúil agus rothaíochta agus speicis sholas-íogaire ar nós ialtóga a chosaint (Féach Caibidil 3: *Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha* agus Caibidil 12 *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht*).
BG6 Cuspóir 7: Spásanna oscailte faoi úinéireacht phoiblí a fheabhsú le BG iomchuí breise lena n-áirítear idirghabhálacha nádúr-bhunaithe chun na seirbhísí a sholáthraíonn siad a fheabhsú agus a éagsúlú.
BG6 Cuspóir 8: Tacú, i gcomhaontú leis an údarás seachadta, le fuaráin uisce uisce poiblí lasmuigh a sholáthar feadh gach bealach rothair tiomnaithe nua agus amach anseo, soithigh in-athúsáidte a chur chun cinn agus an t-aistriú ó phlaisteach aonúsáide a spreagadh go gníomhach.

BG6 Cuspóir 9:
Scrúdú a dhéanamh ar an bhféidearthacht fálta sceach a phlandáil feadh bóithre chun cabhrú le torann agus truailliú aeir a mhaolú, agus chun taitneamhacht amhairc a mhéadú agus an bhithéagsúlacht a fheabhsú.

BG6 Cuspóir 10:
Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag cosaint agus ag cur na gcuibhreann atá ann cheana agus chun cinn agus ag soláthar do cuibhrinn nua de réir athbhreithnithe ar sholáthar agus bainistíocht na gcuibhreann ar fud an Chontae.

BG6 Cuspóir 11:
Tacú le rannpháirtíocht chuí dhaonna lena n-áirítear taithí céadfach aibhneacha agus uiscebhealaí, trí rochtain ar phointí amhairc agus ar láithreacha iascaireachta, ag féachaint don phríomhriachtanas le cosaint comhshaoil agus bithéagsúlachta.

4.2.5 Oidhreacht Tírdhreacha, Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha

Tá an oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus thógtha comhdhéanta den raon de shócmhainní nádúrtha saorga a bhfuil luach oidhreachta acu sa chontae. Tá limistéir atá tábhachtach don bhithéagsúlacht, ar nós sruthchúrsaí, coillearnacha agus sócmhainní cultúrtha ar nós séadchomharthaí, foirgnimh agus tírdhreacha tábhachtacha san áireamh.

Is cuid thábhachtach de charachtar Bhaile Átha Cliath Theas í an oidhreacht nádúrtha. Tá réimse ilghnéitheach tírdhreacha sa Chontae atá ina ngnáthóga tábhachtacha éiceolaíocha agus ina limistéir d'áilleacht nádúrtha chomh maith. Is cuid de chomhthéacs nádúrtha, cultúrtha agus tógtha iad bunchnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath, gleannta abhann na Dothra agus na Life agus an Chanáil Mhór, agus cuireann siad le suíomh agus le carachtar an Chontae, chomh maith le húsáidí áineasa tábhachtacha a sholáthar do na háitritheoirí (Féach *Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha*, Aguisín 9). *Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha).* Is deis í oidhreacht an Chontae chomh maith le níos mó cuairteoirí agus turasóirí a mhealladh chun an cheantair mar gheall ar a thaitneamhacht agus a áilleacht. Aithnítear iolrachas na luachanna sa Straitéis BG agus tá sé mar aidhm aici foráil a dhéanamh chun oidhreacht Bhaile Átha Cliath Theas a chosaint agus a bainistíocht agus a húsáid inbhuanaithe a chinntiú.

Cuireann an oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus thógtha le comhfhorbairt ag an leibhéal áitiúil. Tá gean cultúrtha agus mothúchánach ag daoine ar a dtimpeallacht nádúrtha. Cabhraíonn sé linn ár bpobail a léirmhíniú agus nasc a dhéanamh leis agus cothaíonn sé ómós áite agus comhtháthú pobail. B'fhéidir nach mbeadh cuma ró-thábhachtach ar ghnéithe áitiúla oidhreachta, ar nós páirc bheag, scata crann nó fiú líne d'fhál i gcomhthéacs níos leithne an Chontae. Tá líonra BG Bhaile Átha Cliath Theas níos mó ná suim a pháirteanna agus cuireann an oidhreacht áitiúil le líonra sláintiúil BG ar fud an Chontae a mbainfidh na háitritheoirí leas as.

Is dúshlán mór don Phlean é ár n-oidhreacht agus ár dtírdhreach a chosaint agus

bainistiú ar athruithe a dhéanamh air ar bhealach a fheabhsaíonn gnéithe oidhreachta agus tírdhreacha, struchtúir, foirgnimh, láithreáin agus áiteanna sainspéise seachas iad a laghdú.

Beartas BG7: Oidhreacht Tírdhreacha, Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha
Gnéithe tírdhreacha, nádúrtha, cultúrtha agus oidhreachta tógtha a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú, agus tacú le cuspóirí agus gníomhartha Phlean Oidhreachta an Chontae.
BG7 Cuspóir 1: Gnéithe oidhreachta nádúrtha, tógtha agus cultúrtha a chosaint, a chaomhnú agus a fheabhsú agus srian a chur ar fhorbairt a mbeadh tionchar diúltach aici ar na sócmhainní seo de réir fhorálacha Chaibidil 3: *Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha* an Phlean Forbartha seo.
BG7 Cuspóir 2: Carachtar tírdhreacha an Chontae a chosaint agus a fheabhsú trína chinntiú go gcoinníonn, go gcosnaíonn agus go bhfeabhsaíonn forbairt cuma agus carachtar an tírdhreacha, de réir fhorálacha Mheasúnú Carachtair Tírdhreacha Bhaile Átha Cliath Theas agus forálacha Chaibidil 3: *Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha* an Phlean Forbartha seo.
BG7 Cuspóir 3: Oibriú i gcomhar le húinéirí tailte feadh imlíne Choillearnach Ráth Chúil chun é a chosaint agus an fiadhúlra a úsáideann é agus na seirbhísí éiceolaíocha a sholáthraíonn sé a chosaint.
BG7 Cuspóir 4: BG7 Cuspóir 4: Coillearnach Ráth Chúil a fhorbairt mar chuid de rian dúlra/ siúlóide níos leithne ó Theach Sagard go Coill an Loig le haird ar a bithéagsúlacht, a fiadhúlra agus a luach éiceolaíoch atá fíorthábhachtach a chosaint.
BG7 SLO 1: An chonair fhiadhúlra ghlas reatha idir Teach Sagard agus Ráth Chúil a chothabháil agus an gá atá leis an gconair fhiadhúlra seo a chaomhnú a ionchorprú i bpleananna deartha agus forbartha Pháirc Ráth Chúil.
BG7 SLO 2: Chun cosaint agus méadú leordhóthanach na gCoillearnacha Uileuvial Ráth Cúil aitheanta laistigh den RU criosaithe a chinntiú, agus chun a luach mar bhonneagar glas a aithint agus na naisc fhéideartha le Lugg Woods agus Gleann Slade agus limistéir taitneamhachta eile, foráil d'úsáidí taitneamhachta éighníomhacha íogair a thugann aird ar a stádas larscríbhinn 1.

4.3 An Spásúlacht a Shainiú Creat

Tá líonra BG na Comhairle sainaitheanta agus mapáilte mar chuid d'fhorbairt na straitéise seo. Tá creat spásúil sainaitheanta do BG an Chontae atá comhdhéanta de

raon éagsúil de chineálacha gnáthóige agus tírdhreacha, ó ghleannta abhann agus mór-pháirceanna go gairdíní príobháideacha agus spásanna glasa uirbeacha agus láithreacha Natura 2000 agus NHA atá beartaithe san áireamh. Bhí tacair sonraí eile ina mbonn eolais don straitéis freisin, lena n-áirítear léarscáileanna tuilte agus conairí bruachánacha. Tá éagsúlachtaí i ndáileadh agus i gcáilíocht BG ar fud an Chontae. Ach tagann sócmhainní BG an Chontae le chéile chun líonra casta comhtháite de chomhpháirteanna a chruthú a bhfuil a luach iomlán níos mó ná suim na bpáirteanna.

4.3.1 Comhpháirteanna an Líonra BG

Déantar sainmhíniú spásúil ar líonraí BG de réir comhpháirteanna coiteanna éagsúla. Feidhmíonn Croí-limistéir mar ancairí i líonra BG. Is iad seo foinse agus ceann scríbe an fhiadhúlra agus is láithreacha iad ina dtarlaíonn na bun-phróisis éiceolaíocha. Is naisc fhisiceacha iad na conairí a cheanglaíonn líonra na gCroí-Cheantar le chéile. Bíonn siad ailínithe le sruthchúrsaí nó le spásanna oscailte líneacha de ghnáth agus ceadaíonn siad aistriú speiceas idir Croí-ghnáthóga. Is ceantair níos lú de spás glas iad na Céimeanna Aistir. Soláthraíonn siad bealaí malartacha gluaiseachta do na speicis laistigh den líonra iomlán agus cuireann siad leis an mbithéagsúlacht áitiúil. Déanann leagan amach spásúil na gcomhpháirteanna éagsúla seo agus a ngaol le chéile líonra spásúil BG eile. I gcomhthéacs Chontae Bhaile Átha Cliath Theas soláthraíonn na Croí-Limistéir seo naisc ní hamháin laistigh den Chontae féin ach leis na hÚdaráis Áitiúla eile atá ceangailte leis: Comhairle Chathair Bhaile Átha Cliath, Comhairle Contae Fhine Gall, Comhairle Contae Chill Mhantáin, Comhairle Contae Chill Dara agus Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin.

Tá príomhghnéithe agus comhpháirteanna chreat spásúil BG an Chontae sonraithe thíos:

- **Príomhlimistéir Mhóra Áirítear** i measc Croí-Cheantair Mhóra an Chontae Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus na páirceanna feadh Ghleann na Life a sholáthraíonn naisc láidre BG le contaetha atá taobh leis. Áirítear sna **Croí-Cheantair** eile mór-pháirceanna agus spásanna glasa poiblí, ar nós Páirc Bhaile Uaitéir agus Diméin Leamhcáin i nGleann na Life, agus Páirc Tigh Motháin agus Páirc Chorcaí. Leathnaíonn Limistéar Ordú Taitneamhachta Speisialta Ghleann na Life cosaint laistigh de Ghleann na Life ó Shéipéil Iosóid go Leamhcán. Is ionaid thábhachtacha bithéagsúlachta iad na croí-cheantair seo iontu féin agus feidhmíonn siad freisin mar shócmhainní tábhachtacha áineasa d'áitritheoirí agus do chuairteoirí Bhaile Átha Cliath Theas.

- Nascann líonra **Conairí** forluiteacha agus ilfheidhmeacha BG croí-cheantair an Chontae le Sléibhte Bhaile Átha Cliath, Gleann na Life, cúlchríoch tuaithe Chill Dara agus an líonra BG réigiúnach níos leithne. Cuimsíonn na conairí seo sruthchúrsaí den chuid is mó agus na criosanna bruachánacha a ghabhann leo, mar Abhainn na Life, na Dothra, agus na Camóige chomh maith leis an gCanáil Mhór. Tá dhá chonair fhéideartha bhreise atá ag teacht chun cinn feadh an imeall uirbeach aitheanta, atá buailte le teorainn Chontae Chill Dara (acmhainneacht chreasa ghlais / spáis ghlais) agus Chonair an M50.. Cuimsíonn conairí an líonra fairsing fálta sceach agus crainn atá ar fud an Chontae chomh maith. Téann na príomhchonairí trí na ceantair riaracháin in aice láimhe: Dún Laoghaire- Ráth an

Dúin, Cathair Bhaile Átha Cliath, Cill Dara agus Fine Gall. Beidh aird ag an Straitéis BG dá réir sin ar an ngá atá le cumarsáid agus comhoibriú trasteorann chun iad a bhainistiú go héifeachtach.

→ Faigheann na Conairí Áitiúla BG tacaíocht bhreise ó roinnt de Chonairí Straitéiseacha BG an Chontae, mar a léirítear i bhFigiúr 4.4. Déantar cur síos ar leithligh ar gach conair straitéiseach i dTábla 4.1, mar aon lena gcuspóirí gaolmhara. Tugtar breis mioneolais faoi na Conairí Áitiúla BG in Aguisín 4.

→ Tá roinnt spásanna glasa scoite níos lú i líonra BG an Chontae atá scaipthe ar fud a cheantair thógtha. Áirítear ina measc plásóga agus páirceanna agus spásanna glasa eile ar scála áitiúil. Feidhmíonn na spásanna seo mar **Chéimeanna Aistir** do speicis le bogadh ar fud an líonra níos leithne conairí agus croí-limistéir agus cuireann siad le raon de shochair áitiúla breise a bhaineann le caitheamh aimsire agus bainistíocht uisce stoirme.

→ Tá gnéithe áitiúla BG i lárionaid uirbeacha an Chontae lena n-áirítear crainn uirbeacha, spásanna oscailte níos lú agus gnéithe bainistiú uisce ar nós SuDS. Déanann an Straitéis BG iarracht na gnéithe seo a fheabhsú agus a chinntiú go mbíonn siad ceangailte leis an líonra BG níos leithne.

Leis an Straitéis seo déantar iarracht a chinntiú go mbeadh gach forbairt nua ag cur le líonra BG an Chontae. Soláthraíonn sé bearta chun na tréithe BG sa Chontae chena a chosaint agus a fheabhsú le soláthar do naisc le Céimeanna Aistir (ag cruthú Céimeanna Aistir) agus ar deireadh ag soláthar naisc le Conairí BG agus Croícheantair an Chontae agus an Réigiúin. Cuireann sé seo le maolú agus oiriúnú láidir ar athrú aeráide i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, rud a ligeann dúinn na spriocanna náisiúnta agus réigiúnacha dá dtagraítear i gcuid 4.0.1 thuas a bhaint amach.

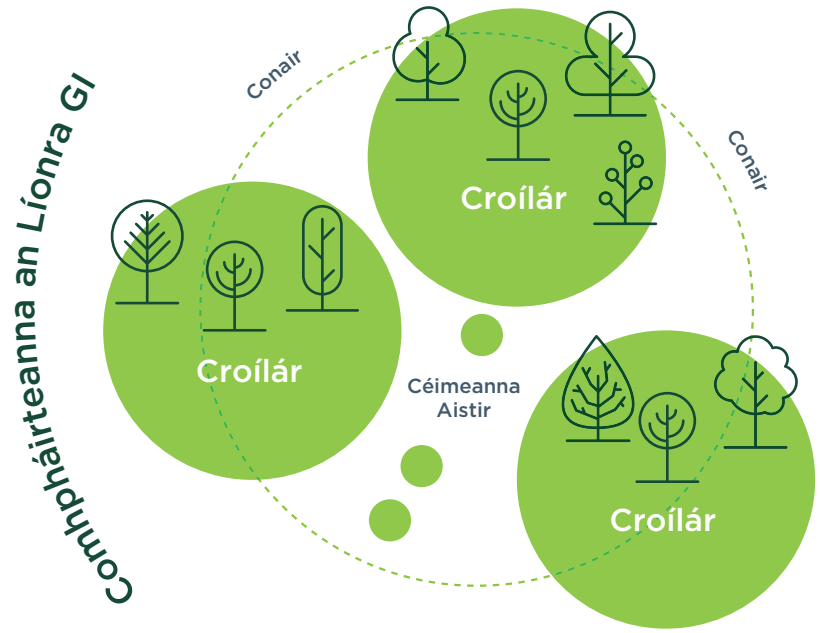

Figiúr 4.2: Comhpháirteanna i Líonra BG

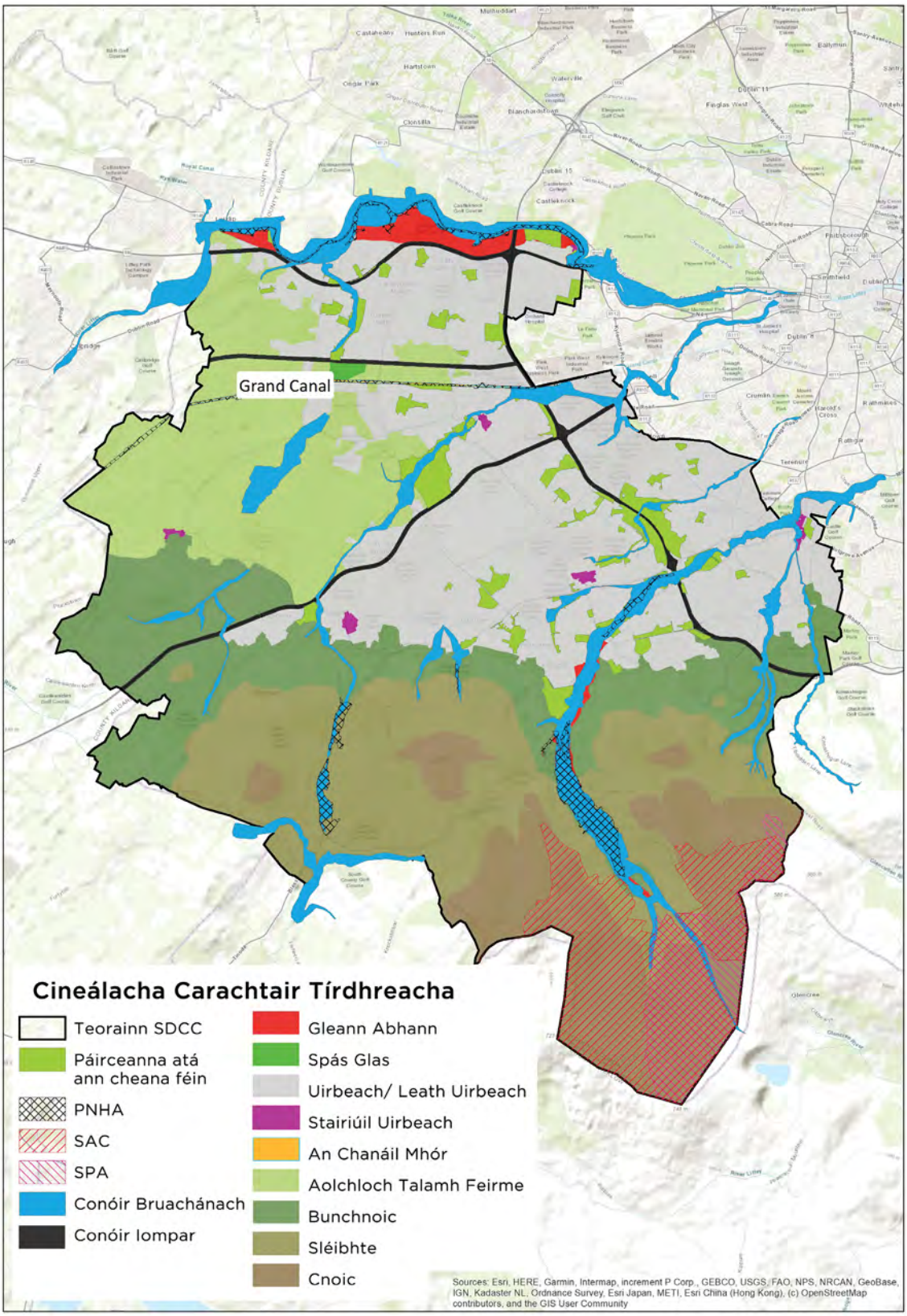

Figiúr 4.3: Gnéithe Tábhachtacha de líonra BG Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas

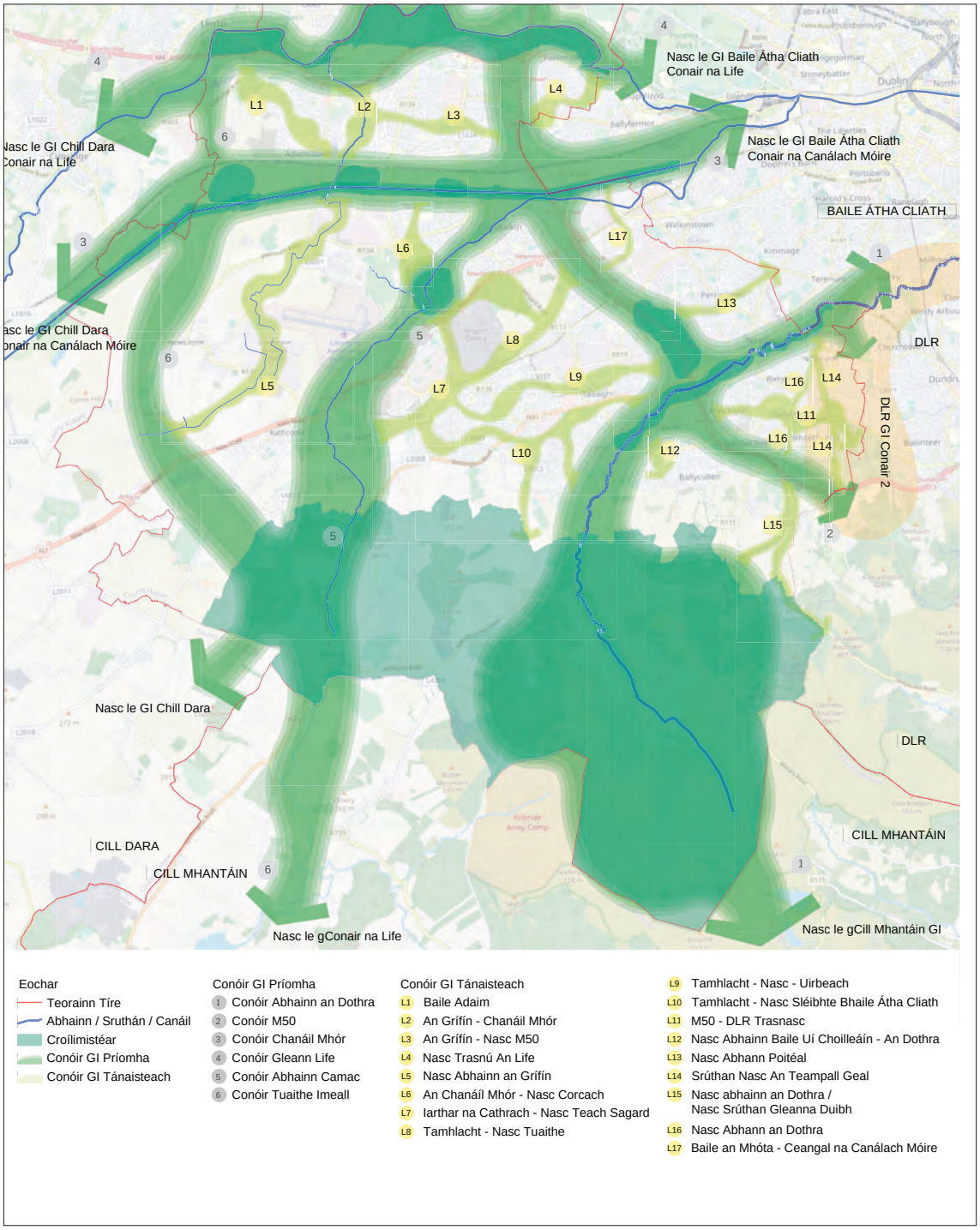

Figiúr 4.4: Léarscáil Straitéise don Bhonneagar Glas

4.3.2 Cuspóirí na gConairí Straitéiseacha

Tá cuspóirí gach ceann de na sé chonair straitéiseacha leagtha amach thíos i dTábla 4.1.

Tábla 4.1 Conairí Straitéiseacha Bonneagair Ghlais

Conair Straitéiseach 1: Anjainn An Dothra
Éiríonn Abhainn na Dothra i Sléibhte Bhaile Átha Cliath i nGleann an Smóil agus sreabhann soir ó thuaidh trí cheantair riaracháin Bhaile Átha Cliath Theas, DLR agus Chathair Bhaile Átha Cliath sula dtéann sí isteach san fharraige ag Imchuach na Canálach Móire i Rinn Éanna. Dá réir sin, tugann an Dothra deis uathúil chun líonra BG Bhaile Átha Cliath Theas a nascadh le líonra a chomharsana. Tá tréithe uathúla ag an Dothra mar abhainn uirbeach laistigh de phríomhchathair agus mar chonair thábhachtach BG don bhithéagsúlacht. Ag an leibhéal réigiúnach is conair Straitéiseach BG í an Dothra atá ag dul trí thrí chontae uirbeacha/fo-uirbeacha agus ag nascadh láithreacha éagsúla Natura 2000 agus le naisc chuig Sléibhte Bhaile Átha Cliath/Chill Mhantáin agus Muir Éireann. Conair láidir éiceolaíoch is ea an Dothra, le hacmhainn luachmhar bithéagsúlachta, agus gníomhaíonn sí mar thearmann agus mar chosaint don bhithéagsúlacht go ginearálta, agus go háirithe le haghaidh réimse leathan de speicis chosanta tríd an tírdhreach uirbeach - fíor-'Bhonneagar Glas'. I gcomhthéacs Eorpach, is cás an-leithleach é cruidíní, tomadórí, dobharchúnna agus loimprí a bheith i láthair feadh abhainn uirbeach ar nós na Dothra, go háirithe i bpríomhchathair. Tá páirceanna móra ar bhruacha na Dothra a sholáthraíonn conláiste agus áineas do dhaonra na cathrach. Rinneadh an fhorbairt is déanaí ar Bhealach Glas na Dothra mar thoradh ar chomhoibriú idir Comhairlí Bhaile Átha Cliath Theas, Chathair Bhaile Átha Cliath, agus Dún Laoghaire Ráth an Dúin. Leis an tionscadal seo cruthófar bealach glas 17km ag nascadh na céanna i lár na Cathrach i mBaile Átha Cliath le Tascumar Bhóthar na Bruíne ag Gleann an Smóil. Tá Baile Átha Cliath Theas freagrach as 14km den bhealach glas, ó Thaiscumar Bhóthar na Bruíne go Páirc Orwell i Ráth Fhearnáin. Beidh an Bealach Glas á úsáid ag coisithe agus rothaithe. Ní mór feabhsú a dhéanamh ar an gcomhshaol trína dtéann sé sa phleanáil don Bhealach Glas.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- Conair ilfheidhmeach BG a sholáthar ag trasnú agus ag nascadh na sléibhte, na gceantar uirbeach agus tuaithe agus ag nascadh le conairí réigiúnacha eile.
- Ról Chonair na Dothra a aithint, a chosaint agus a fheabhsú mar phríomhbhealach tríd an timpeallacht uirbeach don bhithéagsúalcht agus do speicis chosanta.
- Conair na Dothra a chosaint agus a fheabhsú mar limistéar oidhreachta, geolaíochta, conláiste speisialta agus caitheamh aimsire.
- Faireachán a dhéanamh ar aon tionchair dhiúltacha ar bhithéagsúlacht agus speicis chosanta a eascraíonn as gníomhaíochtaí áineasa agus bealaigh ghlasa agus aghaidh a thabhairt orthu, d'fhonn luach ard Chonair na Dothra a choinneáil mar nasc Bonneagair Ghlais tríd an gContae agus an réigiún.
- Deiseanna chun cáilíocht agus bithéagsúlacht imill bhruacha abhainn na Dothra a fhiosrú.
- Gnáthóga éiceolaíocha a fheabhsú agus a chothabháil feadh chonair na habhann chun soghluaisteacht a fheabhsú do speicis faoi chosaint agus tacú le seirbhísí éiceachórais eile mar shuímh phailneora, tanú tuile, agus spásanna le haghaidh áineasa le tionchar íseal.
- Leanúint le rialú speiceas ionrach neamhdhúchasach a chur i bhfeidhm laistigh den Chontae lena n-áirítear cois na Dothra, agus bearta rialaithe a chomhordú le páirtithe leasmhara eile, nuair is féidir, chun cur chuige comhoibritheach a chinntiú.
- Bonneagar glas agus gorm chonair na Dothra a chosaint agus nádúrthacht maolánacha bruachánacha na n-aibhneacha a athbhunú trí speiceas dúchasacha plandaí a chur agus forbairt nua a íoslaghdú laistigh de na ceantair mhaolánacha bruachánacha (taispeántar Criosanna Maolán bruachánacha ar Léarscáil BG a ghabhann leis an bPlean Forbartha).
- Speicis íogaire i nGleann na Dothra a chosaint agus a chinntiú nach mbíonn tionchar dochrach ag an fhorbairt nua áineasa i nGleann na Dothra ar speicis oíche.
- Carachtar agus conláiste suntasach Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú (Féach Caibidil 3: *Oidhreacht Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha)*.
- Gnéithe nádúrtha chrios maolánach bruachánach na Dothra a athbhunú agus plandáil speiceas plandaí dúchasacha a chur chun cinn.
- Na pleananna do Ghlasbhealach na Dothra a chur i bhfeidhm de réir Chuid 8 don scéim.

Croí-Cheantair agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair/ Céimeanna Aistir
Croí-Cheantair: Baile Átha Cliath / Sléibhte Chill Mhantáin Taiscumar Bohernabreena Gleann an tSúdra **Clocha Céime** Páirc Choill Tobair	→ Tacú le *'Plean Tiontú Coillte Shléibhte Bhaile Átha Cliath'* le Coillte Nature a chur i bhfeidhm i gcomhar le Comhpháirtíocht Shléibhte Bhaile Átha Cliath, d'fhonn an bhithéagsúlacht agus conláiste gníomhach físiúil a chur chun cinn. → Rochtain íogair fóillíochta ar Ghleann an Smóil agus ar Shléibhte Bhaile Átha Cliath a chur chun cinn ar bhealach nach gcuireann isteach ar a shláine mar chroí-limistéar bithéagsúlachta. → A chinntiú nach mbíonn tionchar dochrach ag cur chun feidhme Bhealach Glas na Dothra ar an mbithéagsúlacht, BG nó luach taitneamhachta Pháirc Ghleann na Dothra trí na moltaí/ceanglais mar atá leagtha amach sna tuarascálacha comhshaoil don scéim a fhorfheidhmiú. → Láithreacha a d'fhéadfadh soláthar a dhéanamh le haghaidh níos mó tanú ar uisce tuile, nó tanú uisce, a shainaithint agus iad a bhainistiú chun na críche seo. → Leanúint ar aghaidh le réimis bainistíochta féaraigh, fálta sceach agus tírdhreacha a fhorfheidhmiú le tacú leis an mbithéagsúlacht, agus le láithreacht éan a dhéanann nead ar thalamh go háirithe, i bPáirc Choill an Tobair.

Conair Straitéiseach 2: Conaire an M50

Is cuid thábhachtach é an M50 den bhonneagar náisiúnta iompair a nascann Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas le DLR, cathair CCBÁC agus Fine Gall. Cé go ngníomhaíonn sí chun nascacht na bithéagsúlachta agus na bpobal áitiúla a bhriseadh, aithnítear sa Straitéis BG go bhfuil deiseanna ann chun BG a fheabhsú ar feadh an M50.

Trasnaíonn an M50 conairí bithéagsúlachta Abhainn na Life, na Canála Móire, na Camóige, an Phoitéil, na Dothra, agus fo-aibhneacha an Teampaill Ghil agus na Dothra Bige. Trasnaíonn sé Páirc Líneach Ghleann na Dothra chomh maith agus déanann sé dhá leath de Pháirc Thigh Motháin. Tá réimse de spásanna oscailte eile agus de pháirceanna comharsanachta ar fáil feadh an imlíne, mar atá ag Baile an Mhóta, Cill na Manach, Cnoc Mitin, agus Baile Chuilin.

Tá deis ann le hidirnascadh na bpáireanna, na spásanna glasa agus na gconairí abhann atá suite feadh an M50 a shainaithint agus a fheabhsú. Áirítear sna bearta naisc bhreise thuaidh-theas do choisithe agus do rothaithe (m.sh. ag an gCanáil Mhór) chomh maith le naisc thoir-thiar nuair is féidir. Cabhróidh sé seo le nascacht bhreise BG a dhéanfaidh leas don bhithéagsúlacht agus do chuspóirí áineasa.

Síneann conair an M50 isteach i limistéar riaracháin Chomhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin go dtí an deisceart agus Comhairle Contae Fhine Gall ó thuaidh. Dá réir sin, tá deis bhreise ann chun feabhsúcháin BG a leathnú isteach sna contaetha seo chun tábhacht na conaire seo a bhreisiú m.sh. Is deis amháin den chineál sin an cumas atá ag naisc BG ón gContae go tailte ag Dún Sinche.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- → An nascacht atá idir na páirceanna agus na spásanna oscailte cheana féin ar dhá thaobh chonair an M50 a fheabhsú.
- → Naisc chonaire agus luach bithéagsúlachta a fheabhsú trí phlandáil chuí ar dhá thaobh Chonair an M50, chun na deiseanna a uasmhéadú chun truailliú torainn agus aeir a fheabhsú, taitneamhacht amhairc a mhéadú, bithéagsúlacht a fheabhsú agus conairí éiceolaíocha leanúnacha agus naisc ghlasa a sholáthar nuair is féidir sin i gcomhairle le TII / NTA.
- → Nascacht Chonair BG an M50 le líonra leathan BG Bhaile Átha Cliath a chur chun cinn, i gcomhairle le Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin agus Comhairle Contae Fhine Gall.
- → An cumas chun bonneagar feabhsaithe coisithe agus rothaithe a fheidhmiú idir conair na Canálach Móire agus spásanna glasa ag Cnoc Mitin a fhiosrú.
- → Naisc bhreise thuaidh-theas do choisithe agus do rothaithe (m.sh. ag an gCanáil Mhór) a shainaithint agus tacú leo, chomh maith le naisc thoir- thiar nuair is féidir.

Croí-Cheantair agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair / Céimeanna Aistir
Croí-Cheantair: Páirc Gleann na Dothra Páirc an Timóin Canáil Mhór Gleann na Life (Páirc Bhaile an Uisce) **Clocha Céime** Páirc Bhaile an Mhóta / An Fearann Nua Páirc Bhaile Uí Choileáin	→ Sásanna maoinithe AE ar son réiteach ar athrú aeráide a fhiosrú, féidearthacht éicea-dhroichead nó éicea-thollán trasna an M50 a fhorbairt nó a iarfheistiú d'fhonn nascacht éiceolaíoch a sholáthar idir an dá thaobh de Pháirc Thigh Motháin ar son na bithéagsúlachta agus ar son na bpobal áitiúla. → Sásanna maoinithe AE ar son réiteach ar athrú aeráide a fhiosrú, féidearthacht éicea-dhroichead nó éicea-thollán trasna an M50 a fhorbairt nó a iarfheistiú d'fhonn nascacht éiceolaíoch a sholáthar idir an dá thaobh de Pháirc Bhaile Choilín agus an Spás Glas ag Bóthar Chnoc na Seamar. → Feabhsú gnáthóige a chur chun cinn ag Páirc Bhaile Choilín.

Conair Straitéiseach 3: Conair na Canála Móire

Is príomhghné Náisiúnta den Bhonneagair Glas í an Chanáil Mhór, a ghníomhaíonn mar nasc mór éiceolaíoch agus áineasa idir Abhainn na Sionainne i lár na tíre agus Cathair Bhaile Átha Cliath mar a dtéann an chanáil isteach san fharraige. Mar Limistéar Oidhreachta Nádúrtha beartaithe, tá an Chanáil ag tacú le raon de phríomhsheirbhísí éiceachórais feadh a bealach iomláin agus cuireann sí bealach mór ar fáil do raon speiceas cosanta ó chúlchríoch tuaithe Bhaile Átha Cliath trí thimpeallacht uirbeach Chontae Bhaile Átha Cliath Theas.

Cé go bhfuil deiseanna suntasacha áineasa agus conláiste ar fáil ón gCanáil Mhór, ní mór na forálacha seo a bheith oiriúnach do stádas na Canála, nuair atá bithéagsúlacht á chailliúint, mar phríomhchonair bithéagsúlachta. Tá sé seo tábhachtach go háirithe san áit a mbuaileann an Chanáil le timpeallacht uirbeach Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, mar a bhfuil sé de chumas ag dlúis daonra níos airde agus an t-éileamh ar sholáthar áineasa nascacht réigiúnach éiceolaíoch na Canála a bhearnú agus a bhriseadh.

Is pointe mór croisbhealaí é Conair na Canálach Móire le Conairí Straitéiseacha aitheanta eile sa Straitéis seo: Conair an M50, an Chonair Imeallach Tuaithe / Uirbeach, agus Conair na Life-go-Life, agus nascann naisc áitiúla eile leis na réimsí eile de Conair Ghleann na Life. Tá deiseanna ann freisin nasc a dhéanamh le Bealach na Canálach Ríoga i gComhairle Contae Fhine Gall, ag leathnú an chumais le haghaidh nascacht bhreise BG i réigiún Bhaile Átha Cliath.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- → An Chanáil Mhór a chosaint agus a fheabhsú mar chonair ghlas éiceolaíoch, ag tabhairt aitheantais dá ról mar chonair náisiúnta/réigiúnach don fiadhúlra agus do sheirbhísí éicea-chórais éagsúla.
- → A chinntiú go dtugann an fhorbairt feadh na Canála Móire agus in aice léi, lena n-áirítear soláthar íogair saoráidí taitneamhachta agus áineasa, aitheantas do stádas éiceolaíoch na Canála, go seachnaítear ceantair agus gnéithe de bhithéagsúlacht agus d'íogaireacht oidhreachta, agus go sainaithnítear agus go gcuimsítear achair chúltaca nó ceantair mhaolánacha cuí.
- → Nascacht éiceolaíoch agus áineasa a éascú agus a fheabhsú idir Bhealaigh Ghlasa na Canála Móire agus na Canála Ríoga.
- → Idirghabháil a dhéanamh le páirtithe leasmhara feadh na Canála Móire le comh-chuspóirí a bhaint amach don ghné BG seo, gan tionchar diúltach a imirt ar sheirbhísí nádúrtha éiceachórais na Canála. Tréscaoilteacht agus rochtain ar an gCanáil Mhór a fheabhsú d'áitritheoirí agus do chuairteoirí ar bhealach nach spreagann ilroinnt gnáthóige.
- → A chinntiú go bhfeabhsóidh dearadh na saoráidí áineasa agus taitneamhachta feadh Chonair na Canála Móire carachtar an tírdhreacha trína dtéann sé (féach Aguisín 9 Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, le haghaidh sonraí faoi charachtar *Measúnú Carachtair Tírdhreacha Chontae Átha Cliath Theas,* le haghaidh sonraí ar charachtar an tírdhreacha).

Croí-Cheantair agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair / Céimeanna Aistir
Croí-Cheantair: Croí-Limistéir **Clocha céime:** Spásanna glasa ag Kishoge Spás glas i gCluain Bhorrais Scrobarnach ag Coolscuddan Spásanna Oscailte ag Deansrath agus Bawnogue Spás Oscailte agus dobharlach ag Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí.	→ Fálta sceach a chaomhnú agus a fheabhsú chun nascacht fheabhsaithe a sholáthar idir an scrobarnach ag Cúil Scadáin (ó thuaidh ó Chaisleán na Gráinsí Thiar) agus Conair BG na Canála Móire. → Maolánú breise plandáilte a bhunú ar feadh na Canála Móire sa Chill Mhór chun tionchar na ngníomhaíochtaí tionsclaíocha ag Eastát Tionscail na Páirce Thiar agus Eastát Tionscail an Nascbhóthair Thiar ó thuaidh a mhaolú agus luach bithéagsúlachta agus tírdhreacha / comhfhorbartha na gcanálacha a chaomhnú. → Feabhas a chur ar an mbithéagsúlacht laistigh de limistéir spáis oscailte ag gníomhú mar chéimeanna aistir in aice le Conair na Canála Móire.

Conair Straitéiseach 4: Conair Ghleann na Life

Trasnaíonn Abhainn na Life teorainn thuaidh an Chontae agus is conair BG í a bhfuil tábhacht réigiúnach léi. Soláthraíonn sé 'scamhóg ghlas' do Chathair / Chontae Bhaile Átha Cliath agus is príomhghné é den líonra BG réigiúnach níos leithne, ag rith óna foinse i Sléibhte Chill Mhantáin trí mhachairí Chontae Chill Dara agus trí Chontae Bhaile Átha Cliath go Lár Chathair Bhaile Átha Cliath áit a dtéann sí isteach sa bhfarraige.

Tá codanna d'Abhainn na Life ainmnithe mar Limistéir Oidhreachta Nádúrtha beartaithe, agus tá an chuid laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus Contae Fhine Gall faoi réir Ordú um Limistéar Taitneamhachta Speisialta. Léiríonn na hainmniúcháin seo éagsúlacht na ngnáthóga agus na speiceas cosanta a fhaigheann tacaíocht ón Life.

Soláthraíonn suíomh páirce maorga oscailte chodanna de Ghleann na Life deiseanna chun luach taitneamhachta amhairc agus tírdhreacha an ghleann a neartú agus bealaí coisithe agus rothaíochta atá deartha go cuí a chruthú atá in ann dul trasna an Chontae agus nasc a dhéanamh le taitneamhachtaí i gcontaetha tadhlacha.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- → Sárcharachtar agus éiceolaíocht Chonair Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú, mar aitheantas dá luach mar thírdhreach tábhachtach réigiúnach agus mar ghné BG a thacaíonn le gnáthóga, speicis agus seirbhísí éiceachórais thábhachtacha.
- → Luach fóillíochta agus taitneamhachta Chonair Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú, agus a íogaireachtaí comhshaoil a aithint.
- → An nascacht le an mbonneagar líonra BG réigiúnach máguaird a fheabhsú.
- → Forbairt Ghleann na Life mar líonra idirnasctha de thalamh páirce a éascú agus agus tacú le forbairt bealaigh ghlais a mheastar go cúramach i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, Comhairle Contae Fhine Gall, agus Comhairle Contae Chill Dara.
- → Bonneagar glas agus gorm laistigh de chonair Ghleann na Life a chosaint bunaithe ar na bunaithe ar na criosanna maolánacha bruachánacha atá ar taispeáint ar Léarscáil BG a ghabhann leis an bplean seo.
- → Carachtar agus conláiste suntasach Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú (Féach Caibidil 9: *Measúnú Carachtair Tírdhreacha Chontae Átha Cliath Theas,* le haghaidh sonraí ar charachtar an tírdhreacha).

Croí-Cheantair agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair / Céimeanna Aistir
Croí-Cheantair: Croí-Cheantair Limistéir ainmnithe faoi Ordú Limistéar Taitneamhachta Speisialta (SAAO) agus Limistéar Oidhreachta Nádúrtha (pNHA) lena n-áirítear: Diméin Leamhcáin Tailte Léigiún na hIodáile Tailte Naomh Edmondsbury Edmondsbury Tailte Ghalf- Chúrsa Hermitage Tailte Ospidéal an RíTailte King's Hospital Páirc Bhaile Uaitéir Páirc Bhaile an Uisce **Clocha Céime** Arda Leamhcáin Páirc Chora Leamhcáin Páirc Vessey Páirc Ghleann an GhríofaPáirc Ghleann Ghrífín	→ An choillearnach, na crainn agus na fálta sceach i nDiméin Leamhcáin a chaomhnú. → An cumas chun nascacht idir Diméin Leamhcáin agus tailte St. Edmundsbury a fheabhsú a fhiosrú. → An cumas chun rochtain fheabhsaithe ar thailte St. Edmondsbury ó Leamhcán a fhiosrú. → Coillearnacha agus fálta sceach i St. Edmondsbury a chaomhnú agus a fhiosrú. → An taitneamhacht áineasa le tacaíocht ó ghaireacht na habhann i nDiméin Leamhcáin a uasmhéadú. → Leanúint ar aghaidh le réimis bainistíochta féaraigh, fálta sceach agus tírdhreacha a fhorfheidhmiú le tacú leis an mbithéagsúlacht, agus le láithreacht éan a dhéanann nead ar thalamh go háirithe, i bPáirc Bhaile Uaitéir. → Plean a fhorbairt le rochtain ar Ghleann na Life chuig na tailte in úinéireacht phoiblí soir ó thuaidh ón Hermitage Clinic a bhainistiú. → Plandáil íogair a chur i bhfeidhm d'fhonn feabhas a chur ar leagan amach séadchomharthaí taifeadta, lena n-áirítear láithreán Chaisleán Woodville (Leamhcán), Séadchomhartha Taifeadta (uimh. DU017-006) chun cur le comhfhorbairt agus le taitneamhacht áitiúil.

Conair Straitéiseach 5: Conair Abhann na Camóige

Is í an chonair seo an comhéadan ginearálta idir na codanna uirbeacha agus tuaithe den Chontae. Leanann sí bealach na Camóige óna foinse i mbunchnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath trí cheantar uirbeach Chluain Dolcáin, ag sníomh trí Pháirc Chorcaí. Cé go bhfuil an brú uirbeach ag cur isteach ar abhainn na Camóige, tá speicis agus gnáthóga cosanta fós ann, agus is gné tábhachtach BG í an Chamóg dá bhrí sin.

Tá an-chumas sa chonair seo mar bhonneagar glas ag leibhéal réigiúnach a shníomhann trí limistéir uirbeacha de dhlús ard. Is ceart machnamh na rannóga lintéirithe a shoilsiú le solas an lae.

Tá sé de chumas ag forbairt an chomhéadain uirbeach/tuaithe an nascthacht atá ann cheana a scrios trí thaisme, don bhfiadhúlra agus do na pobail áitiúla araon. Dá bhrí sin, tá sé ríthábhachtach pleanáil chúramach a dhéanamh le prionsabail BG a chur san áireamh sa chrios comhéadain seo má tá BG na tuaithe le cosaint agus le corprú i bpobail nua agus i bhforbairtí fiontar.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- → Aon bhriseadh breise ar líonra an Bhonneagair Ghlais a sheachaint ag an imeall uirbeach agus na naisc éiceolaíocha reatha idir limistéir thógtha feadh na conaire seo a neartú.
- → An líonra BG a fheabhsú trí dhul i ngleic le fadhbanna cáilíochta gnáthóige feadh Abhainn na Camóige agus trí dheiseanna breise 'céimeanna aistir' a shainaithint feadh na habhann a chur san áireamh.
- → Luach éiceolaíoch BG agus nascacht na ngnéithe tírdhreacha atá cruthaithe mar chuid den bhforbairt cheadaithe a fheabhsú.
- → Soilsiú le solas an lae a lorg do na rannóga lintéir de Chonair na Camóige.
- → Tacú leis na prionsabail atá ag teacht chun cinn i gCreatphlean Bóthar an Náis agus tacú le eadóirseacht Abhainn na Camóige mar chuid den phróiseas sin.
- → Críochnú Bealaigh Glais a nascfaidh Páirc Chorcaí le Sráidbhaile Chluain Dolcáin a chur chun cinn agus ar aghaidh le Bealach na Canála Móire.

Conair Straitéiseach 6: Conair Imeall na Tuaithe

Tá an chonair seo tábhachtach do Bhaile Átha Cliath Theas agus don líonra réigiúnach BG níos leithne, ag soláthar nasc idir bunchnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath agus tailte ag Cill Mhantáin ó dheas, tríd an tírdhreach tuaithe a mharcálann an chuid thiar den Chontae leis an gCanáil Mhór agus Conairí Ghleann na Life agus atá nasctha le tailte ag Léim an Bhradáin i gCill Dara.

Aithníonn an nasc seo carachtar tírdhreacha tábhachtach agus oidhreacht tuaithe chonair thiar an Chontae agus léiríonn sé an réimse deiridh tírdhreacha sa Chontae a choinníonn a oidhreacht tuaithe ísealchríche, ag tacú lena phobail dhaonna agus lena bithéagsúlacht. Cuireann tírdhreach tuaithe na bpáirceanna agus na bhfálta sceach naisc éiceolaíocha suntasacha thuaidh- theas tríd an gContae le haghaidh seirbhísí éiceachórais agus do speicis mar ialtóga, broic, agus éin feirme. Soláthraíonn sé deis shuntasach freisin chun maolán glas a choinneáil le haghaidh soláthar bithéagsúlachta agus taitneamhachta do dhaoine idir fairsinge uirbeach an Chontae seo agus teorainn an Chontae le Contae Chill Dara.

Cothaíonn an chonair sócmhainní oidhreachta cultúrtha eile freisin, rud a léiríonn an stádas a bhí ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas roimhe seo mar sholáthraí táirgí talmhaíochta do chathair Bhaile Átha Cliath a bhí ag leathnú.

Cuspóirí Uileghabhálacha:

- → Bearta a shainaithint chun tírdhreach sainiúil tuaithe chúlchríoch thiar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chosaint, mar léiriú ar a luach ard mar sholáthraí seirbhísí éiceachórais agus mar shócmhainn oidhreachta cultúrtha don Chontae agus mar scamhóg ghlas idir lonnaíochtaí atá ag fás san oirthear agus san iarthar.
- → I gcomhar le Comhairle Contae Chill Dara fiosrú a dhéanamh ar na buntáistí a bhaineann le crios glas nó spás glas a sholáthar idir na lonnaíochtaí atá ag fás i gComhairlí Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus Chill Dara laistigh de shaolré an Phlean Forbartha.
- → Tacú le nasc inrochtana a fhorbairt idir Gleann na Life agus conairí na Canála Móire agus é a éascú.
- → Conair fheabhsaithe éiceolaíoch, áineasa agus taitneamhachta a chosaint agus sholáthar le nascadh le conairí Bonneagair Ghlais an chontae ar theorainn thiar an chontae.
- → Féidearthacht éicea-dhroichead nó éicea-thollán a fhorbairt nó a iarfheistiú thar bóthar an N7 agus an M4 a fhiosrú.
- → Deiseanna le bia a tháirgeadh go háitiúil a chur chun cinn trí chuibhrinn nó ar bhealaí eile mar is cuí.
- → Carachtar tuaithe na mbóithre atá ann a choinneáil, ag coinneáil fálta sceach agus líonraí de dhíoga draenála.
- → An cumas le haghaidh bealach conaire thiar a fhiosrú agus tacú leisle bealach marcáilte siúil / rothaíochta, ag úsáid bóithre poiblí, rianta siúil agus tailte inrochtana.
- → Breithniú a dhéanamh ar na deiseanna le haghaidh athchóiriú fálta sceach tuaithe lena n-áirítear teorainneacha baile fearainn agus teorainneacha páirceanna ársa eile.
- → Cion tairbhe na talmhaíochta i dtairgeadh bia d'ardchaighdeán agus i gcosaint na hoidhreachta nádúrtha a aithint agus cleachtais talmhaíochta atá báúil don chomhshaol a chur chun cinn.

Croí-Cheantair agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair / Céimeanna Aistir
Croí-Cheantair: Baile Átha Cliath/Sléibhte Chill Mhantáin Croí-Limistéir Gleann na Life **Clocha Céime:** Sráid an tSléibhe/Gleann an tSlade Airlie Park (atá á fhorbairt) Gailfchúrsa Leamhcáin Fálta sceach agus talamh coille	→ Tacú le 'Plean Tiontú Coillte Shléibhte Bhaile Átha Cliath' le Coillte Nature a chur i bhfeidhm d'fhonn an bhithéagsúlacht agus taitneamhacht ghníomhach fhísiúil a chur chun cinn.

Croí-Cheantair agus Céimeanna Aistir	Cuspóirí a bhaineann le Croí-Cheantair / Céimeanna Aistir
Croí-Cheantair: Páirc Chorcaí **Céimeanna Aistir Arda** **Leamhcáin Cora Leamhcáin** **Páirc Vesey** **Páirc Ghleann an Ghrifín** Sráid an tSléibhe / Gleann an tSlade Foraoise Lugg Páirc Ráth Cúil Spásanna oscailte ag Cathair Thiar Spásanna oscailte ag Coillearnach Ráth Cúil Ráth Cúil laistigh de chriosú RU	→ Fiosrú a dhéanamh ar dheiseanna féideartha chun cosáin áineasa atá ann cheana agus atá beartaithe ag Gleann Sláid a nascadh le Glasbhealach na Dothra atá ag teacht chun cinn d'fhonn rochtain chonláiste agus áineasa a fheabhsú. → Iniúchadh a dhéanamh ar na deiseanna féideartha chun coillearnacha Ráth Cúil a nascadh le cosáin áineasa atá ann cheana féin agus atá beartaithe ag Coill Lugg agus Gleann Slade. → Luach BG na gnéithe tírdhreacha nua-fhorbartha (lochanna srl) in larthar na Cathrach a fheabhsú. → Le spás oscailte in aice le Páirc Ráth Chúil, a forbraíodh mar chuid d'Fhorbairt Tailte an Mhuilinn, a choinneáil mar limistéar spáis oscailte agus nasc a sholáthar idir Ráth Chúil agus Teach Sagard. → Tacú le cur chun feidhme Bhealach Siúil Ghleann an tSláid. → Stádas Pháirc Chorcaí a chaomhnú agus a fheabhsú mar pháirc réigiúnach le haghaidh seirbhísí bithéagsúlachta agus éiceachórais (tuilte san áireamh). → Na Coillearnacha Gláracha ag Ráth Cúil a chaomhnú agus a chosaint laistigh den chriosú RU mar limistéar atá íogair ó thaobh an chomhshaoil de do bhithéagsúlacht agus do sheirbhísí éiceachórais a bhfuil tábhacht leo ag féachaint go hiomlán dá stádas larscríbhinn 1. → Coillearnach Ráth Chúil a fhorbairt mar chuid de rian dúlra/siúlóide níos leithne ó Theach Sagard go Coill an Loig le haird ar a bithéagsúlacht, a fiadhúlra agus a luach éiceolaíoch atá fíorthábhachtach a chosaint.

4.4 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide

Foinse Gáis Tí Ghlais (GHGanna)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
Beidh tionchar ag gach forbairt ar chomhshaol agus ar aeráid an Chontae. Tacaíonn an chaibidil seo le ról BG maidir le cuspóirí beartais AE, náisiúnta agus réigiúnacha a bhaint amach maidir le gníomhú aeráide agus a ról i ndéanamh áiteanna ar ardchaighdeán, forbairt inbhuanaithe agus naisc cháilíochta fadtéarmacha do bhithéagsúlacht agus do dhaoine ar fud an Chontae agus an réigiúin. Molann sé an smaoineamh gur féidir le haon fhorbairt beag nó mór cur le seirbhísí BG agus éiceachórais an Chontae agus tacú leo, rud a thabharfaidh an iliomad buntáistí.	I measc na mbeartas agus na gcuspóirí atá sa chaibidil seo tá: → Beartas uileghabhálach chun líonra ilfheidhmeach BG a chosaint, a fheabhsú agus a fhorbairt tuilleadh, ag úsáid cur chuige seirbhísí éiceachórais. → Léiríonn leagan amach as cúig réimse beartais téamaí an raon leathan seirbhísí agus tairbhí éiceachórais. Tugann na téamaí seo comhthacaíocht dá chéile, agus cabhraíonn na beartais shonracha le Líonra BG níos láidre agus níos seasmhaí a sholáthar. Is iad na téamaí seo: bithéagsúlacht, Bainistíocht Uisce Inbhuanaithe, Seasmhacht Aeráide, Áineas agus Conláiste (Sláinte agus Folláine an Duine) Tírdhreach, Oidhreacht Nádúrtha agus Chultúrtha. → Soláthraíonn sé creat spásúil do BG sa Chontae lena sainaithnítear Conairí straitéiseacha agus áitiúla BG agus a sholáthraíonn cuspóirí maidir le cosaint agus feabhsú na gconairí seo. → Molann sé toisc ghlasaithe uirbeach a fhorbairt lena chur i bhfeidhm ar gach forbairt nuair a fhorbrófar é.

Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Shláintiúil

Fís

Sampla ceannródaíoch i ndearadh uirbeach inbhuanaithe agus i gcomhfhorbairt shláintiúil a chruthú a sholáthraíonn áiteanna tarraingteacha, nasctha, beoga agus dea-fheidhmiúla le cónaí agus obair iontu, le cuairt a thabhairt orthu, agus le haghaidh caitheamh aimsire agus infheistíochta.

5.0 Réamhrá

De réir fhorálacha an *Chreat Pleanála Náisiúnta* (CPN) agus na *Straitéise Spásúla agus Eacnamaíochta Réigiúnaí* (SSER) tá tosca dearaidh agus carachtar ceantair ina dtosca criticiúla chun áiteanna a dhéanamh tarraingteach agus sainiúil. Is príomhthoisc é 'comhfhorbairt áite' a bhfuil sé mar aidhm aige an nasc idir daoine agus na háiteanna a roinneann siad a neartú, ag cruthú na gcineálacha cearta timpeallachtaí inar féidir le daoine le cónaí agus obair, cuairt a thabhairt orthu, agus le haghaidh caitheamh aimsire agus infheistíochta.

Féachann an Chomhfhorbairt Áite shláintiúil le féiniúlacht agus carachtar uathúil áiteanna a chosaint agus a fheabhsú agus feabhsúcháin ar fholláine an duine agus ar cháilíocht na beatha a thagann as idirghníomhaíocht daoine agus a dtimpeallacht a éascú. Cruthaíonn forbairt limistéar forbartha straitéisí nua in éineacht le tailte athghiniúna suntasacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas deiseanna chun comhfhorbairt áite láidir a fhorbairt sa Chontae, agus timpeallachtaí tarraingteacha inbhuanaithe a sheachadadh le maireachtáil iontu.

Bíonn ról tábhachtach ag an timpeallacht thógtha i bhfolláine an duine agus i rath agus i mbeocht an Chontae. Is ceart gach forbairt nua i gContae Bhaile Átha Cliath Theas a dhearadh agus a sheachadadh ar bhealach a thugann aitheantas dá thábhacht i rath an Chontae agus ár saoránach sa todhchaí.

Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite agus Gníomhú Aeráide Shláintiúil.

Is gné thábhachtach den chomhfhorbairt áite shláintiúil líonra gluaiseachta a sholáthar a cheadaíonn do dhaoine iompar poiblí agus bearta taistil gníomhacha a roghnú mar chéad rogha. Ní mór dúinn tacaíocht onnghníomhach a thabhairt do sheachadadh líonra iompair a thairgeann modhanna iompair níos sláintiúla do dhaoine, modhanna a chabhróidh le hastaíochtaí carbóin a laghdú agus brú tráchta a laghdú. Ba chóir sráideanna a dhearadh do dhaoine le bogadh agus taitneamh a bhaint astu, leis an spás comhroinnte ag na húsáideoirí go léir. Beidh ról lárnach ag an gcur chuige seo maidir le háiteanna níos tarraingtí a sheachadadh agus deiseanna a chruthú le bheith gníomhach go fisiciúil agus iarmhairtí diúltacha comaitéireachta carr-bhunaithe a laghdú.

Tá sé mar aidhm ag an bplean seo úsáid éifeachtach talún a bhaint amach le fócas ar ionaid uirbeacha lárnacha, agus dlús forbartha a bhaint amach a bheidh ábalta tacú le háiteanna beoga, dlúth, insiúil a thugann tosaíocht do ghluaiseacht coisithe. Tá foirm dhlúthfhorbartha ag teastáil le bearta den chineál sin a chur i bhfeidhm agus nuair a bhaintear amach go rathúil iad is féidir leo ról suntasach a imirt i ngníomhú aeráide, ag laghdú an ghá le taisteal i gcarranna agus astaíochtaí carbóin agus ag éascú deiseanna freisin chun foinsí fuinnimh níos inbhuanaithe agus in-athnuaite a úsáid.

Tá uimhreacha tagartha léirithe i dtéacs glas ar bheartais agus ar chuspóirí a mbeidh tionchar dearfach acu ar an aeráid.

Dá bhrí sin, tá na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach sa chaibidil seo fadréimseach agus tá siad ríthábhachtach chun ár sócmhainní timpeallachta nádúrtha

agus tógtha atá ann cheana a chothabháil agus a aithint agus, ag an am céanna, bainistiú agus tionchar dearfach a imirt ar sholáthar tithíochta agus fáis post inbhuanaithe, idirghabhálacha iompair agus bonneagair phobail laistigh den Chontae amach anseo. Beidh feabhsúcháin leanúnacha ar bhonneagar fisiceach ag teastáil chomh maith le áiteanna sláintiúla tarraingteacha a chruthú.

Cuirfidh cur i bhfeidhm na mbeart sin sa chaibidil seo agus i gcaibidlí ina dhiaidh sin nuair a dhéantar in éineacht iad go mór le comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe, dea-fheidhmiúla agus tarraingteacha a sheachadadh sa Chontae mar a léirítear i gCaibidil 12 den phlean seo.

5.1 Comhthéacs an Bheartais

Ní mór do bheartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith ag réiteach leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach pleanála mar atá leagtha amach sa *Chreat Pleanála Náisiúnta* (CPN) agus sa *Straitéis Spásúil Réigiúnach agus Eacnamaíoch* (SSRE).

Tá fís aonair leagtha amach sa CPN chomh maith le tacar comhroinnte spriocanna le haghaidh gach pobail ar fud na tíre ar a dtugtar 'Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta'. Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta a bhaineann go sonrach le seachadadh Comharsanachtaí inbhuanaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas a bhaineann le Fás Dlúth, Soghluaisteacht Inbhuanaithe, Inrochtaineacht Fheabhsaithe, Áiseanna agus Oidhreacht Fheabhsaithe, Bainistíocht Inbhuanaithe ar Bhonneagar, Rochtain ar Sheirbhísí Cúraim Leanaí, Oideachais agus Sláinte agus Aistriú chuig Pobal Ísealcharbóin Seasmhach Aeráide.

Tá roinnt cuspóirí eile ábhartha freisin ó thaobh Dearadh Ardchaighdeáin agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil a sheachadadh:

- **Éilíonn Cuspóir Beartais Náisiúnta 4 den CFN** ar údaráis phleanála *'A chinntiú go gcruthófar áiteanna uirbeacha tarraingteacha, inúsáidte, dea-dheartha, ar ardchaighdeán, a bhfuil pobail éagsúla agus chomhtháite iontu a mbaineann ardchaighdeán beatha agus folláine leo'.*

- **Ina theannta sin, leagtar amach i gCuspóir Náisiúnta Beartais 13** *'I gceantair uirbeacha, beidh cuimsiú caighdeán pleanála agus gaolmhara, lena n-áirítear airde foirgneamh agus páirceáil go háirithe a bheith bunaithe ar chritéir feidhmíochta a fhéachann le torthaí d'ardchaighdeán dea- dheartha a bhaint amach d'fhonn fás spriocdhírithe a bhaint amach. Beidh na caighdeáin seo faoi réir raon lamháltais a chumasóidh réitigh mhalartacha a mholadh chun na torthaí luaite a bhaint amach, ar choinníoll nach gcuirtear sábháilteacht an phobail i gcontúirt agus go ndéantar an comhshaol a chosaint go hiomchuí'.*

- **Luann Cuspóir Réigiúnach 9.10 den SSRE** *'Agus muid ag pleanáil chun áiteanna sláintiúla tarraingteacha a chruthú, is gá roghanna eile seachas an carr a sholáthar agus tosaíocht agus cur chun cinn a dhéanamh ar rothaíocht agus siúl i ndearadh sráideanna agus spásanna poiblí. Tabharfaidh údaráis áitiúla aird ar na Treoir phrionsabail maidir le 'Comhfhorbairt Áite Sláintiúil' agus 'Comhtháthú Úsáid*

Talún agus Iompar' mar atá leagtha amach san SSER agus sa bheartas náisiúnta mar atá leagtha amach in 'Forbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha' agus an 'Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha (DMURS)'.

Is iomaí cuspóir beartais náisiúnta agus réigiunach ábhartha eile atá ann. Déantar tagairt dóibh de réir uimhreacha i mbeartais agus i gcuspóirí aonair sa chaibidil seo agus leagtar amach go hiomlán iad in Aguisín 7.

5.2 Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe

De réir fhorálacha Sprioc 11 de Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, an CFN agus an SSRE, ciallaíonn seachadadh comharsanachtaí inbhuanaithe an timpeallacht cheart a chruthú le seachadadh tithíochta sábháilte agus inacmhainne, deiseanna fostaíochta, infheistíocht in iompar poiblí agus bealaí gníomhacha iompair a éascú, cruthaíonn sé spásanna poiblí glasa agus feabhsaíonn sé pleanáil agus bainistíocht uirbeach ar bhealach uilechuimsitheach.

Éilíonn chomharsanachtaí rathúla inbhuanaithe réimse seirbhísí agus saoráidí áitiúla, lena n-áirítear fostaíocht, áiseanna tráchtála, oideachais, sláinte, spioradálta, spioradálta, cathartha agus seirbhísí. Tá ról lárnach le himirt ag an bPlean Forbartha le seachadadh comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas a fheabhsú agus a éascú ar bhealach a choinníonn féiniúlacht shainiúil gach ceantair agus a chinntíonn go bhfuil rochtain ag áititheoirí ar raon leathan áiseanna den sórt sin. Is ceart go mbeadh na saoráidí seo inrochtain ó cheantair chónaithe ar bhealaí sábháilte áisiúla.

Polasaí DCC1: Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe

Tacú le forbairt comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe atá ceangailte le raon seirbhísí agus saoráidí áitiúla agus a dhéanann soláthar dóibh.

DCC1 Cuspóir 1:

A chinntiú go gcuireann forbairt chónaithe le cruthú pobail inbhuanaithe de réir cheanglais na *dTreoirlínte d'Údaráis Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha*, DEHLG (2009) (nó aon cháipéis a ghlacann a áit) lena n-áirítear na critéir dearaidh uirbeacha mar atá léirithe faoin *Lámhleabhar Dearaidh Uirbeach a ghabhann leis - Treoir Dea-Chleachtais*, DEHLG (2009).

DCC1 Cuspóir 2:
A chinntiú go soláthraíonn forbairt chónaithe, úsáide measctha agus forbartha cur chuige comhtháite agus cothrom i leith gluaiseachta, comhfhorbairt áite agus dearadh sráid- dreacha de réir cheanglais an Lámhleabhair Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha, DTTAS agus DEHLG (2013 mar atá nuashonraithe).

DCC1 Cuspóir 3:
Cáilíocht, atmaisféar, fuinneamh agus beogacht lárionaid uirbeacha a chosaint trí mheascán iomchuí d'úsáidí comhlántacha agus comhoiriúnacha lae agus oíche a chur chun cinn, lena n-áirítear úsáidí tráchtála, áineasa, cathartha, cultúrtha, fóillíochta agus cónaithe.

DCC1 Cuspóir 4:
Líonra na n-ionad uirbeach a threisiú mar láithreacha oiriúnacha d'fhorbairt nua úsáide measctha, ag cinntiú go mbeidh an comhthéacs atá ann cheana lena n-áirítear sócmhainní tógtha agus nádúrtha aitheanta, dearadh uirbeach, comhtháthú agus an poitéinseal nascachta mar bhonn eolais don fhorbairt.

DCC1 Cuspóir 5:
Athfhorbairt na nIonad Áitiúla tearcúsáidte a chur chun cinn sa Chontae mar mhoil chomharsanachta úsáide measctha nua ag leanúint ar aghaidh ag soláthar do mhiondíol agus do sheirbhísí áitiúla le meas ar charachtar uirbeach na gceantar seo, agus á neartú; ag cinntiú go gclóitear le hocht bpríomhphrionsabal dearaidh an 'Cur Chuige Plean' lena n-áirítear cáilíocht dearaidh, comhtháthú, inrochtain agus naisc leis na limistéir máguaird.

DCC1 Cuspóir 6:
Comharsanachtaí cónaithe a thógáil ar bhealach a bhfuil sé mar aidhm aige líon leordhóthanach tithe inacmhainne a sholáthar de réir na bhforálacha atá leagtha amach i Sprioc 11 de Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, an Chreat Pleanála Náisiúnta agus an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch i dtreo pobail inbhuanaithe fhadtéarmacha a sheachadadh.

5.2.1 Comharsanachtaí Inbhuanaithe a Sheachadadh 'Cur Chuige an Phlean'

D'fhonn pobail inbhuanaithe agus cáilíocht maireachtála níos sláintiúla agus níos fearr a sheachadadh do chách i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, tá ocht bpríomhphrionsabal leagtha amach sa phlean seo nach mór a chur i bhfeidhm i leith forbairtí nua sa Chontae.

Is ionann 'Cur Chuige an Phlean' maidir le comharsanachtaí inbhuanaithe agus rathúla a sheachadadh agus a chinntiú go ndéantar gach forbairt a dhearadh agus a fhorbairt timpeall na n-ocht bprionsabal ionas go mbainfear leas as gach deis chun an fhís do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a thiomáint agus a thacú chun áiteanna tarraingteacha, nasctha feidhmiúla maireachtála, oibre, cuairte, caitheamh aimsire agus infheistíochta a chruthú.

Tá feidhm leis na hocht bpríomhphrionsabal maidir leis na tailte go léir atá criosaithe chun forbartha sa Chontae agus don iliomad cineálacha forbartha agus talamhúsáide.

Maidir le tograí forbartha — gan síntí ar scála níos lú nach mbíonn tionchar acu ar réimse an phobail a chur san áireamh — ba cheart go dtacófaí leo le ráiteas ó dhuine atá cáilithe go cuí ina sonraítear 'cur chuige an phlean' a glacadh i ndearadh na forbartha, lena n-áirítear na hábhair agus na bailchríocha atá beartaithe agus ina léirítear conas a comhtháthaíodh na prionsabail uileghabhálacha chun comharsanachtaí rathúla agus inbhuanaithe a bhaint amach mar chuid den togra deartha.

Comharsanachtaí Inbhuanaithe

Gnéithe oidhreachta nádúrtha, cultúrtha agus tógtha agus eilimintí bonneagair ghlais atá ann a bhreithniú chomh maith le tosca sóisialta, eacnamaíocha agus comhshaoil a théann ibhfeidhm ar limistéar.	Dea-dhearadh uirbeach a chur chun cinn, a fhéachann le spásanna poiblí a chruthú atá beoga, sainiúil, sábháilte agus inrochtana agus a chuireann idirghníomhaíocht shóisialta chun cinn agus a éascaíonn í.	Iompar poiblí agus saoráidí iompair eile a chur chun cinn a mhaolaíonn spleáchas ar charranna, a chuireann siúl agus rothaíocht shábháilte chun cinn, agus a chabhraíonn le gluaiseachtaí inmheánacha sna de chomharsanachtaí.	Rochtain éasca ar phoist maithe agus cáilíocht mhaith beatha a bheith ar fáil don phobal i gcoitinne.
Comhthéacs	**Comhfhorbairt Áite Shláintiúil**	**Comharsanacht aí Nasctha**	**Geilleagar faoi Bhláth**
Réimse Poiblí Ionchuimsitheach Inrochtana	**Foirmagus Meascán Tógtha**	**Dearadh agus Comhábhair**	**Dearadh agus Ábhair**
Seirbhísí d'ardchaighdeán, bonneagar pobail agus spásanna oscailte inrochtana do chách.	Ómós ceart áite, cuspóir dearfach agus sainiúlacht áitiúil, le foirgnimh atá sábháilte agus úsáideach chomh maith le bheith tarraingteach le mórán spásanna glasa oscailte a mbeidh daoine in ann a gcuid ama a chaitheamh, a scíth a ligean agus imirt.	Cuireann sé meascán úsáidí chun cinn le méaduithe iomchuí ar dhlús agus airde foirgneamh sna suímh chearta ag uasmhéadú an líonra iompair atá ann agus an bonneagair atá ann cheana.	Dearadh, comhábhair agus bailchríocha ar ardchaighdeán agus tírdhreachú ar ardchaighdeán le prótacail chothabhála láidre do gach forbairt mhór chónaithe, tráchtála agus fostaíochta.

Figiúr 1: Ocht bPríomhphrionsabal Dearaidh

Soláthraíonn na breithnithe / prionsabail uileghabhálacha cur chuige iomlánaíoch le haghaidh na forbartha arna éascú ag gach ceann de na caibidlí a leanas sa phlean seo agus ní mór iad a chomhtháthú ar bhealach a aithníonn comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe agus a chuireann chun cinn go dearfach iad.

Polasaí DCC2: Uileghabhálach - Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe
Cruthú na gcomharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a chur chun cinn trí na hocht bpríomhphrionsabal dearaidh a chur i bhfeidhm chun seachadadh áiteanna tarraingteacha, nasctha agus dea-fheidhmiúla chun cónaí, obair, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu a chinntiú ar fud an Chontae.
DCC2 Cuspóir 1: A chinntiú go mbeidh ráiteas ó dhuine le cáilíochtaí oiriúnacha ag gabháil le hiarratais ar fhorbairt nua le mionsonraí faoin gcaoi a bhfuil 'Cur Chuige an Phlean' curtha san áireamh á chuimsiú i ndearadh na forbartha lena n- áirítear na comhábhair agus na bailchríocha atá beartaithe agus a thaispeánann conas a dhéantar na prionsabail uileghabhálacha d'fhonn comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a bhaint amach cuimsithe sa togra dearaidh.
DCC2 Cuspóir 2: A chinntiú go gcuireann an t-iarratasóir 'Cur Chuige an Phlean' i leith forbartha san áireamh agus go léirítear é le linn aon chomhairliúcháin réamhiarratais (faoi alt 247 den Acht Pleanála & Forbartha, 2000, arna leasú).

5.2.2 Comhthéacs Fhís

Is ionann comhthéacs agus carachtar agus suíomh an limistéir ina bhfuil an fhorbairt atá beartaithe le bheith suite. Cuimsíonn an comhthéacs stair nádúrtha chomh maith le stair dhaonna an limistéir; cumas na timpeallachta glactha, foirm na lonnaíochta, na bhfoirgneamh agus na spásanna; éiceolaíocht agus seandálaíocht an limistéir; an tírdhreach agus an suíomh ina bhfuil sé, agus na bealaí a théann tríd. Is túsphointe i ndearadh áite ar leith tuiscint agus measúnú críochnúil ar chomhthéacs fhoriomlán an tsuímh.

Tá Contae Átha Cliath Theas tar éis fás thart ar shráidbhailte Chluain Dolcáin, Leamhcán, An Caisleán Nua, Baile Phámar, Ráth Cúil, Ráth Fearnáin, Sagard, Tamhlacht agus Teampallóg. Tá gnéithe uathúla ag baint le gach ceann de na sráidbhailte sa chomharsanacht seo, agus tá réimse éagsúil de sheirbhísí gairmiúla agus miondíola iontu ag freastal ar a bpobail áitiúla. Taobh leis seo, d'fhorbair ionaid uirbeacha nua thar na blianta thart ar na ceantair cónaithe difriúla. Is fócais thábhachtacha iad na hionaid áitiúla agus ceantair seo don phobal áitiúil agus tá a bhféiniúlacht féin acu a soláthraíonn ómós áite do na comharsanachtaí seo.

Agus fás á éascú le fiche bliain anuas, forbraíodh Baile Adaim mar chomharsanacht inbhuanaithe laistigh de limistéar fáis straitéiseach. Tá Cluain Buiríosa agus Lár Bhaile Thamhlachta in éineacht le tailte athghiniúna laistigh de Chomharsanacht Thamhlachta níos leithne aitheanta mar cheantair atá in ann freastal ar fhás suntasach sa todhchaí thar shaolré an phlean seo agus pleananna eile amach anseo. Tá

acmhainneacht bhreise forbartha i dtailte athghiniúna Bhóthar an Náis a bheidh faoi réir creata mionsonraithe forbartha i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Tharla forbairt freisin i gceantair ina bhfuil Pleananna Ceantair Áitiúla i bhfeidhm, a sholáthraíonn creata forbartha sna ceantair sin.

Beidh sé ríthábhachtach maidir le dearadh ardchaighdeáin agus déanamh áiteanna sláintiúla a chinntiú go mbeidh gach forbairt nua ag freagairt ar bhealach dearfach dá timpeallacht agus go gcuirfidh sí go mór leis an aidhm fhoriomlán comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sholáthar i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

Polasaí DCC3: Comhthéacs Comharsanachta
Tacú le tograí a chuireann ar bhealach dearfach le carachtar agus suíomh limistéir agus iad a éascú.
DCC3 Cuspóir 1: A chinntiú go gcuireann forbairt nua le carachtar agus suíomh an cheantair mhóir ina bhfuil forbairt bheartaithe suite ar bhealach dearfach ag cur na bhforálacha atá leagtha amach i gCaibidlí 3 agus 4 den Phlean seo san áireamh agus aird á tabhairt ar na riachtanais atá leagtha amach i gCaibidil 12 Cur chun Feidhme agus Faireachán maidir le ráitis dhearaidh. *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht maidir le ráitis* dearaí.
DCC3 Cuspóir 2: Carachtar speisialta chroílár stairiúil na sráidbhailte a chosaint agus a chaomhnú agus a chinntiú go mbeidh tuiscint iomlán ar oidhreacht seandálaíochta, ailtireachta, uirbeach agus tírdhreacha gach sráidbhaile mar bhonn eolais don chur chuige dearaidh maidir le forbairt, bonneagar agus athnuachan nua, ag tabhairt aitheantais do charachtair agus comhthéacs ar leith na Limistéir Chaomhnaithe Ailtireachta (LCA).
DCC3 Cuspóir 3: Caighdeáin agus dlúis dearaidh a chur chun cinn agus cloí leo i lár sráidbhailte atá bunaithe ar an sráidbhaile máguaird agus ar chomhthéacs stairiúil agus tréithe sainiúla gach baile nó sráidbhaile a fheabhsú i dtéarmaí dearaidh, scála, foirme agus bailchríocha seachtracha.
DCC3 Cuspóir 4: Carachtar speisialta chroílár stairiúil shráidbhaile traidisiúnta Bhaile Phámair a chosaint agus a chaomhnú agus a chinntiú go mbeidh tuiscint iomlán ar oidhreacht seandálaíochta, ailtireachta, uirbeach agus oidhreacht tírdhreacha an tsráidbhaile mar bhonn eolais don chur chuige dearaidh maidir le forbairt agus athnuachan nua, go háirithe Limistéir Chaomhnaithe Ailtireachta (LCA) agus chun níos mó meáchain a sholáthar don chuspóir seo ná do bheartais tríú páirtithe agus / nó foráil a dhéanamh i gcás go dtabharfar tosaíocht do bheartais tríú páirtí, gur cheart go n-aithneodh cur chun feidhme na mbeartas sin an chaoi a bhfuil an cuspóir CDP seo ag fáil tosaíochta agus freastal á dhéanamh air sa chur i bhfeidhm.

DCC3 Cuspóir 5:
Caighdeáin agus dlúis dhearaidh i sráidbhaile traidisiúnta Bhaile Phámair a chosaint agus a chaomhnú, a mbeidh an comhthéacs stairiúil mar bhonn eolais dóibh agus a fheabhsaíonn tréithe sainiúla an tsráidbhaile i dtéarmaí dearaidh, scála agus bailchríocha seachtracha agus níos mó meáchain a sholáthar don chuspóir seo ná do bheartais tríú páirtithe agus / nó a fhoráil, i gcás ina dtabharfar tosaíocht do bheartais tríú páirtí, gur cheart go n-aithneodh cur chun feidhme na mbeartas sin an chaoi a bhfuil tosaíocht á thabhairt don chuspóir CDP seo agus freastal air sa chur i bhfeidhm.

DCC3 Cuspóir 6:
A chinntiú go mbeidh meas ag foirgnimh níos airde i gceantair bhunaithe ar an gcomhthéacs máguaird agus go gcuireann siad airde agus a dtionchar ar sholas agus an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith acu ar phobail atá ann cheana san áireamh chun comhsheasmhacht a chinntiú maidir le Comhfhorbairt Áite Sláintiúil.

DCC3 Cuspóir 7:
Déanfar aon fhorbairt ar thailte RES-N (Cill an Ardáin agus Baile Chuilinn / An tSeanchúirt) atá in aice leis an gCrios Tuaithe ar Léarscáil 9 a dhearadh, a shuíomh, a scálú agus a sheirbhísiú ar bhealach nach mbainfidh carachtar agus tírdhreach na timpeallachta glactha ag cur a ghaire don chrios HA-DM san áireamh.

DCC3 Cuspóir 8:
Airde réasúnta a áireamh i sráidbhailte oidhreachta a bheidh ar aon dul leis na foirgnimh atá ann faoi láthair agus báúil le comhdhéanamh na sráidbhailte oidhreachta seo.

DCC3 Cuspóir 9:
Suíomh na ngnéithe seandálaíochta agus stairiúla atá ann cheana a chaomhnú, a ionchorprú, a fheabhsú agus freagairt dóibh, lena n-áirítear ceapacha burgáiste agus láithreáin tithe túir mar a dtagann siad chun cinn.

5.2.3 Áit a dhéanamh

Féachann an chomhfhorbairt áite shláintiúil le féiniúlacht agus carachtar uathúil áiteanna a chosaint agus a fheabhsú agus feabhsúcháin ar fholláine an duine agus ar cháilíocht na beatha a thagann as idirghníomhaíocht daoine agus a dtimpeallacht a éascú. Tá an dea-dhearadh uirbeach mar bhonn faoin gcomhfhorbairt áite, a fhéachann le spásanna poiblí a chruthú atá beoga, sainiúil, sábháilte agus inrochtana agus a chuireann idirghníomhaíocht shóisialta chun cinn agus a éascaíonn í. Éilíonn comhfhorbairt áite shláintiúil go ndéanfar na hocht bprionsabal lárnacha a sheachadadh ar bhealach iomlánaíoch chun an bonneagar sóisialta agus fisiceach a fheabhsú.

Tá soláthar bearta dearaidh uirbeacha uilechuimsitheacha ar ardchaighdeán ríthábhachtach chun comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sholáthar laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, ag cruthú áiteanna sláintiúla, tarraingteacha agus inrochtana chun cónaí, obair, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a

dhéanamh iontu.

Polasaí DCC4: Comhfhorbairt-áite Fholláin
Comharsanachtaí tarraingteacha, nasctha, beoga agus dea-fheidhmiúil a chur chun cinn mar áiteanna le cónaí agus obair iontu, cuairt a thabhairt orthu, sóisialú agus infheistíocht a dhéanamh iontu.
DCC4 Cuspóir 1: Comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sheachadadh atá tarraingteach, nasctha, beoga agus ag feidhmiú go maith trí dhearadh ardchaighdeáin agus comhfhorbairt áite sláintiúil ar bhealach a laghdaíonn an gá le taisteal, a éascaíonn meascán d'úsáidí agus úsáid éifeachtach talún agus bonneagair de réir forálacha NPO 4 agus 26 de NP12 agus RPOanna 6.12, 9.10 agus 9.11 den SSRE.
DCC4 Cuspóir 2: Ardchaighdeán tógála agus dearadh uirbeach a chur chun cinn, ag cruthú spásanna poiblí sainiúla, sábháilte, inrochtana do chách agus éagsúlacht agus idirghníomhaíocht shóisialta agus chultúrtha a éascú.

5.2.4 Comharsanachtaí Nasctha (Comharsanachtaí Gearr-Achair)

Le comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sheachadadh, ní mór soláthar a dhéanamh do dhaoine chun rochtain a fháil a oiread agus is féidir ar na seirbhísí laethúla a theastaíonn uathu trí shiúl agus rothaíocht. Cuirtear é seo chun cinn san SSRE tríd an gcoincheap lonnaíochta 10 nóiméad trína mbíonn áiseanna agus seirbhísí pobail inrochtana laistigh de shiúlóid nó rothaíocht 10 nóiméad ón mbaile nó inrochtana trí sheirbhísí iompair phoiblí a nascann daoine le lonnaíochtaí ar scála níos mó ina bhfuil a leithéid de sheirbhísí ar fáil.

Is príomhghné den chomhfhorbairt áite shláintiúil an gá atá le roghanna eile seachas an carr i ndearadh sráideanna agus spásanna poiblí agus rothaíocht agus siúl a chur chun cinn agus chun tosaigh mar mhodhanna iompair ghníomhacha. Cuireann soláthar iompair phoiblí, bealaí glasa agus rotharbhealaí ar ardchaighdeán feabhas ar limistéar, ag déanamh áiteanna níos tarraingtí, ag cruthú deiseanna do stíl mhaireachtála níos folláine trí ghníomhaíocht choirp agus ag laghdú iarmhairtí diúltacha comaitéireachta carr-bhunaithe.

Tá sé mar aidhm ag an Dréachtphlean Forbartha Contae seo iarracht a dhéanamh comharsanachtaí nasctha agus an coincheap lonnaíochta 10 nóiméad a sheachadadh trí fhoirm lonnaíochta dlúth agus gluaiseacht inbhuanaithe a chur chun cinn (féach freisin Caibidlí 2 agus 7 den Phlean seo).

Mar thaca leis an gcur chuige seo léirítear tábhacht mhéadaithe na rothaíochta agus an tsiúil mar chuig réadúil chomhtháite de ghluaiseacht na ndaoine ar fud an Chontae i gclár oibreacha *Rothaíocht Bhaile Átha Cliath Theas.* Ullmhaíodh *Rothaíocht Bhaile Átha Cliath Theas* i gcomhthéacs thiomantais na Comhairle i leith Taistil Inbhuanaithe; Athrú Aeráide; Geilleagair Áitiúla Níos Láidre a Thógáil agus Sláinte agus Folláine

Phearsanta a Fheabhsú. Tacaíonn an Plean Forbartha leis an gclár seo agus tá sé mar aidhm aige infheistíochtaí bonneagair den sórt sin a bharrfheabhsú trí chomharsanachtaí ceangailte agus gluaiseacht inbhuanaithe a chur chun cinn. Déanfar cur chun feidhme mionsonraithe na mbeart sin tríd an bplean seo agus trí phleananna reachtúla agus creata éagsúla de réir mar is gá.

Polasaí DCC5: Comharsanachtaí Nasctha
Comharsanachtaí gearr-achair a chur chun cinn agus iarracht a dhéanamh lonnaíochtaí 10 nóiméad a bhaint amach thar shaolré an Phlean, ag cur foirm forbartha níos dlúithe, gluaiseacht inbhuanaithe, agus rochtain éasca ar sheirbhísí, áiseanna pobail, poist agus conláistí chun cinn.
DCC5 Cuspóir 1: Inrochtaineacht na n-ionad aitheanta go léir (féach Caibidil 9 tábla 9.2) ón gceantar máguaird a fheabhsú trí an soláthar iompair phoiblí, bonneagar iompair inbhuanaithe, ag tabhairt isteach naisc áitiúla ar ardchaighdeán idir stadanna iompair phoiblí, páirceáil rothar agus saoráidí carrchlóis agus na hionaid spéise éagsúla laistigh de gach ionad aitheanta (féach Caibidil 7: *Gluaiseacht Inbhuanaithe agus Caibidil* 12: *Ár gComharsanachtaí le haghaidh tuilleadh sonraí*).
DCC5 Cuspóir 2: Bearta a chur chun cinn chun sábháilteacht agus áisiúlacht coisithe agus rothaíochta a fheabhsú, lena n-áirítear naisc tréscaoilteachta nua nó feabhsaithe laistigh de gach limistéar agus teorannú do choisithe laistigh d'ionaid aitheanta.

5.2.5 Réimse Poiblí

Is gné lárnach le comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a bhaint amach é réimse poiblí ar ardchaighdeán a sholáthar. Tagraíonn Réimse Poiblí go ginearálta don spás poiblí i limistéar comharsanachta, na ceantair idir foirgnimh, na sráideanna, cearnóga agus páirceanna. Éascaíonn spás poiblí saol saibhir poiblí go príomha agus soláthraíonn sé deiseanna d'úsáideoirí éagsúla le taitneamh a bhaint as limistéar ar go leor bealaí.

Is cuid ríthábhachtach den saol agus den taithí laethúil i gcomharsanacht agus i gceantar áitiúil cé chomh héifeachtach agus chomh héifeachtúil agus a oibríonn an réimse poiblí. Chomh maith le hidirghníomhaíocht dhaonna a sholáthar, soláthraíonn sé an spás atá riachtanach le haghaidh phríomhsheirbhísí ar nós soilsiú, comharthaíocht, glanadh agus draenáil, agus is é seo an spás ina bhfeidhmíonn gach cineál gluaiseachta agus iompair. Ar an gcúis seo, is saincheisteanna tábhachtacha iad sábháilteacht, treoshuíomh agus inrochtaineacht a mheas agus an réimse poiblí á bhreithniú. Is ceart go mbraithfeadh spásanna poiblí den chineál sin compordach, sábháilte agus fáilteach.

Ar a laghad ba chóir do spásanna sábháilte slána poiblí:

→ **A bheith Fáilteach agus Tarraingteach:** Is ceart go mbeadh spásanna poiblí

deartha agus tógtha le haird ar gach ball den phobal. Spreagann spásanna poiblí atá tarraingteach, a bhraitheann sábháilte agus a mbíonn sé furasta do dhaoine ó aoiseanna agus cúlraí éagsúla rochtain a fháil orthu daoine le bheith níos gníomhaí go fisiceach i spásanna lasmuig;

- **Dea-lasta:** Ba cheart aird ar leith a thabhairt ar an gcaoi a mhothaítear spásanna san oíche agus ar an gcaoi ar féidir leis an dearadh an taithí seo a fheabhsú. Chomh maith le sábháilteacht a mhéadú, féadfaidh soilsiú tionchar a imirt ar sheoladh gluaiseachta, nuair atá coisí I bhfábhar cosán soilsithe in ionad maol cosáin níos dorcha;
- **Dea-Dheartha:** Ba chóir go mbeadh spásanna poiblí tarraingteach, le tuiscint áite ar leith agus le réimse poiblí ar ardchaighdeán. Duilliúr ar ard- cháilíocht ar nós plandú crainn agus chraobhín, páirceanna beaga uirbeacha agus phóca, faichí agus móinéir uirbeacha, chun Cuma, brath agus atmasféar an spas a;
- **Dea-Nasctha:** Féadann spásanna poiblí atá mar chuid den líonra níos leithne de bhealaí sábháilte tarraingteacha le haghaidh siúl agus rothaíochta úsáid lae agus oíche a chinntiú le daoine ag trasnú an spáis go rialta chun siúl nó rothaíocht chuig siopaí, scoileanna agus áiteanna oibre áitiúla, nó chun rochtain a fháil ar naisc iompair phoiblí;
- **Dea-chothabháil:** Ba cheart go mbeadh cuma na dea-cothabhála ar spásanna poiblí i gcónaí. Ní mór costais iomlána saoil comhábhair, lena n-áirítear cothabháil agus athsholáthar, a shainaithint i gceart ag céim an dearaidh agus an roghnúcháin agus acmhainní a bheith ar fáil dóibh go praiticiúil.

Is é príomhaidhm an phlean seo soláthar réimse poiblí ar ardchaighdeán a chur chun cinn ag aithint an ghá atá le spásanna agus páirceanna breise cathartha agus poiblí nua a fheabhsú agus a sholáthar, trí ordlathas spásanna (Féach Caibidil 8 , Alt 8.7.2). Beidh sé mar aidhm ag feabhsú na spásanna nua atá ann cheana agus ag seachadadh spásanna nua den sórt sin agus ag soláthar spásanna tarraingteacha, suimiúla, fáiltiúla agus úsáidte allamuigh an acmhainn a uasmhéadú chun soláthar a dhéanamh do líonra ceangailte de spásanna glasa nádúrtha a shainaithnítear sa Líonra Bonneagair Ghlais (Caibidil 4) den phlean seo.

Polasaí DCC6: Réimse Poiblí

Cur chuige ildisciplíneach comhordaithe a chur chun cinn maidir le seachadadh agus bainistíocht an réimse phoiblí i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

DCC6 Cuspóir 1:

A éileamh go gcuirfidh gach togra forbartha, cibé acu i gceantair bhunaithe nó i nóid fáis nua, go dearfach le cruthú réimse poiblí nua agus le feabhsú an réimse phoiblí atá ann cheana. A thaispeáint conas a bhaintear an caighdeán is airde amach i ndearadh an réimse phoiblí agus conas is féidir é a chothabháil go láidir le himeacht ama (féach freisin Caibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht* - Ráitis Dearaidh agus Réimse Poiblí).

DCC6 Cuspóir 2:
Tacú le feabhsuithe ar an réimse poiblí faoi thionscnaimh feabhsúcháin Sráidbhailte agus Ionaid Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear iad siúd atá beartaithe laistigh de *Limistéir Chaomhnaithe Ailtireachta ag féachaint do na Treoirlínte um Chosaint Oidhreachta Ailtireachta d'Údaráis Phleanála* (DAHG, 2011) nó aon treoirlínte ina dhiaidh sin.

DCC6 Cuspóir 3:
Feabhsúcháin ar an gcomhshaol agus ar an réimse poiblí sna hionaid bhailte, sráidbhailte, dúiche agus áitiúla atá ann cheana a chur chun cinn agus a chur i bhfeidhm ar ardchaighdeán agus a chríochnú d'fhonn a chinntiú go dtugann an dearadh aghaidh ar cháilíocht chomhshaoil, ar dhearadh uirbeach, agus ar shábháilteacht lena n-áirítear an t-ionchas le haghaidh iompar, céannachta, agus íomhá frithshóisialta.

DCC6 Cuspóir 4:
Gach bealach maoinithe a leanúint d'fhonn acmhainní a fháil le réimse poiblí cheantair uirbeacha an Chontae a fheabhsú, a athnuachan agus a athghiniúint.

DCC6 Cuspóir 5:
Comhordú a dhéanamh ar fhorbairt an spáis phríobháidigh agus phoiblí i Sráidbhaile Bhaile Phámair trína chinntiú go n-úsáidtear aon tionscadal le tríú páirtithe mar dheis do CCÁCT an sráid-dreach a fheabhsú agus a bhreisiú agus go ndéanann CCÁCT idirchaidreamh le soláthraithe fóntais ionas go mbaintear amach gach cuaille cosán agus go gcuirtear gach cábla leictreach agus cáblaí lasnairde eile, a smál curtha faoi láthair acu ar thírdhreach an tSráidbhaile, faoi thalamh a luaithe is féidir.

DCC6 Cuspóir 6:
A chinntiú go ndéantar foráil i ngach forbairt nua ach go háirithe forbairtí árasáin i gcás nach bhfuil gairdíní leo, le haghaidh dóthain spáis sa réimse poiblí le cur ar chumas an phobail timpeallacht mhaireachtála shláintiúil a bheith acu lasmuigh, ach laistigh de theorainneacha na forbartha agus nach gcruthaíonn aon fhorbairt nua ann, bíodh sé príobháideach nó sóisialta, forbairt a dhéanann íosghrádú ar an réimse poiblí ionas nach leor é mar áit shláintiúil le maireachtáil ann, go meabhrach agus go fisiceach.

DCC6 Cuspóir 7:
A chinntiú, a mhéid is féidir, go bhfuil na ballaí teorann go léir i bhforbairtí cónaithe nua ar airde comhchosúil i gcás go bhfuil cosán poiblí nó limistéar atá tógtha i seilbh nó le tógáil i seilbh.

DCC6 Cuspóir 8:
Le lean leis an fheabhsú den timpeallacht agus an réimse poiblí de shráidbhaile Bhaile Phámar maidir le caighdeán timpeallachta, dearadh uirbeach, sábháilteacht, féiniúlacht agus íomha.

DCC6 Cuspóir 9:
Le cinntiú, i gcomhoibriú leis an NTA agus gníomhaireachtaí cuí, go smaoineoidh tionscadail a bhfuil tionchar acu ar an réimhe poiblí go hiomlán ar na riachtanais de choisithe, rothaithe agus úsáideoirí iompair poiblí, agus go dtéann aon scéim iompair le cuspóirí an réimse poiblí.

5.2.6 Forbairt Chuimsitheach ar Ardchaighdeán

Molann Treoirlínte d'Údaráis Phleanála maidir le forbairt chónaithe cur chuige iomlánaíoch i leith pobail inbhuanaithe agus comharsanachtaí cónaithe a chruthú, le béim ar dhearadh timpeallachtaí uirbeacha ar ardchaighdeán.

Tugann na Treoirlínte maidir le *Tithíocht Ardchaighdeáin do Phobail Inbhuanaithe*, DEHLG (2007) comhairle go n-éilíonn dearadh rathúil agus forbairtí tithíochta inbhuanaithe ar ardchaighdeán cothromaíocht idir raon saincheisteanna amhail inrochtaineacht, slándáil, sábháilteacht, príobháideacht, idirghníomhaíocht phobail, seirbhísí iomchuí a bheith ar fáil agus spás leordhóthanach a sholáthar.

Leagtar amach sna *Treoirlínte d'Údaráis Phleanála ar Forbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha*, DEHLG (2009) na critéir dearaidh uirbeacha ba chóir a úsáid i ndearadh gach limistéar cónaithe. Taispeántar samplaí dea-chleachtais de chur i bhfeidhm na gcritéar dearaidh uirbigh seo faoin *Lámhleabhar coimhdeachta um Dhearadh Uirbeach - Treoir Dea- Chleachtais*, DEHLG (2009).
Tá treoir bhreise maidir le dearadh sráideanna sa Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha, DTTAS & DECLG (2013) agus cuireann sé sraith prionsabal, cur chuige agus caighdeán i láthair atá riachtanach chun sráideanna cónaithe sábháilte agus rathúla a chruthú.

De bhreis ar na treoirlínte thuasluaite, tá critéir agus caighdeáin dearaidh maidir le Comhfhorbairt Áite Shláintiúil agus Réimse Poiblí do gach cineál forbartha mionsonraithe i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht* den Phlean seo. Tá na caighdeáin curtha le chéile ag na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach thíos.

Dearadh ar Ardchaighdeán
Féadann dearadh ar ardchaighdeán feabhas mór a chur ar eispéireas aeistéitiúil agus praiticiúil ár gcomharsanachtaí sa saol laethúil. Feabhsaíonn ardchaighdeán dearaidh agus ailtireachta uirbí an luach eacnamaíoch chomh maith agus is gné lárnach de mholtaí athghiniúna é. Mar sin spreagfaidh an Chomhairle dearadh, comhábhair agus bailchríocha ar ardchaighdeán agus tírdhreachú ar ardchaighdeán le prótacail chothabhála láidre do gach forbairt chónaithe, tráchtála agus fostaíochta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear scéimeanna miondíola agus úsáide measctha. Ní mór don dearadh a chinntiú go ndéanfar an fhorbairt a bheartaítear a chomhtháthú leis an sráid-dreach agus go mbeidh sí comhlántach leis. Ní mór do gach togra d'fhorbairt nua a thaispeáint conas gur freagra dearfach uirbeach é an tionscadal don chomhthéacs áitiúil agus conas a chuirfidh sé le comhfhorbairt áite shláintiúil agus le féiniúlacht ceantair.

Polasaí DCC7: Dearadh ar Ardchaighdeán - Forbairt Ghinearálta

Forbairt a chur chun cinn agus a éascú lena gcuimsítear caighdeáin eiseamláireacha de dhearadh uirbeach d'ardchaighdeán, inbhuanaithe agus uilechuimsitheach, foirm uirbeach agus ailtireacht.

DCC7 Cuspóir 1:
Dearadh ardchaighdeáin a chur chun cinn go gníomhach trí na beartais agus na cuspóirí atá sa Chur Chuige 'Plean' maidir le comharsanachtaí inbhuanaithe agus rathúla a chruthú, agus trí Threoir Airde agus Dlúis Foirgníochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur i bhfeidhm.

Éadanas Sráide

Is gné thábhachtach é sráideanna agus spásanna poiblí dea-dheartha atá sábháilte, slán agus tarraingteach do chách a chur chun cinn le háiteanna sláintiúla cónaithe, oibre, caitheamh aimsire agus infheistíochta a chruthú. Is gnách go mbíonn éadanais ghníomhacha nó imill 'bheo' mar thréith ag sráideanna agus spásanna rathúla. Soláthraíonn foirgnimh nó gnéithe eile a bhfuil a n-úsáid inrochtana go díreach ón tsráid phoiblí nó ón spás atá os a chomhair, mar éadain siopaí, doirse agus bealaí isteach, nó urláir uachtaracha cónaithe le fuinneoga os a gcionn, gníomhaíocht agus beogacht laistigh den réimse poiblí le daoine ag teacht agus ag imeacht ag amanna éagsúla den lá, ag soláthar faireachais nádúrtha agus beogachta.
Spreagfar éadanais ghníomhacha a chomhlíonann na critéir seo i ngach ionad baile, dúiche agus áitiúil, agus díspreagfar éadanais neamhghníomhacha nó droch-dheartha.

Tá éadain siopaí, spás oibre, spásanna cónaithe agus pobail mar chúlra do go leor de na ceantair agus na spásanna do choisithe atá sa réimse poiblí. Tá a dtábhacht i bhfad níos mó ná a ról fógraíochta do na hearraí atá le ceannach. Soláthraíonn éadain siopaí - a gcuimsíonn a raon feidhme ní amháin siopaí ach éadanais gnó eile ar nós bialanna, tithe tábhairne, bainc agus oifigí - deiseanna tábhachtacha chun dul i dteagmháil leis an tsráid. Ar an gcaoi chéanna, tá caiféanna le éadanas sráide ina gcuid thábhachtach dár dtimpeallachtaí i lárionaid uirbeacha agus cuireann siad le brí agus beogacht an tsráid-dreacha.

Déanfaidh an Chomhairle prionsabail an dea-dhearaidh éadan siopa a chur chun cinn go gníomhach mar atá leagtha amach in *Treoirlínte Dearaidh Éadan Siopaí Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas* (2019) agus leanfaidh sí ag tacú le feabhas a chur ar éadain siopaí trí thionscnaimh mar Scéim Deontais Éadan Siopaí Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas.

Polasaí DCC7: Dearadh ar Ardchaighdeán - Éadanas Sráide

DCC7 Cuspóir 2:
Sráideanna agus spásanna poiblí dea-dheartha a chur chun cinn go gníomhach le foráil le haghaidh éadanas gníomhacha agus imill 'bheo' a mhothaíonn sábháilte, slán agus tarraingteach do chách a úsáid.

DCC7 Cuspóir 3:
Dearadh agus bailchríoch ar ardchaighdeán a cheangal ar éadain siopaí, comharthaíocht agus fógraíocht nua agus athsholáthair, ag féachaint do na ceanglais atá leagtha amach i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht*.

DCC7 Cuspóir 4:
A chinntiú go gcloítear le prionsabail dea-dhearaidh éadan siopa mar atá leagtha amach i dTreoirlínte Dearaidh Aghaidh Siopa Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas (2019) (nó aon treoirlínte um chur in ionad).

Cóimheasanna Leithead Sráide agus Airde Foirgneamh

Mar chuid de mheasúnú a dhéanamh ar mholtaí forbartha nua, beidh sé tábhachtach breithniú a dhéanamh ar airde foirgneamh agus imfhálú sráideanna agus spásanna poiblí nua.

Díspreagfar airde foirgnimh a chruthódh éifeacht cainneoin ar an tsráid agus ní mór é seo a thástáil agus a thaispeáint mar chuid de na tograí. Is féidir le cainneoin bac a chur le solas agus aer leordhóthanach teacht chuig na foirgnimh agus chuig an tsráid thíos fúthu. Is féidir breith a dhéanamh ar na sráideanna sin a bhfuil treoshuíomh thuaidh-theas acu nuair a ligeann siad do sholas na gréine tréscaoileadh níos mó ná sráideanna a bhfuil ais thoir-thiar acu.

Ar shráideanna níos cúinge, d'fhéadfadh sé a bheith riachtanach scála éadan an fhoirgnimh a choinneáil chomh híseal agus is féidir, trí na hurláir uachtaracha taobh thiar d'uchtbhalla an dín tosaigh a chur siar ionas nach mbeidh sé le feiceáil ón tsráid. Bheadh ar réiteach den chineál sin oibriú i dtéarmaí a thionchar ó radhairc níos faide amach mar a bhféadfadh sé a bheith níos infheicthe.

Ba cheart do dhearthóirí iarracht a dhéanamh mothú imfhálaithe a chur chun cinn / a choinneáil ar gach sráid laistigh de Bhailte agus Sráidbhailte. Taispeánann Figiúr 3 tomhais ar féidir leo mothú imfhálaithe a léiriú trí chóimheas airde foirgneamh agus leithead na sráide. Sa chás go dtugann éadanais foirgnimh aghaidh ar spásanna oscailte poiblí agus cearnóga, ba cheart go hiondúil go soláthródh siad mothúchán leordhóthanach imfhálaithe agus cúlra oiriúnach chun an spás a shainiú agus radharc a thabhairt air gan é a phlúchadh.

I ndeireadh na dála, ba cheart go gcuirfeadh gach

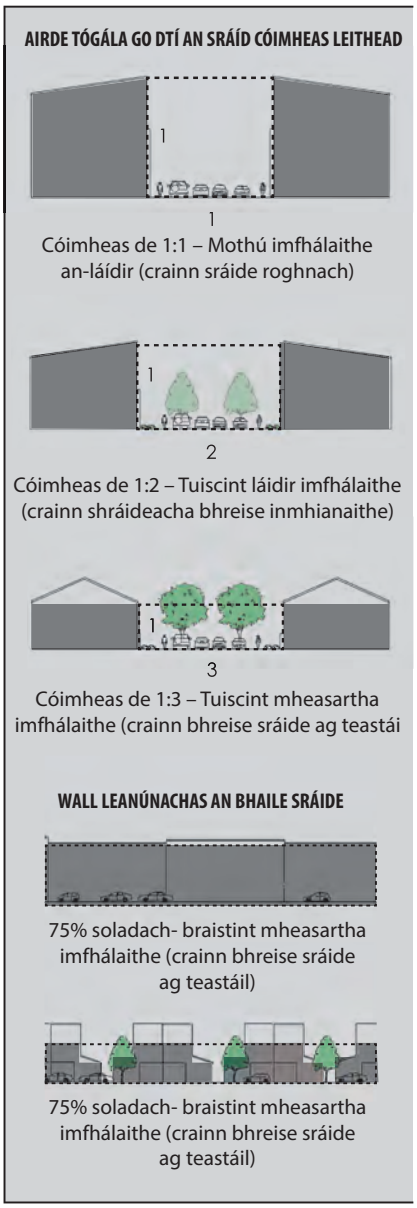

Figiúr 3: Cóimheas Airde Foirgnimh go Leithead Sráide - DMURS 2019.

togra forbartha go dearfach le imfhálú comhleanúnach sráideanna agus spásanna poiblí a sholáthar ag cur comhréir gníomhaíochtaí na bhfoirgneamh ar dhá thaobh na sráide nó mórthimpeall ar spás poiblí san áireamh.

Polasaí DCC7: Dearadh Ardcháilíochta - Leithead agus Airde Sráide
DCC7 Cuspóir 5: A chinntiú go gcuireann forbairt chónaithe le cruthú pobail inbhuanaithe de réir cheanglais na *dTreoirlínte um Phobail Inbhuanaithe,* DEHLG (2007), na *Treoirlínte d'Údaráis Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha*, DEHLG (2009) (nó aon treoirlínte a ghlacann a áit) lena n-áirítear na critéir dearaidh uirbeacha mar atá léirithe faoin Lámhleabhar *Dearaidh Uirbeach a ghabhann leis - Lámhleabhar don Dearadh Uirbeach - Treoir Dea-Chleachtais*, DEHLG (2009).
DCC7 Cuspóir 6: A chinntiú go soláthraíonn forbairt cur chuige comhtháite agus cothrom i leith gluaiseachta, comhfhorbairt áite shláintiúil agus dearadh sráid-dreacha de réir cheanglais an *Lámhleabhair Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha*, DTTAS agus DEHLG (2019).
DCC7 Cuspóir 7: A chinntiú go gcuireann gach togra le haghaidh forbartha go dearfach le imfhálú comhleanúnach sráideanna agus spásanna poiblí a sholáthar, agus cion tairbhe agus gníomhaíochtaí foirgneamh ar gach taobh de shráid nó timpeall ar spás poiblí á gcur san áireamh, ag soláthar do dhea-chaighdeáin solas an lae agus solas na gréine, agus micrea-dhálaí aeráide agus ag féachaint don treoir agus do na prionsabail atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlúis Foirgníochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus sa *Lámhleabhar Dearaidh do Shráideanna agus Bhóithre Uirbeacha* (DMURS) (2019).

Inoiriúnaitheacht agus Cuimsitheacht

Ní mór forbairt d'ardchaighdeán, inoiriúnaithe agus uilechuimsitheach, a fhreastalaíonn ar riachtanais na n-úsáideoirí uile, beag beann ar aois, inscne, cine nó cumas agus míchumas céadfach agus soghluaisteachta, a ligeann do gach duine spásanna a úsáid ar an mbealach céanna agus ar théarmaí comhionanna. a bheith ar thús cadhnaíochta i ngach togra forbartha nua. Cuirfidh an Chomhairle Cur Chuige Dearaidh Uilíoch maidir le forbairt chónaithe agus neamhchónaithe chun cinn agus tacóidh sí léi, lena n-áirítear fostaíocht, oideachas, saoráidí cathartha, pobail agus sláinte, miondíola, baincéireachta agus seirbhísí treasacha eile. Aithníonn cur i bhfeidhm smaointeoireacht an Dearaidh Uilíoch inár dtimpeallacht thógtha difríochtaí agus déantar freastal orthu trí chúinsí a chomhtháthú ag tús chéim an dearaidh:

- → **Úsáid chothrom:** Tá an dearadh úsáideach do dhaoine le cumais ilghnéitheacha;
- → **Solúbthacht úsáide:** Cuimsíonn an dearadh réimse leathan de roghanna agus de chumais aonai;
- → **Éascaíocht úsáide:** Éascaíocht Úsáide Tá úsáid an dearaidh furasta a thuiscint agus is féidir é a úsáid go héifeachtúil agus go compordach.

Le tithíocht ardchaighdeáin le hoiriúnacht fhadtéarmach - mar shampla 'spotaí boga'

áit ar féidir ballaí inmheánacha a athrú ó leagan amach dhá sheomra leapa go seomra leapa amháin atá níos mó; agus leithris atá inrochtana do chathaoireacha rothaí, le draenáil agus soláthairtí seirbhíse a fhágann gur féidir cithfholcadán a fheistiú níos déanaí - ceadaítear athrú de réir mar a athraíonn cúinsí nó de réir mar a fhásann teaghlaigh. Soláthar tithíochta ardchaighdeáin a chur chun cinn agus tacú leis an inoiriúnaitheacht fhadtéarmach i bhforbairtí cónaithe agus úsáide measctha, ag féachaint do na prionsabail agus an treoir maidir le hoiriúnacht mar atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlús Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10) agus an *Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach - Treoir Dea- Chleachtais* (2009) agus an treoir maidir le Tithe Saoil mar atá leagtha amach in *Tithíocht Ardchaighdeáin agus Pobail Inbhuanaithe - Treoirlínte Dea- Chleachtais chun Tithe a Chothaíonn Pobail a Sheachadadh* (2007).

Cuimsíonn an Plean Forbartha straitéis tithíochta atá uilechuimsitheach go sóisialta don daonra atá ann faoi láthair agus a bheidh sa todhchaí i gContae Bhaile Átha Cliath Theas lena n- áirítear riachtanais na ndaoine a dteastaíonn tithíocht shóisialta uathu. Leagtar amach sna Caibidlí a leanas cur chuige iomlánaíoch na Comhairle i leith forbairt comharsanachta agus pobail, a bhfuil sé mar aidhm aici comharsanachtaí tarraingteacha úsáide measctha a sholáthar ina mbeidh cineálacha agus tionachtaí tithíochta éagsúla mar aon le háiseanna tacaíochta pobail, fearann poiblí agus ceangail mhaithe le naisc iompair phoiblí agus áitiúla conláistí agus seirbhísí.

Polasaí DCC7: Dearadh Ardchaighdeáin - Ionoiriúnacht agus Cuimsitheach

DCC7 Cuspóir 8:
Cur Chuige Dearaidh Uilíoch maidir le forbairt chónaithe agus neamhchónaithe a chur chun cinn agus tacú leis - ag féachaint go háirithe do na prionsabail agus treoir dearaidh uilíocha maidir le Foirgnimh do Chách, Tithíocht agus Spás Comhroinnte arna chur chun cinn ag an Ionad Feabhais sa Dearadh Uilíoch ag an Údarás Náisiúnta Míchumais - ag cinntiú go bhfuil gach timpeallacht uilechuimsitheach agus gur féidir le gach úsáideoir í a úsáid a mhéid is féidir, beag beann ar aois, cumas nó míchumas atá i gcomhréir le RPO 9.12 agus 9.13 den SSRE. (Féach freisin Caibidil 8: *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte*).

DCC7 Cuspóir 9:
Soláthar tithíochta ardchaighdeáin a chur chun cinn agus tacú leis an inoiriúnaitheacht fhadtéarmach i bhforbairtí cónaithe agus úsáide measctha, ag féachaint do na prionsabail agus an treoir maidir le hoiriúnacht mar atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlús Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10) agus an *Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach - Treoir Dea- Chleachtais* (2009) agus an treoir maidir le Tithe Saoil mar atá leagtha amach in *Tithíocht Ardchaighdeáin agus Pobail Inbhuanaithe - Treoirlínte Dea- Chleachtais chun Tithe a Chothaíonn Pobail a Sheachadadh* (2007).

DCC7 Cuspóir 10:
Prionsabail an dearaidh uilíoch a chur chun cinn agus tacú leo, ag cinntiú go bhfuil gach timpeallacht uilechuimsitheach agus gur féidir le húsáideoirí iad a úsáid go hiomlán, beag beann ar aois, cumas nó míchumas atá comhsheasmhach le RPO 9.12 agus 9.13 den SSRE.

DCC7 Cuspóir 11:
Cruthú comharsanachtaí tarraingteacha úsáide measctha inbhuanaithe ina bhfuil cineálacha agus tionachtaí tithíochta éagsúla le háiseanna pobail tacaíochta, fearann poiblí agus taitneamhachtaí cónaithe, agus atá measctha go sóisialta a spreagadh agus a chothú d'fhonn contae atá uilechuimsitheach go sóisialta a bhaint amach.

DCC7 Cuspóir 12:
Líonra cosán do choisithe agus spásanna poiblí a fhorbairt, lena n-áirítear rochtain ar leithris phoiblí, suíocháin inrochtana lasmuigh agus saoráidí do dhaoine faoi mhíchumas agus / nó soghluaisteacht lagaithe, bunaithe ar phrionsabail an dearaidh uilíoch.

5.2.7 Dlús agus Airdí Foirgneamh

Léirigh glacadh an *Chreat Pleanála Náisiúnta* (CPN) go raibh athruithe suntasacha tagtha ar bheartas pleanála in Éirinn ar leibhéal náisiúnta agus réigiúnach. Cuireann an CPN tacar comhspriocanna in iúl do gach pobal ar fud na tíre chun clár le haghaidh fás dlúth uirbeach a sholáthar.

Éilítear i gCuspóir Náisiúnta Beartais 13 forálacha agus caighdeáin bheartais phleanála a áireamh *'lena n-áirítear airde foirgneamh agus carrpháirceáil go háirithe' a bheith bunaithe ar chritéir feidhmíochta a fhéachann le torthaí d'ardchaighdeán dea-dheartha a bhaint amach d'fhonn fás spriocdhírithe a bhaint amach. Beidh na caighdeáin sin faoi réir raon lamháltais lenar féidir réitigh mhalartacha a mholadh chun torthaí luaite a bhaint amach, ar choinníoll nach gcuirtear sábháilteacht an phobail i gcontúirt agus go ndéantar an timpeallacht a chosaint go hiomchuí'.*

Leathnaíonn *Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgníochta* (2018) ar riachtanais an CPN trí chritéir phleanála ábhartha a leagan síos chun airde méadaithe foirgneamh a mheas chun dlúis níos mó a bhaint amach i suímh éagsúla atá uirbeach go príomha i lár na cathrach agus i suímh níos leithne i mbruachbhailte agus i mbailte bailte. Chun a chinntiú go gcomhlíontar na ceanglais uileghabhálacha beartais phleanála ar leibhéal náisiúnta ag an leibhéal áitiúil, deir SPPR1:

"De réir bheartas an Rialtais le tacú le airde agus dlús foirgneamh méadaithe in áiteanna a bhfuil inrochtaineacht mhaith ar iompar poiblí acu, go háirithe croíthe baile / cathrach, sainaithneoidh údaráis phleanála go sainráite, trína gcuid pleananna reachtúla, ceantair ina ndéanfar airde foirgneamh méadaithe a leanúint go gníomhach le haghaidh athfhorbartha, athghiniúna agus forbartha inlíonta chun cuspóirí an Chreata Pleanála Náisiúnta agus na Straitéisí Spásúla agus Eacnamaíocha Réigiúnacha a bhaint amach agus ní dhéanfaidh siad foráil maidir le teorainneacha uimhriúla ginearálta ar airde an fhoirgnimh."

Mar fhreagairt ar na forálacha agus treoirlínte beartais sin, go háirithe SPPR1, tá Treoir Airde agus Dlúis Foirgníochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10) ag gabháil leis an bplean seo.

Treoir Chontae Bhaile Átha Cliath Theas maidir le hAirde agus Dlús Foirgneamh (BHDG)
Is í an Treoir um Airde agus Dlús Foirgníochta (BHDG) do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas an príomhbhonn beartais agus an tacar chun seachadadh airde agus dlús foirgneamh laistigh den Chontae a úsáid ar bhealach atá onnghníomhach ach breithnithe.

Tá tacar mionsonraithe critéar bunaithe ar fheidhmíocht sa treoir chun forbairtí le dlús níos mó agus airde méadaithe a bhreithniú. Soláthraíonn sé sraith cásanna mionsonraithe um fhorbairt bharúlach le haghaidh comhthéacsanna éagsúla láithreáin ag soláthar do chritéir shonracha Forbraíodh iad seo go sonrach do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas bunaithe ar cháilíochtaí agus thréithe aitheanta na dtimpeallachtaí uirbeacha agus bruachbhailteacha ar leith. Cumasóidh na critéir mheasúnaithe bunaithe ar fheidhmíocht breithniú ceart a dhéanamh ar thograí forbartha le haghaidh airde méadaithe foirgneamh atá nasctha le dlús forbartha níos mó a bhaint amach.

Tá aird ag an BHDG ar gach cáipéis Treorach Aireachta ábhartha (agus aon leasuithe orthu) agus ar na Ceangaltais Shonracha maidir le Beartas Pleanála atá iontu, agus go háirithe na *Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgníochta d'Údaráis Phleanála* (2018). Níl sé i gceist ag bunús na dtreoirlínte seo airde a thabhairt isteach ar mhaithe le hairde, ach airde agus dlúis mhéadaithe a thabhairt isteach agus a mheas mar bhealach chun freastal ar dhaonraí cónaithe níos mó laistigh de bhainc talún seirbhísithe agus criosaithe an Chontae, go háirithe i gcás iompair phoiblí, fostaíochta agus seirbhísí eile atá cóngarach do thogra forbartha ar aon dul le prionsabail an dlúthfháis.

Trí dhlúthfhás uirbeach inbhuanaithe a chinntiú i gContae Bhaile Átha Cliath Theas,

díreofar ar thalamh 'athfhorbraíochta' a forbraíodh roimhe seo sa Chontae chomh maith le suímh inlíonta neamhfhorbartha, go háirithe orthu siúd a bhfuil iompar maith poiblí ag freastal orthu. Sa BHDG leagtar amach na príomhábhair atá le breithniú ina leithéid seo de chás agus i gcomhthéacsanna ábhartha éagsúla eile ar fud an Chontae.

Conas BHDG a úsáid

Tá sé mar aidhm ag Treoir Airde agus Dlúis Foirgníochta chontae Bhaile Átha Cliath Theas iarratasóirí a thabhairt trí phróiseas anailíse comhthéacsúil trínar féidir oiriúnacht nó easpa oiriúnachta na leibhéil éagsúla dlúis agus airde a mheas ag cur timpeallacht ghlactha na forbartha beartaithe san áireamh.

Tá cur chuige 4 chéim leagtha amach sa treoir seo mar atá:

1. Beartas	2. Smaoineamh	3. Iarratas	4. Léaráid
Comhthéacs Pleanála Náisiúnta agus Áitiúil	Breithnithe Maidir le Dlús agus Airde a thuiscint	Cur chugie Bunaithe ar Chritéir a Fhorbairt	Cásanna léiritheacha Forbartha

Tá an BHDG in Aguisín 10 den phlean seo beartaithe mar chomhlánú ar an *Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach - Treoirlínte Dea-Chleachtais* (2009) ina n-aithnítear tacar ceisteanna comhpháirteacha ar scálaí éagsúla mar a bhfuil anailís iomlán ar dhearadh uirbeach an togra forbartha. Sa BHDG, leathnaítear paraiméadair áirithe den mheasúnú dearadh uirbeach níos ginearálta chun aghaidh níos dírí a thabhairt ar shaincheisteanna a bhaineann le airde, dlús agus géarú. Beartas DCC8.

Polasaí DCC8: Dearadh Ardchaighdeáin - Airde agus Dlús Foirgneamh (BHDG)

Cloí leis na riachtanais atá leagtha amach sna *Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgníochta* (2018) arna n-eisiúint ag an DHLGH tríd an bhFoireann Uirlisí Measúnaithe atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlús Foirgníochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas 2021.

DCC8 Cuspóir 1:

Measúnú a dhéanamh ar thograí forbartha de réir na Treorach um Airde agus Dlús Foirgníochta atá leagtha amach in Aguisín 10 den Phlean Forbartha seo agus sna treoirlínte pleanála gaolmhara. Maidir leis seo, beidh 'Ráiteas Dearaidh' ag gabháil le gach iarratas pleanála casta ar mhórscála (30 + aonad cónaithe, forbairt tráchtála os cionn 1,000 méadar cearnach nó mar a éilíonn an tÚdarás Pleanála a mhalairt). Áireofar sa Ráiteas Dearaidh, inter alia, anailís mhionsonraithe ar an togra agus an ráiteas bunaithe ar an treoir, na prionsabail agus na critéir dearaidh bunaithe ar fheidhmíocht atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlúis Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Déanfar aibhsiú soiléir ar aon imeacht de chuid na forbartha a bheartaítear ón treoir atá leagtha amach sa Treoir um Airde agus Dlús Foirgníochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10) sa Ráiteas Dearaidh. (Féach freisin Caibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht*).

DCC8 Cuspóir 2:
De réir NPO35, SPPR1 agus SPPR3, breithniú onnghníomhach a dhéanamh ar airde foirgneamh méadaithe ar thailte atá criosaithe mar Athghiniúint (Regen), Mórionad Miondíola (MRC), Ionad Dúiche (DC), Ionad Áitiúil (LC), Lár an Bhaile (TC) agus Cónaithe Nua (Res-N) agus ar láithreáin a léirítear go bhfuil sé de chumas acu dlús méadaithe a chomhlíonadh de réir na gcritéar suímh um Thithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeáin Dearaidh d'Árasáin Nua (2020) agus an *Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach - Treoirlínte Dea-Chleachtais* (2009), áit a léirítear go soiléir é trí anailís dearaidh uirbeach a rinneadh de réir fhorálacha Bhaile Átha Cliath Theas Treoir Airde agus Dlúis Foirgníochta an Chontae go bhfuil sé oiriúnach go comhthéacsúil déanamh amhlaidh.

Téarmaíocht Airde Tógála

Leagtar amach in BHDG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas téarmaíocht thábhachtach chun cabhrú le breithniú airde foirgneamh sa Chontae agus díospóireachtaí faoi airde. Ag aithint nár cheart go mbeadh aon teorainneacha uimhriúla iomlána ar airde foirgneamh, meastar airde sa BHDG go téamach de réir a chomhthéacs. Déantar an téarmaíocht a achoimriú mar a leanas:

Airde Choitianta	Is í an airde foirgnimh choitianta an airde is minice a tharlaíonn i bhfoirgnimh laistigh de limistéar a bhfuil carachtar coiteann aige agus ar an scála comhthéacsúil ag a ndéanfar an togra a mheas. D'fhéadfadh go mbeadh an airde foirgnimh atá i réim ar shráid ar leith difriúil le airde foirgnimh na comharsanachta níos leithne agus d'fhéadfadh suíomh a bheith mór go leor chun trasdul idir an dá cheann a dhéanamh.	
Airde Théamach	I gceantair uirbeacha áirithe, Baile Átha Cliath Seoirsiach mar shampla, d'fhéadfadh leis an airde atá ann bheith nasctha go gar le foirm ar leith de fhorbairt óna fhaigheann an ceantar a gcarachtar. I gcásanna mar seo, is dócha go mbeadh sé oiriúnach le tagairt a dhéanamh don Airde Atá Ann mar Airde Théamach le comhartha a dhéanamh go bhfuil ceisteanna comhthéacsúla ar leith ann maidir le timpeallacht tógála, oidhreachta nó cúiseanna imní staire.	

Aimplithe ar airde	D'fhéadfadh go mbeadh foirgnimh nó codanna d'fhoirgnimh atá ann cheana laistigh den sráid-dreach nó sa chomharsanacht a chlaonann ón airde atá i réim ach nach meastar iad a bheith suntasach nó neamhthéamúil mar athrú. Ní gá go seasann cásanna den sórt sin d'airde méadaithe mar fhasach comhthéacsúil ar féidir le forbairtí nua freagairt dá réir le hairde méadaithe.	
Airde Dealraitheach	D'fhéadfadh go mbeadh foirgnimh atá ann cheana nó codanna d'fhoirgnimh laistigh den sráid-dreach nó sa chomharsanacht a chlaonann ón airde atá i réim. D'fhéadfadh sé seo a bheith ar bhealach níos cuimsithí ná méadú roghnach ar chuid d'fhoirm an fhoirgnimh trí urláir a leagan siar os cionn an airde atá i réim nó atá téamach mar mhais thánaisteach, agus aghaidh an fhoirgnimh phríomha ag soláthrú 'gualainn' a chloíonn le hairde an sráide.	
Airdí Comhthéacsúla	Cé gurb é an airde atá i réim tomhas ginearálta na n-airdí sa cheantar máguaird, áireofar agus sainaithneofar san anailís ar airde comhthéacsúil na héagsúlachtaí go léir in airde dealraitheach agus in airde méadaithe atá ábhartha d'aon réasúnaíocht nó údar le hairde méadaithe foirgnimh i bhforbairt nua. Beidh tuiscint ar airde comhthéacsúil thimpeallacht ghlactha na forbartha beartaithe ar ann mar thoradh ar anailís chuimsitheach ar airdí téamacha atá i réim agus feidhm agus suíomh na n-athruithe orthu seo laistigh den limistéar uirbeach.	

Cur Chuige Comhthéacsúil i leith Airde

Beidh an cur chuige i leith airde foirgneamh i gContae Bhaile Átha Cliath theas, mar atá á thacú ag BHDG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, tiomáinte ag a chomhthéacs. Tá sé seo ag teacht leis na Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Airde Foirgníochta agus go sonrach SPPR1 a chuireann cosc ar theorainneacha uimhriúla ar airde foirgneamh ag údaráis phleanála.

Leag an BHDG creat amach chun anailís a dhéanamh ar airde foirgneamh i

gcoibhneas lena gcomhthéacs. Mar shampla, tá foirgneamh deich stór 'ard' i gcomhthéacs sráid-dreach dhá stór ach níl sé ach 'níos airde' i mbloc ina bhfuil réim airde 8 stór. Méadaítear airde foirgnimh i gcoibhneas leis na hairde is mó atá cóngarach dóibh. Dá bhrí sin, is féidir tograí le haghaidh airde foirgneamh méadaithe a chur in iúl i dtéarmaí méadú na n-airde atá i réim trí Chóimheas Airde Comhthéacsúil. Maidir leis seo, bheadh foirgneamh deich stór cúig oiread an airde comhthéacsúil (5 x CH) i sráid-dreach dhá stór, ach aon agus ceathrú oiread an airde comhthéacsúil (1.25 x CH) i sráid-dreach 8 stór. Tugann tomhas den sórt sin léargas soiléir ar scála an athraithe atá beartaithe sa timpeallacht thógtha gan téarmaíocht níos suibiachtúla foirgneamh ard / níos airde nó ard / níos airde a úsáid.
Beidh an cur chuige comhthéacsúil i leith airde sa Chontae bunaithe ar an timpeallacht ghlactha agus ar an fhoirm thógtha máguaird agus faoina threoir, le haird ar fhorálacha BHDG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus go háirithe an Tacar Anailíse Comhthéacsúla. Ní hionann ceadú forbairt(i) phleanála sna ceantair máguaird, cé gur breithniú pleanála é, agus comhthéacs d'airde méadaithe nó fasach le haghaidh méaduithe aonair ar airde forbartha a bheith ag teacht chun cinn.

Airdí Comhthéascúla ag Cé Mhic Fhlannchaidh, Baile Átha Cliath - i féidir Foirgneamh 8 stór C a chur in iúl mar chóimheas airde de 4 x CH i gcomparáid le Foirgneamh stairiúil A nó 1.25xCH i gcomparáid le forbairt níos nua ag Foirgneamh B.

Ba cheart go mbeadh airde méadaithe beartaithe i gcomhréir le ról agus feidhm na bhfoirgneamh agus le scála a dtionchar ar an timpeallacht ghlactha. Dá réir seo, dá mhéad ról a bheidh ag an bhforbairt ar an mhórscála uirbeach, bheifí ag súil le cóimheas airde comhthéacsúla níos mó; os a choinne sin, dá mhéad a bhíonn ról níos áitiúla ag an bhfoirgneamh is ea is ísle an cóimheas airde comhthéacsúil a bheifí ag súil leis.

Foirgnimh Sainchomharthacha

De ghnáth, úsáidtear téarmaí mar 'sainchomhartha' nó 'tairseach' in iarratais chun

údar a thabhairt le méaduithe scálaithe suntasacha a dhéanamh ar airde foirgneamh. Mar sin féin, tugann foirgnimh shuntasacha atá sainiúil ina bhfoirm agus a sholáthraíonn fíor-inléiteacht amhail a chur in iúl go bhfuil acomhal nó nód tábhachtach iompair phoiblí ann; tairseach thábhachtach chuig limistéar uirbeach nó taitneamhacht nó saoráid phoiblí nó chathartha ar scála mór - is féidir ról tábhachtach a bheith aige i gcomhfhorbairt áite sláintiúil agus i gceantair chomharsanachta rathúla inbhuanaithe a chruthú.

Ba cheart go mbeadh scála an sainchomhartha i gcomhréir lena ról mar réad comhfhorbairt laistigh den chreatlach uirbeach agus an mhéid atá feidhm an tsainchomhartha sin níos fairsinge ná an limistéar áitiúil. Soláthraíonn na *Treoirlínte um Fhorbairt Uirbeach agus Pleanáil Airde Foirgníochta* (DHLGH, 2018) na haicmithe seo a leanas maidir le sainchomharthaí tíre:

- Sainchomharthaí Cathrach .i. sainchomharthaí tíre a bhfuil feidhm acu ar scála na Cathrach / an Bhaile ábhartha;
- Sainchomharthaí Dúiche .i. sainchomharthaí tíre a bhfuil feidhm acu ar leibhéal an Cheantair / na Comharsanachta / na Sráide; agus
- Sainchomharthaí Áitiúla .i. sainchomharthaí a bhfuil feidhm acu ag leibhéal an tSuímh/ an Fhoirgnimh.

D'fhéadfadh míthuiscint a bheith ann maidir le sainchomhartha Cathrach a ainmniú laistigh de limistéar riaracháin Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas ós rud é go bhfuil an Contae ar fad suite laistigh den Limistéar Cathrach níos leithne i mBaile Átha Cliath mar atá leagtha amach san SSRE. Dá bhrí sin, chun tograí a phlé le haghaidh méaduithe comhréireacha ar airde an fhoirgnimh i gcoibhneas le scála an tsainchomhartha, úsáideann an Plean Forbartha seo agus BHDG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas na haicmithe seo a leanas:

Sainchomharthaí Príomhúla

Sainchomharthaí le feidhm ag scála lárionaid uirbigh is ea Sainchomhartha Príomhúil.

Bheadh an méadú ginearálta ar airde foirgneamh i Lár Bhaile Thamhlachta chun an fheidhm chathartha a chur in iúl ina shampla chomh maith leis an méadú sonrach ar airde foirgneamh an bhloc thiar theas i bhforbairt Chearnóg Thiar Belgard chun suíomh ceann aistir Luas a mharcáil.

Níor chuir méaduithe airde sa sampla sainchomhartha príomhúil cosc ar mhéadú i airde a thógáil laistigh den bhloc forbartha idir Slí Bhaile Cook agus Cearnóg Bhéalgard Thiar ó dheas ón ionad cathartha. Tá feidhm ag an léiriú ingearach an mhéadaithe ar airde an fhoirgnimh ar an scála uirbeach chun limistéar lár an bhaile a aithint ón N81 ó dheas.

Sainchomharthaí Tánaisteacha

Is ionann sainchomharthaí tánaisteacha agus sainchomharthaí a bhfuil feidhm acu ag scála na comharsanachta.

Bheadh méadú airde agus léiriú ingearach fhoirgnimh le húsáid mheasctha ar Ascaill Bhaile Adaim mar chomharthaí den tairseach chuig an gcomharsanacht nua.

Tugann nádúr tairsí an láithreáin údar maith le haghaidh sainchomhartha tánaisteach ar scála na comharsanachta.

Ach tá méid an mhéadú airde teoranta agus curtha siar ón bpríomh-dhlúthú feadh sráid-dhreach Ascaill Bhaile Adaim. Baintear feidhm na tairsí amach go príomha trí léiriú ingearach ar chur in iúl teoranta airde.

Marcálaí Áitiúil

Is sainchomharthaí le feidhm chomhfhorbartha áite laistigh de shráid-dhreach nó de limistéar forbartha iad na sainchomharthaí áitiúla.

Bheadh léiriú fhoirm an túir i Leabharlann Carnegie ar Bhóthar na Mainistreach i gCluain Dolcáin ina shampla a chuireann feidhm phoiblí an fhoirgnimh in iúl.

Níl airde ghné an túir éagsúil ó airde ghinearálta fhoirgneamh na leabharlainne. Tá feidhm an mharcálaí áitiúil bainte amach trí chomhaltadh na maise tánaistí ón bpríomhfhoirgneamh agus a léiriú soiléir ingearach.

Ón méid atá thuas is léir nach gcuireann gach méadú in airde foirgnimh sainchomhartha in iúl agus nach dtuilleann gach sainchomhartha méadú in airde an fhoirgnimh. Dá bhrí sin, in iarratais ar fhoirgnimh de chineál sainchomhartha nó ar airde méadaithe atá cosúil le sainchomhartha, beidh an dualgas ar dhearthóirí agus ar iarratasóirí a thaispeáint go sásúil go bhfuil an togra oiriúnach go comhthéacsúil ach freisin go dtugann feidhm chomhréireach an tsainchomhartha údar dó, ag féachaint don aicmiú samplach príomhúil, tánaisteach agus áitiúil atá leagtha amach thuas.

Polasaí DCC9: Dearadh Ardchaighdeáin - Airde agus Dlús Foirgneamh

Cur chuige bunaithe ar chomhthéacs a chur i bhfeidhm maidir le hairde foirgneamh i mBaile Átha Cliath Theas, le tacaíocht Treoir Airde agus Dlús Foirgníochta Bhaile Átha Cliath Theas.

DCC9 Cuspóir 1:
A éileamh ar dhearthóirí agus iarratasóirí chun sástachta an Údaráis Phleanála a thaispeáint go bhfuil iarratais ar fhoirgnimh de chineál sainchomhartha nó ar airde méadaithe atá cosúil le sainchomhartha, oiriúnach dá gcomhthéacs agus go gcosnaíonn feidhm chomhréireach an sainchomhartha é, ag féachaint do na rangaithe príomhúla, tánaisteachta agus áitiúla do shainchomharthaí.

5.2.8 Meascán de Chineálacha Áitribh

Tá sé mar aidhm ag an bPlean seo a chinntiú go soláthraíonn forbairt chónaithe nua réimse leathan de chineálacha tithíochta a fhreastalaíonn ar riachtanais éagsúla tithíochta dhaonra an Chontae agus a chuireann in aghaidh deighilt idir cineálacha éagsúla teaghlach. Faigheann sé seo tacaíocht ó Straitéis Tithíochta Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 20222028 agus na beartais atá leagtha amach i gCaibidil 6, a aithníonn an gá atá le raon cineálacha tithe a sholáthar i ngach forbairt chónaithe. Beidh an gá atá le cineálacha tithe chun freastal ar dhéimeagrafaic dhifriúla lena n-áirítear aosú tábhachtach mar a léirítear i '*Ár dtodhchaí Roinnte*' ag an rialtas agus beidh tionchar aige ar *Straitéis Contae Aoisbháúil Bhaile Átha Cliath Theas* 2020- 2024 agus do *Phrionsabail agus Treoirlínte Aoisbhá Éireann don Údarás Pleanála* (2021).

Polasaí DCC10: Meascán de Chineálacha Áitribh

A chinntiú go soláthraítear réimse leathan cineálacha, méideanna agus tionachtaí tithíochta sa Chontae de réir fhorálacha Straitéis Tithíochta Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028.

DCC10 Cuspóir 1:
A chinntiú go ndéantar foráil i bhforbairtí cónaithe nua do réimse leathan cineálacha, méideanna agus tionachtaí tithíochta de réir Straitéis Tithíochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028.

DCC10 Cuspóir 2:
A chinntiú go ndéantar freastal ar ár sochaí atá ag dul in aois i rogha soláthair tithíochta le haird ar *Straitéis Aoisbháúil Contae Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus Prionsabal agus Treoirlínte Aoisbhá Éireann don Údarás Pleanála* (2021).

5.2.9 Ábhair, Dathanna agus Uigí

Is príomhthoisc é comhábhair oiriúnacha a roghnú i bhfoirgnimh, sráideanna agus spásanna le cáilíochtaí áiteanna rathúla a bhaint amach. Ba cheart go mbeadh bailchríocha tógála buan agus ar ardchaighdeán agus go gcloífeadh siad le prionsabail na hinbhuanaitheachta agus na héifeachtúlachta fuinnimh. Cuirfear ábhair mharthanacha ar nós cloch, bríce, adhmad, miotal agus gloine chun cinn a

sholáthraíonn aeistéitic thraidisiúnta nó chomhaimseartha ag brath ar dhearadh agus ar chur i bhfeidhm.
Breithneofar gach togra forbartha de réir a fhiúntais agus tá comhthéacs an cheantair láithreach agus an réimse níos leithne ríthábhachtach agus smaointe á bhforbairt faoi roghanna ábhair, dathanna agus mionsonraí. I ngach cineál forbartha, tá sé tábhachtach a mheas an gcuireann na hábhair atá beartaithe, a ndath agus a mionsonraí leis an gcomhthéacs láithreach agus an neartaíonn siad 'mothú áite' comharsanachta. Mar gheall ar an raon agus infhaighteacht gan fasach d'ábhair chaighdeánacha tógála agus cumhdaigh, caithfear roghanna a dhéanamh de réir mórán critéar lena n-áirítear:

- Oiriúnacht d'fheidhm an fhoirgnimh;
- Tathag, marthanacht agus éascaíocht cothabhála;
- Feidhmíocht theirmeach / inslithe;
- Foinsiú: áitiúil, réigiúnach nó idirnáisiúnta;
- Costais saolré;
- Oiriúnacht chomhthéacsúil;
- An gá le dearadh agus comhfhorbairt áite d'ardchaighdeán.

D'fhéadfadh sé nach mbeadh ábhair thraidisiúnta oiriúnach nó ar fáil agus dá bhrí sin caithfear breithiúnas a thabhairt maidir le tréithe ábhair nua a bheith comhlántach leis an bpatrún seanbhunaithe, seachas a bheith ina n-aithrisí bochta i dtéarmaí dath nó uigeachta.

Is ceart aird a thabhairt ar impleachtaí fadtéarmacha cothabhála chineálacha áirithe rindreála, agus is ceart tús áite a thabhairt do rindreáil shíonfhriotaíoch ar nós gaineamh-stroighin, aol agus steancadh méaróg. D'fhéadfadh sé nach mbeadh an tathag riachtanach ar fáil ó bhailchríoch rindreáilte go leibhéal na talún mar gheall ar leibhéal gníomhaíochta níos airde agus éifeachtaí síonchaithimh ag an tairseach seo.

Tá tuilleadh treorach agus critéir mheasúnaithe bunaithe ar fheidhmíocht maidir leis na hábhair agus mionsonraí i dtograí nua forbartha leagtha amach i BHDG Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10). I gCaibidil 12 leagtar amach prionsabail agus riachtanais dearaidh na Comhairle maidir le húsáid ábhar, dathanna agus uigeachtaí i bhforbairt.

Polasaí DCC11: Ábhair, Dathanna agus Uigeachtaí
Bailchríocha tógála ar ardchaighdeán a chur chun cinn atá oiriúnach don chomhthéacs, atá buan agus a chloíonn le prionsabail na hinbhuanaitheachta agus na héifeachtúlachta fuinnimh.
DCC11 Cuspóir 1: A éileamh go n-úsáidfear ábhair agus bailchríocha marthanacha d'ardchaighdeáin a chuireann go dearfach le comhfhorbairt áite.
DCC11 Cuspóir 2: Úsáid chomhábhair struchtúracha a bhfuil astaíochtaí fuinnimh agus CO2 corpraithe íseal go nialas acu a chur chun cinn agus beartas le tús áite d'adhmad a chinntiú maidir le foirgnimh phoiblí atá á maoiniú nó á bpáirt-mhaoiniú ag an gComhairle.

DCC11 Cuspóir 3:
Athúsáid agus athchúrsáil comhábhar a chur chun cinn ar mhaith leis an geilleagar ciorclach a chothú agus dramhaíl tógála agus scartála a laghdú.

5.3 Comharsanachtaí Tuaithe Inbhuanaithe

Comhthéacs

Tá an Ceantar Tuaithe suite go príomha i Sléibhte Bhaile Átha Cliath san iardheisceart agus ar imeall thiar an Chontae timpeall ar lonnaíochtaí Theach Sagard, Ráth Chúil agus an Chaisleáin Nua. Maidir le lonnaíochtaí atá suite laistigh den chúlchríoch tuaithe tá braislí beaga forbartha ag Gleann an Smóil agus An Bhearna Dhearg agus lonnaíocht bheag tuaithe an Bhriotáis ar an taobh thiar den Chontae.

Tá an t-ómós áite tuaithe fréamhaithe sa phobal, trí theaghlaigh agus naisc phobail, trí thaithí fhadbhunaithe na meithle, agus i stair agus oidhreacht áitiúil an cheantair agus na ndaoine a bhunaigh é.

Is iomaí gné fhisiciúil de lonnaíocht a chruthaíonn carachtar agus ómós áite. Ina measc seo tá gráin uirbeach an chroí stairiúil, foirgnimh atá ann cheana a mbaineann ardfhiúntas ailtireachta leo agus tréithe áitiúla mar comhábhair áitiúla, línte tógála, ballaí, airde foirgneamh, aibhneacha, sruthanna, crainn, fálta sceach agus gnéithe tírdhreacha áitiúla eile. Is cuid lárnach d'aon fhorbairt nó plean laistigh den chúlchríoch tuaithe an comhthéacs agus an carachtar atá ann a aithint agus a fheabhsú.

Déantar bainistiú cúramach ar fhorbairt chónaithe laistigh den chúlchríoch tuaithe tríd an mBeartas Tithíochta Tuaithe agus na Critéir Riachtanais Áitiúla de réir na *dTreoirlínte um Thithíocht Tuaithe Inbhuanaithe* (2005) agus Ciorclán SP 5 / 08. Meastar go soláthraíonn an cur chuige beartais a chuirtear chun cinn sa Phlean Forbartha seo cothromaíocht réasúnta idir forbairt chónaithe iomchuí agus inchosanta a sholáthar i gceantair thuaithe an Chontae.

An Briotás

Tá An Briotás, an sráidbhaile tuaithe is mó sa Chontae, suite i mbunchnoic Shléibhte Bhaile Átha Cliath, ar an imeall thiar theas in aice leis an teorainn le Contae Chill Mhantáin. Tá lonnaíocht sráidbhaile An Bhriotáis i gcrios Ard- Taitneamhachta - Sléibhte Bhaile Átha Cliath (Cuspóir HA-DM).

Tá suíomh straitéiseach ag An Briotás ar bhealach tánaisteach náisiúnta an N81 agus tá sé faoi bhrú leanúnach forbartha; go háirithe ó thithíocht aon uaire tuaithe sa cheantar tuaithe máguaird. Cruthaíonn a shuíomh ag Sléibhte Bhaile Átha Cliath deiseanna d'fhorbairt turasóireachta a d'fhéadfadh tacú leis an ngeilleagar áitiúil.

D'fhonn beogacht an tsráidbhaile tuaithe seo a chothabháil agus a fheabhsú tá sé mar aidhm ag an bplean seo staidéar pleanála a ullmhú do Shráidbhaile an Bhriotáis, i gcomhairle le cónaitheoirí áitiúla, úinéirí talún agus ionadaithe áitiúla, le haird ar impleachtaí na n-ainmniúchán atá beartaithe don Limistéar Oidhreachta Nádúrtha, ar

chosaint agus feabhsú an tsráidbhaile sa todhchaí, ar fhorbairt acmhainneacht turasóireachta sa cheantar ar mhaithe le inmharthanacht fhadtéarmach an phobail áitiúil.

Polasaí DCC12: Comharsanachtaí Tuaithe Inbhuanaithe
Mothú áite agus cultúir agus cáilíocht, carachtar agus sainiúlacht chúlchríoch tuaithe an Chontae a chosaint agus a chur chun cinn a fhágann gur áit tharraingteach í le maireachtáil, le hobair inti agus cuairt a thabhairt uirthi.
DCC12 Cuspóir 1: Tacú le forbairt tionscnamh nua ar nós cosáin siúil a nascann sráidbhailte agus lonnaíochtaí tuaithe níos lú, ar mhaithe le taitneamh na ndaoine áitiúla agus mar mhealladh do chuairteoirí ar an gceantar, agus forbairt eacnamaíoch áitiúil inbhuanaithe a chur chun cinn.
DCC12 Cuspóir 2: Tacú le bonneagar agus seirbhísí iompair phoiblí a fheabhsú sa chúlchríoch tuaithe.
DCC12 Cuspóir 3: A chinntiú go mbíonn forbairt nua ag tógáil ar an sráid-dreach, ar charachtar an tírdhreacha agus an líonra spáis oscailte nó á fheabhsú le dearadh agus tírdhreachú d'ardchaighdeán.
DCC12 Cuspóir 4: Forbairt iomchuí a chur chun cinn a fheabhsaíonn carachtar agus beogacht na lonnaíochtaí atá ann cheana gan tionchar diúltach a bheith aici ar an taitneamhacht chónaithe atá ann.
DCC12 Cuspóir 5: A chinntiú go léirítear le haon mholtaí forbartha laistigh de lonnaíochtaí tuaithe (faoi réir critéir riachtanas áitiúla a bhunú de réir Chaibidil 6 den phlean seo) freagairt dearaidh ar ardchaighdeán agus nach mbeidh tionchar diúltach acu ar charachtar agus ar thaitneamhacht na lonnaíochta atá ann. Agus freagra dearaidh á chinneadh, ba cheart go ndéanfadh forbairtí nua tagairt do na gnéithe lonnaíochta a thugann carachtar agus mothú áite dóibh, mar shampla: gráin uirbeach an chroí stairiúil, foirgnimh atá ann cheana a mbaineann ardfhiúntas ailtireachta leo agus tréithe áitiúla (mar comhábhair áitiúla, línte tógála, ballaí, airde foirgneamh, aibhneacha, sruthanna, crainn, fálta sceach agus gnéithe tírdhreacha áitiúla eile).

DCC12 SLO 1:
Tacú leis an mBriotás mar phobal inbhuanaithe agus sráidbhaile tuaithe a bhfuil áilleacht nádúrtha den scoth ann agus staidéar pleanála agus teorainn staidéir a ullmhú do Shráidbhaile an Bhriotáis, i gcomhairle le cónaitheoirí áitiúla, úinéirí talún agus ionadaithe áitiúla, ag féachaint do impleachtaí an Limistéar Oidhreachta Nádúrtha atá beartaithe, daonra na todhchaí agus feabhsú an tsráidbhaile agus forbairt saoráide turasóireachta agus fóillíochta chun cóiríocht, seirbhísí gaolmhara agus gníomhaíochtaí a áireamh ag Linn an Bhriotáis agus na tailte máguaird d'fhonn sócmhainní atá ann cheana agus inmharthanacht fadtéarmach an phobail áitiúil a chothabháil agus a chosaint. Cuirfear tús leis an staidéar pleanála agus turasóireachta laistigh de 12 mhí ó ghlacadh an Phlean Forbartha Contae seo agus áireofar ann anailís ar shonraí daonra agus tithíochta.

5.4 Pleananna / Creataí

Is ceart Pleananna agus Creataí a fhorbairt le cur chuige srathaithe, a dhíríonn ar ghlacadh leis an gcomhshaol bunlíne d'fhonn an oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus thógtha a chaomhnú, a chosaint agus a bhreisiú, chomh maith leis na seirbhísí éiceachórais a sholáthraíonn siad. Is ceart deiseanna a shainaithint go luath sa phróiseas deartha le tuilleadh forbartha agus feabhsaithe a dhéanamh ar líonra an Bhonneagair Ghlais agus na bithéagsúlachta sa Chontae.

Agus na céimeanna tosaigh seo á gcur san áireamh, ba cheart cineál forbartha agus riachtanais an phlean/an chreata a anailísiú agus a chur chun feidhme ar bhealach a chuireann Bearta um Ghníomhú ar son na hAeráide, Dearadh Cáilíochta agus Áiteanna Sláintiúla ar thús cadhnaíochta i ngach gné dá fhoirmliú agus dá fhorbairt.

Polasaí DCC13: Pleananna / Creataí - Ginearálta

Leanúint ar aghaidh ag obair go dlúth le gach soláthraí bonneagair le bonneagar iompair sóisialta, pobail, eacnamaíochta agus inbhuanaithe a sheachadadh go tráthúil in éineacht le forbairt nua cónaitheach agus de réir fhorálacha an Phlean Forbartha Contae nó aon Phlean Ceantair Áitiúil, Scéim Phleanála Chriosanna Forbartha Straitéiseacha nó creat/máistirphlean sa cheantar.

5.4.1 Pleananna Ceantair Áitiúla

Ullmhófar Pleananna Ceantair Áitiúla le haghaidh ceantar ina bhfuil gá le cur chuige comhordaithe don fhorbairt nua agus go háirithe do cheantair ar dócha go mbeidh forbairt ar mhórscála iontu nó a bhfuil athnuachan de dhíth orthu.

Ní mór do Phleananna Ceantair Áitiúla a bheith i gcomhréir le beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha Contae agus le treoirlínte an Aire. Cabhróidh athruithe beartais leis an gcinneadh athbhreithniú a dhéanamh ar Phleananna Ceantair Áitiúla atá ann cheana.

Polasaí DCC14: Pleananna Ceantair Áitiúla (PCÁ)

Pleananna Ceantair Áitiúla a ullmhú mar is iomchuí, le tosaíocht do cheantair ar dócha go mbeadh forbairt chónaitheach nó tráchtála nó athnuachan ar scála mór iontu.

DCC14 Cuspóir 1:
Tacú le cur chuige faoi threoir phlean trí Phleananna Ceantair Áitiúla i gceantair shainaitheanta trí chinntiú go gcomhlíonann an fhorbairt sainriachtanais áitiúla an Phlean Ceantair Áitiúil, le haird ar bheartais agus ar chuspóirí an Phlean Forbartha seo agus treoirlínte an Aire.

DCC14 Cuspóir 2:
Cur chuige srathaithe i leith Pleananna Forbartha Áitiúla a chur chun cinn ina bhfuil an comhshaol bunlíne deartha isteach ann ag céim luath, agus a thógann ar na deiseanna a thugann sé seo don chomhfhorbairt áite, le haird ar leith ar líonraí bonneagair glasa a fheabhsú ar son na bithéagsúlachta agus na taitneamhachta.

DCC14 Cuspóir 3:
PCÁ a ullmhú do Chluain Dolcáin, réimse na teorann le sainmhíniú, faoi threoir ag *Treoirlínte le haghaidh Pleananna Ceantair Áitiúla do na hÚdaráis Phleanála*, 2013 (An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil) nó aon treoirlínte a ghlacann a n-ionad ina gcuimsítear:

- Fís d'fhorbairt Chluain Dolcáin
- Prionsabail dearadh uirbeacha níos leithne
- Creat-phleananna le haghaidh láithreacha inlíonta níos mó
- Plean Caomhantais
- Straitéis áitiúil don Bhonneagar Glas bunaithe ar Straitéis BG an Chontae
- Pleananna Ceantair Áitiúla

DCC14 Cuspóir 4:
Plean Ceantair Áitiúil a ullmhú do phobal Choill an Rí (Bóthar an Náis) d'fhonn inbhuanaitheacht an phobail seo a chosaint agus soláthar a dhéanamh le haghaidh deiseanna agus áiseanna miondíola agus tráchtála eile, deiseanna fostaíochta agus nascacht leis na ceantair chónaithe taobh leo.

DCC14 Cuspóir 5:
Plean Ceantair Áitiúil nua a ullmhú le haghaidh Baile Baodáin.

DCC14 Cuspóir 6:
A éileamh go ndéanfaí Plean Iompair Áitiúil mar chuid d'aon phróiseas ullmhúcháin PCÁ, ar comhréir le scála an LAP. Ba cheart go mbeadh aird ag an bPlean Iompair Áitiúil / an Plean Limistéir Áitiúil ar an NTA agus ar an Nóta Treorach TII ar Mheasúnuithe Iompair Ceantarbhunaithe 2018 nó ar aon nuashonrú ina dhiaidh sin, agus beidh sé faoi réir scagadh le haghaidh AA agus SEA.

DCC14 SLO 1:
Chun fás inbhuanaithe fadtéarmach Iarthar na Cathrach a chinntiú a leanann d'fhorbairt cheantar Iarthar na Cathrach/Baile Átha Cliath a chur chun cinn agus a éascú i gcomhréir leis an gcéimniú amach atá leagtha amach i bPlean Ceantair Áitiúil Bhaile Fortune 2012-2022 (mar a leathnaíodh é) nó aon Phlean Ceantair Áitiúil atá ag dul in ionad, agus go bhfreastalaítear ar leibhéil chuí seirbhísí, infreastruchtúr sóisialta agus spóirt, áiseanna agus gníomhaíocht eacnamaíoch chun freastal ar riachtanais an fháis daonra reatha agus amach anseo.

DCC14 SLO 2:
Plean Ceantair Áitiúil nua a ullmhú le haghaidh Baile Baodáin.

DCC14 SLO 3:
Go bhfanfaidh forálacha Phlean Ceantair Áitiúil Bhaile Uí Chuilinn - na Seanchúirte (2014) arna leathnú, i leith na topagrafaíochta géara sna tailte atá criosaithe RES-N idir Lána Stocála, Bóthar Bhaile Uí Chuilinn agus an M50 (Léarscáil 10) i bhfeidhm le linn shaolré an Phlean seo ag féachaint do threoirlínte an Aire.

5.4.2 Cuspóirí na gConairí Straitéiseacha

Laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas tá 223.5 heicteár de thalamh ainmnithe ag an Rialtas ag Baile Adaim mar Chrios Forbartha Straitéiseach ó 2001. I Scéim Phleanála CFS Bhaile Adaim (leasaithe) 2014 agus 2020 leagadh amach creat pleanála le tacú le timpeall 9,395 aonad cónaithe agus an bonneagar agus na háiseanna tacaíochta a sheachadadh. Tá an scéim ag dul chun cinn go seasta ó glacadh le Plean Forbartha an Chontae 2016 agus tá cumas forbartha de os cionn 5,000 fágtha. I mí Mhárta 2021, d'éirigh leis an gComhairle maoiniú de €9.7 milliún a fháil ón gciste Forbartha don Athghiniúint Uirbeach le haghaidh maoiniú forlíontach straitéiseach le Páirc Lárnach Búlbhaird, Foirgneamh Cathartha agus Plás Lár an Bhaile a sheachadadh. Mar chuid den iarratas seo déanfar 585 aonad cónaithe a sheachadadh. Mar atá leagtha amach i gCaibidil 2 tábla 8 tá sé beartaithe sa phlean seo go seachadfar timpeall 5,240 aonad laistigh de shaolré an phlean seo.

Tá 180 heicteár talún ainmnithe ag an Rialtas freisin mar Chrios Forbartha Straitéiseach ag Cluain Buiríosa. Faomhadh an scéim phleanála do Chluain Buiríosa i mí Bhealtaine 2019. I Scéim Phleanála CFS Bhaile Adaim (leasaithe) 2014 agus 2020 leagadh amach creat pleanála le tacú le timpeall 11,100 aonad cónaithe agus an bonneagar agus na háiseanna tacaíochta a sheachadadh. Cé nár cuireadh tús tógáil na scéime go fóill, tá obair shuntasach déanta ar oibreacha riachtanacha bonneagair atá ag teastáil chun an fhorbairt a thosú a chumasú. I mí an Mhárta 2021, d'éirigh le Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas maoiniú de €176.6 milliún a fháil ón gciste Forbartha Athghiniúna Uirbí le haghaidh maoiniú straitéiseach forlíontach chun an chandam ollmhór bonneagair a theastaíonn chun os cionn 8,700 teach a sheachadadh i gCluain Buiríosa a dhíghlasáil sna 10 mbliana amach romhainn.

Polasaí DCC15: Criosanna Forbartha Straitéiseacha (CFS)

Leanúint ar aghaidh ag cur na Scéimeanna Pleanála ceadaithe i bhfeidhm do CSFanna Bhaile Adam agus Bhaile Chluain Buiríosa.

DCC15 Cuspóir 1:
Tacú le seachadadh an bhonneagair aitheanta chun forbairt inbhuanaithe a éascú i gCriosanna Forbartha Straitéiseacha Bhaile Átha Cliath Theas.

5.4.3 Creat-Phleananna nó Máistirphleananna

Feidhmíonn creatphleananna agus Máistirphleananna mar réamhthreoir dearaidh d'fhorbairt tailte laistigh den Chontae sa todhchaí. Tá na pleananna seo bunaithe ar thaighde cúlra agus anailís bhunlíne, ag aithint deiseanna d'fhorbairt sa todhchaí agus srianta féideartha. Leagann na pleananna seo creat síos le haghaidh forbairt an cheantair ábhartha amach anseo.

I gcásanna áirithe, beidh ullmhú coimrí dearaidh láithreáin ina uirlis oiriúnach chun réasúnaíocht dearaidh a sholáthar d'fhorbairt láithreáin, dearadh foirgneamh agus gnéithe tírdhreachaithe, ag cinntiú go n-oireann an fhorbairt a bheartaítear dá comhthéacs. Léireoidh an sainchúram dearaidh an chaoi a bhfuil an dearadh treoraithe agus bunaithe ar dhea-chleachtais dearaidh uirbeacha. Tabharfaidh sé treoir shoiléir maidir leis an gcaoi ar cheart don láithreán forbairt, lena n-áirítear tacar prionsabal dearaidh agus conas a bhainfear na prionsabail seo amach.

Polasaí DCC16: Creat-Phleananna (CP)

Creatphleananna agus Máistirphleananna a ullmhú de réir mar is gá do cheantair aitheanta ar thailte faoi úinéireacht na Comhairle nó ar thailte eile chun cur chuige comhordaithe i leith forbartha a éascú.

DCC16 Cuspóir 1:
Creat-Phleananna nó Máistirphleananna ar thailte sainaitheanta a ullmhú chun cur chuige comhordaithe i leith seachadta a chinntiú lena chinntiú go ndéantar iad a struchtúrú ar bhealach loighciúil, soiléir agus sothuigthe lena léirítear agus lena soláthraítear cúlra don mhodheolaíocht maidir le húsáid agus dearadh talún agus ag féachaint go cuí do chomhthéacs na dtailte sin.

DCC16 Cuspóir 2:
Tacú le Creatphlean Straitéiseach Bhóthar an Náis agus le haon chreat don cheantar amach anseo le fás agus athghiniúint uirbeach a sheachadadh don Chontae agus don Réigiún níos leithne, ag aithint a chumas suntasach mar an limistéar athghiniúna is mó sa tír.

DCC16 Cuspóir 3:
Suímh fhorbartha féideartha a aithint i mBaile Phámar agus coimrí dearaidh láithreáin a ullmhú do na suímh seo d'fhonn creat a sholáthar chun forbairt chuí, lena n-áirítear nascacht, a threorú.

DCC16 Cuspóir 4:
Breathnú ar an ngá atá le Plean Iompair Áitiúil a ullmhú mar chuid d'aon Chreat / Máistirphlean, ar comhréir le scála an Chreata / Máistirphlean. Beidh an Creat / Máistirphlean faoi réir scagadh le haghaidh AA agus SEA.

5.5 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide - Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil.

Foinse Gáis Tí Ghlais (GHGanna)

Is iad seo na foinsí féideartha GCTanna a d'fhéadfadh eascairt as gan prionsabail **Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite Sláintiúil** a chur chun cinn:

- D'fhéadfadh níos mó turais carr-bhunaithe a bheith mar thoradh ar fhás uirbeach agus sraoilleáil uirbeach nach bhfuil chomh dlúth agus níos lú deiseanna a chruthú chun foinsí fuinnimh níos inbhuanaithe agus níos in- athnuaite a úsáid.
- Is féidir le níos mó turais carr-bhunaithe eascairt as Comharsanachtaí le naisc laga.
- Féadann fearann poiblí neamh-tarraingteach, sráideanna / spásanna neamhfháilteacha agus droch-dhearadh daoine a chosc ó mhodhanna iompair gníomhacha a úsáid chun rochtain a fháil ar sheirbhísí agus ar áiseanna áineasa.
- Úsáid ábhair struchtúracha neamh-inbhuanaithe i bhfoirgnimh agus sa réimse poiblí.
- Fás i gcúlcheantair tuaithe atá ginte ag ceantar uirbeach

Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide

Tá beartais agus cuspóirí sa chaibidil seo a chuireann bearta chun cinn a bhfuil sé de chumas iontu an tionchar aeráide ón**Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil** a laghdú mar a leanas:

- Tacú le seachadadh 'Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta' an PFN agus 'Torthaí Sonracha Réigiúnacha' an SSER a bhaineann go sonrach le seachadadh Comharsanachtaí inbhuanaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas a bhaineann le Fás Dlúth, Soghluaisteacht Inbhuanaithe, Inrochtaineacht Fheabhsaithe, Áiseanna agus Oidhreacht Fheabhsaithe, Bainistíocht Inbhuanaithe ar Bhonneagar, Rochtain ar Sheirbhísí Cúraim Leanaí, Oideachais agus Sláinte agus Aistriú chuig Pobal Ísealcharbóin Seasmhach Aeráide.
- Tacú le húsáid éifeachtach talún le fócas ar lárionaid uirbeacha lárnacha, agus dlúis forbartha a bhaint amach ar féidir leo tacú le háiteanna beoga, dlúth, in-siúil a thugann tosaíocht do ghluaiseacht coisithe, an gá le taisteal carr-bhunaithe agus astaíochtaí carbóin a laghdú agus deiseanna a éascú freisin chun foinsí fuinnimh níos inbhuanaithe agus níos in- athnuaite a úsáid.
- Meascán úsáidí agus úsáid éifeachtach talún agus bonneagair a chur chun cinn agus a éascú de réir fhorálacha NPO 4 agus 26 den PFN agus RPO 6.12, 9.10 agus 9.11 den SSER.

- Timpeallachtaí cuimsitheacha sábháilte a chruthú ar féidir le daoine bogadh tríd, modhanna gníomhacha iompair a spreagadh agus iarracht a dhéanamh comharsanachtaí ceangailte agus an coincheap lonnaíochta 10 nóiméad a sheachadadh ar aon dul leis an SSRE.
- Tacú le clár oibre Rothaíocht Bhaile Átha Cliath Theas a sheachadadh chun bonneagar rothaíochta an Chontae a fheabhsú, níos mó úsáideoirí a mhealladh agus turais carr-bhunaithe a laghdú.
- Mothú láidir áite a chruthú agus naisc a chumasú ar fud an Chontae trí líonra Bonneagair Ghlais láidir seasmhach a úsáideann réitigh bunaithe ar an dúlra agus a chuireann go díreach le bearta gníomhaíochta aeráide trí fhorghabháil carbóin agus bearta eile.
- Forbairt níos Uilechuimsithí a lorg ionas gur féidir le daoine rochtain a fháil ar sheirbhísí agus ar thithíocht chuí go háitiúil, ag laghdú taisteal carr-bhunaithe.
- Úsáid comhábhair thógála le foinsí inbhuanaithe a chur chun cinn agus ábhair scartála agus tochailte a athúsáid.
- Úsáid ábhair struchtúracha a bhfuil astaíochtaí fuinnimh agus CO2 ionchorpraithe íseal go nialasacha acu a chur chun cinn.

Tithíocht

Fís

Seachadadh tithe d'ardchaighdeán agus dea-dheartha i bpobail inbhuanaithe a sheachadadh chun freastal ar éagsúlacht riachtanas tithíochta sa Chontae.

6.0 Réamhrá

Is iad ár n-áiteanna cónaithe, ár mbaile, bunchloch ár dtaithí ar an saol laethúil agus is féidir le pobail láidre teacht astu. Trí a chinntiú go bhfuil tacaíochtaí beartais agus caighdeáin dearaidh iomchuí i bhfeidhm a chabhraíonn le caighdeán maith beatha a chruthú do shaoránaigh sna suímh chearta.

Tá fás de 45,002 duine le teacht ar dhaonra Bhaile Átha Cliath Theas de 323,769 duine faoin mbliain 2028. Is cúram uileghabhálach den Phlean Forbartha seo a chinntiú go bhfuiltear ag freastal ar an réimse ilghnéitheach riachtanas, ní hamháin don fhás daonra ach don daonra atá ann cheana.

I gcomhthéacs an fhás daonra seo, beidh beagnach 15,500 teach nua de dhíth ar Bhaile Átha Cliath Theas faoi dheireadh 2028, níos mó ná 2,500 sa bhliain. Is dúshlán lárnach don fhás amach anseo é a chinntiú go mbeidh na tithe breise seo den chaighdeán is airde, lonnaithe san áit cheart, agus go mbeidh na seirbhísí tacaíochta, ar nós oideachas, iompar, miondíol agus eile, ar fáil laistigh d'achar éasca siúil (10 nóiméad) d'fhonn gluaiseachtaí inbhuanaithe a chur chun cinn.

Sa chur chuige spásúil don Phlean Forbartha baintear an úsáid is éifeachtúla is féidir as talamh agus as an mbonneagar atá ann trí fhorbairt a dhíriú ar inlíonadh uirbeach agus ar thailte athfhorbraíochta le sraoilleadh uirbeach a laghdú.

D'fhonn teacht roimh an fhás daonra seo, tá Straitéis Tithíochta agus HNDA Eatramhach ann le tacú leis an bPlean Forbartha seo. Cuirfear riachtanais tithíochta daonra an Chontae san áireamh sa soláthar tithíochta amach anseo, go háirithe tosca déimeagrafacha atá ag athrú ar nós: meath i méid mheánach an líon tí ar fud na tíre agus fás 51% á thuar ar an daonra de dhaoine os cionn 65 ó 2016-2031, méadú 30% ar an aoisghrúpa 15- 24, ardú ar shaincheisteanna inacmhainne sa Chontae thar thréimhse an phlean agus treocht a léiríonn go bhfuil grúpaí réamhchlainne ag lonnú i dtithe nuathógtha ar imill an Chontae ó 2016.

Tá sé tábhachtach go mbíonn tithíocht inacmhainne tarraingteacha ag an gContae le haghaidh gach duine ar mian leo maireachtáil i mBaile Átha Cliath Theas le saintréitheacht agus tionachtaí solúbtha, a fhreastalaíonn ar riachtanais teaghlaigh agus ar na hathruithe i riachtanais na ndaoine i rith a saoil.

Déanfar é seo a sheachadadh i gcomhthéacs ina gcinntítear go ndéanfar tithe ardchaighdeáin a dhearadh agus a sheachadadh atá éifeachtúil ó thaobh fuinnimh agus ag freastal ar riachtanais daonra ilghnéithigh.

6.0.1 Comhthéacs an Bheartais Pleanála

Ní mór do bheartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith ag réiteach leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach pleanála mar atá leagtha amach sa *Chreat Pleanála Náisiúnta* (CPN) agus sa *Straitéis Spásúil Réigiúnach agus Eacnamaíoch* (SSRE).

Féachann Toradh Straitéiseach Náisiúnta 1 den CPN le fás inbhuanaithe cathracha,

bailte agus sráidbhailte dlútha a bhainistiú go cúramach, seachas leanúint ar aghaidh le sraoilleáil uirbeach mar phríomhthosaíocht náisiúnta. Aithníonn sé go bhfuil deiseanna i ngach lonnaíocht uirbeach a dteastaíonn cur chuige sruthlínithe agus comhordaithe uathu maidir le hinfheistíocht, cumasú bonneagair agus tacú le conláistí. Féadann forbairt na gceantar seo luach a chur le háiteanna atá ann cheana féin agus timpeallacht maireachtála agus oibre níos tarraingtí a chruthú atá suite go lárnach, oiriúnach do na héilimh riachtanacha agus ar féidir a athúsáid chun tithíocht a sholáthar. Tá roinnt cuspóirí sna cáipéisí seo an-ábhartha do réimse na Tithíochta:

- **Cuspóir Pleanála Náisiúnta (CPN) 28 -** *Pleanáil a dhéanamh le haghaidh sochaí níos ilghnéithí agus níos uileghabhálaí a dhíríonn ar chomhionannas deise agus cáilíocht bheatha níos fearr do gach saoránach, trí chuimsiú níos fearr agus rochtain níos mó agus pobail inbhuanaithe á seachadadh agus na seirbhísí a ghabhann leo á soláthar.*

- **CPN 32 -** *Díriú ar 550,000 líon tí breise a sheachadadh faoi 2040 (go Náisiúnta).*

- **CPN 33 -** *Tosaíocht a thabhairt do thithe nua a sholáthar ag láithreacha atá in ann tacú le forbairt inbhuanaithe agus ar scála cuí soláthair don láthair.*

- **CPN 34 -** *Tacú le soláthar tithe in-oiriúnaithe le linn a saolré atá in ann freastal ar riachtanais líon tí a athraíonn le himeacht ama.*

- **Cuspóir Pleanála Réigiúnach (CPR) 9.1 -** *Cinnteoidh údaráis áitiúla comhtháthú straitéisí a thacaíonn le haois agus a thacaíonn le teaghlaigh i bpleananna forbartha agus beartas áitiúil ábhartha eile agus i gcinnteoireacht, lena n-áirítear soláthar do thípeolaíochta tithíochta solúbtha , foirgnimh agus spásanna poiblí atá deartha ionas gur féidir le gach duine, lena n-áirítear daoine scothaosta, daoine faoi mhíchumas agus daoine le leanaí óga bogadh timpeall gan stró, agus scaradh nó deighilt a sheachaint.*

- **CPR 9.2 -** *Tacú le tionscnaimh údaráis áitiúla agus earnála chun rannpháirtíocht ghníomhach agus comhtháthú sóisialta grúpaí mionlaigh a mhéadú, lena n-áirítear náisiúnaigh neamh-Éireannacha agus Lucht Siúil.*

- **CPR 9.4 -** *Ba cheart go spreagfadh caighdeáin dearaidh d'fhorbairtí árasáin nua próifíl dhéimeagrafach níos leithne lena n-áirítear teaghlaigh agus daonra atá ag dul in aois.*

- **RPO 9.12 -** *Agus beartais Phleanála á gceapadh agus á gcur i bhfeidhm cuirfear údaráis áitiúla agus páirtithe leasmhara eile ar an eolas faoin ngá le freastal ar gach leibhéal míchumais, trí mhaolú cuí a dhéanamh ar an timpeallacht thógtha, agus go háirithe ar riachtanais daonra atá ag dul in aois.*

Is iomaí cuspóir beartais náisiúnta agus réigiunach ábhartha eile atá ann. Déantar tagairt dóibh de réir uimhreacha i mbeartais agus i gcuspóirí aonair an Phlean Forbartha sa chaibidil seo agus leagtar amach go hiomlán iad in Aguisín 7.

6.0.2 Tithíocht, Comhfhorbairt Áite Shláintiúil agus Gníomhú Aeráide

Ba cheart tithíocht a sholáthar ar bhealach a éascaíonn riachtanais raon éagsúil daoine, agus cothromaíocht a sholáthar i dtéarmaí meascán aonad agus cineálacha tionachta. Cuireann dearadh, feidhm agus leagan amach na scéimeanna tithíochta, nuair a dhéantar go maith iad, go mór le seachadadh na comhfhorbartha áite.

Trí thithíocht nua a lonnú san áit cheart, cinntítear go bhfuil sé éasca gluaiseacht trí mhodhanna gníomhacha chuig na conláistí, seirbhísí agus áiteanna oibre atá ann cheana. Éascaíonn sé seo aistriú ó phatrúin taistil neamh-inbhuanaithe carr-bhunaithe agus ar an gcaoi sin astaíochtaí a laghdú.

Féadann leagan amach tithíochta agus cúinsí dearaidh cur go dearfach le hoiriúnú aeráide trína chinntiú go bhfuil forbairt nua suite i bhfad ó cheantair atá i mbaol tuile, agus is féidir leis an dearadh, an treoshuíomh agus na hábhair thógála a úsáidtear a chinntiú go seachadtar tithe atá tíosach ar fhuinneamh.

6.1 Straitéis Tithíochta agus Measúnú Eatramhach ar Riachtanais Tithíochta

Ullmhaíodh Straitéis Tithíochta agus Measúnú Eatramhach ar Riachtanais Tithíochta Tithíochta (HNDA) do Bhaile Átha Cliath Theas agus tá sé le fáil in Aguisín 11. Is ceangaltas sainordaitheach den Acht Pleanála agus Forbartha 2000 (arna leasú) Straitéis Tithíochta a ullmhú agus ba cheart go mbeadh Measúnacht Éileamh ar Riachtanais Tithíochta (MÉRT) mar thaca leis i gcomhthéacs chuspóirí 20 agus 37 den PFN agus cuspóir 9.5 den SEPS.

D'fhoilsigh an Roinn Tithíochta treoir maidir le hullmhú MERT i mí Aibreáin 2021. De réir Ciorclán 14/2021 ní raibh an treoir ar fáil in am lena chuimsiú sa Phlean Forbartha seo. Dá bhrí sin, tá MÉRT eatramhach mar thaca don Straitéis Tithíochta seo.

Bunaithe ar na réamh-mheastacháin daonra agus tithíochta thar shaolré an Phlean Forbartha, táthar á thuar sa Straitéis Tithíochta agus MÉRT Eatramhach go mbeidh tacaíocht ag teastáil ó 8,415 teaghlach ó Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas suas go 2028 lena n-áirítear teaghlaigh atá ar an liosta tithíochta faoi láthair.

Meastar go ndéanfar freastal ar na teaghlaigh seo trí na Tacaíochtaí Tithíochta Sóisialta éagsúla (m.sh. clár Tógála Nua, Cuid V, Léasú, HAP / RAS) le linn thréimhse an phlean.

Tá beartais agus cuspóirí a bhaineann leis an aschur ón Straitéis Tithíochta agus HNDA leagtha amach thíos:

Polasaí T1: Straitéis Tithíochta agus Measúnú Eatramhach ar Riachtanais Tithíochta
Straitéis Tithíochta Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus Measúnú Eatramhach ar Thithíocht agus Éileamh Tithíocht 2022-2028 (agus aon Straitéis Tithíochta ina ionad a chomhaontaigh an Chomhairle) a chur i bhfeidhm agus athbhreithniú a dhéanamh ar an Straitéis Tithíochta mar chuid den athbhreithniú éigeantach ar Phlean Forbartha Dhá Bhliana.
T1 Cuspóir 1: A chinntiú go ndéantar talamh leordhóthanach iomchuí a chriosú chun aidhmeanna na Croí-Straitéise a éascú agus a chur i bhfeidhm, chun forbairt inbhuanaithe inacmhainne a sheachadadh, agus chun freastal ar riachtanais tithíochta tuartha sa Chontae sa todhchaí thar shaolré an Phlean mar atá aitheanta ag an Straitéis Tithíochta agus MERT Eatramhach.
T1 Cuspóir 2: A éileamh go mbeidh 25% de na tailte atá criosaithe le haghaidh úsáide cónaithe, nó le haghaidh meascán d'úsáidí cónaithe agus eile chun 5 n-aonad nó níos mó a fhorbairt nó chun aonaid a fhorbairt ar thalamh níos mó ná 0.1 heicteár (nó figiúirí ábhartha de réir mar a leasófar le reachtaíocht) curtha in áirithe do thithíocht shóisialta agus inacmhainne de réir an *Achta um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht* 2021 agus an tAcht Pleanála agus Forbartha 2000 (arna leasú).
T1 Cuspóir 3: A chinntiú go bhfuil tithíocht leordhóthanach agus iomchuí ar fáil chun freastal ar riachtanais daoine de gach ioncam agus riachtanas lena n-áirítear teaghlaigh den Lucht Siúil, daoine scothaosta, daoine faoi mhíchumas, agus daoine gan dídean, trí mheascán iomchuí de chineálacha aonaid agus tionachtaí a sholáthar in áiteanna oiriúnacha agus ar bhealach a oireann dá riachtanais shonracha.
T1 Cuspóir 4: A aithint go bhfuil géarghá le soláthar méadaithe tithíochta sóisialta agus inacmhainne lena chinntiú go mbeidh rochtain ag gach cónaitheoir i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar theach. Déanfar foráil den chineál sin trí oibriú le comhlachtaí tithíochta agus le comharchumainn fhaofa chun soláthar a dhéanamh do chóiríocht tithíochta sóisialta agus fíor-inacmhainne chun freastal ar riachtanais tithíochta. Déanfar é seo trí raon de shásanna seachadta lena n-áirítear foirgnimh nua, éadálacha, athchóirithe agus éadálacha tithe folmha, léasú agus tacaíochtaí tithíochta lena n-áirítear RAS agus HAP nó aon sás eile a chuirtear chun cinn faoi Bheartas Tithíochta an Rialtais, agus tabharfar tosaíocht do thógálacha nua agus athchóirithe nuair atá siad ar fáil.

T1 Cuspóir 5:
A chinntiú go gcuireann an Chomhairle forbairt phobail inbhuanaithe le hioncam measctha chun cinn trí thalamh nó aonaid tithíochta a cheannach nó a fháil ar léas, lena n-áirítear Cuid V.

T1 Cuspóir 6:
Tithíocht shóisialta agus inacmhainne a sholáthar thar thréimhse an Phlean chun freastal ar riachtanais thuartha tithíochta sa todhchaí mar a shainaithnítear sa Straitéis Tithíochta agus san HNDA eatramhach.

T1 Cuspóir 7:
A chinntiú go dtarlaíonn fás daonra agus dlús tithíochta méadaithe laistigh de Chathair agus Bruachbhailte Bhaile Átha Cliath agus teorainneacha baile an Chontae agus chomhtheagmhálach leo, a oireann dá ról straitéiseach réigiúnach, faoi réir ag caighdeáin mhaithe dearaidh agus bainistíochta forbartha a bheith comhlíonta.

T1 Cuspóir 8:
Athúsáid agus athghníomhachtú aonad folmha inár Limistéir Uirbeacha a chur chun cinn agus a shaothrú a luaithe is féidir, tríd an tobhach láithreán folamh a chur i bhfeidhm de réir an Achta um Athghiniúint Uirbeach agus Tithíocht 2015, agus trí chur i bhfeidhm Straitéis agus Plean Gníomhaíochta um Thithe Folmha Bhaile Átha Cliath Theas 2018-2021. Déanfaidh an Chomhairle an clár seo a athbhreithniú agus a nuashonrú de réir mar a mheastar a bheith riachtanach agus saothróidh sí Ceannach Éigeantach láithreacha agus aonaid atá folamh go fadtéarmach, nuair is féidir.

T1 Cuspóir 9:
Na beartais, na cuspóirí agus an sprioc aonaid atá leagtha amach faoi *Chlár Cóiríochta Lucht Taistil Bhaile Átha Cliath Theas* (TAP) 2019-2024 a chur i bhfeidhm agus an clár a athbhreithniú de réir mar is gá.

T1 Cuspóir 10:
Oibriú leis an Rialtas Lárnach agus leis an Oifig Gníomhaireachtaí Stáit ábhartha le freagairt do riachtanais chun tacú leo siúd a bhfuil tearmann agus tithíocht fhadtéarmach de dhíth orthu, chomh maith le cur i bhfeidhm comhsheasmhach na 'Treorach Beartais agus Nós Imeachta d'Údaráis Tithíochta i ndáil le Cúnamh a thabhairt d'Íospartaigh Foréigean Baile le Riachtanais Chóiríochta Éigeandála agus Fadtéarmacha' nó aon bheartas nó reachtaíocht mhalartach a achtaítear thar shaolré an Phlean Forbartha seo.

T1 Cuspóir 11:
Scrúdú a dhéanamh ar an ngá an Plean Forbartha a athrú, tar éis fhoilsiú na treorach ar mhodheolaíocht HNDA a d'eisigh an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta in Aibreán 2021.

T1 Cuspóir 12:
Soláthróidh tograí le haghaidh forbairt chónaithe 30% ar a laghad d'aonaid 3 sheomra leapa mura féidir a thaispeáint

- → go bhfuil srianta ar leith ar an suíomh a chuirfeadh cosc ar a leithéid de sholáthar nó
- → go gcomhlíonann an measc án tithíochta beartaithe an éileamh sonrach riachtanais i gceantar, ag féachaint don chineál tithíochta atá i réim laistigh de shiúlóid 10 nóiméad ón láithreán agus do na sonraí socheacnamaíocha, daonra agus tithíochta atá leagtha amach sa Straitéis Tithíochta agus HNDA Eatramhach.
- → is scéim tithíochta sóisialta agus/nó inacmhainne í an scéim.

Nóta: Géillfidh forbairtí cónaithe Tógála ar Cíos (BTR) leis na *Caighdéain Dearaidh Tithíochta Uirbeach Inbhunaithe*: le haghaidh Árasáin Nua (2020) (nó aon Treoir Aireachta faoi Alt 28 a thagann ina ionad).

T1 Cuspóir 13:
Tacú le measc án de chineálacha tionachta a sholáthar ar fud an Chontae d'fhonn cóiríocht oiriúnach a chruthú do chách agus pobail inbhuanaithe agus ioncaim mheasctha a chur chun cinn agus ró-iomadú tionachta aonair a dhíspreagadh (cibé acu úinéir-áititheoir príobháideach, cíos príobháideach, cíos sóisialta nó ceannach agus cíos inacmhainne) laistigh d'aon limistéar áitiúil (laistigh d'achar siúil 10 nóiméad) nó i dToghcheantar Áitiúil, de réir na dTreoirlínte Árasáin *Treoirlínte do Chaighdeáin Dearaidh d'Árasáin Nua d'Údaráis Phleanála* (Nollaig 2020) agus forálacha na Straitéise Tithíochta agus HNDA Eatramhach nó aon HNDA bunaithe ar bhonn Réigiúnach amach anseo.

T1 Cuspóir 14:
Forbairt tithe d'úinéirí-áititheoirí thar infheisteoirí institiúideacha a éascú, an oiread agus is féidir.

T1 Cuspóir 15:
A chinntiú go ndéantar foráil le haghaidh measc án cothrom tionachta sna ceantair atá criosaithe le haghaidh Athghiniúna i dtailte LAP Thamhlachta agus i limistéar Chreatphlean Bhóthar an Náis. Cuirfidh measc án den sórt sin an tionacht atá ann nó a cheadaítear san áireamh laistigh d'achar siúil deich nóiméad ó aon fhorbairt a bheartaítear agus léireoidh iarratasóirí ar chead pleanála, chun sástacht an Údaráis Phleanála, nach bhfuil aon sáithiú tionachta aonair laistigh den limistéar sainithe.

T1 Cuspóir 16:
Tacú le cóiríocht do dhaoine gan dídean agus / nó seirbhísí tacaíochta a sholáthar atá uilechuimsitheach agus a dhéileálann le gach duine le dínit agus le meas ar bhealach cothrom, lonnaithe ar fud an Chontae gan comhchruinniú in aon cheantar ar leith agus comhairliúchán a ionchorprú le seirbhísí tacaíochta do dhaoine gan dídean chun tacú leis an seirbhís seo.

T1 Cuspóir 17:
Athbhreithniú a dhéanamh ar Straitéis Tithíochta Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028 mar chuid den athbhreithniú ar an bPlean Forbartha éigeantach dhá bhliain.

T1 Cuspóir 18:
A chinntiú, nuair a úsáidtear tailte poiblí de chuid an Údaráis Áitiúil atá criosaithe Cón / Cón N nó tailte údarás áitiúil Cón / Cón N a bheidh criosaithe sa todhchaí chun tithíocht a fhorbairt, go n-úsáidtear é go heisiach chun tithe sóisialta, ar chostas inacmhainne agus tithe ceannaigh inacmhainne a sheachadadh.

6.2 Soláthar Tithíochta

Aithnítear acmhainn do thart ar 21,490 aonad atá seirbhísithe agus / nó inúsáidte laistigh de shaolré thréimhse an Phlean sa Chroí-Straitéis i gCaibidil 2. Tá Riachtanas Tithíochta de 15,576 teach nua sa Chontae go dtí 2028. Nuair a chuirtear na tithe ar na láithreáin atá á dtógáil cheana féin san áireamh tá talamh ag teastáil chun soláthar a dhéanamh do 13,138 teach nua thar thréimhse an Phlean.

Agus é á aithint go bhfuil barrachas seirbhíse agus talamh criosaithe inseirbhíse ag an gContae a theastaíonn chun na spriocanna soláthair a bhaint amach ach ag aithint nach féidir leis an talamh seo ar fad teacht chun cinn, cuimsíonn an Chroístraitéis cur chuige solúbtha i leith forbartha ina ndéanfar monatóireacht ar dhul chun cinn agus ar sheachadadh aonad laistigh de gach Comharsanacht chun comhsheasmhacht a áirithiú le figiúirí foriomlána na socraíochta chun ailíniú leis na Pleananna agus spriocanna Náisiúnta agus Réigiúnacha.

Cuimsíonn an fás pleanáilte do thréimhse an Phlean Forbartha 93% de thithe nua i lonnaíocht Chathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte trí athúsáid, inlíonadh agus comhdhlúthú na limistéar uirbeach atá ann cheana le diantreisiú inbhuanaithe feadh líonraí iompair phoiblí ag na tailte criosaithe 'REGEN', Baile Adaim agus CSF Cluain Buiríosa agus an ceantar nua ag Baile Uí Fhoirtcheirn.

Tá 7% de na tithe nua pleanáilte laistigh de na trí lonnaíochtaí: Teach Sagard, An Caisleán Nua agus Ráth Chúil a fhorbrófar céim ar chéim ag brath ar sheachadadh bonneagar agus seirbhísí sóisialta, fhisiceacha agus iompair.

Polasaí T2: Soláthar Tithíochta

A chinntiú go mbeidh talamh criosaithe dóthanach ar fáil i láithreacha iomchuí le riachtanais tithíochta an Chontae a shásamh.

T2 Cuspóir 1:
Úsáid an stoc tithíochta atá ann cheana a uasmhéadú, le tosaíocht do thithe Comhairle folmha, uasghrádú/iarfheistiú an stoic atá ann cheana a éascú agus a chur chun cinn, éileamh fuinnimh a laghdú fhuinneamh agus aghaidh a thabhairt ar Athrú Aeráide de réir an *Chláir Fuinnimh, Éifeachtúlachta agus Iarfheistiú* 2021-2030 (nó aon cháipéis fhorshuite).

T2 Cuspóir 2:
A chinntiú go bhfuil go leor talún criosaithe, ag comhtháthú talamhúsáide agus iompair ar féidir seirbhísiú a dhéanamh air, ar fáil ag áiteanna iomchuí chun riachtanais tithíochta an Chontae a shásamh agus chun tacú le forbairt tailte tithíochta bunaithe ar an Straitéis Lonnaíochta a leagtar amach i gCaibidil 2: *An Chroístraitéis agus an Straitéis Lonnaíochta.*

T2 Cuspóir 3:
Forbairt scéimeanna inlíonta a chur chun cinn agus a éascú ar fud an Chontae mar a bhfuil sé sainaitheanta go gcuirfidh scéimeanna den sórt sin le feabhsú na bpobal sa Chontae faoi réir chosaint na taitneamhachta cónaithe ag cinntiú go gcaomhnófar spásanna agus taitneamhachtaí poiblí leordhóthanacha agus iomchuí sna heastáit chónaithe atá ann cheana.

T2 Cuspóir 4:
Caighdeáin tithíochta saoil a chur chun cinn i dtithe nua a thógtar sa Chontae de réir an chleachtais is fearr.

T2 Cuspóir 5:
A chinntiú go n-úsáidtear forálacha an Achta Pleanála agus Forbartha 2000, arna leasú, chun ligin ghearrthéarmacha a rialú agus a údarú agus chun ró-thiúchan úsáide den sórt sin a chosc d'fhonn soláthar tithíochta a éascú.

T2 Cuspóir 6:
Soláthar leordhóthanach iomchuí tithíochta sóisialta a chinntiú ar fud an Chontae, go háirithe maidir le haonaid 1 leaba agus 4 leaba, trí bhainc talún poiblí a chur le chéile, aistriú tailte agus meicníochtaí iomchuí eile a éascú le tríú páirtithe (ach amháin nuair is gá) líon iomchuí agus dáileadh tithíochta sóisialta nua a chinntiú, agus tiúchan breise tithíochta sóisialta a sheachaint os cionn an méid atá ann cheana féin.

T2 Cuspóir 7:
Comhtháthú gach cineál tionachta laistigh de phobail a chur chun cinn trí na réimsí fócais do sholáthar Tithíochta Sóisialta a aistriú chuig limistéir ina bhfuil daonra ag laghdú chun bacainní agus stiogmas atá ann, faraor, a chur chun cinn agus athdhaonrú pobal atá ag meath a chur chun cinn in ionad leanúint ar aghaidh ag forbairt tionscadail líonta agus tionscadail níos mó i gceantair ina bhfuil méadú ar an daonra agus brú daonra, amhail Tamhlacht agus Cluain Dolcáin, áit a bhfuil spás glas ag éirí níos lú faoin mbliain mar thoradh air sin.

6.3 Tithíocht do Chách

6.3.1 Tithíocht do Dhaoine Scothaosta

Is é an fás réamh-mheasta san aoisghrúpa 65 agus níos sine an t-athrú is mó go dtí 2031, le méadú réamh-mheasta de 56.4% (17,447 duine) faoi 2031. Is leanúint é seo den treocht ó bhlianta roimhe seo inar tháinig méadú 33% ar an gcohórt idir 2011 agus 2016 ar ráta méadaithe é ón 29% idir Daonáireamh 2006 agus 2011. Is ionann sin agus fás 73% san aoisghrúpa seo thar an tréimhse 10 mbliana 2006-2016.
Níos mó ná riamh, is toisc thábhachtach í an phleanáil do riachtanais tithíochta daoine scothaosta agus trí réitigh tithíochta a thabhairt ar aghaidh a oireann dá sainriachtanais fhisiciúla agus shóisialta is féidir comharsanachtaí inbhuanaithe agus measctha a sholáthar.

Tacaíonn Ráiteas Beartais an Rialtais maidir le Roghanna Tithíochta dár nDaonra Aosaithe (a foilsíodh in 2018) le forbairt tithíochta agus seirbhísí ar láithreacha atá suite go lárnach laistigh de cheantair uirbeacha mar a léiríonn taighde go dtacaíonn ionaid uirbeacha ar ardchaighdeán, dea-nasctha, le raon agus rogha tionachtaí tithíochta go gníomhach le haosú sa láthair.

Féachfaidh an Plean Forbartha le haghaidh a thabhairt ar riachtanais tithíochta daoine scothaosta laistigh dá bpobail, agus é mar aidhm raon roghanna cóiríochta tarraingteacha a sholáthar do dhaoine ar mian leo ceartú méide a dhéanamh agus aghaidh a thabhairt ar thearcúsáid tithe níos mó, go háirithe i gceantair níos seanbhunaithe.

Rogha gníomhach, dearfach duine scothaosta is ea ceartú méide chun bogadh go háitreabh eile mar bhealach chun a cháilíocht beatha a fheabhsú. Braitheann an cumas chun ceartú méide a dhéanamh ar roghanna tithíochta infhaighte agus inrochtain a mheasann daoine a chuirfeadh feabhas ar a gcáilíocht beatha. Is minic a chiallaíonn sé seo bogadh chuig aonaid tithíochta níos lú.

Mar atá leagtha amach faoin gClár Rialtais (2020), aithnítear go gcuireann rogha

maireachtála i dtithíocht chuí, nuair is féidir, ar chumas daoine scothaosta fanacht i ngar dá dteaghlaigh agus dá bpobal agus rochtain a fháil ar shláinte agus ar sheirbhísí a bhaineann le haois. Tá an cur chuige seo corpraithe i ndoiciméid bheartais éagsúla Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas.

Léirigh anailís Bhaile Átha Cliath Theas go bhfuil timpeall 12% de thionóntachtaí reatha tithíochta na Comhairle comhdhéanta de theaghlaigh le duine amháin nó beirt, iad uile 55 bliana d'aois nó níos sine, agus gan aon áititheoirí dearbhaithe eile, ina gcónaí i dtithe trí nó ceithre sheomra leapa. Dá réir sin tá thart ar 700 teach le háitíocht aonair ag duine scothaosta agus beagnach 500 teach breise ina bhfuil beirt daoine scothaosta.

Tá beartas leagtha amach ag Roinn Tithíochta Bhaile Átha Cliath Theas sa chomhthéacs seo agus faoi láthair tá sí ag cur ceartú méide chun cinn go honnghníomhach nuair is cuí, dá ngairtear freisin 'Ceartú Méide ag an Am Cuí' mar chuid dá hiarrachtaí leanúnacha chun an úsáid is fearr a bhaint as stoc tithíochta sóisialta na Comhairle.

6.3.2 Tithíocht do Dhaoine le Míchumais agus/nó le Fadhbanna Meabhairshláinte

Tá suíomh ríthábhachtach nuair atá tithíocht do dhaoine scothaosta agus do dhaoine faoi mhíchumas á mbreithniú. Is tosca suntasacha iad rochtain ar iompar poiblí, seirbhísí pobail áitiúla agus saoráidí chun cáilíocht na beatha a fheabhsú. Maidir le dearadh tithíochta, leathnaíonn comhlíonadh Chuid M de na Rialacháin Foirgníochta na roghanna atá ar fáil do dhaoine faoi mhíchumas. Tá tacaíocht ag teastáil don choincheap maidir le maireachtáil neamhspleách agus / nó le cúnamh dóibh siúd faoi mhíchumas, agus ba cheart machnamh a dhéanamh ar an gcaoi a dteastaíonn cúram cónaitheach ó dhaoine áirithe, nuair a bhíonn aonaid tithíochta oiriúnaithe á ndearadh. Tacóidh an Chomhairle le forbairt a sholáthraíonn cúram faoisimh agus / nó cónaithe in áiteanna agus criosanna iomchuí ar fud an Chontae. I ngach cás, ní mór don fhorbairt a bheith i gcomhréir le prionsabail an Dearaidh Uilechoitinn agus foilseachán an Údaráis Náisiúnta Míchumais 'Foirgníocht do Chách: Cur chuige an Deartha Uilíoch' agus beidh aird aige ar 'Straitéis Náisiúnta um Chuimsiú Daoine faoi Mhíchumas 2017-2021' de chuid an Rialtais.

Oibríonn an Chomhairle i gcomhpháirtíocht leis an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil agus Comhlachtaí Tithíochta Faofa chun tithíocht shóisialta a sheachadadh agus a bhainistiú. Cuirfidh an Chomhairle soláthar tithíochta poiblí (lena n-áirítear tithíocht shóisialta agus inacmhainne) chun cinn trí thosaíocht a thabhairt do láithreacha le haghaidh seirbhísithe a bhfuil acmhainn iontu do thithíocht phoiblí (sóisialta agus inacmhainne san áireamh).

Polasaí T3: Tithíocht do Chách

Tacú le cóiríocht a sholáthar do dhaoine scothaosta agus do dhaoine faoi mhíchumas agus / nó saincheisteanna sláinte meabhrach laistigh de cheantair bhunaithe chónaithe agus úsáide measctha a thairgeann rogha agus meascán de chineálacha cóiríochta laistigh dá bpobail agus in áiteanna atá cóngarach do sheirbhísí agus do conláistí.

T3 Cuspóir 1:
Tacú le tithíocht atá deartha do dhaoine scothaosta i gceantair chónaithe agus úsáide measctha, ag láithreacha atá cóngarach do sheirbhísí agus áiseanna atá ann cheana lena n-áirítear cosáin do choisithe, siopaí áitiúla, páirceanna agus iompar poiblí.

T3 Cuspóir 2:
Tacú le roghanna tithíochta do dhaoine scothaosta agus do dhaoine faoi mhíchumas agus/nó saincheisteanna meabhairshláinte — i gcomhréir le NPO 30 in NPF, RPO 9.1 agus 9.12 de RSES.

T3 Cuspóir 3:
Foráil a dhéanamh maidir le tithe móra a fhoroinnt nó tithe níos lú a chónascadh laistigh de cheantair bhunaithe chun cóiríocht chúraim neamhspleách, leath-neamhspleách nó fhadtéarmach a sholáthar. Ba cheart go mbeadh forbairt den sórt sin faoi réir na gcaighdeán páirceála agus na gcaighdeán maidir le foroinnt áitribh mar atá leagtha amach faoi Chaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.* Beidh Ráiteas Tionchair Tráchta ag teastáil i gcás mórfhorbairtí a ghineann trácht nó nuair a mheastar go mbeadh tionchar suntasach acu ar líonra bóithre an Chontae.

T3 Cuspóir 4:
Tacú le forbairtí tithíochta faoi stiúir an phobail do dhaoine scothaosta agus tithíocht shóisialta agus inacmhainne Comhairle i gceantair bhunaithe ar thailte atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe "OS" (spás oscailte agus áiseanna áineasa a chaomhnú agus foráil a dhéanamh dóibh), nuair a mheastar cáilíocht agus candam na spásanna oscailte poiblí atá fágtha a bheith sásúil agus go ndéantar conláiste an cheantair a chaomhnú.

T3 Cuspóir 5:
Spreagadh agus tacaíocht ghníomhach a thabhairt do sholáthar cóiríochta saintógtha, lena n-áirítear aonaid mhaireachtála le cúnamh agus tithíocht ar feadh an tsaoil agus oiriúnú na réadmhaoine atá ann cheana féin ar bhonn práinneach.

T3 Cuspóir 6:
'Aosú in áit' agus deiseanna socrú méide ceart a chur chun cinn laistigh de phobail agus bonn fianaise a éileamh do thithe altranais nua atá beartaithe i gceantair ar cosúil go bhfuil freastal maith déanta orthu.

T3 Cuspóir 7:
A chinntiú go ndéantar cóiríocht go tráthúil dóibh siúd a bhfuil sainriachtanais tithíochta acu, mar shampla daoine scothaosta, daoine faoi mhíchumas, daoine gan dídean, Lucht Siúil agus daoine a fhágann Soláthar Díreach, ar bhealach a oireann dá riachtanais shonracha.

T3 Cuspóir 8:
Tacú le Straitéis Aoisbháúil Bhaile Átha Cliath Theas 2020-2024, an Clár Náisiúnta Aoisbháúil, agus Roghanna Tithíochta dár nDaonra Aosaithe 2019 a chur i bhfeidhm, le haird ar threoirlínte Aoisbhá Éireann do na húdaráis phleanála (2021).

T3 Cuspóir 9: Scrúdú a dhéanamh i gcomhthéacs an bheartais Tithíochta ar riachtanais chóiríochta na ndaoine scothaosta sa phobal LGBT+ sa todhchaí.
T3 SLO 1: Soláthar maireachtála tacaithe agus do dhaoine scothaosta a éascú agus aghaidh a thabhairt go dearfach ar shaintréithe comhshaoil an-íogair an láithreáin maidir le Riosca Tuilte, prionsabail na Conaire bruachánaí agus an Bhonneagair Ghlais. Níor chóir go sáródh scála aon athfhorbartha athsholáthair an spás urláir comhlán atá ann cheana agus an úsáid atá ann cheana ar an láithreán, agus spás urláir an déanmhais chosanta ar an láithreán a chur as an áireamh.
T3 SLO 2: Tacú le teach Altranais N. Bríde a fhorbairt ag Cnoc Slinne mar ionad cúraim do dhaoine scothaosta.

6.4 Cóiríocht don Lucht Siúil

Tá beartas leagtha amach i gClár Cóiríochta don Lucht Siúil an Chontae 2019- 2024 maidir le Cóiríocht don Lucht Siúil a sholáthar. Beidh an clár cóiríochta don Lucht Siúil á nuachóiriú ag an gComhairle de réir mar is gá.

Polasaí T4: Cóiríocht don Lucht Siúil
Clár Cóiríochta don Lucht Siúil Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2019-2024 (agus aon chláir malartach a aontaíonn an Chomhairle) a chur i bhfeidhm de réir phrionsabail na pleanála cearta agus na forbartha inbhuanaithe.
H4 Cuspóir 1: *Clár Cóiríochta don Lucht Siúil* Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas 2019-2024 (agus aon chláir malartach a thagann ina áit) a chur i bhfeidhm.
T4 Cuspóir 2: A chinntiú go bhfuil Cóiríocht an Lucht Siúil suite cóngarach do sheirbhísí, lena n-áirítear iompar poiblí, scoileanna, Dochtúirí Teaghlaigh, siopaí, clóis súgartha agus clubanna spóirt.
T4 Cuspóir 3: Forbairtí fadtéarmacha inbhuanaithe don Lucht Siúil a sholáthar, agus soláthar ceart bonneagair a chinntiú.
T4 Cuspóir 4: A chinntiú go soláthraítear gach Cóiríocht don Lucht Siúil ar an gcaighdeán is airde tar éis comhairliúcháin mhionsonraithe le pobail áitiúla agus le grúpaí abhcóideachta don Lucht Siúil.

T4 Cuspóir 5:
A chinntiú go bhfuil áiseanna bunúsacha ag gach láithreán stad mar uisce, BSL, bailiú bruscar agus sláintíocht agus go bhfuil siad suite chun an oiread comhtháthaithe agus is féidir a dhéanamh le pobail áitiúla, i.e. rochtain ar scoileanna, Dochtúirí Teaghlaigh, siopaí, clóis súgartha agus clubanna spóirt.

T4 Cuspóir 6:
Suímh neamhbhuana a sholáthar de réir na reachtaíochta agus idirchaidreamh a dhéanamh leis na hÚdaráis Áitiúla eile i mBaile Átha Cliath maidir leis an ngá le suímh oiriúnacha a aithint don soláthar sin d'fhonn foráil a dhéanamh do chur chuige comhordaithe i Réigiún Bhaile Átha Cliath nuair is gá.

6.5 Soláthar Tithíochta Eile

Féachann Baile Átha Cliath Theas le comhionannas a chur chun cinn agus gach cineál eisiaimh shóisialta a laghdú de réir a chéile agus riachtanais gach duine a bhféadfadh riachtanas tobann soláthar tithíochta a bheith acu a éascú. Chomh maith leis an raon beartas a leagtar amach thuas, oibreoidh an Chomhairle le gníomhaireachtaí reachtúla eile chun cóiríocht oiriúnach a éascú agus chun tacú léi agus chun raon agus cáilíocht na seirbhísí atá ar fáil a fheabhsú.

Polasaí T5: Soláthar Tithíochta Eile

Tacú le gníomhaireachtaí ábhartha agus iad a éascú chun riachtanais shonracha éigeandála nó cineálacha eile tithíochta a sholáthar de réir mar a thagann éileamh den sórt sin chun cinn.

T5 Cuspóir 1:
Tacú le gníomhaireachtaí ábhartha agus iad a éascú le cóiríocht éigeandála atá uilechuimsitheach go sóisialta a fhorbairt, lena n-áirítear brúnna do dhaoine gan dídean de gach inscne agus teaghlach, ar bhealach cothrom atá suite ar fud an Chontae d'fhonn ró-thiúchan in aon limistéar ar leith a sheachaint.

T5 Cuspóir 2:
Éascú agus tacaíocht a thabhairt do Túsla, an Ghníomhaireacht Leanaí agus Teaghlaigh, do sholáthraithe seirbhíse foréigin teaghlaigh áitiúil agus gníomhaireachtaí ábhartha eile i bhforbairt tearmainn ban sa Chontae agus cóiríocht éigeandála agus aonaid idirthréimhseacha san áireamh.

T5 Cuspóir 3:
Tithíocht éigeandála gearrthéarmach a sholáthar do dhaoine nach bhfuil in ann filleadh ar a dtithe mar gheall ar fhoréigean teaghlaigh ar bhonn daonnúil gan é a bheith riachtanach a n-incháilitheacht le haghaidh tacaíochta tithíochta sóisialta a mheas nó iad a áireamh ar liosta feithimh an údaráis le haghaidh tacaíochtaí tithíochta ar aon dul leis an Beartas agus Treoir Nós Imeachta na Roinne Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil d'Údaráis Tithíochta maidir le Cuidiú le hÍospartaigh an Fhoréigin Baile le Riachtanais Chóiríochta Éigeandála agus Fadtéarmacha.

T5 Cuspóir 4:
Athbhreithniú a dhéanamh ar na riachtanais maidir le tearmann breise ban sa chontae lena chinntiú go bhfuil rochtain leordhóthanach ar áiteanna sábháilteachta ar fáil do mhná agus do leanaí áitiúla atá i mbaol an fhoréigin is míchuibheasaí.

6.6 Cóiríocht don Mhic Léinn

Is é OT Bhaile Átha Cliath, Tamhlacht an Institiúid Tríú Leibhéal is suntasaí sa Chontae agus is ospidéal teagaisc é Ospidéal Thamhlachta a bhfuil tábhacht náisiúnta leis. Tá mórinstitiúidí tríú leibhéal eile laistigh de chontaetha tadhlacha in aice lonnaíochtaí atá ann cheana i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

Ag teacht leis an *Straitéis Náisiúnta um Chóiríocht do Mhic Léinn* (2017), ba cheart cóiríocht shainchuspóireach do mhic léinn a sholáthar ar an gcampas nó in áiteanna oiriúnacha a bhfuil rochtain áisiúil acu ar choláistí tríú leibhéal, go háirithe de shiúl na gcos, ar rothar agus iompar poiblí ar ardchaighdeán agus áisiúil.

Polasaí T6: Cóiríocht na Mac Léinn

Tacú le lóistín faoi bhainistíocht ghairmiúil do mhic léinn tríú leibhéil ar champas nó i láithreacha cuí atá inrochtain don oideachas tríú leibhéal a sholáthar.

T6 Cuspóir 1:
Tacú le lóistín inacmhainne inbhuanaithe do mhic léinn a fhorbairt i gcampas Institiúide aitheanta Tríú Leibhéil nó in aice leis nó ag láithreacha oiriúnacha eile ar fud an Chontae in aice le naisc iompair phoiblí agus cosaint ár sráidbhailte stairiúla a chinntiú.

6.7 Cáilíocht na Forbartha Cónaithe

Tá tithíocht ar ardchaighdeán ríthábhachtach chun comharsanachtaí rathúla inbhuanaithe a sheachadadh mar a shamhlaítear faoin CPN, agus an SSER a sheasann le Sprioc 11 de Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe chun cathracha agus lonnaíochtaí daonna ionchuimsitheacha, sábháilte, seasmhacha, agus inbhuanaithe a dhéanamh.

Soláthraíonn Caibidil 5 den Phlean Forbartha cur chuige iomlánaíoch i leith Dearadh Cáilíochta agus Áiteanna Sláintiúla do gach úsáid talún trí úsáid a bhaint as 'Cur Chuige an Phlean' a forbraíodh thart ar ocht bprionsabal a bhfuil sé mar aidhm acu an fhís do Bhaile Átha Cliath Theas a thiomáint agus a thacú. De réir na bprionsabal seo díríonn an chuid seo ar áiteanna tarraingteacha, nasctha agus feidhmiúla a chruthú chun beartais agus cuspóirí a bhaineann go sonrach le cáilíocht na tithíochta a leagan amach.

6.7.1 Dearadh agus Leagan Amach Páirceála

Tugann na Treoirlínte d'Údaráis Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, DHPLG (2009) comhairle go bhfuil áitritheoirí i dteideal a

bheith ag súil go mbeidh leibhéal ard taitneamhachta, príobháideachta, slándála agus éifeachtúlachta fuinnimh ar fáil i dtithe nua.

Tá caighdeáin maidir le cáilíocht na forbartha cónaithe lena n-áirítear spás oscailte príobháideach, méideanna aonaid chónaithe, príobháideacht agus deisiúir leagtha amach faoi Chaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht* den Phlean seo. Déileáiltear le spás oscailte poiblí i gCaibidil 8: *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte Poiblí* agus Caibidil 12: Tá na caighdeáin curtha le chéile ag na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach thíos.

Polasaí T7: Dearadh agus Leagan Amach Cónaithe
Dearadh agus leagan amach ardchaighdeáin a chur chun cinn i bhforbairtí cónaithe nua chun timpeallacht mhaireachtála ar ardchaighdeán a chinntiú do áitritheoirí, i dtéarmaí chaighdeán na n-aonad cónaithe aonair agus leagan amach agus cuma foriomlán na forbartha.
T7 Cuspóir 1: Dearadh agus leagan amach ardchaighdeáin a chur chun cinn i bhforbairt chónaithe nua agus timpeallacht mhaireachtála ardcháilíochta a chinntiú do áitritheoirí, i dtéarmaí chaighdeán na n-aonad cónaithe aonair agus leagan amach agus cuma fhoriomlán na forbartha de réir na gcaighdeán atá leagtha amach sna Treoirlínte d'Údaráis Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, DEHLG (2009) agus sa Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach a ghabhann leis - Treoir Dea-Chleachtais agus na Caighdeáin Dearaidh d'Árasáin Nua (DHLGH mar a nuashonraíodh 2020) agus i gCaibidil 13 Cur chun Feidhme agus Faireachán. Caighdeáin Dearaidh d'Árasáin Nua, Treoirlínte d'Údaráis Phleanála (2020), nó de réir mar a fhéadfar a nuashonrú agus Caibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*
T7 Cuspóir 2: A chinntiú go gcuimsíonn forbairtí cónaithe nua bearta éifeachtúlachta fuinnimh agus nuálaíocht i ndeiseanna fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn.
T7 Cuspóir 3: Tacú le prionsabal na scéimeanna tréscaoilteachta a chuireann naisc fheabhsaithe ar fáil idir eastáit tithíochta agus na ceantair máguaird le haghaidh siúlóide agus rothaíochta, ag féachaint do Threoir Dea-Chleachtais Tréscaoilteachta (2015) an Údaráis Náisiúnta Iompair nó aon treoirlínte ina dhiaidh sin, lena n-áirítear na forálacha a bhaineann le scéimeanna tréscaoilteachta agus frith-iompar sóisialta.
T7 Cuspóir 4: A chinntiú go soláthraíonn forbairt cur chuige comhtháite agus cothrom i leith gluaiseachta, comhfhorbairt áite shláintiúil agus dearadh sráid-dreacha de réir cheanglais an *Lámhleabhair Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha*, DTTAS agus DEHLG (2019).

6.7.2 Spás Oscailte Príobháideach agus Comhchoiteann / Leathphríobháideach agus Poiblí

Is príomhghné de thimpeallachtaí cónaithe ardchaighdeáin é spás oscailte atá

deartha agus suite go cuí a sholáthar. Ba cheart luach a bheith ag gach spás oscailte poiblí ó thaobh áineas gníomhach agus éighníomhach agus ba cheart dó féiniúlacht agus taitneamhacht limistéir a bhreisiú. Leagann Cuid 8.7, Caibidil 8 *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte Poiblí* amach beartas agus cuspóirí sonracha maidir le spásanna oscailte poiblí inbhuanaithe. Sa chuid seo leagtar amach beartais agus cuspóirí sonracha maidir le spás oscailte príobháideach agus leathphríobháideach nó comhchoiteann.

Polasaí T8: Spás Oscailte Poiblí

A chinntiú go bhfreastalaíonn ordlathas soiléir agus líonra de spásanna oscailte poiblí ar ardchaighdeán ar gach forbairt chónaithe le soláthar do chaitheamh aimsire gníomhach agus éighníomhach agus a fheabhsaíonn carachtar amhairc, féiniúlacht agus taitneamhacht an cheantair.

T8 Cuspóir 1:
A chinntiú go gcomhlíonann spás oscailte poiblí i bhforbairtí cónaithe nua na caighdeáin chainníochtúla agus cháilíochtúla atá leagtha amach i Roinn 8.7 de Chaibidil 8: *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte Poiblí* agus Caibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

T8 Cuspóir 2:
A chinntiú go bhfuil sainmhíniú soiléir ann idir spás oscailte poiblí, leathphríobháideach agus príobháideach ar leibhéal áitiúil agus dúiche agus go mbaineann gach spás oscailte den sórt sin leas as faireachas éighníomhach ó fhorbairt chónaithe in aice láimhe.

T8 Cuspóir 3:
Feabhas a chur ar luach áineasa spásanna oscailte a fhreastalaíonn ar cheantair chónaithe atá ann cheana mar chuid d'aon fhorbairtí inlíonta sa todhchaí nó, más iomchuí, foráil a dhéanamh chun páirceanna eile a uasghrádú sa cheantar máguaird (an coincheap 10 nóiméad a chur i bhfeidhm) trí ranníocaíocht airgeadais ina ionad, más rud é nach bhfuil forbairt bheartaithe in ann na caighdeáin spáis oscailte iomlána a sholáthar ar an láithreán.

6.7.3 Spás Oscailte Príobháideach agus Leath-Phríobháideach

Tá sé ríthábhachtach spás oscailte príobháideach agus leathphríobháideach leordhóthanach agus dea-dheartha a sholáthar chun freastal ar riachtanais taitneamhachta na n-áitreabhach. I scéimeanna a chuimsíonn árasáin agus árasáin dhá leibhéal is féidir soláthar spáis oscailte príobháideach níos teoranta na n-aonad seo a mhéadú go rathúil le spásanna oscailte leathphríobháideacha ardchaighdeáin atá tírdhreachaithe ar ardchaighdeán agus a thairgeann raon úsáidí gníomhacha agus éighníomhacha do chónaitheoirí.

Polasaí T9: Spás Oscailte Príobháideach agus Leath-Phríobháideach

A chinntiú go bhfuil rochtain ag gach áitreabh ar spás oscailte príobháideach ar ardchaighdeán agus ar spás oscailte leathphríobháideach (nuair is iomchuí) agus go ndéantar an spás sin a chomhtháthú go cúramach i ndearadh na bhforbairtí cónaithe nua.

T9 Cuspóir 1:
A chinntiú go ndéantar gach spás oscailte príobháideach do thithe agus árasáin / árasáin dhá leibhéil lena n-áirítear balcóiní, paitió, gairdíní dín agus gairdíní cúil a dhearadh de réir na gcaighdeán cáilíochtúla agus cainníochtúla atá leagtha amach i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

T9 Cuspóir 2:
A chinntiú go gcinntíonn dearadh agus leagan amach árasáin nua, nó scéimeanna eile de réir mar is cuí, rochtain ar spás oscailte leathphríobháideach nó comhchoiteann ardchaighdeáin agus comhtháite a thacaíonn le raon úsáidí gníomhacha agus éighníomhacha.

6.7.4 Cóiríocht Chónaitheach Inmheánach

Ba chóir go mbeadh na háitribh de mhéid leordhóthanach agus inoiriúnaithe go leor chun a chur ar chumas daoine maireachtáil go compordach trí chéimeanna éagsúla dá saol agus trí riachtanais athraitheacha tí.

Polasaí T10: Cóiríocht Chónaitheach Inmheánach

A chinntiú go soláthraíonn gach tithíocht nua ardchaighdeán cóiríochta atá solúbtha agus inoiriúnaithe, chun freastal ar riachtanais fhadtéarmacha cineálacha agus méideanna tí éagsúla.

T10 Cuspóir 1:
Soláthar tithe agus árasáin / dúbailtí ardchaighdeáin a chur chun cinn laistigh de chomharsanachtaí inbhuanaithe trí na caighdeáin chainníochtúla agus cháilíochtúla iomchuí a bhaint amach, de réir Threoirlínte an Aire agus mar atá leagtha amach i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

T10 Cuspóir 2:
Tacú le dearadh leagan amach aonad cónaithe inoiriúnaithe a fhéadfaidh freastal ar riachtanais athraitheacha áititheoirí, trí shíneadh nó athmhúnlú faoi réir chosaint taitneamhachta cónaithe.

T10 Cuspóir 3:
Spreagadh láidir a thabhairt do sholáthar spáis imleor chun ligean do dhaoine aonair oibriú ón bhaile in aonaid tithíochta, árasáin san áireamh.

6.7.5 Príobháideachas agus Slándáil

Is gnéithe tábhachtacha den dearadh iad príobháideacht agus slándáil chun taitneamhacht chónaithe a chosaint, go háirithe i scéimeanna le dlús níos airde. Is féidir slándáil agus príobháideacht a fheabhsú trí shainmhíniú soiléir a sholáthar idir spásanna poiblí, leathphríobháideacha agus príobháideacha. Is féidir cuidiú le slándáil trí fhaireachas éighníomhach agus gníomhach ar shráideanna agus spásanna a uasmhéadú.

Polasaí T11: Príobháideachas agus Slándáil
Ardchaighdeán príobháideachta agus slándála a chur chun cinn d'áitribh atá ann cheana agus atá beartaithe trí dhearadh agus leagan amach na tithíochta.
T11 Cuspóir 1: A chinntiú go bhfuil gléine agus idirdhealú soiléir idir spásanna príobháideacha, leathphríobháideacha (comhchoiteanna) agus na spásanna oscailte poiblí a fhreastalaíonn ar fhorbairt chónaithe.
T11 Cuspóir 2: A chinntiú go bhfuil gach forbairt deartha chun éadan sráide a sholáthar agus chun faireachas ar shráideanna agus ar an réimse poiblí a uasmhéadú.
T11 Cuspóir 3: A chinntiú go mbíonn spásanna oscailte príobháideacha iata laistigh de bhloic imlíne taobh thiar den líne tógála agus go ndéantar iad a fhoroinnt le cóireálacha teorann a bhfuil a n-airde agus a gcomhdhéanamh dóthanach chun príobháideacht agus slándáil sásúil a sholáthar. I gcúinsí teoranta, féadfar roinnt discréide a sholáthar nuair is féidir le cumraíocht an spáis spás príobháideach agus daingean a sholáthar, ar ardchaighdeán, áit eile ar an láithreán seachas taobh thiar den líne tógála.
T11 Cuspóir 4: A chinntiú go bhfuil achar scartha, dearadh nó suíomh sásúil ag balcóiní agus fuinneoga os comhair a chéile os cionn leibhéal na talún chun príobháideacht a chosaint gan cur isteach ar thaitneamhacht chónaithe inmheánach.

6.7.6 Beartas T12 Láithreáin le Topagrafaíocht Ghéar nó Athraitheach

Ba cheart go bhfreagródh dearadh agus suíomh na forbartha cónaithe nua go cuí do thopagrafaíocht nádúrtha an láithreáin ina bhfuil sé agus go bhfeabhsódh sé agus go mbreiseodh sé na tréithe nádúrtha. Ba cheart go mbeadh sé seo bunaithe ar anailís chríochnúil láithreáin agus ar athbhreithniú comhthéacs. Le tionchair éiceolaíocha agus amhairc a íoslaghdú, ba cheart d'fhorbairt chónaithe ar láithreáin a bhfuil topagrafaíocht ghéar nó éagsúil acu fána nádúrtha an tírdhreacha a úsáid agus gnéithe innealtóireachta ionsáiteacha a sheachaint.

Polasaí T12: Beartas T12 Láithreáin le Topagrafaíocht Ghéar nó Athraitheach
A chinntiú go ndéantar forbairt ar thailte le topagrafaíocht ghéar agus / nó athraitheach a dhearadh agus a shuíomh chun na tionchair ar fhána nádúrtha an láithreáin a íoslaghdú.
T12 Cuspóir 1: A chinntiú go ndéantar gach forbairt lena n-áirítear foirgnimh, sráideanna agus spásanna a dhearadh agus a eagrú chun freagairt do chomhrianta nádúrtha agus gnéithe draenála nádúrtha an láithreáin agus iad a chomhlánú de réir mholtaí an *Lámhleabhair um Dhearadh Uirbeach - Treoir Dea-Chleachtais* (2009).

T12 Cuspóir 2:
Úsáid réitigh innealtóireachta ionsáiteacha a sheachaint, ar nós ardáin ghearrtha agus líonta, claífoirt nó ballaí coinneála ar láithreáin a bhfuil topagrafaíocht ghéar nó éagsúil acu.

6.8 Comhdhlúthú Cónaithe i gCeantair Uirbeacha

6.8.1 Inlíonadh, Cúlchríoch, Foroinnt agus Láithreáin Chúinne

I gceantair chónaithe bhunaithe is féidir treisiú inbhuanaithe a bhaint amach trí fhorbairt inlíonta, tithe móra a fho-roinnt, forbairt cúlchríche agus forbairt suíomh móra cúinne. Beidh treisiú íogair tábhachtach chun ceantair ina bhfuil an daonra marbhánta nó ag titim a athbheochan, chun inmharthanacht leanúnach saoráidí, seirbhísí agus taitneamhachtaí a chinntiú agus chun freastal ar riachtanais tithíochta an Chontae sa todhchaí.

Tacaíonn na Treoirlínte d'Údaráis Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, DEHLG (2009) le treisiú íogair na forbartha tithíochta i gceantair bhunaithe, a aithníonn gur féidir le soláthar teaghaisí breise i gceantair bhruachbhailteacha bailte agus cathracha ceantair den sórt sin a athbheochan. Tá caighdeáin maidir le comhdhlúthú cónaithe leagtha amach i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht* den Phlean seo agus tá siad leagtha amach ag na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach thíos.

Polasaí T13: Comhdhlúthú Cónaithe
Comhdhlúthú cónaithe agus treisiú inbhuanaithe a chur chun cinn agus tacú leo in áiteanna iomchuí, chun tacú le hinmharthanacht leanúnach bhonneagair agus seirbhísí sóisialta agus fisiciúla agus freastal ar riachtanais tithíochta an Chontae sa todhchaí.
T13 Cuspóir 1: Comhdhlúthú cónaithe agus treisiú inbhuanaithe a chur chun cinn agus tacú leo in áiteanna iomchuí agus comhairliúchán a spreagadh le pobail atá ann cheana agus le páirtithe leasmhara eile.
T13 Cuspóir 2: Stoc tithíochta reatha an Chontae a chothabháil agus a chomhdhlúthú trí bhreithniú a dhéanamh ar iarratais ar fhoroinnt tithíochta, forbairt cúlchríche agus forbairt inlíonta ar láithreáin mhóra i gceantair bhunaithe, faoi réir cosaintí agus caighdeáin iomchuí a shainaithnítear i gCaibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht.*
T13 Cuspóir 3: Breithniú fabhrach a dhéanamh ar thograí chun láithreáin gairdín cúinne nó leathana a fhorbairt laistigh de chúirtealáiste na dtithe atá ann cheana i gceantair chónaithe bhunaithe, faoi réir cosaintí agus caighdeáin iomchuí a shainaithnítear i gCaibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht.*

T13 Cuspóir 4:
Úsáid chónaithe 'Os Cionn an Siopa' a chur chun cinn agus a spreagadh ar urlár uachtarach na bhfoirgneamh cuí atá lonnaithe i Lárionaid Baile, Dúiche, Áitiúil agus Sráidbhailte sa Chontae ach amháin i gcás tithe tábhairne agus clubanna oíche agus áiteanna míchuí eile ina ndéantar gnó den chineál céanna.

T13 Cuspóir 5:
A chinntiú nach mbeidh tionchar míchuí ar chonláistí nó carachtar ceantair ag forbairt nua i gceantair bhunaithe.

T13 Cuspóir 6:
Tacú le foroinnt tithe i gceantair bhruachbhailteacha arb iad a sainghnéithe tithe an-mhóra ar láithreáin réasúnta fairsing ina bhfuil leibhéil daonra ag titim go ginearálta agus a bhfreastalaíonn iompar poiblí orthu go maith, faoi réir chosaint na gconláistí cónaithe atá ann.

T13 Cuspóir 7:
Tacú agus éascú a dhéanamh ar athsholáthar áitreabh atá ann cheana le teaghais athsholáthair amháin nó níos mó, faoi réir chosaint na n-áiseanna cónaithe atá ann cheana agus carachtar seanbhunaithe (lena n-áirítear carachtar stairiúil agus suíomh amhairc) an cheantair a chaomhnú (féach Beartas NCBH 22: Gnéithe Shuimiúla agus Caibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht*).

6.8.2 Caighdeáin chónaithe

Ceadaíonn sínte ar thithe teaghlaigh oiriúnú inbhuanaithe a dhéanamh ar stoc tithíochta reatha an Chontae. Cuireann Treoir Dearaidh Síneadh Tithe Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas (2010) le beartais agus treoir an Phlean Forbartha.

Polasaí T14: Sínte Cónaithe

Tacú le síneadh na n-áitreabh atá ann cheana faoi réir cosaint áiseanna cónaithe agus amhairc.

T14 Cuspóir 1:
Breithniú fabhrach a dhéanamh ar mholtaí chun áitribh atá ann cheana féin a shíneadh faoi réir chosaint taitneamhachtaí cónaithe agus radhairc agus comhlíonadh na gcaighdeán atá leagtha amach i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht agus an treoir atá leagtha amach sa Treoir um Dhearadh Sínte Tithe de chuid Chomhairle Contae Átha Cliath Theas,* 2010 (nó aon treoirlínte eile).

T14 Cuspóir 2:
Athbhreithniú agus nuashonrú a dhéanamh ar Threoir Dearaidh Síneadh Tithe Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas, 2010 le linn shaolré an Phlean Forbartha seo, chun athbhreithniú ar roghanna dearaidh le haghaidh síntí de chineál ardáin a áireamh d'fhonn na síntí seo a éascú i dtithíocht na nÚdarás Áitiúil nuair is cuí.

6.8.3 Árasáin Teaghlaigh

Tagraíonn árasán teaghlaigh do fhoroinnt shealadach nó do leathnú aonad teaghaise aonair atá ann cheana chun cóiríocht leath-neamhspleách a sholáthar do neasteaghlach (tuismitheoir níos sine nó cleithiúnaí eile). Breithneoidh an Chomhairle forbairtí árasáin teaghlaigh i gcás ina bhfuil riachtanas léirithe go sásúil.

Polasaí T15: Árasáin Teaghlaigh
Tacú le forbairt árasán teaghlaigh faoi réir áiseanna cónaithe agus amhairc a chosaint.
H15 Cuspóir 1: Breithniú fabhrach a dhéanamh ar fhorbairt árasán teaghlaigh i gcás ina bhfuil an Chomhairle sásta go bhfuil gá bailí le cóiríocht leath-neamhspleách do bhall teaghlaigh láithreach nó do bhaill atá faoi réir na gcritéar a leagtar amach i gCaibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht.*

6.9 Tuaithe Straitéis Tithíochta

Acmhainn thábhachtach don Chontae agus do Réigiún Bhaile Átha Cliath is ea cúlchríoch tuaithe Chontae Bhaile Átha Cliath. Cuimsíonn an tírdhreach tuaithe áiteanna áilleachta nádúrtha mar aon le conláisti áineasa a bhfuil an-tóir orthu. Cruthaíonn an spás glas tuaithe maolán tábhachtach freisin idir limistéar tógtha Bhaile Átha Cliath, lonnaíochtaí tuaithe agus ionaid uirbeacha i gcontaetha tadhlacha.

Cuireann an Measúnú Carachtair Tírdhreacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas (2021) faoi Aguisín 9 béim ar luach ard tírdhreacha agus íogaireacht na gceantar tuaithe máguaird sa Chontae, i bhfianaise iad a bheith chomh gar do Bhaile Átha Cliath. Is príomhthosaíocht den Phlean Forbartha é tírdhreacha tuaithe agus ard-taitneamhacht cheantair íogaire chomhshaoil a chosaint.

Éilíonn NPO 19 den Chreat Pleanála Náisiúnta go ndéanfar idirdhealú idir ceantair thuaithe faoi thionchar uirbeach, is é sin laistigh de limistéir chomaitéireachta na gcathracha agus na mbailte móra agus na lárionad fostaíochta, agus in áiteanna eile. Bunaithe ar an sainmhíniú faoin MASP, tá ceantar tuaithe uile Bhaile Átha Cliath Theas faoi thionchar láidir uirbeach.

Dá réir sin, tugann an NPO le fios gur chóir don Phlean Forbartha do thithíocht tuaithe ar nós Contae Bhaile Átha Cliath Theas soláthar tithíochta aonair a éascú faoin tuath bunaithe ar an mbreithniú lárnach ar riachtanas eacnamaíoch nó sóisialta soiléir i gceantar tuaithe agus critéir láithreánaíochta agus dearaidh do tithíocht tuaithe i dtreoirlínte agus i bpleananna reachtúla, le haird ar inmharthanacht bhailte agus lonnaíochtaí tuaithe níos lú. Eascraíonn an cur chuige seo as Treoirlínte Tithíochta Tuaithe (2005) agus an Ciorclán SP/08. 08. Féachann Plean Forbartha an Chontae le cothromaíocht a bhaint amach idir tithíocht a éascú do dhaoine a bhfuil fíor-riachtanas acu maireachtáil i gceantair thuaithe an Chontae agus a chuirfidh le pobal agus geilleagar na tuaithe, agus ceantair den sórt sin a chosaint ó thithíocht atá ginte ag an gceantar uirbeach agus tithíocht a mbeadh drochthionchar aici ar charachtar an tírdhreacha, ar cháilíocht an chomhshaoil agus ar thaitneamhacht

amhairc.

Aithníonn an Chomhairle tréithe sainiúla phobail tuaithe an Chontae, tacaíonn sí lena slí beatha, agus trí bheartais an Phlean Forbartha seo, féachfaidh sí lena chinntiú go mairfidh siad mar phobail inmharthana. Áirítear leis seo aird ar an éileamh ar thacaíocht a sholáthar do chleithiúnaithe lena n-áirítear baill teaghlaigh agus tuismitheoirí níos sine i gceantair thuaithe trí fhoroinnt áitribh.
Is é beartas na Comhairle, mar sin, srian a chur le leathadh áitreabh atá ginte ó cheantair uirbeacha go ceantair thuaithe agus ard-taitneamhachta. Baineann na beartais tithíochta tuaithe atá sa Phlean Forbartha seo le tailte atá ainmnithe leis na cuspóirí criosaithe seo a leanas:

- RU: Conláiste na tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus soláthar a dhéanamh d'fhorbairt na talmhaíochta.
- HA-DM: Carachtar eisceachtúil nádúrtha Cheantar Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú.
- HA-LV: Carachtar agus conláiste eisceachtúil Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú.
- HA–DV: Carachtar agus conláiste eisceachtúil Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú.

Déanfar iarratais ar thithíocht sna criosanna seo a mheasúnú de réir cúinsí agus caighdeáin bheartais ábhartha eile, mar atá leagtha amach thíos agus níos mionsonraithe faoi Chaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

Polasaí T16: Bainistiú Áitreabh Aonair i gCeantair Tuaithe

Áitribh a eascraíonn as forbairt uirbeach a shrianadh sna criosanna tuaithe 'RU', Sléibhte Bhaile Átha Cliath 'HA-DM, Gleann na Life 'HA-LV' agus Gleann na Dothra 'HA-DV' agus an tithíocht sin a dhíriú i lonnaíochtaí atá ann cheana de réir an Ordlathas Lonnaíochta.

6.9.1 Beartas Tithíochta Tuaithe agus Critéir Riachtanais Áitiúla

Eascraíonn tithíocht a ghintear faoin tuath nuair a bhíonn dlúthnaisc theaghlaigh ag an iarratasóir le pobal na tuaithe agus / nó má oibríonn an t-iarratasóir i bhfostaíocht shainiúil tuaithe, a éilíonn ar an iarratasóir cónaí sa cheantar tuaithe le bheith gar dá bhfostaíocht faoi tuath. De réir na dTreoirlínte um Thithíocht Tuaithe Inbhuanaithe, breithneoidh an Chomhairle tithíocht tuaithe do dhaoine a bhfuil cúinsí sláinte eisceachtúla léirithe acu - le tacaíocht ó dhoiciméadú ábhartha ó lia- chleachtóir cláraithe agus ó eagraíocht míchumais - mar a gceanglaítear ar dhuine maireachtáil gar do thacaíocht teaghlaigh nó i timpeallacht ar leith.

Tagann tithíocht faoi thionchar uirbeach chun cinn nuair nach bhfuil aon nasc dúchasach ag an iarratasóir leis an gceantar tuaithe, iad ina gcónaí agus ag obair sa cheantar uirbeach faoi láthair agus gur mian leo cónaí sa cheantar tuaithe.

Polasaí T17: Beartas Tithíochta Tuaithe agus Critéir Riachtanais Áitiúla

Tithíocht tuaithe a bhreithniú le haghaidh daoine atá 'ina gcuid bhunúsach den phobal tuaithe' nó 'ag obair go lánaimseartha nó go páirt-aimseartha i gceantair tuaithe' mar atá luaite faoi Alt 3.2.3 (Tithíocht Ginte faoin Tuath) de na Treoracha um Thithíocht Inbhuanaithe Tuaithe DEHLG (2005), Ciorclán SP 5/08 Beartais Tithíochta Tuaithe agus PL 2/2017 Critéir Riachtanais Áitiúil i bPleananna Forbartha: Comhréireacht le hAirteagail 43 agus 56 (Saoirse Bunaíochta agus Saorghluaiseacht Caipitil) de Chonradh an Chomhphobail Eorpaigh.

T17 Cuspóir 1:

Tús a chur le hathbhreithniú ar an mBeartas Tithíochta Tuaithe agus na Critéir Riachtanais Áitiúla laistigh de shé mhí ó ghlacadh an Phlean agus comhairliúchán poiblí a áireamh mar chuid den phróiseas seo.

T17 Cuspóir 2:

Daoine a mheas le haghaidh teach tuaithe sa chrios RU ar an bhonn gur cuid intreach den phobal tuaithe iad i gcás ina bhfuil daoine den sórt sin tar éis fás suas nó a chaith tréimhsí substaintiúla dá saol, (12 bhliain), ina gcónaí sa cheantar nó tar éis bogadh. as baile agus ar mian leo anois filleadh ar chónaí in aice le, nó chun aire a thabhairt do, baill den teaghlach agus atá ag iarraidh tógáil ar ghabháltas an teaghlaigh. Cuirtear síos ar bhaill teaghlaigh láithreach mar mháthair, athair, mac, iníon, deartháir nó deirfiúr.

6.9.2 Tithíocht Tuaithe i gcrios RU

Polasaí T18: Tithíocht Tuaithe i gcrios RU

Ní cheadófar teaghaisí nua nó athsholáthair laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'RU' (chun taitneamhacht tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus chun foráil a dhéanamh d'fhorbairt na talmhaíochta) ach in imthosca eisceachtúla.

T18 Cuspóir 1:

Ní cheadófar teaghaisí nua nó athsholáthair laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'RU' (chun taitneamhacht tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus chun foráil a dhéanamh d'fhorbairt na talmhaíochta) ach sna imthosca eisceachtúla a leanas:

→ Go bhfuil an t-iarratasóir in ann fíor-riachtanas a léiriú chun cónaí in aice lena bhfostaíocht (ar nós fostaíochta a bhaineann le pobal tuaithe)

nó

→ go bhfuil dlúthcheangal teaghlaigh ag an iarratasóir leis an bpobal tuaithe.

Breithneofar an méid seo thuas chomh maith de réir na gcritéar atá leagtha amach faoi Chaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

T18 Cuspóir 2:
A aithint go bhféadfadh cúinsí sláinte eisceachtúla a bheith ag daoine mar a mbíonn orthu cónaí gar do thacaíocht teaghlaigh nó i dtimpeallacht ar leith. Ní mór cáipéisí ábhartha ó lia-chleachtóir cláraithe agus ó eagraíocht míchumais a bheith ag tacú go soiléir le himthosca den sórt sin agus beidh siad faoi réir critéar atá leagtha amach faoi Chaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht*.

6.9.3 Tithíocht Tuaithe in HA - Crios Sléibhte Bhaile Átha Cliath

Polasaí T19: Tithíocht Tuaithe in HA - Crios Sléibhte Bhaile Átha Cliath

Ní bhreithneofar áitribh nua nó áitribh athsholáthair i gceantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe ' HA-Sléibhte Bhaile Átha Cliath' (chun carachtar nádúrtha eisceachtúil Cheantar Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú) ach i gcúinsí eisceachtúla.

T19 Cuspóir 1:
Áitribh nua nó áitribh athsholáthair a bhreithniú i gceantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe ' HA-Sléibhte Bhaile Átha Cliath' (chun carachtar nádúrtha eisceachtúil Cheantar Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú) sna cúinsí eisceachtúla seo a leanas ina bhfuil **gach ceann** de na critéir thíos le comhlíonadh:

- → Gur de bhunadh na háite an t-iarratasóir; agus
- → Gur féidir leis an iarratasóir fíor-riachtanas tithíochta sa cheantar áirithe sin a léiriú; agus
- → Go mbaineann an fhorbairt go díreach le cumas áise an cheantair nó lena úsáid le haghaidh talmhaíochta, nó feirmeoireachta sléibhe nó cnoic; agus
- → Nach ndéanfadh an fhorbairt dochar do chumas comhshaoil an cheantair, agus go mbeadh sé ag réiteach le carachtar an cheantar sléibhe.

Tá na critéir seo i gcomhréir leis na Treoirlínte um Thithíocht Tuaithe Inbhuanaithe (2005), ag féachaint do charachtar den scoth an cheantair agus an gá atá le cáilíocht chomhshaoil agus tírdhreacha an cheantair seo a chaomhnú.

Na critéir thuas le breithniú in éineacht leis an ngá atá le pobail tuaithe seanbhunaithe a chothú agus a athnuachan agus inmharthanacht conláiste a chinntiú, lena n-áirítear scoileanna áitiúla agus an gá le freastal ar fhíor-riachtanais tithíochta tuaithe nuair a thagann siad chun cinn.

T19 Cuspóir 2:
Toirmeasc a chur go ginearálta ar fhorbairt laistigh de na limistéir shrianta atá sainaitheanta ar Léarscáil Limistéir Shrianta Thaiscumair Bhóthar na Bruíne/ Ghleann an Smóil in Aguisín 5.

6.9.4 Tithíocht Tuaithe in HA - Gleann na Life agus HA - Gleann na Dothra

Polasaí T20: Tithíocht Tuaithe in HA - Gleann na Life agus HA - Gleann na Dothra

Laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'HA -LV' (carachtar agus conláiste Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú) agus 'HA-DV' (carachtar agus conláiste eisceachtúil Ghleann na Dothra a chosaint). ní cheadófar forbairt cónaithe ach in imthosca eisceachtúla.

T20 Cuspóir 1:

Laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'HA -LV' (carachtar agus conláiste Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú) agus 'HA-DV' (carachtar agus conláiste eisceachtúil Ghleann na Dothra a chosaint) beidh forbairt cónaithe srianta mar a leanas:

- Déanmhas atá ann cheana a athsholáthar le déanmhas de mhéid chosúil – féach T21 Cuspóir 1;
- Ní sháróidh síneadh nó athrú ar dhéanmhas inchónaithe atá ann cheana níos mó ná 50% den déanmhas bunaidh
- Garáiste baile, teach gloine, seid nó déanmhas neamhchónaitheacha dá samhail a sholáthar nuair a bhíonn a úsáid teagmhasach le taitneamh a bhaint as teach cónaithe atá ann cheana féin; agus
- An tírdhreach ard-chonláiste, radhairc ar an ngleann, bithéagsúlacht agus conláiste a chaomhnú.

6.9.5 Áitribh Athsholáthair Tuaithe

Polasaí T21: Áitribh Athsholáthair i Limistéir Tuaithe agus Ard-Chonláiste

Iarratais ar áitribh athsholáthair i gceantair thuaithe agus ard-chonláiste ina bhfuil géarghá le hathchóiriú agus / nó le hathsholáthar a bhreithniú.

T21 Cuspóir 1:
Breithniú fabhrach a dhéanamh ar iarratais ar áitribh athsholáthair laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'RU' (chun Taitneamhacht Tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus chun soláthar a dhéanamh d'fhorbairt Talmhaíochta), Cuspóir Criosaithe 'HA - Sléibhte Bhaile Átha Cliath' (chun carachtar eisceachtúil nádúrtha Cheantar Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú), Cuspóir Criosaithe 'HA - Gleann na Life' (chun carachtar agus taitneamhacht eisceachtúil Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú) agus Cuspóir Criosaithe 'HA - Gleann na Dothra' (chun carachtar agus taitneamhacht eisceachtúil Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú) nuair a bhíonn an tÚdarás Pleanála sásta go gcomhlíontar gach ceann díobh seo a leanas:

- Go bhfuil fíor-riachtanas athsholáthair nó athchóirithe ann don déanmhas; agus
- Go bhfuil an díon, na ballaí laistigh agus lasmuigh den struchtúr slán den chuid is mó; agus
- Gur áitreabh ináitrithe atá sa déanmhas ar an láthair agus nár tréigeadh a úsáid mar áitreabh ináitrithe (ar feadh tréimhse níos faide ná 5 bliana); agus
- Go bhfuil luach teoranta ag an déanmhas ar an láthair ó oidhreachta tógtha, carachtair agus conláiste; agus
- Go mbeadh lorg, scála agus suíomh mar an gcéanna an áitribh athsholáthair leis an áitreabh atá á athsholáthar, ach amháin in imthosca eisceachtúla nuair a aontaíonn an tÚdarás Pleanála le seasamh níos fabhraí i gcomhthéacs na gcritéar bainistíochta forbartha a leagtar amach faoi Chaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

6.9.6 Áitíocht Áitreabh Tuaithe

Polasaí T22: Coinníoll Áitíochta

Áireofar sna coinníollacha a ghabhann le deonú ceada le haghaidh tithíochta i gceantair Tuaithe (RU), Sléibhte Bhaile Átha Cliath (HA-DM), Gleann na Life (HA-LV) agus Gleann na Dothra (HA-DV) an coinníoll go gcaithfear an teach a áitiú ar dtús mar áit chónaithe bhuan ag an iarratasóir agus / nó ag baill dá neasteaghlach, ar feadh íostréimhse seacht mbliana nó cibé tréimhse ama níos faide eile a mheastar a bheith iomchuí.

6.9.7 Tithíocht Tuaithe agus Dearadh Síntí

Ba cheart go bhfreagródh dearadh gach áitribh agus síneadh nua (lena n-áirítear síntí árasáin teaghlaigh) i gceantair thuaithe go cuí agus go híogair dá chomhthéacs tuaithe, sléibhe agus / nó ghleann abhann máguaird. Ba chóir áitribh a dhearadh ionas go mbeadh siad neamhfheiceálach agus dlúth i ndearadh, go háirithe i gceantair a bhfuil

ard-taitneamhacht amhairc iontu agus a bhfuil topagrafaíocht ghéar acu. Agus tograí aonair á ndearadh laistigh de limistéar tuaithe, ba cheart aird a thabhairt freisin ar thionchar amhairc comhcheangailte agus carntha na forbartha beartaithe nuair a chuirtear iad i gcomhthéacs déanmhas atá in aice láimhe cheana féin.

De bhreis ar an mbeartas agus na cuspóirí atá leagtha amach thíos, tá mionsonraí ar chaighdeáin maidir le dearadh agus suíomh na forbartha cónaithe faoi Chaibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht.*

Polasaí T23: Tithíocht Tuaithe agus Dearadh Síntí

A chinntiú go ndéantar aon fhorbairt chónaitheach nua i gceantair thuaithe agus ard-taitneamhachta, lena n-áirítear tithe agus síntí, a dhearadh agus a shuíomh chun an tionchar amhairc ar charachtar agus ar shuíomh amhairc an tírdhreacha máguaird a íoslaghdú.

T23 Cuspóir 1:
A chinntiú go ndéantar gach tithíocht agus síneadh tuaithe nua laistigh de cheantair atá ainmnithe laistigh de Chuspóirí Criosaithe Tuaithe (RU), Sléibhte Bhaile Átha Cliath (HA-DM), Gleann na Life (HA-LV) agus Gleann na Dothra (HA-DV);

- A dhearadh agus a shuíomh chun an tionchar ar an tírdhreach a íoslaghdú lena n-áirítear radhairc ar áilleacht nó sainspéis nádúrtha nó ar chonláistí áiteanna agus gnéithe áilleachta nádúrtha nó sainspéise lena n-áirítear gnéithe oidhreachta nádúrtha agus tógtha; agus
- Nach mbeidh iarmhairt dhiúltach acu ar an gcomhshaol lena n-áirítear flóra, fána, ithir, uisce (lena n-áirítear screamhuisce) agus neacha daonna; agus
- A dhearadh agus a shuíomh le tionchar ar chomhrianaigh nádúrtha agus ar ghnéithe nádúrtha draenála an tsuímh a íoslaghdú; agus
- Teorainneacha traidisiúnta cois bóthair agus páirce a choinneáil agus a athshuiteáil (nuair nach féidir iad a choinneáil i gcúinsí eisceachtúla); agus
- An dearadh agus an suiteáil a dhéanamh le teacht timpeall ar an ngá le réitigh innealtóireachta ionsáiteacha mar ardáin ghearrtha agus líonta, claífoirt nó ballaí coinneála; agus
- Cód Cleachtais an EPA maidir le Córais Cóireála Fuíolluisce Baile (Coibhéis Daonra ‹10) 2021 a chomhlíonadh ach amháin i gcás inar deonaíodh cead pleanála roimh an 7 Meitheamh 2021 agus sa chás sin tá feidhm ag Cód Cleachtais Córais Cóireála Fuíolluisce an EPA a Fhreastalaíonn ar Thithe Aonair 2009; agus
- Gan forbairt ribíneach forbairt gan eagar a chruthú nó a dhéanamh níos measa.

6.10 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide

Foinse Gáis Tí Ghlais (GHGanna)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
Eascraíonn gásanna ceaptha teasa in **Tithíocht**go príomha ó: → Téamh agus fuarú foirgneamh le breoslaí iontaise. → Turais chuig agus ón mbaile i gcarr.	Tá beartais agus cuspóirí sa Phlean Forbartha a chuireann bearta chun cinn a bhfuil sé d'acmhainn acu an tionchar ar an aeráid a bhaineann le soláthar do **Thithíocht** a laghdú, mar seo a leanas: → Fás dlúth uirbeach a chur chun cinn i gcomhréir leis an gCroí-Straitéis agus leis an Straitéis Lonnaíochta. → Úsáid éifeachtúil tailte laistigh de limistéir chónaithe bhunaithe a chur chun cinn trí fhorbairt inlíontach a éascú. → Coigeartú méide agus aosú in áit a chur chun cinn le teaghlaigh a choinneáil le chéile, agus taisteal neamh-inbhuanaithe laistigh de phobail a laghdú; → Dearadh ardcháilíochta a chur chun cinn i seachadadh tithíochta ionas go mbeidh maireachtáil uirbeach tarraingteach agus i gcomhréir le caighdeáin deartha Náisiúnta. → Caighdeáin inoiriúnaithe/saolré tithíochta a chur chun cinn d'fhonn freastal ar thimthriall saoil riachtanais na ndaoine. → Beartais maidir leis an stoc príobháideach agus sóisialta tithíochta atá ann cheana a úsáid leis an éifeachtúlacht is mó. → Láithriú, suiteáil agus dearadh tithe agus árasán a chur chun cinn le leas a bhaint as sochar gréine. → Dearadh agus Caighdeáin Foirgníochta éifeachtacha a chur chun cinn de réir na Rialachán Foirgníochta. → Úsáid ábhair thógála ó fhoinsí inbhuanaithe a chur chun cinn agus ábhar scartála agus tochailte a athúsáid trí dhearadh foirgneamh. → Úsáid ábhair struchtúracha a bhfuil astaíochtaí fuinnimh agus CO2 ionchorpraithe íseal go nialasacha acu a chur chun cinn.

Leixlip
via Palmerstown 66B
VOLVO
SG3
Dublin Bus
142-D-12023

Gluaiseacht Inbhuanaithe

Fís

Méadaíonn sé líon na ndaoine atá ag siúl, ag rothaíocht agus ag úsáid iompar poiblí agus laghdaíonn sé an gá le turais ghluaisteáin, agus mar thoradh air sin tá pobal níos gníomhaí agus níos folláine, réimse poiblí níos tarraingtí, sráideanna níos sábháilte, níos lú brú trách ta, astaíochtaí carbóin laghdaithe, cáilíocht aeir níos fearr, agus tionchar dearfach aeráide.

7.0 Réamhrá

Is cuid riachtanach den mhaireachtáil agus d'fheidhmiú sóisialta agus eacnamaíoch na sochaí í an ghluaiseacht - an chomaitéireacht chun oibre, taisteal chun na scoile, turais shóisialta agus áineasa, agus soláthar earraí agus seirbhísí. Beidh páirt thábhachtach ag an bhfeithicil phríobháideach sa gcaoi ina mbeidh daoine ag gluaiseacht thart i mBaile Átha Cliath Theas. Mar sin féin, le blianta beaga anuas leagan amach traidisiúnta le tithíocht dlús íseal, bóithre dáileoir agus cul-de-sacs mar thoradh ar dhaoine a roghnú a thiomáint le haghaidh an chuid is mó dá n-turais. Tá timpeallachtaí cruthaithe faoi smacht ag an gcarr agus tá na turais chuig siopaí, stadanna bus, scoileanna agus áiteanna oibre ró-fhada. Dá thoradh seo, in éineacht leis an easpa soláthair leordhóthanach le haghaidh siúl agus rothaíocht, tá an timpeallacht uirbeach faoi cheannas tráchta mótair agus go minic naimhdeach do rothaithe agus do choisithe. Tá mórán droch-iarmhairtí comhshaoil agus sóisialta ag ceannas an iompair carr-bhunaithe freisin lena n-áirítear timpistí tráchta, plódú, torann agus astaíochtaí a bhfuil impleachtaí diúltacha acu do cháilíocht an aeir, don tsláinte agus don athrú aeráide.

Le déanaí tá coincheap na comharsanachta '10 nóiméad' nó na comharsanachta nasctha tagtha chun cinn, faoi mar a mbeidh na seirbhísí atá ag teastáil ó dhaoine lonnaithe achar gearr óna mbaile agus iad ag siúl nó ag rothaíocht. Éascaítear modhanna gníomhacha taistil leis an gcoincheap seo (siúl agus rothaíocht) agus úsáid iompair phoiblí, agus cruthaíonn sé ceantair uirbeacha níos dlúithe, níos bríomhaire agus níos insiúlta. Tá an cur chuige seo le fáil sa bheartas pleanála náisiúnta (*an Creat Pleanála Náisiúnta*) ina bhfuil Fás Dlúth agus Soghluaisteacht Inbhuanaithe mar phríomhthorthaí Straitéiseacha Náisiúnta agus beartas pleanála réigiúnach (*an Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch*) a chuireann comharsanachtaí níos dlúithe chun cinn atá dírithe ar nóid iompair phoiblí. I gceantair atá deartha ar an mbealach seo, is féidir le daoine de gach aois agus cumas turais ghearra agus mheánmhéide a roghnú trí siúl agus rothaíocht agus tá sé níos éasca agus níos eacnamaíche d'iompar poiblí oibriú chun freastal ar thurais de mheánfhad agus níos faide. Cruthaítear timpeallachtaí uirbeacha níos taitneamhaí inar féidir le gníomhaíocht shóisialta agus eacnamaíoch a bheith rathúil. Léiríonn an Plean Forbartha Contae beartas náisiúnta agus réigiúnach agus corpraíonn sé fás dlúth, gluaiseacht inbhuanaithe agus coincheap na comharsanachta ceangailte mar chroílár a chur chuige i leith comhfhorbairt áite.

Dar leis na sonraí trachta don Chontae déantar an ceathrú cuid de na turais faoi 3km agus beagnach leath na dturas faoi 6km i gcarr. Tá réimse suntasach ann le hathrú i dtreo siúl agus rothaíocht do na turais ghearra seo. Ach má tá an t-athrú seo le bheith tarraingteach ní mór athruithe a dhéanamh sa timpeallacht ionas go mbeidh siúl agus rothaíocht níos éasca - áirítear sna hathruithe seo réimsí forbartha nua a dhearadh timpeall ar mhodhanna gníomhacha taistil agus ar iompar agus ar thógáil phoiblí de dhlúis níos airde. I gceantair atá ann cheana, áirítear ar bhearta chun modhanna gníomhacha agus iompar poiblí a chur chun cinn feabhas a chur ar shaoráidí do choisithe trí bhearta a chur i bhfeidhm ar nós cosáin a leathnú agus dromchlaí a fheabhsú, constaicí ar nós ballaí agus ráillí a bhaint d'fhonn tréscaoilteacht níos fearr a chruthú, agus líonraí de lánaí rothaíochta níos sábháilte a sholáthar. Tá beartais agus

cuspóirí sa Phlean Forbartha Contae seo maidir le comhfhorbairt áite shláintiúil agus gluaiseacht inbhuanaithe a bhainfidh amach méadú ar shiúl, rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí agus laghdú ar úsáid an ghluaisteáin phríobháidigh le himeacht ama.

7.1 Gluaiseacht Inbhuanaithe agus Gníomhú Aeráide

Dar leis *an bPlean Gníomhaíochta Náisiúnta um Athrú Aeráide* (2021) eascraíonn beagán an cúigiú cuid d'astaíochtaí gás ceaptha teasa na hÉireann as iompar (figiúr ó 2017). I limistéar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, tugann sonraí daonáirimh 2016 le fios go ndéantar 62% de thurais le hiompar príobháideach, i gcarranna den chuid is mó. Tá sé soiléir dá bhrí sin go bhfuil acmhainneacht shuntasach sa tslí ina mbímid ag gluaiseacht thart a athrú i dtreo modhanna níos inbhuanaithe ar nós siúl, rothaíocht agus iompar poiblí chun cabhrú linn dul i ngleic le hathrú aeráide trí astaíochtaí iompair a laghdú. Tá beartais agus cuspóirí sa chaibidil seo a dhéanann iarracht an sprioc seo a bhaint amach, agus a chuideoidh le Contae Bhaile Átha Cliath Theas a spriocanna maidir le gníomhú aeráide a bhaint amach. Tá raon suntasach ann freisin le conairí gluaiseachta agus iompair naisc thábhachtacha a chruthú i líonra bonneagair ghlais na Comhairle mar go soláthraíonn siad deiseanna le haghaidh plandáil bhreise agus athsholáthair speiceas dúchasach agus pailneoirí, rud a chuirfidh le bithéagsúlacht agus le forghabháil carbóin. Beidh tionchar mór ag beartais atá sa chaibidil seo maidir le saoráidí luchtaithe EV a mhéadú chun an t- aistriú ó ghluaisteáin pheitril agus díosail go feithiclí leictreacha a spreagadh ar astaíochtaí agus laghdóidh sé astaíochtaí gás ceaptha teasa go mór.

7.2 Comhthéacs an Bheartais Pleanála

Ní mór do bheartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith ag réiteach leis an mbeartas náisiúnta agus réigiúnach pleanála mar atá leagtha amach sa *Chreat Pleanála Náisiúnta* (CPN) agus sa *Straitéis Spásúil Réigiúnach agus Eacnamaíoch* (SSRE). Tá roinnt cuspóirí sna cáipéisí seo an-ábhartha do réimse na Tithíochta:

- **Toradh Náisiúnta Straitéiseach 4 an CFN: Soghluaisteacht Inbhuanaithe;**

- Luann **Cuspóir an Bheartais Náisiúnta 64 de CFN** *'Feabhas a chur ar cháilíocht an aeir agus cuidiú le cosc a chur ar dhaoine a bheith nochta do leibhéil do- ghlactha truaillithe inár gceantair uirbeacha agus tuaithe trí úsáid talún comhtháite agus pleanáil spásúil a thacaíonn le hiompar poiblí, siúl agus rothaíocht mar mhodhanna iompair níos fabhraí ná an carr príobháideach...';*

- **I gCaibidil 5 den SSER** *tá Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath (MASP). Is é Cuspóir Beartais Réigiúnaigh 5.2 den MASP 'Tacú le seachadadh príomhthionscadal iompair inbhuanaithe lena n-áirítear cláir leathnaithe Metrolink, DART agus LUAS, BusConnects agus Líonra Rothaíochta Mórchathrach Bhaile Átha Cliath agus a chinntiú go n-uasmhéadaíonn forbairt sa todhchaí an éifeachtúlacht agus go gcosnaíonn sé acmhainn straitéiseach líonra iompair na limistéar cathrach, atá ann agus atá beartaithe'.*

- Éilíonn **Cuspóir Beartais Réigiúnaigh 5.3 den SSER / MASP** go ndéanfar

'Forbairt sa todhchaí i gceantar Chathrach Bhaile Átha Cliath a phleanáil agus a dhearadh ar bhealach a éascaíonn patrúin taistil inbhuanaithe, le fócas ar leith ar sciar na modhanna gníomhacha (siúl agus rothaíocht) agus úsáid iompar poiblí a mhéadú agus timpeallacht shábháilte tarraingteach sráide a chruthú do choisithe agus do rothaithe'.

Tá go leor cuspóirí beartais náisiúnta agus réigiúnacha eile ann a bhaineann le hiompar agus gluaiseacht inbhuanaithe, agus déantar tagairt do chuid acu laistigh de bheartais agus chuspóirí aonair sa chaibidil seo. Tá liosta iomlán de chuspóirí náisiúnta agus réigiúnacha leagtha amach in Aguisín 7. Is príomhcháipéis beartais í an Straitéis NTA do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath dá dtagraítear thíos.

7.3 Beartais agus Cuspóirí Uileghabhálacha

Tá folláine shóisialta, eacnamaíoch agus chomhshaoil Chontae Bhaile Átha Cliath Theas agus Réigiún Bhaile Átha Cliath ag brath ar ghluaiseacht éifeachtach agus inbhuanaithe daoine agus earraí laistigh den Chontae agus tríd. Is beartas uileghabhálach é iompar agus soghluaisteacht laistigh den Chontae a athchothromú trí éascaíocht gluaiseachta ar mhodhanna inbhuanaithe a chur chun cinn (lena n-áirítear siúl, rothaíocht agus iompar poiblí). Ceadóidh sé seo spás bóthair a shaoradh le haghaidh feidhmeanna riachtanacha mar iompar poiblí agus feithiclí éigeandála. Déanfaidh sé foráil freisin don iompar tráchtála atá riachtanach d'fhás eacnamaíoch. Agus é sin á dhéanamh aici, leanfaidh an Chomhairle uirthi ag soláthar do gach gné den líonra iompair atá laistigh dá sainchúram agus beidh sí ag idirghníomhú le gníomhaireachtaí seachtracha lena n-áirítear an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA) agus Bonneagar Iompair Éireann (TII) chun cabhrú le hiompar inbhuanaithe a sheachadadh. tionscadail a chuirtear ar fáil ar leibhéal réigiúnach nó náisiúnta.

Agus an Plean Forbartha Contae seo á ullmhú, i dteannta na gcáipéis beartais a bhfuil cuntas orthu thuas, thug an Chomhairle aird ar roinnt doiciméad straitéiseach a bhaineann le hiompar agus le gluaiseacht lena n-áirítear:

- **Straitéis Iompair do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath** (2016-2035), An tÚdarás Náisiúnta Iompair: Nuashonraíodh an straitéis seo in 2022 inar leagadh amach an creat le haghaidh infheistíochta i mbonneagar agus seirbhísí iompair go dtí 2042, lena n-áirítear bearta chun dul i ngleic le hathrú aeráide, brú tráchta a laghdú, rothaíocht shábháilte a sholáthar agus pobail inbhuanaithe a fhorbairt do Chathair agus do réigiún Bhaile Átha Cliath;

- **Plean Gníomhaíochta Aeráide** (2021), An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide: Rianaíonn an doiciméad seo cúrsa i dtreo spriocanna laghdaithe astaíochtaí an AE d'Éirinn a bhaint amach go dtí 2030, d'fhonn an sprioc níos fadtéarmaí de ghlan-astaíochtaí nialasacha a bhaint amach faoi 2050. Tá aistriú modha chuig siúl, rothaíocht agus iompar poiblí ar cheann de na príomhbhearta atá á gcur chun cinn ag an bPlean Gníomhaíochta chun a spriocanna iompair a bhaint amach chomh maith le líonra luchtaithe EV a thógáil, an cabhlach poiblí a thiontú go EVanna, agus bithbhreoslaí a úsáid.

→ **Lámhleabhar Dearaidh le hAghaidh Bóithre agus Sráideanna Uirbeacha** (2013; nuashonraithe 2019), an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil: Soláthraítear treoir maidir le dearadh bóithre agus sráideanna uirbeacha sa cháipéis seo. Tá an lámhleabhair dírithe ar an bhfíric gur féidir le sráideanna dea-dheartha líonraí fisiciúla, sóisialta agus iompair ceangailte a chruthú a chuireann siúl, rothaíocht agus iompar poiblí chun cinn mar fhíor-roghanna seachas turais ghluaisteáin.

Lámhleabhar Náisiúnta Rothaíochta (2011), An tÚdarás Náisiúnta Iompair: Tugtar treoir sa doiciméad seo maidir leis an rothaíocht a chomhtháthú i ndearadh ceantar uirbeach chun timpeallacht shábháilte tráchta a chruthú do gach úsáideoir bóthair agus chun níos mó daoine de gach aois agus de gach cumas rothaíochta a spreagadh chun rothaíocht.

Aithníonn an Chomhairle go gcruthófar turais bhreise mar thoradh ar fhorbairt nua, idir chónaithe agus thráchtála, a cheadaítear de réir an Phlean seo. Oibreoidh an Chomhairle leis na gníomhaireachtaí ábhartha chun a chinntiú go ndéanfar a oiread is féidir ar bhealaí inbhuanaithe. Glactar leis, áfach, go mbeidh cion iarmharach de na turais a ghinfear á ndéanamh i bhfeithicil phríobháideach. Is é an dúshlán a chinntiú nach gcuireann sé seo leis na leibhéil plódaithe nó sáithithe atá sa ghréasán bóithre cheana.

Polasaí GI1: Uileghabhálach – Iompar agus Gluaiseacht
Éascaíocht gluaiseachta agus rochtain ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun cinn, trí phleanáil inbhuanaithe talamhúsáide a chomhtháthú le líonra iompair agus gluaiseachta inbhuanaithe d'ardchaighdeán do dhaoine agus d'earraí.
GI1 Cuspóir 1: Aistriú chuig modhanna taistil níos inbhuanaithe a bhaint amach agus faireachán a dhéanamh orthu lena n-áirítear siúl, rothaíocht agus iompar poiblí thar shaolré an Phlean Forbartha Contae, ar aon dul le spriocanna sciar mód an Chontae de 15% Siúlóid; Rothaíocht 10%; Bus 20%; Iarnród 5%; agus 50% Príobháideach (Gluaisteán / Veain / HGV / Gluaisrothar).
GI1 Cuspóir 2: Comhsheasmhacht a chinntiú le *Straitéis Iompair an NTA do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath* (2016-2035) agus le haon doiciméad a ghlacann a áit, mar a éilíonn RPO 8.4 den SSRE.
GI1 Cuspóir 3: Tacú le seachadadh príomhthionscadal iompair inbhuanaithe lena n-áirítear cláir leathnaithe DART agus Luas, BusConnects agus Líonra Rothaíochta Mórchathrach Bhaile Átha Cliath i gcomhréir le RPO 5.2 den SSRE / MASP.

GI1 Cuspóir 4:
A chinntiú go ndéantar forbairt sa todhchaí a phleanáil agus a dhearadh ar bhealach a éascaíonn patrúin taistil inbhuanaithe, le fócas ar leith ar sciar na modhanna gníomhacha (siúl agus rothaíocht) agus úsáid iompair phoiblí a mhéadú agus timpeallacht shábháilte tharraingteach sráide a chruthú do choisithe agus do rothaithe, i gcomhréir le RPO 5.3 den SSRE / MASP.

GI1 Cuspóir 5:
A chinntiú go ndéantar forbairt sa todhchaí a phleanáil agus a dhearadh ar bhealach a uasmhéadaíonn éifeachtúlacht agus a chosnaíonn cumas straitéiseach líonra iompair na limistéar cathrach, idir reatha agus phleanáilte, agus inrochtaineacht réigiúnach a chosaint agus a choinneáil, i gcomhréir le RPO 8.3 den SSRE.

GI1 Cuspóir 6:
Líonra straitéiseach bóithre an Chontae a chosaint agus an gréasán bóithre agus sráideanna áitiúla a fheabhsú ar bhealach a bhainfidh úsáid níos fearr as an spás bóthair atá ann cheana agus a spreagfaidh aistriú i dtreo modhanna iompair níos inbhuanaithe.

GI1 Cuspóir 7:
Dul i dteagmháil le gníomhaireachtaí ábhartha lena n-áirítear an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA) agus Bonneagar Iompair Éireann (TII) maidir le saincheisteanna straitéiseacha agus áitiúla iompair lena n-áirítear tionscadail iompair a sheachadadh agus comhairliúchán le pobail áitiúla a spreagadh.

GI1 Cuspóir 8:
Staidéar Comhtháite Iompair a ullmhú do cheantair uirbeacha sa Chontae, de réir mar is gá, chun plean fadtéarmach a sholáthar le haghaidh ghluaiseacht coisithe, rothaithe, iompair phoiblí agus feithiclí príobháideacha agus aird a thabhairt ar Threoirlínte an Choimisiúin Eorpaigh maidir le Forbairt agus Feidhmiú a Plean Soghluaisteachta Uirbí Inbhuanaithe (2ú hEagrán, 2019) agus staidéir den sórt sin á n-ullmhú.

GI1 Cuspóir 9:
Tacaíocht a thabhairt do mhicrea-shoghluaisteacht ag teacht le ceanglais reachtúla/reachtúla

7.4 Sciar ModhTaistil

Tugann na sonraí le fios go bhfuil tromlach suntasach de na turais (62%) a thosaíonn i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar iompar príobháideach agus go bhfuil siad bunaithe ar charranna den chuid is mó. Níl sa rothaíocht ach sciar an- bheag de na turais ag 5% agus déantar 13% de na turais de shiúl cos. Déantar timpeall an cúigiú chuid de na turais (20%) ar iompar poiblí, 17% i mbusanna agus 3% ar an iarnród.

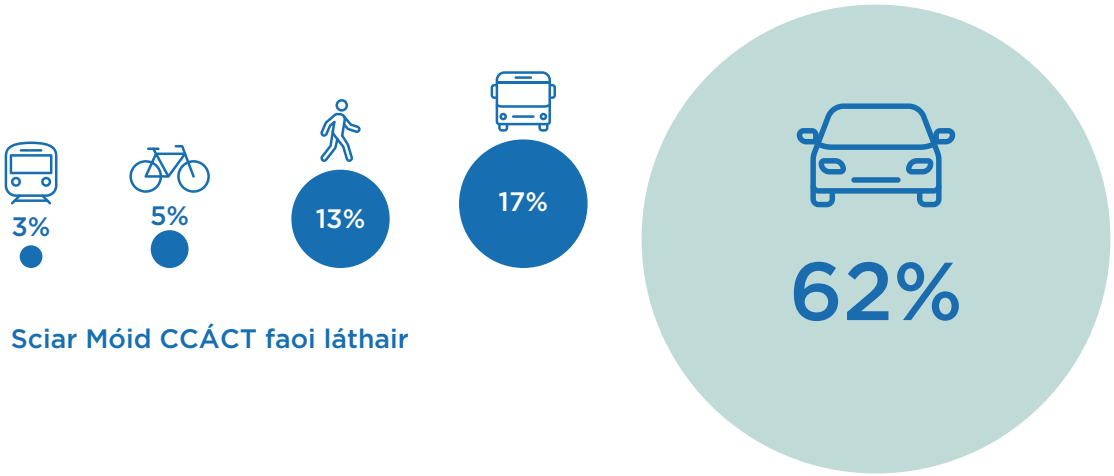

Sciar Móid CCÁCT faoi láthair

Foinse: Daonáireamh 2016 Sonraí POWSCAR (Ionad Oibre, Scoile nó Coláiste, Daonáireamh Taifead Anaithnidithe)
Tagraíonn siombail cairr do gach iompar príobháideach mótair (carr, veain, HGV, gluaisrothar, agus mar sin de).
Tá na figiúirí slánaithe chun críocha ar mhaithe le cur i láthair.

Nuair a chuirtear fad an turais san áireamh, bíonn díreach os cionn aon cheathrú de thurais charr-bhunaithe le haghaidh turas faoi 3km. Tá an cumas ann le go leor de na turais ghearra seo a dhéanamh de shiúl cos nó ar rothar, ach na dálaí cearta lena n-áirítear cosáin níos leithne, lánaí rothar le dromchlaí níos fearr, agus bealaí níos dírí a chruthú, agus timpeallacht níos tréscaoilte agus níos nasctha a bheith ann dá bharr. Déantar díreach faoi bhun an ceathrú cuid de thurais idir 3km agus 6km i gcarr - d'fhéadfaí rothaíocht a dhéanamh ar chuid de na turais meántéarmacha seo, trí shaoráidí ar nós lánaí rothar sábháilte agus páirceáil shlán rothar a fheabhsú agus a sholáthar ag na cinn scríbe is tábhachtaí. Déantar díreach os cionn leath na dturas carr-bhunaithe ar feadh achair níos mó ná 6km. Mar an gcéanna, d'fhéadfaí go leor de na turais seo a dhéanamh ar iompar poiblí.

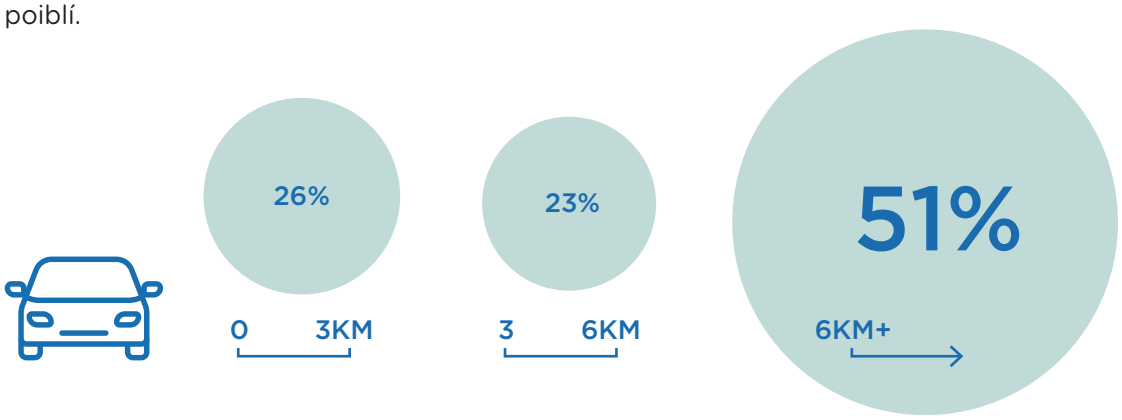

Fad na n-Aistear i gCarranna a Thosaíonn i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

Cuideoidh feabhsúcháin ar an bpíblíne le haistriú chuig iompar poiblí lena n-áirítear rolladh amach BusConnects lena n-áireofar moltaí le haghaidh sé bhealach tiomnaithe bus nua tríd an gContae. Soláthróidh BusConnects líonra bus athdheartha níos éifeachtaí le droim ardmhinicíochta, bealaí nua fithiseáin agus seirbhísí bus méadaithe. Mar an gcéanna, tá uasghrádú agus feabhsú suntasach beartaithe do na seirbhísí iarnróid troma sa Chontae lena n-áirítear tograí le haghaidh DART+ le

minicíocht mhéadaithe traenach ar an líne Heuston go Collchoill le cumas suas le 23 traenach san uair i ngach treo agus stadanna ag Baile Adaim, Cluain Buiríosa agus an Pháirc Thiar i gceantar Bhóthar an Náis, mar aon le hoscailt an stáisiúin iarnróid ag Ciseog i gCluain Buiríosa. Ina theannta sin, tá raon ann le hacmhainn a mhéadú ar na línte Luas atá ann cheana go Tamhlacht agus Teach Sagard, chomh maith leis na buntáistí ionchasacha a thabharfadh línte nua Luas do Leamhcán agus don chuid theas den Chontae.

Ag cur an gá práinneach atá ann aistriú go modhanna iompair níos inbhuanaithe, tá spriocanna comhroinnte mód leagtha síos ag an gComhairle don Chontae a bhfuil sé mar aidhm acu líon na ndaoine atá ag siúl, ag rothaíocht agus ag úsáid iompair phoiblí a mhéadú agus líon na dturas i bhfeithiclí príobháideacha a laghdú. thar shaolré an Phlean Forbartha Contae agus ina dhiaidh sin. Tá na spriocanna seo leagtha síos i gcomhthéacs feabhsuithe beartaithe ar bhonneagar iompair phoiblí agus rothaíochta. Go háirithe, rolladh amach líonra *Rothaíocht Átha Cliath Theas* a spreagfaidh rothaíocht níos sábháilte sa Chontae. Tá roinnt limistéar forbartha straitéisí sa Chontae ina bhfuil forbairt níos dlúithe beartaithe a éascóidh taisteal inbhuanaithe i limistéir fáis. Áirítear sna limistéir seo limistéir athghiniúna Thamhlachta agus Bhóthar an Náis agus Criosanna Forbartha Speisialta Chluain Buiríosa agus Bhaile Adaim. Le spriocanna Bhaile Átha Cliath Theas méadóidh an siúl ó 13% go 15% agus beidh dúbailt ar an rothaíocht ó bhonn íseal de 5% go 10%. Mhéadódh sciar mhód bus ó 17% go 20% agus mhéadódh an mó iarnróid ón leibhéal an-íseal reatha de 3% go 5%. Mar thoradh ar na méaduithe incriminteacha seo ar sciar na mód laghdófaí úsáid charranna príobháideacha ón leibhéal ard reatha de 62% go 50% le linn thréimhse an Phlean Forbartha Contae.

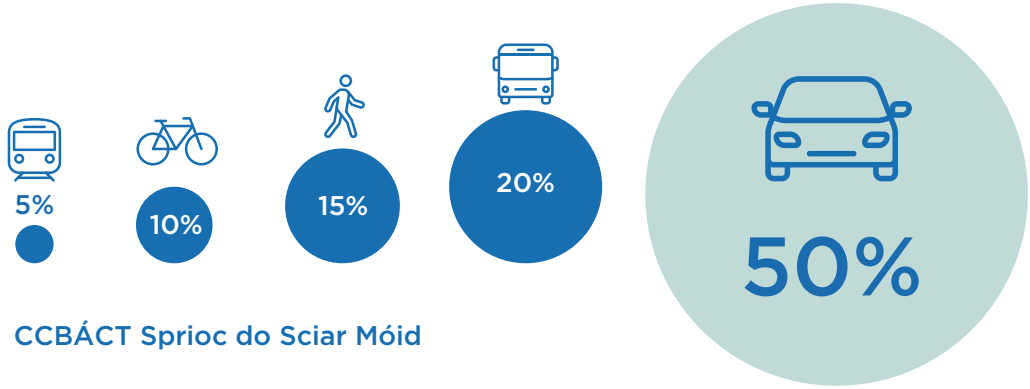

Tábla 7.0 Sciar Mód Reatha agus Sprioc (céatadán)

Modh	Sciar Móid CCÁCT faoi láthair	CCBÁCT Sprioc Sciar Móid (%)
Siúl	13	15
Rothaíocht	5	10
Bus	17	20
Traein	3	5
Príobháideach (Carr, Veain, HGV, Gluaisrothar)	62	50

*Tabhair faoi deara go mbaineann sé seo le spriocanna laistigh de shaolré an Phlean Forbartha.

De réir mar a fhorálann infheistíocht iompair le haghaidh níos mó feabhsuithe ar scéimeanna bus, iarnróid agus rothaíochta, tiocfaidh ardú freisin ar thorthaí comhroinnte modha do rothaíocht agus iompair phoiblí.

7.5 Siúl agus Rothaíocht

Rogha inchreidte malartach ar iompar carr-bhunaithe a dhéanamh den taisteal gníomhach, agus 'an chomharsanacht 10 nóiméad' a éascú, ní mór tosca criticiúla áirithe a bheith i bhfeidhm:

- Líonra tréscaoilteach do choisithe agus rothaíocht a cheadaíonn naisc dhíreacha iolracha idir príomhchinn scríbe mar cheantair chónaithe, siopaí, scoileanna, ionaid fostaíochta agus naisc iompair phoiblí; agus
- Timpeallacht tharraingteach shábháilte do choisithe agus do rothaíocht ina gcuirtear áiseanna ar ardchaighdeán ar fáil a thacaíonn lena n-úsáid ag gach aois agus cumas.

Leis na cuspóirí seo a bhaint amach, tá an Chomhairle gníomhach i dtionscnaimh a mbeidh tionchar dearfach díreach acu ar siúl agus rothaíocht:

- **Rothaíocht Átha Cliath Theas –** Is clár oibreacha é seo le líonra sábháilte rothaíochta a sholáthar sa Chontae sna deich mbliana atá romhainn;
- **Staidéar ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe -** Is éard a bhí i gceist leis na staidéir seo, a rinneadh mar chuid den ullmhúchán ar an bPlean Forbartha, scrúdú dlúth a dhéanamh ar ghluaiseacht laistigh de chomharsanachtaí d'fhonn tionscadail a shainaithint a spreagfaidh taisteal gníomhach agus úsáid iompar poiblí;
- **Tionscadail Bhealaí Glasa** lena n-áirítear síneadh ar Bhealach Glas na Canála Móire agus rolladh amach leanúnach Bhealach Glas na Dothra.

Tá sciar sprioc mhóid de 15% le haghaidh siúlóide agus 10% le haghaidh rothaíochta socraithe ag an gComhairle, méadú ó 13% agus 5% ar an sciar móid faoi seach.

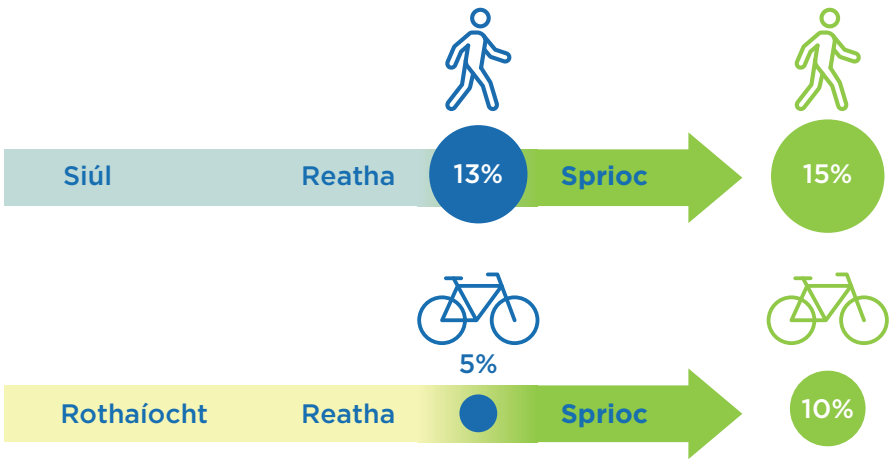

7.5.1 Staidéir ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe (GI)

Rinneadh Staidéir ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe i ngach ceann de na seacht gceantar Comharsanachta le tacaíocht ón NTA. Cuspóir na staidéar:

- Pictiúr a dhearadh de shaincheisteanna gluaiseachta i ngach ceantar; agus
- Bearta chun modhanna iompair ghníomhacha (siúl agus rothaíocht) a aithint agus

iompar poiblí a mhéadú chun cabhrú lena sciar mód sprice a bhaint amach agus spleáchas ar an gcarr a laghdú.

Chuir torthaí na staidéar seo bonn eolais faoi na beartais agus na cuspóirí maidir le gluaiseacht inbhuanaithe sa chaibidil seo den Phlean Forbartha. Tá achoimrí ar na saincheisteanna a sainaithníodh i ngach Ceantar Comharsanachta leagtha amach i gCaibidil 12: *Ár gComharsanachtaí.*

Dar leis na sonraí tráchta don Chontae déantar an ceathrú cuid de na turais faoi 3km agus beagnach leath na dturas faoi 6km i gcarr. Bheadh sé éasca a lán de na turais seo a dhéanamh de shiúl cos nó ar rothar.

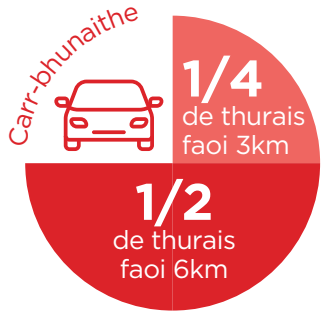

Aithnítear bearta éagsúla sna Staidéir le haistriú i dtreo taistil ghníomhaigh agus iompar poiblí a spreagadh, lena n-áirítear:

- Áiseanna feithimh don iompar poiblí a fheabhsú;
- Bearta ceansú tráchta;
- Cosáin a leathnú agus a ndromchla a fheabhsú;
- Naisc níos tréscaoilte a chruthú le haghaidh siúl agus rothaíocht agus rochtain ar bhealaí iompair phoiblí;
- Feabhsúcháin ar lána rothar agus ar sholáthar páirceála rothaíochta.

D'aithin na staidéir roinnt tionscadal féideartha laistigh den Chontae mar anailís chúlra chun treoir a thabhairt do thionscadail ghluaiseachta inbhuanaithe laistigh den Chontae Tá maoiniú nach beag ar fáil ón NTA chun na feabhsuithe seo a dhéanamh.

Le himeacht ama, mar thoradh ar chur i bhfeidhm na mbeart seo beidh níos mó daoine ag siúl, ag rothaíocht agus ag úsáid iompar poiblí agus beidh an carr príobháideach á úsáid ag níos lú daoine. Beidh go leor buntáistí forleathana claochlaitheacha mar thoradh air seo lena n-áirítear:

Daonra níos gníomhaí agus níos sláintiúla

Méadú ar shábháilte acht bóthair

Laghdú ar astuithe gás ceaptha teasa agus iarmhairt dhearfa dá réir ar an aeráid

Laghdú ar phlódú tráchta

Feabhas ar cháilíocht aeir

7.5.2 Rothaíocht Átha Cliath Theas

Is clár oibre de chuid na *Comhairle é Rothaíocht Átha Cliath Theas* a bhfuil sé mar aidhm aige líonra siúil agus rothaíochta dea-nasctha, dea-dheartha agus sábháilte a sholáthar a thairgeann rogha tarraingteach inchreidte do dhaoine de gach aois agus cumas seachas an carr a úsáid. Molann sé sraith tionscadal a sheachadfadh beagnach 260km de lánaí rothar nua agus feabhsaithe sna deich mbliana amach romhainn. Ó 2016, tá méadú 11% tagtha ar phlódú tráchta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar na príomhbhóithre agus beidh sé seo níos dúshlánaí de réir mar a leanfaidh daonra an Chontae ag fás sna blianta amach romhainn. Is iad seo a leanas cuspóirí *Rothaíocht Átha Cliath Theas:*

- → Líonra rothaíochta cuimsitheach agus nasctha a sholáthar ar fud Chontae Bhaile Átha Cliath Theas;
- → Rannpháirtíocht a mhéadú agus modh iompair níos indéanta a dhéanamh den rothaíocht i gcomhair daoine de gach aois agus cumas; agus
- → Feabhas a chur ar fhéiniúlacht rothaíochta an Chontae.

Cuimseoidh na tionscadail, a bheidh maoinithe go príomha ag an NTA, feabhsuithe ar an líonra atá ann cheana agus ar scéimeanna nua 'Anois', 'Go gairid' agus 'Níos Moille' atá le dul chun cinn sna 2, 5 agus 8 mbliana amach romhainn, faoi seach (féach Tábla 7.1 thíos). Déanfaidh an NTA céim oibreacha eile ar leithligh chun rothaíocht a sheachadadh a bhaineann leis an tionscadal BusConnects.

Tábla 7.1: Rotharbhealaí agus Tionscadail Bhaile Átha Cliath Theas

Rotharbhealaí agus Tionscadail Bhaile Átha Cliath Theas
(Léirítear Rotharbhealaí Bhaile Átha Cliath Theas ar Léarscáileanna an Phlean Forbartha)

Scéimeanna 'Anois'		Scéimeanna 'Go Gairid'		Scéimeanna 'Níos Moille'	
Uimhir Bealaigh	Bealach/Tionscadal	Uimhir Bealaigh	Bealach/Tionscadal	Uimhir Bealaigh	Bealach/Tionscadal
1	**Lúb Canála Leamhcáin**	3	**Páirc Chorcaí go dtí an Chanáil Mhór** (A) Sráidbhaile Chluain Dolcáin go dtí an Chanáil Mhór (B) Páirc Chorcaí	20	**An Caisleán Nua go Ráth Chúil**
2	**Síneadh na Canála Móire**	4	**Tamhlacht go Sráidbhaile Chluain Dolcáin**	21	**Lána Bhaile Uí Fhoirtcheirn** (A) Ascaill Iarthar na Cathrach go acomhal le Bóthar Iarthar na Cathrach (B) Céide an Aird Mhóir go dtí a acomhal le Bóthar Bhaile an Chócaigh

5	**N81** (B) Acomhal Ráth Miontáin	5	**N81** (A) Acomhal Ráth Miontáin go acomhal N82	22	**Bóthar Iarthar na Cathrach — Ascaill Iarthar na Cathrach go N81**
6	**Sráidbhaile Thamhlachta go Gleann na Dothra**	7	**Bóthar na nGlaschnoc go Gleann na Dothra**	23	Tigh Motháin go Páirc na nGlaschnoc Ó Bhóthar na nGlaschnoc go Ascaill Chipiúr, Bóthar Fhionnbarra, Bóthar San Séamas go Páirc na nGlaschnoc
8	**Glasbhealach na Dothra** (A) Droichid Ghlasbhealach na Dothra (B) go (F) Naisc Ghlasbhealach na Dothra	14	**Gleann na Life go Leamhcán** Arc timpeallán go Leamhcán	24	**Glasbhealach M50** (A) Cluain Dolcáin An Chanáil Mhór go Timpeallán Ibis (B) Timpeallán na Bó Deirge go Coill an Rí (C) Cill na Manach go Lána Tigh Motháin (D) Baile an Ridire, Droichead Coisithe M50, Cora Theach na Giúise, Acomhal Bhóthar Bhaile Cuilinn agus Bóthar Theach na Giúise
9	**Teach na Giúise go Cnoc Lín**	15	**Bóthar an Bhútaigh, Cluain Dolcáin go N4** (A) Bóthar Tosaithe Chluain Dolcáin go dtí Bóthar Coldcut	25	**Ráth Chúil go Teach Sagard**
10	**Bóthar Wellington**	16	**Bóthar an Naoú Loc**	32	**Ascaill Ghort an Ime**
11	**Bóthar na Gráinsí** Ascaill an Gharráin Chnó go Céide Naomh Éanna	17	**Ascaill Iarthar na Cathrach, Bóthar Iarthar na Cathrach go R136** Ascaill Iarthar na Cathrach, N82 go An Cuarbhóthar Lasmuigh	33	**Bóthar Bhaile Uí Ruadháin**
12	**Sráideanna Thamhlachta** () Nascbhóthar Belgar Thuaidh () Síneadh Bhóthar Airton	18	**Bóthar Katharine Tynan go Baile an Mhóta, Ascaill Calmount**	34	**Bóthar Bhaile Uí Chuilinn**

13	**Nasc-Bhóthar Chill Droichid**	19	**Iarthar na Cathrach go Ráth Fearnáin**	35	**Bóthar Cromwellsfort agus Bóthar Chamaí Thiar**
15	**N4 go Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life agus Bóthar na Botha Fuaire** (B) N4 go Gleann na Life SC agus Bóthar na Botha Fuaire	26	**Lúb na Canála go Bóthar Chill Droichid** (B) Bóthar Chill Droichid go teorainn Chontae Bhaile Átha Cliath Theas		
21	**Lána Bhaile Uí Fhoirtcheirn** (C) Ascaill Iarthar na Cathrach go acomhal le Garter Lane	27	**Páirc Bancroft** (B) Páirc Bancroft		
27	**Bóthar Chaisleán Thigh Motháin** (A) Bóthar Chaisleán Thigh Motháin	28	**Páirc Chill an Ardáin go Bóthar an tSeanbhábhún** (B) Bealach Bhaile an Fhaoitigh do Bóthar an tSeanbhábhún		
29	**An Tiníleach agus Bóthar an Halla Bháin Thiar**	31	**Bóthar Kennelsfort**		
30	**Bóthar Bhaile an Teampaill**				

7.5.3 Dearadh Áiseanna Rothaíochta

Tá dearadh áiseanna rothaíochta in Éirinn faoi threoir ag an Lámhleabhar Náisiúnta Rothaíochta, NTA (2011) agus aon leasú leanúnach a dhéantar ar an gcáipéis seo. Féachann an lámhleabhar rothaíochta le rothaíocht a spreagadh trí thimpeallacht shábháilte a chur chun cinn do gach úsáideoir bóthair le fócas ar leith ar rothaithe. Tugann sé treoir maidir leis an rothar a chomhtháthú i ndearadh limistéar uirbeach trí chúig bhunphrionsabal:

- **Sábháilteacht:** Sábháilteacht Caithfidh dearthóirí bonneagair iompair iarracht a dhéanamh sábháilteacht ar bhóithre a uasmhéadú do gach úsáideoir bóthair, rothaithe san áireamh;
- **Comhleanúnachas:** Comhsheasmhacht Is ceart go mbeadh bealaí rothaíochta sa líonra loighciúil agus leanúnach;
- **Macántach:t** Dírí Is ceart go mbeadh an bonneagar rothaíochta chomh díreach agus is féidir, agus moill agus malairt slí a íoslaghdú;
- **Tarraingteacht:** Is ceart go mbeadh an timpeallacht rothaíocht ar feadh an bhealaigh taitneamhach agus spéisiúil. Tá sé seo tábhachtach go háirithe do thosaitheoirí, do thurasóirí agus do rothaithe áineasa.

- **Compord:** Ba cheart bonneagar rothaíochta a dhearadh, a thógáil agus a chothabháil ar mhaithe le héascaíocht úsáide agus compord.

Tá an chandam páirceála rothar atá riachtanach chun freastal ar fhorbairtí nua le fáil i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Faireachán*, Caighdeáin Páirceála Rothar.

7.5.4 Taisteal Gníomhach agus Scoileanna

Tugann sonraí taistil le fios go siúlann beagnach leath na leanaí chun na scoile nuair a bhíonn an scoil suite sa cheantar comharsanachta céanna. Ach tá an figiúr comhchosúil le haghaidh rothaíochta an-íseal ag díreach os cionn 4% agus tá turais i gcarr as cuimse ard ag beagnach 40% do na turais ghearra seo. Le bonneagar rothaíochta níos fearr a sholáthar agus tosaíocht a thabhairt do bhealaí taistil gníomhacha timpeall ar na scoileanna, tá acmhainn shuntasach ann modhanna gníomhacha a fheabhsú go mór, go háirithe rothaíocht.

Is féidir beart éagsúla a chur i bhfeidhm chun athrú módúil a spreagadh i bhfabhar siúl agus rothaíocht le haghaidh turais scoile:

- Ag céim na pleanála agus an dearaidh, ba cheart suímh scoile a roghnú atá chomh gar agus is féidir do na pobail a bhfreastalaíonn siad orthu;
- Ba cheart tréscaoilteacht agus nascacht leis an gceantar máguaird a chinntiú trí iliomad pointí rochtana do choisithe agus do rothaithe a sholáthar ar shuímh scoile;
- Ba cheart pleananna bainistíochta soghluaisteachta a éileamh d'fhonn bearta a bhunú chun taisteal carrbhunaithe a laghdú agus modhanna taistil gníomhacha agus úsáid iompair phoiblí a mhéadú;
- Ba chóir stóráil leordhóthanach shlán le haghaidh rothar a sholáthar ar shuímh scoile;
- Ba cheart idirghabhálacha dearfacha a chur chun feidhme ar nós rannpháirtíocht sna tionscadail Scoileanna Glasa agus Sráideanna Scoile (féach thíos);
- Ba cheart tosaíocht a thabhairt do bhonneagar a sholáthar lena n-áirítear bealaí rothaíochta sábháilte, cosáin agus scéimeanna tréscaoilteachta feabhsaithe tríd an gclár *Rothaíocht Átha Cliath Theas* agus tionscnaimh eile den sórt sin.

Leanfaidh an Chomhairle ag obair le scoileanna áitiúla agus leis an Roinn Oideachais agus Scileanna ag céimeanna pleanála, dearaidh agus oibríochta d'fhonn na bearta atá leagtha amach thuas a chur i bhfeidhm agus é mar aidhm sa deireadh go dtiocfaidh athrú módúil suntasach i dtreo taisteal gníomhach ar scoil.

(Féach freisin Cuid 8.10.2 i gCaibidil 8: *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte)*.

Tionscnamh Sráideanna Scoile

Is é aidhm an tionscnaimh *Sráideanna Scoile* an trácht mótair a shrianadh laistigh de shráid, nó crios aontaithe, lasmuigh de gheata na scoile chun timpeallacht níos sábháilte a chruthú inar féidir leanaí a spreagadh chun rothaíocht, siúl nó dul ar scoil ar scútar. Is comhpháirtithe sa tionscnamh iad Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair.

Áirítear i measc chuspóirí an tionscnaimh:

- Sábháilteacht fheabhsaithe ar bhóithre agus laghdú ar bhrú tráchta trí shiúl agus rothaíocht a spreagadh;
- An timpeallacht áitiúil agus cáilíocht an aeir a fheabhsú trí spleáchas ar mhótarfheithiclí a laghdú; agus
- Sláinte níos fearr a chur chun cinn trí thaisteal níos gníomhaí.

Tá ocht scoil sainaitheanta ag an gComhairle ar fud an Chontae do thionscadal píolótach ar *Shráideanna Scoile* a bheidh maoinithe ag an NTA.

Beidh an Chomhairle chun tosaigh maidir le bheith ag obair le scoileanna sa Chontae chun tuilleadh tionscadail oiriúnacha a shainaithint le cuspóirí an tionscnaimh a bhaint amach.

Tionscnamh na Scoileanna Glasa

Is clár bainistíochta comhshaoil agus oideachais do scoileanna é *Scoileanna Glasa*, a oibríonn agus a chomhordaíonn Aonad Oideachais Chomhshaoil An Taisce. Is í an aidhm gníomh fadtéarmach scoile uile a chur chun cinn don timpeallacht atá faoi stiúir mac léinn, le rannpháirtíocht an phobail i gcoitinne. Tá téamaí éagsúla sa chlár lena n-áirítear iompar, a bhfuil sé mar aidhm aige líon na mac léinn atá ag siúl, ag rothaíocht, ag scútáil, ag úsáid iompar poiblí nó ag déanamh carr-roinnte go dtí an scoil a mhéadú. Tá téama an iompair maoinithe ag an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus tacaíonn an NTA leis. Tá a lán scoileanna i gceantar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas páirteach i dtionscnamh na *Scoileanna Glasa*. Tá an Chomhairle ag obair go dlúth le An Taisce, le tacaíocht ó ranna rialtais agus urraitheoirí éagsúla, le *Clár na Scoileanna Glasa* a chur i bhfeidhm.

Polasaí GI2: Siúl agus Rothaíocht
Tosaíochtaí gluaiseachta a athchothromú i dtreo modhanna taistil inbhuanaithe trí thosaíocht a thabhairt d'fhorbairt áiseanna siúil agus rothaíochta agus trí aistriú chuig taisteal gníomhach a spreagadh do dhaoine de gach aois agus cumas, de réir spriocanna an Chontae.
GI2 Cuspóir 1: Trasdul chuig spriocanna roinnt mód an Chontae a bhaint amach agus faireachán a dhéanamh air, leis na spriocanna 15% Siúl agus 10% Rothaíocht.
GI2 Cuspóir 2: Gréasán cuimsitheach ar fud an Chontae a chruthú á thacú ag staidéir ghluaiseachta inbhuanaithe agus bearta tréscaoilteachta eile, comharthaíocht a bheith inléite, agus dea-choimeádta: (i) Bealaí sábháilte rothaíochta trí chur i bhfeidhm *Phlean Ghréasán Rothaíochta Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath*, NTA (2011) agus tionscadal *Rothaíochta Bhaile Átha Cliath Theas;* agus (ii) Bealaí siúil a nascann pobail le príomhchinn scríbe, áiseanna agus gníomhaíochtaí fóillíochta.

GI2 Cuspóir 3:
A chinntiú go méadaítear nascacht do choisithe agus do rothaithe a oiread is féidir agus go laghdaítear achair siúil agus rothaíochta trí fhás dlúth agus tréscaoilteacht a chur chun cinn i ndearadh agus i leagan amach na limistéar forbartha nua.

GI2 Cuspóir 4:
A chinntiú go ndéantar nascacht do choisithe agus do rothaithe a uasmhéadú agus go laghdaítear achair siúlóide agus rothaíochta sna ceantair thógtha atá ann cheana féin, trí bhacainní ar ghluaiseacht a bhaint agus saoráidí taistil gníomhacha a sholáthar d'fhonn rochtain ar shiopaí áitiúla, scoileanna, seirbhísí iompair phoiblí agus eile a mhéadú áiseanna, agus aird á tabhairt freisin ar phatrúin reatha iompraíochta frithshóisialta agus iarmhairtí neamhbheartaithe eile a bhaineann le bacainní den sórt sin a bhaint.

GI2 Cuspóir 5:
A chinntiú go ndéantar na sráideanna agus na líonraí sráide go léir a dhearadh de réir na bprionsabal, na gcur chuige agus na gcaighdeán atá sa *Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha* ionas go dtabharfar tosaíocht do ghluaiseacht coisithe agus rothaithe i dtimpeallacht shábháilte chompordach do raon leathan de aoiseanna, cumais agus cineálacha turais.

GI2 Cuspóir 6:
A chinntiú go ndéantar saoráidí do choisithe agus do rothaithe a dhearadh de réir na bprionsabal, na gcur chuige agus na gcaighdeán atá sa *Lámhleabhar Náisiúnta Rothaíochta* nó in aon treoir nuashonraithe agus chun bonneagar rothar easbhóthair a chur chun cinn nuair is féidir, faoi réir aon dearaidh ag féachaint do íogaireachtaí comhshaoil.

GI2 Cuspóir 7:
Siúil agus rothaíocht a chur chun cinn le haghaidh turais scoile trí na bearta seo a leanas a chur i bhfeidhm:

- → Suímh scoile a aithint atá chomh gar agus is féidir do na pobail a bhfreastalaíonn siad orthu;
- → A chinntiú go gcuirtear ilphointí rochtana ar fáil do shuímh scoile le haghaidh coisithe agus rothaithe;
- → A chinntiú go mbeidh stóráil leordhóthanach shlán ar fáil le haghaidh rothar ar shuímh scoile;
- → Tionscnaimh mar thionscadail na Scoileanna Glasa agus na Sráideanna Scoileanna a chur chun cinn;
- → Tosaíocht a thabhairt do bhealaí scoile ar mhaithe le tionscadail tréscaoilteachta agus bealaí le haghaidh coisithe agus rothaithe a sholáthar agus a fheabhsú; agus
- → Tacú le húsáid raon beart fisiceacha le sábháilteacht níos fearr a sholáthar do choisithe agus do rothaithe i scoileanna agus gar dóibh.

GI2 Cuspóir 8:
Oibriú leis an NTA chun maoiniú a fháil agus chun cur i bhfeidhm iomlán chlár *Rothaíocht Átha Cliath Theas* agus na moltaí um Staidéar ar Ghluaiseacht Inbhuanaithe a chinntiú.

GI2 Cuspóir 9:
Oibriú leis an NTA chun athbhreithniú a dhéanamh ar indéantacht áiseanna rothaíochta breise a chur i bhfeidhm i mórcheantair uirbeacha agus áineasa an Chontae.

GI2 Cuspóir 10:
Córas deisiúcháin agus measúnaithe cosán agus rotharbhealaigh a fhorbairt tuilleadh lenar féidir le baill an phobail saincheisteanna cothabhála a thuairisciú agus deisiúcháin a thionscnamh, agus straitéis athnuachana, feabhsúcháin agus cothabhála soilsithe poiblí a chur i bhfeidhm i gceantair uirbeacha a sholáthraíonn soilsiú poiblí leordhóthanach agus a chuireann sábháilteacht coisithe, rothaithe, ban agus grúpaí mionlaigh i gcroílár na straitéise seo, agus a chinntiú go ndéantar conairí rothaíochta a chothabháil go comhsheasmhach agus i gceart ar ardchaighdeán lena chinntiú go n- úsáideann rothaithe iad.

GI2 Cuspóir 11:
Comharthaí treorach breise a sholáthar do chinn scríbe mhóra, conláistí cathartha agus díol spéise do thurasóirí ar mhórbhealaí do choisithe agus do rothair, lena n-áirítear tagairtí d'achar, amanna measta agus / nó líon na gcéimeanna atá le glacadh.

GI2 Cuspóir 12:
Tacú leis an straitéis chomharthaíochta atá glactha ag an gComhairle a chur i bhfeidhm ar fud an Chontae (2020; a bhí leasaithe i 2021) de réir *Lámhleabhar Náisiúnta um Chomharthaí Trachta* agus Fáilte Éireann *'Straitéis Treoshuímh Cuairteoirí Bhaile Átha Cliath'* (2020) a chuireann oidhreacht áitiúil agus stair cheantair san áireamh, go háirithe i gcomhthéacs sráidbhaile.

GI2 Cuspóir 13:
A chinntiú go mbíonn bealaí nua siúil agus rothaíochta, a mhéid is féidir, deartha chun feidhmiú mar naisc i líonra bonneagair ghlais an Chontae agus go soláthraítear plandáil athsholáthair agus bhreise ar speicis dhúchasacha agus pailneoirí, agus go n-úsáidtear cineálacha cur chuige SuDS chun déileáil le rith chun srutha an dreamhuisce.

GI2 Cuspóir 14:
A chinntiú go dtugann gach bealach siúil agus rothaíochta aird ar dhálaí agus íogaireachtaí comhshaoil lena n-áirítear bithéagsúlacht, speicis faoi chosaint agus láithreáin ainmnithe agus bearta seachanta agus maolaithe iomchuí a chorprú mar chuid d'aon mheasúnuithe comhshaoil.

GI2 Cuspóir 15:
Imscrúdú a dhéanamh ar indéantacht agus deiseanna féideartha le haghaidh glasbhealaigh a dhéanfadh nasc idir An Caisleán Nua, Ráth Cúil, Collchoill agus an Chanáil Mhór.

GI2 Cuspóir 16:
A chinntiú go ndeartar gach sráid agus gréasán sráide de réir na bprionsabal, na gcur chuige agus na gcaighdeán atá sa *Straitéis Náisiúnta um Chuimsiú Míchumais* (NDIS) 2017-2022.

GI2 Cuspóir 17:
Tacú le soláthar páirceála rothar ag sráidbhailte, ionaid, páirceanna agus aon limistéir spéise eile, chomh maith le nóid iompair phoiblí atá gar chun tacú le roghanna iompair ilmhódaigh.

GI2 SLO 1:
Foráil a dhéanamh le haghaidh dhroichead coisithe thar an N7 ag acomhal Lána Bhearnaí chun rochtain ar fhoirceann Luas Theach Sagard a fheabhsú.

GI2 SLO 2:
Bealach rothaíochta roinnte do choisithe agus cosán do choisithe ó Lána Stoicín go Club Hellfire a mheas chun rogha shábháilte a sholáthar do charranna le rochtain a fháil ar an taitneamhacht seo.

GI2 SLO 3:
Ar theorainn talún ag láithreán Radharc an Chaisleáin (ar a dtugtaí Cúl Amra roimhe seo), teorainn nádúrtha iomlán gan bhriseadh a choinneáil ina mbeidh ráillí nó déanmhas buan eile feadh imlíne an láithreáin (seachas bealach isteach ó Bhóthar an Chaisleáin Nua agus tréscaoilteacht coisithe agus rothaithe le hIonad Comharsanachta Bhaile Fhinn ó thuaidh den láithreán). An méid thuas d'ainneoin aon bheartais nó cuspóirí gaolmhara eile a leagtar amach sa Phlean seo.

GI2 SLO 4:
Sábháilteacht an bhóthair a fheabhsú do choisithe idir Teach Altranais Shruthán an Mhuilinn agus Sráidbhaile Theach Sagard.

7.6 Iompar Poiblí

Déantar timpeall an cúigiú cuid (20%) de na turais a thosaíonn i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar iompar poiblí. an Chontae, a chóngaracht do Chathair Bhaile Átha Cliath agus na seirbhísí iompair phoiblí atá ar fáil sna codanna forbartha den Chontae.

Chun aistriú suntasach chuig iompar poiblí a spreagadh, leanfaidh an Chomhairle ag obair leis an NTA, an t-údarás reachtúil atá freagrach as pleanáil straitéiseach iompair fadtéarmach i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath, chun díriú ar:

- Seirbhísí fithise iompair phoiblí a nascann mórionaid agus réimsí fostaíochta ar nós Tamhlacht, Cluain Dolcáin agus Gleann na Life agus a nascann tuilleadh le codanna eile de Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath;
- Bealaí breise agus leathnaithe iompair phoiblí chun freastal ar cheantair nuafhorbartha agus i mbéal forbartha, agus ceantair atá ann cheana féin ina bhfuil bearnaí sna seirbhísí;
- Moil iompair le seirbhísí a cheangal (ar nós seirbhísí idir bealaí fithiseacha agus gathacha agus/nó croí-bhealaí agus bealaí friothálacha) agus líonra ar nós

'eangach' a dhéanamh;
- → Rochtain fheabhsaithe ar stadanna agus seirbhísí iompair poiblí;
- → Comhtháthú níos fearr idir cineálacha forbartha de dhlús níos airde agus nóid iompair phoiblí.

Is é sprioc na Comhairle úsáid iompair phoiblí a mhéadú do thurais a thosaíonn i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ón mbonn íseal reatha de 17% bus agus 3% iarnród, go bus 20% agus iarnród 5%, faoi seach, thar saolré an Phlean Forbartha seo. Laghdaíonn an sprioc seo an taisteal príobháideach mótair (carr-bhunaithe den chuid is mó) ón ardleibhéal reatha de 62% go 50%.

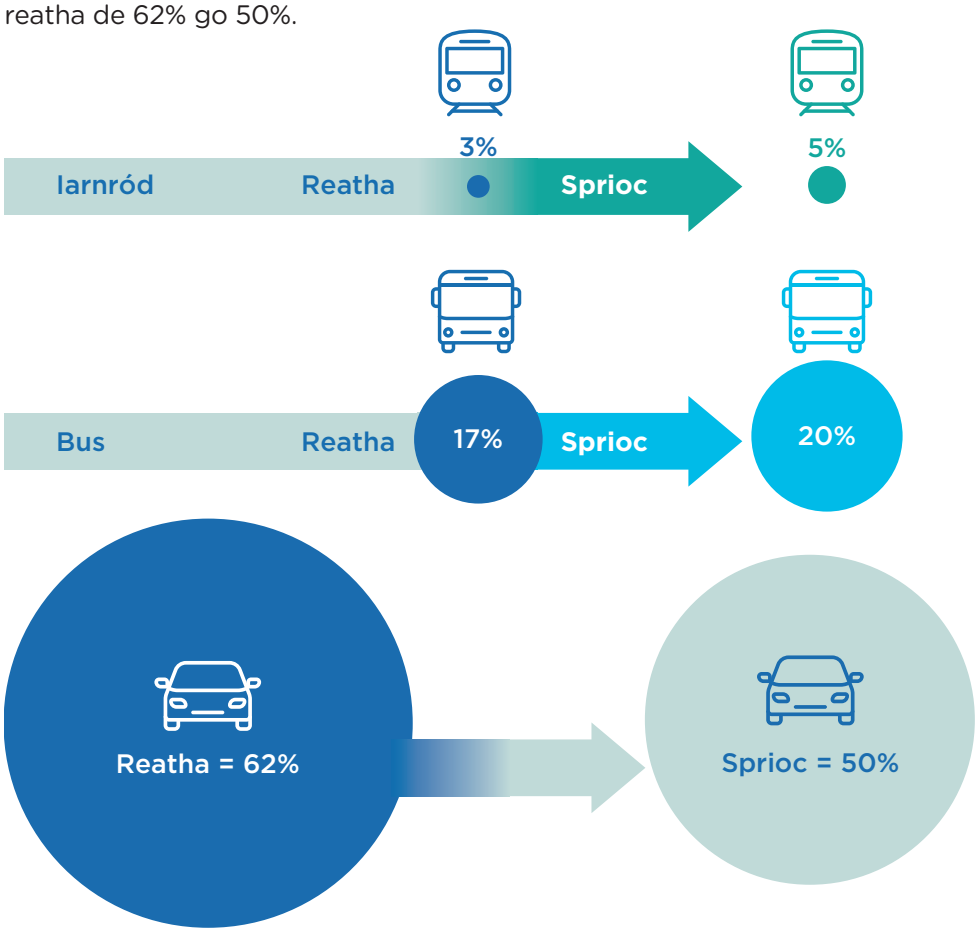

Mórcheantar Bhaile Átha Cliath 2022-2035, mar atá uasdátaithe go dtí 2042, beartaithe do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a bhfuil sé d'acmhainn acu sna blianta atá romhainn tionchar claochlaitheach a imrítear ar thaisteal trí cheannas an iompair carr- bhunaithe a aistriú i dtreo iompair phoiblí. Ina measc tá:

- → BusConnects;
- → DART+ ar líne Heuston go Collchoill;
- → Luas go Leamhcán;
- → Acomhal iompair ag Tamhlacht agus Gleann na Life.

Tacaíonn an Chomhairle le feabhsuithe ar iompar poiblí laistigh den Chontae agus na buntáistí a bhainfeadh le bearta dá leithéid.

Polasaí GI3: Iompar Poiblí – Ginearálta

Aistriú suntasach ó thaisteal carr-bhunaithe go hiompar poiblí a chur chun cinn de réir spriocanna an Chontae agus forbairt inbhuanaithe an Chontae a éascú trí thacú agus threoir a thabhairt do ghníomhaireachtaí náisiúnta chun feabhsuithe móra a sheachadadh ar an líonra iompair phoiblí.

GI3 Cuspóir 1:
Trasdul chuig spriocanna roinnt mód an Chontae a bhaint amach agus faireachán a dhéanamh air, leis na spriocanna 20% Siúl agus 5% Rothaíocht.

GI3 Cuspóir 2:
Cur chun Feidhme mórthionscadal iompair phoiblí a éascú agus a dhaingniú mar a shainaithnítear iad i Straitéis Iompair an NTA do *Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath* (20162035), nó in aon cháipéis a ghlacann a ionad, lena n- áirítear BusConnects, clár leathnaithe DART feadh bhealach Chill Dara, oscailt an stáisiún iarnróid nua ag an Chiseog agus an Luas go Leamhcán.

GI3 Cuspóir 3:
A chinntiú go ndéantar forbairt sa todhchaí a phleanáil ar bhealach a éascóidh aistriú suntasach chuig úsáid iompair phoiblí trí bheartais dhlúthfháis a leanúint, forbairt a chomhdhlúthú timpeall ar bhealaí agus acomhail iompair phoiblí atá ann agus atá beartaithe, agus rochtain ar sheirbhísí iompair phoiblí atá ann cheana agus atá beartaithe a uasmhéadú ar fud an líonra.

GI3 Cuspóir 4:
Inrochtaineacht ar iompar poiblí a bharrfheabhsú, tréscaoilteacht limistéir a mhéadú agus a uasmhéadú trí bhealaí nua siúlóide agus rothaíochta atá ann cheana a nascann le stadanna iompair phoiblí a chruthú agus a uasghrádú.

GI3 Cuspóir 5:
Líonra idirnasctha a éascú le éifeachtúlacht na seirbhísí atá ann cheana a uasmhéadú, amanna foriomlána turais a laghdú agus malartú éasca idir modhanna agus bealaí a éascú.

GI3 Cuspóir 6:
Bealaí iompair phoiblí a bhunú amach anseo a thacóidh le forbairt mheántéarmach agus fhadtéarmach an Chontae, lena n-áirítear bealaí fithise chun nascacht a sholáthar idir ceantair bhruachbhailteacha seachtracha.

GI3 Cuspóir 7:
Tacú agus spreagadh a thabhairt don NTA le imscrúdú a dhéanamh ar réitigh iompair phoiblí ardchumais do Bhaile Átha Cliath Thiar Theas, lena n-áirítear scrúdú a dhéanamh ar indéantacht Metro agus / nó Luas, freastal ar cheantair lena n-áirítear Baile Baodáin, Baile Chuilinn / An tSeanchúirt, Teach na Giúise, Camaigh, Cnoc Lín, Ráth Fearnáin, Tamhlacht Theas, Teach Mealóg agus Tír an Iúir.

GI3 Cuspóir 8:
Tacú agus comhoibriú leis an NTA agus le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath chun Staidéar Ceantarbhunaithe a dhéanamh ar iompar amach anseo do thailte athghiniúna straitéiseacha Bhóthar an Náis / Bhaile an Mhóta.

GI3 Cuspóir 9:
A chinntiú go bhfuil gach conair nua iompair phoiblí deartha chun líonra bonneagair ghlais an Chontae a fheabhsú trí athsholáthar leordhóthanach agus plandáil bhreise speiceas dúchasach agus pailneoirí a chinntiú agus úsáid cur chuige SuDS chun déileáil le rith chun srutha screamhuisce a chinntiú.

GI3 Cuspóir 10:
Obair leis na gníomhaireachtaí iompair ábhartha lena chinntiú go dtugann gach togra iompair poiblí aird ar dhálaí agus íogaireachtaí comhshaoil lena n- áirítear bithéagsúlacht, speicis faoi chosaint agus láithreáin ainmnithe agus bearta seachanta agus maolaithe iomchuí a chorprú mar chuid d'aon mheasúnuithe comhshaoil.

7.6.1 BusConnects

Is é BusConnects clár an NTA le seirbhísí bus a fheabhsú i mBaile Átha Cliath agus i gcathracha eile ar fud na hÉireann agus is cuid lárnach de bheartas an Rialtais é iompar poiblí a fheabhsú agus aghaidh a thabhairt ar athrú aeráide Is iad príomhghnéithe na straitéise mar a bhaineann siad le Baile Átha Cliath: Is iad príomhghnéithe na straitéise mar a bhaineann sí le Baile Átha Cliath ná:

- Líonra d'áiseanna leanúnacha sábháilte tosaíochta bus agus rothaíochta feadh 16 dorchla;
- Líonra bus athdheartha níos éifeachtaí le droim ardmhinicíochta, bealaí nua fithiseáin agus seirbhísí bus méadaithe;
- Córais ticéadaithe agus íocaíochta atá níos soláimhsithe agus níos áisiúla;
- Áiseanna feithimh bus feabhsaithe;
- Aistriú chuig flít bus le astaíochtaí ísle.

Táthar ag súil go gcuirfidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair iarratas pleanála ar bhonneagar croí-chonair bhus gathacha chuig an Bhord Pleanála agus meastar go ndéanfar an tógáil laistigh de shaolré an phlean.

Tábla 7.2 Bealaí Croí-Chonaire Gathacha molta BusConnects le freastal ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

Uimhir Bealaigh	Tús/Ceann Scríbe
Bealach 6	Leamhcán go Lár na Cathrach
Bealach 7	Gleann na Life go Lár na Cathrach
Bealach 8	Cluain Dolcáin go Droimeanach
Bealach 9	Na Glaschnoic go Lár na Cathrach
Bealach 10	Tamhlacht go Tír an Iúir
Bealach 11	Camaigh go Lár na Cathrach
Bealach 12	Ráth Fearnáin go Lár na Cathrach

Moltar roinnt bealaí fithise freisin a chuirfidh go mór le héascaíocht gluaiseachta sa

Chontae agus chuig cinn scríbe níos faide i gcéin. Tá siad seo leagtha amach i dTábla 7.3.

Tábla 7.3 Bealaí Croí-Chonaire Fithiseacha molta BusConnects le freastal ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

Uimhir Bealaigh	Cinn Scríbe
S4	Gleann na Life - Baile Formaid - Cromghlinn - Baile an Mhuilinn
S6	Tamhlacht - Dún Droma - UCD - An Charraig Dhubh
S8	Tamhlacht - Áth an Ghainimh - Dún Laoghaire
W2	Gleann na Life - Cluain Dolcáin - Tamhlacht
W4	Tamhlacht - Caisleán na Gráinsí - Gleann na Life - Baile Bhlainséir
W6	Maigh Nuad - Cill Droichid - Iarthar na Cathrach - Tamhlacht

Polasaí GI3: Iompar Poiblí - Bus
GI3 Cuspóir 11: Seachadadh Lár-Chonairí Bus BusConnects a éascú agus conairí bus agus fithisbhealaí breise a lorg chun freastal ar an gContae trí na bealaigh riachtanacha atá áirithe a dhaingniú agus a chothabháil agus a chinntiú nach mbeidh drochthionchar ag Conairí BusConnects ar shaol sráidbhaile agus ar shlí bheatha aon cheann de shráidbhailte ár gContae.
GI3 Cuspóir 12: Oibriú leis an NTA chun leathnú an ghréasáin bus a chinntiú d'fhonn freastal ar cheantair nua forbartha agus athghiniúna laistigh de limistéar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear Tamhlacht, Bóthar an Náis, Baile Adaim, Cluain Buiríosa, Baile Uí Fhoirtcheirn, Baile an Chuilinn agus an Caisleán Nua.
GI3 Cuspóir 13: Tacú le línte nua Mear-Iompair Bus (BRT) mar bhealach chun naisc nua iompair phoiblí a sholáthar, i gcás ina léiríonn an NTA nach féidir roghanna iarnróid a bhaint amach thar thréimhse an Phlean Forbartha Contae 2022-2028, lena n-áirítear an Metro atá beartaithe (Metrowest) agus feadh Chuarbhóthar Seachtrach agus conairí Bhaile Adaim-Iarthar na Cathrach.
GI3 Cuspóir 14: Tacú le hathbhreithniú ar sheirbhísí bus i dtimpeallacht Bhóthar an Náis lena n-áirítear infheistíocht i seirbhísí fithise d'fhonn freastal ar éileamh sa todhchaí agus acmhainn forbartha limistéar athghiniúna Bhóthar an Náis a fheabhsú.
GI3 Cuspóir 15: Tacú le feabhsú an Chláir Iompair Tuaithe Nasc Áitiúil i gcomhairle le geallsealbhóirí in ord rochtain a sholáthar do phobail tuaithe an Chontae ar nós Bóthar na Bruíne agus Gleann an Smóil ar sheirbhísí bus feabhsaithe.

GI3 Cuspóir 16:
Tacú le hathbhreithniú ar chonairí bus i dtimpeallacht an N4 chun leathnú isteach sna bailte crios comaitéireachta atá ar theorainn Chontae Chill Dara d'fhonn freastal ar éileamh an cheantair mórthimpeall ar Leamhcán agus Baile Adaim amach anseo.

GI3 Cuspóir 17:
Oibriú leis an NTA agus gníomhaireachtaí stáit eile chun seachadadh acomhal scartha ghrád Bhóthar Kennelsfort - R148 nó réiteach coibhéiseach a éascú chun an éifeachtúlacht is fearr is féidir a bhaint as an Tionscadail.

GI3 Cuspóir 18:
Idirchaidreamh a dhéanamh le soláthraithe seirbhíse bus i gcás ina moltar bonneagar nua stadanna bus le chinntiú go gcuirtear áiseanna mar scáthláin agus boscaí bruscair san áireamh, nuair is iomchuí.

7.6.2 Iarnród

Clár Leathnaithe an DART

Cuirfidh Cur chun Feidhme an chláir leathnaithe DART seirbhísí DART + ar fáil chomh fada le Collchoill ar Líne Chill Dara, ag freastal ar thailte CFS Bhaile Adaim atá ag forbairt, Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí, ceantair bhunaithe Chluain Dolcáin agus tailte an Chrios Forbartha Straitéisí (CFS) ag Cluain Buiríosa mar a bhfuil pobal 23,000 daonra beartaithe. Osclófar an stáisiún nuathóga ag an Chiseog i rith Chéim 1B de Scéim Pleanála Chluain Buiríosa (1,001 - 2,000 aonad cónaithe). Soláthróidh an clár leathnaithe minicíocht traenach méadaithe ag An Pháirc Thiar i gceantar Bhóthar an Náis.

Línte Luas atá ann

Soláthraíonn na línte Luas atá ann cheana go Tamhlacht agus Teach Sagard rochtain den scoth ar nasc iompair phoiblí ar ardchaighdeán do dhaoine atá ina gcónaí i mBaile Átha Cliath Theas agus ag obair ann. De réir mar a leanann forbairt nua i

mBaile Átha Cliath Theas agus i gCathair Bhaile Átha Cliath sna blianta amach romhainn, oibreoidh an Chomhairle leis an NTA chun an riachtanas agus an deis chun an acmhainneacht ar na línte atá ann a mhéadú d'fhonn seirbhís mhéadaithe a sholáthar de réir riachtanais.

Luas go Leamhcán

Foráiltear le straitéis an NTA go leathnófar an Luas go Leamhcán, a sholáthróidh seirbhís gathacha ardchumais ón gceantar seo go Lár na Cathrach, agus a bheidh leordhóthanach chun freastal ar an éileamh ard iompair ar an gconair seo. Leathnóidh an Luas, faoi réir an bhealaigh roghnaithe, isteach i lár na limistéar mór cónaithe i Leamhcán ó dheas ón N4 agus nascfaidh siad le lár na cathrach, ag freastal ar Shráidbhaile Leamhcáin, Gleann na Life agus Baile Formaid ar a bhealach.

Metro / Luas go Baile Átha Cliath Thiar Theas

Leanfaidh an Chomhairle lena plé leis an NTA, i gcomhthéacs an athbhreithnithe ar Straitéis Iompair an GDA, maidir le roghanna iompair phoiblí do Bhaile Átha Cliath thiar theas lena n-áirítear féidearthacht Metro agus / nó Luas chun freastal ar an gceantar.

7.6.3 Acomhail Iompair

Méadaíonn acomhail iompair ilmhódacha éifeachtúlacht agus sreabhadh seirbhísí iompair phoiblí. Moltar acomhal cearnóige poiblí agus iompair do Lár Bhaile Thamhlachta, a sholáthródh acomhal den chéad scoth idir na Luas, BusConnects, tacsaí, rothaíocht agus siúl.

Sa tréimhse 6 bliana go 2026, déantar foráil i bPlean Ceantair Áitiúil (CTÁ) Thamhlachta le haghaidh idir 3,500-5,000 aonad tithíochta nua, an t-ionchas le haghaidh spás urláir neamhchónaithe suntasach breise trí fhostaíocht níos déine, úsáid tráchtála agus tionsclaíoch, scoileanna nua agus seirbhísí poiblí. Is cuid lárnach de réadú acmhainn forbartha gearrthéarmach na dtailte seo is ea cur i bhfeidhm an Acomhail Iompair a bheidh suite in aice le Stad Luas Thamhlachta, mar aon le BusConnects, seirbhísí fithiseáin feabhsaithe agus seirbhísí bus áitiúla agus líonraí feabhsaithe coisithe agus siúlóide, lena n-áirítear bearta tréscaoilteachta laistigh den limistéar CTÁ agus chuig ceantair chomharsanacha.

Tá acomhal iompair á chur chun cinn freisin ar champas Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life. Is Lárionad Mór Miondíola agus Lár-Bhaile Mór Leibhéal 2 é Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life in ordlathas miondíola an SSRE atá ag leathnú i gcónaí, agus beidh feidhm riachtanach ag an acomhal sa líonra bus níos leithne agus i dtionscadal BusConnects an NTA.

Áiseanna Páirceáil agus Taisteal

Soláthraíonn Páirceáil agus Taisteal an deis aistriú módúil ón gcarr príobháideach chuig an líonra iompair phoiblí, le haghaidh turais ina bhfuil gá le húsáid gluaisteán ag an bpointe tionscnaimh. Is ceart go mbeadh siad lonnaithe i gceantair ina bhfuil sé de chumas ag an ngréasán bóithre glacadh le tionchar tráchta i gcarranna agus ní ceart é a lonnú chun daoine a mbeadh rochtain acu ar iompar poiblí go háitiúil, a spreagadh chun tiomáint níos faide chun rochtain a fháil ar shuíomh, agus cur le

plódú. Á roinnt áiseanna páirceála agus taistil lonnaithe sa Chontae agus tá tuilleadh beartaithe. Rachaidh an tÚdarás Pleanála i gcomhairle leis an NTA agus le páirtithe leasmhara eile chun a gcur chun feidhme a chinntiú, de réir mar is cuí. Tá an beartas Páirceála agus Taistil ina chuid den Straitéis GDA.

Tábla 7.4 Moltaí Páirceáil agus Taisteal

Moltaí Páirceáil agus Taisteal	
Ionaid	**Stádas**
Stáisiún Bhaile Adaim (Iarnród Bhaile Átha Cliath - Cill Dara)	Saoráid shealadach ag feidhmiú le saoráid bhuan le críochnú mar chuid d'fhorbairt lárionad Dúiche Bhaile Adam (mar a shainaithnítear i Scéim Pleanála CFÁ Bhaile Adaim)
Stáisiún Bhaile Adaim (Iarnród Bhaile Átha Cliath - Cill Dara)	Beidh Páirceáil agus Taisteal ag teacht i bhfeidhm le hoscail Stáisiún na Ciseoige
Leamhcán (Conair Bhus N4)	Tá fiosrú le dhéanamh ar infhaighteacht an láithreáin chun páirceáil agus taisteal a sholáthar lena n-áirítear an cumas do Pháirceáil agus Taisteal ag láthair ar an N4 díreach in aice le bealach amach 4A agus faoi réir an suíomh seo a bheith inghlactha ag an NTA

Polasaí GI3: Iompar Poiblí - Iarnród, Acomhal Iompair agus Páirceáil agus Taisteal
GI3 Cuspóir 19: Seachadadh an Luas go Leamhcán a chur chun cinn agus forchoimeád aon bhealach aitheanta nó atá ag teacht chun cinn a éascú.
GI3 Cuspóir 20: Tacú le hacmhainn bhreise ar Líne Dhearg an Luas, chun freastal ar dhianú na forbartha i dTamhlacht agus i mBaile na hAbhann agus ar fhorbairt thailte Bhóthar an Náis sa todhchaí.
GI3 Cuspóir 21: Tacú le hoscailt stáisiún iarnróid na Ciseoige d'fhonn ailíniú le seachadadh tithe laistigh de limistéar CFS Chluain Buiríosa, de réir chéimniú Scéime Pleanála an CFS.
GI3 Cuspóir 22: An rogha le seirbhís iarnróid idirchontae a stopann ag stáisiún na Ciseoige a chruthú a thabharfadh rochtain ar spás fostaíochta nua i gCluain Buiríosa agus rochtain dhíreach ar Pháirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí.

GI3 Cuspóir 23:
TGIú le bearta a sheachadadh, sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma, chun acmhainn forbartha thailte Bhóthar an Náis / Bhaile an Mhóta a fheabhsú, lena n-áirítear:

- → Stáisiún nua traenach ar Líne Chill Dara in aice le Bóthar na Coille Móire;
- → Stad nua Luas ar an Líne Dhearg idir stadanna na Coille Móire agus na Bó Deirge (de réir an SSRE agus MASP; agus
- → Gluaiseacht Inbhuanaithe (GI)

GI3 Cuspóir 24:
Tacú le forbairt acomhal iompair ilmhódach ag Lár Bhaile Thamhlachta agus Gleann na Life agus é a éascú.

GI3 Cuspóir 25:
Soláthar áiseanna Páirceála agus Taistil a éascú in áiteanna iomchuí ag nóid iompair agus feadh conairí straitéiseacha iompair de réir Straitéis an NTA.

GI3 Cuspóir 26:
A chinntiú go dtabharfaidh iarratais phleanála in aice leis an Luas, a bhfuil an cumas tionchar acu ar bhonneagar iarnróid éadroim aird ar *Thimpeallacht Iarnróid Éadrom – Treoirlínte Teicniúla Forbartha* TII agus go ndéantar forbairtí a thagann chun cinn de réir *'Cód Cleachtais Innealtóireachta'* Bhonneagar Iompair Éireann. mar a leasófar.

7.7 Líonra Bóithre

Cé go bhfanann infheistíocht i mbonneagar taistil ghníomhaigh agus iompair phoiblí ag barr an ordlathais, beidh gá i gcónaí infheistíocht a dhéanamh i mbonneagar nua bóithre agus sráideanna. Beidh gá le feabhsúcháin ar an ngréasán bóithre agus ar roinnt bóithre nua sa Chontae chun iompar a bhainistiú ar bhealach níos éifeachtaí agus chun rochtain a sholáthar ar cheantair nuafhorbartha nuair is gá tailte athfhorbraíochta agus tailte eile a dhíghlasáil de réir phrionsabail an fháis dhlúth. Tá bonneagar éifeachtach bóithre ríthábhachtach freisin chun tacú le forbairt eacnamaíoch an Chontae agus go háirithe gluaiseacht earraí.

Aithnítear freisin go bhfuil sé costasach níos mó spáis bóthair a chruthú chun freastal ar thrácht, go háirithe sna ceantair atá ann cheana, agus go bhféadfadh sé níos mó carranna a mhealladh chuig an.. Beidh bainistíocht ar éileamh taistil agus spás bóthair agus sráide a shaoradh ar cheann de na príomhdhúshláin a bheidh ann don Chomhairle le linn shaolré an Phlean seo.

Beidh bainistíocht agus leathnú cúramach de dhíth ar an líonra bóithre:

- → Le rochtain ar cheantair gníomhaíochta eacnamaíochta chuig agus ó líonra na mBóithre Náisiúnta a éascú, go háirithe ar imeall na gceantar uirbeacha;
- → Bainistiú éifeachtach a dhéanamh ar rochtain ar an ngréasán Bóithre Náisiúnta agus amach chun aon tionchair ar an ngréasán bóithre agus sráide áitiúla a íoslaghdú;

- Oibriú sábháilte agus éifeachtúil an ghréasáin náisiúnta bóithre a chinntiú;
- Rochtain a sholáthar ar phobail nua agus ar thailte forbartha nua;
- An úsáid is éifeachtaí a bhaint as an spás bóthair atá ann cheana;
- Timpeallacht sráide níos sábháilte a sholáthar le luasanna laghdaithe feithiclí, go háirithe i gceantair inar dócha go mbeidh coisithe agus rothaithe níos gníomhaí;
- Carrpháirceáil a bhainistiú go héifeachtach.

7.7.1 Líonra Straitéiseach Bóithre

Cuimsíonn an príomhghréasán straitéiseach bóithre sa Chontae an N4, N7 agus N81 a fhoirmíonn trí phríomhbhealach gathacha; agus an M50, An Fearann Nua - Cnoc an Fhuaráin (R113) agus an Cuarbhóthar Seachtrach (R136) a fhoirmíonn trí phríomhbhealach fithise. Tá Bonneagar Iompair na hÉireann (TII) freagrach as bainistíocht an ghréasáin náisiúnta bóithre lena n-áirítear an N4, N7, N81 agus M50, atá i measc na mbóithre is gnóthaí sa tír. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag obair leis an NTA agus TII chun acmhainn na mbóithre straitéiseacha tábhachtacha seo a chosaint.

D'fhonn iomaíochas leanúnach agus gluaiseacht éifeachtach daoine agus earraí laistigh den Chontae a chinntiú, ní mór rochtain straitéiseach bóithre a bheith díreach, go háirithe idir réimsí fostaíochta agus an líonra náisiúnta bóithre. Aithníonn an Croí-Straitéis roinnt réimsí forbartha straitéisí a fhreastalóidh ar phobail nua. Cé go dtabharfar tosaíocht do rochtain ar iompar poiblí, beidh rochtain ar na ceantair seo ag teastáil freisin mar chuid d'fhorbairt an ghréasáin straitéisigh bóithre agus sráide amach anseo.

Polasaí GI4: Líonra Straitéiseach Bóithre
An líonra bóithre straitéiseach ar fud an Chontae a fheabhsú agus, nuair is gá, tacú le forbairt eacnamaíoch agus le rochtain a sholáthar do phobail nua agus do cheantair nua forbartha.
GI4 Cuspóir 1: Oibriú go dlúth le gníomhaireachtaí iompair lena n-áirítear an Roinn Iompair, an tÚdarás Náisiúnta Iompair agus Bonneagar Iompair Éireann chun acmhainn a chosaint agus feabhsúcháin agus síntí ar an ngréasán straitéiseach bóithre a sheachadadh, nuair is gá agus de réir phleananna gníomhaíochta aeráide náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla.
GI4 Cuspóir 2: Cur chun Feidhme mhórthionscadal bóthair a éascú agus a chinntiú mar a shainaithnítear iad sna straitéisí agus sna pleananna ábhartha do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath.
GI4 Cuspóir 3: Iomaíochas a mhéadú trí ghluaiseacht éifeachtach daoine agus earraí a chinntiú idir réimsí fiontraíochta agus fostaíochta agus an líonra náisiúnta bóithre.
GI4 Cuspóir 4: A chinntiú go mbeidh rochtain leordhóthanach ag ceantair i mbéal forbartha ar líonra bóithre an Chontae.

GI4 Cuspóir 5:
Tacú le huasghrádú acomhal a sholáthar, nuair is gá, ag láithreacha lárnacha ar an líonra bóithre straitéiseach.

GI4 Cuspóir 6:
Tacú le bearta nuálacha bainistíochta éilimh ar an M50, i bhfianaise an éilimh reatha agus réamh-mheasta ar ghluaiseacht fithiseach agus fás pleanáilte an daonra agus na fostaíochta sa Chontae sa todhchaí.

GI4 Cuspóir 7:
An Clár Bóithre 6 bliana atá leagtha amach faoi Táblaí 7.5 agus 7.6 a chur i bhfeidhm agus oibriú i dtreo chur i bhfeidhm an chláir bóithre meántéarmacha nuair is indéanta agus faoi réir maoinithe.

GI4 Cuspóir 8:
Obair leis na gníomhaireachtaí iompair ábhartha lena chinntiú go dtugann gach togra sa líonra bóithre agus sráideanna aird ar dhálaí agus íogaireachtaí comhshaoil lena n-áirítear bithéagsúlacht, speicis faoi chosaint agus láithreáin ainmnithe agus bearta seachanta agus maolaithe iomchuí a ionchorprú mar chuid d'aon mheasúnuithe comhshaoil.

GI4 Cuspóir 9:
A chinntiú go bhfuil gach bóthar agus sráid nua deartha chun líonra bonneagair ghlais an Chontae a fheabhsú trí athsholáthar leordhóthanach agus plandáil bhreise speiceas dúchasach agus pailneoirí a chinntiú agus úsáid cur chuige SuDS chun déileáil le rith chun srutha screamhuisce a chinntiú.

GI4 Cuspóir 10:
Tacú le bearta inbhuanaithe lena n-áirítear comhthiomsú carranna agus clubanna carranna a chuireann rochtain ar ghluaisteáin chun cinn seachas úinéireacht agus a éascaíonn úsáid níos airde feithiclí seachas líon níos airde feithiclí.

GI4 Cuspóir 11:
Trasbhealaí fiadhúlra lena n-áirítear droichid agus íosbhealaí a ionchorprú sna dearaí le haghaidh bonneagair nua bóithre agus nuair is féidir, bearta den sórt sin a ionchorprú sa líonra bóithre atá ann.

GI4 SLO 1:
A chinntiú go n-éascófar forbairt ar na tailte seo ag an Teampall Geal / Baile Uí Dhamháin trí mheasúnú cuimsitheach ar riachtanais iompair, chun an bonneagar iompair riachtanach go léir, an suíomh is fearr leis, agus na meicníochtaí seachadta cuí a aithint i gcomhairle leis na páirtithe leasmhara ábhartha. Tabharfar aird sa mheasúnú ar riachtanais iompair ar íogaireachtaí comhshaoil atá sa limistéar faoi láthair.

GI4 SLO 2:
Íosbhealach a chur san áireamh mar chuid d'aon bheart bainistíochta tráchta mar réiteach praiticiúil ar mhoilleanna tráchta ar an N4 i Sráidbhaile Bhaile Phámar.

7.7.2 Tograí Nua Sráideanna agus Bóithre

Tá an líonra straitéiseach bóithre comhdhéanta de bhealaí náisiúnta agus réigiúnach a iompraíonn formhór na trácht a laistigh den Chontae agus tríd. Teastaíonn leathnú éigin ar an ngréasán straitéiseach bóithre chun rochtain a sholáthar ar cheantair i mbéal forbartha agus chun tacú le forbairt eacnamaíoch an Chontae. Tacóidh an leathnú líonra seo le bonneagar a ghabhann leis a sholáthar le tacú le modhanna níos inbhuanaithe (e.g. lánaí bus agus tosaíocht, lánaí rothar, cosáin agus pointí trasnaithe).

Tarlaíonn tréthrácht go príomha ar Mhótarbhealach an M50, dhá Bhóthar Náisiúnta (N4 agus N7) agus Bóthar Tánaisteach Náisiúnta amháin (N81). Is é an TII atá freagrach as bainistiú na mbóithre seo. Leanfaidh an Chomhairle ag obair le TII chun tacú le mórfheabhsuithe ar an ngréasán náisiúnta bóithre agus chun sábháilteacht, acmhainn agus éifeachtúlacht bóithre náisiúnta agus acomhail bhainteacha a chothabháil agus a chosaint de réir na *Pleanála Spásúlachta agus na mBóithre Náisiúnta*: *Treoirlínte do na hÚdaráis Áitiúla*, DECLG (2012).

Is í Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas atá freagrach as bainistíocht an ghréasáin bóithre réigiúnacha agus áitiúla. Tugtar breac-chuntas ar mholtaí na Comhairle maidir le forbairt ghearrthéarmach agus mheántéarmach agus fhadtéarmach an ghréasáin bóithre réigiúnacha i dTáblaí 7.5 agus 7.6.

→ Tábla 7.5 tá breac-chuntas ar **Chlár Sé Bliana Bóithre,** atá faoi réir ag maoiniú a bheith ar fáil. Tá dearaí ullmhaithe maidir le cuid de na moltaí seo. Féadfaidh an Chomhairle, dá lánrogha féin, togra breise bóthair a thabhairt isteach, i gcás ina rachaidh togra den sórt sin chun leasa an fháis eacnamaíoch agus an daonra.

→ Tábla 7.6 **Cuspóirí Meántéarmacha agus Fadtéarmacha Bóithre** tugtar breac-chuntas ar chonairí a mheastar a bheith riachtanach chun líonra bóithre fadtéarmach a sholáthar agus chun rochtain a sholáthar idir mór-limistéir gníomhaíochta eacnamaíochta agus an líonra bóithre náisiúnta agus réigiúnach. Rinneadh réamhstaidéir dearaidh ar chuid de na bóithre seo agus tabharfar faoi dearadh mionsonraithe go céimiúil de réir riachtanais. Nuair a thagann an deis chun cinn, féadfar bóithre a thaispeántar mar fhadtéarma a thabhairt ar aghaidh lena dtógáil níos luaithe, faoi réir maoiniú a bheith ar fáil.

Tábla 7.5 Clár Clár Bóthar Sé Bliana

Bóthar	Tuairisc	Feidhm
Líonra Sráideanna Bhaile Adaim Líonra	Sráideanna éagsúla i dtailte CFS Bhaile Adaim.	Cruthú de líonra straitéiseach sráideanna le rochtain a thabhairt ar fud an tsuímh.
Líonra Bhaile Cuilinn - na Seanchúirte	Sráideanna éagsúla laistigh de thailte PCÁ Bhaile Choilín - na Seanchúirte.	Cruthú de líonra straitéiseach sráideanna le rochtain a thabhairt ar fud an tsuímh.
Creat Straitéiseach Imeall na Cathrach Ceantar Sráide Líonra	Sráideanna agus bóithre éagsúla laistigh de Chreat-Limistéar Bhóthar an Náis.	Gréasán sráide straitéiseach a bhunú laistigh de Chreatlach Straitéiseach Imeall na Cathrach.
Bóthar Bhaile Baodáin/Stoicín Lána (R115)	Uasghrádú an bhóthair atá ann.	Saoráidí coisithe agus rothaithe a fheabhsú agus cumas turasóireachta an bhealaigh a shaothrú.
Bóthar Bhaile Dhónaill go Iarthar na Cathrach Achomal molta Bóthar Ceangail	Bóthar nua ó Bhóthar Bhaile Dhónaill go acomhal an (N7) ag Scioból an Bhrúnaigh.	Rochtain fheabhsaithe a sholáthar chuig/ó limistéar fostaíochta Bhaile Dhónaill.
Nasc-Bhóthar Chill Droichid	Bóthar nua idir tailte CFS Bhaile Adaim agus Bóthar Chill Droichid (R403).	Le rochtain a sholáthar go tailte CFS Bhaile Adaim.
Nasc Acomhail Iarthar na Cathrach	Athailíniú ar lána éalaithe.	Sábháilteacht na rochtana ar an N7 a fheabhsú.
Cluain Buiríosa / Sráid na Ciseog Líonra Sráideanna an Chaisleáin Nua	Sráideanna éagsúla laistigh de thailte CFS/LAP Chluain Buiríosa.	Cruthú líonra straitéiseach sráideanna le rochtain a thabhairt ar fud tailte LAP/ CFS Chluain Buiríosa.
Líonra Sráideanna Bhaile Uí Fhoirtcheirn	Sráideanna éagsúla laistigh de thailte LAP Bhaile Uí Fhoirtcheirn.	Cruthú líonra straitéiseach sráideanna le rochtain a thabhairt ar fud tailte LAP Bhaile Uí Fhoirtcheirn.

Uasghrádú ar Bhóthar na nGlaschnoc agus a Nascanna	Uasghrádú ar Bhóthar na nGlaschnoc ó Bhóthar Airton go Timpeallán Bhaile Bhailcín le naisc nua go hAscaill Bhaile an Mhóta, Bóthar na Tiníleach agus Bóthar Calmount ar mhaithe le soláthar BusConnects agus na pobail chónaithe fhadtéarmacha.	Rochtain fheabhsaithe a sholáthar ar / idir thailte fostaíochta laistigh de Thamhlacht, Baile an Mhóta agus Robinhood agus rochtain fheabhsaithe a sholáthar ar limistéar na Páirce Glaise, na Tiníleach agus na nGlaschnoc agus amach as agus soláthar a dhéanamh d'fhorálacha BusConnects.
Ascaill an Ghrifín	Feabhsúcháin ag acomhail le Bóthar an Ghrifín, an Cuarbhóthar Amuigh agus an nasc eatarthu.	Éifeachtúlacht agus sábháilteacht na n-acomhal seo a fheabhsú do na húsáideoirí go léir.
Líonra Sráideanna an Chaisleáin Nua Líonra	Sráideanna éagsúla laistigh de thailte LAP an Chaisleáin Nua.	Cruthú líonra straitéiseach sráideanna le rochtain a thabhairt ar fud na dtailte LAP.
Bóthar an Chaisleáin Nua (R120)	Uasghrádú ar acomhal ag timpeallán SuperValu, Bóthar Mhullach an Chnoic.	Éifeachtúlacht agus sábháilteacht na n-acomhal seo a fheabhsú do na húsáideoirí go léir.
Síneadh Bóthair nua Bhóthar Nangair Síntí	Bóthar nua idir an R120 agus Baile an Bhrúnaigh.	Rochtain a sholáthar chuig tailte fostaíochta i gCaisleán na Gráinsí agus naisc ar aghaidh mar is cuí.
Líonra Sráideanna Lár Bhaile Thamhlachta Líonra	Sráideanna éagsúla i Lár Bhaile Thamhlachta.	Líonra straitéiseach sráide a chruthú laistigh de thailte LAP Lár Bhaile Thamhlachta.
Síneadh ar Bhóthar Theampall Ruáin Síntí	Nascbhóthar nua ó Bhóthar Chnoc Lón go Bóthar Theach na Giúise.	Athailíniú ar bhóthar áitiúil.
Bóthar Chnoc an Fhuaráin	Uasghráduithe acomhail.	

R136 / N4	Casadh ar dheis ar an N4 siar ag an droichead ar R136.	An casadh ar dheis ar an N4 siar a fheabhsú agus a uasghrádú ag an droichead ar an R136 mar chuid den réiteach bainistíochta trachta athbhreithnithe i sráidbhaile Leamhcán, a ndearnadh innealtóireacht air chun rotharbhealach isteach sa sráidbhaile a éascú mar chuid de mholtaí NTA.
Bóthar Kennelsford agus an R148	Uasghrádú ar acomhal atá ann.	Tacú le hacomhal grád-scartha a sholáthar, a thionscnófar le linn an chéad dá bhliain de Phlean Forbartha Contae 2022 go 2028, chun éifeachtúlacht an acomhail a fheabhsú, go háirithe do bhusanna ar QBC N4 / Bhóthar Leamhcán, le cinntiú go gcuirtear saoráidí trasnaithe sábháilte do gach úsáideoir agus chun Sráidbhaile Oidhreachta Bhaile Phámar a athnascadh leis na ceantair chónaithe is nua sa phobal. Oibreoidh an Chomhairle leis an NTA agus le gníomhaireachtaí stáit eile chun seachadadh den sórt sin a éascú.
Bealach Fithiseach Iarthar Bhaile Átha Cliath	Bóthar nua ón N7 go dtí Acomhal Léim an Bhradáin an N4 le síneadh ar an N81.	Bóthar Nua chun nasc a dhéanamh idir an N7 agus Acomhal Léim an Bhradáin an N4 le feidhm seachbhóthar timpeall Ráth Cúil agus Teach Sagard agus an poitéinseal do shíneadh breise ar an bhealach seo ón N7 go dtí an N81 Is é príomhfheidhm an bhealaigh seo ná seasmhacht a a sholáthar don M50, ag aithint go féidir leis seo seasmhacht bhreise a a sholáthar do bhóithre imeallacha laistigh den chontae, go háirithe idir an N7 agus an N4. Cinnfear an gá atá leis an mbealach seo, le naisc bhreise agus le bealaí malartacha féideartha tríd an athbhreithniú ar Straitéis GDA an NTA i gcomhairle le TII agus na húdaráis áitiúla ábhartha. Ar aon bhealach den sórt sin is é príomhchuspóir Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas páirceanna áille Ghleann na Life, agus na conláistí ag Diméin Leamhcáin agus i bPáirc Naomh Caitríona agus i Sráidbhaile Leamhcán a chosaint agus ní bhreithneofar aon mholtaí maidir le bóthar a chur thar na tailte seo.

Tábla 7.6 Cuspóirí Bóithre Meántéarmacha go Fadtéarmach

Tionscadal	Tuairisc	Feidhm
Uasghrádú Bhóthar an Aighlmearaigh	Uasghrádú an bhóthair ó Bhaile Bhluindéil go dtí na Caológa.	Rochtain fheabhsaithe a sholáthar chuig limistéir fhostaíochta i nGrianóg agus Caisleán na Grinse.
Bóthar Bhaile Coimín / N81	Uasghrádú ar N81 ón M50 go teorainn an chontae.	Feabhsúcháin áitiúla ar an mBóthar Náisiúnta, feabhsúcháin acomhail agus bearta sábháilteachta bóthair.
Uasghrádú ar an mBóthar agus an Nascbhóthar.	Uasghrádú Bhóthar Chnoc na Seamar ón M50 agus uasghrádú Bhóthar an Naoú Loc go nascbhóthar nua in aice le líne iarnróid Bhaile Átha Cliath-Cill Dara.	a sholáthar chuig limistéir fhostaíochta i gCluain Dolcáin agus sa Pháirc Thiar (féach Acomhal 8 thíos).

7.8 Dearadh Bóithre agus Sráideanna

Tá an tuiscint ag fás go bhfuil an-tionchar ag dearadh sráideanna ar cháilíocht na beatha. Ní cóir do shráideanna feidhmiú mar chonairí tráchta amháin, ach a bheith ina n-áiteanna a mbeidh fonn ar dhaoine cónaí iontu agus a gcuid ama a chaitheamh iontu. Ní mór do shráideanna cineálacha taistil níos inbhuanaithe a éascú, ar nós siúl, rothaíocht agus iompar poiblí ionas go n-íoslaghdaítear an gá le turais i gcarr. Tá tionchair dhearfacha eile aige seo freisin amhail astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú agus stíleanna maireachtála níos gníomhaí agus níos folláine a chur chun cinn.

Tá nasc intreach ag dearadh bóithre agus sráideanna, sábháilteacht agus bainistíocht luais le chéile. Tugann taighde le fios go mbíonn tionchar príomha ag dearadh na sráide nó an bhóthair ar an luas a mbíonn daoine ag tiomáint, agus ról tánaisteach ag gnéithe rialála (mar theorainneacha luais). Ní mór raon leathan beart comhfhorbartha áite, mar fhoirm thógtha ar ardchaighdeán, tírdhreachú crua agus bog agus leibhéil arda gníomhaíochta coisithe agus rothaithe a chuimsiú, chomh maith le bearta dearaidh bóthair níos traidisiúnta, a mheas ag céim an dearaidh chun luas a laghdú agus áiteanna maireachtála inar féidir le gníomhaíocht shóisialta agus eacnamaíoch a bheith rathúil a dhéanamh de shráideanna.

7.8.1 Dearadh Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha

Tá dearadh na sráideanna in Éirinn faoi threoir ag an *Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Shráideanna Uirbeacha* (DMURS) atá éigeantach do gach bóthar agus sráid uirbeach laistigh den chrios luais uirbeach 60 km / h ach amháin :

- Mótarbhealaí; agus
- In imthosca eisceachtúla, bóithre agus sráideanna uirbeacha áirithe le toiliú i scríbhinn ón údarás ceadaithe ábhartha.

Féachann DMURS le sráideanna dea-dheartha a chur i gcroílár na bpobal inbhuanaithe agus na comhfhorbartha áite agus tacaíonn sé le beartais rialtais níos leithne maidir leis an gcomhshaol, pleanáil agus iompar. Soláthraíonn DMURS bearta praiticiúla chun:

- Sráideanna ard-nasctha a cheadaíonn do dhaoine siúl agus rothaíocht chuig cinn scríbe tábhachtacha a dhéanamh ar bhealadh díreach atá furasta a aimsiú;
- Timpeallacha shábháilte chompordach a sholáthar do choisithe agus do rothaithe de gach aois;
- Sráideanna a chabhraíonn le pobail tharraingteacha bhríomhara a chruthú;
- Sráideanna a cheansaíonn an trácht le réimse de bhearta dearaidh a mhéadaíonn feasacht na dtiománaithe ar an timpeallacht a sholáthar.

Cuireann DMURS béim ar an gcaoi ar éirigh leis an gcarr teacht chun cinn mar fhórsa ceannasach sna cinntí a dhéantar maidir leis an gcaoi a ndeartar líonraí sráide agus sráideanna, rud a d'fhág gur cuireadh caighdeáin i bhfeidhm nach bhfuil oiriúnach le húsáid i gceantair uirbeacha. Bhí tionchar diúltach ag an gcur chuige seo ar úsáideoirí níos leochailí, mar shampla coisithe agus rothaithe, agus ar an gcaoi a n-úsáidtear agus a fheictear sráideanna mar áiteanna. Díríonn DMURS ar aird a tharraingt ar shaincheisteanna agus ar raon cineálacha cur chuige praiticiúla agus nuálaíocha a sholáthar maidir le réitigh dea-chleachtais. Cuirtear na réitigh seo i bhfeidhm ón macraileibhéal (líonra sráide) go dtí an micrea-leibhéal (dearadh sráide mionsonraithe) trí raon de phróisis dearaidh agus de phleananna straitéiseacha.

Tá bóithre ar fud an chontae nach bhfuil forbairt ar a n-éadan. Cé go gcuirfidh an Chomhairle na caighdeáin gheoiméadracha iomchuí ó DMURS i bhfeidhm, nuair is infheidhme, ní dócha go n-athrófar mórán de na bóithre seo go mór mar gheall ar nádúr srianta na timpeallachta cois bóthair. I gcásanna mar sin cuirfear raon de bhearta

tánaisteacha i bhfeidhm chun a chinntiú go soláthraítear teorainn tharraingteach. Níor cheart bearta garbha ar nós ballaí loma coincréite a cheadú, agus soláthrófar bearta malartacha tírdhreacha ar nós crainn sráide, plandáil scáileáin agus ciumhaiseanna le plandaí. Tá an-acmhainn sna bearta seo freisin chun naisc ghlasa a chruthú laistigh de líonra bonneagair ghlais an Chontae. Ar an gcaoi chéanna i gceantair thuaithe, caithfear an gá le sábháilteacht ar bhóithre a fheabhsú a chothromú le gnéithe ar nós crainn cois bóthair, fálta sceach agus bruacha a chosaint ar féidir leo a bheith ina ngnáthóga luachmhara fiadhúlra agus a chuireann le bithéagsúlacht ghinearálta, bonneagar glas agus carachtar na tuaithe.

Polasaí GI5: Dearadh Sráide agus Bóthair
A chinntiú go mbeidh sráideanna agus bóithre sa Chontae deartha chun riachtanais gach úsáideoir bóthair a chothromú agus comhfhorbairt áite, gluaiseacht inbhuanaithe agus sábháilteacht ar bhóithre a chur chun cinn agus timpeallacht sráide a sholáthar a thugann tosaíocht don taisteal gníomhach agus don iompar poiblí.
GI5 Cuspóir 1: A chinntiú go bhfuil na sráideanna agus na líonraí sráide uile deartha chun trácht a cheansú go neamhghníomhach trí thimpeallacht sráide féinrialaithe a chruthú a chuireann modhanna taistil gníomhacha agus iompar poiblí chun cinn.
GI5 Cuspóir 2: Sráideanna agus bóithre nua a dhearadh laistigh de cheantair uirbeacha de réir na bprionsabal, na gcur chuige agus na gcaighdeán atá sa *Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha* (2013; uasdátaithe 2019).
GI5 Cuspóir 3: Tograí náisiúnta agus áitiúla maidir le dearadh agus sábháilteacht bóithre a chur chun cinn.
GI5 Cuspóir 4: Tosaíocht a thabhairt do shábháilteacht ar bhóithre agus acomhail tuaithe, le haird ar chosaint na bithéagsúlachta, an bhonneagair ghlais agus an charachtar tuaithe atá i láthair sna crainn ar thaobh an bhóthair, sna fálta sceach agus sna bruacha, srl.
GI5 Cuspóir 5: Bóithre agus sráideanna nua a dhearadh chun gnéithe bonneagair ghlais a chuimsiú mar phlandáil crainn dhúchasacha, fálta sceach agus speicis pailneora in airmheáin agus ar imeall an bhóthair, de réir mar is cuí don láthair.
GI5 SLO 1: Soláthar a dhéanamh do spásanna páirceála do chuairteoirí, mar aon le pointe casaidh, ar aon phríomhbhóthar rochtana amach ó Bhealach Chnocán an Bheilgogaigh d'fhonn foráil a dhéanamh d'fhorbairt na dtailte criosaithe seo sa todhchaí, agus chun bainistíocht níos fearr ar scoitheadh agus bailiú ag Bunscoil Educate Together i Leamhcán.

7.9 Staidéir Iompair agus Bainistíocht Tráchta

Tá beartas agus cur i bhfeidhm iompair Bhaile Átha Cliath Theas suite i gcomhthéacs na straitéisí agus na bpleananna éagsúla a bhfuil cuntas orthu thuas. Tabharfar faoi Staidéar Comhtháite Iompair nuair is gá i gcomhthéacs na bpleananna agus na straitéisí seo lena n- áirítear Straitéis Iompair an NTA do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath agus bearta taistil gníomhacha na Comhairle mar *Rothaíocht Bhaile Átha Cliath Theas*.
Beidh gá le Measúnuithe Tráchta agus Iompair agus/nó Pleananna Taistil don Lucht Oibre (ar a dtugtar Pleananna Bainistíochta Soghluaisteachta freisin) chun tacú le tograí forbartha a d'fhéadfadh gluaiseachtaí suntasacha trachta a ghiniúint, chun a léiriú go bhfuil acmhainn iompair iompair phoiblí agus acmhainn bóithre ann chun freastal ar an bhforbairt (féach Caibidil 12 freisin: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht*)..

7.9.1 Staidéir Chomhtháite Iompair

Déanfar staidéir agus pleananna comhtháite iompair do phobail bhunaithe agus do réimsí nua forbartha i gcomhairle leis an NTA, de réir mar is gá. Tabharfaidh siad aird ar *Threoirlínte an Choimisiúin Eorpaigh chun Plean Soghluaisteachta Uirbí Inbhuanaithe a fhorbairt agus a Chur chun Feidhme (*2ú hEagrán, 2019), áit a sainmhínítear plean soghluaisteachta uirbí inbhuanaithe mar *'plean straitéiseach atá deartha le riachtanais soghluaisteachta daoine agus ghnólachtaí i gcathracha agus a dtimpeallacht a shásamh ar mhaithe le cáilíocht beatha níos fearr* ' agus tabharfar aghaidh ar shaincheisteanna lena n-áirítear:

- An líonra atá ann, ag imscrúdú gluaiseachta timpeall agus tríd an limistéar sainithe agus é mar aidhm inrochtaineacht a bharrfheabhsú do gach modh iompair, modhanna inbhuanaithe go háirithe;
- Líonraí a fhorbairt a uasmhéadaíonn nascacht agus éascaíocht gluaiseachta do gach modh lena n-áirítear coisithe, rothaithe agus feithiclí;
- Áiseanna feabhsaithe do choisithe agus do rothaithe, mar leithead méadaithe cosáin / rothair agus trasrianta níos sábháilte;
- Deiseanna le haghaidh feabhsúchán ar an réimse poiblí a chothromaíonn riachtanais 'gluaiseachta' agus 'áite' le leibhéil sábháilteachta fheabhsaithe do gach úsáideoir i dtimpeallacht ina bhfuil an trácht ceansaithe;
- Srianta le gluaiseacht cineálacha áirithe feithiclí, mar shampla Feithiclí Earraí Troma (HGV);
- Feabhsúcháin bhonneagair chun tosaíocht a thabhairt do ghluaiseacht iompair phoiblí, mar lánaí bus, geataí bus agus tosaíocht chomharthaíochta;
- Deiseanna chun ionaid tacsaí agus limistéir fágála a sholáthar a fhreastalaíonn ar mhoil iompair agus / nó ar riachtanais talamhúsáide áirithe;
- Bainistiú ar charrpháirceáil le dáileadh dóthanach spásanna a chinntiú.

Ionad Bainistíochta Tráchta

Laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas, úsáideann Ionad Bainistíochta Tráchta Córais Chliste Iompair agus bonneagar cumarsáide chun an líonra iompair a bhainistiú. Soláthraíonn sé suíomh aonair saintógtha chun na croíchórais bainistíochta tráchta a

chomhtháthú chun tacú le bainistíocht shábháilte agus éifeachtúil an ghréasáin iompair uirbigh, lena n-áirítear ionad bainistíochta teagmhas a chomhordaíonn bainistíocht mórimeachtaí agus teagmhais. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag obair leis an NTA agus le húdaráis áitiúla eile i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath chun oibriú leanúnach na saoráide seo a chinntiú.

Polasaí GI6: Bainistíocht Tráchta agus Iompair
Iarmhairtí trách ta laistigh den Chontae a bhainistiú agus a íoslaghdú go héifeachtúil ag féachaint don ghá atá le spás bóthair roinnte a sholáthar d'úsáideoirí éagsúla.
GI6 Cuspóir 1: Sreabhadh an tréthrách ta tríd an líonra straitéiseach bóithre a bhainistiú go héifeachtach agus úsáid éifeachtúil na n-acmhainní bóthair atá ann a uasmhéadú.
GI6 Cuspóir 2: Limistéir íogaire a chosaint ar leibhéil tráchta míchuí trí bhearta dearaidh a cheansóidh an trácht agus / nó a chuirfidh ar atreo é.
GI6 Cuspóir 3: Tionchar na forbartha nua ar líonra bóithre agus sráide an Chontae a íoslaghdú trí thosaíocht a thabhairt do thaisteal gníomhach agus iompar poiblí agus trí bhearta bainistíochta tráchta agus iompair iomchuí a chur i bhfeidhm.
GI6 Cuspóir 4: Sábháilteacht, acmhainn agus éifeachtúlacht bóithre Náisiúnta agus acomhail bhainteacha a chothabháil agus a chosaint de réir Pleanáil Spásúil agus na Bóithre Náisiúnta: *Treoirlínte do na hÚdaráis Áitiúla,* DECLG (2012), Rialacháin Líonra Iompair Tras-Eorpacha (TEN-T) agus le haird ar cháipéisí beartais eile ar nós Tuarascáil Bainistiú Éilimh M50 an TII 2014 agus Staidéar Conaire an N7 2017.
GI6 Cuspóir 5: Athbhreithniú leanúnach a dhéanamh ar éifeachtúlacht na n-acomhal mór atá á mbainistiú ag Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus dul i gcomhairle leis na gníomhaireachtaí náisiúnta ábhartha maidir le haon réitigh atá beartaithe a chur i bhfeidhm.
GI6 Cuspóir 6: Anailís a dhéanamh, nuair atá ceantair aitheanta agus go bhfuil deiseanna ann, chun bainistíocht tráchta agus feabhsuithe soghluaisteachta a dhéanamh níos éifeachtaí.
GI6 Cuspóir 7: Athbhreithniú a dhéanamh ar shrianta Feithiclí Earraí Troma (HGV) sa Chontae agus dul i gcomhairle leis an nGarda Síochána maidir le srianta ar ghluaiseacht HGVanna a chur i bhfeidhm laistigh de cheantair chónaithe agus timpeall scoileanna.

GI6 Cuspóir 8:
A cheangal ar gach mórfhorbairt a ghineann trácht Plean Bainistíochta Soghluaisteachta / Plean Fórsa Oibre agus / nó Measúnú Tráchta.

GI6 Cuspóir 9:
A chinntiú go gcuirtear bearta dearaidh agus maolaithe iomchuí i bhfeidhm maidir le gach scéim iompair chun tionchar an torainn agus an truaillithe aeir laistigh de phobail chónaithe a laghdú de réir threoir an AE maidir le Measúnú agus Bainistíocht Torainn Chomhshaoil.

GI6 Cuspóir 10:
Tosaíocht a thabhairt do bhearta ceansaithe tráchta, nuair is cuí, agus oibreacha is gá chun sábháilteacht ag trasrianta bóthair a fheabhsú.

GI6 Cuspóir 11:
Tiomantas a thabhairt dul ar aghaidh le Máistirphlean Bainistíochta Tráchta a sheachadadh do Bhaile Phámar nuair atá toradh cinnte tagtha ón NTA / TII maidir leis an acomhal grád-scartha ar Bhóthar Kennelsfort / R148.

GI6 Cuspóir 12:
A éileamh go n-ullmhófar Plean Iompair Áitiúil mar chuid d'aon Phlean Ceantair Áitiúil, ar comhréir le scála an Phlean Ceantair Áitiúil. Beidh an Plean Iompair Áitiúil / Plean Ceantair Áitiúil faoi réir scagadh le haghaidh AA agus SEA.

GI6 SLO 1:
Imscrúdú a dhéanamh ar an ngá le staidéar tráchta agus iompair a dhéanamh do Ráth Chúil, Teach Sagard agus An Caisleán Nua agus na ceantair máguaird tar éis fhoilsiú athbhreithniú Straitéise GDA go 2042 a shoiléireoidh an comhthéacs ina bhfeidhmeoidh an líonra bóithre sa cheantar agus ina n-áireofar athbhreithniú ar ghluaiseacht HGV.

GI6 SLO 2:
Dul i mbun straitéis bainistíochta tráchta do Shráidbhaile Leamhcán, chun roghanna bainistíochta tráchta a mheas, lena n-áirítear bearta chun an timpeallacht rothaíochta agus coisithe a fheabhsú agus chun an cumas le haghaidh páirceáil eas-sráide a scrúdú.

GI6 SLO 3:
Agus réamhaisnéis shuntasach d'fhás an daonra áitiúil á aithint, tabhairt faoi staidéar mionsonraithe tráchta a chinneann clár oibreacha a bhfuil sé mar aidhm aige an trácht 'scrogaill' atá ann cheana a mhaolú idir timpeallán Supervalu ar Bhóthar An Chaisleáin Nua, Leamhcán agus acomhal an N4.

GI6 SLO 4:
Sábháilteacht an acomhail idir Bóthar Chill Chéile (L2003) agus Lána Bhaile na gCailleach a fheabhsú.

7.10 Carrpháirceáil

Tá tionchar mór ag infhaighteacht agus costas páirceála ar an leibhéal tráchta a ghineann forbairt agus a mhealltar chuig limistéar. De réir *Straitéis Iompair NTA do*

Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath (2016-2035), tá soláthar agus bainistíocht páirceála ag cinn scríbe lárnach do bhainistíocht an éilimh ar thaisteal. Tá tionchar criticiúil aige ar roghnú mód le haghaidh gach turais; má tá páirceáil gann nó costasach, is mó an seans go roghnóidh daoine roghanna iompair phoiblí nó modhanna gníomhacha.

Tá tionchar lárnach ag páirceáil freisin ar phlódú, dearadh forbartha nua, oibriú gach modh iompair, agus leithdháileadh agus dearadh spáis i gceantair uirbeacha. Tá gá le cur chuige cothrom i leith bainistíocht páirceála a chuireann riachtanais pháirceála gnólachtaí agus teaghlach san áireamh, agus an gá atá le cineálacha iompair níos inbhuanaithe a chur chun cinn agus tionchar an phlódaithe trách ta a theorannú. Mar a mholtar i *Straitéis Iompair do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath* de chuid an NTA (2016-2035), arna nuashonrú go 2042, cuireann an Chomhairle uaschaighdeáin i bhfeidhm maidir le raon cineálacha úsáide talún, agus tá leibhéal an tsoláthair pháirceála a chuirtear i bhfeidhm bunaithe ar leibhéal an phobail d'inrochtaineacht iompair. Tá ról ag an Chomhairle mar sholáthraí páirceála, mar shampla páirceáil ar an tsráid agus páirceáil don fhoireann agus don phobal ag áiseanna na Comhairle; agus mar rialtóir ar sholáthar páirceála, is é sin, páirceáil i ndáil le tograí forbartha. I gceachtar comhthéacs, cinnfear leibhéil pháirceála de réir na gcaighdeán le haghaidh úsáidí áirithe, ag féachaint do shuíomh agus do leibhéil inrochtaineachta an iompair phoiblí.

7.10.1 Bainistiú ar Pháirceáil Phoiblí

Sa chás go bhfuil an-éileamh ar pháirceáil, déanfaidh an Chomhairle láimhdeachas na spásanna a bhainistiú go cúramach trí pháirceáil Íoc agus Taispeáin agus / nó Cead Páirceála. De ghnáth cuirtear srianta den sórt sin i bhfeidhm chun láimhdeachas éifeachtach spásanna a chinntiú agus chun luach na spásanna atá ar fáil a uasmhéadú. Tá an pháirceáil i gceantair ábhartha sa Chontae á rialú ag Fodhlíthe Rialú Páirceála na Comhairle.

Cuidíonn páirceáil Íoc agus Taispeáin le ráta athraithe carranna páirceáilte a spreagadh agus spreagann sé na daoine sin a bhfuil cónaí orthu laistigh d'achar gairid go meánach siúl nó rothaíocht in ionad tiomáint chun na háite. Cuirtear córais ceadanna i bhfeidhm laistigh de cheantair chónaithe atá suite i gceantair ard-éilimh nó gar dóibh d'fhonn tosaíocht a thabhairt do spásanna ar an tsráid le haghaidh úsáide na n-áitritheoirí agus a gcuairteoirí. Bíonn sé d'éifeacht aige seo freisin an méid trách ta a mhealltar go ceantair den sórt sin a laghdú.

D'fhéadfadh iarmhairtí neamhbheartaithe a bheith ag páirceáil íocaíochta nó páirceáil theoranta i gceantair lár an bhaile freisin, mar shampla daoine a aistriú go suímh siopadóireachta lasmuigh den bhaile ina bhfuil páirceáil níos saoire nó saor in aisce, go háirithe i gcás nach bhfuil roghanna maithe iompair phoiblí ar fáil. Mar sin de, beidh córais íocaíochta ag teastáil i gcarrchlóis a bhaineann le mórionaid siopadóireachta agus forbairtí móra trách tála eile ina moltar saoráidí nua nó síneadh mór ar shaoráidí atá ann cheana. Cinnteoidh sé seo láimhdeachas éifeachtach páirceála i bhforbairtí den sórt sin agus tabharfaidh sé deis d'ionaid uirbeacha agus d'iompar poiblí dul san iomaíocht le hionaid 'lasmuigh den bhaile' ar bhonn níos cothroime.

7.10.2 Luchtú Feithiclí Leictreacha

Tá sé mar sprioc ag Plean Gníomhaíochta Aeráide an Rialtais (2021) dlús a chur le glacadh carranna agus veaineanna EV ionas go mbeidh 100% de na gluaisteáin agus veaineanna nua go léir faoi 2030 ina bhfeithiclí leictreacha agus nach ndíolfar aon fheithiclí astaíochtaí neamh-nialasacha níos déanaí ná an dáta seo. Nuair a bhainfear an sprioc seo amach beidh 935,600 EV ar an mbóthar faoi 2030. D'fhonn tacú leis an sprioc seo, tá na ceithre Údarás Áitiúla i mBaile Átha Cliath i gcomhar leis an Oifig Réigiúnach um Ghníomhaíocht Aeráide (CARO) agus Smart Dublin ag táirgeadh straitéis uileghabhálach muirir EV do réigiún iomlán Bhaile Átha Cliath. Deir RPO 7.42 den SSRE:

'Beidh tograí ag údaráis áitiúla i bpleananna reachtúla talamhúsáide le méadú úsáid feithiclí leictreacha a éascú agus a spreagadh, lena n-áirítear bearta chun níos mó saoráidí athluchtaithe a dhéanamh agus tosaíocht a thabhairt do pháirceáil do EVanna in áiteanna lárnacha'.

Tá na caighdeáin le haghaidh luchtú EV leagtha amach i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.* Tá beartais agus cuspóirí maidir le luchtú EV ar fáil i gCaibidil 10: *Fuinneamh*, chomh maith.

Polasaí GI7: Carrpháirceáil agus pointí luchtaithe leictrigh EV
Cur chuige cothrom a chur i bhfeidhm maidir le páirceáil a sholáthar agus é d'fhonn páirceáil a úsáid mar bheart bainistíochta éilimh chun aistriú i dtreo cineálacha iompair níos inbhuanaithe a chur chun cinn, agus freastal ar riachtanais ghnólachtaí agus phobail.
GI7 Cuspóir 1: Na huaschaighdeáin pháirceála a chur i bhfeidhm do raon cineálacha talamhúsáide, áit a bhfuil an soláthar bunaithe ar leibhéal na hinrochtaineachta ar iompar poiblí.
GI7 Cuspóir 2: Teorainn a chur le hinfhaighteacht páirceála sa láthair oibre in ionaid uirbeacha chun comaitéireacht gluaisteán a dhíspreagadh, áit a bhfuil roghanna malartacha iompair ar fáil.
GI7 Cuspóir 3: Caidhpeanna páirceála limistéarbhunaithe a chur i bhfeidhm in áiteanna ina dtarlaíonn agus a gcuirtear an fhorbairt is déine chun cinn, ar nós lárionaid baile / dúiche agus nóid iompair phoiblí ardoird.
GI7 Cuspóir 4: Soláthar agus bainistíocht páirceála cinn scríbe a chur chun cinn i gceantair ina bhfuil éileamh ard ar thurais, faoi réir critéar iomchuí praghsála agus suímh, ag cur roghanna iompair níos inbhuanaithe san áireamh.

GI7 Cuspóir 5:
Tacú le leathnú an líonra luchtaithe EV tríd an soláthar saoráidí luchtaithe sainithe d'Fheithiclí Leictreacha a mhéadú ar thalamh poiblí agus príobháideach i gcomhpháirtíocht leis an BSL agus páirtithe leasmhara ábhartha eile; agus tacú le Straitéis Páirceála Réigiúnach EV Bhaile Átha Cliath.

GI7 Cuspóir 6:
Socruithe páirceála iomchuí a chur chun cinn le haghaidh sainriachtanas úsáideoirí lena n-áirítear tiománaithe faoi mhíchumas, gluaisrothair agus scútair i lár bailte agus ceantair, nóid iompair phoiblí agus cinn scríbe eile.

GI7 Cuspóir 7:
Páirceáil a dhearadh agus a bhainistiú chun láimhdeachas éifeachtach spásanna i lár na mbailte, na gceantar agus na sráidbhailte agus na limistéar forbartha dlúis níos airde a chinntiú trí na bearta seo a leanas a chur i bhfeidhm:

- A chinntiú go gcuirtear páirceáil ar fáil den chuid is mó ar an tsráid agus laistigh de spásanna comhchoiteanna agus neamhshainithe, ach amháin i gceantair a shainaithnítear mar shuímh cinn scríbe turasóireachta agus bia ina bhfuil sé inmhianaithe leathnú breise a dhéanamh ar cheantair do choisithe agus go gcaithfear páirceáil ar an tsráid a bhaint lena éascú;
- Srianta a chur ar pháirceáil níos fadtéarmaí.

GI7 Cuspóir 8:
Córais íocaíochta a éileamh i gcarrchlóis a bhaineann le mórionaid siopadóireachta agus forbairtí móra tráchtála eile ina bhfuil saoráidí nua nó síneadh mór ar shaoráidí atá ann cheana beartaithe.

GI7 Cuspóir 9:
A chinntiú go ndéantar carrchlós a dhearadh ar bhealach a chuirfidh taitneamhacht amhairc, bonneagar glas, ceapadh carbóin agus draenáil inbhuanaithe (SuDS) chun cinn trí na riachtanais seo a leanas a chur i bhfeidhm:

- Tírdhreachú a sholáthar atá comhtháite i ndearadh gach carrchlóis, lena n-áireofar crainn dhúchasacha agus speicis pailneora a phlandáil;
- Gan níos mó ná dhá spás comhthreomhara nó cúig spás ingearacha a sholáthar idir crainn / bánna plandála;
- Pábháil tréscaoilteach a úsáid, nuair is cuí.

GI7 Cuspóir 10:
A chinntiú nach mbaineann soláthar páirceála, lena n-áirítear saoráidí luchtaithe EV a sholáthar, ó chompord agus sábháilteacht coisithe agus rothaithe, taitneamhacht amhairc nó carachtar ceantair (féach freisin Caibidil 10: *Fuinneamh*).

GI7 Cuspóir 11:
Athbhreithniú a dhéanamh ar cheist na páirceála ar an tsráid in eastáit tithíochta agus í a fheabhsú le fáil réidh le haon saincheisteanna sábháilteachta bóithre nó sóisialta a spreagann siad, i gcás ina bhfuil na saincheisteanna sábháilteachta

7.11 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide

Foinse Gáis Tí Ghlais (GHGanna)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
Eascraíonn gásanna ceaptha teasa in **iompar** go príomha ó: → Astuithe ó innill atá á gcumhachtú le peitreal agus díosal.	Tá beartais agus cuspóirí sa Phlean Forbartha a chuireann bearta chun cinn a bhfuil sé d'acmhainn acu tionchar aeráide an **iompair** a laghdú trí aistriú ó iompar mótair príobháideach go siúl, rothaíocht agus iompar poiblí a spreagadh. I measc na mbeart chun an t-athrú módúil seo a bhaint amach tá: → Fás dlúth agus coincheapa gluaiseachta inbhuanaithe agus déanamh áiteanna a chur i bhfeidhm i bpleanáil agus i ndearadh réimsí forbartha nua; → Pleanáil, dearadh agus cur i bhfeidhm mórghréasán siúil agus rothaíochta (*Rothaíocht Átha Cliath Theas*, agus Bealaí Glasa na Canála agus na Dothra srl); → Tionscadail tréscaoilteachta a chur i bhfeidhm chun taisteal gníomhach agus nascacht le hiompar poiblí a éascú; → Tacaíocht ghníomhach do thionscadail iompair phoiblí → Sráideanna agus bhóithre a dhearadh chun tosaíocht a thabhairt do thaisteal gníomhach; → Beartais pháirceála atá curtha in oiriúint don talamhúsáid, don suíomh agus do inrochtaineacht iompair phoiblí; → Bearta bainistíochta éilimh ar nós córais luchtaithe carrchlóis atá nasctha le hinrochtaineacht iompair phoiblí; → Pleananna bainistíochta soghluaisteachta a éileamh le haghaidh mórfhorbairtí; → Méadú i saoráidí luchtaithe EV a chur chun cinn. Áirítear mar bhearta eile atá dearfa don aeráid: → A chinntiú go gcomhlíonann conairí iompair feidhm mar naisc bhonneagair ghlais trí phlandáil crann agus tírdhreachú agus cuimsiú gnéithe SuDS; → chinntiú go gcuimsíonn dearadh na páirceála gnéithe plandála, dromchlaí tréscaoilte (nuair is iomchuí) agus gnéithe SuDs.

Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Fís

Pobail shláintiúla, ionchuimsitheacha agus inbhuanaithe a chruthú ina mbeidh rochtain áitiúil ag gach glúin ar áiseanna sóisialta, pobail agus áineasa, agus ar pháirceanna agus ar spásanna glasa, a oirfidh dá riachtanais.

8.0 Réamhrá

Ceann de théamaí leathana an Phlean Forbartha Contae is ea comharsanachtaí a chruthú a bheidh inbhuanaithe, sláintiúil agus ionchuimsitheach go sóisialta. Tá réimse poiblí d'ardchaighdeán, rochtain ar pháirceanna, spásanna oscailte, agus áiseanna spórt agus áineasa ina n-eilimintí fíorthábhachtacha d'áiteanna d'ardchaighdeán agus ina gcuid lárnach dár sláinte agus dár bhfolláine. Lena chois sin, tá ról suntasach ag seirbhísí bunriachtanacha cosúil le cúram sláinte, cúram leanaí agus oideachas mar aon le cultúr agus leis na healaíona, le himirt inár gcaighdeán beatha. B'fhearr go mbeadh gach ceann de na seirbhísí agus de na háiseanna sin lonnaithe laistigh de gach comharsanacht chun rochtain éasca a sholáthar agus an deis a bharrfheabhsú go mbeidh daoine in ann siúl nó dul ar an rothar chucu. Oibreoidh beartais agus cuspóirí ar fud an Phlean Forbartha Contae chun an sprioc sin a bhaint amach le himeacht ama.

Le bonneagar pobail, chun críocha an Phlean Forbartha Contae, áirítear ionaid phobail agus hallaí pobail; leabharlanna agus áiseanna cultúir, ionaid adhartha agus reiligí; áiseanna oideachais, cúraim sláinte agus cúraim leanaí; agus áiseanna súgartha, spórt agus áineasa lena n-áirítear glasbhealaí. Áirítear le spás oscailte poiblí páirceanna móra réigiúnacha cosúil le Páirceanna Chorcaí, Thigh Motháin agus Ghleann an Ghrífín agus páirceanna níos lú i gcomharsanachtaí agus páirceanna áitiúla, mar aon le spásanna glasa inrochtana don phobal.

Féachfaidh an Chomhairle, i gcás ina mbeidh sé laistigh dá sainchúram, bonneagar pobail a sholáthar lena bhfreastalófar ar riachtanais shóisialta agus áineasa gach comharsanachta laistigh den Chontae. I gcás ina mbeidh an soláthar sin d'fhreagracht ar fhorbróirí, ar ranna rialtais nó ar ghníomhaireachtaí eile, oibreoidh an Chomhairle go dlúth leis na páirtithe leasmhara seo chun éascú agus tacú le soláthar an bhonneagair phobail sin. Féachfaidh an Chomhairle lena chinntiú go mbeidh gnéithe fisiciúla d'áiseanna pobail lánpháirtithe laistigh d'ionaid uirbeacha agus de limistéir chónaithe agus fostaíochta chun an rochtain orthu, a bhfeidhm agus a n-úsáid a bharrfheabhsú; agus lena chinntiú go ndearfar iad chun an inrochtaineacht uilíoch a chuimsiú oiread agus is féidir, go bhfreastalófar ar gach aois agus cumas.

8.1 Bonneagar Pobail agus Gníomhú ar son na hAeráide

Is féidir leis an mbealach a sholáthraíonn an Chomhairle bonneagar pobail agus spás oscailte cabhrú linn dul i ngleic leis an athrú aeráide trí ár n-éileamh ar fhuinneamh agus ár n-astaíochtaí carbóin a laghdú. Mar shampla, tá deiseanna iontacha i gceist le páirceanna agus spásanna oscailte agus glasbhealaí, agus iad ina gcuid de líonra bonneagair ghlais an Chontae, chun carbóin a cheapadh (carbón a ghabháil agus a stóráil). Spreagfar an taisteal gníomhach, agus aistriú ar shiúl ón iompar atá bunaithe ar an ngluaisteán, le páirceanna, spás oscailte agus áiseanna sóisialta, pobail agus áineasa a sholáthar faoi fhad siúil agus rothaíochta de phobail agus ar bhealaí iompair phoiblí. In éineacht le chéile, cabhróidh na bearta seo le Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas a spriocanna maidir le gníomhú ar son na haeráide a bhaint amach.

8.2 Comhthéacs an Bheartais Pleanála

Caithfidh beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith comhsheasmhach le beartas pleanála náisiúnta agus réigiúnacha mar a leagtar amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE). Baineann roinnt cuspóirí sna cáipéisí seo go mór le réimse an ionchuimsithe sóisialta agus le háiseanna agus seirbhísí pobail a sholáthar:

- **Toradh Straitéiseach Náisiúnta 10 den NPF** ná *'Rochtain ar chúram leanaí, oideachas agus seirbhísí sláinte d'ardchaighdeán'.*

- **Le Toradh Beartas Náisiúnta 28 den NPF** éilítear ar údaráis phleanála *'Pleanáil le haghaidh sochaí a bheidh níos ilghnéithí agus níos iolchuimsithí go sóisialta agus lena ndíreofar ar an gcomhionannas deise agus ar chaighdeán beatha níos fearr do gach saoránach, trí lánpháirtiú feabhsaithe agus trí inrochtaineacht níos mó i dtaca le pobail inbhuanaithe a sheachadadh agus seirbhísí gaolmhara a sholáthar'.*

- **Luann Toradh Beartas Réigiúnach 9.14 den SSRE** *'Féachfaidh údaráis áitiúla tacú le soláthar pleanáilte áiseanna so-inrochtana sóisialta, pobail, cultúir agus áineasa agus cinnteoidh go mbeidh rochtain ag gach pobal ar raon áiseanna lena gcomhlíonfar riachtanais na bpobal ar a bhfreastalaíonn siad'.*

Is iomaí cuspóir beartais náisiúnta agus réigiunach ábhartha eile atá ann. Tagraítear dóibh siúd le huimhir laistigh de bheartais aonair agus de chuspóirí aonair an Phlean Forbartha sa chaibidil seo agus leagtar amach ina n-iomláine iad ag Aguisín 7: Cuspóirí Náisiúnta agus Réigiúnacha.

8.3 Ionchuimsiú Sóisialta agus Forbairt Pobail

Plean úsáide talún maidir le gnéithe spásúla is ea an Plean Forbartha Contae go príomha. Ach tá sé de phoitéinseal ann, trí na beartais agus trí na cuspóirí atá ann, dul i bhfeidhm go dearfach ar shaol na saoránach trí éascú le háiseanna sóisialta agus pobail a sholáthar a bheidh ina gcuid bhuntábhachtach den chaighdeán beatha agus den fholláine. Le gnáthchuir chuige i dtaca le pleanáil, dearadh agus forbairt, ní fhreastalófar i gcónaí ar riachtanais na ngrúpaí mionlaigh agus imeallaithe agus bíonn gá le breithniú níos fócasaithe uaireanta mar a mhínítear go hachomair sna straitéisí éagsúla a leagtar amach i gcuid 8.3.1 thíos. Tá sé tábhachtach freisin a chinntiú go bhfreastalófar ar riachtanais na nglúnta difriúla agus daoine le cumais dhifriúla lena n-áirítear leanaí, daoine níos óige, daoine scothaosta agus daoine le míchumais, a mhéid is féidir.

8.3.1 Pleananna agus Straitéisí Áitiúla um Ionchuimsiú Sóisialta

Tosaíocht is ea ionchuimsiú sóisialta a bhaineann le go leor feidhmeanna de chuid na Comhairle. Bhí an Chomhairle rannpháirteach in ullmhú go leor pleannana agus straitéisí áitiúla a bhaineann leis an ionchuimsiú sóisialta lena n-áirítear –

- ***Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2016-***

2021): Ba é an Coiste Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁ) a d'ullmhaigh an cháipéis seo (féach an chéad chuid eile). Sainaithnítear ann beartais agus gníomhartha chun tacú leis an bhforbairt eacnamaíochta agus pobail agus í a láidriú, agus rannchuidiú le pobail inbhuanaithe agus eacnamaíocht áitiúil láidir a thógáil i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara eile san fhorbairt eacnamaíochta agus pobail.

- ***An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail* (2018-2022):** Leis an gclár seo, a bhainistítear tríd an CFPÁ, soláthraítear maoiniúchan chun dul i ngleic leis an mbochtaineacht agus leis an eisiamh sóisialta trí rannpháirtíocht áitiúil agus trí chomhpháirtíochtaí áitiúla idir daoine faoi mhíbhuntáiste, eagraíochtaí pobail agus gníomhaireachtaí de chuid na hearnála poiblí.
- ***Sraitéis Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas um Imeascadh* (2019-2023) – *Contae Níos Ionchuimsithí:*** Straitéis is ea í seo lena chinntiú go mbeidh taithí dhearfach ag imircigh atá ina gcónaí agus ag obair i gContae Bhaile Átha Cliath Theas agus go mbeidh fáil agus rochtain ag cách ar sheirbhísí, ar chomhairle agus ar chúnamh.
- ***Clár Cóiríochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas don Lucht Siúil* (2019-2024):** Leis an gcáipéis seo, leagtar amach pleananna na Comhairle maidir le cóiríocht a sholáthar don Lucht Siúil i gcaitheamh tréimhse cúig bliana.
- ***Plean Straitéiseach maidir le Tithíocht do Dhaoine faoi Mhíchumas* (2021-2026):** Leis an bplean seo, leagfar amach aidhm na Comhairle éascú le rochtain do dhaoine faoi mhíchumas ar an raon cuí seirbhísí tithíochta agus seirbhísí tacaíochta gaolmhara. Is é an sprioc go bhfreastalófar ar riachtanais tithíochta shainaitheanta daoine faoi mhíchumas atá ina gcónaí go háitiúil, cibé acu a bhfuil siad ina gcónaí sa phobal agus / nó i suíomh comhchónaithe faoi láthair. Déanfar tithíocht a sheachadadh ar bhealach lánpháirtithe agus inbhuanaithe agus cuirfear comhionannas deise, rogha indibhidiúil agus maireachtáil neamhspleách chun cinn leis an bplean.
- ***Straitéis Aoisbháúil Bhaile Átha Cliath Theas* (2020-2024)** Is iad cuspóirí Chlár Aoisbháúil Chontae Bhaile Átha Cliath Theas sláinte agus folláine daoine scothaosta sa Chontae a fheabhsú; rannpháirtíocht a mhéadú i saol sóisialta, eacnamaíoch agus cultúir an phobail; agus comhpháirtíochtaí éifeachtacha a spreagadh idir eagraíochtaí áitiúla reachtúla, príobháideacha agus deonacha.
- ***Straitéis le haghaidh Bhaile Átha Cliath Theas Sláintiúil* (2019-2022):** Plean straitéiseach Éire Shláintiúil Chontae Bhaile Átha Cliath Theas is ea an cháipéis seo. Sainaithnítear inti 38 ngníomh faoi sheacht réimse théamacha a chomhfhreagraíonn do Straitéis Náisiúnta Éire Shláintiúil lena n-áirítear gníomhartha chun an fholláine fhisiciúil agus mheabhrach a chur chun cinn. Agus iad in éineacht le chéile, soláthraíonn na gníomhartha seo treochlár chun an tsláinte a fheabhsú i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.
- ***Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* (2017-2022):** Is é aidhm na Comhpháirtíochta Spóirt tacaíocht a thabhairt do rannpháirtíocht mhéadaithe i spórt agus i ngníomhaíocht choirp a fheabhsaíonn sláinte ó phobal Chontae Átha Cliath Theas, beag beann ar a gcúlra, a n-aois nó a gcumas. Díríonn an straitéis ar 3 phríomhréimse gníomhaíochta; oideachas oiliúnóirí agus ceannairí spóirt, seachadadh gníomhaíochtaí don phobal, go háirithe na grúpaí daoine is mó faoi mhíbhuntáiste, agus soláthar clubanna faisnéise agus tacaíochta, scoileanna, eagraíochtaí pobail agus an pobal i gcoitinne.

8.3.2 Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail

Áirítear sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíochta (SRSE) cuspóirí beartais réigiúnaigh (RPO 9.14 agus 9.18) chun oibriú i gcomhar leis na Coistí Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁnna) agus chun tacú le Pleananna Áitiúla Eacnamaíochta agus Pobail (PÁEPanna). Éascaítear é sin trí úsáid a bhaint as beartais spásúla i bPleananna Forbartha Contae chun líon na saoránach i mbochtaineacht agus eisiamh sóisialta nó atá i mbaol na bochtaineachta agus an eisiaimh shóisialta a laghdú agus chun riachtanais bonneagair shóisialta a phleanáil.

Príomhfheidhm de chuid an CFPÁ is ea Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail (PÁEP) a mhairfidh ar feadh sé bliana a fhorbairt, a chur chun feidhme agus monatóireacht a dhéanamh air. Imríonn *PÁEP Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* (2016-2021) ról buntábhachtach maidir leis na bhforbairt eacnamaíochta agus pobail laistigh den Chontae agus sainaithnítear leis beartais agus gníomhartha chun tacú le gnéithe eacnamaíochta agus pobail, is iad araon a láidriú agus a fhorbairt, chun rannchuidiú le pobail inbhuanaithe a thógáil mar aon le heacnamaíocht áitiúil láidir i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara eile san fhorbairt eacnamaíochta agus pobail.

Cé go soláthraítear creat leis an bPlean Forbartha Contae (PFC) chun pleanáil agus forbairt inbhuanaithe an Chontae a dhéanamh i gceart ar leibhéal spásúil, soláthraítear leis an PÁEP creat tacúil chun Contae Bhaile Átha Cliath Theas a fhorbairt ó thaobh na heacnamaíochta agus an phobail de. Dá thoradh sin, ba cheart do bheartais reachtúla agus do chuspóirí reachtúla an Phlean Forbartha agus do spriocanna ardleibhéil is do chuspóirí ardleibhéil an PÁEP a bheith comhlántach agus comhsheasmhach. Rinneadh machnamh ar an PÁEP i rith an phróisis leis an bPlean Forbartha Contae a ullmhú agus tugadh aird ar spriocanna ábhartha agus ar chuspóirí ábhartha PÁEP chun cur chuige comhordaithe a chinntiú. Tá PÁEP nua le hullmhú i rith shaolré an Phlean seo agus beidh gá ann go leanúnach leis an gcomhlántacht idir na Pleananna.

Polasaí PSO1: Ionchuimsiú Sóisialta agus Forbairt Pobail
Ionchuimsiú sóisialta agus forbairt pobail a chur chun cinn agus rannpháirtíocht ghníomhach agus imeascadh sóisialta grúpaí mionlaigh agus imeallaithe a spreagadh, i gcomhréir le RPO 9.1 agus RPO 9.2 den SRSE.
PSO1 Cuspóir 1: Áiseanna cuí agus inrochtana pobail a sholáthar chun freastal ar riachtanais shaoránaigh uile an Chontae, ina bhfuil daonra óg atá ag fás go tapa agus daonra atá ag dul in aois san áireamh, i gcomhréir le CBNanna 28 agus 30 den NPF.
PSO1 Cuspóir 2: Tacú le *Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* (2016-2021 nó Plean a thiocfaidh ina ionad) a chur chun feidhme trí bheartais agus trí chuspoirí an Phlean Forbartha Contae a bhaineann leis an bpleanáil spásúil, i gcomhar leis an gCoiste Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁ), i gcomhréir le RPO 9.18 den SRSE.

PSO1 Cuspóir 3:
Tacú agus éascú le cur chun feidhme pleananna áitiúla agus cláir áitiúla (agus le haon cháipéisí a thiocfaidh ina n-ionad) le fócas ar ionchuimsiú sóisialta agus ar fhorbairt pobail, lena n-áirítear:

- *An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail* (2018-2022)
- *Sraitéis Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas um Imeascadh* (2019-2023) – *Contae Níos Ionchuimsithí*
- *Clár Cóiríochta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas don Lucht Siúil* (2019-2024)
- *Straitéis Chontae Bhaile Átha Cliath Theas um Thithíocht do Dhaoine faoi Mhíchumas*
- *Straitéis Aoisbháúil Bhaile Átha Cliath Theas* (2020-2024)
- *Straitéis le haghaidh Bhaile Átha Cliath Theas Sláintiúil* (2019-2022);
- *Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail Chontae Bhaile Átha Cliath Theas* (2017-2022).

PSO1 Cuspóir 4:
Tacú le feabhsú, cothabháil, uasghrádú agus athchóiriú áiseanna atá sa phobal cheana laistigh den Chontae chun freastal ar riachtanais reatha agus ar riachtanais a bheidh ann amach anseo.

PSO1 Cuspóir 5:
Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun cinn mar Chontae atá sábháilte agus tarraingteach do dhaoine LGBT.

8.4 Bonneagar Sóisialta / Pobail

Aithníonn an Chomhairle gur eilimint bhuntábhachtach é, áiseanna sóisialta agus pobail d'ardchaighdeán a sholáthar i limistéir atá ann cheana agus i limistéir i mbéal forbartha, sa phróiseas comhfhorbartha áite agus le pobail inbhuanaithe a chruthú a bheidh comhtháite go sóisialta. Tá bonneagar sóisialta / pobail ina chuid ríthábhachtach de gach comharsanacht agus rannchuidíonn sé go mór leis an gcreatlach shóisialta agus leis an gcaighdeán beatha. Bíonn áiseanna pobail ina bpointí fócais le haghaidh na gcomharsanachtaí ar a bhfreastalaíonn siad agus soláthraíonn siad deiseanna le haghaidh idirghníomhaíochta trí imeachtaí áitiúla pobail, spóirt, cultúir, ealaíon, oideachais agus sóisialta. Méadaítear an fholláine phearsanta leis na gníomhaíochtaí seo agus cuireann lenár braistint faoin áit agus lenár bhféiniúlacht áitiúil. Is féidir le háiseanna dea-chaighdeáin borradh a chur faoina tharraingtí is atá limistéar dóibh siúd a roghnaíonn cónaí, oibriú nó infheistiú ann.

8.4.1 Iniúchadh ar an mBonneagar Sóisialta / Pobail

Tugadh faoi Iniúchadh ar Bhonneagar Sóisialta / Pobail (IBS) an Chontae chun ullmhú an Phlean Forbartha Contae a threorú. Ba é cuspóir an IBS:

- Athbhreithniú a dhéanamh ar infhaighteacht na n-áiseanna sóisialta / pobail atá ann cheana laistigh den Chontae Bhaile Átha Cliath;
- Riachtanais a bheidh ann amach anseo a chinneadh i dtaca le cineálacha áirithe

áiseanna bunaithe ar an bhfás lena bhfuiltear ag súil a theacht ar an daonra; agus
- Sainaithint cá háit a bhféadfadh infheistíocht a bheith riachtanach amach anseo.

Scrúdaíodh na háiseanna seo a leanas a bhaineann leis an mbonneagar sóisialta agus cuireadh caighdeáin i bhfeidhm chun a chinntiú go n-ailíneofar iad leis an bhfás réamh-mheasta ar an daonra le haghaidh limistéar forbraíochta nua:

- **Ionaid Chúraim Phríomhúil –** 1 ionad in aghaidh 7,00010,000 duine i gcomhréir le caighdeáin FSS;s
- **Áiseanna Cúraim Leanaí –** 1 áis lena soláthraítear 20 áit in aghaidh 75 áitreabh i limistéir nua chónaithe i gcomhréir leis na *Treoirlínte d'Údaráis Áitiúla maidir le hÁiseanna Cúraim Leanaí* (2001), faoi réir solúbthacht áirithe a fhéadfar a chur i bhfeidhm faoi Chiorclán PL3 / 2016;
- **Scoileanna –** Caighdeán na Roinne Oideachais agus Scileanna go mbeidh gá ag 11.5% den daonra le háit bhunscoile agus gá ag 7.5% le háit iar-bhunscoile;
- **Ionaid Phobail -** ionad ilfheidhmeach amháin de thart ar 1,200 - 1,800 sq m in aghaidh 8,000 duine agus / nó ionaid phobail níos lú (350-650 sq m) de réir mar a fhéadfaidh an t-údarás áitiúil a shainaithint chun freastal ar riachtanas áitiúil. Féadfar an riachtanas áitiúil sin a chinneadh de réir fachtóirí déimeagrafacha, inrochtaineachta nó fachtóirí eile; agus
- **Spás Oscailte Poiblí agus Páirceanna Poiblí–** 2.4 heicteár in aghaidh 1,000 duine.

Leis an IBS, treoraíodh achoimre ar an soláthar áise pobail atá ann cheana agus atá pleanáilte le haghaidh gach limistéir chomharsanachta atá sa chuid ábhartha de Chaibidil 12: *Ár gComharsanachtaí iad freisin.*

Féachfaidh an Chomhairle le háiseanna atá ann cheana a chosaint agus a bhreisiú agus le cinntiú go soláthrófar raon cuí d'áiseanna sóisialta / pobail i ngach comharsanacht, agus gá á chur san áireamh mar aon leis na spriocanna fáis daonra a shainaithnítear i gCaibidil 2: *An Chroístraitéis agus an Straitéis Lonnaíochta.*

8.4.2 Bonneagar Sóisialta / Pobail a Sheachadadh

Tá rún daingean ag an gComhairle bonneagar sóisialta agus pobail a sheachadadh agus saothróidh an Chomhairle raon sásraí maoiniúcháin agus seachadta. Ina measc tá:

- Maoiniúchán trí acmhainní airgeadais na Comhairle, lena n-áirítear ranníocaí ó thobhaigh forbartha;
- Maoiniúchán deontais cosúil leis an gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach (CAFU) agus An Ciste Bonneagair Áitiúil um Sheachadadh Tithíochta a Ghníomhachtú (CBÁSTG);
- Tacú le gníomhaireachtaí poiblí eile cosúil le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) nó leis an Roinn Oideachais agus Scileanna (ROS);
- Oibriú i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara eile san earnáil phoiblí agus phríobháideach, i gcás inar cuí.

Tá Scéim Ranníocaí Forbartha (SRF) ullmhaithe faoi alt 48 den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú). I gcás ina ndeonófar cead pleanála (le heisceachtaí

áirithe), ceadófar don Chomhairle leis an Scéim éileamh ar an iarratasóir le coinníoll pleanála, ranníoc airgeadais thabhairt i dtreo tionscadal mar a leagtar amach sa Scéim.

Sainaithnítear sa Scéim Ranníocaíochta Forbartha (2021-2025) raon leathan de thionscadail bhonneagair phobail agus spáis oscailte ar fud an Chontae le haghaidh maoinithe lena n-áirítear ionaid phobail, uasghráduithe páirceanna, oibreacha inrochtaineachta míchumais agus áiseanna spóirt.

Is féidir an DCS a athbhreithniú chun ailíniú le polasaithe agus / nó cuspóirí an Phlean Forbartha Chontae. Leanfaidh Comhairle Contae Átha Cliath Theas ar aghaidh ag obair i gcomhar leis an Roinn Oideachais (DoE) chun tacú le soláthar scoileanna nua i sainréimsí arna sainaithint ag Clár Tógála Scoileanna an Roinn Comhshaoil. Pléitear níos mine leis seo laistigh de chuid 8.10 thíos maidir le háiseanna oideachais. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh freisin le hidirghníomhú go réamhghníomhach le forbróirí agus le páirtithe leasmhara eile chun soláthar áiseanna pobail agus sóisialta a dhaingniú, atá riachtanach mar chuid de chéimniú na bPleananna Limistéir Áitiúil agus na Scéimeanna Pleanála laistigh den Chontae.

8.4.3 Áiseanna Sóisialta / Pobail atá Inrochtana go hUilíoch

Is éard atá i gceist leis an Dearadh Uilíoch an coincheap lena gcruthaítear timpeallacht ar féidir le gach duine a úsáid, beag beann ar a n-aois, a méid, a míchumas nó a gcumas. Leis an rochtain uilíoch, cruthaítear comharsanachtaí atá inchónaithe agus inbhuanaithe inar féidir le gach duine beatha iomlán agus ghníomhach a bheith acu mar chuid den phobal. Ba cheart cur chuige i dtaca le dearadh uilíoch a bheith ina chuid de sholáthar áiseanna sóisialta / pobail, agus suíomh, leagan amach agus dearadh á gcur san áireamh leis an inrochtaineacht agus an nascthacht is mó is féidir a chinntiú leis an limistéar máguaird. Ba cheart do gach togra aird a thabhairt ar fhorálacha cháipéis an Údaráis Náisiúnta Míchumais 'Ag Tógáil do Gach Duine: *Cur Chuige i dtaca le Dearadh Uilíoch – Pleanáil agus Beartas'* (2012) chun inrochtaineacht agus ionchuimsiú a chinntiú don oiread úsáideoirí difriúla agus is féidir.

Polasaí PSO2: Bonneagar Sóisialta / Pobail
Tacú le soláthar pleanáilte raon áiseanna sóisialta, pobail, cultúir agus áineasa a bheidh inrochtana go huilíoch agus dea-nasctha, gar do na pobail ar a bhfreastalaíonn siad, i gcomhréir le RPO 9.14 den SRSE. (Féach freisin Caibidil 5: *Dearadh d'Ardchaighdeán agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil*)
PSO2 Cuspóir 1: Tacú le raon leathan áiseanna pobail a sholáthar agus cinntiú go soláthrófar na háiseanna sin i gcomharsanachtaí nua agus i gcomharsanachtaí atá ann cheana in éineacht leis an bhforbairt tithíochta, agus déanfar tréimhse athbhreithniúcháin a bhreithniú go speisialta chun dul in oiriúint do riachtanais phobail atá ag fás níos ilchultúrtha agus níos ilghnéithí, i gcomhréir le ceanglais chéimniúcháin na bPleananna Limistéir Áitiúil agus na Scéimeanna Pleanála.

PSO2 Cuspóir 2:
Leanúint ar aghaidh le bheith ag oibriú go dlúth le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, an Roinn Oideachais agus Scileanna agus na comhlachtaí ábhartha poiblí agus gníomhaireachtaí ábhartha stáit chun freastal ar sholáthar riachtanach na n-ionad cúraim phríomhúil, na n-áiseanna cúraim leanaí, na scoileanna, na n-ionad pobail agus an spáis oscailte phoiblí de réir na gcaighdeán a leagtar amach i 8.4.1 den Phlean seo.

PSO2 Cuspóir 3:
Áiseanna pobail atá ann cheana a chosaint agus a bhreisiú, agus tacú le háiseanna agus le seirbhísí nua agus cinn atá ann cheana a fhorbairt agus a leathnú, i gcóngar na ndaonraí ar a bhfreastalaíonn siad, i gcás ina sainaithneofar gá a bheith leo.

PSO2 Cuspóir 4:
Tacú le cnuasú áiseanna pobail cosúil le hionaid phobail, spórt agus fóillíochta, scoileanna, áiseanna cúraim leanaí agus spásanna oscailte chun moil phobail ilfheidhmeacha a chruthú.

PSO2 Cuspóir 5:
Bonneagar inrochtana agus ionchuimsitheach a chur chun cinn do raon úsáideoirí trí chur chuige i dtaca le dearadh uilíoch a ghlacadh i gcás inarb indéanta sin agus foráil a dhéanamh maidir le sochaí aoisbháúil inar féidir le daoine ar gach aois beatha iomlán, ghníomhach, shláintiúil a bheith acu ina mbeidh meas orthu, i gcomhréir le RPO 9.12 agus RPO 9.13 den SRSE agus aird á tabhairt ar *'Ag Tógáil do Gach Duine: Cur Chuige Deartha Uilechoiteann- Pleanáil agus Beartas'* (2012).

PSO2 Cuspóir 6:
Cinntiú go soláthrófar áiseanna sóisialta, pobail, cultúir agus áineasa ar bhealach lena laghdófar an tionchar ó thaobh na haeráide de trí thacú leis na bearta seo a leanas agus iad a chur chun cinn:

- Áiseanna a sholáthar atá faoi fhad siúil de phobail agus ar bhealaí iompair phoiblí,
- Siúl agus rothaíocht a chur chun cinn mar aon le húsáid iompair phoiblí trí bhearta bainistíochta tréscaoilteachta agus soghluaisteachta,
- Comhlonnú, cnuasú agus comhroinnt áiseanna pobail chun úsáid éifeachtúil a mhéadú agus turais a laghdú,
- Lonnú, suíomh, agus dearadh chun maolú aeráide agus oiriúnú aeráide a chur chun cinn, m.sh. leas a bhaint as sochar gréine,
- Cumhacht a fhoinsiú ó athnuaiteáin cosúil le fuinneamh gaoithe agus gréine,
- Teicneolaíochtaí fuinnimh mhalartaigh a úsáid cosúil le teaschaidéil,
- Foirgnimh phobail a dhíon ó thaobh fuinnimh de,
- Crainn bhreise a chur agus réimeanna bainistíochta i bpáirceanna agus i spásanna oscailte poiblí a oiriúnú chun tuilleadh limistéar fiáin a cheadú chun deiseanna le haghaidh ceapadh carbóin a mhéadú.

PSO2 Cuspóir 7:
Tacú agus éascú le rochtain ar áiseanna leithris poiblí, lena n-áirítear áiseanna leithris atá inrochtana do chathaoireacha rothaí, i ngach baile agus sráidbhaile sa Chontae.

PSO2 Cuspóir 8:
'Áiteanna chun athraithe' a áireamh i ngach foirgneamh pobail agus contae atá á thógáil as an nua agus i gcás inarb indéanta, i gcás ina mbeidh siad á n-athchóiriú, i rith shaolré an Phlean Forbartha Contae seo.

PSO2 Cuspóir 9:
Tionscadal a rith ar bhonn píolótach chun tacú le leanaí a bhfuil riachtanais speisialta acu agus lena dtuismitheoirí, go sonrach maidir le bréagáin, teicneolaíocht agus oilúint a sholáthar arna sainaithint trí idirchaidreamh le

PSO2 SLO 1:
Go soláthrófar taitneamhachtaí poiblí, saintógtha agus oiriúnacha (as laistigh dá bpobail féin) do limistéir Iarthar na Cathrach / Bhaile Uí Fhoirtcheirn:

- Leabharlann;
- Ionad pobail agus caifé pobail;
- Clóis súgartha / spásanna súgartha inrochtana, spásanna inrochtana do dhéagóirí agus taitneamhachtaí inrochtana óige (cosúil le páirc scátála);
- Spásanna glasa deartha lena n-áirítear páirc phoiblí faoi bhainistíocht ina mbeidh suíochánra poiblí leordhóthanach, inrochtana lenar féidir féiltí agus imeachtaí pobail a óstáil;
- Bitheolaíocht níos mó sa limistéar agus clúdach crann níos fairsinge;
- Líon leordhóthanach de pháirceanna imeartha agus clubthithe / pailliúin le haghaidh spórt;
- Áiseanna leordhóthanacha poiblí cúraim leanaí agus iarscoile; agus
- Suíomhanna scoile.

PSO2 SLO 2:
Scrúdú a dhéanamh ar an ngá le bonneagar pobail méadaithe le haghaidh an fháis atá teacht ar dhaonraí Choill Tobair, Chill an Ardáin, Marlfield, Ellensborough, Aylesbury agus Old Bawn i bhfianaise an fháis atá tagtha ar an daonra le déanaí.

PSO2 SLO 3:
Soláthar a dhéanamh do Stáisiún na nGardaí i gCluain Buirís.

8.5 Ionad Pobail

Le hionaid phobail, soláthraítear áit chun bualadh le chéile agus gníomhaíochtaí sóisialta, cultúir agus áineasa a reáchtáil le haghaidh gach aoise agus coda de phobal, rud lena gcumasaítear do dhaoine páirt a ghlacadh ina bpobal agus a gcaighdeán beatha a bhreisiú.

Le hionaid acmhainní pobail, soláthraítear seirbhísí agus tacaí do phobail áitiúla, lena n-áirítear seirbhísí uilíocha a sheachadadh do theaghlaigh i suíomhanna ilghnéitheacha atá ann ar fud an Chontae. Leis na hionaid sin, cuirtear rannpháirtíocht

phobail agus ionchuimsiú sóisialta chun cinn le béim ar thacaí spriocdhírithe agus ar sheirbhísí spriocdhírithe a sheachadadh ar leibhéal áitiúil.

Scrúdaigh an Chomhairle soláthar na n-ionad pobail laistigh den Chontae agus i suíomhanna eile in Éirinn, i dTuaisceart Éireann agus sa Bhreatain, mar chuid den Iniúchadh ar an mBonneagar Sóisialta. Agus breithniú déanta ar an taighde sin, cuirfidh an Chomhairle caighdeán i bhfeidhm go mbeidh aon ionad mór pobail ilfheidhmeach amháin ann ar leibhéal ceantair in aghaidh gach 8,000 duine nó ionaid níos lu ar leibhéal níos áitiúla de réir mar a shainaithnítear chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais shonracha. Féadfar riachtanais a chinneadh maidir le saincheisteanna áitiúla áirithe lena n-áirítear déimeagrafacht agus inrochtaineacht. Ba cheart d'ionad pobail ar leibhéal ceantair a bheith ar mhéid thart faoi 1,200-1,800 méadar cearnach ar mhéid chun freastal ar riachtanais éagsúla ar nós halla spóirt chun, mar shampla, badmantan / basketball / sacar faoi dhíon a éascú le seomraí athraithe, leithris, stóráil, oifigí, seomraí cruinnithe, caifé agus limistéar súgartha do leanaí. Go ginearálta ba cheart go mbeadh ionaid phobail ar leibhéal áitiúil idir 350-650 sq m i méid chun freastal ar raon spásanna, seomraí cruinnithe, leithris, caifé agus áit súgartha do leanaí. I gcás nach mbeadh ionad pobail riachtanach mar gheall ar mhéid forbraíochta nua aisti féin, féadfaidh an Chomhairle ranníoc pro rata a lorg i dtreo ionad nua a dhéanfar a phleanáil.

Polasaí PSO3: Ionaid Phobail
Cinntiú go mbeidh rochtain ar ionaid phobail ilfheidhmeacha agus idirghlúine ag pobail ar fud an chontae lena soláthraítear pointe fócais le haghaidh gníomhaíochtaí pobail.
PSO3 Cuspóir 1: Chun an indéantacht a imscrúdú, i gcás ina mbeidh soláthar nua riachtanach chun freastail ar riachtanais an daonra, maidir le hionaid phobail atá ann cheana a leathnú ar láithreáin oiriúnacha, chomh fada agus a bheifear in ann i dtaca le lonnú, leagan amach, dearadh, rochtain agus nithe eile a bhreithnítear ó thaobh na pleanála de.
PSO3 Cuspóir 2: Chun a chinntiú go soláthrófar ionaid nua phobail i limistéir forbraíochta nua agus i limistéir den sórt atá ann cheana nó i gcás inarb é freagracht an fhorbróra an soláthar sin, cinnteoidh an Chomhairle go soláthróidh an forbróir, i gcóngar an daonra ar a bhfreastalaíonn siad agus i gcomhréir leis an gcaighdeán maidir le haon ionad amháin in aghaidh 8,000 duine ar mhéid thart faoi 1,2001,800 sq m, nó ag brath ar riachtanais dhéimeagrafacha áitiúla shonracha nó ar riachtanais eile, ionaid níos lú ar leibhéal níos áitiúla, ar mhéid idir 350-650sq m i gcoitinne de réir mar is rogha leis an gComhairle, nó de réir mar a fhéadfar a uasdátú le haon straitéis um ionaid phobail a dhéanfaidh an Chomhairle amach anseo.

PSO3 Cuspóir 3:
Rogha a sholáthar don Chomhairle a éileamh ar fhorbraíochtaí cónaithe nó ar fhorbraíochtaí ilchineálacha i limistéir forbraíochta nua ranníoc pro rata a sholáthar i dtreo ionad pobail a sholáthar, i gcomhréir leis na caighdeáin a leagtar amach i PSO3 Cuspóir 2 agus ar aon dul leis an Scéim Ranníocaí Forbartha.

PSO3 Cuspóir 4:
Cinntiú go mbeidh foirgnimh phobail ilfheidhmeach agus inoiriúnaithe, gur féidir le gach cohórt aoise iad a úsáid (foirgnimh idirghlúine), á soláthar lena n-úsáid faoi dhíon agus lasmuigh m.sh. láithreacha suí caifé, agus go mbeidh siad inrochtana don oiread úsáideoir difriúil agus is féidir lena n-áirítear ár ndéagóirí agus ár ndaoine óga.

PSO3 Cuspóir 5:
Tacú agus éascú le forbairt Straitéise um Ionaid Phobail lena n-áireofar measúnú a dhéanamh ar an spás urláir pobail / ar na háiseanna pobail atá ann cheana laistigh den Chontae, chun bearnaí sa soláthar a shainaithint agus chun a chinntiú go soláthrófar ionaid nua phobail i limistéir forbraíochta atá ann cheana agus i limistéir forbraíochta nua agus aird á tabhairt ar an Iniúchadh ar an mBonneagar Sóisialta arna dhéanamh le haghaidh an Phlean Forbartha.

PSO3 Cuspóir 6:
Tacú agus éascú le soláthar ionad acmhainní pobail.

PSO3 SLO 1:
Éascú le suíomh ilfhreastail le haghaidh Ionad Acmhainní Teaghlaigh Ghleanntán an Choiréil.

PSO3 SLO 2:
Ionad pobail / áiseanna pobail a sheachadadh laistigh d'Iarthar na Cathrach mar chuid den obair chun bonneagar a sheachadadh arna sainaithint i bPlean Limistéir Áitiúil Bhaile Uí Fhoirtcheirn.

PSO3 SLO 3:
Idirghníomhú go réamhghníomhach le Tionscnamh Pobail na hEascrach agus tacú le forbairt foirgnimh pobail ilchineálaigh ar thailte ar leis an gComhairle iad agus atá taobh le sliosbhóthar an N4 chuig an R120 agus ó thuaidh ó Bhunscoil Naomh Tomás.

8.6 Áiseanna agus Ionaid Spórt

Aithníonn an Chomhairle tábhacht na n-áiseanna spórt le haghaidh na sláinte agus na folláine agus tá rún daingean aici a chinntiú go mbeidh rochtain ag gach pobal ar raon áiseanna dá leithéid chun freastal ar riachtanais ilghnéitheacha. Tá sé seo ag teacht le cuspóirí an Chontae ó thaobh na sláinte poiblí de agus i gcomhréir le *Creat Éire Shláintiúil* (CÉS) agus leis an *bPlean Náisiúnta Gníomhaíochta Corpartha* (PNGC). Tá *Creat Éire Shláintiúi*l (2019-2025) bunaithe ar cheithre phríomhsprioc – cion na ndaoine atá sláintiúil ag gach céim den bheatha a mhéadú; éagothromaíochtaí sláinte a laghdú; an pobal a chosaint ó bhagairtí don tsláinte agus don fholláine; agus

timpeallacht a chruthú inar féidir le gach duine agus le gach earnáil den tsochaí a bpáirt a imirt chun Éire shláintiúil a bhaint amach. Tá sé d'aidhm leis an *bPlean Náisiúnta Gníomhaíochta Corpartha*, a ullmhaíodh de bhun gníomh de chuid CÉS, leibhéil na gníomhaíochta corpartha a mhéadú trasna an daonra ar fad. Tá sé d'aidhm leis sochaí a chruthú lena n-éascaítear le daoine modh maireachtála ghníomhach a bheith acu cibé acu a bhíonn siad sa bhaile, ag obair nó ag súgradh. Is é gníomh 36 de chuid an PNGC:

'Tús áite a thabhairt d'obair chun bonneagar siúil agus rothaíochta agus gníomhaíochta ginearálta áineasa / corpartha a phleanáil agus a fhorbairt'.

Ar leibhéal fíorbhunúsach, leis an gcoincheap 'Comharsanacht Nasctha' atá á chur chun cinn laistigh den Phlean Forbartha seo (féach Caibidil 5 *Dearadh d'Ardchaighdeán agus Comhfhorbairt Áite Shláintiúil*), lena ndéantar gach áis agus seirbhís phobail a lonnú laistigh d'achar gar ó áit chónaithe duine, cruthófar deiseanna le haghaidh modhanna maireachtála níos gníomhaí ina ndéanfar turais ghearra de shiúl na gcos agus ar an rothar. Féachfaidh an Chomhairle lena chinntiú freisin go soláthrófar raon cuí áiseanna spóirt agus áineasa agus na spriocanna á gcur san áireamh, a shainaithnítear sa Straitéis Tithíochta agus sa HNDA Eatramhach a leagtar amach faoi Aguisín 11 maidir leis an bpróifíl aoise, an déimeagrafacht agus an fás ar an daonra.

Polasaí PSO4: Áiseanna agus Ionaid Spórt
Cinntiú go dtacófar le gach pobal le raon áiseanna spóirt a bheidh oiriúnach dá bhféidhm, inrochtana agus inoiriúnaithe.
PSO4 Cuspóir 1: Soláthar agus bainistíocht bonneagar spóirt agus áineasa ilfheidhmeach d'ardchaighdeán a chur chun cinn ar fud an Chontae chun freastal ar riachtanais atá ann cheana agus a bheidh ann amach anseo, lena n-áireofar moil spórt agus páirceanna ilspóirt Astroturf, i gcomhréir le *Straitéis Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas maidir le Páirceanna Spórt* (2020), an *Beartas Náisiúnta Spórt* (2018-2027) agus aidhmeanna Chomhpháirtíocht Spórt Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, i gcomhréir le RPO.
PSO4 Cuspóir 2: Beartais sláinte poiblí a chur chun cinn lena n-áirítear *Creat Éire Shláintiúil agus an Plean Náisiúnta Gníomhaíochta Corpartha* i gcomhréir le CBN 26 den NPF agus RPO 9.16 den SRSE.
PSO4 Cuspóir 3: Tacú le Plean Spórt a ullmhú don Chontae, i gcás ina ndéanfar foráil leis sin maidir le háiseanna spórt a fhorbairt ar bhealach inbhuanaithe, i gcomhréir leis an *mBeartas Náisiúnta Spórt* (2018-2027).
PSO4 Cuspóir 4: Tacú le comhlonnú agus comhroinnt áiseanna pobail agus spóirt laistigh den Chontae agus é sin a spreagadh i gcás inarb indéanta. (Féach freisin Beartas PSO8 Cuspóir 8).

PSO4 Cuspóir 5:
Tacú le limistéir shúgartha fhoirmiúla agus neamhfhoirmiúla a sholáthar ina mbeidh trealamh agus áiseanna cuí, lena gcuimseofar deiseanna súgartha atá bunaithe ar an dúlra trasna an Chontae, á chinntiú go mbeifear ag freastal ar riachtanais aoisghrúpaí difriúla agus daoine le cumais difriúla.

PSO4 Cuspóir 6:
Éascú le soláthar áiseanna súgartha do leanaí agus áiseanna spáis do dhéagóirí, a bheidh ar scála cuí, ag suíomhanna oiriúnacha trasna an Chontae laistigh d'fhorbraíocht chónaithe atá ann cheana agus d'fhorbraíocht nua chónaithe.

PSO4 Cuspóir 7:
Tacú le pobail agus le clubanna spóirt mhionlaigh a fhorbairt ag suíomhanna cuí laistigh den Chontae agus é sin a chur chun cinn.

PSO4 Cuspóir 8:
Tacú le spás buan a sholáthar le haghaidh gníomhaíochtaí spórt agus áineasa fadbhunaithe ag suíomhanna cuí laistigh den Chontae, agus an Chomhairle ag dréim leis na caighdeáin agus leis na coinníollacha a chomhlíonann Ceann- Eagraíochtaí Náisiúnta le haghaidh limistéar imeartha dá leithéid, i gcás inarb indéanta agus i gcomhréir leis an gceartphleanáil agus leis an bhforbairt inbhuanaithe.

PSO4 Cuspóir 9:
Tacú agus éascú le creat chun áiseanna spórt pobalbhunaithe laistigh den Chontae a fheabhsú, a chothabháil agus a bhreisiú.

PSO4 Cuspóir 10:
Tacú le suíomh chun track Motocross a fhorbairt, agus i gcás inar féidir, suíomh a shainaithint lena aghaidh sin, agus tacú le haon iarratas ar mhaoiniúchán náisiúnta i gcás ina mbeidh sé ar fáil.

PSO4 Cuspóir 11:
Oiread agus is féidir, éascú le gach spórt a imríonn saoránaigh Chontae Bhaile Átha Cliath Theas lena n-áirítear rugbaí, agus an méadú atá ag teacht ar líon na ndaoine atá ag glacadh páirte sa spórt á aithint mar aon leis na riachtanais áirithe a bhaineann leis an gcluiche ó thaobh páirceanna imeartha de.

PSO4 Cuspóir 12:
Tacú le hionad spóirt tiomnaithe in Eastát an Teampaill Ghil a d'fhéadfadh clubanna spórt áitiúla a úsáid lena n-áirítear Club Dornálaíochta an Teampaill Ghil agus Club CLG na bhFánaithe, Club Bhaile Baodáin agus clubanna áitiúla eile. B'fhearr go mbeidh fáinne dornálaíochta, áiseanna gléasta agus cithfholctha agus áiseanna stórála ann freisin le haghaidh clubanna áitiúla.

PSO4 Cuspóir 13:
Tacú le Mol Spórt a fhorbairt i bPáirce Ghrífín, Leamhcán, a leanann ar aghaidh le bheith ag freastal ar an bhfás atá ag teacht ar dhaonra an limistéir mháguaird. Ba cheart do mhol dá leithéid tacaíocht a áireamh chun an clubtheach a uasghrádú, mar aon le páirceanna imeartha uile-aimsire, páirceanna ilchineálacha agus áiseanna spáis imeartha do dhéagóirí.

PSO4 Cuspóir 14:
páirc imeartha ilchineálach, uile-aimsire CLG ar mhéid iomlán, dhá chúirt cispheile, seomraí gléasta, raon siúlóide / bogshodair / rothaíochta mar aon le limistéir páirceála agus spás oscailte breise gaolmhar.

PSO4 Cuspóir 15:
Linn snámha a sholáthar le háiseanna fóillíochtae / Teach na Giúise / Baile Cuillinn.

PSO4 Cuspóir 16:
Tacú le háiseanna lúthchleasaíochta a sholáthar sa Chontae trí scrúdú a dhéanamh ar an bpoitéinseal lena lonnú laistigh de Pháirceanna Réigiúnacha agus de shuíomhanna eile i gcomhréir le *Straitéis um Pháirceanna Spórt* 2020 de chuid na Comhairle agus Plean Spórt an Chontae agus an Straitéis um Pháirceanna agus Spás Oscailte a fhorbairt.

PSO4 Cuspóir 17:
Cinntiú go soláthrófar áiseanna cearta (seomraí gléasta / leithris) d'aon chlub spórt atá ar bun ar feadh breis is 5 bliana sa phobal lena chinntiú gur féidir leo leanúint le bheith ag oibriú agus ag fás laistigh dár bpobal.

PSO4 Cuspóir 18:
Láithreáin athfhorbraíochta oiriúnacha agus foirgnimh oiriúnacha neamhúsáidte ar leis an gComhairle iad a sholáthar do ghrúpaí spóirt, ealaíon agus pobail ar bhonn léas sealadach nó fadtéarmach, i gcás inarb indéanta.

PSO4 Cuspóir 19:
Chun a chinntiú nuair is féidir agus nuair is cuí, go bhfreastalaíonn na páirceanna poiblí uile-aimsire a sholáthraíonn Comhairle Contae Átha Cliath Theas ar gach spórt foirne agus go bhfuil siad mór go leor chun freastal ar pháirc lánmhéide CLG.

PSO4 SLO 1:
Leanúint ar aghaidh le Páirc Ghleann Álainn i mBaile Phámar a fheabhsú agus a fhorbairt i gcomhréir leis an bpobal áitiúil agus le páirtithe leasmhara eile, chun taitneamhacht na páirce a bhreisiú lena n-áirítear a háiseanna spórt agus áineasa d'úsáideoirí páirce ar gach aois lena n-áirítear daoine scothaosta, leanaí agus déagóirí agus na clubanna spórt áitiúla agus páirtithe leasmhara eile i gcomhréir leis an Straitéis um Pháirceanna Imeartha Spórt, agus.

PSO4 SLO 2:
Soláthar áiseanna spórt faoi dhíon a chur chun cinn go gníomhach chun freastal ar riachtanais a bhaineann leis an bhfás atá ag teacht ar dhaonra Cnoc Lín-Bhaile Baodáin.

PSO4 SLO 3:
Gealltanas a dhéanamh Mol Spórt a sholáthar i limistéar Arda Choill an Rí.

PSO4 SLO 4:
Tacú le hoiliúint agus turnaimintí dornálaíochta a sholáthar le haghaidh club áitiúil fadbhunaithe ag Linn Snámha Leamhcáin agus ag campas Ionad Fóillíochta Leamhcáin.

PSO4 SLO 5:
Maidir le haon fhorbairt amach anseo, cinntiú go dtabharfar aird ar an teorainn le taitneamhacht agus le feidhm Ghalfchúrsa Bhaile Éamainn agus ar chosaint a thaitneamhachta agus a fheidhme.

8.7 Páirceanna agus Spás Oscailte Poiblí

Leis an gcuid seo, pléitear le feidhm, ordlathas, cáilíocht agus cainníocht na bpáirceanna agus an spáis oscailte phoiblí. Tugtar aghaidh ar spás oscailte príobháideach agus leathphríobháideach a bhaineann le forbraíochtaí nua cónaithe i gCaibidil 6: *Tithíocht*, agus le Caibidil 4: *Bonneagar Glas*, tugtar aghaidh ar spás oscailte mar chuid de líonra níos leithne an Bhonneagair Ghlais. Leagtar caighdeáin agus critéir i ndáil le soláthar páirceanna agus spáis oscailte phoiblí amach i gCaibidil 12 freisin: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

Is é spás oscailte poiblí ceann de na hacmhainní is luachmhaire dá bhfuil ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas. Tá ról ar leith aige i ndáil le suíomh agus feidhm chomharsanachtaí uirbeacha an Chontae agus ina chuid lárnach maidir le pobail inbhuanaithe a sheachadadh agus leis an mbithéagsúlacht a chur chun cinn. Le spás oscailte poiblí, cumasaítear réitigh atá bunaithe ar an dúlra i leith uisce dromchla a bhainistiú (SuDS) mar aon leis an gcáilíocht uisce a fheabhsú agus athrú aeráide a mhaolú. Rannchuidiú buntábhachtach le sláinte agus le folláine phobail freisin is ea rochtain ar spásanna oscailte dea-chaighdeáin agus ar dheiseanna le haghaidh spóirt agus áineasa. Spriocanna buntábhachtacha is ea iad seo de *Thionscnamh Rialtas na hÉireann Éire Shláintiúil* agus leis an *bPlean Náisiúnta Gníomhaíochta Corpartha* a ghabhann leis (PNGC). Féachtar leis seo a dhéanamh le Gníomh 34 den PNGC:

'cinntiú go gcuirfear forbairt pháirceanna áitiúla agus réigiúnacha agus spásanna áineasa chun cinn, lena spreagfar an ghníomhaíocht chorpartha, le pleanáil, forbairt agus dearadh bailte agus cathracha'

Atreisítear é sin le RPO 9.16 den SRSE lena n-éilítear ar Údaráis Áitiúla tacú le cuspóirí an bheartais sláinte poiblí le beartais pleanála i bPleananna Forbartha.

Tá roinnt straitéisí ullmhaithe ag an gComhairle is ábhartha do spás oscailte poiblí, do pháirceanna agus agus don áineas, lena n-áirítear an *Clár Spáis do Dhéagóirí* (2021) agus an *Straitéis um Pháirceanna Imeartha Spórt* (2020). Tá an Straitéis um Páirceanna agus Spásanna Oscailte á hullmhú i gcomhréir leis an Dréachtphlean Forbartha agus déanfar comhairliúchán poiblí ar leithligh ina leith in 2022. Beidh beartais agus cuspóirí sa Phlean Forbartha Contae a bheidh ailínithe agus comhlántach leis na cáipéisí seo.

Is é aidhm uileghabhálach na Comhairle maidir le páirceanna agus spás oscailte a sholáthar forbairt líonra spáis oscailte phoiblí lánpháirtithe agus dea-nasctha a spreagadh lena rannchuideofar le raon leathan cuspóirí beartais a bhaint amach, lena n-áirítear:

→ **Pobal, sláinte agus folláine a fheabhsú** – Soláthraíonn páirceanna agus spásanna

oscailte ról luachmhar mar thearmann don phobal; tuigtear go forleathan anois na tairbhí a bhaineann le bheith ag idirghníomhú leis an dúlra mar rud a théann chun tairbhe don tsláinte mheabhrach agus chorpartha go háirithe;

- **Taitneamhacht infheicthe a bhreisiú** – Déanann páirceanna agus spásanna oscailte suíomh tarraingteach, glas agus oscailte lena mbreisítear carachtar comharsanachtaí uirbeacha go háirithe;
- **Forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn** – Rannchuidíonn páirceanna agus spásanna oscailte le cuspóirí na forbartha inbhuanaithe i gcás ina lonnaítear iad go cuí agus ina mbíonn siad inrochtana de shiúl na gcos, ar rothar agus ar iompar poiblí;
- **Oiriúnú don athrú aeráide agus maolú an athraithe aeráide a chur chun cinn** – Soláthraíonn páirceanna agus spásanna oscailte deiseanna le haghaidh na draenála inbhuanaithe agus feidhmíonn crainn agus plandaí ról ríthábhachtach trí charbón a cheapadh agus a stórái;
- **Bonneagar Glas a Atreisiú** – Croí-eilimintí i líonra bhonneagar glas an Chontae is ea páirceanna agus spásanna oscailte (féach Caibidil 4: *Bonneagar Glas*);
- **Bithéagsúlacht a chur chun cinn** – Baineann deiseanna le páirceanna agus spásanna oscailte chun an bhithéagsúlacht agus éiceachórais a chaomhnú agus a athchóiriú. Is minic a bhíonn siad dírithe ar thimpeallachtaí nádúrtha cosúil le gleannta aibhneacha lena dtacaítear le gnáthóga fiadhúlra luachmhara; baineann deiseanna le páirceanna chun plándáil a bheidh báúil do phailneoirí a mhéadú freisin;
- **Ag tacú le cultúr agus le hoidhreacht** – Is minic a bhíonn eilimintí oidhreachta i bpáirceanna agus spásanna oscailte agus óstálann siad go leor imeachtaí pobail, ealaíon agus cultúir lasmuigh;
- **Ag tacú leis an ngeilleagar áitiúil, lena n-áirítear turasóireacht** – Bíonn áiseanna i gcuid mhaith páirceanna agus spásanna oscailte cosúil le caiféanna, gnéithe oidhreachta agus taitneamhachtaí eile atá luachmhar ó thaobh cuairteoirí a mhealladh.

8.7.1 Prionsabail lena dTreoraítear Soláthar Spáis Oscailte Phoiblí

Leis an Straitéis um Pháirceanna agus Spás Oscailte 2021, soláthrófar an bonn chun páirceanna agus spásanna oscailte a bhainistítear go poiblí a uasghrádú, a sholáthar, a bhainistiú agus a chothabháil, lena gcomhlánófar an chuid seo agus an Straitéis um Bhonneagar Glas (Féach Caibidil 4: *Bonneagar Glas* agus Aguisín 4: *Bonneagar Glas, Cuspóirí Áitiúla agus Cás-Staidéir).*

Tá cúig bhunphrionsabal ag Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas lena dtreoraítear soláthar spáis oscailte:

Ordlathas

Le hOrdlathas an Spáis Oscailte Phoiblí a leagtar amach i dTábla 8.1, leagtar amach an réasúnaíocht le haghaidh líonra na bpáirceanna agus an spáis oscailte atá ann cheana agus atá pleanáilte le haghaidh an Chontae, agus raon na bhfeidhmeanna ar gach leibhéal san ordlathas á shainaithint. Eilimint bhuntábhachtach is ea ordlathas an spáis oscailte de líonra an bhonneagair ghlais, lena nasctar agus lena ndéantar nascálacha conaire glaise trasna an Chontae.

Inbhunaitheacht ó thaobh an Chomhshaoil de

Ba cheart don soláthar spáis oscailte phoiblí rannchuidiú leis an bhfís níos leithne atá ann le haghaidh an Chontae ó thaobh na pleanála agus an Bhonneagair Ghlais de, lena

Cainníocht

Soláthrófar cainníochtaí leordhóthanacha de spás oscailte poiblí agus d'áiseanna áineasa chun freastal ar riachtanais na bpobal atá ann cheana agus aon daonra a bheidh ann amach anseo laistigh de shaolré an Phlean Forbartha seo.

Cáillíocht

Ba cheart foráil a dhéanamh le spás oscailte poiblí maidir le háineas gníomhach agus éighníomhach agus ba cheart dó féiniúlacht agus taitneamhacht limistéir a bhreisiú agus aird á tabhairt ar an ngá leis an mbithéagsúlacht a chaomhnú. Ba cheart é a dhearadh chun bheith oiriúnach dá fheidhm, sábháilte, le háiseanna cuí agus éasca teacht air, agus á bhainistiú agus á chothabháil go cuí. Feidhmíonn cineálacha difriúla spáis oscailte laistigh den ordlathas feidhmeanna difriúla agus soláthraíonn leibhéil dhifriúla áiseanna.

Inrochtaineacht

Ba cheart spás oscailte agus áiseanna áineasa a dhearadh agus a lonnú chun bheith inrochtana go poiblí le bealaí iompair inbhuanaithe amhail siúl, rothaíocht agus iompar poiblí, ag brath ar an gcineál spáis oscailte laistigh den ordlathas. Ba cheart áiseanna a dhearadh chun rochtain a chinntiú le haghaidh gach aoise agus cumais.

Polasaí PSO5: Páirceanna agus Spás Oscailte Poiblí – Uileghabhálach
Líonra spáis oscailte phoiblí lánpháirtithe, ionchuimsitheach agus dea-nasctha a sholáthar trí ordlathas spáis oscailte ilfheidhmigh de chaighdeán ard atá inrochtana do chách a chónaíonn agus a oibríonn sa Chontae agus a thugann cuairt air.
PSO5 Cuspóir 1: Tacú le hordlathas páirceanna agus spásanna oscailte poiblí ilfheidhmeacha, inrochtana trasna an Chontae ar aon dul le Tábla 8.1, bunaithe ar dhaonraí atá ann cheana agus ar fhás atá pleanáilte i gcomhréir le caighdeán foriomlán 2.4ha in aghaidh 1,000 duine.
PSO5 Cuspóir 2: Tacú le Straitéis um Pháirceanna agus Spás Oscailte de chuid Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a chur chun feidhme agus cinntiú go mbeidh soláthar, uasghrádú, dearadh, agus cothabháil an spáis oscailte phoiblí i gcomhréir leis an Straitéis.
PSO5 Cuspóir 3: Tacú le *Clár Spáis do Dhéagóirí* (2021) de chuid na Comhairle a chur chun feidhme agus a leathnú agus le *Straitéis um Pháirceanna Imeartha Spórt de* chuid na Comhairle a chur chun feidhme (2020) nó (le haon cháipéis a thiocfaidh ina n-ionad).

8.7.2 Spás Oscailte Poiblí Ordlathas

Leis an ordlathas spáis oscailte phoiblí a leagtar amach thíos, léirítear príomheilimintí an líonra páirceanna agus spáis oscailte atá ann cheana laistigh den Chontae agus leagtar amach leis creat maidir le soláthar amach anseo lena sainaithnítear raon na bhfeidhmeanna ag gach leibhéal san ordlathas.

Maidir le spás oscailte poiblí, chun críocha an Phlean Forbartha seo, is spás oscailte é a dearadh agus a leagadh amach d'aon turas d'úsáid an phobail. D'fhéadfadh spásanna oscailte níos lú i limistéir chónaithe a bheith san áireamh leis sin nó spásanna níos mó ar leibheal áitiúil, comharsanachta nó réigiúnach laistigh den ordlathas spáis oscailte. D'fhéadfadh sé foráil a dhéanamh maidir le feidhmeanna difriúla a bheith ag spás oscailte freisin atá nasctha le suíomh agus méid. Is leis an gComhairle a bhíonn spás oscailte poiblí de ghnáth agus is í a dhéanann é a chothabháil i gcoitinne, ach i roinnt cásanna, spásanna níos lú i limistéir chónaithe go hiondúil, b'fhéidir gurb é cuideachta bainistíochta a bhainistíonn é nó atá ina húinéir air ach bíonn sé inrochtana don phobal.

Tá go leor dár gcuid limistéar spáis oscailte fadbhunaithe, mar chuid de cheadanna le haghaidh eastát tithíochta nó trí thailte a fuair an Chomhairle nó dreamanna eile. Soláthraítear spás oscailte poiblí nua tríd an bpróiseas pleanála de ghnáth trí spás oscailte poiblí a shainaithint i bPleananna Limistéir Áitiúil nó i gCriosanna Forbartha Straitéisí agus trí choinníollacha pleanála a cheangal le haghaidh forbraíocht chónaithe nó cineálacha eile forbraíochta.

Leagtar príomhthréithe agus príomhchineálacha an Spáis Oscailte Phoiblí laistigh den ordlathas i gcomhair Chontae Bhaile Átha Cliath Theas amach i dTábla 8.1.

Tábla 8.1: Ordlathais Spáis Oscailte Poiblí

Cineál Páirce	Gnéithe	Bonneagar Glas
Páirceanna Réigiúnacha	Bíonn na páirceanna móra poiblí seo ar mhéid idir 100 go 200ha, ag freastal ar limistéir laistigh de gha 5km i gcoitinne, ach ar úsáideoirí trasna an Chontae agus mar cheann scríbe le haghaidh turasóirí freisin. I gcoitinne, bíonn gnéithe oidhreachta nádúrtha, oidhreachta tógtha nó cultúir acu agus áiseanna do chuairteoirí. D'fhéadfadh limistéir shúgartha fhoirmiúla agus neamhfhoirmiúla do leanaí a bheith san áireamh sna gníomhaíochtaí, mar aon le siúlbhealaí agus rotharbhealaí, suíochánra agus limistéir áineasa éighníomhaigh, páirceanna imeartha (lena n-áirítear páirceanna uile-aimsire), agus seomraí gléasta, raonta reatha agus garraí scóir. Ba cheart dóibh a bheith éasca do dhaoine teacht orthu le hiompar poiblí agus le rothaíocht, agus soláthar páirceála leordhóthanach le haghaidh rothar agus gluaisteán a bheith iontu. Is iad seo a leanas na páirceanna réigiúnacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas: Páirc Ghleann an Ghrífín, Páirc Chorcaí, Páirc Ghleann na Dothra agus Páirc Thigh Motháin. Go hiondúil, ba chóir do pháirc réigiúnach a bheith lonnaithe laistigh de 5km de gach áit chónaithe sa Chontae.	Déanann páirceanna réigiúnacha eilimint bhuntábhachtach den líonra straitéiseach bonneagair ghlais (BG) ar leibhéal an Chontae, ag rannchuidiú le conairí glasa tábhachtacha a théann trí limistéir uirbeacha agus ag nascadh le limistéir thuaithe agus ardtailte. Bíonn bithéagsúlacht shuntasach agus gnéithe suntasacha ó thaobh na bainistíochta uisce de iontu go minic cosúil le sruthchúrsaí, SuDS, locháin, tailte riascach, móinéir, limistéir faoi chrainn agus fálta sceach. Tá deiseanna nach beag ann chun poitéinseal na bpáirceanna sin ó thaobh an Bhonneagair Ghlais de a láidriú trí bhreisiúcháin bhreise ó thaobh na bithéagsúlachta de.
Páirceanna Comharsanachta	Maidir le Páirceanna Comharsanachta, bíonn siad ar mhéid idir thart faoi 20 go 50ha i gcoitinne (chomh mór le 100ha ar uairibh). Bíonn siad inrochtana do choisithe agus do rothaithe agus is féidir le raon leathan áiseanna agus úsáideanna a bheith iontu lena bhféadfadh na nithe seo a leanas a bheith san áireamh: páirceanna imeartha, agus seomraí gléasta a bhaineann le háiseanna lasmuigh agus gníomhaíochtaí lasmuigh, áiseanna súgartha, giomnáisiamaí lasmuigh, bealaí siúil agus rothaíochta. San áireamh le samplaí de Pháirceanna Comharsanachta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, tá Páirceanna Bhaile an Mhóta, Bhaile an Chócaigh, Sheáin Bhreathnaigh, Ráth Cúil, agus Bhaile Uaitéir. Freastalaíonn páirceanna comharsanachta ar cheantar comharsanachta laistigh de 800m.	Is féidir le páirceanna comharsanachta raon gnéithe BG a chuimsiú cosúil le tailte riascach, fearainn pháirce móinéir, agus garraithe pobail, agus limistéir phlandála neamhfhoirmiúla ina mbíonn flúirse bithéagsúlachta. Tá deiseanna nach beag ann chun an luach ó thaobh na bithéagsúlacha de a láidriú trí scéimeanna breisiúcháin íogair agus trí nascálacha a chruthú trí chonairí straitéiseacha ar leibhéal áitiúil leis an líonra BG ar fud an Chontae.

Páirceanna / Spásanna Oscailte Áitiúla	Bíonn páirceanna áitiúla ar mhéid idir 2 agus 20ha. Talamh féaraigh feabhsaithe is mó a bhíonn i gceist leis na páirceanna seo ach baineann deiseanna nach beag leo chun rannchuidiú leis an líonra BG ar leibhéal áitiúil trí scéimeanna breisiúcháin lena n-áirítear crainn dhúchasacha, coillearnacha beaga, fálta sceach, móinéir agus plandáil Samplaí de pháirceanna áitiúla i gContae Bhaile Átha Cliath Theas is ea Páirceanna Vesey agus Eirmeatáiste in Leamhcán, Páirc Bhaile Mhic Craith, Páirc Ionaid Phobail Theach na Giúise agus Pháirc Ghleanntán an Choiréil. Freastalaíonn páirceanna áitiúla ar dhaonra áitiúil laistigh de cheantar 400m.	Is éard atá sna páirceanna seo go príomha ná féarach feabhsaithe ach cuireann siad deiseanna suntasacha ar fáil chun cur leis an ghréasán GI ar leibhéal áitiúil trí scéimeanna feabhsaithe a chuimsíonn crainn dhúchasacha, coillearnacha beaga, fálta sceach, móinéir agus plandú eile.
Páirceanna / Spásanna Oscailte Beaga	Soláthraíonn páirceanna beaga (idir 0.2 agus 2ha) áiseanna tábhachtacha taitneamhachta agus áineasa. Is mar thaitneamhacht agus mar áineas éighníomhach is mó a úsáidtear iad agus féadfaidh áiseanna súgartha ar scála beag a bheith iontu. Freastalaíonn páirceanna beaga ar limistéar laistigh de cheantar 300m de dhaonra na comharsanachta áitiúla.	Bíonn na gnéithe ó thaobh BG de a bhaineann leo teoranta de ghnáth faoi láthair, toisc gur talamh féarach feabhsaithe a bhíonn i gceist le formhór na limistéar agus fálta sceach nó crainn iontu ar uairibh. Tá deiseanna ann luach bitheolaíochta na bpáirceanna seo a fheabhsú trí chrainn dhúchasacha a chur mar aon le nithe a chur agus a bhainistiú ar bhealach atá báúil le pailneoirí.
Limistéir Chonaithe Oscailte atá Níos Lú	Bíonn na spásanna oscailte níos lú seo ar mhéid chomh mór le 0.2ha (2000sq m). Soláthraítear iad de ghnáth mar na limistéir níos lú de spás oscailte poiblí laistigh d'fhorbraíocht chónaithe ach ní áirítear leo ciumhaiseanna féaraigh, stráicí caola plandála nó spás oscailte atá teagmhasach nó 'fágtha' tar éis na tógála. Soláthraíonn siad gníomhaíochtaí neamhfhoirmiúla súgartha / áineasa do leanaí níos lú de ghnáth agus baineann feidhm shóisialta leo agus ó thaobh an amhairc de freisin. Áirítear spásanna cónaithe oscailte atá níos lú le 'Spásanna Glasa Taitneamhachta' mar a shainmhínítear sna Páirceanna agus Spás Oscailte. Ba cheart go mbeadh gach teach laistigh de 100m den chineál spás oscailte inrochtana seo nó de chineál spáis eile dá leithéid. Ní bheidh aon ranníocaí ina n-ionad inghlactha.	Úsáidtear spásanna oscailte níos lú mar chéimeanna aistir laistigh de líonra níos leithne an BG.
Spásanna / Cearnóga Cathartha	Bíonn na spásanna tábhachtacha seo ar mhéideanna éagsúla (a bhformhór ar mhéid níos lú ná 0.2ha) agus áirítear limistéir chathartha agus cearnóga margaidh agus limistéir eile ar a bhfuil dromchla crua nó bog leo. Comhlíonann siad feidhm ó thaobh na comharsanachta de agus deartar iad go ngluaisfidh coisithe orthu agus ar mhaithe leis an idirghníomhaíocht shóisialta i suíomhanna uirbeacha.	Tá deiseanna ann chun luach na spásanna seo ó thaobh na bithéagsúlachta agus an BG de a láidriú trí ghnéithe SuDS agus crainn dhúchasacha agus nithe atá báúil le pailneoirí a chur.

8.7.3 Spás Oscailte Poiblí

Tá raon leathan spásanna oscailte poiblí i gContae Bhaile Átha Cliath Theas atá dáilte ar fud an Chontae. Tá limistéar comhlán an spáis oscailte phoiblí sa Chontae os cionn 1500 heicteár agus bíonn éagsúlacht mhór i gceist leo ó thaobh a méide de agus charachtar a dtírdhreacha de. Lena chois sin, tá rochtain ag cónaitheoirí Chontae Bhaile Átha Cliath Theas ar fhlúirse limistéar de spásanna cónaithe oscailte níos lú lena mbaineann feidhm thaitneamhachta níos neamhfhoirmiúla, a rannchuidíonn le conairí glasa agus a bhreisíonn taitneamhacht limistéir ó thaobh an amhairc de ar an iomlán.

Is é 2.4 heicteár in aghaidh 1,000 duine an caighdeán foriomlán le haghaidh spás oscailte poiblí. Cuirfear sin i bhfeidhm maidir le gach forbraíocht lena mbaineann eilimint chónaithe. Laistigh den chaighdeán sin, tá céatadáin shonraithe mar a leagtar amach i dTábla 8.2 a chaithfear a sholáthar ar an láithreán, mar choinníoll íosta. Ní dhéanfar foráil maidir le solúbthacht ina leith sin ach amháin i gcúinsí sainmhínithe eisceachtúla, mar a leagtar amach sna cuspóirí thíos.

Tábla 8.2: Caighdeáin maidir le Spás Oscailte Poiblí

Úsáid Talún	Caighdeáin maidir le Spás Oscailte Poiblí (caighdeáin íosta)
Caighdeán Iomlán	2.4 Ha do 1,000 Daonra
Forbairt Chónaithe Nua ar Chriosaithe Talún RES-N	Íosmhéid 20% d'achar an tsuímh.
Forbraíocht Nua Chónaithe ar Thailte i gCriosanna eile lena n-áirítear úsáid mheasctha	Íosmhéid 20% d'achar an tsuímh.
Tailte Institiúideacha / Suíomhanna 'Amhantair'	Íosmhéid 20% d'achar an tsuímh.

Maidir le tailte institiúideacha nó 'láithreáin amhantair', foirgnimh mhóra institiúideacha is mó a bhíonn i gceist leo atá suite i spás oscailte a d'fhéadfadh a bheith ar fáil mar thaitneamhacht don phobal níos leithne cheana féin. Le *Forbraíochtaí Cónaithe Inbhuanaithe i Limistéir Uirbeacha, Treoirlínte d'Údaráis Phleanála* (2009), tá sé ina cheangal go bhforbrófar na láithreáin seo ar bhealach lena gcoinneofar a dtréithe oscailte agus moltar iontu gur cheart 20% d'achar an limistéir a chur i leataobh le haghaidh spás oscailte.

8.7.4 Spás Oscailte Poiblí a Sheachadadh agus Ranníocaí ina Ionad

Is é atá faoin gComhairle a dhéanamh i gcoitinne ná a chinntiú go soláthrófar spás oscailte poiblí íosta ar láithreán, laistigh den chriosú ábhartha, mar a leagtar amach faoi Thábla 8.2 Caighdeáin maidir le Spás Oscailte Poiblí.

Féadfaidh an Chomhairle, i gcúinsí áirithe agus de réir a lánrogha féin, ceadú go lonnófar eilimint de spás oscailte lasmuigh den láithreán i gcás inar mó é ná na

riachtanais íosta ar an láithreán. A mhalairt air sin, féadfaidh an Chomhairle, i gcúinsí áirithe agus de réir a lánrogha féin, ranníoc airgeadais a chinneadh in ionad an riachtanais iomláin maidir le spás oscailte poiblí, nó in ionad coda de, le haghaidh forbraíocht áirithe. Féadfaidh cásanna a bheith i gceist leis na cúinsí seo mar nach féidir riachtanais maidir le spás oscailte phoiblí

- → bheadh an spás oscailte a sholáthrófaí chomh beag nárbh inmharthana é mar gheall ar mhéid, cruth, cumraíocht nó comhthéacs an láithreáin.
- → b'fhearr a d'éascódh eilimint de sholáthar lasmuigh den láithreán leis an bhforbraíocht atá beartaithe agus d'fhágfadh sé go bhféadfaí an spás oscailte atá ann cheana a fheabhsú nó feabhsuithe a dhéanamh ar an Líonra BG atá lonnaithe i gcóngar an láithreáin.

Ríomhfar aon ranníoc in ionad spás oscailte poiblí i gcomhréir le *Scéim Ranníocaí Forbartha Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas* arna hullmhú faoi Alt 48, den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú).

PSO5 Cuspóir 4:
Éileamh go soláthrófar spás oscailte poiblí mar chuid de limistéar láithreáin forbraíochta atá beartaithe i gcomhréir leis na Caighdeáin maidir le Spás Oscailte Poiblí (caighdeáin íosta) a leagtar amach i dTábla 8.2.

Tá sé de lánrogha ag an gComhairle, maidir lena bhfuil fágtha den riachtanas spáis oscailte, chun caighdeán foriomlán 2.4ha in aghaidh 1,000 duine a chomhlíonadh, ceadú go soláthrófar nó go n-uasghrádófar páirceanna beaga, páirceanna áitiúla agus páirceanna comharsanachta lasmuigh de limistéar an láithreáin forbraíochta, faoi réir an spás oscailte nó na háiseanna a bheith ag comhlíonadh na gcaighdeán maidir le spás oscailte 'inrochtaineacht ó áiteanna cónaithe' i dtaca le gach cineál spáis oscailte phoiblí a leagtar amach i dTábla 8.1

I gcúinsí eisceachtúla i gcás nach inbhainte amach páirceanna beaga, páirceanna áitiúla ná páirceanna comharsanachta beaga a sholáthar nó a uasghrádú, tá sé de lánrogha ag an gComhairle, maidir lena bhfuil fágtha den riachtanas spáis oscailte, ceadú go soláthrófar nó go n-uasghrádófar Páirceanna Réigiúnacha, chun caighdeán foriomlán an 2.4ha in aghaidh 1,000 duine a chomhlíonadh, faoi réir an Pháirc Réigiúnach a bheith ag comhlíonadh an chaighdeáin maidir le spás oscailte 'inrochtaineacht ó áiteanna cónaithe' a leagtar amach i dTábla 8.1.

PSO5 Cuspóir 5:
Éileamh go soláthrófar spás oscailte poiblí mar chuid de limistéar láithreáin forbraíochta atá beartaithe i gcomhréir leis na Caighdeáin maidir le Spás Oscailte Poiblí (caighdeáin íosta) a leagtar amach i dTábla 8.2.

Tá sé de rogha ag an gComhairle glacadh le ranníoc airgeadais in ionad aon riachtanais atá fágtha maidir le spás oscailte chun caighdeán foriomlán an 2.4ha in aghaidh 1,000 duine a chomhlíonadh, agus an ranníoc sin á choinneáil chun páirceanna beaga, páirceanna áitiúla agus páirceanna comharsanachta a fháil nó a uasghrádú agus chun na críche sin amháin, faoi réir an spás oscailte nó na háiseanna a bheith ag comhlíonadh na gcaighdeán maidir le spás oscailte 'inrochtaineacht ó áiteanna cónaithe' i dtaca le gach cineál spáis oscailte phoiblí a shonraítear i dTábla 8.1.I gcúinsí eisceachtúla i gcás nach inbhainte amach páirceanna beaga, páirceanna áitiúla ná páirceanna comharsanachta a sholáthar nó a uasghrádú, tá sé de rogha ag an gComhairle, glacadh le ranníoc airgeadais in ionad a bhfuil fágtha den riachtanas spáis oscailte, go gceadófar soláthar nó uasghrádú Páirceanna Réigiúnacha, faoi réir an Pháirc Réigiúnach a bheith ag comhlíonadh an chaighdeáin maidir le spás oscailte 'inrochtaineacht ó áiteanna cónaithe' a shonraítear i dTábla 8.1.

I gcás ina nglacfaidh an Chomhairle le ranníocaí airgeadais in ionad spás oscailte, ríomhfar an ranníoc iomlán ar bhonn na gcostas a leagtar amach sa Scéim Ranníocaí Forbraíochta is infheidhme, le cois chostais forbraíochta an spáis oscailte.

PSO5 Cuspóir 6:
Éileamh go mbeidh na ríomhanna maidir le spás oscailte poiblí bunaithe ar ráta áitíochta 3.5 duine i gcás áitreabh ina bhfuil trí sheomra leapa nó níos mó agus 1.5 duine i gcás áitreabh ina bhfuil dhá sheomra leapa nó níos lú.

PSO5 Cuspóir 7:
Ranníoc pro rata a éileamh, faoi lánrogha an Údaráis Phleanála, in ionad spás oscailte poiblí a sholáthar i gcás nach féidir spás oscailte poiblí feidhmiúil a sholáthar ar láithreán mar gheall ar mhéid bheag, cumraíocht nó suíomh forbraíochta áirithe nó ar láithreáin ag a bhfuil níos lú ná trí aonad.

8.7.5 Spás Oscailte Poiblí

Rud atá ina eilimint bhuntábhachtach den chomhfhorbairt áite is ea spás oscailte poiblí d'ardchaighdeán a sholáthar a dhearfar, a lonnófar agus a dhéanfar a chothabháil go cuí. Ba cheart luach a bheith ag gach spás oscailte poiblí ó thaobh áineas gníomhach agus éighníomhach agus ba cheart dó féiniúlacht agus taitneamhacht limistéir a bhreisiú. Le *Forbraíochtaí Cónaithe Inbhuanaithe i Limistéir Uirbeacha, Treoirlínte d'Údaráis Áitiúla* (2009), éilítear ar Údaráis Phleanála béim níos mó a chur ar cháilíocht an spáis oscailte phoiblí.

Rochtain
Ba cheart rochtain a bheith ag gach limistéar comharsanachta ar raon spásanna oscailte poiblí foirmiúla agus neamhfhoirmiúla le haghaidh taitneamhachta, áineasa, spórt agus

súgartha. Ba chóir spásanna oscailte a dhearadh agus a shuíomh le bheith inrochtana go poiblí ag modhanna inbhuanaithe ar nós siúl, rothaíocht agus iompar poiblí ag brath ar an gcineál spás oscailte, agus a bheith inúsáidta ag áititheoirí uile an Chontae. Ba cheart pointí rochtana leordhóthanacha a sholáthar chuig spásanna oscailte go n-íoslaghdófar achair chuig na limistéir ar a bhfreastalaíonn siad. A mhéid agus is féidir, ba cheart spásanna oscailte a nascadh le chéile chun a luach ó thaobh na taitneamhachta de a mhéadú, iompar gníomhach eartarthu a spreagadh agus chun éascú le líonra an bhonneagair ghlais. Ba cheart ballaí leanúnacha agus bacainní eile idir spásanna oscailte poiblí a sheachaint.

Áiseanna Áineasa

Ba cheart spás oscailte poiblí a dhearadh chun áineas ilghnéitheach, idir ghníomhach agus éighníomach, a thairiscint a bheidh inrochtana ag cách, beag beann ar aois ná ar chumas. Ní ghlacfar le limistéir spáis oscailte theagmhasacha mar chuid de spás oscailte feidhmiúil chun críche ríomhanna. Tá rún daingean ag an gComhairle leanúint ar aghaidh le cáilíocht agus soláthar na n-áiseanna áineasa a fheabhsú go leanúnach trí Straitéis na Comhairle maidir le Páirceanna agus Spásanna Oscailte a chur chun feidhme (le teacht, 2021), *Clár Spáis do Dhéagóirí* (2021) agus *Straitéis um Pháirceanna Spórt* (2020) (agus aon straitéis a thiocfaidh ina n-ionad). Lena chois sin, faoin *gClár Spáis Súgartha* (2014-2020), sholáthair an Chomhairle spásanna súgartha nuálacha bunaithe ar an súgradh nádúrtha i bpáirceanna agus i spásanna oscailte poiblí ar fud an Chontae. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh le foráil a dhéanamh maidir leis an súgradh mar chuid de chláir amach anseo agus leanfaidh ar aghaidh freisin le bheith ag éileamh ar fhorbróirí foráil a dhéanamh maidir leis an súgradh mar chuid d'fhorbraíochtaí cónaithe agus ilchineálacha freisin.

Bonneagar Glas, Bithéagsúlacht, agus Bainistíocht Uisce Inbhuanaithe

Ba chóir páirceanna agus spásanna oscailte a bheith suite le nascadh le chéile chun conairí glasa a chruthú agus a fheidhm bhonneagar glas a mhéadú. Ba cheart crainn, fálta sceach agus sruthchúrsaí atá ann cheana a choinneáil chun suíomh nádúrtha páirceanna agus spásanna oscailte a uasmhéadú. Ba chóir don phlandú a bheith báúil do speicis dhúchasacha agus do phailneoirí. Ba cheart bainistíocht inbhuanaithe an uisce i bhfoirm ghnéithe cosúil le bogaigh lánpháirtithe thógtha, locháin, claiseanna reatha agus abhantracha a chuimsiú laistigh de spásanna oscailte poiblí agus ba cheart dóibh cur le luach na spásanna ó thaobh na taitneamhachta agus na bithéagsúlachta de (ar bhealach a oirfidh don leibhéal laistigh den ordlathas spáis oscailte phoiblí).

Rochtain

Ba cheart bearta atá báúil do dhaoine ó thaobh na haoise de agus an mhíchumais de a chuimsiú i ndearadh agus i leagan amach foriomlán spásanna oscailte poiblí, cosúil le faisnéis chuí a sholáthar, mar aon le dromchlaí oiriúnacha ar chosáin agus suíochánra ag eatraimh chuí nó cineálacha stopanna scíthe eile. Áiseanna, trealamh agus ábhair eolais a bheith inrochtain do gach éinne in ainneoin aois nó míchumas.

Sábháilteacht

Ba cheart d'úsáideoirí mothú go bhfuil spás oscailte poiblí sábháilte dóibh agus ba cheart maoirseacht leordhóthanach a bheith ann trí fhaireachán éighníomhach (m.sh. fuinneoga

lena mbreathnaítear ar an spás; cosáin, rotharbhealaí agus sráideanna a ritheann trí nó taobh leis an spás, srl.). Ba chóir páirceanna níos lú agus spásanna oscailte a bheith infheicthe ó agus inrochtan d'uimhir uasta aonaid chónaithe. Ba cheart teorainneacha, soilsiú poiblí agus plandáil a dhearadh go cúramach chun braistint slándála a chruthú agus deiseanna le haghaidh iompar míshóisialta a sheachaint. Ba cheart pointí rochtana ar pháirceanna a uasmhéadú chun an úsáid a mhéadú agus an tsábháilteacht a fheabhsú dá bharr. Ba cheart nach n-áireofaí spás oscailte sceirdiúil agus neamh-inrochtana atá déanta de stráicí caola, tailte cúil, stráicí teagmhasacha nó 'fágtha' tar éis na tógála i ndearadh aon scéim ar bith.

PSO5 Cuspóir 8:
Cinntiú go mbeidh dearadh páirceanna agus limistéir spáis oscailte phoiblí d'ardchaighdeán; suíomh taitneamhach a sholáthar, freastal ar úsáid ag daoine ar gach aois agus cumas, tacú le gníomhaíocht agus dea-shláinte is folláine ar feadh an tsaoil trí mheascán cothrom a sholáthar d'áineas gníomhach agus éighníomhach agus rochtain ar, nó amharc ar, an dúlra, trí chinntiú go mbreithneofar na nithe seo a leanas leis an dearadh:

- meascán cuí de limistéir faoi dhromchla crua agus faoi dhromchla bog a sholáthar;
- an bhithéagsúlacht agus crainn agus fálta sceach atá ann cheana a bhreisiú;
- sruthchúrsaí, gnéithe nádúrtha eile agus oidhreacht thógtha atá ann cheana a chuimsiú i ndearadh páirceanna agus spásanna oscailte de réir mar is cuí;
- plandáil nua, tréithe tírdhreacha nua agus troscán cuí láithreáin a sholáthar lena n-áirítear suíochánrá ilghnéitheach a bheidh inrochtana, dea-lonnaithe agus dea-dheartha.

PSO5 Cuspóir 9:
Cinntiú go lonnófar páirceanna agus spás oscailte poiblí go cuí laistigh den Chontae agus laistigh de láithreáin forbraíochta, chun éascú agus tacú lena ról ilfheidhmeach.

PSO5 Cuspóir 10:
Tacú agus éascú le ról buntábhachtach na bpáirceanna agus na spásanna oscailte i ndáil leis an mbonneagar glas lena n-áirítear córais dhraenála inbhuanaithe (SuDS), bainistíocht tuilte, bithéagsúlacht agus ionsú carbóin agus naisc a chur chun cinn idir spásanna oscailte poiblí agus an líonra BG níos leithne.

PSO5 Cuspóir 11:
Ról na bpáirceanna agus na spásanna oscailte a chur chun cinn maidir leis an mbithéagsúlacht agus éiceachórais a chaomhnú agus a athchóiriú de réir chuspóirí an *Phlean Gníomhaíochta Náisiúnta um Bithéagsúlacht* (2017-2021) agus an *Phlean um Pailneoirí Uile-Éireann* (2021-2025), *Phlean Gníomhaíochta um Bithéagsúlacht* (2020-2026) na Comhairle nó aon phleananna a thiocfaidh ina n-ionad. Maidir le pleananna bainistíochta aonair a fhorbairt le haghaidh páirceanna, cuirfear riachtanais na bpleananna um bithéagsúlacht agus um pailneoirí réamhluaite san áireamh agus déanfaidh siad páirt de na riachtanais bainistíochta le haghaidh na páirce. Beidh comhairliúchán le páirtithe leasmhara áitiúla san áireamh le forbairt phleananna bainistíochta aonair le haghaidh páirceanna.

PSO5 Cuspóir 12:
Cinntiú nach nglacfar le bearta SuDS atá beartaithe ach mar eilimint den spás oscailte poiblí i gcás ina mbeidh siad i bhfoirm nádúrtha agus lánpháirtithe go maith i dtírdhreach an spáis oscailte agus ag tacú le luach níos leithne ó thaobh na taitneamhachta agus na bithéagsúlachta de.

PSO5 Cuspóir 13:
Cinntiú go bhfreastalófar ar raon leathan gníomhaíochtaí áineasa agus taitneamhachta le páirceanna agus spásanna oscailte a bheidh sorochtana do gach duine sa phobal, beag beann ar aois ná ar chumas.

PSO5 Cuspóir 14:
Cinntiú go mbeidh spás oscailte poiblí agus áiseanna áineasa gaolmhara inrochtana de shiúl na gcos, ar rothar agus ar iompar poiblí, de réir mar a oireann dá suíomh laistigh den ordlathas spáis oscailte a leagtar amach i d Tábla 8.1.

PSO5 Cuspóir 15:
Tacú leis an áineas éighníomhach a fhorbairt laistigh de spásanna oscailte, cosúil le conairí siúil, soláthar suíochánra agus limistéir lena bhfreastalaítear ar thaitneamhacht éighníomhach / ar chaitheamh aimsire, agus ar nithe is inspéise ó thaobh amhairc de.

PSO5 Cuspóir 16:
Cinntiú go ndearfar páirceanna agus spásanna oscailte poiblí go cúramach mar spásanna sábháilte, trí na bearta seo a leanas a chur chun feidhme:

- → Éadanais ghníomhacha a sholáthar agus faireachán éighníomhach a uasmhéadú ó thithíocht agus / nó ó bhealaí poiblí in aice láimhe;
- → Foirgnimh a chur as an áireamh a bhfuil a gcúil nó éadain a mbeann le spásanna oscailte poiblí;
- → Aonaid ar chúinní a dhearadh ina mbeidh éadanas gníomhach;
- → Úsáid mhéadaithe a spreagadh trí rochtain fheabhsaithe agus trí cháilíocht na n-áiseanna agus
- → Ábhair na ndromchlaí agus troscán na láithreán a lonnú, a dhearadh agus a roghnú go cúramach.

PSO5 Cuspóir 17:
Cinntiú nach ndearfar limistéir theagmhasacha de spás oscailte ina gcuid de scéim atá molta i gcás nach bhfeidhmíonn na limistéir mar spás oscailte inúsáidte agus / nó nach bhfuil infheicthe go soiléir ón réimse poiblí.

PSO5 Cuspóir 18:
Cinntiú nach n-áireofar limistéir theagmhasacha de spás oscailte agus limistéir atá díreach faoi bhun línte leictreacha ardvoltais i ríomhanna maidir le spás oscailte.

8.7.6 Áiseanna Oideachais

Ba cheart do leanaí rochtain a bheith acu ar dheiseanna súgartha lasmuigh atá sábháilte, slán agus inrochtana óna n-áiteanna cónaithe. Áirítear clóis súgartha thraidisiúnta, ag a bhfuil trealamh súgartha foirmiúil, le limistéir shúgartha leanaí mar aon le spásanna súgartha nádúrtha ina bhfuil gnéithe nádúrtha lena gcuirtear súgradh neamhfhoirmiúil chun cinn. Maidir leis sin, seachadadh spásanna súgartha nádúrtha i bpáirceanna agus i spásanna oscailte le Clár Spáis Súgartha nuálach na Comhairle (2014-2020) i bpáirceanna agus i spásanna oscailte ag suíomhanna gar do limistéir chónaithe ar fud an Chontae.

Éileoidh an Chomhairle go soláthrófar limistéir shúgartha leanaí mar dhlúthchuid de dhearadh agus de sheachadadh forbraíochtaí nua cónaithe agus ilchineálacha, rud ar a dtugtar aghaidh mar chuid de phlean tírdhreacha, de réir na riachtanas íosta a leagtar amach i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht*.

PSO5 Cuspóir 19:
Tacú le soláthar limistéar súgartha foirmiúil agus neamhfhoirmiúil ina mbeidh trealamh agus áiseanna cuí, lena gcuimseofar deiseanna súgartha bunaithe ar an dúlra i gcás inar cuí, laistigh d'fhorbraíochtaí nua cónaithe agus de pháirceanna nua agus de spásanna oscailte poiblí nua, á chinntiú go bhfreastalófar ar riachtanais aoisghrúpaí difriúla lena n-áirítear leanaí óga, leanaí níos sine agus déagóirí, agus go gcuirfear cumais agus riachtanais dhifriúla san áireamh go mbeidh siad in ann súgradh a rochtain agus páirt a ghlacadh ann, agus cinntiú go gcomhlíonfaidh spásanna súgartha agus áiseanna súgartha prionsabail i dtaca le dearadh uilíoch.

PSO5 Cuspóir 20:
Cinntiú go soláthrófar limistéir shúgartha leanaí mar dhlúthchuid de dhearadh agus de sheachadadh forbraíochtaí nua cónaithe agus ilchineálacha agus go dtabharfar aghaidh orthu mar chuid de phlean tírdhreacha i gcomhréir leis na riachtanais a leagtar amach i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

PSO5 Cuspóir 21:
Athbhreithniú a dhéanamh ar bheartas súgartha na Comhairle laistigh de shaolré an Phlean Forbartha.

PSO5 Cuspóir 22:
Na hacmhainní fóillíochta agus taitneamhachta a thairgeann gach ceann de pháirceanna an Chontae a uasmhéadú trí phleananna bainistíochta a chur chun cinn lena ndéantar foráil maidir le suíomh na páirce, áiseanna áineasa agus bithéagsúlacht a fheabhsú go leanúnach.

PSO5 Cuspóir 23:
Tréithe oscailte an limistéir spáis oscailte atá ann cheana ar Chnoc na hEascrach (idir Gleanntán an tSrutháin agus Plásóga na hEascrach) a choinneáil.

PSO5 Cuspóir 24:
Go leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh le bheith ag tabhairt sheachadadh na n- áiseanna leithris i bpáirceanna chun cinn i gcomhar le seachadadh an bhonneagair thógtha i bpáirceanna agus spásanna oscailte (cosúil leis an tsamhail atá beartaithe le haghaidh Áis Idirghlúine Pháirc Thigh Motháin agus Pháirc Airlie) agus i gcomhréir le toradh aon staidéir indéantachta faoina dtabharfar i ndáil le leithris phoiblí a sholáthar.

PSO5 Cuspóir 25:
Leanúint ar aghaidh le spásanna súgartha nuálacha a sholáthar, lena n-áirítear limistéir shúgartha na gcéadfaí agus conairí súgartha, i bpáirceanna agus i spásanna oscailte ar fud an Chontae agus na tráthanna is ciúine agus is gnóthaí ag clóis súgartha na Comhairle a shainaithint agus an fhaisnéis sin a chomhroinnt ionas go mbeidh sí úsáideach do chuairteoirí chun gur féidir leo tráthanna ciúine agus clóis súgartha níos ciúine a shainaithint agus a gcuid cuairteanna a phleanáil dá réir.

PSO5 Cuspóir 26:
Tacú agus éascú le páirc chuimhneacháin a sholáthar i gcuimhne ar mharthanóirí uile na nInstitiúidí Máithreacha agus Naíonán agus Contae.

PSO5 Cuspóir 27:
Éascú le cóilíneacht beachlainne a sholáthar laistigh de Leamhcán, Baile Adaim faoi réir a lonnaithe in áit chuí agus a deartha go cuí ó thaobh na taitneamhachta poiblí de.

PSO5 Cuspóir 28:
Inrochtaineacht níos fearr a sheachadadh d'úsáideoirí cathaoireacha rothaí i bpáirceanna, i gcás na dtréithe uile (cosáin, troscán, taitneamhachtaí na gcéadfaí agus áineasa srl), lena n-áirítear seiceáil go gcomhlíonfar prionsabail i dtaca le dearadh uilíoch mar chuid den phróiseas deartha.

PSO5 SLO 1:
Talamh a shainaithint agus a chur i leataobh, lena gcinnteofar go seachadófar candam an spáis oscailte laistigh de limistéar ginearálta Pháirc Chomharsanacht an Bhurgáiste Theas mar a sainaithníodh *i bPlean Limistéir Áitiúil an Chaisleáin Nua* (2012), agus leanúint le gach modh chun sin a bhaint amach lena n-áirítear idirghníomhú réamhghníomhach le páirtithe leasmhara agus trí na hiarratais pleanála lena déanfar difear don limistéar seo a bhreithniú.

PSO5 SLO 2:
Éileamh go soláthrófar spás oscailte poiblí agus cinntiú go n-éascófar, le lonnú, leagan amach agus dearadh an spáis oscailte phoiblí, páirc spórt a sheachadadh chun éascú leis an ilúsáid laistigh de thailte an Bhóthair Bhuí sa chuid ó dheas de thailte Phlean Limistéir Áitiúil Bhaile Uí Fhoirtcheirn, i gcomhuain leis an bhforbraíocht chónaithe atá ceadaithe ar na tailte seo.

PSO5 SLO 3:
Go n-ainmneofar an limistéar ar dhá thaobh Shruth Bhaile an Fhaoitigh / Shruth Ráth Miontáin agus an Sruth féin san áireamh idir Eastát Chluain Mhór ar thaobh amháin agus Eastáit Bhán an Bhábhúin agus Dhrom Cara ar an taobh eile agus ó Bhóthar Ráth Miontáin chuig an N81, mar Pháirc Áitiúil / Spás Oscailte agus go dtabharfar tús áite i gcaitheamh shaolré an phlean d'uasghrádú athghlasú an limistéir agus do chosaint an tsruthchúrsa a ritheann tríd, lena n-áireofar úsáideanna idirghlúine an spáis cosúil le trealamh aclaíochta lasmuigh. Athghlasú an limistéir le bheith de réir chur chun feidhme Straitéis Chontae Bhaile Átha Cliath Theas maidir le Páirceannna agus Spás Oscailte.

PSO5 SLO 4:
Limistéir phobail a sholáthar do Shráidbhaile an Chaisleáin Nua agus spás chun imeachtaí pobail a reáchtáil, Plás Sráidbhaile.

8.8 Áiseanna Cúraim Sláinte

Le soláthar cúraim sláinte, cuimsítear raon seirbhísí idir lialanna liachleachtóirí ginearálta ar scála beag agus ionaid chúraim phríomhúil agus ospidéil. Rud atá ina chuid lárnach d'fhís Shláintecare (clár an Rialtais chun seirbhísí sláinte agus cúraim shóisialta a athrú ó bhonn) is ea gluaiseacht chuig a oiread cúraim agus is féidir a sholáthar a chóngaraí do áiteanna cónaithe daoine agus is féidir, ionas nár cheart go mbeadh ar dhaoine dul chuig an ospidéal ach i gcás ina mbeidh fíor- riachtanas dosheachanta leis.

Le *Tuarascáil na Roinne Sláinte i dtaca le Dul Chun Cinn maidir le hIonaid Chúraim Phríomhúi*l (2019), deirtear go bhfuil 'Is saintréith shainithe d'áiteanna tarraingteacha, rathúla agus iomaíocha é rochtain ar raon seirbhísí sláinte ardchaighdeáin, ar aon dul le Cúram Sláinte agus i gcoibhneas le scála réigiúin, cathrach, baile, comharsanachta nó pobail'. Tá córas cúraim sláinte na hÉireann dírithe ar an soláthar ospidéil agus ní oireann sé do na hathruithe atá ag teacht ar phróifíl dhéimeagrafach agus ar riachtanais sláinte na tíre, ina maireann daoine níos faide ach ina bhfuil fadhbeanna ainsealacha níos forleithne. Maidir le hIonaid Chúraim Phríomhúil (ICP), tá sé d'aidhm leo cúram lánpháirtithe a sheachadadh trí aon phointe rochtana amháin a sholáthar don duine, agus trí chomhordú agus trí chomhoibriú níos dlúithe a éascú idir lucht oibre gairmiúil sláinte as disciplíní difriúla.

Le Foireann an Ionaid Chúraim Phríomhúil, is é liachleachtas ginearálta, altranas sláinte poiblí, teiripe shaothair, fisiteiripe agus teiripe urlabhra agus theanga a bhíonn i gceist léi de ghnáth, lena dtacaítear le daonraí ina bhfuil thart faoi 7,000-10,000

duine. Treoraítear soláthar na nIonad ag Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) lena hanailís ar riachtanais agus tugtar tús áite do limistéir dhíothachta uirbí agus tuaithe ó thaobh na forbartha de. Tá aidhmeanna cosúil leis sin i *gClár Lánpháirtithe FSS do Dhaoine Scothaosta* go sonrach do dhaoine scothaosta agus féachtar leis gluaiseacht ar shiúl ó shealanna san ospidéal go dtí cúram leanúnach agus fadtéarmach a chóngaraí d'áit chónaithe duine agus is féidir. Tá Ciste Comhtháthaithe Sláintecare ag tacú le tionscadail lena gcabhraítear le daoine scothaosta rochtain ar a thuilleadh cúraim ina bpobal, trína liachleachtóir ginearálta, a nIonad Sláinte Áitiúil, a nIonad Cúraim Phríomhúil, nó ó sheirbhísí sláinte agus cúraim shóisialta eile agus ó sheirbhísí pobail agus dheonacha eile. Le *Sláintecare,* díríonn na tionscadail ar chúram a thabhairt don duine agus ar sheirbhísí a cheangal idir ospidéil agus sa phobal, ionas gur féidir le daoine fanacht sláintiúil ina bpobail a fhaide agus is féidir.

Ospidéal mór náisiúnta is ea Ospidéal Ollscoile Thamhlachta laistigh d'ionad bhaile Thamhlachta. Ospidéal oiliúna atá ann atá ina chomhpháirtí acadúil le Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath. Rinneadh leathnú suntasach ar an ospidéal ó 2016 agus is é ceann de na hionaid satailíte é le haghaidh Ospidéal Náisiúnta na Leanaí.

Déanfar tograí a bhaineann le háiseanna sláinte a mheasúnú ar a bhfiúntais féin ach ba cheart dóibh ordlathas áitíochta an Chontae a léiriú maidir le suíomh agus scála. Ar dheireadh, tá soláthar na seirbhísí cúraim sláinte i gContae Bhaile Átha Cliath Theas d'fhreagracht ar FSS.

Polasaí PSO6: Áiseanna Cúraim Sláinte
Tacú le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) ina haidhm rochtain a sholáthar ar raon seirbhísí sláinte d'ardchaighdeán, ar aon dul le Sláintecare agus i gcoibhneas le scála gach lonnaíochta agus pobail, agus éascú le gníomhaireachtaí reachtúla agus deonacha eile, agus leis an earnáil phríobháideach chun áiseanna agus seirbhísí sláinte a sholáthar, lena n-áirítear córas an chúraim ospidéil agus soláthar áiseanna cúraim phríomhúil pobalbhunaithe a oirfidh do mhéid agus do scála gach lonnaíochta.
PSO6 Cuspóir 1: Éascú le cúram pobalbhunaithe a fhorbairt lena n-áirítear ionaid chúraim sláinte phríomhúil, ospidéil, clinicí, agus áiseanna chun freastal ar riachtanais shonracha daonra atá ag dul in aois i limistéir uirbeacha chuí i gcomhréir le croístraitéis an Phlean Forbartha agus na straitéise lonnaíochta, i gcomhréir le RPO 9.23 den SRSE.
PSO6 Cuspóir 2: Áiseanna cúraim sláinte ar scála cuí a chur chun cinn, le soláthar i bpobail nua ar bhonn céimnithe agus i gcomhar le seachadadh na tithíochta, i gcomhréir le ceanglais chéimniúcháin na bPleananna Limistéir Áitiúil agus na Scéimeanna Pleanála ceadaithe agus i suíomhanna a bheidh inrochtana ag daoine ar iompar poiblí, de shiúl na gcos agus ar an rothar.

PSO6 Cuspóir 3:
Tacú le háiseanna cúraim sláinte a bheidh scálaithe go cuí a sholáthar laistigh de lonnaíochtaí atá ann cheana, i suíomhanna a bheidh inrochtana ag daoine ar iompar poiblí agus le bonneagar sábháilte siúil agus rothaíochta.

PSO6 Cuspóir 4:
Tacú le háiseanna cúraim sláinte phríomhúil a sholáthar le gníomhaireachtaí ábhartha, i gcomhréir leis an gcaighdeán go mbeidh aon áis amháin ann in aghaidh 7,00010,000 duine mar atá sainaitheanta ag FSS agus ag an Roinn Sláinte.

PSO6 Cuspóir 5:
Idirchaidreamh a dhéanamh le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte agus le gach comhlacht ábhartha chun tacaíocht, cur chun cinn agus mhealladh a dhéanamh ar DT ionchasach, Fiaclóireacht, Cógaslann agus gach seirbhís leighis riachtanach eile, chun lonnú laistigh de SDZs Bhaile Adaim agus Chluain Buirís, chun freastal go práinneach ar éilimh bhunúsacha chúram sláinte atá ag fás sa cheantar pobail.

PSO6 SLO 1:
Idirghníomhú le páirtithe leasmhara agus imscrúdú a dhéanamh ar an bhféidearthacht cóiríocht do sheanóirí a sholáthar ar láithreán Ionad Sláinte Ráth Cúil (struchtúr faoi chosaint RPS 316), á chinntiú go mbeidh aon fhorbraíocht amach anseo cuí, agus lánaird á tabhairt ar shuíomh agus ar shláine an struchtúir faoi chosaint, ar lonnú an láithreáin laistigh de Limistéar Caomhantais Ailtireachta Ráth Cúil, agus ar thaitneamhachtaí na tithíochta atá taobh leis agus ar úsáideanna eile talún.

8.9 Áiseanna Cúraim agus Oideachais Luath-Óige

Tacaíonn Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas le bonneagar cúraim leanaí agus oideachais luath-óige inrochtana d'ardchaighdeán a fhorbairt ar bhealach inbhuanaithe sa Chontae. Glactar leis go gcuimsítear cúram lánlae, áiseanna seisiúnacha agus seirbhísí iarscoile le háiseanna cúraim leanaí.

Leis na *Treoirlínte d'Údaráis Phleanála maidir le hÁiseanna Cúraim Leanaí, Roinn Comhshaoil, Oidhreachta & Rialtais Áitiúil* (2001), táthar ar son ról réamhghníomhach a bheith ag an Údarás Pleanála maidir le soláthar méadaithe cúraim leanaí a chur chun cinn. Cosúil leis sin, le Litir Chiorclán PL 3 / 2016 (An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil, 2016), tugtar de chomhairle d'Údaráis Phleanála dlús a chur le hiarratais phleanála le haghaidh áiseanna cúraim leanaí chun eascú leis an earnáil cúraim leanaí a leathnú mar fhreagairt ar leathnú na Scéime Cúraim agus Oideachais Luath-óige (SCOL) in 2016. Ar mhaithe le pobail inbhuanaithe a chothú, cuirtear chun cinn leis na Treoirlínte maidir le hÁiseanna Cúraim Leanaí soláthar na n-áiseanna cúraim leanaí ag suíomhanna oiriúnacha lena n-áirítear limistéir chónaithe, ionaid fostaíochta, forais oideachais, ionaid bhaile, sráidbhaile, cheantair agus áitiúla, agus i limistéir atá áisiúil ó thaobh iompar poiblí de.

Bíonn sé deacair measúnú a dhéanamh ar riachtanais chúraim leanaí réamhscoile ar bhonn fadtéarmach mar gheall ar a mbíonn i gceist leis an éileamh agus é ag éabhlóidiú le himeacht aimsire bunaithe ar fhachtóirí cosúil le próifíl daonra limistéir,

coinníollacha an mhargaidh, beartas an rialtais agus leibhéal na hidirghabhála ón stát. Dá ainneoin sin, aithnítear go bhfuil gá le soláthar pleanáilte i bpobail nua mar nach bhfuil aon bhonneagar ann faoi láthair. Féachfaidh Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas le soláthar bonneagair inrochtana d'ardchaighdeán a sholáthar ag suíomhanna cuí trí riachtanais bunaithe ar limistéir i bpobail nua a chomhcheangal le soláthar a threoraítear de réir an mhargaidh i limistéir atá níos fadbhunaithe. Éascófar le cúram leanaí agus oideachas luath-óige ar scála beag laistigh de limistéir chónaithe i gcás inar féidir chun chun taitneamhacht chónaithe a chosaint ó thionchair fhéideartha lena n-áirítear torann, trácht agus saincheisteanna ó thaobh páircéala de.

Polasaí PSO7: Áiseanna Cúraim Leanaí
Tacú agus éascú le háiseanna inrochtana d'ardchaighdeán a sholáthar ag suíomhanna oiriúnacha laistigh den Chontae i gcomhairle le Coiste Cúraim Leanaí an Chontae.
PSO7 Cuspóir 1: Tacú agus éascú le háiseanna cúraim leanaí a sholáthar ar shuíomhanna dea-lonnaithe laistigh de nó gar do limistéir fhoirgnithe atá ann cheana, lena n-áirítear láithreáin atá in aice le láithreáin scoile, agus laistigh de limistéir fostaíochta mar a bhfuil an timpeallacht cuí, agus foráil á déanamh chun iompar inbhuanaithe a spreagadh, i gcomhréir le CBN 31 den NPF.
PSO7 Cuspóir 2: Éileamh go soláthrófar áiseanna cúraim leanaí cuí mar chuid bhunriachtanach d'fhorbraíochtaí nua cónaithe i gcomhréir le forálacha na *dTreoirlinte d'Údaráis Phleanála maidir le hÁiseanna Cúraim Leanaí* (2001) nó aon treoirlínte a thiocfaidh ina n-ionad, nó de réir mar a éilíonn an tÚdarás Pleanála. Moltar leis na Treoirlínte go mbeidh aon áis amháin le haghaidh cúraim leanaí ann, ina mbeidh 20 áit ar a laghad le haghaidh gach 75 aonad i gcomhair forbraíochtaí nua cónaithe, agus go dtabharfar údar le haon athrú ar an gcaighdeán sin ag féachaint d'fhachtóirí cosúil le cineál na n- aonad cónaithe, an phróifíl dhéimeagrafach atá ag teacht chun cinn agus infhaighteacht seirbhísí cúraim leanaí atá sa chóngar cheana féin.
PSO7 Cuspóir 3: Éileamh go soláthrófar áiseanna leanaí i bpobail nua i gcomhar le seachadadh na forbraíochta cónaithe, agus, i gcás inarb infheidhme Plean Limistéir Áitiúil nó Scéim Pleanála, i gcomhréir le ceanglais chéimniúcháin an phlean / na scéime sin.
PSO7 Cuspóir 4: Tacú le hinfheistíocht i bhforbairt inbhuanaithe sheirbhísí cúraim leanaí an Chontae mar dhlúthchuid de sholáthar an bhonneagair shóisialta, lena n-áirítear tacaíocht don Scéim Cúraim Leanaí Inacmhainne; lena gcinnteofar cáilíocht agus soláthar áiseanna cúraim leanaí leordhóthanacha; agus tacaíocht do thionscnaimh faoi Straitéis Luath-óige tras- Rialtais, i gcomhréir le RPO 9.20 den SRSE.

PSO7 Cuspóir 5:
Tacú le háiseanna cúraim leanaí ar scála beag a sholáthar i limistéir chónaithe faoi réir na gcoimircí cuí chun taitneamhachtaí an limistéir a chosaint, ag féachaint do thruaillliú ó thorann agus trácht is páirceáil a bhainistiú.

PSO7 Cuspóir 6:
Tacaíocht a thabhairt do sholáthar saoráidí cúram leanaí laistigh d'fhoirgnimh phobail nó comhlonnaithe leo, ar nós ionaid phobail agus scoileanna.

8.10 Bunscoileanna agus Lar-Bhunscoileanna

Tá ról lárnach ag áiseanna oideachais le himirt maidir le pobail inbhuanaithe chothroma a fhorbairt. Is ar an Roinn Oideachais agus Scileanna (ROS) atá an fhreagracht as áiseanna agus seirbhísí oideachais a sheachadadh. D'oibrigh an Chomhairle go dlúth le ROS ó 2012 faoi Mheabhrán Tuisceana (MT) a comhaontaíodh go náisiúnta, chun láithreáin a shainaithint agus a fháil ar bhonn réamhghníomhach le haghaidh bunscoileanna nua agus iar-bhunscoileanna nua agus chun tacú le Clár Tógála Scoileanna na Roinne. Déantar foráil leis an gClár Tógála Scoileanna reatha maidir le hinfheistíocht shuntasach i bhfoirgnimh scoile faoi Thionscadal Éireann 2040 agus leanfaidh sé ar aghaidh le scoileanna a sholáthar sa Chontae.

I rith na tréimhse 2016-2020, tógadh na scoileanna seo a leanas:

Tábla 8.3: Bunscoileanna agus Iar-Bhunscoileanna a tógadh idir 2016 -2021

Ainm Scoile	Cineál Scoile	Suíomh	Limistéar Comharsanachta
Scoil Náisiúnta Phobail Leamhcáin	Bunscoil	An Grífín, Leamhcán	Leamhcán / Baile Adaim, Baile Phámar
Scoil Speisialta Ospidéal Stewarts	Bunscoil	Baile Gadaí, Leamhcán	Leamhcán / Baile Adaim, Baile Phámar
Scoil Náisiúnta Ag Foghlaim le Chéile Iarthar na Cathrach	Bunscoil	Lána Bhaile Uí Fhoirtcheirn	Iarthar na Cathrach / Ráth Cúil / Teach Sagard / An Caisleán Nua
Scoil Náisiúnta Phobail Iarthar na Cathrach & Theach Sagard	Bunscoil	Lána Bhaile Uí Fhoirtcheirn	Iarthar na Cathrach/Ráth Cúil / Teach Sagard / An Caisleán Nua
Scoil Aoife, Iarthar na Cathrach	Bunscoil	Iarthar na Cathrach	Iarthar na Cathrach / Ráth Cúil / Teach Sagard / An Caisleán Nua
Scoil Chaitlín Maude	Bunscoil	Coillte Leamháin	Tamhlacht
Coláiste Pobail Choill an Rí	Iar-Bhunscoil	Coill an Rí	Tamhlacht
Scoil Náisiúnta Ag Foghlaim le Chéile Theach na Giúise	Bunscoil	Teach na Giúise	Teach Mealóg, Baile Bhailcín, Ráth Fearnáin, Teach na Giúise
Gaelscoil na Giuise	Bunscoil	Teach na Giúise	Teach Mealóg, Baile Bhailcín, Ráth Fearnáin, Teach na Giúise

Le cois na naoi scoil nua a tógadh, deonaíodh cead pleanála le haghaidh trí scoil nua eile agus le haghaidh leathnuithe ar dhá scoil déag atá ann cheana.

Sainaithníonn an Roinn Oideachais agus Scileanna an gá le scoileanna nua trí athbhreithniú déimeagrafach ar fud na tíre, lena n-úsáidtear Córas Faisnéise Geografaí (le sonraí ón bPríomh-Oifig Staidrimh, OSI agus ón Roinn Coimirce Sóisialaí i dteannta na mbunachar sonraí atá ag an ROS féin). Sainaithnítear suíomhanna mar a dtiocfaidh brú ó thaobh áiteanna breise bunscoile agus iar-bhunscoile de chun cinn agus freastalaítear ar an ngá sin le scoileanna nua nó le leathnú ar scoileanna atá ann cheana. Leanfaidh an Roinn Oideachais agus Scileanna ar aghaidh le monatóireacht ar athruithe déimeagrafacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas ar bhonn leanúnach. Lena chois sin, bhí idirghníomhaíocht fhorleathan ag an gComhairle leis an Roinn, mar chuid d'ullmhú an Phlean seo, chun gá le scoil a shainaithint i ngach limistéar comharsanachta bunaithe ar an bhfás ar an daonra a sainaithníodh sa chroístraitéis. Ina chuid den idirghníomhaíocht sin, bhí athbhreithniú ar áirithintí scoile ar léarscáileanna Phlean Forbartha 2016 agus laistigh de PLÁnna chun a dhéanamh amach cibé acu ar cheart iad a choinneáil mar chuid den Phlean seo agus ar ghá measúnú, bunaithe ar an gcroístraitéis, ar cibé acu an mbeadh gá le scoileanna nua. Léirítear é sin sna cuspóirí atá laistigh de léarscáileanna an Phlean Forbartha agus

sainaithnítear i gCaibidil 12: *Ár gComharsanachtaí iad freisin.*

Leanfaidh an t-éileamh ar sholáthar scoileanna le hullmhú aon PLÁnna, Scéimeanna Pleanála Chrios Forbartha Straitéisí agus aon chreataí / mháistirphleananna a threorú.

8.10.1 Scoileanna Uirbeacha

I limistéir fhoirgnithe, mar a mbíonn talamh tearc, ní feidir láithreáin mhóra a fháil i gcónaí le haghaidh foirgneamh scoile. Sna cásanna sin, féadfar roinnt eilimintí riachtanacha le haghaidh scoile a sholáthar lasmuigh den láithreán (m.sh. áiseanna spóirt, spás taitneamhachtaí, páirceáil, srl.) agus cé go mb'fhéidir gurbh inghlactha é sin ar bhonn a shocrófar de réir láithreáin, ní mór a léiriú go soiléir le tograí dá leithéid conas agus cá háit a dhéanfar na riachtanais sin a sheachadadh. B'fhéidir, i gcás láithreán atá níos lú, go mbeidh gá le foirgneamh scoile ilstórach (i.e. os cionn dhá stór) agus b'fhéidir gurbh fhéidir, faoi réir lonnú agus dearadh d'ardchaighdeán, na hachair eatarthu, mar gheall ar chineál na n-úsáideanna agus na forbraíochta atá timpeall orthu, a laghdú. B'fhéidir gur chuí freisin caighdeáin a laghdú cosúil le háiseanna páirceála agus tuirlingthe i limistéir fhoirgnithe mar a bhfuil dea-rochtain ar iompar poiblí, mar a bhfuil dlúis níos airde ó thaobh na forbraíochta cónaithe de agus mar a bhfuil dea-áiseanna siúil agus rothaíochta.

8.10.2 Pleananna Taistil

Tugann sonraí maidir comhroinnt an mhóid taistil le haghaidh an Chontae go n-úsáidtear an gluaisteán príobháideach le haghaidh an iomarca turas gearr chun na scoile. Tá scóip nach beag ann le haistriú chuig a bheith ag siúl agus ag rothaíocht toisc go mbeidh formhór na ndaltaí agus na scoláirí ina gcónaí laistigh d'achar réasúnta gearr ó scoil. Beidh go leor tairbhí dearfacha i gceist le haistriú dá leithéid lena n-áirítear daonra níos gníomhaí agus níos sláintiúla, laghdú ar phlódú tráchta agus ar thruailliú ó cháithníní, méadú ar an tsábháilteacht ar bhóithre, agus laghdú ar astaíochtaí gáis cheaptha teasa agus tionchar dearfach dá thoradh sin ar an athrú aeráide. Cuirfidh an Chomhairle bearta chun feidhme chun na hathruithe seo a spreagadh.

Áireofar leo siúd a chinntiú go lonnófar scoileanna nua, a mhéid agus is féidir, ar bhealach lena gcuirfear siúl agus rothaíocht chun cinn mar aon le rochtain ar iompar poiblí. Tabharfar tús áite don siúl agus don rothaíocht chun na scoile trí bhonneagar a sholáthar lena n-áirítear rotharbhealaí sábháilte agus cosáin shábháilte mar aon le scéimeanna tréscaoilteachta feabhsaithe trí chlár *Rothaíochta Bhaile Átha Cliath Theas* agus trí thionscnaimh eile dá leithéid. Ag céim an deartha, féachfaidh an Chomhairle lena chinntiú go gcuimseofar an tréscaoilteacht agus an nascthacht leis an limistéar máguaird laistigh de láithreáin scoile trí phointí rochtana leordhóthanacha a sholáthar, go háirithe do choisithe agus do rothaithe agus stóráil shlán leordhóthanach le haghaidh rothar a sholáthar i ngach scoil. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh le bheith ag oibriú le scoileanna atá ann cheana agus agus le scoileanna nua chun cion na ndaltaí agus na scoláirí a bhíonn ag siúl agus ag rothaíocht a mhéadú trí thionscnaimh cosúil leis na tionscadail 'Scoileanna Glasa' agus 'Sráideanna Scoile' a chur chun cinn.

Polasaí PSO8: Bunscoileanna agus Lar-Bhunscoileanna

Beartas PSO8(a):
Oibriú i gcomhar leis an Roinn Oideachais agus Scileanna chun tacú le soláthar bunscoileanna agus iar-bhunscoileanna sa Chontae agus chun an soláthar sin a chur chun cinn chun riachtanais oideachais ilghnéitheacha atá ag pobail a léiriú.

Beartas PSO8(b):
Idirghníomhú leis an Roinn Oideachais agus Scileanna agus tacú le Clár Tógála Scoileanna na Roinne trí láithreáin a shainaithint go gníomhach le haghaidh bunscoileanna agus iar-bhunscoileanna ag suíomhanna oiriúnacha, bunaithe ar riachtanais réamh-mheasta.

Beartas PSO8(c):
Athbhreithniú a dhéanamh ar sholáthar láithreán scoile sa Phlean Forbartha, tar éis torthaí iomlána Dhaonáireamh 2022 a fhoilsiú, crostagairt a dhéanamh le leithdháiltí méid ranga atá in úsáid le linn na tréimhse atá i gceist, dul i dteagmháil leis an Roinn Oideachais, na baill tofa agus trí aighneachtaí ó pháirtithe leasmhara oideachais agus an pobal i gcoitinne, chun a chinntiú go n-aithnítear agus go soláthraítear riachtanais soláthair scoile atá cruinn agus leordhóthanach do bhunscoileanna agus iar-bhunscoileanna ag láithreacha oiriúnacha.

PSO8 Cuspóir 1:
Láithreáin le haghaidh an tsoláthair bhunscoileanna agus iar-bhunscoileanna i limistéir atá i mbéal forbartha a chur in áirithe agus a shainaithint go luath tríd an bPlean Forbartha, na Pleananna Limistéir Áitiúil, Scéimeanna Pleanála agus máistirphleananna, i gcomhairle leis an Roinn Oideachais agus Scileanna agus cinntiú go mbeidh láithreáin ainmnithe ar mhéid leordhóthanach agus in áiteanna a bheidh inrochtana do agus báúil le rothaithe agus coisithe, i gcomhréir le CBN 31 den NPF agus RPO 9.21 den SRSE.

PSO8 Cuspóir 2:
Éascú le scoileanna nua a fhorbairt, le hathfhorbairt scoileanna atá ann cheana agus le leathnuithe atá pleanáilte mar chuid de Chlár Tógála Scoileanna an Rialtais.

PSO8 Cuspóir 3:
A éileamh go soláthrófar scoileanna i bpobail nua ar bhonn céimneach i gcomhthráth le soláthar forbartha cónaithe, mura n-iarrann an Roinn Oideachais a mhalairt agus go gcuireann sí fianaise ar fáil don Chomhairle agus do na comhaltaí tofa gur féidir le scoileanna atá ann cheana freastal ar riachtanais trí shíntí más gá. Éileamh go soláthrófar scoileanna i bpobail nua ar bhonn céimnithe i gcomhar le seachadadh forbraíochta cónaithe, i gcomhréir le riachtanais chéimniúcháin na bPleananna Limistéir Áitiúil agus na Scéimeanna Pleanála nó de réir mar a bheidh riachtanach ar bhealaí eile.

PSO8 Cuspóir 4:
Tacú agus éascú le leathnú a dhéanamh ar áiseanna scoileanna atá ann cheana, bunaithe ar riachtanais shainaitheanta, faoi réir coimircí cuí i ndáil le taisteal sábháilte chun na scoile, bainistíocht tráchta agus taitneamhachtaí an limistéir.

PSO8 Cuspóir 5:
Samhail maidir le scoileanna uirbeacha laistigh de limistéir fhoirgnithe an Chontae a chur chun cinn, i gcás inar féidir rochtain ar áiseanna lasmuigh den láithreán, lena n-áirítear le haghaidh spóirt, áineasa agus

PSO8 Cuspóir 6:
Cinntiú go ndearfar agus go lonnófar scoileanna nua chun siúl agus rothaíocht agus rochtain ar iompar poiblí a chur chun cinn, trí na bearta seo a leanas a chur chun feidhme:

- → Cinntiú go mbeidh láithreáin scoileanna i suíomhanna atá lárnach agus inrochtana do na pobail ar a bhfreastalaíonn siad;
- → Bonneagar a sholáthar lena n-áirítear rotharbhealaí sábháilte agus cosáin shábháilte;
- → Plean bainistíochta soghluaisteachta a éileamh le haghaidh gach scoil nua lena dtabharfar tús áite do mhodhanna taistil ghníomhaigh agus don iompar poiblí;
- → Bearta a chuimsiú, chun siúl agus rothaíocht a chur chun cinn, i gcéim an deartha lena n-áirítear an tréscaoilteacht agus an nascthacht leis an limistéar máguaird trí phointí rochtana leordhóthanacha a sholáthar le haghaidh coisithe agus rothaithe;
- → Soláthar stórála sláine leordhóthanaí le haghaidh rothar a chinntiú;
- → Oibriú le scoileanna atá ann cheana agus le scoileanna nua chun cion na ndaltaí agus na scoláirí a bhíonn ag siúl agus ag rothaíocht a mhéadú trí thionscnaimh a chur chun cinn cosúil leis na tionscadail 'Scoileanna Glasa' agus 'Sráideanna Sábháilte'. (Féach Caibidil 7: *Gluaiseacht Inbhuanaithe*);
- → Bearta a thabhairt isteach lena dtacófaí le seirbhísí méadaithe busanna chun cur ar chumas a thuilleadh daltaí agus scoláirí taisteal chun na scoile ar iompar poiblí.

PSO8 Cuspóir 7:
Éascú le páirceáil don fhoireann agus do thuismitheoirí a sholáthar mar aon le limistéir thuirlingthe le haghaidh scoileanna nua, mar chuid de phlean bainistíochta soghluaisteachta agus chuige sin amháin, i gcás ina bhfuil gá léirithe agus mar ar tugadh tús áite do mhodhanna taistil ghníomhaigh (siúl agus rothaíocht) agus d'iompar poiblí, ag féachaint do thaitneamhacht áiteanna cónaithe in aice láimhe a chosaint.

PSO8 Cuspóir 8:
Scéimeanna a chur chun cinn agus a thacú lena n-éascaítear úsáid chomhroinnte áiseanna scoile, go háirithe ag céim na pleanála, amhail hallaí spóirt, cúirteanna liathróide agus páirceanna uile-aimsire d'úsáid an phobail lasmuigh d'uaireanta scoile agus chun tacú le comhshuíomh áiseanna cúraim leanaí réamhscoile agus iarscoile ar fhorbairtí nua bunscoile agus chun é seo a chur chun cinn trí úsáid a bhaint as beartas bainistíochta agus úinéireachta talún na Comhairle. (Féach freisin Beartas PSO4 Cuspóir 4).

PSO8 Cuspóir 9:
Tacú le háiseanna spórt leordhóthanacha faoi dhíon agus lasmuigh a sholáthar le haghaidh gach scoil nua agus scoil atá ann cheana sa Chontae, bunaithe ar ghá sainaitheanta agus ar aon dul le daonra na scoile.

PSO8 Cuspóir 10:
Úsáid áiseanna poiblí spóirt ag scoileanna uirbeacha a chur chun cinn agus a thacú, le linn uaireanta scoile, nuair is féidir, agus gan laghdú a dhéanamh ar an ngá atá le háiseanna eile laistigh de thalamh na scoile a d'fhéadfaí a roinnt leis an bpobal lasmuigh d'uaireanta scoile de réir Cuspóir 8 de chuid PSO8.

PSO8 Cuspóir 11:
Forbairt oideachais an champais a chur chun cinn agus tacú léi, nuair is féidir.

PSO8 Cuspóir 12:
Iniúchadh a dhéanamh leis an Roinn Oideachais ar an bhféidearthacht sraith léarscáilithe GIS a fhorbairt de gach suíomh scoile sa Chontae.

PSO8 SLO 1:
Láithreán a shainaithint chun iar-bhunscoil nua a lonnú go cuí laistigh de Limistéir Chomharsanachta Iarthar na Cathrach / Bhaile Sagard / Ráth Cúil / an Chaisleáin Nua chun foráil a dhéanamh maidir leis na riachtanais a shainaithin an Roinn Oideachais agus Scileanna le haghaidh an cheantair.

8.11 Áiseanna Ardoideachais agus Breisoideachais

Aithníonn an Chomhairle tábhacht ról an ardoideachais agus an bhreisoideachais i dtaca le foráil a dhéanamh maidir le folláine eacnamaíoch agus shóisialta dhaonra an Chontae.

Soláthraítear ardoideachas sa Chontae ag campas Thamhlachta Ollscoil Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath (TU Bhaile Átha Cliath). Tá TU Bhaile Átha Cliath ar thús cadhnaíochta maidir le disciplíní Eolaíochta, Teicneolaíochta, Innealtóireachta agus Matamaitice agus soláthraíonn raon eispéireas foghlama eile i gcúrsaí gnó, na meán, na n-ealaíon cócaireachta agus na n-ealaíon digiteach. Tacaíonn TU Bhaile Átha Cliath leis an bhfoghlaim ar feadh an tsaoil agus is é an soláthraí is mó é d'oideachas páirtaimseartha in Éirinn. Cothaíonn an campas gníomhaíocht dhuaisbhuaiteach ó thaobh an aistrithe teicneolaíochta agus na gníomhaíochta gorlainne gnó de agus tá comhpháirtíochtaí idirnáisiúnta láidre forbartha aige lena soláthraítear deiseanna maidir le cláir mhalartaithe mac léinn agus foirne, mórthionscadail chomhoibre taighde, agus deiseanna fostaíochta (féach freisin Caibidil 9: *Forbairt Eacnamaíochta agus Fostaíocht).*

Le plean straitéiseach TU Bhaile Átha Cliath, dírítear ar thrí cholún, mar atá, Daoine, Plainéad agus Comhpháirtíocht, arb é Príomhsprioc Forbartha Inbhuanaithe de chuid na Náisiún Aontaithe ó thaobh an 'Oideachais d'Ardchaighdeán' de atá mar bhonn agus mar thaca dó. Tá deiseanna ann freisin go bhforbróidh TU Bhaile Átha Cliath naisc straitéiseacha le seirbhísí agus le tionscail sa Chontae lena n-áirítear Ionad Nuálaíochta Thamhlachta atá pleanáilte, agus go dtiocfaidh sé chun bheith ina mhol mór ardoideachais.

Tá go leor ionad breisoideachais / oideachais aosaigh lonnaithe ar fud an Chontae, lena n- áirítear Solas, an Líonra Náisiúnta Foghlama agus Ógtheagmháil, lena dtairgtear raon leathan cúrsaí agus cáilíochtaí i gcomhar le chéile.

Beartas PSO9: Áiseanna Ardoideachais agus Breisoideachais
Tacú le forbairt agus soláthar leanúnach an ardoideachais agus an bhreisoideachais sa Chontae, agus Tamhlacht a fhorbairt mar mhol le haghaidh an oideachais, an chomhoibrithe agus na fostaíochta chun a thuilleadh deiseanna a sholáthar do lucht oibre an Chontae.
PSO9 Cuspóir 1: Tacú le ról na nInstitiúidí Ardoideachais agus na mBord Oideachais agus Oiliúna ó thaobh aghaidh a thabhairt ar easnaimh scileanna agus ar riachtanais foghlama ar feadh an tsaoil sa Chontae, i gcomhréir le CBN 31 den NPF agus RPO 9.22 den SRSE.
PSO9 Cuspóir 2: Éascú leis an gcomhoibriú agus é a spreagadh idir cnuasaigh ghnó agus fostaíochta agus le Campas Thamhlachta TU Bhaile Átha Cliath chun taighde agus nuálaíocht a ghríosadh agus deiseanna fostaíochta a mhéadú.
PSO9 Cuspóir 3: Tacú agus éascú le forbairt áiseanna ardoideachais agus breisoideachais atá ann cheana agus foráil a dhéanamh maidir le háiseanna nua, lena n-áirítear seirbhísí for-rochtana chun inniúlachtaí sa nuálaíocht a fhorbairt.
PSO9 Cuspóir 4: Forbairt Thamhlachta a chur chun cinn mar ionad le haghaidh oideachais agus na fostaíochta agus éascú leis an bhforbairt sin.
PSO9 Cuspóir 5: Cnuasú seirbhísí agus áiseanna a bhaineann le hoideachas, atá gar d'áiseanna ardoideachais atá ann cheana, a chur chun cinn.
PSO9 Cuspóir 6: Éascú leis an tréscaoilteacht mhéadaithe idir Campas Thamhlachta TU Bhaile Átha Cliath agus leis na limistéir fostaíochta, chónaithe agus ilchineálacha mháguairde.

PSO9 Cuspóir 7:
Soláthar seirbhísí óige a chur chun cinn i gcás gur de chineál iad lena dtacaítear le daoine óga atá faoi mhíbuntáiste agus lena ndírítear orthu agus lena bhfeabhsaítear a n-infhostaitheacht, i gcomhréir le RPO 9.20 den SRSE, mar aon le deiseanna neamhfhoirmiúla oideachais agus oiliúna a sholáthar laistigh den Chontae, i gcomhréir leis an LECP.

PSO9 Cuspóir 8:
I gcomhar leis na soláthraithe oideachais ábhartha, imscrúdú a dhéanamh ar an ngá le campas nua ollscoile laistigh de limistéir bhóthar an Náis agus tacú le Campas Ollscoile Bhaile Átha Cliath Theas, é a chur chun cinn agus éascú leis laistigh de Chreatphlean Bhóthar an Náis nó d'aon phlean a thiocfaidh ina dhiaidh i gcás ina sainaithneofaí gá dá leithéid.

8.12 Leabharlann

Saibhríonn leabharlanna an caighdeán beatha sa Chontae trí rochtain ar raon leathan eolais, faisnéise, teicneolaíochta, cultúir agus oidhreachta a chur chun cinn. Tá *Plean Forbartha Leabharlann Bhaile Átha Cliath Theas* (2018-2022) *oscailte duitse* agus tá sé mar bhonn agus mar thaca ag croíthéamaí na Comhairle maidir le cuimsiú sóisialta, comhoibriú, folláine, rannpháirtíocht saoránach agus a ról mar rannchuidiú suntasach le fás agus forbairt eacnamaíoch.

Tá cúig leabharlann bhrainse ann laistigh de Chontae Bhaile Átha Cliath Theas faoi láthair. Tá siad seo lonnaithe i dTamhlacht (Leabharlann an Chontae), Bhaile Uí Ruáin, Leamhcán, Cluain Dolcáin agus Cluain Dolcáin Thuaidh (NCL), mar aon le leabharlanna páirtaimseartha ag Mol Digiteach Leabharlann Bhaile Phámar agus ag áis Chúram Stewart.

Beartas PSO10: Leabharlanna

Seirbhís leabharlainne poiblí a sholáthar a bheidh nuálach agus fócasaithe ar an bpobal, dóibh uile a chónaíonn, a oibríonn agus a dhéanann staidéir i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.

PSO10 Cuspóir 1:
Tacú le forbairt sheirbhísí leabharlainne an Chontae agus le cur chun feidhme na bpríomhchuspóirí, mar a leagtar amach in *Oscailte Duit – Plean Forbartha Leabharlainne Bhaile Átha Cliath Theas* (2018-2022) nó in aon cháipéis a thiocfaidh ina ionad.

PSO10 Cuspóir 2:
Tacú le seirbhís leabharlainne nua a sheachadadh i bpurláin Ráth Cúil, chun freastal ar riachtanais an daonra atá ag dul i méid.

PSO10 Cuspóir 3: Tacú le seachadadh seirbhíse leabharlainne nua in mBaile Adaim i gcomhréir leis an straitéis chéimniúcháin a leagadh amach i Scéim Pleanála an Chreasa Forbartha Straitéisí.
PSO10 Cuspóir 4: Tacú le seachadadh seirbhíse leabharlainne nua i limistéar larthar na Cathrach chun freastal ar riachtanais an daonra atá ag dul i méid, faoi réir aon athbhreithniú ar an Straitéis Leabharlainne.
PSO10 Cuspóir 5: Soláthar a dhéanamh do leabharlann phoiblí chun freastal ar phobail Bhaile Uí Chuilinn, Chnoc Lín agus Teach na Giúise atá ag fás agus spás cathartha laistigh chun freastal ar riachtanais idirghlúine na bpobal áitiúil lena n-áirítear spás léirithe agus taispeántais, spóirt laistigh agus úsáid ealaíne, cultúrtha agus áineasa.

8.13 Áiseanna Ealaíon agus Cultúir

Áirítear leis an mbonneagar ealaíon agus cultúir atá ann cheana i gContae Bhaile Átha Cliath Theas amharclanna, ionaid cheoil, spásanna taibhithe, iarsmalanna agus spásanna imeachtaí lasmuigh. Imríonn Tamhlacht, mar Bhaile an Chontae, ról tábhachtach mar ionad le haghaidh ealaíon agus cultúir agus is é an suíomh le haghaidh amharclann an Civic agus ionad ealaíon Red Rua é.

Tá dhá spás taibhithe ag amharclann an Civic, caifé, agus dhá spás sa limistéar forhalla a úsáidtear mar dhánlanna go minic. Le cois na drámaíochta, tairgeann an t-ionad clár ilghnéitheach lena n-áirítear ceol, damhsa, ceoldráma agus coiméide. Spás ealaíne comhaimseartha is ea Rua Red atá ina áit le haghaidh dánlainne, amharclainne / pictiúrlainne, stiúideo damhsa, seomra comhdhála, áiseanna taifeadta, seomraí ceoil, stiúdeonna ealaíontóra, agus caifé.

Tá go leor iarsmalann sa Chontae freisin lena n-áirítear Ionad Idirghníomhach Cuairteoirí Chloigtheach Chluain Dolcáin, Músaem na bPiarsach, Caisleán Ráth Fearnáin, agus Músaem Aerchór na hÉireann, Bhaile Dhónaill.

Tacaíonn an Chomhairle le forbairt na n-ealaíon ar leibhéal áitiúil agus déanann a dícheall chun deiseanna a sholáthar dóibh siúd ar fad a chónaíonn agus a oibríonn sa Chontae agus a thugann cuairt air chun idirghníomhú leis na healaíona ar leibhéil dhifriúla.

Déanfar foráil leis sin maidir le seirbhís ealaíon a fhorbairt a bheidh ionchuimsitheach, inrochtana agus inbhuanaithe do phobail an Chontae tríd an Straitéis Forbartha na hEalaíona Chontae Bhaile Átha Cliath Theas Comhoibriú trasna na dtionscal ealaíon, oidhreachta agus cruthaitheach is ea *Straitéis Chontae Bhaile Átha Cliath Theas maidir le Cultúr agus Cruthaitheacht* (2018-2022) chun rannpháirtíocht an phobail a bhreisiú agus tacaíocht a sholáthar d'ealaíontóirí agus do lucht na n-ealaíon. Forbrófar agus tabharfar isteach tionscnaimh nua chun na cláir atá ann cheana a láidriú agus chun borradh a chur faoi ról ríthábhachtach an bhonneagair ealaíon agus chultúir laistigh den Chontae.

Saibhríonn an ealaín phoiblí carachtar na timpeallachta tógtha agus an réimse poiblí ar bhealach cruthaitheach agus nuálach. Rannchuidíonn sí freisin le sainiúlacht limistéir agus cuirtear braistint féiniúlachta chun cinn léi lenar féidir cabhrú le pobail ilghnéitheacha a imeascadh i gcomharsanachtaí atá ann cheana agus i gcomharsanachtaí nua araon. Spreagfaidh agus tacóidh an Chomhairle le tograí chun ealaín phoiblí a chruthú agus a shuiteáil in áiteanna poiblí oiriúnacha agus inrochtana. Éileofar ar fhorbraíochtaí móra píosa ealaíne poiblí nó dealbh nó gné ailtireachta a sholáthar a dhearfar i gcomhairle leis an gComhairle.

Tacóidh an Chomhairle leis an scéim 'Céatadán ar son na hEalaíne', tionscnamh fadbhunaithe de chuid an rialtais lenar féidir 1% de chostas aon fhorbraíochta caipitil, bonneagair agus tógála, a mhaoinítear go poiblí, a leithdháileadh ar choimisiúnú saothair ealaíne.

Beartas PSO11: Áiseanna Ealaíon agus Cultúir
Éascú agus tacú le forbairt leanúnach na n-ealaíon agus an chultúir laistigh den Chontae.
PSO11 Cuspóir 1: Féachaint oibriú le gach páirtí leasmhar chun comhionannas rochtana ar sheirbhísí ealaíon agus cultúir a chur chun cinn mar aon le hidirghníomhaíocht leo agus chun athghiniúint uirbeach agus tuaithe a chur chun cinn a bheidh faoi stiúir cultúir agus na hoidreachta, i gcomhréir le RPO 9.25 den SRSE.
PSO11 Cuspóir 2: Tacú le scéim 'Céatadán ar son na nEalaíne' de chuid an rialtais le haghaidh forbraíochtaí caipitil, bonneagair agus tógála a mhaoinítear go poiblí.

PSO11 Cuspóir 3:
Éileamh ar fhorbraíochtaí nua tráchtála ar mhéid is mó ná 5,000 sq m, i gcás forbraíocht neamhchónaithe, agus os cionn 500 aonad i gcás forbraíocht chónaithe, go gcuimseofar gné ealaíne fisiciúla ina cuid den scéim chun an timpeallacht thógtha / réimse poiblí a fheabhsú, agus d'fhéadfadh gnéithe d'ardchaighdeán laistigh den timpeallacht / tírdhreachú a bheith san áireamh leis sin, i gcomhaontú leis an gComhairle, agus cuireadh a thabhairt d'ealaíontóirí áitiúla chun páirt a ghlacadh ann i gcás inar cuí trí chomórtas oscailte.

PSO11 Cuspóir 4:
Éascú le forbairt leanúnach na n-áiseanna ealaíon agus cultúir ar fud an Chontae agus tacú le cuspóirí *Straitéis Ealaíon Bhaile Átha Cliath Theas* (2022-2026) agus *Straitéis Bhaile Átha Cliath Theas maidir le Cultúr agus Cruthaitheacht* (2018-2022) agus na straitéisí sin a chur chun feidhme, mar aon le haon phlean agus straitéis a thiocfaidh ina n-ionad.

PSO11 Cuspóir 5:
Cinntiú go mbeidh áiseanna ealaíon agus cultúir inrochtana do gach duine den phobal.

PSO11 Cuspóir 6:
Leanúint le forbairt Ionad Oidhreachta i Sráidbhaile Thamhlachta le linn shaolré an Phlean Forbartha Contae.

PSO11 Cuspóir 7:
Tacú leis na healaíona agus le cultúr trí éascú le grúpaí pobail úsáid a bhaint as áitreabh neamhshealbhaithe nó neamhúsáidte de chuid na Comhairle le haghaidh taispeántas, léirithe agus úsáideanna eile a bhaineann leis na healaíona pobail, i gcás inarb oiriúnach.

PSO11 Cuspóir 8:
Staidéar indéantachta a ullmhú chun an Bonneagar Ealaíon agus Cultúir laistigh den Chontae a fhorbairt, agus naisc iompair á gcur san áireamh.

PSO11 Cuspóir 9:
Forbairt Ionad Oidhreachta i limistéar Shráidbhaile Leamhcáin a shaothrú.

8.14 Áiteanna Adhartha

Aithníonn Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas tábhacht na n-ionad adhartha agus ilchreidmheach chun freastal ar riachtanais ilghnéitheacha chreidimh agus chultúir atá ag daonra an Chontae. Mar gheall ar na tionchair ó thaobh torainn agus trácht de a d'fhéadfadh a bheith ag baint le foirgneamh a úsáid mar áit adhartha poiblí nó teagaisc chreidimh, tá sé tábhachtach go lonnófar áiteanna adhartha agus úsáideanna gaolmhara ar bhealach nach rachaidh i bhfeidhm go diúltach ar thaitneamhacht chónaithe nó ar thaitneamhacht eile.

Beartas PSO12: Áiteanna Adhartha
Tacú agus éascú le forbairt áiteanna adhartha agus áiseanna ilchreidmheacha ag suíomhanna oiriúnacha laistigh den Chontae.
PSO12 Cuspóir 1: Tacú agus éascú le forbairt áiteanna adhartha agus ilchreidmheacha ag suíomhanna cuí, cosúil le háiteanna i mbailte móra, sráidbhailte, áiteanna ceantair agus áitiúla nó suíomhanna oiriúnacha eile mar nach rachaidh siad i bhfeidhm go diúltach ar thaitneamhachtaí atá ann cheana.

8.15 Reiligí

Bíonn Údaráis Áitiúla freagrach as a chinntiú go mbíonn áiseanna adhlactha leordhóthanacha ann, lena n-áirítear tailte a fháil le haghaidh áiseanna dá leithéid i gcás inar gá. Is féidir leis an earnáil phríobháideach reiligí agus créamatóiriamaí a sholáthar freisin. Mar gheall ar an méadú ar líon na bpobal creidimh sa Chontae, ba cheart riachtanais adhlactha na bpobal ilchreidmheach agus neamhreiligiúnach a chur san áireamh freisin maidir le háiseanna dá leithéid.

Le cúig bliana anuas, leathnaíodh Reilig an Chaisleáin Nua agus tá reilig phríobháideach á forbairt gar do Reilig na hEascrach i Leamhcán faoi láthair. Leathnófar Reilig Bhóthar na Bruíne le linn thréimhse an Phlean Forbartha.

Beartas PSO13: Reiligí
Éascú le forbairt inbhuanaithe na reiligí agus na gcréamatóiriamaí chun freastal ar riachtanais an Chontae.
PSO13 Cuspóir 1: Éascú le forbairt reiligí nua nó leathnaithe, lena n-áirítear reiligí glasa, éicireiligí, agus créamatóiriamaí, agus aird á tabhairt ar roghanna pobal ilchreidmheach agus neamhreiligiúnach, ag suíomhanna oiriúnacha sa Chontae, faoi réir coimircí cuí maidir le cúrsaí comhshaoil, agus tionchair ó thaobh torainn agus trách ta de.

8.16 Stáisiún Dóiteáin

Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh le bheith comhoibriú le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath maidir leis an tseirbhís dóiteáin laistigh de Réigiún Bhaile Átha Cliath a fhorbairt agus a uasghrádu. Soláthrófar Stáisiún Dóiteáin nua i dtailte Chrios Forbartha Straitéisí Chluain Buiríosa chun freastal ar riachtanais an daonra atá ag dul i méid.

Beartas PSO14: Stáisiún Dóiteáin
Comhoibriú le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath maidir le maidir leis an tseirbhís dóiteáin laistigh de Réigiún Bhaile Átha Cliath a fhorbairt agus a uasghrádu.

PSO14 Cuspóir 1:
Tacú agus éascú le forbairt seirbhíse éifeachtúla dóiteáin i Réigiún Bhaile Átha Cliath, i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus láithreáin a chur in áirithe chun stáisiún dóiteáin a sholáthar i gcás ina shainaithneoidh Briogáid Dóiteáin Bhaile Átha Cliath gá a bheith ann.

PSO14 Cuspóir 2:
Stáisiún dóiteáin nua a sholáthar ar thailte atá sainaitheanta i gCrios Forbartha Straitéisí Chluain Buiríosa.

8.17 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide

Foinse Gáis Tí Ghlais (GHGanna)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
Aeráide Is ó na foinsí seo a leanas go príomha a eascraíonn GCTanna ó **Bhonneagar Pobail agus Spáis Oscailte Phoiblí**: → Foirgnimh phobail a théamh agus a fhuarú le breoslaí iontaise a úsáid; → Turais i ngluaisteáin chuig foirgnimh phobail agus spás oscailte poiblí agus uathu le breoslaí iontaise a úsáid.	Tá beartais agus cuspóirí sa Phlean Forbartha lena gcuirtear bearta chun cinn a bhfuil sé de phoitéinseal acu an tionchar ar an aeráid a laghdú ó thaobh foráil a dhéanamh maidir le **Bhonneagar Pobail agus Spáis Oscailte Phoiblí**, mar seo a leanas: → Páirceanna, spás oscailte agus bonneagar pobail a sholáthar faoi fhad siúil de phobail agus agus ar bhealaí iompair phoiblí; → Siúl agus rothaíocht a chur chun cinn mar aon le húsáid iompair phoiblí trí bhearta bainistíochta tréscaoilteachta agus soghluaisteachta; → Comhlonnú agus comhroinnt áiseanna pobail chun úsáid éifeachtúil a mhéadú agus turais a laghdú; → Cumhacht a fhoinsiú ó athnuaiteáin cosúil le fuinneamh gaoithe agus gréine; → Teicneolaíochtaí fuinnimh mhalartaigh a úsáid cosúil le teaschaidéi; → Tionscadail um théamh ceantair a chur i bhfeidhm ar bhonn céimneach; → Lonnú, suíomh, agus dearadh chun maolú aeráide agus oiriúnú aeráide a chur chun cinn, m.sh. leas a bhaint as sochar gréine; → Crainn bhreise agus speicis bhreise phailneoirí a chur agus réimeanna bainistíochta a oiriúnú i bpáirceanna agus i spásanna oscailte poiblí chun tuilleadh limistéar fiáine a cheadú as a dtiocfaidh méadú ar an gceapadh carbóin.

Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíochta

Fís

Bunús eacnamaíoch láidir agus acmhainneach a chruthú a sholáthraíonn deiseanna leathnaithe le haghaidh fostaíochta chomh maith le caighdeán maith beatha a éascú in áiteanna spleodracha tarraingteacha chun cónaí, obair, cuairt a thabhairt orthu agus infheistíocht a dhéanamh iontu.

9.0 Réamhrá

Tá dúshlán roimh an bPlean Forbartha freagairt go réamhghníomhach ar chúinsí agus athléimneacht agus neart ionsuite a éascú d'eacnamaíocht an Chontae trí sholáthar a dhéanamh d'áiteanna mealltacha le hobair agus bonn leathan fostaíochta.

Ullmhaítear Plean Forbartha 2022-2028 laistigh de thréimhse síorathrú eacnamaíoch suntasach. Tá an neamhchinnteacht domhanda méadaithe a bhain le hionradh na Rúise ar an Úcráin i bhFeabhra 2022, tar éis athbhreithniú beag a dhéanamh ar réamhaisnéis na hInstitiúide um Thaighde Eacnamaíochta agus Sóisialta (ESRI) in Earrach 2022. Cé go n-aithnítear rioscaí míbhuntáistí suntasacha don airgeadas poiblí mar gheall ar an ngéarchéim gheopholaitiúil agus boilsciú níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis, meastar go bhfuil geilleagar na hÉireann in ann téarnamh láidir a dhéanamh de réir mar a théann an bhagairt ó COVID-19 i léig. Tá sé tuartha ag an ESRI go dtiocfaidh méadú 5 faoin gcéad ar éileamh baile leasaithe in 2022. Tá an ráta dífhostaíochta ag dul i bhfeabhas i gcónaí, nuair a ardaíodh srianta Covid go 5.2% i bhFeabhra 2022 ón leibhéal íseal réamh-COVID de 4.7 faoin gcéad i bhFeabhra 2020.

Tugann an chaibidil seo breac-chuntas ar chreat leathan spásúil d'fhiontar agus d'fhostaíocht lena n-áirítear straitéis mhiondíola an Chontae. Sainaithnítear earnálacha féideartha fáis, agus cuirtear beartais san áireamh chun earnálacha atá níos déine ó thaobh saothair de a spreagadh, fás dlúth a chur chun cinn in áiteanna iomchuí, agus ag an am céanna a aithint go bhfuil gá le geilleagar leathanbhunaithe, ionchuimsitheach agus acmhainneach sa Chontae.

9.0.1 Comhthéacs an Bheartais Pleanála

Caithfidh beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith i gcomhréir le chéile leis an mbeartas pleanála náisiúnta agus réigiúnach mar atá leagtha amach sa Chreat Pleanála Náisiúnta (2018) (National Planning Framework- NPF) agus sa Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (2019) (RSES). Lorgaíonn Toradh Straitéiseach Náisiúnta 5 den NPF geilleagar láidir don tír le tacaíocht ó fhiontar, nuálaíocht agus scileanna. Aithnítear go mbraitheann sé seo ar áiteanna a chruthú ar féidir leo fiontar agus nuálaíochtaí a fhás agus infheistíocht agus tallann a mhealladh. Ar an dóigh chéanna, féachann Toradh Straitéiseach 3 le geilleagair agus pobail tuaithe neartaithe.

Ar leibhéal náisiúnta, tá sé de chuspóir 'cathracha, bailte agus sráidbhailte de gach cineál agus scála a athghiniúint agus a athnuachan mar shócmhainní comhshaoil, a fhéadfaidh freastal ar róil agus feidhmeanna athraitheacha, daonra cónaithe méadaithe agus gníomhaíocht fostaíochta agus leibhéil fheabhsaithe taitneamhachta agus dearaidh, in ord tionchar agus tacaíocht inbhuanaithe a thabhairt dá gceantar máguaird '. Beidh sé seo ag éirí níos ábhartha de réir mar a leanann treochtaí sna hearnálacha miondíola agus eile ag athrú, agus tá ceantair uirbeacha ag iarraidh iad féin a athinsint ar bhealaí éagsúla. Tá áit an mhaoinithe faoin gCiste Athghiniúna agus Forbartha Tuaithe agus Uirbí chun cur chuige oiriúnaithe a chur i bhfeidhm i leith na forbartha leagtha amach i gCuspóir Beartais Náisiúnta 7. Bhí Contae Bhaile Átha Cliath Theas chun tosaigh agus an mheicníocht mhaoinithe seo á úsáid chun an leas is fearr a bhaint as SDZ Chluain Buiríosa agus Bhaile Adaim agus limistéar athghiniúna

Bhóthar an Náis.

Tá príomhréimsí fostaíochta straitéiseacha do Bhaile Átha Cliath Theas sa RSES. Tá siad seo dírithe ar Pháirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí agus ar na limistéir athghiniúna i dTamhlacht (Baile Cook) agus i limistéar Chreat Straitéiseach Imeall na Cathrach / Imeall na Cathrach. Tacaíonn an RSES freisin le Pleananna Eacnamaíocha agus Pobail Áitiúla (LECP) na nÚdarás Áitiúil a chur i bhfeidhm, i gcomhar le Coistí Forbartha Áitiúla agus Eacnamaíocha (LCDCanna), chomh maith le beartais phleanála spásúlachta a úsáid. Féachann sé seo le líon na ndaoine atá i (nó i riosca) mbochtaineacht agus eisiamh sóisialta sa Réigiún a laghdú. Déanfar athbhreithniú ar LECP Chontae Bhaile Átha Cliath Theas le linn an Plean Forbartha seo a ullmhú agus leanfar le cur chuige comhordaithe i leith beartais agus gníomhartha sa dá phlean.
Is iomaí cuspóir beartais náisiúnta agus réigiunach ábhartha eile atá ann. Déantar tagairt dóibh seo de réir líon i mbeartais agus i gcuspóirí an Phlean Forbartha aonair, tugtar breac- chuntas orthu go hiomlán in Aguisín 7.

D'fhoilsigh an Roinn Gnó, Fiontar agus Nuálaíochta *Enterprise 2025 Renewed* in 2018 agus, ag aithint na suaití éagsúla atá ann cheana agus a d'fhéadfadh a bheith ann laistigh den gheilleagar, díríonn sé ar an ngá atá le hathléimneacht agus an gá le hathrú a luathú. In éineacht le Tionscadal Éireann 2040 agus an RSES, leagann sé síos creat cuimsitheach do bheartas eacnamaíoch don Phlean Forbartha Contae.

9.0.2 Forbairt Eacnamaíochta agus Gníomhaíocht Aeráide

Is ábhair imní lárnacha beartais iad an t-athrú aeráide, forbairt inbhuanaithe agus an geilleagar glas don phobal idirnáisiúnta agus náisiúnta, ar ról lárnach é do straitéis an GFT (IDA) agus Fiontar Éireann. Toradh straitéiseach náisiúnta de chuid an NPF is ea an t-aistriú go sochaí ísealcharbóin agus acmhainneach aeráide. Mar rún, tá sé ríthábhachtach go dtuigeann an Plean Forbartha a ról i seachadadh an gheilleagair ghlais. Baineann an cur chuige dlúthfháis a ghlactar sa Phlean Forbartha seo, agus an cumas atá aige cuidiú le spriocanna gníomhaíochta aeráide a bhaint amach ar leibhéal áitiúil agus náisiúnta, ní amháin maidir le forbairt chónaithe ach le forbairt eacnamaíoch sa Chontae freisin.

Is ionann úsáidí a bhaineann le fostaíocht agus forbairt eacnamaíoch agus 1,300 heicteár de thalamh criosaithe sa Chontae, ní chuimsíonn sé seo an raon leathan gnólachtaí tráchtála agus miondíola a thugann beatha dár mbailte agus sráidbhailte. Beidh tionchar suntasach ag a chinntiú go gcuirfimid an fhostaíocht cheart san áit cheart, ag tógáil ar shoghluaisteacht inbhuanaithe agus an poitéinseal le haghaidh taistil ghníomhaigh ar bhaint amach spriocanna gníomhaíochta aeráide.

Tagann foinse na nGás Ceaptha Teasa (GHGanna) go bunúsach ó na hearnálacha tionsclaíocha agus tráchtála ó na gníomhaíochtaí agus na próisis a úsáidtear sa phróiseas monaraíochta. Ina measc seo, tá astaíochtaí dócháin a thagann ó ghníomhaíochtaí tionsclaíocha agus tráchtála, lena n-áirítear próisis a úsáidtear i dtáirgeadh bia agus deochanna. Chomh maith leis sin, úsáidtear breoslaí iontaise chun foirgnimh thionsclaíocha agus thráchtála a théamh agus a fhuarú. Is féidir gnóthachain atá tíosach ar fhuinneamh a bhaint amach san earnáil seo trí dhearadh nuálach, teicneolaíocht ísealcharbóin, Teas agus Cumhacht Comhcheangailte

(Combined Heat and Power- CHP) a úsáid agus téamh ceantair agus tionscadail fuinnimh in- athnuaite eile a rolladh amach. Ina theannta sin, éilíonn forbairt inbhuanaithe go mbeidh ár straitéis eacnamaíoch athléimneach, inoiriúnaithe agus nuálaíoch.

9.0.3 Áit a dhéanamh

Tá taighde déanta ag an GFT agus an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil le blianta beaga anuas aibhsithe ag an ról atá ag comhfhorbairt áite maidir le tarraingteacht na hÉireann d'infheisteoirí a fheabhsú. Tá sé tábhachtach timpeallachtaí uirbeacha a chruthú a thairgeann caighdeán saoil mhaith chun ligean d'infheisteoirí an tallann atá riachtanach chun tacú lena mbunú agus lena bhfás a mhealladh agus a choinneáil. Tugann comhfhorbairt áite an deis idirdhealú a dhéanamh idir Éire agus Contae Bhaile Átha Cliath Theas ó áiteanna eile trí cheantair uirbeacha tarraingteacha beoga a sholáthar chun cónaí agus obair iontu.

Is minic a thagraítear do chomhfhorbairt áite i gcomhthéacs na forbartha cónaithe. Mar sin féin, ba cheart an coincheap comhfhorbairt áite a chomhtháthú go hiomlán le gach forbairt. Ní miste a rá go bhféadfadh ról lárnach a bheith ag ár ngnólachtaí, oifigí agus stórais agus na suíomhanna ar a bhfuil siad i gcruthú áiteanna tarraingteacha i bpobail níos leithne. D'fhéadfadh go gcuirfeadh na spásanna seo le cearnóga uirbeacha nó leis an réimse poiblí, nó i gceantair stórais níos traidisiúnta, d'fhéadfadh go mbeadh an cumas ag an láithreán iomlán cur le conair bhonneagair éiceolaíoch nó ghlais thábhachtach. Tá beagnach 108,000 duine fostaithe i ngnólachtaí agus i bhfiontair ar fud ár gcontae. D'fhéadfaí agus ba chóir an lá oibre a rith in áit a bhfuil mothú láidir pobail agus nascachta ann seachas a bheith ina cheann scríbe. Mar an gcéanna, is gá tacú le hathruithe atá ag teacht chun cinn ar chleachtais oibre mar obair bhaile nó obair ó mhoil, i dtimpeallacht tharraingteach, áitiúil agus insroichte.

9.0.4 Beartas Uileghabhálach

Polasaí FEF1: Uileghabhálach
Tacú le fás inbhuanaithe fiontraíochta agus fostaíochta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas agus aitheantas a thabhairt do ról an Chontae i réigiún Bhaile Átha Cliath mar thiománaí an fháis eacnamaíoch
FEF1 Cuspóir 1: Geilleagar láidir, uilechuimsitheach agus acmhainneach a chumasú a dtacaíonn fiontar, nuálaíocht agus scileanna leis trí áiteanna a chruthú a fhéadann fiontar agus nuálaíocht a chothú agus infheistíocht agus tallann a mhealladh, i gcomhréir le Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta 4, 5 agus 6 den NPF.

FEF1 Cuspóir 2:
Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach Chathrach Bhaile Átha Cliath (MASP) a fhorbairt agus tacú leis trí fhás sna réimsí forbartha straitéisí agus fostaíochta aitheanta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, mar chuid d'fhás Réigiún Bhaile Átha Cliath go scála agus cáilíocht leordhóthanach chun dul san iomaíocht go hidirnáisiúnta agus chun a bheith ina dtiománaithe d'fhás, infheistíocht agus rath náisiúnta agus réigiúnach atá comhsheasmhach le NSO 5 den NPF.

FEF1 Cuspóir 3:
A chinntiú go bhfuil soláthar leordhóthanach tailte criosaithe agus seirbhísithe ag láithreacha oiriúnacha chun freastal ar raon cineálacha forbartha fiontraíochta agus fostaíochta chomh maith le fás dlúth a chur chun cinn tríd an gcomhtháthú idir fostaíocht, tithíocht agus iompar a neartú.

FEF1 Cuspóir 4:
Tacú le cur i bhfeidhm Straitéis Eacnamaíochta SRSE chun deis eacnamaíoch a chruthú chun geilleagair áitiúla agus tuaithe a éagsúlú agus poist ar ardchaighdeán a chruthú, chun réigiún inbhuanaithe, iomaíoch, uilechuimsitheach agus achmhainneach a bhaint amach, trí chur chun cinn;

- → Speisialtóireacht Chliste do thionscal, gníomhaireachtaí fiontar, Ard-Institiúidí Oideachais, pobail agus geallsealbhóirí;
- → Cnuasú: Daingne eacnamaíocha a chruthú, a chothabháil nó a uasghrádú in éiceachóras moltach gnó;
- → Fás Ordaithe a léiríonn na láithreacha fostaíochta straitéiseacha aitheanta laistigh den Chontae;
- → Bonn leathan, athléimneach, eacnamaíoch.

FEF1 Cuspóir 5:
Tacú le cur i bhfeidhm Phlean Straitéiseach an Cheantair Chathrach chun tacú leis na cuspóirí do Chonair an Iardheiscirt agus an cheantair laistigh den M50 ag an:

- → Ardteicneolaíocht, déantúsaíocht agus taighde agus forbairt a chur chun cinn i bPáirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí agus Citywest.
- → Treisiú tailte tionsclaíocha agus forbairt úsáide measctha ag Bóthar an Náis / Baile an Mhóta agus i Lár Bhaile Thamhlachta / Bhaile an Chócaigh agus inbhuanaitheacht na ngnólachtaí agus na fostaíochta atá ann cheana a chinntiú.

FEF1 Cuspóir 6:
A chinntiú go gcuirtear forbairt eacnamaíoch agus fiontar ar fáil ar bhealach a éascaíonn laghdú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa trí thacú agus cur chun cinn na mbeart seo a leanas:

- Méadú ar dhlúis fostaíochta laistigh d'achar siúil pobail agus ar bhealaí iompair phoiblí;
- Siúlóid agus rothaíocht a chur chun cinn agus úsáid iompair phoiblí trí bhearta bainistíochta um thréscaoilteacht agus soghluaisteacht mhéadaithe laistigh agus lasmuigh de limistéir fostaíochta;
- Foinsiú cumhachta ó théamh ceantair agus in-athnuaite, lena n-áirítear fuinneamh gaoithe agus gréine.
- Plandáil agus tírdhreachú crann dúchasach breise ar chriosanna fiontar agus láithreáin forbartha atá ann cheana agus atá beartaithe chun cabhrú le ceapadh carbóin, cur le líonra bonneagair ghlais an Chontae agus comhfhorbairt áite ardchaighdeáin a chur chun cinn.

FEF1 Cuspóir 7:
Cur chuige comhordaithe a chinntiú maidir le beartas agus cuspóirí atá sa Phlean Forbartha Contae agus sa Phlean Eacnamaíoch agus Pobail Áitiúil.

9.1 Fostaíocht i gContae Bhaile Átha Cliath Theas

Tá bonn láidir agus éagsúil eacnamaíochta ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas. Tá 6,975 eintiteas gnó sa Chontae (GeoDirectory Q2 2022) agus bhí 84,6271 [1]post acu le linn aimsir Dhaonáireamh 2016 (Sonraí Crios san Áit Oibre san POS). Is iad miondíol, iompar agus dáileadh, tionscal agus déantúsaíocht, seirbhísí gairmiúla agus airgeadais, míochaine agus cógaisíochta na príomh-earnálacha eacnamaíocha sa Chontae. Faoi láthair, tá 1,352 heicteár talún criosaithe go sonrach le haghaidh úsáide fostaíochta sa Chontae, tá meastachán ann freisin de 624 heicteár de shuíomhanna neamhfhorbartha. Ina theannta sin, tá 425 heicteár talún criosaithe le haghaidh athghiniúna dírithe ar Bhaile an Chócaigh i dTamhlacht agus ar limistéar Bhóthar an Náis / Bhaile an Mhóta. Trasnaíonn an limistéar deireanach sin thar an teorainn riaracháin isteach i gCathair Bhaile Átha Cliath. Tá sé ar cheann de na ceantair athghiniúna is mó san Eoraip agus beidh sé faoi réir Comhphlean Creata idir an dá údarás áitiúil.

Is príomhghné den gheilleagar áitiúil iad fostaíocht mheasctha, lena n-áirítear seirbhísí agus miondíol, agus léirítear iad le criosanna úsáide measctha inár n- ionaid uirbeacha éagsúla. Tá gníomhaíocht eacnamaíoch dírithe ar thailte fiontar agus lárionaid uirbeacha den chuid is mó le roinnt braislí eacnamaíocha inaitheanta:

- Tá Campas Gnó Citywest agus Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí nua-aimseartha páirceanna gnó atá suite in iarthar an Chontae. Tá sé de chumas acu tionscail ar mhórscála a bhfuil tábhacht réigiúnach, náisiúnta agus idirnáisiúnta leo a mhealladh, mar gheall ar an infhaighteacht méideanna móra plota, bonneagair

1 Foinse: EMRA - Tuarascáil Bonnlíne Fianaise Socheacnamaíoch, ar fáil ag: https://emra.ie/dubh/wp-content/uploads/2017/12/EMRA-Economy-and-Employment.pdf

agus timpeallachtaí corparáideacha i stíl páirce. Mheall na ceantair seo líon suntasach corparáidí náisiúnta agus ilnáisiúnta náisiúnta gormshlise. Rinneadh infheistíocht shuntasach le dhá fhiche bliain anuas i mbonneagar agus i seirbhísí chun tacú leis na réimsí eacnamaíocha seo. Aithnítear Páirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí sa PSLC mar réimse forbartha straitéisí chun déantúsaíocht, taighde agus forbairt ardteicneolaíochta a chur chun cinn.

- Is campais mhóra tionsclaíocha iad Páirceanna Gnó Ghrianóige agus Aeradróim ag Ráth Cúil / An Caisleán Nua, Eastát Tionscail Chluain Dolcáin agus Eastát Tionsclaíochta Fonthill, a chuimsíonn meascán d'áiseanna trádstórála agus déantúsaíochta den chuid is mó, a sholáthraíonn acmhainneacht do phoist nua nó d'aon díláithriú post ó thailte Bóthar an Náis nó Thalla REGEN sna blianta amach romhainn. Féadann eastáit tionsclaíocha níos lú eile ar fud an Chontae spás a thairiscint le haghaidh fostaíochta ar feadh shaolré an phlean.
- Tá Lár Bhaile Thamhlachta, an Baile Contae, tagtha chun cinn le dhá fhiche bliain anuas mar ionad le haghaidh úsáidí cathartha agus institiúideacha, chomh maith le seirbhísí miondíola agus fáilteachais. Chomh maith leis seo, tá sé ina óstach ar roinnt institiúidí móra lena n-áirítear Ospidéal Thamhlachta, Ollscoil Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath (Campas Thamhlachta), ceanncheathrú Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus ceannoifig Bhord Oideachais agus Oiliúna Bhaile Átha Cliath agus Dhún Laoghaire (ar a dtugtaí VEC tráth). Soláthraíonn na heastáit thionsclaíocha éagsúla raon fostaíochta sa cheantar díreach. Féachfaidh an Chomhairle le seasamh Tamhlacht a neartú mar lárionad uirbeach a bhfuil tábhacht réigiúnach leis. Tá acmhainneacht shuntasach ag Tamhlacht maidir le hathghiniúint, dírithe ar Bhaile an Chócaigh, agus glacadh le plean ceantair áitiúil in 2020, ag léiriú a shuíomh d'fhás straitéiseach a sainaithníodh sa PSLC.
- Is ceantar tionsclaíoch níos sine é Bóthar an Náis / Baile an Mhóintigh atá aitheanta sa PSLC mar cheann de na réimsí straitéiseacha d'fhás úsáide measctha sa Chontae. Aibhsíonn an phróifíl fostaíochta atá ann cheana don réimse seo den Chontae 'Trádáil Mórdhíola / Miondíola' arb ionann é agus 40.4% de na fostaithe iomlána, agus 21.6% de na fostaithe iomlána is ea 'Faisnéis agus Cumarsáid, Airgeadas'. Tá máistirphlean á fhorbairt d'fhorbairt fhadtéarmach thailte REGEN ar Bhóthar an Náis agus in aice le Cathair Bhaile Átha Cliath.
- Tá ról lárnach le himirt ag Campas TU Bhaile Átha Cliath-Thamhlachta mar an phríomhinstitiúid ardoideachais i gContae Bhaile Átha Cliath Theas, le breis agus 7,000 mac léinn. Tá sé ionchorpraithe anois in Ollscoil Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath, agus síneadh eile den champas ar na bacáin.
- Tá Criosanna Forbartha Straitéiseacha (SDZ) i mBaile Adaim agus i gCluain Buiríosa dírithe ar fhorbairt chónaithe ach le banc talún suntasach chun tacú le seirbhísí, miondíol agus forbairt fiontar.

Is fostóir suntasach é an miondíol sa Chontae. Tá treochtaí miondíola ag athrú de réir mar a théann tomhaltóirí i dtreo siopadóireachta ar líne níos mó i gcomparáid le treochtaí stairiúla siopadóireachta i suíomhanna i lár an bhaile. Leanann sé seo ag tabhairt dúshláin do bheocht agus ról ár mbailte, sráidbhailte agus ionad miondíola (féach an Straitéis Miondíola sa chaibidil seo).

9.2 Téamaí Fostaíochta Átha Cliath Theas

Léiríonn an beartas eacnamaíoch sa Phlean Forbartha seo téamaí uileghabhálacha an athraithe aeráide agus comhfhorbairt áite, comhtháthaíonn sé treo Náisiúnta agus Réigiúnach freisin i mbeartas ag leibhéal contae. Tacaítear leis seo sna ceithre réimse beartais eacnamaíocha seo a leanas don Phlean:

1. Geilleagar Glas agus Nuálaíoch;
2. Fás Uirbeach, Athnuachan agus Comhfhorbairt Áite;
3. Ag Tógáil ar Chnuasaigh
4. Geilleagar Foghlama

9.2.1 Geilleagar Glas agus Nuálaíoch

Is ábhair imní lárnacha beartais iad an t-athrú aeráide, forbairt inbhuanaithe agus an geilleagar glas d'institiúidí agus gníomhaireachtaí domhanda lena n-áirítear na NA, an Fóram Eacnamaíoch Domhanda, an Banc Domhanda agus an AE. Tá na téamaí seo comhtháite le straitéisí an GFT agus Fiontar Éireann agus an NPF agus RSES. Mar thoradh air sin, tá sé ríthábhachtach go n-aithníonn an Plean Forbartha tábhacht an gheilleagair ghlais de réir mar a mhaolaíonn agus a oiriúnaíonn an tionscal don athrú aeráide.

Mar chuid de gheilleagar nua-aimseartha le cuideachtaí domhanda ceannródaíocha, meastar go bhfuil inbhuanaitheacht i ngach foirm ina riachtanas iomaíoch do ghnólachtaí i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Éilíonn fócas lárnach na forbartha inbhuanaithe agus an gheilleagair ghlais go n-oirfidh ár mbeartais eacnamaíocha do chomhthéacs, ag léiriú an ghá a bheith athléimneach, solúbtha agus nuálaíoch. Ní amháin go dtagraíonn nuálaíocht d'athrú teicneolaíochta agus eagraíochtúil ach freisin don chaoi a ndéantar úsáid talún a bhainistiú chun tacú leis an ngeilleagar glas. Léiríonn croílar-straitéis agus straitéis socraíochta an Phlean seo an gá le fás ordúil

chun tacú leis an ngeilleagar glas agus leis an nuálaíocht.

Polasaí FEF2: Geilleagar Glas.
Tacú leis an nGeilleagar Glas mar bhealach chun geilleagar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a phromhadh sa todhchaí agus é seo a éascú trí fhás ordúil.
FEF2 Cuspóir 1: A chinntiú go bhfuil gníomhaíocht aeráide agus forbairt inbhuanaithe lárnach d'fhorbairt eacnamaíoch sa Chontae trí úsáid inbhuanaithe talún agus fás ordúil agus cur chuige comhordaithe maidir le hullmhú agus cur i bhfeidhm *Phlean Gníomhaíochta um Athrú Aeráide* Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas (2019-2024) agus an *Plean Eacnamaíoch agus Pobail Áitiúil* (2016-2021).
FEF2 Cuspóir 2: Tacú le fás an ghnó sa gheilleagar glas agus ciorclach agus leis na tionscnaimh laistigh de straitéis an GFT 'Driving Recovery and Sustainable Growth' (nó aon cháipéisí fánacha), lena n-áirítear fás agus claochlú, áit a gcuireann sé cruthú post inbhuanaithe chun cinn i gContae Bhaile Átha Cliath Theas.
FEF2 Cuspóir 3: Timpeallacht ghlancharbóin agus laghdú carbóin i bhforbairt eacnamaíoch a chur chun cinn trí thacaíocht a thabhairt do ghníomhartha ábhartha den *Phlean Náisiúnta um Ghníomhaíocht Aeráide* lena n-áirítear Gníomh 15 chun an Creat Pleanála Náisiúnta agus Gníomh 46 a chur i bhfeidhm chun 'Féidearthacht scrúdú a dhéanamh ar rátaí tráchtála a bheith nasctha le BER'.
FEF2 Cuspóir 4: Tacú leis na bearta i *bPlean Gníomhaíochta um Athrú Aeráide* Bhaile Átha Cliath Theas (2019-2024), nó in aon phlean dímholta, an cur chuige Geilleagar Ciorclach a chomhtháthú le tionscnaimh um fhorbairt eacnamaíoch, d'fhonn na deiseanna i ndearadh agus in oibriú a bharrfheabhsú chun fuinneamh, tomhaltas ábhair agus an athchúrsáil ábhar chun tacú le forbairt inbhuanaithe.
FEF2 Cuspóir 5: Tacú le cur chun cinn scileanna, oideachais agus feasacht a mhúscailt sna hearnálacha éifeachtúlachta fuinnimh, teicneolaíochtaí cliste agus pobail dea-nasctha a chur chun cinn.

Polasaí FEF3: Geilleagar Nuálaíoch
Geilleagar Nuálaíoch a chur chun cinn, ag cothú timpeallacht a thacaíonn le cruthaitheacht agus teicneolaíochtaí nua sna háiteanna ina mairimid, a n-oibrímid agus a ndéanaimid infheistíocht iontu, le tacaíocht trí fhás ordúil ag daonra straitéiseach agus in áiteanna fostaíochta.
FEF3 Cuspóir 1: Tacú le "éiceachóras" nó líonra fiontraithe agus infheisteoirí, teicneolaithe agus nuálaithe sa Chontae a sholáthar atá an-idirnasctha.

FEF3 Cuspóir 2:
Tacú le geilleagar athléimneach a sholáthar, atá in ann freagairt lúfar agus solúbtha ar strusanna agus timthriallta gearrthéarmacha trí bhonn leathan eacnamaíochta a chur chun cinn, talamh atá criosaithe go cuí agus rannpháirtíocht leanúnach geallsealbhóirí.

FEF3 Cuspóir 3:
Timpeallacht a chruthú a thacaíonn le fiontar easpórtála agus neamh-onnmhairithe agus le gnóthais bheaga.

FEF3 Cuspóir 4:
Tacú le forbairt Chontae Bhaile Átha Cliath Theas mar chathair CLISTE a úsáideann teicneolaíocht chun an saol a dhéanamh níos éasca do chónaitheoirí agus do ghnó; conas agus cá háit a gcaitheann daoine a gcuid ama go háirithe.

FEF3 Cuspóir 5:
Seachadadh áiteanna agus pobail a spreagann, trí chomhforbhairt áite maith, fostóirí agus oibrithe araon chun cónaí sa Chontae, níos gaire dá n-ionaid oibre, a chur chun cinn, trí dhea-áitiú a dhéanamh. Cuireann sé seo taisteal níos inbhuanaithe agus cáilíocht mhaith beatha chun cinn.

FEF3 Cuspóir 6:
Tacú le hionaid fiontar nua agus reatha a fhorbairt chun saoráidí oibre inacmhainne áitiúla a sholáthar mar oifigí comhoibrithe agus chun deiseanna fostaíochta agus líonraí cruthaitheacha a fheabhsú do phobail áitiúla.

FEF3 Cuspóir 7:
Soláthar spás oibre a chur chun cinn mar chuid d'aon fhorbairt úsáide measctha ar thalamh criosaithe REGEN.

9.2.2 Fás Uirbeach, Athnuachan agus Comhfhorbhairt Áite

Tugtar breac-chuntas ar fhás Chontae Bhaile Átha Cliath Theas sa chroístraitéis agus sa straitéis lonnaíochta i gCaibidil 2. Ní mór fás na bpost a thacú le fás daonra má táimid chun forbairt a dhéanamh ar bhealach dlúth agus an gá le taisteal a laghdú. Chun é seo a bhaint amach ar leibhéal spásúil, beidh suíomh na fostaíochta ríthábhachtach. Tabharfar tosaíocht do dhaoine atá dianfhiontar i gcás go bhfuil iompar poiblí maith, seirbhísí agus bonneagar cuí ann. Tá ceantair athghiniúna Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, ag Bóthar an Náis / Bhaile an Mhóta agus Baile an Chócaigh i dTamhlacht, suite go maith chun soláthar a dhéanamh don diansaothrú seo, agus cuirfidh siad an cineál úsáide seo chun cinn. Tá creatphlean ullmhaithe do thailte Imeall na Cathrach a bheidh mar bhonn eolais do phlean reachtúil úsáide talún don cheantar.

De ghnáth, spreagfar úsáidí fostaíochta fairsinge talún nó spáis chun lonnú lasmuigh den M50 áit a bhfuil roinnt eastát tionsclaíoch sa Chontae a bhfuil naisc mhaithe iompair acu.

Soláthraíonn roghanna cosúil le bheith ag obair ón mbaile nó ó mhol áitiúil roghanna d'fhostaithe agus d'fhostóirí ar dóigh dóibh glacadh leo níos mó. Tugann sé seo deis

ní amháin do thimpeallacht oibre beo níos cothroime ach d'athnuachan spásanna laistigh de bhailte agus sráidbhailte. Spreagfar aonaid bheo oibre ar an mbunurlár, áit a bhfuil an chuid chónaithe coimhdeach leis an spás oibre, laistigh de scéimeanna úsáide measctha chun aghaidheanna sráide a bheochan.

Mar a luadh níos luaithe sa chaibidil seo, aithnítear comhfhorbairt áite mar bhuntáiste iomaíoch atá ríthábhachtach maidir le gnó a mhealladh chuig limistéar. Aithníonn an Chomhairle é seo agus tá siad ag infheistiú go leanúnach i gcomhfhorbairt áite trí scéimeanna éagsúla lena n-áirítear na feabhsúcháin ar an bhfearann poiblí atá ceadaithe do bhaile Chontae Thamhlachta, feabhsúcháin tírdhreacha an N81 agus tionscnaimh sráidbhailte ar fud an Chontae. De réir an chur chuige seo, imscrúdóidh an Chomhairle úsáidí iomchuí le haghaidh tailte ag an 12ú Loc i Leamhcán. Aithneoidh sé seo an poitéinseal suntasach atá ag suíomh lárnach an 12ú Loc agus an oidhreacht ghaolmhar, laistigh de limistéar cónaithe agus fostaíochta atá ag fás go tapa feadh na Canálach Móire.

Polasaí FEF4: Fás Uirbeach, Athnuachan agus Comhfhorbhairt Áite

Tacú le fás uirbeach agus athnuachan trí chomhfhorbhairt áite maith a chur chun cinn chun fostaithe agus fostóirí a mhealladh agus buntáiste iomaíoch a sholáthar don Chontae agus deis infheistíochta éagsúil.

FEF4 Cuspóir 1:
A chinntiú go bhfuil forbairt eacnamaíoch agus fostaíochta suite chun an bonneagar atá ann cheana a bharrfheabhsú chomh maith le tacú le forbairt agus infheistíocht in ionaid uirbeacha an Chontae a thacaíonn le fás ordúil agus comhfhorbairt áite.

FEF4 Cuspóir 2:
Déanamh agus dearadh ardchaighdeáin a chur chun cinn mar ghné dhílis d'infheistíocht a mhealladh agus daonra éagsúil cruthaitheach chun cónaí agus obair sa Chontae.

FEF4 Cuspóir 3:
A chinntiú go bhfuil sineirgíocht ann idir fás eacnamaíoch agus infheistíocht agus forbairt lárionaid uirbeacha, ag tacú le comhdhlúthú agus ath-dhianú ar inlíonadh, athfhorbraíochta agus thailte thearcúsáidte sa Chontae.

FEF4 Cuspóir 4:
Chun daoine a bhogadh, úsáidí dianfhiontair agus fostaíochta mar mhórfhorbairtí oifige (> achar urláir grósa 1,000 méadar cearnach) go tailte atá criosaithe go cuí faoi réir a suíomh laistigh de thart ar 500 méadar ó sheirbhís bus uirbeach ardmhinicíochta agus / nó laistigh de 1000 méadar siúil achar stadanna iompair ardchumais (Traein / Luas), agus an fad siúil nó an soláthar riachtanach de thionscadal tréscaoilteachta a thaispeáint, de réir na Treorach Dea-Chleachtais Tréscaoilteachta (2015), chun an toradh céanna a bhaint amach.

FEF4 Cuspóir 5:
A chinntiú go dtacaíonn tograí chun tailte tionsclaíocha tearcúsáidte a éagsúlú nó a dhlúthú le haidhmeanna uileghabhálacha na comhfhorbairt aite, lárionaid fáis a chomhdhlúthú feadh chonairí iompair phoiblí ar bhonn pleanáilte agus / nó seicheamhach, agus naisc inréadaithe le seirbhísí agus áiseanna in aice láimhe a chinntiú.

FEF4 Cuspóir 6:
Tacú le haonaid oibre-oibre ar an mbunurlár a sholáthar mar chuid d'fhorbairtí úsáide measctha agus cónaithe in áiteanna iomchuí, mar bhealach chun sráideanna a bheochan agus chun cóiríocht sholúbtha a sholáthar do ghnólachtaí beaga.

FEF4 Cuspóir 7:
A éileamh go mbeidh an spás fostaíochta a sholáthraítear mar chuid d'fhorbairt nua úsáide measctha deartha go hoiriúnach chun a bheith ina spás oibre inmharthana chun freastal ar riachtanais raon leathan cineálacha éagsúla fostaíochta.

FEF4 Cuspóir 8:
Tacú le héagsúlacht leathan deiseanna fostaíochta a sholáthar sa Chontae a fhéadfaidh raon leathan scileanna, oiliúna agus cáilíochtaí oideachais a mhealladh do gheilleagar acmhainneach agus ionchuimsitheach.

FEF4 Cuspóir 9:
Breithniú a dhéanamh ar thograí agus ar thionscnaimh a fhéachann le húsáidí iomarcacha nó laghdaitheacha a athchuspóir in áiteanna uirbeacha tábhachtacha agus a chinntiú go léiríonn tograí maidir le hathúsáid foirgneamh go dtacaíonn úsáidí nua le húsáid níos inbhuanaithe den ionad uirbeach, agus aird ar leith á thabhairt ar a shuíomh agus ar a rochtain.

FEF4 Cuspóir 10:
Tacú le Creatphlean Straitéiseach Bhóthar an Náis agus le haon chreat don cheantar amach anseo le fás agus athghiniúint uirbeach a sheachadadh don Chontae agus don Réigiún níos leithne, ag aithint a chumas suntasach mar an limistéar athghiniúna is mó sa tír.

FEF4 Cuspóir 11:
Tacú le hathghiniúint thailte LAP Thamhlachta ar bhealach comhordaithe agus inbhuanaithe de réir LAP 2020 Lár Bhaile Thamhlachta nó aon phlean dímholta agus na tailte go háirithe Baile an Chócaigh á chinntiú, fanann siad ina limistéar fostaíochta inbhuanaithe chun turais ghearra chomhshaoil chuig áiteanna a chinntiú fostaíocht agus chun a chinntiú nach gcuirfidh tionchar cónaithe an chriosaithe REGEN tús leis an laghdú ar acmhainn fostaíochta agus inbhuanaitheacht an cheantair.

FEF4 Cuspóir 12:
Tacú le *Straitéis Náisiúnta an Rialtais um Chianobair a Dhéanamh* agus áiseanna TF iomchuí a sholáthar (lena n-áirítear moil ar leibhéal comharsanachta) a chuireann ar chumas cothromaíocht oibre is saoil níos fearr a chuireann ar chumas daoine maireachtáil gar dá n-áit oibre.

FEF4 Cuspóir 13:
Tacú agus éascú a dhéanamh ar ghníomhaíocht eacnamaíoch sa bhaile atá faoi réir phríomhúsáid chónaithe teaghaise agus inar féidir, de bhua a nádúir agus a scála, freastal orthu gan drochthionchar a imirt ar áiseanna an cheantair.

FEF4 Cuspóir 14:
PCÁ a ullmhú do Chluain Dolcáin, réimse na teorann le sainmhíniú, faoi threoir ag *Treoirlínte le haghaidh Pleananna Ceantair Áitiúla do na hÚdaráis Phleanála,* 2013 (An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil) nó aon treoirlínte a ghlacann a n-ionad ina gcuimsítear:

- Fís d'fhorbairt Chluain Dolcáin
- Prionsabail dearadh uirbeacha níos leithne
- Creat-phleananna le haghaidh láithreacha inlíonta níos mó
- Plean Caomhantais
- Straitéis áitiúil don Bhonneagar Glas bunaithe ar Straitéis BG an Chontae
- Pleananna Ceantair Áitiúla

FEF4 SLO1:
Imscrúdú a dhéanamh ar acmhainneacht iomlán na 12ú Tailte Loic mar atá suite go lárnach laistigh de cheantair fostaíochta agus chónaithe atá ag fás, le turasóireacht agus acmhainneacht taistil ghníomhach ar feadh na Canálach Móire agus a bheith feasach ar an gcumas atá ag na tailte chomh maith le foirgnimh oidhreachta gaolmhara a bheith ina mol tacaíochta na húsáidí talún mórthimpeall agus an comhshaol nádúrtha á chosaint.

9.2.3 Ag tógáil ar Bhraislí

Aithnítear tiúchan na 'gcnuasaigh' de thionscail mar chuid lárnach den bheartas forbartha eacnamaíochta a spreagann infheistíocht. Cruthaíonn braislí líonraí ríthábhachtacha, nó 'éiceachórais' de ghníomhaíochtaí comhlántacha lena n-áirítear taighde, forbairt agus infheistíocht. Tá an t-ádh ar Chontae Bhaile Átha Cliath Theas go bhfuil réimse cnuasaigh gnó agus teicneolaíochta ann a aithníodh le fada mar chuid ríthábhachtach de gheilleagar an Chontae. Leanfaidh an Chomhairle de thacaíocht a thabhairt d'fhorbairt na mbraislí eacnamaíocha atá ann cheana agus féachfaidh sí le bheith ag obair le comhpháirtithe i ngníomhaireachtaí stáit agus san earnáil phríobháideach chun deiseanna a ghiaráil le haghaidh tuilleadh infheistíochta agus éagsúlú gníomhaíochta eacnamaíche.

Polasaí FEF5: Ag Tógáil ar Chnuasaigh

Tacú le cnuasú trí dhaingne eacnamaíocha a chruthú, a chothabháil nó a uasghrádú in éiceachóras fabhrach gnó.

FEF5 Cuspóir 1:
Tosaíocht a thabhairt do dhéantúsaíocht, taighde agus forbairt ardteicneolaíochta chomh maith le húsáidí bainteacha sna cnuasaigh seanbhunaithe Gnó agus Teicneolaíochta siar ón gContae (Caisleán na Gráinsí agus ceantair Chathair an Iarthair) a uasmhéadaíonn luach an bhonneagair agus na seirbhísí ardoird a theastaíonn chun tacú leo infheistíocht straitéiseach ar mhórscála.

FEF5 Cuspóir 2:
Tacú le leathnú céimnithe na mCnuasaigh Gnó agus Teicneolaíochta seanbhunaithe chun freastal ar infheistíochtaí straitéiseacha déantúsaíochta ardteicneolaíochta, taighde agus forbairt agus úsáidí gaolmhara.

FEF5 Cuspóir 3:
Tacú le leathnú cnuasaigh earnála, go háirithe i réimse na cógaisíochta, na sláinte agus na TF d'fhonn naisc idir Infheistíocht Dhíreach Eachtrach (FDI) agus Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide (FBManna) sa Chontae a fheabhsú.

FEF5 Cuspóir 4:
Forbairt tionscnamh a spreagadh chun cnuasaigh earnála sa Chontae a úsáid chun éiceachórais fiontar nua a fhás le sraitheanna luacha, nuálaíochta agus infheistíochta.

FEF5 Cuspóir 5:
Deiseanna a iniúchadh chun dul i gcomhpháirtíocht le gníomhaireachtaí oiliúna agus le hoibreoirí tionscail chun sineirgí a sholáthar le seirbhísí agus teicneolaíocht a chomhlánaíonn infheistíocht i mbonneagar TF sa Chontae.

FEF5 Cuspóir 6:
A chinntiú go n-éascaítear timpeallachtaí gnó de réir riachtanais na n-earnálacha; cibé an bhfuil siad ag déanamh cuspóirí i suíomhanna uirbeacha nó i dtírdhreacha stíl champais a chomhlánaíonn tionscail cógaisíochta agus ardteicneolaíochta áirithe.

FEF5 SLO1:
A chinntiú go ndéantar timpeallacht stíl an champais i Citywest a chothabháil chun suíomh tarraingteach tírdhreachaithe a chur chun cinn don ghnó atá ann cheana agus don todhchaí sa pháirc ghnó.

FEF5 SLO2:
Soláthar a dhéanamh do shuíomh tarraingteach ar stíl champais chun infheistíocht i bhfiontar ardteicneolaíochta, déantúsaíochta ardteicneolaíochta, agus taighde agus forbartha a spreagadh i bPáirc Ghnó Chaisleán na Gráinsí, a mbeidh an leathnú sin faoi réir máistirphlean a ionchorpraíonn plean iompair áitiúil i gcomhairle. leis an NTA agus TII.

9.2.4 Geilleagar Foghlama

Aithníonn an Rialtas go bhfuil ról ríthábhachtach ag infheistíocht in oideachas leanúnach, in oiliúint agus i bhforbairt phearsanta i bhforbairt eacnamaíoch agus in iomaíochas idirnáisiúnta. Tá ról tábhachtach ag údaráis áitiúla ag obair le

gníomhaireachtaí stáit eile chun an 'geilleagar foghlama' seo a chur chun cinn i gcomhpháirtíocht leis na hearnálacha poiblí agus príobháideacha. Tá sócmhainní sonracha ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas sna hearnálacha sláinte, oideachais agus fostaíochta nuálaíocha, a d'fhéadfadh tairbhe a bhaint as braisliú in áiteanna timpeall ar institiúidí 'ancaire' mar OT Bhaile Átha Cliath (Campas Thamhlachta). I dtaca leis seo, forbraíodh coincheap na cuaillí teicneolaíochta agus nuálaíochta trí Enterprise Ireland agus an GFT chun forbairt réigiúnach agus tuaithe a stiúradh, faoi stiúir Institiúidí Teicneolaíochta mar chomhpháirtithe le fiontar.

Polasaí FEF6: Geilleagar Foghlama
Tacú le timpeallacht fiontraíochta chun speisialtóireachtaí cliste le cultúr láidir geilleagair foghlama a chosaint agus a fheabhsú.
FEF6 Cuspóir 1: Tacú le forbairt scileanna agus nuálaíochta trí chomhoibriú le bainisteoirí na bhFóraim Scileanna Réigiúnacha, Institiúidí Ardoideachais, Boird Oideachais agus Oiliúna agus geallsealbhóirí áitiúla chun aghaidh a thabhairt ar ghanntanas scileanna agus ar dhúshláin foghlama ar feadh an tsaoil sa Chontae i gcomhréir le RPO 6.25.
FEF6 Cuspóir 2: Forbairt cuaille Teicneolaíochta agus Nuálaíochta le OT Bhaile Átha Cliath, Tamhlacht a chur chun cinn mar ancaire, ag tacú le tionscnaimh gorlainne, nuálaíochta agus forbartha gnó atá suite chun cur le gníomhaíochtaí taighde agus teicneolaíochta i OT Bhaile Átha Cliath; le bonneagar iompair; bonneagar leathanbhanda; agus meascán earnála áitiúil éagsúil.
FEF6 Cuspóir 3: Tacú le forbairt mol sláinte gar d'ospidéal Thamhlachta agus é a éascú chomh maith le comhoibriú tras-earnála, deiseanna oideachais agus forbartha tráchtála a bhaineann leis an earnáil sláinte a chur chun cinn.
FEF6 Cuspóir 4: Tacú le forbairt sineirgí idir earnálacha FDI agus FBM (SME) ar fud an Chontae chun geilleagar éagsúlaithe agus fiontraíochta a chur chun cinn.

9.3 Spás agus Úsáid Talún Éifeachtiúil

Teastaíonn go leor talún ó chineálacha áirithe forbartha. De ghnáth, bíonn deis fostaíochta níos ísle ag na cineálacha úsáide talún seo cé go n-aithnítear go bhféadfadh sé go mbeadh luach ann mar a chuirtear chun cinn i gcuspóir oibiachtúil FEF5 4 thuas. Níor cheart go mbeadh fiontar fairsing spáis in iomaíocht le haghaidh tailte atá níos oiriúnaí d'fhiontar dian saothair mar gheall ar a suíomh in aice le nóid iompair phoiblí nó laistigh de limistéir dhlúthfháis atá ann cheana féin. Chomh maith le trádstóráil, tá ionaid sonraí ar cheann de na cineálacha úsáide talún is fairsinge sa Chontae. Is cinnte go bhfuil Baile Átha Cliath ar cheann de na margaí lárionaid sonraí is mó fáis san Eoraip le gné shuntasach den fhás seo i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Aithnítear go bhfuil an riachtanas maidir le hionaid sonraí ag méadú de réir riachtanais shóisialta agus teicneolaíochta mar 5G, cathracha cliste agus intleacht

shaorga. Tá an teicneolaíocht ag síorathrú agus nealríomhaireacht ag aistriú anois go imeall-ríomhaireacht agus an gá atá le hionaid sonraí níos lú níos gaire do chathracha agus d'úsáideoirí deiridh.

De ghnáth, bíonn lorg carbóin níos airde ag úsáidí fairsinge spáis, cibé acu mar gheall ar úsáidí a bhaineann le hiompar nó an méid mór fuinnimh a éilíonn siad. Spreagfaidh an Plean Forbartha, trína bheartais, úsáideoirí ardfhuinnimh bealaí a thaispeáint chun spleáchas ar bhreoslaí iontaise a laghdú agus fuinneamh a athdháileadh d'úsáideoirí deiridh eile nuair is féidir.

Polasaí FEF7: Spás agus Úsáid Talún

An gá atá le húsáidí fairsinge talún a aithint agus a chinntiú go bhfuil siad lonnaithe in áiteanna oiriúnacha a thugann aird ar chúinsí bonneagair, iompair agus comhshaoil chomh maith leis an ngá le fás ordúil.

FEF7 Cuspóir 1:

Chun a chinntiú, a mhéid is féidir, go bhfuil fiontar fairsing spáis suite ar thailte atá lasmuigh den M50 agus nach gcuireann isteach ar dhiandheiseanna saothair ar thailte criosaithe in aice le hiompar poiblí.

FEF7 Cuspóir 2:

A éileamh go léireodh fiontair spáis fhairsing a leanas:

- Oiriúnacht an láithreáin don úsáid atá beartaithe ag féachaint do Chuspóir 1 FEF7;
- Bearta láidre i leith éifeachtúlacht fuinnimh chun a lorg carbóin a laghdú ag tacú spriocanna náisiúnta i dtreo eacnamaíocht carbóin a náid ghlan, lena n-áirítear giniúint fuinnimh inathnuaite;
- Giniúint fuinnimh in-athnuaite ar an láithreán a uasmhéadú chun a chinntiú go ndéanann siad 100% faoi thiomáint ag fuinneamh in- athnuaite, i gcás nach féidir freastal ar éileamh ar an láithreán ar an mbealach seo, fianaise a sholáthar maidir le teagmháil le comhaontuithe ceannaigh cumhachta (Power Purchase Agreements- PPA);
- Acmhainn imleor laistigh den líonra uisce oiriúnach agus fuíolluisce chun an úsáid molta a éascú;
- Bearta chun tacú le haistrithe i dtreo eacnamaíochta atá ciorclach;
- Bearataa chun téacmh dúiche a éascú nó líonraí teasa nuair atá teas breise cruthaithe;
- Cur chuige deartha art-cháilíochta a laghdaíonn mórdhlúthú agus tionchar amhairc;
- Tuiscint chuimsitheach fostaíochta oibríoch;
- Tuiscint chuimsitheach ar leibhéil tráchta chuig agus ón suíomh ag leibhéal foirgneoireachta agus obráide;
- Fianaise maidir le bheith síntí don Chomhaontú Ionad Sonraí na hAeráide Neodrach.

FEF7 Cuspóir 3:
Chun a chinntiú go ndéantar foráil maidir le tírdhreachú agus leagan amach an láithreáin i bhforbairtí fairsinge spáis do bhearta bithéagsúlachta léirithe agus go gcomhtháthaíonn bearta tírdhreacha agus bithéagsúlachta sa líonra bonneagair ghlais, de réir na Straitéise Bonneagair Ghlais atá leagtha amach i gCaibidil 4 den Phlean seo.

9.4 Straitéis Miondíola Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

9.4.1 Treoir Straitéiseach

Aithnítear tábhacht an mhiondíola mar earnáil fostaíochta agus a ról i gcomhfhorbairt áite sa Chreat Pleanála Náisiúnta agus sa Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES). Tá na Treoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála, DECLG (2012) agus an t-ordlathas miondíola atá leagtha amach san RSES, mar bhunús don phleanáil miondíola i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Féachann na Treoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála lena chinntiú go leanann an córas pleanála de ról lárnach a bheith aige i dtacú le hiomaíochas san earnáil mhiondíola chun leasa an tomhaltóra agus go gcuireann sé beocht agus inmharthanacht lár na cathrach agus na mbailte chun cinn.
Sainaithníonn na Treoirlínte (2012) cúig phríomhchuspóir beartais atá le cur chun cinn ag údaráis phleanála mar seo a leanas:

1. A chinntiú go bhfuil plean i gceannas ar fhorbairt miondíola.
2. Beocht lár na cathrach / an bhaile a chur chun cinn trí chur chuige seicheamhach i leith na forbartha.
3. Iomaíochas a chinntiú san earnáil mhiondíola trí chur ar chumas tograí forbartha ar ardchaighdeán tarlú go gníomhach in áiteanna oiriúnacha.
4. Éascú a dhéanamh ar aistriú i dtreo rochtain mhéadaithe ar mhiondíol ar iompar poiblí, rothaíocht agus siúl.
5. Torthaí dearaidh uirbeacha ardchaighdeáin a sheachadadh.

Trí aithint gur cuireadh an Straitéis Miondíola Réigiúnach deireanach i gcrích do Mhór-Réigiún Bhaile Átha Cliath i 2008 faoi Threoirlínte Pleanála Réigiúnaí, tacaíonn RPO 6.10 den RSES le hullmhú Straitéise Miondíola nuashonraithe don Réigiún de réir na dTreoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála (2012). Cuimseoidh aon Straitéis mar seo athbhreithniú ar an ordlathas miondíola agus na riachtanais spáis urláir miondíola don Réigiún. Mura dtugtar aon nuashonrú, tugann an RSES breac-chuntas ar ordlathas miondíola an réigiúin, ag léiriú go mór an miondíola ordlathas i Straitéis 2008 do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath. Má sholáthraíonn aon straitéis réigiúnach sa todhchaí nó nuashonrú ar na treoirlínte comhthéacs pleanála difriúil leis an gceann a chuirtear i láthair sa chuid seo, breithneofar an gá atá le hAthrú ar Phlean Forbartha an Chontae.

9.4.2 Forbairt Ordlathas

Leagann an SRSE amach ordlathas miondíola cúig shraith do réigiún an Oirthir agus

Lár na Tíre, a léirítear i dTábla 9.1 mar a bhaineann sé le Contae Bhaile Átha Cliath Theas. Is é an Plean Forbartha a chinneann ionaid Leibhéal 4 agus 5 agus aithnítear na leibhéil níos airde san RSES.

Tábla 9.1: Ordlathas Miondíola don Réigiún - Contae Bhaile Átha Cliath Theas

Leibhéal	Ionaid Contae Bhaile Átha Cliath Theas	SRSE Tuairisc agus Cineál Seirbhíse
Leibhéal 1	Lár Chathair Bhaile Átha Cliath	Lárionad meitreapholaiteach Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath le raon leathan de gach cineál seirbhísí miondíola, mar shampla siopaí nuachtán, siopaí speisialaithe agus siopaí, siopaí ilranna, siopaí bia de gach cineál agus leibhéal ard úsáidí measctha lena n-áirítear na healaíona agus an cultúr le cruthú áit
Leibhéal 2	Tamhlacht, Gleann na Life	Lárionaid Bhaile Móra agus Lárionaid Chontae (Príomhoide) Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath le raon leathan de gach cineál seirbhísí miondíola, mar shampla siopaí nuachtán, siopaí speisialaithe agus siopaí, siopaí ilranna, siopaí bia de gach cineál agus leibhéal ard úsáidí measctha lena n-áirítear na healaíona agus an cultúr le cruthú áit Ba chóir go mbeadh nasc maith ag ionaid agus go bhfreastalódh siad orthu ag iompar poiblí ar ardchaighdeán agus ba chóir go mbeidís ag freastal ar dhobharcheantair daonra níos mó ná 60,000 duine.
Leibhéal 3	Lár na Dúiche SDZ Bhaile Adaim (beartaithe), Cromghlinn (Duilliúr na Fuinseoige), Lár na Dúiche Cluain Buiríosa SDZ (beartaithe), Lár Bhaile Chluain Dolcáin, Ionad Siopadóireachta Citywest, Ionad Siopadóireachta Chill na Manach, Ionad Siopadóireachta Leamhcán, Ionad Siopadóireachta Ráth Fearnáin	Ionaid Baile agus / nó Dúiche agus Lárionaid Bhailte Fo-Chontae (Príomhionaid Seirbhíse) Athróidh na hionaid seo ó thaobh scála an tsoláthair agus mhéid an dobharcheantair ag brath ar a ghaireacht do lár an bhaile mhóir. Mar sin féin, bheifí ag súil le raon maith siopadóireachta comparáide (cé nach bhfuil aon siopa ilranna mór ann), roinnt gníomhaíochtaí fóillíochta agus raon caiféanna agus bialanna agus úsáidí measctha eile. Ba chóir go mbeadh ollmhargadh amháin ar a laghad chomh maith le siopaí bia coimhdeacha taobh le seirbhísí airgeadais agus miondíola eile. De ghnáth ba cheart go bhfreastalódh Ionaid Dúiche ar dhaonra 10,00040,000 duine.

Leibhéal 4	Sráidbhaile an Chaisleáin Nua, Sráidbhaile Ráth Chúil, Sráidbhaile Theach Sagard, Sráidbhaile Bhaile an Fhalmairigh, Sráidbhaile Rualaí*, Sráidbhaile Theach Mealóg, Sráidbhaile Leamhcán, Sráidbhaile Ráth Fearnáin, Ionad Siopadóireachta Choc Lín, Ionad Siopadóireachta Theach na Giúise, Ionad Siopadóireachta Bhaile Phámar agus gach Ionad Áitiúil sa Chontae.	Ionaid Chomharsanachta, Ionaid Áitiúla - Bailte Beaga agus Sráidbhailte De ghnáth bíonn ollmhargadh amháin sna hionaid seo idir 1,000-2,500 m.cr. le raon teoranta de shiopaí tacaíochta agus de sheirbhísí miondíola agus b'fhéidir seirbhísí eile mar oifigí poist, ionaid phobail nó clinicí sláinte a ghrúpáil le chéile chun fócas a chruthú don daonra áitiúil. Freastalaíonn na hionaid seo ar riachtanais laethúla na gcónaitheoirí aitúíl.
Leibhéal 5	Siopaí Áitiúla / Sráidbhailte Beaga	Siopaí Áitiúla / Sráidbhailte Beaga Siopaí áitiúla
*Rualach a chur san áireamh lena mheas mar chuid d'aon athbhreithniú amach anseo ar liosta Ionaid Bhaile Átha Cliath Theas idir Sráidbhaile Bhaile Phámar agus Sráidbhaile Theach Mealóg.		

Molann na Treoirlínte Pleanála Miondíola (2012) ailíniú idir an t-ordlathas lonnaíochta agus na hionaid mhiondíola. Tá Ordlathas Lonnaíochta Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus an Ordlathas Miondíola comhfhreagrach leagtha amach i dTábla 9.2 chun comparáid a dhéanamh.

Tábla 9.2: Ordlathas Socraíochta agus Ordlathas Miondíola

Socrú		**Ionaid agus Ordlathas Miondíola**		
Socrú RSES	**Limistéar Comharsanachta CCBÁCT**	**Ainm an Ionaid**	**Cuspóirí Criosaithe Talamhúsáide**	**CCBÁCT Leibhéal Miondíola Hierarchy**
Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte (Laistigh agus Tadhlach) Ceantar Cathrach.	Tamhlacht	Tamhlacht	Lár an Bhaile	Leibhéal 2
		Ionad Siopadóireachta Chill na Manach	Lár an Cheantair	Leibhéal 3
		Sráidbhaile Thamhlachta	Croí an Bhaile	Leibhéal 4

Cathair Bhaile Átha Cliath agus bruachbhailte — Limistéar Cathrach (ar lean).	Leamhcán / Baile an Pholaiméir / Baile Adaim	Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life	Ionad Miondíola Móra	Leibhéal 2
		Baile Adaim	Lár an Cheantair	Leibhéal 3
		Ionad Siopadóireachta Leamhcán	Lár an Cheantair	Leibhéal 3
		Ionad Siopadóireachta Baile an Fhalmairigh	Lár an Cheantair	Leibhéal 4
		Sráidbhaile Leamhcán	Croí an Bhaile	Leibhéal 4
		Sráidbhaile Bhaile Phámar	Croí an Bhaile	Leibhéal 4
	Cluain Dolcáin / Cluain Buiríosa Caisleán na Gráinsí	Lár Bhaile Chluain Dolcáin	Lár an Bhaile	Leibhéal 3
		Cluain Buiríosa	Lár an Cheantair	Leibhéal 3
		Sráidbhaile Chluain Dolcáin	Croí an Bhaile	Leibhéal 4
	Iarthar na Cathrach	Ionad Siopadóireachta Iarthar na Cathrach	Lár an Cheantair	Leibhéal 3
	Teach Mealóg / Baile Bhailcín / Ráth Fearnáin	Cromghlinn (Duilliúr na Fuinseoige)	Lár an Cheantair	Leibhéal 3
		Ionad Siopadóireachta Rathfarnham	Lár an Cheantair	Leibhéal 3
		Ionad Siopadóireachta Teach na Giúise	Lár an Cheantair	Leibhéal 4
		Sráidbhaile Ráth Fearnáin	Croí an Bhaile	Leibhéal 4
		Sráidbhaile Theampallóg	Croí an Bhaile	Leibhéal 4
		Ionad Siopadóireachta Rathfarnham	Lár an Cheantair	Leibhéal 4
		Ionaid Áitiúla (cinn eagsúil)	Ionad Áitiúil	Leibhéal 4
Bailte Fáis Féinchothai-theac ha a bhfuil	An Caisléan Nua Rath Cúil	Croílár Sráidbhaile Theach An Caisléan Nua Croílár Sráidbhaile Theach Rath Cúil	Croí an Bhaile Croí an Bhaile	Leibhéal 4 Leibhéal 4
Baile Féinchothai-theach	Chomhdhlútha	Croílár Sráidbhaile Theach Sagard	Croí an Bhaile	Leibhéal 4
Ceantair Thuaithe	Ceantar sléibhe Tuaithe	An Briotás	Ard Taitneamhacht	Leibhéal 5

9.4.3 Dúshláin atá os comhair Miondíola Traidisiúnta

Tá roinnt dúshlán os comhair na hearnála miondíola, lena n-áirítear na tionchair fhéideartha fadtéarmacha a d'fhéadfadh a bheith ag Breatimeacht agus ag an bpaindéim COVID-19. Tá treochtaí i miondíol ag teacht chun cinn de réir mar a mhéadaíonn siopadóireacht ar líne a sciar den trádáil. Tugann réamhaisnéisí le tuiscint go bhféadfadh siopadóireacht ar líne ardú go beagnach 25% de na díolacháin go léir faoi 2030. Tá an treocht seo luathaithe ag paindéim corónach. Is dúshlán é seo dá samhail ghnó do mhiondíoltóirí traidisiúnta agus do na hionaid siopadóireachta níos mó. Maidir le lár na mbailte agus na sráidbhailte, ciallaíonn sé seo leibhéil mhéadaithe folúntas. Tá na hionaid siopadóireachta níos mó ag iarraidh miondíol ceann scríbe / imeachta, bia agus dí, fóillíocht agus siamsaíocht chun an meascán miondíola a chomhlánú. Inár mbailte agus sráidbhailte, beidh gá leanúnach soláthar a dhéanamh don nuálaíocht de réir mar a fhorbraíonn ról na n-ionad seo, ag tairiscint níos mó úsáide fóillíochta agus seirbhíse agus miondíola nideoige. De ghnáth, éascaíonn an criosú úsáide measctha a bhaineann lenár n-ionaid raon úsáidí chun freastal ar riachtanais athraitheacha agus ar fheidhmeanna éabhlóideacha na réimsí seo.

Leanfaidh Contae Bhaile Átha Cliath Theas ag tacú le forbairt miondíola ag leibhéil éagsúla an ordlathais mhiondíola, ag aithint ról an mhiondíola i gcruthú meascán beoga úsáidí chun tacú lenár bpobail agus iad ar an eolas faoi na treochtaí miondíola atá ag athrú i gcónaí.

9.4.4 Spás Urlár Miondíola Breise agus Fás Seicheamhach

Tionscnaíonn an Straitéis Lárnach go bhfásfaidh an daonra go 323,769 duine (45,002 ó 2016) faoi 2028, tá sé seo de réir na spriocanna atá leagtha amach san RSES. Cuirfidh an méadú seo sa daonra méadú ar chaiteachas miondíola ar fud na hearnála miondíola. Cuspóir Léiríonn Cuspóir Beartais Réigiúnaigh 6.10 den RSES tacaíocht chun straitéis mhiondíola réigiúnach a ullmhú in áit Straitéis 2008. Déanfaidh aon nuashonrú athbhreithniú ar an ordlathas miondíola agus ar na riachtanais spáis urláir don Réigiún. Tá na figiúirí spáis urláir i Straitéis 2008 as dáta go mór agus ní bheadh sé oiriúnach iad a chur i bhfeidhm sa Straitéis Miondíola atá leagtha amach sa chuid seo. Mar a léiríodh cheana, nuair a dhéantar an straitéis mhiondíola don Réigiún a nuashonrú ullmhófar Athrú ar Phlean Forbartha an Chontae más gá.

Leagtar amach sna *Treoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála* (2012) agus an Straitéis Miondíola do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath (2008-2016) creat d'fhorbairt miondíola amach anseo. Tá sé seo bunaithe ar chur chuige seicheamhach a thugann tosaíocht d'ionaid mhiondíola ainmnithe. Féachann an cur chuige seo le beogacht agus inmharthanacht lárionaid bhunaithe a choinneáil agus luach na hinfheistíochta i mbonneagar iompair agus seirbhísí eile a thacaíonn le hionaid uirbeacha seanbhunaithe a uasmhéadú. Tá an suíomh foriomlán is fearr le haghaidh forbairt miondíola nua i gContae Bhaile Átha Cliath Theas laistigh de na hionaid aitheanta san ordlathas miondíola de réir an chur chuige seicheamhach mar atá leagtha amach sna treoirlínte.. Ba cheart forbairt miondíola nua a dhéanamh laistigh de na trí phríomhbhaile laistigh de na croílimistéir mhiondíola aitheanta. Ní bhreithneofar forbairt miondíola lasmuigh de na hionaid seo ach in imthosca eisceachtúla nuair a bhíonn an t-údarás pleanála sásta nach bhfuil aon láithreáin nó láithreáin ionchasacha

ar fáil laistigh den ionad nó ar imeall an chroílimistéar miondíola agus go bhfuil gá leis an bhforbairt mhiondíola atá beartaithe chun freastal ar riachtanais an cheantair.

Tá an acmhainn le haghaidh forbairtí miondíola ar thailte LAP Thamhlachta agus na tailte SDZ pleanáilte i mBaile Adalm agus i gCluain Buiríosa ailínithe le fás pleanáilte daonra, meastar gur leor iad chun freastal ar fhás daonra agus ar riachtanais chaiteachais na gceantar sin. Léireoidh Ionaid Dúiche SDZ timpeallacht uirbeach dlúis níos afhreastalóidh ar raon éagsúil siopadóireachta comparáide, lena n-áirítear an fhéidearthacht siopaí ilranna ancaire ar phríomhshráideanna siopadóireachta, roinnt gníomhaíochtaí fóillíochta agus raon caiféanna agus bialanna agus úsáidí measctha eile. Soláthraíonn siad do shiopa ollmhargaidh agus bia coimhdeach amháin ar a laghad, chomh maith le seirbhísí airgeadais agus miondíola eile.

Tá suíomhanna deiseanna miondíola agus aonaid folmha i gcroí-cheantair mhiondíola Thamhlachta, Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life agus Lárionaid Bhaile Chluain Dolcáin. Tacóidh an méadú réamh-mheasta daonra atá leagtha amach sa Chroí-Straitéis agus an caiteachas breise gaolmhar le hinmharthanacht fadtéarmach na n-ionad seo. Chomh maith leis sin, cuideoidh sé le folúntas a laghdú agus cuirfidh sé deiseanna ar fáil chun síneadh agus athchóiriú a dhéanamh.

Polasaí FEF8: Miondíol Uileghabhálach

Déan iarracht soláthar leordhóthanach miondíola a chinntiú ag láithreacha oiriúnacha sa Chontae, ag féachaint don chur chuige seicheamhach, agus beogacht agus inmharthanacht na n-ionad atá ann cheana a chosaint de réir an chreata miondíola a sholáthraíonn na Treoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála (2012, nó aon ionadach treoirlínte) agus Ordlathas Miondíola EMRA RSES.

FEF8 Cuspóir 1:
Aird a thabhairt ar na Treoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála, DOECLG (2012) agus Ordlathas Miondíola EMRA RSES (nó treoir ina dhiaidh sin) maidir le ról na n-ionad miondíola a shainiú agus iarratais phleanála ar fhorbairt miondíola a chinneadh.

FEF8 Cuspóir 2:
A chinntiú go ndéantar an Straitéis Miondíola do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a athbhreithniú agus a nuashonrú, nuair is gá, ar bhealach oiriúnach tar éis aon Straitéis Miondíola Réigiúnach nuashonraithe a bheith críochnaithe i gcomhréir le RPO 6.10 agus 6.11.

FEF8 Cuspóir 3:
Tacú le soláthar miondíola nua sa Chontae chun freastal ar riachtanais dhaonra an Chontae agus chun spás urláir miondíola nua a threorú chuig ionaid mhiondíola ainmnithe de réir Ordlathas Miondíola an Chontae, ionas gur féidir le hionaid a dtairiscint miondíola a chothabháil agus a leathnú.

FEF8 Cuspóir 4:
Tacú le hinmharthanacht agus beogacht na n-ionad miondíola atá ann cheana sa Chontae, go háirithe i lár bailte, sráidbhailte agus ceantair agus timpeallacht iomaíoch agus sláintiúil a éascú don tionscal miondíola, chomh maith le forbairt inbhuanaithe a threisiú.

FEF8 Cuspóir 5:
Beogacht agus inmharthanacht lárionaid baile, mór-mhiondíola, ceantair agus sráidbhailte a mheas agus monatóireacht a dhéanamh orthu maidir le treochtaí miondíola a mbíonn tionchar acu ar fheidhmíocht na hearnála.

FEF8 Cuspóir 6:
Athchóiriú agus athsholáthar spáis urláir atá i léig a éascú agus soláthar a dhéanamh dó, úsáid spás urláir folamh a chur chun cinn laistigh dár n- ionaid bhaile, sráidbhaile agus dúiche ag cur san áireamh na gcuspóirí criosaithe agus comhfhorbairt áite ábhartha.

FEF8 Cuspóir 7:
Na hionaid mhiondíola atá ann cheana sa Chontae a chomhdhlúthú agus beogacht agus inmharthanacht baile, sráidbhaile, ionad ceantair agus ionad áitiúil a chur chun cinn trí chur chuige seicheamhach a chur i bhfeidhm maidir le forbairt miondíola.

FEF8 Cuspóir 8:
Spás mór urláir miondíola nua sa Chontae a threorú chuig lárionaid ainmnithe ag an leibhéal iomchuí laistigh den ordlathas miondíola, agus mórfhorbairt miondíola in ionaid ainmnithe a threorú tuilleadh chuig na Príomhlimistéir Miondíola.

FEF8 Cuspóir 9:
Tacú le feabhsúcháin agus uasghrádú comhfhorbairt ar ár sráidbhailte agus ár n-ionaid chun áiteanna spleodracha tarraingteacha a chruthú do dhaoine agus do ghnólachtaí.

FEF8 Cuspóir 10:
A chinntiú go soláthraíonn gach forbairt mhór miondíola nua bainc beir leat poiblí, mura bhfuil áiseanna ann laistigh de gha 1km agus an geilleagar ciorclach a chur chun cinn trína chinntiú go soláthraíonn gach forbairt mhór miondíola spás le haghaidh meaisíní díola cúlaithe.

FEF8 Cuspóir 11:
Tacú le coincheap na Cóirthrádála sa Chontae.

9.5 Croílar Limistear Miondíolta

Teastaíonn straitéisí miondíola sna Treoirlínte um Pleanáil Miondíola (2012) chun teorainneacha na gcroílár-limistéar miondíola de mhórionad mhiondíola a shainiú. Tugtar breac-chuntas thíos ar na príomhlimistéir mhiondíola i dTamhlacht, i nGleann na Life agus i gCluain Dolcáin. Sainmhíníonn criosú úsáide talún an Cheantair, an tSráidbhaile nó an Ionaid Áitiúil croí-cheantair mhiondíola na n-ionad eile go léir.

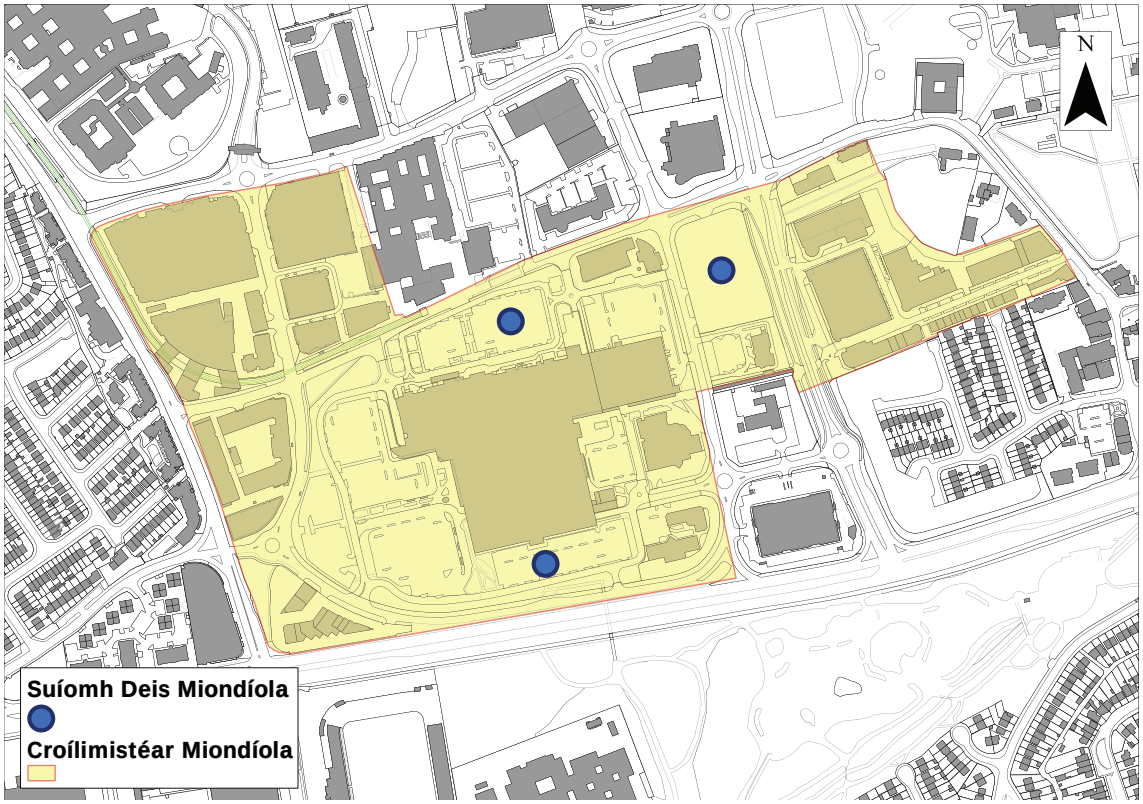

Figiúr 9.1: Croílar-limistéar Miondíola agus Suíomh Deiseanna Ghleann na Life.

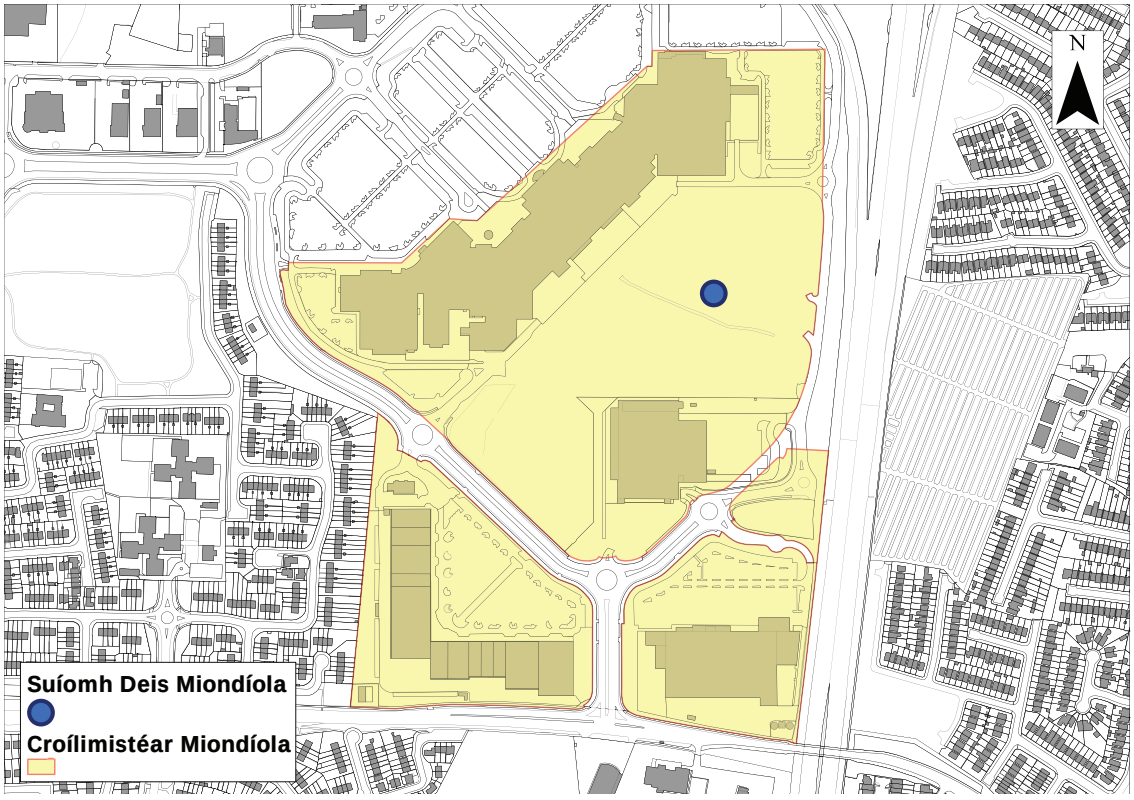

Figiúr 9.2: Croílar-limistéar Miondíola agus Suíomh Deiseanna Ghleann na Life.

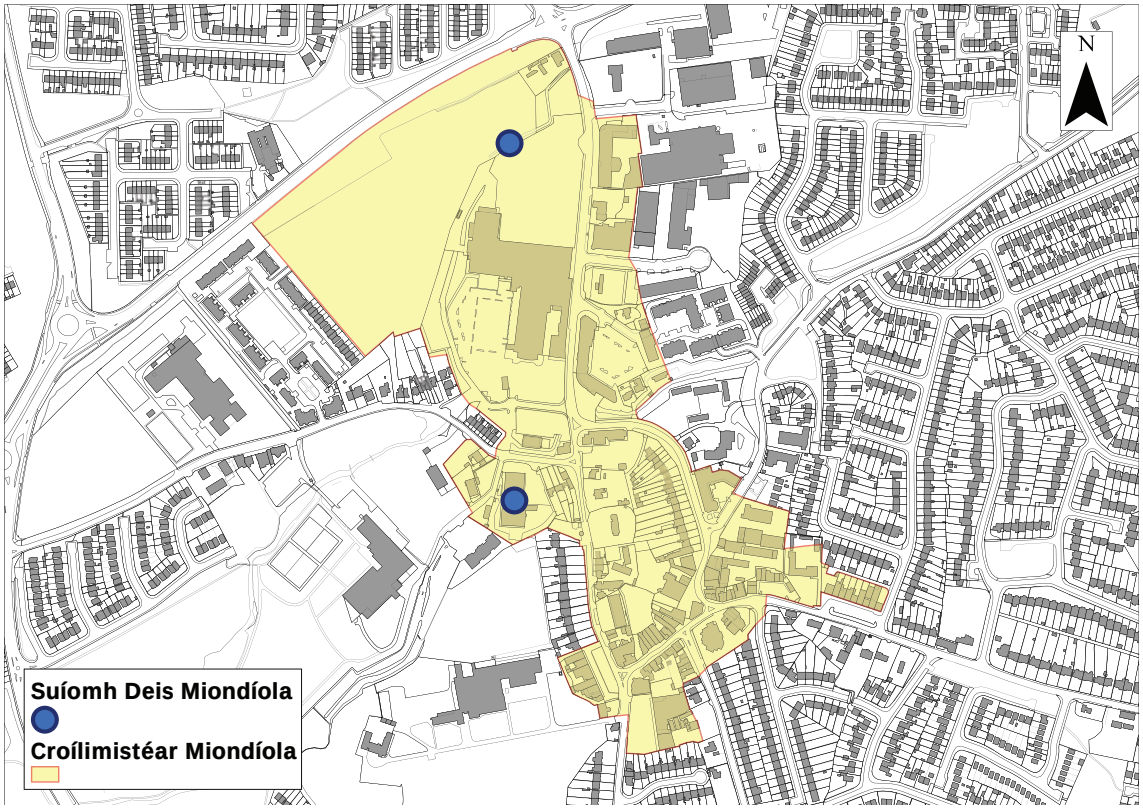

Figiúr 9.3: Croí-Limistéar Miondíola agus Láithreáin Deiseanna i Lár Bhaile Chluain Dolcáin le haghaidh Úsáide Miondíola / Measctha.

9.5.1 Tamhlacht

Tá lár bhaile Thamhlachta ainmnithe mar chuspóir criosaithe Lár an Bhaile (TC) (féach Caibidil 12: *Forfheidhmiú agus Monatóireacht).* Léiríonn sé seo an t-ainmniú miondíola Leibhéal 2 faoin ordlathas miondíola réigiúnach. Mar bhaile an Chontae, ceadaíonn úsáid bhunaithe an cheantair úsáidí fóillíochta comhlántacha, miondíola, seirbhísí, stóras miondíola agus talún tráchtála. Soláthraíonn lár an tsráidbhaile, a shainaithnítear mar leibhéal 4 san ordlathas miondíola, úsáidí comhlántacha, atá ceangailte go fisiciúil le lár an bhaile, ar scála sráidbhaile.

Forbróidh lár an bhaile mar phríomh-mhol iompair mar chuid den chlár BusConnects. Cuirfidh sé seo tuilleadh le lár an bhaile agus an deis d'fhorbairt úsáide measctha chomh maith le miondíol feabhsaithe agus tairiscint fóillíochta agus siamsaíochta gaolmhar.

Polasaí FEF9: Miondíola - Lár Bhaile Thamhlachta

Príomhfheidhm miondíola agus príomhfheidhm lár an bhaile i Lár Bhaile Thamhlachta a chothabháil agus a fheabhsú mar Lárionad Baile Mór 2 Lár Bhaile agus Contae (Príomhoide).

FEF9 Cuspóir 1:

Tacú le forálacha Phlean Ceantair Áitiúil Lár Bhaile Thamhlachta (2020), nó le haon phlean ionadach maidir le fás miondíola agus eacnamaíoch.

FEF9 Cuspóir 2:
Leanúint ar aghaidh ag forbairt Thamhlachta mar Bhaile Contae spleodrach agus inbhuanaithe ag barr ordlathas lonnaíochta agus miondíola an Chontae agus tábhacht Tamhlacht a fheabhsú i dtéarmaí miondíola réigiúnacha.

FEF9 Cuspóir 3:
Soláthar an mhiondíola is airde agus is leithne sa Chontae a éascú sa Lárcheantar Miondíola i Lár Bhaile Thamhlachta, mar aon le raon leathan seirbhísí agus feidhmeanna i gcriosanna níos leithne Lár an Bhaile agus Lár an tSráidbhaile.

FEF9 Cuspóir 4:
Dianú limistéar Lárnach Miondíola Thamhlachta a chur chun cinn.

FEF9 Cuspóir 5:
Forbairt agus athfhorbairt ar ardchaighdeán dearaidh uirbeach, na Láithreán Deiseanna Miondíola aitheanta ag an Ionad Siopadóireachta The Square agus in aice leis, agus deis úsáide / miondíola measctha ag seanláithreán Woodies ar Bhóthar Belgard a chur chun cinn agus a spreagadh.

9.5. 2 Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life

Ainmnítear Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life mar Lárionad Miondíola (Major Retail Centre- MRC). Léiríonn sé seo an t-ainmniú Miondíola Leibhéal 2 faoin ordlathas miondíola réigiúnach atá leagtha amach san RSES. Ligeann úsáid seanbhunaithe na siopadóireachta úsáidí comhlántacha fóillíochta, stórais miondíola agus talún tráchtála. Baineann príomhchuspóir criosaithe Ionad Miondíola leis an réimse seo (féach Caibidil 12: *Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht freisin*). Tá athfhorbairt leanúnach ar an ionad siopadóireachta ar siúl le tairiscint miondíola nua agus leathnaithe agus bearta soghluaisteachta iompair feabhsaithe. Forbróidh an t- ionad mar phríomh-mhol iompair phoiblí, ba cheart na hoibreacha seo a bheith críochnaithe faoin am a ghlacfar an Plean Forbartha Contae seo i 2022. Tabharfaidh sé seo deis don ionad a thairiscint a leathnú agus leas a bhaint as na deiseanna a sholáthraíonn an suíomhanna folmha sa cheantar.

Polasaí FEF10: Lárionad Miondíola Ghleann na Life

Tacú le feidhm mhiondíola Leibhéal 2 Lár an Bhaile in Ionad Siopadóireachta Ghleann na Life

FEF10 Cuspóir 1:
Tacú le Gleann na Life mar Lárionad Miondíola (MRC) agus fás an ionaid siopadóireachta atá ann cheana a cheadú agus fóillíocht / siamsaíocht chomhlántach, stóras miondíola agus úsáidí talún tráchtála.

FEF10 Cuspóir 2:
Tacú agus éascú le comhdhlúthú chandamach agus cháilíocht na tairisceana miondíola ag Mór-Ionad Miondíola Ghleann na Life.

FEF10 Cuspóir 3:
Tacú le forbairt trádstórála miondíola laistigh de Lárionad Miondíola Mór Ghleann na Life.

FEF10 Cuspóir 4:
Dearadh ardchaighdeáin uirbeach a chur chun cinn san Ionad Mór Miondíola a chuidíonn le spásanna sábháilte tarraingteacha a chruthú agus a chruthaíonn áiteanna inmhianaithe le hoibriú agus le cuairt a thabhairt orthu.

9.5.3 Cluain Dolcáin

Ainmnítear lár bhaile Chluain Dolcáin mar chuspóir criosaithe Lár an Bhaile (Town Centre- TC) (féach Caibidil 12: *Cur i bhFeidhm agus Monatóireacht freisin*). Léiríonn sé seo an t-ainmniú miondíola Leibhéal 3 faoin ordlathas miondíola réigiúnach atá leagtha amach san RSES. Ligeann úsáid bhunaithe lár an bhaile sa réimse seo úsáidí talún comhlántacha, miondíola agus tráchtála i lár an bhaile. Tá acmhainneacht shuntasach ann chun na húsáidí miondíola agus úsáidí a bhaineann le lár an bhaile a leathnú ar thailte folmha laistigh den bhaile agus an t-ionad siopadóireachta agus na ceantair máguaird a uasghrádú.

Polasaí FEF11: Miondíol - Lár Bhaile Chluain Dolcáin

Feidhm miondíola agus seirbhíse Chluain Dolcáin a chothabháil agus a fheabhsú, ag cinntiú beogacht an bhaile mar Lár Baile Leibhéal 3 sa Chontae.

FEF11 Cuspóir 1:
Cluain Dolcáin a fhorbairt mar ionad beoga seirbhíse agus miondíola ar ardchaighdeán.

FEF11 Cuspóir 2:
Soláthar ardleibhéil agus raon leathan miondíola a éascú i gCroílar- Limistéar Miondíola Chluain Dolcáin, mar aon le raon leathan seirbhísí agus feidhmeanna sa chriosú níos leithne i Lár an Bhaile.

FEF11 Cuspóir 3:
Forbairt / athfhorbairt na deise miondíola / úsáide measctha aitheanta agus láithreáin eile i gCroílar-Limistéar Miondíola Chluain Dolcáin a chur chun cinn agus a spreagadh, lena n-áirítear tailte Ionad an Mhuilinn, ag cinntiú nascacht idir láithreáin agus lár an bhaile, chun freastal ar an daonra abhantrach seanbhunaithe atá ag fás.

FEF11 Cuspóir 4:
Croílár sráidbhaile stairiúil Chluain Dolcáin a chosaint, ag aithint an róil atá aige i ndéanamh áite agus tarraingteacht an bhaile i leith miondíola agus feidhmeanna eile.

9.5.4 Ionad Pobail

Is lárionaid uirbeacha tánaisteacha iad ionaid dúiche, a fhreastalaíonn ar chomharsanacht Thamhlacht, Chluain Dolcáin agus Leamhcán. Is gnách gur ionaid siopadóireachta saintógtha iad na hionaid seo. Is é ról na n-ionad ceantair pointe fócasach a sholáthar don phobal a sholáthraíonn ról miondíola, seirbhíse agus pobail ar leibhéal ceantair do chónaitheoirí Chontae Bhaile Átha Cliath Theas. Léiríonn ionaid dúiche ainmniú miondíola leibhéal 3 agus 4 faoin ordlathas miondíola, ag léiriú a ról agus a scála éagsúil sa Chontae.

Polasaí FEF12: Ionaid Miondíola - Dúiche

Feidhm mhiondíola na nLár na Dúiche (Leibhéal 3 agus Leibhéal 4) a chothabháil agus a fheabhsú.

FEF12 Cuspóir 1:
Forbairt na nLár na Dúiche a chur chun cinn mar ionaid úsáide measctha inbhuanaithe, ilghnéitheach, faoi stiúir miondíola agus tacú lena bhfeabhsú agus lena n-uasghrádú.

FEF12 Cuspóir 2:
A chinntiú go bhfuil scála agus cineál na tairisceana miondíola in Ionaid Dúiche leordhóthanach chun freastal ar dhobharcheantar ceantair, gan drochthionchar a bheith aige ar thrádáil ó ionaid mhiondíola ardoird nó trádáil a tharraingt orthu.

FEF12 Cuspóir 3:
Tacú agus éascú a dhéanamh ar fhorbairt Lár na Dúichí nua ar scála uirbeach iomchuí i mBaile Adaim agus i gCluain Buiríosa de réir Scéimeanna Pleanála ceadaithe ar cheart dóibh meascán miondíola inbhuanaithe a sholáthar lena n-áirítear siopaí ilranna agus ionaid siopadóireachta a éascaíonn siúl, rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí agus a laghdaíonn turais ghluaisteáin lasmuigh den SDZ le go leor

9.5.5 Ionad Sráidbhaile

Faoi láthair tá 9 sráidbhaile stairiúla ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas ina gcuspóir criosaithe i lár an tsráidbhaile. Léiríonn na sráidbhailte seo ainmniú miondíola Leibhéal 4 faoin ordlathas miondíola. Tá carachtar uathúil oidhreachta ag na sráidbhailte agus tairgeann siad raon éagsúil seirbhísí miondíola, chomh maith le seirbhísí turasóireachta a sholáthar agus gníomhú mar phointe fócasach don phobal. Tacóidh criosú lár an tsráidbhaile le cosaint agus caomhnú carachtar speisialta na sráidbhailte traidisiúnta agus soláthróidh sé do sheirbhísí miondíola agus miondíola feabhsaithe.

Polasaí FEF13: Miondíol - Ionaid Sráidbhailte
Feidhm miondíola, seirbhísí miondíola agus feidhm miondíola nideoige sráidbhailte traidisiúnta a neartú.
FEF13 Cuspóir 1: Tacú agus forbairt a dhéanamh ar leibhéal iomchuí miondíola, seirbhísí miondíola agus miondíola nideoige sna lárionaid sráidbhailte traidisiúnta.
FEF13 Cuspóir 2: Nádúr speisialta chroí stairiúil na sráidbhailte traidisiúnta a chosaint agus a chaomhnú agus tacú lena bhfeabhsú agus lena n-uasghrádú.
FEF13 Cuspóir 3: Chun a chinntiú go n-úsáidtear caighdeáin dearaidh agus dlúis ardchaighdeáin i lár sráidbhailte traidisiúnta, bíonn siad sin bunaithe ar nádúr máguaird an cheantair.

9.5.6 Ionad Áitiúila

Is gné thábhachtach den soláthar miondíola iad ionaid áitiúla do chónaitheoirí Chontae Bhaile Átha Cliath Theas a sholáthraíonn seirbhísí agus áiseanna do mhiondíol laethúil san dobharcheantar áitiúil. Léiríonn sé seo an t-ainmniú miondíola Leibhéal 4 faoin ordlathas miondíola réigiúnach. Is ionaid saintógtha iad go ginearálta. Cuirtear cuspóir criosaithe Ionad Áitiúil i bhfeidhm sna ceantair seo.

Polasaí FEF14: Miondíola – Ionaid Áitiúla
Feidhm mhiondíola na nIonad Áitiúil a chothabháil agus a fheabhsú.
FEF14 Cuspóir 1: Tacú le forbairt agus feabhsú lárionaid áitiúla mar ionaid úsáide measctha inbhuanaithe, ilghnéitheach agus miondíola, a fheabhsaíonn rochtain áitiúil ar riachtanais mhiondíola laethúla, nach mbíonn drochthionchar acu ar thrádáil ó ionaid mhiondíola ardoird nó a tharraingíonn trádáil orthu.
FEF14 SLO 1: Tacú le hathfhorbairt 3.27ha ar thailte atá criosaithe mar LC ar an gcúinne thoir theas d'Ionad Spóirt agus Fóillíochta Spawell, Lána Wellington, Teampall Mealóg chun soláthar a dhéanamh do chlub / áis spóirt agus d'úsáidí a shonraítear mar atá ceadaithe i bprionsabal faoin gcriosú LC seachas cónaithe agus stáisiún peitril agus soláthar miondíola i bhfoirm siopa áitiúil nó siopa - chomharsanachta a theorannú go dtí 5 aonad ar a mhéad a fhéadfaidh ollmhargadh nach mó ná 800 m.cr. oll-achar urláir miondíola a áireamh.

9.5.7 Trádstóras Miondíola agus Páirceanna Miondíola

Polasaí FEF15: Ollstóráil Miondíola

Na cnuasaigh trádstórála miondíola atá ann cheana a chomhdhlúthú agus spás urláir trádstórála miondíola nua sa Chontae a threorú isteach i gcriosanna an Lárionaid Mhiondíola (Major Retail Centre- MRC) agus an Trádstórais Miondíola (Retail Warehousing- RW).

FEF15 Cuspóir 1:
Trádstóráil Miondíola a threorú chuig tailte atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe Lárionad Miondíola 'MRC' agus Cuspóir Criosaithe Trádstórais Miondíola 'RW' agus spás urláir páirceála miondíola nua a theorannú lasmuigh de na ceantair seo.

FEF15 Cuspóir 2:
A chinntiú nach mbeadh drochthionchar ag forbairt trádstórála miondíola ar bheocht agus inmharthanacht na n-ionad miondíola seanbhunaithe agus na gcroí trádstórála miondíola sa Chontae, de réir na *dTreoirlínte Pleanála Miondíola d'Údaráis Phleanála* (2012) nó aon treoirlínte um ionadú.

FEF15 Cuspóir 3:
A chinntiú nach ndéanfadh forbairt trádstórála miondíola drochthionchar ar bheocht agus inmharthanacht na Lárionad Baile agus Sráidbhaile atá ann cheana ar fud an Chontae.

9.6 Mearbhia

Polasaí FEF16: Miondíola – Ionaid agus Bialanna Mearbhia

Bainistiú a dhéanamh ar sholáthar ionaid agus bialanna mearbhia inár gceantair uirbeacha.

FEF16 Cuspóir 1:
Chun ró-iomadú ionaid / bialanna mearbhia a chosc agus a chinntiú go bhfuil déine aon úsáide beartaithe ag teacht le scála an fhoirgnimh ábhartha agus le patrún na forbartha sa cheantar.

FEF16 Cuspóir 2:
Chun oscailt ionaid / bialanna mearbhia nua a shrianadh cóngarach (400m de bhealach isteach na scoile) do scoileanna chun sláinte agus folláine leanaí scoile a chosaint.

9.7 Siopaí Gealltóireachta / Siopaíeischeadúnas

Polasaí FEF17: Miondíola – Éischeadúnas agus Siopai Gheallghlacadóra

Bainistiú a dhéanamh ar sholáthar éischeadúnas agus siopaí gheallghlacadóra agus cosc a chur ar thiúchan iomarcach na n-úsáidí talún seo.

FEF17 Cuspóir 1:
Chun tiúchan iomarcach éischeadúnas agus siopaí gheallghlacadóra inár gceantair uirbeacha a chosc.

9.8 Geilleagar Thuaithe

I gceantair thuaithe an Chontae, is gá an gá le gníomhaíocht shóisialta agus eacnamaíoch a chothromú le cosaint an chomhshaoil agus carachtar an tírdhreacha tuaithe. Rinneadh Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha mar chuid d'ullmhúchán an Phlean Forbartha agus tugann sé eolas do bheartas do na réimsí carachtar éagsúla. Trí chuspóirí bainistíochta criosaithe agus forbartha, ba mhaith leis an gComhairle forbairt i gceantair thuaithe a shrianadh chuig cineálacha iomchuí forbartha a bhfuil nasc sóisialta nó eacnamaíoch acu leis an gceantar áitiúil.

Polasaí FEF18: Eacnamaíocht Thuaithe
Tacú le fiontair inbhuanaithe tuaithe agus carachtar tuaithe na tíre a chosaint agus tionchair chomhshaoil a íoslaghdú.
FEF18 Cuspóir 1: Tacú le talmhaíocht inbhuanaithe, gairneoireacht, foraoiseacht agus fiontair tuaithe eile ag áiteanna oiriúnacha sa Chontae agus iad a éascú.
FEF18 Cuspóir 2: Tacú le héagsúlú feirme agus agra-thurasóireacht in áit a bhfuil tionscnamh gnó beartaithe faoi réir phríomhúsáid talmhaíochta an láithreáin, faoi réir cosaintí trách agus comhshaoil.
FEF18 Cuspóir 3: Talmhaíocht agus fiontair thraidisiúnta tuaithe a chosaint ar fhorbairt uirbeach neamhphleanáilte agus / nó neamh-chomhoiriúnach.

9.9 Turasóireacht agus Fóillíocht

I 2019, thaifead Turasóireacht Éireann turasóir 11.3 milliún duine ar cuairt ar an tír, agus ba é Réigiún Bhaile Átha Cliath príomhcheann scríbe turasóireachta na hÉireann. I 2019 fuair Réigiún Bhaile Átha Cliath 6.6 milliún cuairteoir idirnáisiúnta (mar chuairteoirí teaghlaigh, cuairteoirí gnó srl.) Agus thart ar 4 mhilliún cuairt chun críche laethanta saoire. Is tiománaí suntasach eacnamaíochta í an turasóireacht agus meastar gur príomh-earnáil fáis í i ngeilleagar na hÉireann. Tacaíonn sé le cruthú post thar raon éagsúil earnálacha agus leibhéil scileanna. Tá buntáistí sóisialta agus comhshaoil leathana aige do na pobail óstacha, agus is minic go mbíonn príomhshócmhainní inrochtana ag tionscnaimh turasóireachta, ag tacú le feabhsúcháin chomhshaoil agus ag cothú seirbhísí agus imeachtaí nach mbeadh inmharthana murach sin.

Tá na sócmhainní nádúrtha agus cultúrtha, rochtain mhaith agus bonneagar gnó ag Contae Bhaile Átha Cliath Theas, chun earnáil mhór turasóireachta a bhunú agus a choinneáil sa chontae. Tá 11,536 sócmhainní cláraithe ag staitisticí turasóireachta Fáilte Ireland do 2019 ina bhunachair sonraí le haghaidh bonneagair turasóireachta in Éirinn, agus tá 130 (1.1%) díobh seo lonnaithe i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Cuireann gníomhartha i Straitéis Turasóireachta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (2015) leis na sócmhainní seo chun tairiscint níos leithne a sholáthar don mhargadh.

Agus leanúint ar aghaidh leis na caidrimh oibre dearfacha trí Ghrúpa Oibre Turasóireachta Bhaile Átha Cliath le Fáilte Ireland, chun an úsáid is fearr a bhaint as an tionscadal turasóireachta 'Grow Dublin' agus as an gcoincheap margaíochta 'Dublin - Surprising By Nature', is féidir le Contae Bhaile Átha Cliath Theas raon sainiúil de táirgí turasóireachta a chomhlánóidh táirgí áiteanna eile i mBaile Átha Cliath agus a ghinfidh buntáistí socheacnamaíocha suntasacha don Chontae.

Féachfaidh Plean Forbartha an Chontae le tacú le forbairt earnáil turasóireachta agus fóillíochta an Chontae agus éascú dó trí chreat pleanála spásúlachta a leagan amach a fhéachann leis an gcomhshaol nádúrtha agus sócmhainní tógtha a chosaint agus a chaomhnú, rud a mbraitheann an turasóireacht air agus a thacaíonn le hinfheistíocht na hearnála poiblí agus príobháidí ann tionscnaimh turasóireachta inbhuanaithe.

Polasaí FEF19: Bonneagar Turasóireachta
Tacú le tionscal turasóireachta inbhuanaithe a fhorbairt a thuigeann acmhainneacht áineasa agus turasóireachta an Chontae, ag forbairt ar na gníomhaíochtaí i Straitéis Turasóireachta Chontae Bhaile Átha Cliath Theas, 2015 nó in aon straitéis ionadach.
FEF19 Cuspóir 1: Tacú le forbairt bhonneagair turasóireachta, nithe is díol spéise, gníomhaíochtaí agus saoráidí ag láithreacha oiriúnacha faoi réir dearadh íogair agus cosaintí comhshaoil léirithe.
FEF19 Cuspóir 2: Áiseanna turasóireachta a threorú chuig ionaid bhunaithe, go háirithe lár bailte agus sráidbhailte, áit ar féidir leo cur le beogacht eacnamaíoch níos leithne lárionaid uirbeacha.
FEF19 Cuspóir 3: Tacú le forbairt Ionad Cuairteoirí Shléibhte Bhaile Átha Cliath ag Hell Fire agus Coillte Massy faoi réir pleanála.
FEF19 Cuspóir 4: Tacú le fiontair a bhaineann leis an turasóireacht ar feadh Bealaí Glasa atá ann cheana agus atá beartaithe, lena n-áirítear bealaí glasa, faoi réir cosaintí íogaire dearaidh agus forbartha.
FEF19 Cuspóir 5: Leanúint ar aghaidh ag dul i dteagmháil agus ag comhoibriú le páirtithe leasmhara turasóireachta lena n-áirítear Fáilte Éireann chun cuspóirí Turasóireachta an Chontae a sheachadadh.

Polasaí FEF20: Glasbhealaí, Conairí and Lúbanna
Tacú agus éascú a dhéanamh ar fhorbairt líonra comhtháite de Ghlasbhealaí (bealaí rothaíochta easbhóthair agus siúlóidí) agus Conairí (bealaí siúil) feadh conairí oiriúnacha, le naisc áitiúla le sráidbhailte agus díol spéise agus chun íogaireachtaí comhshaoil feadh na gconairí seo a chur san áireamh.

FEF20 Cuspóir 1:
Tacú agus éascú a dhéanamh ar fhorbairt líonra comhtháite de Ghlasbhealaí, Lúbanna Glasbhealaigh agus Glasbhealaí Uirbeacha chun taisteal gníomhach ar fud an Chontae a spreagadh, faoi réir cúinsí comhshaoil.

FEF20 Cuspóir 2:
Tacú le forbairt conairí turasóireachta agus oidhreachta áitiúla ag láithreacha oiriúnacha lena n-áirítear ar fud Sléibhte Bhaile Átha Cliath, agus idir agus laistigh de Bhriotás-Teach Sagard-Ráth Cúil; Cluain Dolcáin; Leamhcán; An Caisleán Nua- Liamhain; Ráth Fearnáin; agus Tamhlacht agus iarracht a dhéanamh na cosáin seo a dhéanamh idirghníomhach trí chomharthaíocht íogair a úsáid agus tuilleadh forbartha a dhéanamh ar bhogearraí feidhmchlár soghluaiste ag cinntiú in HA DM go bhfuil gach cosán den sórt sin tírdhreachaithe go tuisceanach agus deartha chun tionchar dearfach a chinntiú ar bhithéagsúlacht agus ar thaitneamhacht amhairc.

FEF20 Cuspóir 3:
Tacú agus éascú a dhéanamh ar fhorbairt naisc inrochtana isteach i nGleann na Life agus feadh an tsráid lena n-áirítear ag an Droichead Airgid agus idir an Chanáil Mhór agus an Chanáil Ríoga faoi réir leochaileachtaí an chomhshaoil.

FEF20 Cuspóir 4:
An ceart slí a threorú agus a oscailt don phobal ó Seanbhóthar Leamhcáin go dtí Abhainn na Life, a áiríodh mar chuid den chead pleanála chun an Clinic Díseart a leathnú, laistigh de dhá bhliain ó cheadú an Phlean Forbartha Contae 2022-2028.

FEF20 SLO 1:
Oibriú i gcomhar le húinéirí tailte ag St. Edmundsbury, Leamhcán chun cead a fháil rochtain phoiblí iomchuí a sholáthar ar na tailte seo i nGleann na Life.

Polasaí FEF21: Turasóireac ht, agus Gníomhaíoc htaíFóillíoch

Tacú agus éascú le forbairt gníomhaíochtaí fóillíochta sa Chontae.

FEF21 Cuspóir 1:
Úsáid ghníomhach foraoisí bainistithe a chur chun cinn le haghaidh gníomhaíochtaí a bhaineann le turasóireacht agus fóillíocht faoi réir scála iomchuí forbartha ag féachaint do na dálaí comhshaoil agus leochaileachtaí comhshaoil, taitneamhacht radhairc agus infhaighteacht seirbhísí.

FEF21 Cuspóir 2:
Forbairt gníomhaíochtaí fóillíochta lasmuigh a chur chun cinn ar thailte atá ainmnithe le Spás Oscailte Cuspóir Criosaithe 'OS' (chun spás oscailte agus áiseanna áineasa a chaomhnú agus soláthar a dhéanamh dóibh), ag féachaint do *Straitéis Páirceanna agus Spáis Oscailte* Chontae

FEF21 Cuspóir 3:
Tacú le forbairt gníomhaíochta turasóireachta agus fóillíochta uisce- bhunaithe. Tá sé seo faoi réir scála forbartha iomchuí ag féachaint do na dálaí comhshaoil agus íogaireachtaí comhshaoil, taitneamhacht radhairc agus infhaighteacht seirbhísí.

FEF21 Cuspóir 4:
Comharthaíocht a chur i bhfeidhm sa Chontae de réir na Straitéisí Turasóireachta agus Comharthaíochta don Chontae, lena n-áirítear breithniú ar chomharthaíocht faisnéise ar nádúr agus ar ghnéithe eile atá le fáil feadh na n-aibhneacha sa Chontae ag láithreacha straitéiseacha.

FEF21 Cuspóir 5:
Chun iarracht a dhéanamh taitneamhacht amhairc agus tírdhreacha Ghleann an tSláid agus Teach Sagard an tSláid agus An Gleann Chonc Clinne pNHA a chosaint, tacú le forbairt iomchuí a bhaineann le turasóireacht agus taitneamhacht i gcomhthéacs pNHA Teach Sagard an tSláid agus An Gleann Chonc Clinne agus tacú le cur chun cinn mar an gcéanna le limistéar taitneamhachta agus áilleacht nádúrtha.

FEF21 SLO 1:
Éascaíocht áineasa, fóilíocht, gníomhaíochtaí faoin aer, ionad spóirt, cóiríocht agus gníomhaíocht turasóireachta ag Woodlands Manor House agus tailte ag Lána Stoicín, Ráth Fearnáin ar aon dul le Criosú Úsáid Talún Ard-Taitneamhachta Sléibhte Bhaile Átha Cliath faoi réir measúnuithe comhshaoil, measúnú amhairc, mionsonraí topagrafacha, measúnuithe caomhnaithe agus machnamh cuí á dhéanamh ar dhearadh agus ar chaomhnú íogair gnéithe stairiúla, ailtireachta agus seandálaíochta na bhfoirgneamh agus na talún atá ann cheana.

Polasaí FEF22: Turasóireacht Oidhreachta, Cultúir agus Imeachtaí

Tacú le forbairt turasóireachta oidhreachta, cultúrtha agus imeachtaí.

FEF22 Cuspóir 1:
Tacú le hathchóiriú nó tiontú íogair foirgneamh oidhreachta agus turasóireacht oidhreachta a éascú in áiteanna iomchuí (Féach freisin Caibidil 3: an roinn Oidhreachta Tógtha).

FEF22 Cuspóir 2:
Tacú le tionscadail turasóireachta a fhéachann le hoidhreacht gheolaíoch agus oidhreacht chultúrtha an Chontae a thaispeáint agus a chur chun cinn. Cuimsíonn sé seo na healaíona, ceol, stair na heitlíochta, nósanna na Gaeilge agus bealaí maireachtála lena n-áirítear músaeim, ionaid chultúrtha agus ionaid léirmhínitheacha a fhorbairt ag áiteanna oiriúnacha.

FEF22 Cuspóir 3:
Tacú le forbairt ionad spóirt ar scála náisiúnta nó réigiúnach, m.sh. staideanna, ag láithreacha a bhfreastalaíonn iompar poiblí ardmhinicíochta orthu (Luas / Iarnród / Bus), ag féachaint dá dtionchar ar thaitneamhacht chónaithe.

FEF22 Cuspóir 4:
Tacú le ceolchoirmeacha nó imeachtaí ag láithreacha oiriúnacha sa Chontae, mar shampla páirceanna, staideanna, halla éisteachta, ionaid comhdhála, faoi réir cosaint taitneamhachta cónaithe agus socruithe ceadúnaithe iomchuí.

FEF22 Cuspóir 5:
Tacú le margaí agus féilte áitiúla lasmuigh agus an bonneagar cumasaithe gaolmhar in áiteanna oiriúnacha sa Chontae lena n-áirítear féilte lasmuigh mar spreagóirí d'fhás turasóireachta.

FEF22 SLO 1:
Acmhainneacht turasóireachta Teach Sagard a fhorbairt: Muillean an tSrutháin Luaith (Swiftbrook Mill).

9.9.1 Cearta Bealach Poiblí

Ceanglaítear sna hAchtanna Pleanála faoi Chuid II, alt 10 (2)(o) cuspóirí a áireamh:

'cearta slí poiblí a chaomhnú a thugann rochtain ar chladach, sliabh, cladach locha, bruach abhann nó áiteanna eile áilleachta nádúrtha nó áisiúlacht áineasa, a shainaithneofar cearta slí poiblí trí iad a mharcáil ar cheann amháin ar a laghad de na léarscáileanna atá mar chuid de an plean forbartha agus trína shuíomh a thaispeáint ar liosta atá i gceangal leis an bplean forbartha.'

Ní mór fíorú a dhéanamh ar cheart slí poiblí a aithint agus is ar an Údarás Áitiúil atá an dualgas cruthúnais. Is mian leis an gComhairle a n-aitheantas a shaothrú go gníomhach mar atá mínithe sna cuspóirí thíos.

Cearta Bealach Poiblí
Aithnítear na cearta slí poiblí a liostaítear thíos ar léarscáileanna an Bhonneagair Ghlais

Tábla 9.3: Cearta Bealach Poiblí

Lucan Weir
Ón bPríomhbhóthar sa Sráidbhaile a shíneann síos an slios (Lána Uisce) idir seanteach scoile náisiúnta Naomh Aindriú ar an taobh thiar agus foirgneamh tráchtála ar an taobh thoir go cosán na Life, chomh fada leis an taobh thiar den Life. droichead chun imeacht ag leibhéal na sráide ar an taobh theas den droichead.

Polasaí ED23: Cearta Bealach Poiblí

Leanúint le rochtain ar thailte ard taitneamhachta, radhairc agus áineasa a chur chun cinn agus a fheabhsú ar fud an Chontae agus laistigh de chontaetha tadhlacha, lena n-áirítear áiteanna áilleachta nádúrtha nó áisiúlacht áineasa, chun críocha áineasa lasmuigh agus damáiste comhshaoil, damáiste tírdhreacha agus tionchair ar láithreáin Natura 2000 á sheachaint.

FEF23 Cuspóir 1:
Caomhnú ceart slí poiblí a chur chun cinn a thugann rochtain ar shléibhte, cladach locha, bruach abhann nó áiteanna eile ar áilleacht nádúrtha nó fóntais áineasa.

FEF23 Cuspóir 2:
Na cearta slí poiblí atá ann cheana i réimsí ábhartha den Chontae a aithint, ar bhealach loighciúil agus seicheamhach, agus imscrúdú a dhéanamh ar chruthú ceart slí poiblí nua trí na céimeanna seo a leanas a ghlacadh laistigh de dhá bhliain ó glacadh an Phlean:

- Na ceantair sin sa Chontae a shainaithint agus a mhapáil a bhfuil sé d'acmhainn acu rochtain a thabhairt ar shléibhte, bhruacha locha, bhruacha abhann nó áiteanna eile ar áilleacht nádúrtha nó áirgiúlacht áineasa.
- Scrúdaigh na ceantair aitheanta le haghaidh bealaí rochtana atá ann cheana.
- Fiosraigh an cearta slí poiblí iad na bealaí rochtana atá ann cheana agus an bhfuil tuiscint ann go bhféadfadh ceart slí poiblí a bheith ann, tabhairt faoi na céimeanna riachtanacha le haghaidh comhairliúcháin atá leagtha amach sna hAchtanna Pleanála.
- Nuair a bheidh sé fíoraithe, mapáil agus sainaithin na cearta slí poiblí sin sa Phlean Forbartha.
- I gcás nach bhfuil cearta slí poiblí ann agus go mbeadh rochtain oiriúnach, smaoinigh ar chomhaontuithe cearta slí poiblí atá ar fáil faoi alt 206 de na hAchtanna Pleanála agus Forbartha a úsáid.
- Nuair nach féidir comhaontuithe cearta slí poiblí a dhéanamh, smaoinigh ar orduithe ceannaigh éigeantacha a úsáid faoi alt 207 de na hAchtanna Pleanála agus Forbartha.

FEF23 Cuspóir 3:
Aon cheart slí poiblí nó cearta slí poiblí nua-chruthaithe a chomhtháthú sa Phlean Forbartha Contae trí Athrú.

FEF23 Cuspóir 4:
De réir an Achta um Pleanáil agus Forbairt (Leasú) 2000 cuir san áireamh sa phlean forbartha seo liosta de chearta slí poiblí a thugann rochtain ar shléibhte, bhruacha locha, bruacha abhann agus áiteanna eile áilleachta nádúrtha nó áisiúlacht fóillíochta agus a shainaithníonn iad trí iad a mharcáil ag ceann amháin ar a laghad de na léarscáileanna atá mar chuid den phlean forbartha agus ar liosta atá i gceangal leis an bplean seo.

9.9.2 Cruthú ar Rochtain Ceadaithe Bealaí

Meastar gur meicníocht indéanta é Bealaí Rochtana Ceadaithe a chruthú chuig tailte ard taitneamhachta, áineasa agus radhairc i gcomhpháirtíocht le húinéirí talún, údaráis áitiúla tadhlacha, comhlachtaí poiblí agus gníomhaireachtaí stáit eile chun rochtain a thabhairt ar áiteanna áilleachta nádúrtha nó áirgiúlachta. Is samplaí rathúla iad Bealaí Rochtana Ceadaithe mar Bhealach Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus na Glasbhealaí i gContae Mhaigh Eo agus Phort Láirge a thug buntáistí suntasacha turasóireachta, áineasa agus taitneamhachta.

Beartas FEF24: Cruthú ar Rochtain Ceadaithe Bealaí

FEF24 Cuspóir 1:
Cruthú Bealaí Rochtana Ceadaithe agus conairí oidhreachta a chur chun cinn agus a éascú, i gcás nach gcuirfidís isteach ar shuíomhanna atá íogair don chomhshaol, a sholáthraíonn rochtain ar thailte ard taitneamhachta, radhairc agus áineasa lena n-áirítear ceantair thuaithe, foraoisí, coillearnacha, uiscebhealaí, ceantair ardtailte / sléibhe, an Canáil Mhór, Gleann Dodder, Gleann na Life agus idir sráidbhailte stairiúla, i gcomhpháirtíocht le húdaráis áitiúla tadhlacha, úinéirí talún príobháideacha, comhlachtaí leath-stáit agus comhlachtaí poiblí eile mar Coillte, Uiscebhealaí Éireann agus an tSeirbhís Foraoiseachta.

FEF24 Cuspóir 2:
Forbairt leanúnach Slí Sléibhte Bhaile Átha Cliath agus an tSlí Chill Mhantáin a chur chun cinn agus a éascú i gcomhar le Comhpháirtíocht Sléibhte Bhaile Átha Cliath ionas go mbeidh Bealaí Rochtana Ceadaithe a sholáthraíonn rochtain ar líonraí réigiúnacha agus áitiúla de chosáin siúil, rith, siúil agus rothar sléibhe agus áiseanna áineasa eile. ar choinníoll nach mbeidh tionchar suntasach ag bealaí / cosáin den sórt sin agus a n-úsáid ar shuíomhanna atá íogair don chomhshaol.

FEF24 Cuspóir 3:
Rochtain ar na láithreáin stairiúla uile sa Chontae a chur chun cinn agus a fheabhsú, i gcomhpháirtíocht leis na húinéirí talún ábhartha agus iarracht a dhéanamh a n-acmhainn turasóireachta a uasmhéadú i gcomhpháirtíocht leis na húinéirí talaimh ábhartha.

FEF24 Cuspóir 4:
Taitneamhachtaí sléibhe a thabhairt níos gaire do phobail chónaithe trí bhunú líonra cosán foirmiúil, cosáin easbhóthair agus rotharbhealaí a chur chun cinn a éascaíonn siúlóirí ócáideacha agus rothaithe.

9.10 Cairéil agus Eastoscadh Mianra

Is earnáil eacnamaíoch an-tábhachtach iad eastóscadh mianraí agus an tionscal comhiomlán a sholáthraíonn na hamhábhair don tionscal tógála. Féadfaidh na próisis a bhaineann le eastóscadh éifeachtaí fadtéarmacha comhshaoil a chur faoi deara agus carachtar an tírdhreacha a athrú go suntasach. I bhfianaise an ghá atá ann buntáistí eacnamaíocha eastósctha a chothromú le tionchair chomhshaoil a

d'fhéadfadh a bheith ann, tá sé tábhachtach oiriúnacht na limistéar le haghaidh eastóscadh a mheas (ag cur san áireamh tréithe comhshaoil agus íogaireachtaí ceantair) agus tionchar an eastósctha a bhainistiú i gcás ina dtarlaíonn sé. Tugann an t-athbhreithniú ar an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha i gContae Bhaile Átha Cliath Theas breac-chuntas ar ardluach agus íogaireacht na gceantar tuaithe agus sléibhe sa Chontae, maidir leis an ngaireacht do Bhaile Átha Cliath. Tá cosaint na dtírdhreach seo agus na limistéar ard-taitneamhachta atá íogair ó thaobh an chomhshaoil de mar thosaíocht ag an bPlean Forbartha, agus dá bharr sin, féachfaidh an Chomhairle le saoráidí nua nó leathnaithe sna ceantair seo a theorannú.

Tá suíomh na gcairéal cláraithe faoi na hAchtanna um Pleanáil agus Forbairt léirithe ar léarscáileanna an Phlean Forbartha. Ní léiríonn léarscáiliú suíomh cairéil a stádas pleanála reatha.

Polasaí FEF25: Cairéil agus Eastoscadh Mianra
Tacú le eastóscadh inbhuanaithe acmhainní comhiomlána in áiteanna oiriúnacha sa Chontae faoi réir cosaintí comhshaoil iomchuí.
FEF25 Cuspóir 1: Chun eastóscadh mianraí a éascú i láithreacha oiriúnacha faoi réir chosaint cáilíochta taitneamhachta agus comhshaoil, lena n-áirítear cáilíocht an aeir agus truailliú torainn agus aird ar na Treoirlínte Oidhreachta Geolaíochta don Tionscal Eastóscach (GSI agus Cónaidhm Coincréite na hÉireann, 2008).
FEF25 Cuspóir 2: Oibriú an tionscail eastóscach agus úsáidí coimhdeacha a theorannú ag láithreacha atá íogair don chomhshaol, agus laistigh de cheantair atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'HA - DM', 'HA-LV' agus 'HA-DV', áit a mbeadh éifeachtaí díobhálacha suntasacha mar thoradh ar eastóscadh agus / nó dochar a dhéanamh d'oidhreacht nádúrtha agus thógtha an Chontae a chosaint.
FEF25 Cuspóir 3: A chinntiú go n-athshlánófar agus / nó go n-athúsáidfear go sásúil cairéil agus áiseanna eastósctha, áit a bhfuil deireadh curtha le húsáid ghníomhach.
FEF25 Cuspóir 4: A chinntiú go ndéantar forfheidhmiú i gcoinne forbairt neamhúdaraithe cairéil agus coinníollacha a chuirtear i bhfeidhm ar fhorbairt cairéil cheadaithe agus beart a bhreithniú faoi Alt 35 den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú) nuair is cuí.
FEF25 Cuspóir 5: Chun a chinntiú nuair a bheartaítear forbairt nua gar do chairéil údaraithe, go ndéantar breithniú ar chosaint sil-leagain neamhoibrithe luachmhara le haghaidh astarraingthe amach anseo.

9.11 Suíomhanna Seveso

Gabhann Treoir 2012 / 18 / AE an AE maidir le mórghuaiseacha timpistí a rialú, dá ngairtear Treoir SEVESO III de ghnáth, ionad Treoir 96 / 82 / CE. Tá sé mar aidhm ag

an Treoir cosc a chur ar ghuaiseacha tionóisce móra a bhaineann le substaintí agus ceimiceáin chontúirteacha agus a n-iarmhairtí do dhaoine agus don chomhshaol a theorannú. Cuireadh é seo i bhfeidhm le Rialacháin COMAH in 2015. Tá beartas agus cleachtas an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta (HSA), comhlacht forordaithe, maidir le láithreáin Seveso leagtha amach i gcomhairle theicniúil um phleanáil úsáide talún d'Údaráis Phleanála. *Forfheidhmiú agus Monatóireacht).*

Tá suíomh na suíomhanna SEVESO reatha sa Chontae mapáilte ar léarscáileanna an Phlean Forbartha. Taispeántar iad seo thíos agus tá siad ceart nuair a glacadh an Plean seo ach d'fhéadfadh siad a bheith faoi réir athraithe thar shaolré an Phlean Forbartha agus ba cheart iad a athbhreithniú, de réir mar is gá, i gcoinne shuíomh gréasáin HSA.

Tábla 9.4: Suíomhanna Seveso

Suíomhanna Seveso a bhí curtha in iúil	Ainm agus Suíomh an tSuímh
Bunaíochtaí Sraith Íochtarach	BOC Gases Ltd. Éire, Bosca poist 201, Eastát Tionscail an Chloigín Ghoirm, Baile Átha Cliath 12
	Dachser Éire Ltd, Páirc Gnó an Teampaill Dhuibh, Ráth Cúil, Baile Átha Cliath.
Bunaíochtaí Sraith Íochtarach	Brenntag Chemicals Distribution (Éire) Ltd, Aonad 405, Páirc Gnó Ghrianóige, Ráth Cúil, Baile Átha Cliath 24
	Irish Distillers Ltd, Bóthar Robinhood, Fox and Geese, Cluain Dolcáin, Baile Átha Cliath 22
	Kayfoam Wolfson, Eastát Tionscail an Chloigín Ghoirm, Bóthar an Náis, Baile Átha Cliath 12

Polasaí FEF26: Timpistí Móra
Aird a thabhairt ar fhorálacha na Treorach um Thimpistí Móra (Treoir 2012 / 18 / AE ón gComhairle Eorpach) agus comhairle theicniúil an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta (HSA) maidir le suíomhanna aitheanta SEVESO sa Chontae.
FEF26 Cuspóir 1: Aird a thabhairt ar bheartas agus ar chur chuige Threoir an HSA ar Chomhairle Theicniúil um Pleanáil Talamhúsáide d'Údaráis Phleanála agus d'Oibreoirí Bunaithe COMAH (HSA, 2022) nó ar aon doiciméid a tháinig ina ionad nuair is cuí, agus iarratais phleanála á measúnú agus pleananna úsáide talún á n-ullmhú.

9.12 Iniúchadh Gníomhú ar son na hAeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide

Foinse Gáis Tí Ghlais (GHGanna)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
Eascraíonn foinsí GHG ó Fhorbairt Eacnamaíochta, Fostaíocht agus → Próiseas déantúsaíochta na n-earnálacha tionsclaíocha agus tráchtála; → Táirgeadh bia agus deochanna; → Fuinneamh a úsáidtear chun foirgnimh thionsclaíocha agus tráchtála a théamh agus a fhuarú; → Turais iompair chuig agus ón obair ag úsáid breoslaí iontaise; → Iompar earraí.	I measc na mbeartas agus na gcuspóirí atá sa chaibidil seo a thugann aghaidh ar thionchair aeráide tá: → Beartas uileghabhálach chun úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn agus astaíochtaí carbóin a laghdú; → An geilleagar glas agus ciorclach a chur chun cinn; → Forálacha inbhuanaithe iompair agus déanamh áiteanna a thacaíonn leis an gcur chuige fás dlúth; → Fostaíocht dian saothair a chur chun cinn chuig áiteanna uirbeacha gar do iompar poiblí; → Tacú le fiontar a tháirgeann barraíocht teasa chun téamh ceantair a chumasú; → Foráil do chaighdeáin chun a cheangal go gcuirfear crainn agus eilimintí Bonneagair Ghlais eile ar láithreáin forbartha chun forghabháil carbóin a sheachadadh agus déanamh áiteanna níos fearr a chur chun cinn; → Cur chuige seicheamhach a chinntiú i leith forbairt miondíola; → Comhlonnú spásanna oibre chun turais a laghdú agus an poitéinseal le haghaidh obair chruthaitheach agus tras-chomhoibriú a mhéadú; → Glasbhealaí, lúbanna agus cosáin siúil a chur chun cinn chun turasóireacht níos gníomhaí a spreagadh sa Chontae.

Fuinneamh

Fís

Sochaí glas agus geilleagar ciorclach a sholáthar atá solúbtha do theicneolaíochtaí nua, baile agus áit fostaíochta do dhaoine agus do thionscail atá ag iarraidh a lorg carbóin a laghdú.

10.0 Réamhrá

Léiríonn an 'Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide 2021 - Dul i nGleic le Cliseadh Aeráide' cur chuige sochaí uile an Rialtais atá dírithe ar chur ar chumas na hÉireann a cuid spriocanna AE a bhaint amach chun astaíochtaí carbóin a laghdú 51 faoin gcéad idir 2021 agus 2030, agus leagtar síos ann an dúshraith chun neodracht a bhaint amach ó thaobh astaíochtaí carbóin faoi 2050. Sa chomhthéacs sin féachann Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas trína Plean Straitéiseach Forbartha Contae na spriocanna sin a shárú nó iad a bhaint amach níos luaithe, agus córais fuinnimh iontaofa, láidre agus éifeachtúla a chruthú a chumasóidh fás ar fud na n-earnálacha go léir, agus a thacóidh le forbairt an Chontae sa todhchaí. Ag teacht le Cur i bhFeidhm *Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide* 2030 de chuid LGMA (An Ghníomhaireacht Bhainistíochta Rialtais Áitiúil) leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag déanamh a dícheall chun éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú agus tacú le forbairt acmhainn fuinnimh in-athnuaite sa Chontae.

33%

Feabhas 33% a chur ar Éifeachtúlacht Fuinnimh na Comhairle faoi 2020

Réigiún a bheidh Seasmhach ó thaobh na hAeráide de a dhéanamh de Bhaile Átha Cliath trí Thionchair na nImeachtaí a Bhaineann le hAthrú Aeráide sa todhchaí a laghdú

Beart a Dhéanamh chun ár saoránaigh a chur ar an eolas faoi Athrú Aeráide chun go mbeidh siad Rannpháirteach sa bhfeachtas.

51%

GHG
Gás Ceaptha Teasa

Laghdú ar Astuithe Gáis Cheaptha Teasa na Comhairle faoi 2030

Is saincheisteanna don timpeallacht dhomhanda iad athruithe ar ár n-aeráid dthoradh téimhmh ó gháis cheaptha teasa. Tá úsáid breoslaí iontaise carbónbhunaithe freagrach as níos mó ná leath de na hastaíochtaí gás ceaptha teasa ar fud an domhain. Tugtar tús áite i mbeartas fuinnimh na hEorpa agus na hÉireann do bhearta chun tacú le teacht aniar na haeráide trí ídiú fuinnimh a laghdú agus trí chion an fhuinnimh a ídítear ó fhoinsí malartacha, neamhthruaillithe, ísealcharbóin agus fuinnimh in- athnuaite (m.sh. gaoth, grian, geoiteirmeach agus hidreafhuinneamh) a mhéadú ar fud na n- earnálacha. Ceann de na príomhrudaí a spreagann an Plean Forbartha Contae seo is ea freagra a thabhairt ar na saincheisteanna maidir le hathrú aeráide atá le sárú ag ár sochaí inniu. Tá bearta gníomhaíochta aeráide mar bhonn agus taca faoi gach gné den Phlean. Taispeántar é seo tríd an gcur chuige maidir le fás dlúth agus straitéisí nasctha lonnaíochta agus gluaiseachta inbhuanaithe atá comhtháite sa Phlean. Tá sé le feiceáil freisin sa tosaíocht a thugtar don Bhonneagar

Glas agus do chur i bhfeidhm gach gné den phlean ar leibhéal an chontae agus ar an leibhéal áitiúil chun áiteanna ardchaighdeáin a chruthú ina bhféadfaidh daoine maireachtáil agus bheith ag obair iontu.

10.0.1 Comhthéacs an Bheartais Pleanála

Ceanglaítear le halt 10(2)n) den Acht Pleanála agus Forbartha 2000 arna leasú go mbeidh cuspóirí san áireamh i bPlean Forbartha chun:

'straitéisí inbhuanaithe lonnaíochta agus iompair a chur chun cinn i gceantair uirbeacha agus thuaithe lena n-áirítear bearta a chur chun cinn chun -

1. an t-éileamh ar fhuinneamh a laghdú mar fhreagairt ar an dóchúlacht go dtiocfaidh méadú ar chostais fuinnimh agus ar chostais eile mar gheall ar an meath fadtéarmach a thiocfaidh ar acmhainní neamh-inathnuaite,
2. astaíochtaí gás ceaptha teasa antrapaigineacha a laghdú, agus
3. aghaidh a thabhairt ar an ngá atá le hoiriúnú don athrú aeráide;

go háirithe, ag féachaint do shuíomh, leagan amach agus dearadh forbartha nua'.

Caithfidh beartais agus cuspóirí an Phlean Forbartha a bheith comhsheasmhach le beartas pleanála náisiúnta agus réigiúnacha mar a leagtar amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch (SRSE).

- → **Éilítear le Cuspóirí Beartais Náisiúnta 54 agus 55** go laghdóimid ár lorg carbóin trí ghníomhaíocht aeráide a chomhtháthú sa chóras pleanála chun tacú le spriocanna náisiúnta maidir le cuspóirí maolaithe agus oiriúnaithe beartais aeráide, (RPO 7.32 freisin) chomh maith le spriocanna maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa. Éilíonn beartas freisin úsáid agus giniúint fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn ag láithreacha iomchuí laistigh den timpeallacht tógtha agus nádúrtha chun cuspóirí náisiúnta a bhaint amach maidir le geilleagar ísealcharbóin a chruthú faoi 2050.

- → **Éilítear le Cuspóirí Beartais Náisiúnta 57 agus 58** go ndéanfar bainistíocht riosca tuilte agus Bonneagar Glas a chomhtháthú i dtograí forbartha chun cabhrú le hathrú aeráide a mhaolú. Éilítear le RPO 3.6 go ndéanfar measúnú ar phleananna forbartha contae ó thaobh a dtionchar ar spriocanna laghdaithe carbóin agus go mbeidh bearta iontu chun monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn i dtreo spriocanna laghdaithe carbóin.

- → Éilítear le **RPO 7.38** údaráis áitiúla mhapáil teasa a mheas mar bhealach chun tacú le forbairtí a sholáthraíonn éifeachtúlacht fuinnimh agus aisghabháil fuinnimh, fuinneamh a dhiomlófaí murach sin. Éilíonn sé freisin go ndéanfar measúnú ar théamh ceantair agus ar fhoinsí teasa dramhaíola áitiúla a aithint.

- → Éilítear le **RPO 7.40** go n-áireofar beartais chun leibhéil arda caomhnaithe fuinnimh, éifeachtúlacht fuinnimh agus úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn i bhfoirgnimh atá ann cheana, lena n-áirítear bearta um éifeachtúlacht fuinnimh a iarfheistiú sa stoc foirgneamh atá ann cheana agus bearta um

éifeachtúlacht fuinnimh i bhfoirgnimh thraidisiúnta. Éilítear le RPO 7.40 go gcuirfear beartais i bhfeidhm chun úsáid feithiclí leictreacha a éascú.

Éilíonn beartas freisin úsáid agus giniúint fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn ag láithreacha iomchuí laistigh den timpeallacht tógtha agus nádúrtha chun cuspóirí náisiúnta a bhaint amach maidir le geilleagar ísealcharbóin a chruthú faoi 2050. Is é aidhm straitéiseach Chomhairle Contae Átha Cliath Theas ar feadh ré an Phlean Forbartha seo ná spriocanna náisiúnta bliantúla laghdaithe GCT a bhaint amach nó a shárú chun a chinntiú go mbeidh an Contae neodrach ó thaobh carbóin de faoi 2050.

Is iomaí cuspóir beartais náisiúnta agus réigiunach ábhartha eile atá ann. Déantar tagairt dóibh de réir uimhreacha i mbeartais agus i gcuspóirí aonair an Phlean Forbartha sa chaibidil seo agus leagtar amach go hiomlán iad in Aguisín 7.

10.0.2 Beartas Uileghabhálach

Polasaí F1: Freagraí a thabhairt ar Bheartas agus ar Reachtaíocht idir Eorpach, Náisiúnta agus Réigiúnach

- Freagra a thabhairt ar an gClár um Ghníomhú ar son na hAeráide de chuid na hEorpa, na hÉireann agus na Réigiún agus ar 13 Sprioc Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe trí bheartais agus chuspóirí um ghníomhú ar son na haeráide a chomhtháthú a chuireann fuinneamh in- athnuaite agus caomhnú fuinnimh chun cinn mar aon le méadú ar éifeachtúlacht fuinnimh

- Méadú ar éifeachtúlacht fuinnimh agus fás roghanna malartacha fuinnimh áitiúla a chur chun cinn ar bhealach a bheidh inghlactha agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de.

10.1 Pleanáil Fuinnimh i nDeisceart Bhaile Átha Cliath

Le deich mbliana anuas tá cur chuige réamhghníomhach glactha ag an gComhairle chun aghaidh a thabhairt ar athrú aeráide agus ar an dúshlán fuinnimh trí éifeachtúlachtaí suntasacha fuinnimh a chur ar fáil ina foirgneamh féin agus ina flít feithiclí. Áiríodh leis seo clár fairsing iarfheistithe a dhéanamh ar a stoc tithíochta sóisialta agus soláthar foirgneamh poiblí féin agus ról ceannasach a ghlacadh maidir le deiseanna ísealcharbóin agus fuinnimh in-athnuaite sa Chontae a aithint. I mí an Mheithimh 2012 shínigh Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas Cúnant Méaraí an AE (tiomantas méaraí cathrach ar fud na hEorpa chun astaíochtaí CO2 a laghdú 20% ar a laghad faoi 2020).

Ullmhaítear nuashonrú ar dhul chun cinn ar sheachadadh Phlean Gníomhaíochta Aeráide na Comhairle gach bliain. Maidir leis an 130 Gníomh a bhfuil cur síos orthu sa Phlean tá obair á déanamh ar 109 acu agus tá seacht gcinn críochnaithe. Bhí an Chomhairle 33% níos fearr ná a sprioc féin um éifeachtúlacht fuinnimh faoi 2020, bliain roimh an sceideal, agus tá sí i riocht maith chun laghdú 40% a dhéanamh ar astaíochtaí Gás Ceaptha Teasa a chomhlíonadh faoi 2030. Is é toradh na tuarascála

gur chuir Baile Átha Cliath Theas feabhas 34.4% ar éifeachtúlacht fuinnimh ó 2009, agus gur baineadh a sprioc amach bliain roimh an sceideal. Ina theannta sin, rinneadh laghdú 33.6% ar astaíochtaí CO2 ó 2009.

Tá roinnt tionscnamh ceannródaíoch curtha i bhfeidhm sa Chontae le blianta beaga anuas. Úsáidfidh an tionscadal Teasa Dúiche Thamhlachta atá ar siúl go leanúnach dramhaíl ó ionad sonraí i dTamhlacht chun teas ísealcharbóin a sholáthar d'fhoirgnimh na hearnála poiblí, do 1,400 árasán cónaithe agus do os cionn 12,000m2 d'fhoirgnimh thráchtála i mBaile an Chontae. Is é an tionscadal seo an chéad cheann dá chineál in Éirinn agus déanfaidh sé laghdú 1,900 tonna in aghaidh na bliana ar astaíochtaí carbóin. Is eangach áitiúil chliste pobail í Saotharlann Maireachtála Fuinnimh Pobail Thamhlachta (Leaba Tástála Eangach Chliste Thamhlachta) a chuireann ar chumas pobail leictreachas a ghintear ó fhoinsí in-athnuaite a tháirgeadh agus a dhíol, amhail gaoth, grian agus hidreafhuinneamh. Cuireann an tionscadal margadh áitiúil ar fáil don phobal agus bíonn boscaí cliste suiteáilte i ngach teach atá rannpháirteach. Cuireadh tús leis an tionscadal in 2013 agus gan ach 20 rannpháirtí ann ach tá sé leathnaithe anois go 200 gnóthas agus teach áitiúil.

Déanfaidh an Chomhairle máistirphleananna fuinnimh a chur chun cinn don cheantar gnó atá i dtailte chrios forbartha straitéisí (SDZ) Chaisleán na Gráinsí agus Chluain Buiríosa. Déanfaidh Creatphlean Bhóthar an Náis measúnú ar an gcaoi ar féidir leis an gceantar tacú leis an gContae a cheanglais maidir le hathrú aeráide agus astaíochtaí carbóin a shásamh.

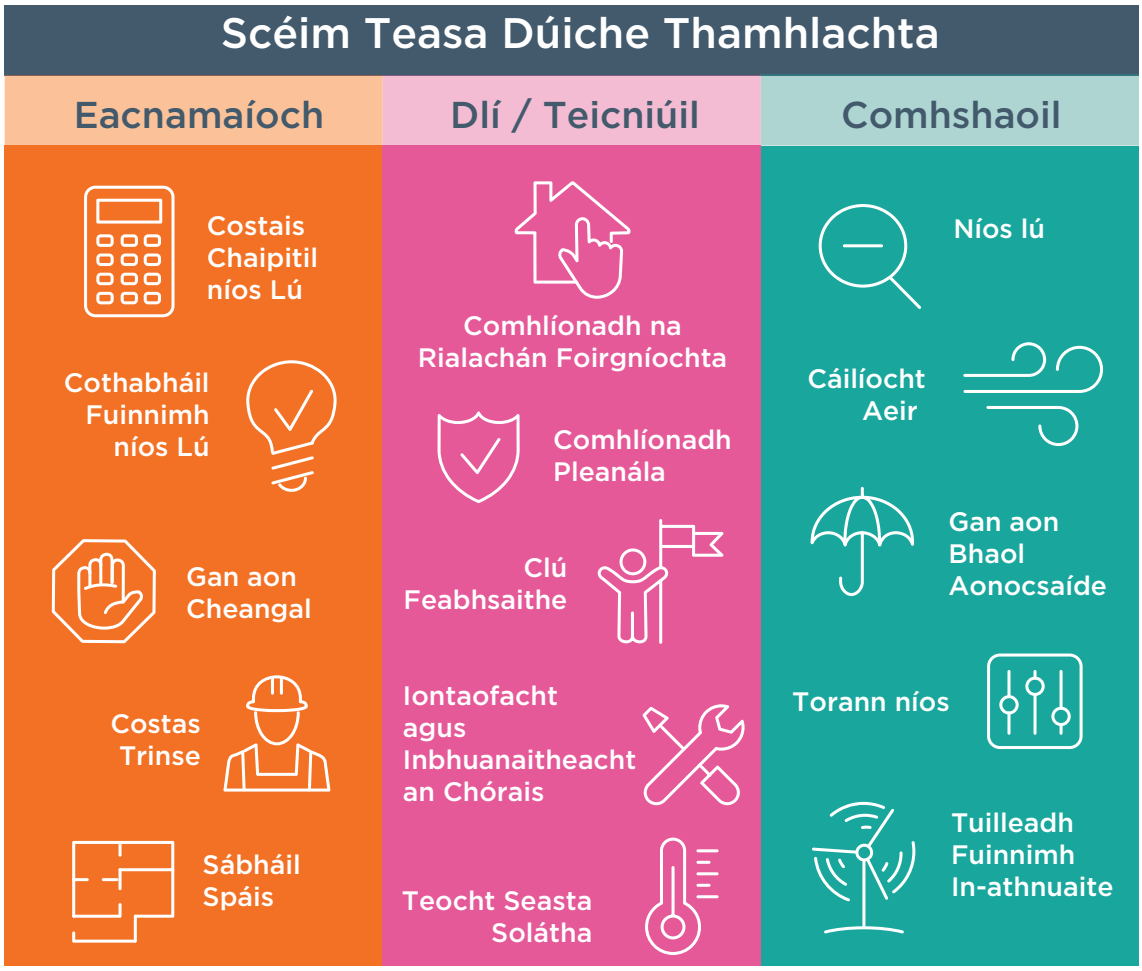

10.1.1 Astuithe Bunlíne Chontae Bhaile Átha Cliath Theas

Tábla 10. Léiríonn 1 an fardal astuithe ar fud an chontae do Bhaile Átha Cliath Theas. Leagtar béim san anailís bhunlíne seo ar astaíochtaí na hearnálacha a ghineann na leibhéil astaíochtaí is airde agus soláthraítear taifead d'astaíochtaí carbóin, ar féidir a úsáid chun tacú leis an Tionól Réigiúnach an Oirthir agus Lár Tíre (EMRA) fardal astaíochtaí a chruthú don réigiún, mar a éilítear faoi RPO 7.31 den Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES) [1]. Tugtar nuashonrú freisin i dTábla 10.1 ar fhigiúirí astaíochtaí nuair a bhí siad ar fáil maidir le hastaíochtaí na Comhairle féin bunaithe ar na figiúirí tomhaltais fuinnimh is déanaí.

Tábla 10.1 Astaíochtaí Bunlíne agus Astaíochtaí Reatha

Fardal Fuinnimh agus Astaíochtaí Bhaile Átha Cliath Theas		
Earnáil	**Éileamh ar Fhuinneamh (MWh)**	**Astaíochtaí (tCO2 / coibhéis tCO2) 2021**
Cónaitheach	1,803,177	457,286
Tráchtála	2,022,840	607,679
Iompar	2,799,199	731,029
Bardasach (Nuashonrú 2019)	30,180	8,768
Tithíocht Shóisialta	116,681	29,184
Talmhaíocht	6,358	7,023
Dramhaíl	-	26,530
Fuíolluisce	-	6,411
Uisce	1,803	844
Iomláin	**6,780,238**	**1,874,753**

Foinse: Codema: 2021

Ba é 6,780 MWh an méid iomlán fuinnimh a úsáideadh i mBaile Átha Cliath Theas i 2016. Ba é fuinneamh díosal an céatadán ba mhó, 31%, den fhuinneamh sin a úsáideadh. Ina dhiaidh sin bhí gás nádúrtha (29%) agus leictreachas (15%). Ba chóir a thabhairt faoi deara nárbh ionann an fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite ach 2% den mheascán iomlán breoslaí i mBaile Átha Cliath Theas. Den fhuinneamh in-athnuaite sin, tháinig 1.5% ó fhoinsí bithmhaise. Ba é coibhéis 1,874,753 tonna CO2 na hastuithe iomlána ó na hearnálacha éagsúla i mBaile Átha Cliath Theas. Fuarthas amach san anailís go n-úsáideann an earnáil tráchtála an méid is mó leictreachais i mBaile Átha Cliath Theas, agus go raibh na hastaíochtaí ab' airde aici ó leictreachas (69%). Is dócha go bhfuil an scéal amhlaidh mar gheall ar líon na n-úsáidí tionsclaíocha i mBaile Átha Cliath Theas a bhfuil an-éileamh ar leictreachas acu.

1 Rinneadh an anailís tosaigh ar astaíochtaí ag úsáid sonraí 2016, tá an scéal amhlaidh toisc go bhfuil na ríomhanna seo bunaithe ar shonraí na Príomh-Oifige Staidrimh (POS) nach mbíonn ar fáil ach gach cúig bliana. Tá an mhodheolaíocht scagtha ag Codema trí Thionscadal Cathrach Bhaile Átha Cliath ar glacadh leis le déanaí a sholáthair sonraí do Réigiún iomlán Bhaile Átha Cliath tráth foilsithe an Phlean. Tá gá le tuilleadh anailíse chun Sonraí ar leith ó Bhaile Átha Cliath Theas a bhaint a bheidh ar fáil níos déanaí.

Polasaí F2: Próifíl Fuinnimh Bhaile Átha Cliath Theas

Tionscnaimh ghníomhaíochta ar son na haeráide agus Tionscnaimh fuinnimh a bhaineann leis an gContae a fhorbairt tuilleadh agus a chur i bhfeidhm i gcomhar le Tionól Réigiúnach an Oirthir agus Lár Tíre, Gníomhaireacht Fuinnimh Bhaile Átha Cliath (Codema), an Oifig Réigiúnach um Ghníomhaíocht ar son na hAeráide (CARO) agus na páirtithe leasmhara ábhartha go léir, ag cur bearta um éifeachtúlacht fuinnimh agus fuinnimh in-athnuaite chun cinn ar fud an Chontae.

F2 Cuspóir 1:
Iarracht a dhéanamh an spleáchas ar bhreoslaí iontaise sa Chontae a laghdú trí éileamh fuinnimh na bhforbairtí atá ann cheana agus na bhforbairtí nua a laghdú.

F2 Cuspóir 2:
Giniúint agus soláthar roghanna fuinnimh ísealcharbóin agus fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn, ag féachaint do na deiseanna a chuireann grádlathas lonnaíochta an Chontae agus an timpeallacht thógtha ar fáil.

F2 Cuspóir 3:
Tacú le taifeadadh agus monatóireacht a dhéanamh ar acmhainn fuinnimh in-athnuaite sa Chontae i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara eile lena n-áirítear Tionól Réigiúnach Oirthear Lár Tíre (EMRA), Gníomhaireacht Fuinnimh Bhaile Átha Cliath (Codema), an Oifig Réigiúnach um Ghníomhú ar son na hAeráide (CARO).

F2 Cuspóir 4:
Tacaíocht a thabhairt do Phobail Fuinnimh Inmharthana (SECanna) nua agus reatha i gcomhréir le forbairt inbhuanaithe agus pleanáil chuí.

10.2 Fuinneamh

10.2.1 Feidhmíocht fuinnimh i bhFoirgnimh Nua

Tá éifeachtúlacht fuinnimh na bhfoirgneamh atá ann cheana ar cheann de na ceisteanna is tábhachtaí maidir le freagra a thabhairt ar an dúshlán fuinnimh i gContae Bhaile Átha Cliath Theas. Chuir iarrachtaí breise sa réimse seo, go háirithe uasghrádú agus athchóiriú tithe agus áitribh ghnó go mór le héilimh agus costais fuinnimh sa Chontae a laghdú. Taispeánann an graf thíos an méadú suntasach ar rátálacha fuinnimh foirgneamh (RFF) níos airde le blianta beaga anuas ag teacht le riachtanais rátála fuinnimh.

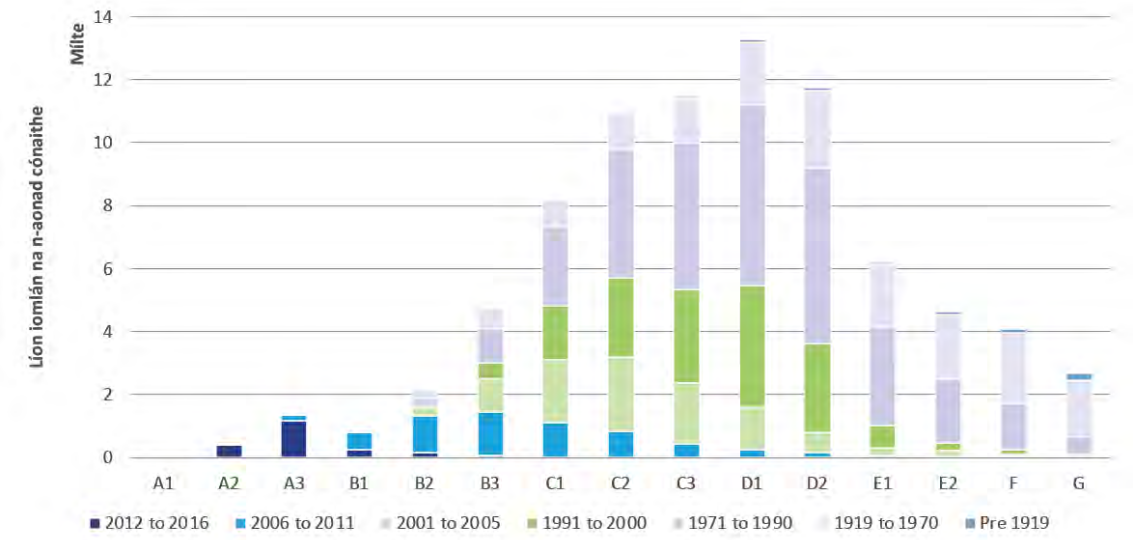

Figiúr 10.1: Dáileadh RFF Bhaile Átha Cliath Theas de réir Bliain a dTógtha Foinse: Codema 2021

10.2.2 Feidhmíocht fuinnimh i bhFoirgnimh Nua

Beidh ról suntasach ag dearadh, tógáil agus feidhmíocht foirgneamh nua maidir leis an éileamh ar fhuinneamh a laghdú agus éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú sa todhchaí. D'fhéadfadh coigilteas suntasach ar an leibhéal áitiúil a bheith mar thoradh ar shaincheisteanna fuinnimh a chomhtháthú i saolré gach aon fhoirgneamh chónaithe agus neamhchónaithe nua, ó scála na comharsanachta, na sráide agus na bhfoirgneamh aonair. Tugtar aghaidh go príomha i gCuid L de na Rialacháin Foirgníochta reatha ar na riachtanais maidir le héifeachtúlacht fuinnimh agus fuinneamh in-athnuaite chun foirgnimh chónaithe agus neamhchónaithe nua a thógáil.

Ceanglaítear ar gach foirgneamh nua atá faoi úinéireacht agus áitithe tar éis an 31 Nollaig 2020 cloí leis an gcaighdeán nZEB (foirgneamh fuinnimh gar do nialas). Sainmhínítear nZEB mar fhoirgneamh a bhfuil feidhmíocht fuinnimh an-ard aige, mar a chinntear de réir Iarscríbhinn I den Treoir um Fheidhmíocht Fuinnimh i bhFoirgneamh. Ba cheart fuinneamh ó fhoinsí in- athnuaite, lena n-áirítear fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite a tháirgtear ar an láthair nó in aice láimhe, a úsáid cuid mhaith chun an fuinneamh a bheidh nach mór neodrach nó an-bheag chun an t-éileamh sin a shásamh. Tá an caighdeán curtha i bhfeidhm ón 31 Nollaig 2018 i gcás comhlachtaí na hearnála poiblí.

Polasaí F3: Feidhmíocht Fuinnimh sna Foirgnimh atá ann faoi Láthair agus i bhFoirgnimh Nua

Tacú le leibhéil arda um chaomhnú fuinnimh, éifeachtúlacht fuinnimh agus úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite i bhfoirgnimh nua agus i bhfoirgnimh atá ann cheana lena n-áirítear bearta um éifeachtúlacht fuinnimh a fheistiú go siarghabhálach sa stoc foirgneamh atá ann cheana de réir na rialachán foirgníochta ábhartha, an bheartais agus na treorach náisiúnta agus spriocanna Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide na Tíre agus Bhaile Átha Cliath Theas.

F3 Cuspóir 1:
Laghdú a dhéanamh ar riachtanas fuinnimh, éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú agus úsáid foinsí fuinnimh in-athnuaite a chinntiú in áitribh athchóirithe agus uasghrádaithe agus i bhfoirgnimh eile trí dhearadh agus suíomh na forbartha nua, de réir na rialachán foirgníochta ábhartha agus an bheartais agus na dtreoracha náisiúnta.

F3 Cuspóir 2:
Tosaíocht a thabhairt d'athfheistiú foirgneamh nuair is féidir seachas iad a scartáil agus a atógáil chun na méideanna móra fuinnimh charbóin a bhíonn ionchorpraithe in ábhair thógála a laghdú nuair a bhíonn foirgnimh á dtógáil ón talamh aníos.

F3 Cuspóir 3:
A éileamh go ndéanfar gach forbairt nua a dhearadh chun tionchair an athraithe aeráide a chur san áireamh, agus go ndéanfar bearta éifeachtúlachta fuinnimh, soláthar fuinnimh agus fuinneamh in-athnuaite a ionchorprú de réir na rialachán náisiúnta tógála agus an bheartais agus na dtreoirlínte ábhartha.

F2 Cuspóir 4:
Tacú le gníomhartha agus spriocanna an Phlean Náisiúnta agus Plean Bhaile Átha Cliath Theas um Ghníomhú ar son na hAeráide agus éascú a dhéanamh orthu nuair a bhaineann siad le foirgnimh phríobháideacha agus poiblí sa Chontae.

10.2.3 Feithiclí Leictreach

Tá spriocanna uaillmhianacha sa Phlean Náisiúnta Gníomhaíochta ar son na hAeráide maidir le glacadh le feithiclí leictreacha (EVanna), agus é mar sprioc 945 EV a bheith ar an mbóthar faoi 2030, lena n- áirítear 840,000 carr, 95,000 feithicil éadrom tráchtála agus 600 bus a mbeidh astaíochtaí ísle acu (.i. nach mbeidh siad ag brath ar dhíosal amháin). Ciallaíonn sé seo gur gá gur Feithiclí Leictreacha a bhfuil Batairí iontu (BEVanna) nó Feithiclí Leictreacha Hibride a Phlugáiltear Isteach (PHEVanna) thart ar aon trian de na feithiclí uile a dhíolfar sna deich mbliana sin. Chun tacú leis an sprioc seo, tá na ceithre Údarás Áitiúla i mBaile Átha Cliath i gcomhar leis an Oifig Réigiúnach um Ghníomhú ar son na hAeráide (CARO) agus Baile Átha Cliath Cliste ag cur straitéise uileghabhálaí i dtoll a chéile chun bonneagar a sholáthar chun feithiclí leictreacha a luchtú ar thaobh na sráide i Réigiún Bhaile Átha Cliath. Tugtar aghaidh ar bheartais agus ar chuspóirí feithiclí leictreacha ar bhealach níos mionsonraithe i gCaibidil 7: *Gluaiseacht Inbhuanaithe*.

Cé go n-aithnítear go bhfuil EVanna níos fearr ná feithiclí a bhfuil innill dócháin inmheánaigh iontu ní hiad sin an modh iompair a bhfuil na hastaíochtaí is ísle acu agus lena chois sin baineann cuid de na neamhéifeachtachtaí céanna leo a bhaineann le feithiclí a bhíonn ag brath ar bhreosla iontaise ó thaobh an méid ama a mbíonn siad in úsáid, tógann siad talamh le haghaidh páirceála agus níl sé ar a gcumas lear mór daoine a iompar ar lána caighdeánach bóthair.

Polasaí F4: Feithicilí Lánleictreacha

Áiseanna luchtaithe EVanna a chur chun cinn de réir na rialachán ábhartha agus de réir na mbeartas agus na dtreoracha náisiúnta agus réigiúnacha. (Féach freisin Caibidil 7: *Gluaiseacht Inbhuanaithe* agus Caibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht).*

F4 Cuspóir 1:
Tacú le cur i bhfeidhm straitéis luchtaithe EVanna do Réigiún Bhaile Átha Cliath.

F4 Cuspóir 2:
A chinntiú go suiteálfar pointí luchtaithe EVanna sa chaoi nach gcuirfidh siad bac suntasach ar chineálacha iompair níos ísle ó thaobh carbóin de (.i. cosáin, lánaí rothar, rochtain ar stáisiúin DART nó Luas, nó lánaí nó stadanna bus).

F4 Cuspóir 3:
A chinntiú i gcas gach feithicil nua a cheannaítear nó a dhéantar a athsholáthar i bhflít na Comhairle gur EVanna iad a ndéantar a luchtú ó fhoinsí in-athnuaite nó a bheidh faoi chumhacht breoslaí in-athnuaite.

10.2.4 Líonraí Téamh Dúiche Carbóin Ísle

Is éard atá i scéim teasa ceantair ná líonra píopaí inslithe, trínar féidir teas a ghintear ó lárionad fuinnimh amháin níos mó a sheoladh chuig a lán foirgneamh chun téamh spáis agus uisce te a sholáthar.

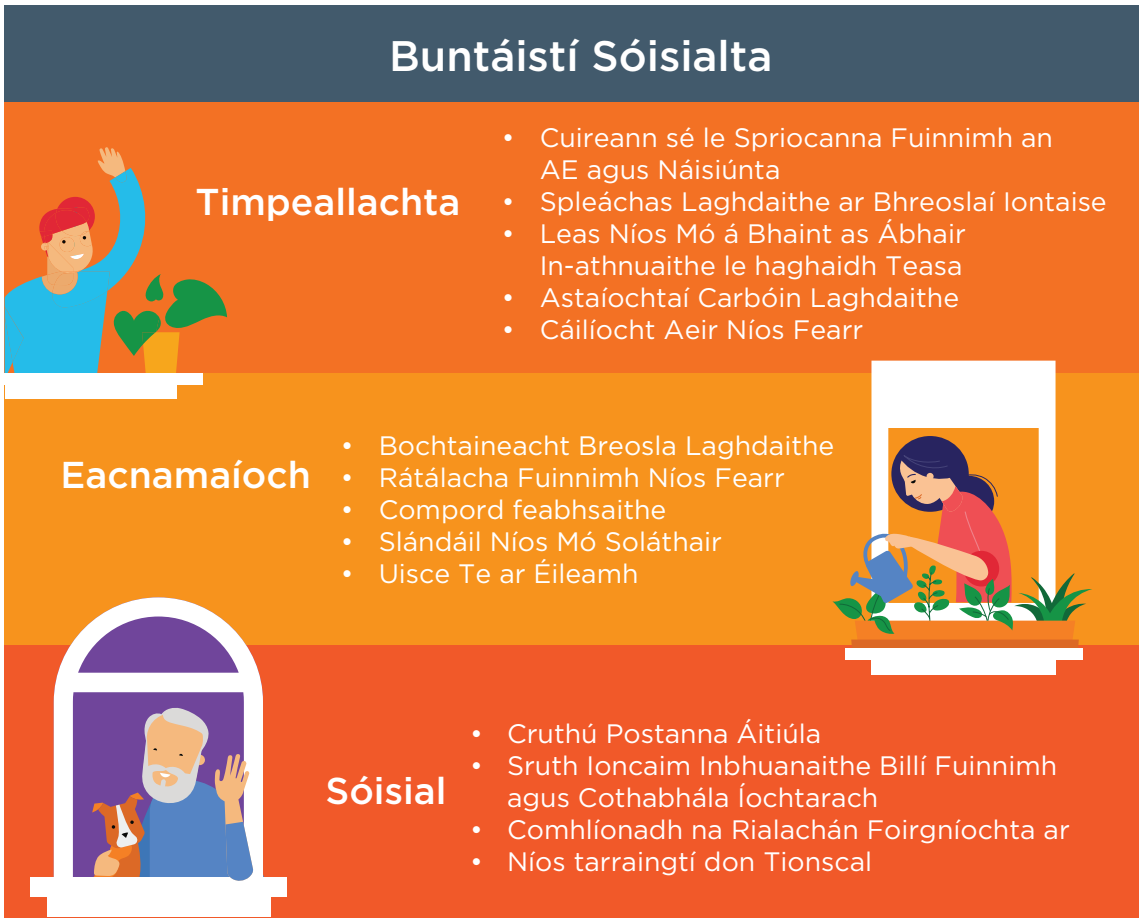

Figiúr 10.2: - Buntáistí Téimh Dúiche (Foinse: Codema)

Is iad na ceantair a bhfuil an deis teasa ceantair is fearr acu ná na ceantair a bhfuil:

- è Dlús ard ó thaobh éilimh teasa (idir éileamh reatha agus éileamh pleanáilte) - i dtíortha mar an Danmhairg, áit a ndéantar limistéir a bhfuil éileamh teasa níos airde ná 150TJ/km2 a zónáil le haghaidh téamh ceantair, mar go meastar go bhfuil na ceantair sin oiriúnach ó thaobh na teicniúlachta agus na heacnamaíochta de chun gnáthchóras Téimh Cheantair a fhorbairt.
- Ar bhunús a ngaireacht do na foinsí teasa atá ann cheana/foinsí teasa spáis atá oiriúnach chun trealamh nua ísealcharbóin um ghiniúint teasa a shuiteáil.
- Nach bhfuil ach bacainní spásúla/fisiciúla íosta ann ar feadh bhealach líonra Théimh Cheantair (m.sh. aibhneacha, bonneagar atá ann cheana, láithreáin oidhreachta, srl.).

Chun riachtanais RPO 7.38 a shásamh, rinne Codema léarscáil teasa an Chontae a nuashonrú. Rinneadh anailís féidearthachta ardleibhéil freisin, mar a éilítear in RPO 7.38 agus tugadh breac-chuntas ar an acmhainn atá ann maidir le Criosanna Fuinnimh Straitéiseacha um théamh ceantair a chruthú faoi réir RPO 7.35. Ós rud é go bhfuil scéim téimh ceantair leanúnach i dTamhlacht, tabharfar tús áite do leathnú leanúnach na hacmhainneachta sin. I gcás Líonra Teasa Dúiche Thamhlachta, úsáideadh léarscáileanna teasa spásúla chun an fhéidearthacht maidir le Téamh Dúiche a aithint agus ansin chun páirtithe leasmhara a thabhairt le chéile ar mhaithe le forbairt ghnó agus chun deiseanna a roinnt, beartas a threorú agus barrfheabhas a chur ar

dhearadh an líonra. Aithnítear dhá shuíomh eile ag Caisleán na Gráinsí/Cluain Buiríosa agus Cluain Dolcáin mar áiteanna a bhfuil acmhainn iontu maidir le Téamh Ceantair. Ag Caisleán na Gráinsí/Chluain Buiríosa tá leibhéal maith éilimh teasa ann de bharr aonaid chónaithe nua, ó dhlús meánach go dlús ard (60 áit chónaithe in aghaidh an heicteáir agus is árasáin timpeall 60% díobh sin) agus beidh an 55,500m2 de spás urláir tráchtála, miondíola agus pobail laistigh de theorainn chrios na forbartha straitéisí. Siar ó dheas ó chrios forbartha straitéisí Chluain Buiríosa, tá raidhse foinsí féideartha teasa dramhaíola ag Caisleán na Gráinsí, lena n-áirítear teas substaintiúil dramhaíola ó roinnt ionad sonraí. Tá acmhainn bhreise ann téamh ceantair a fhorbairt laistigh de limistéar forbartha Chaisleán na Gráinsí thiar.

Tá pócaí féideartha i gCluain Dolcáin ar an taobh thoir agus thiar den M50. Bheadh sé riachtanach an scéal a iniúchadh tuilleadh chun inbhuanaitheacht foinsí féideartha teasa dramhaíola a mheas agus conas a bhféadfaí an teas sin a aisghabháil.

Polasaí F5: Líonraí Téamh Dúiche Carbóin Ísle

1. Tacú le líonraí ísealcharbóin um théamh ceantair a sholáthar ag láithreacha oiriúnacha ar fud an Chontae ach é a bheith cruthaithe go bhfuil sé sin indéanta. Tacaigh le teicneolaíochtaí comhlántacha freisin mar fhuarú, teas agus cumhacht comhcheangailte le céile (CCHP), caidéil teasa ar mhórscála, agus deiseanna fuinnimh in-athnuaite, lena n-áirítear fuinneamh geoiteirmeach, fuinneamh ó dhramhaíl, bithmhais agus bithghás.

2. Tacú le himscrúdú a dhéanamh ar fhoinsí fuinnimh gheoiteirmeacha, idir foinsí doimhne agus foinsí éadoimhne, ar fud an Chontae. Tá tionscadail gheoiteirmeacha doimhne an-oiriúnach do cheantair a léiríonn ardúsáid teasa.

3. Tacú le Tograí Téimh Cheantair a sheachadadh faoi réir féidearthachta cruthaithe laistigh de cheantair a léiríonn dlús an éilimh teasa os cionn 150TJ/km^2 (lena n-áirítear do na ceantair aitheanta de Théamh Ceantair Ísealcharbóin i dTamhlacht, Cluain Búirs/Caisleán na Gráinsí agus Cluain Dolcáin). Is ceart forbairtí sa todhchaí sna ceantair seo a nascadh Córais Téamh Dúiche atá ann cheana nó deimhnithe. Mura bhfuil Córas Téamh Dúiche deimhnithe ní mór forbairt nua a dhearadh ionas gur féidir leis nascadh le scéim mar seo nuair atá ceann á sheachadadh.

4. Tá tacaíocht do líonraí ísealcharbóin um téamh ceantair faoi réir na measúnuithe comhshaoil iomchuí a dhéanamh chun a chinntiú nach mbeidh aon tionchar suntasach ar an gcomhshaol níos leithne lena n-áirítear sláinte an duine.

F5 Cuspóir 1:
Oiriúnú don todhchaí a dhéanamh ar an timpeallacht thógtha i Limistéir Teasa Dúiche Ísealcharbóin chun go bhféadfar líonraí fuinnimh áitiúla a chur ar fáil agus bogadh i dtreo córas fuinnimh dí-láraithe.

F5 Cuspóir 2:
A chinntiú go ndéanfar Anailís Fuinnimh maidir le gach togra forbartha i Limistéir a d'fhéadfadh Acmhainn Dúiche Teasa Ísealcharbóin a bheith iontu agus iniúchadh a dhéanamh ar an bhféidearthacht maidir le líonraí ísealcharbóin um téamh ceantair a fhorbairt.

F5 Cuspóir 3:
Tacú le tionscadail gheoiteirmeacha, idir thionscadail dhoimhne agus thionscadail éadoimhne, ag láithreacha oiriúnacha ar fud Bhaile Átha Cliath Theas faoi réir measúnaithe comhshaoil.

F5 Cuspóir 4:
Tacú le greillí fuinnimh phobail agus micrea-ghreillí i nginiúint leictreachais trí fhoinsí in- athnuaite.

F5 Cuspóir 5:
Tacú le cuspóirí taifeadta agus monatóireachta an phlean trí 'Fhoirm um Measúnú Fuinnimh' a ionchorprú sa phróiseas iarratais phleanála trína ndéanfar faisnéis a sholáthar a bhaineann le húsáid fuinnimh i bhforbairtí níos mó ná 20 aonad cónaithe nó 3000m cearnach d'fhorbairt tráchtála nó d'úsáid mheasctha choibhéiseach lena n-áirítear buaic bhliantúil agus buaic éilimh ar theas agus leictreachas, achar urláir, rátáil RFF, sonraí an chórais téite, sonraí faoi fhoinsí in-athnuaite ar an láthair, sonraí faoi luchtú EVanna.

F5 SLO 1:
Tosaíocht a thabhairt d'fhorbairt líonraí ísealcharbóin um téamh ceantair sna ceantair sin inar aithníodh go bhféadfadh siad a bheith oiriúnach le haghaidh líonraí ísealcharbóin um téamh ceantair ag Tallaght, Caisleán na Gráinsí/Cluain Buiríosa agus Cluain Dolcáin de réir Bheartas E5 agus na gcuspóirí tacaíochta sa ráiteas i scríbhinn.

10.2.5 Fuinneamh ó Dhramhaíl

Tá roinnt bealaí ann chun fuinneamh leictreachais nó fuinneamh teasa a ghiniúint ó dhramhaíl. na measc seo tá dóchán, gásúchán, pirealú, díleá anaeróbach agus aisghabháil gáis ó líonadh talún. Cé nach é sin an rogha is fearr atá san ordlathas dramhaíola chun dramhaíl a sheachaint, ceadaíonn sé cur chuige geilleagair chiorclach níos inbhuanaithe i leith dramhaíola nuair nach bhféadfaí é a sheachaint murach sin. Maidir le gach tionscadal den sórt sin, ba cheart na tionchair chomhshaoil níos leithne a mheas, agus measúnuithe comhshaoil a dhéanamh mar is cuí.

Tá acmhainn shuntasach ann chun teas dramhaíola neamhúsáidte a ghineann áitribh a ghabháil agus a athúsáid ar an láithreán nó in áitribh ar shuíomhanna tadhlacha nó in aice láimhe. Gintear teas dramhaíola den sórt sin ó phróisis lena n-áirítear stáisiúin ghiniúna theirmeacha, giniúint cumhachta ar an láithreán, próisis thionsclaíocha, córais fuíolluisce agus gléasraí a ghineann fuinneamh ó dhramhaíl. Cuirfidh an teicneolaíocht seo cumhacht ar fáil do thithe agus do ghnóthais i dTionscadal Teasa Dúiche Thamhlachta. Sa chás go bhfuil acmhainn shuntasach ann maidir le teas dramhaíola bíonn tograí maidir le téamh ceantair i bhfad níos indéanta. Is í an fhoinse teasa a bhfuil an cumas teasa is mó aici ná teas dramhaíola ó lárionaid sonraí.

Taispeántar i bhFíor 10.3 na foinsí teasa féideartha atá sa Chontae faoi láthair.

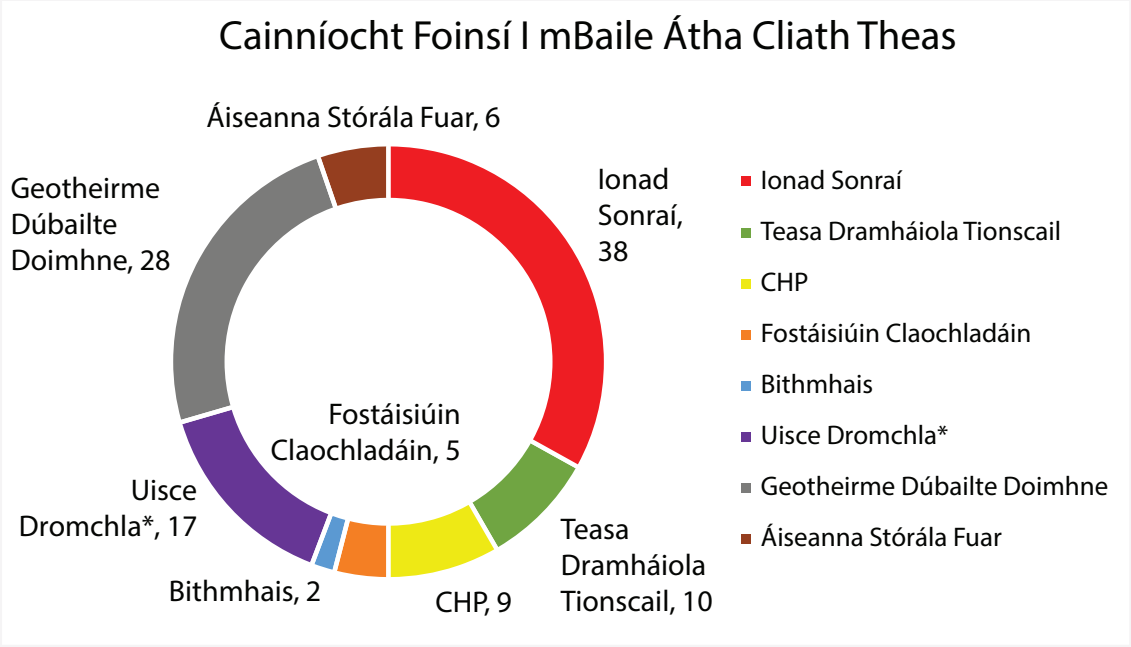

Figiúr 10.3: Líon na bhfoinsí teasa a sainaithníodh (grúpáilte de réir cineáil)

Polasaí F6: Aisghabháil agus Úsáid Teas Dramhaíola

Forbairt teicneolaíochtaí teasa dramhaíola a chur chun cinn mar aon le húsáid agus comhroinnt teasa dramhaíola i gceantair ina gcruthófar go bhfuil sé indéanta an teicneolaíocht a úsáid chun téamh ceantair ísealcharbóin a sholáthar.

F6 Cuspóir 1:
A cheangal go ndéanfar theicneolaíochtaí teas dramhaíola a fhorbairt agus a phromhadh ó thaobh na todhchaí de agus go n-úsáidfear agus go roinnfear teas dramhaíola i gcás ina gcruthófar go bhfuil sé indéanta é athúsáid mar chuid de líonra ísealcharbóin um theas ceantair.

F6 Cuspóir 2:
An geilleagar ciorclach a chur chun cinn trí fhuinneamh a ghiniúint ó dhramhaíl faoi réir cúinsí comhshaoil.

10.2.6 Gréine Fótavoltach

Tiontaíonn cealla fótavoltacha (PV) radaíocht na gréine go díreach ina shruth díreach leictreachais. Ní sholáthraíonn cealla PV aonair ach méid beag leictreachais, mar sin déantar iad a ghrúpáil le chéile de ghnáth i modúl mar áis. De ghnáth bíonn PV níos oiriúnaí do cheantair inar féidir an leictreachas a ghintear freastal ar éileamh in aice láimhe, agus sa chaoi sin seachnaítear cailliúint fuinnimh agus na costais a bhaineann le tarchur agus dáileadh. De réir cheanglais RPO 7.35 den Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES) tá an Chomhairle ag obair le Codema, Ghníomhaireacht Fuinnimh Bhaile Átha Cliath, chun measúnú a dhéanamh ar an bhféidearthacht painéil gréine PV comhtháite ar scála fóntais a thógáil sa Chontae agus é de chuspóir fadtéarmach acu criosanna a ainmniú ina bhféadfaí Criosanna Straitéiseacha um Fhuinneamh Gréine a mheas. Soláthraíonn an obair atá déanta

roimhe seo deiseanna chun teicneolaíochtaí gréine a úsáid in áitribh atá ann cheana. D'fhéadfadh sé go mbeidh féidearthacht ann freisin chun forbairtí de chineál 'feirm ghréine' a fhorbairt in aice leis na páirceanna móra tráchtála, tionsclaíocha agus gnó atá suite i gContae Bhaile Átha Cliath Theas inar cruthaíodh go bhfuil inmharthanacht agus indéantacht ag baint leo.

Polasaí F7: Fuinneamh na Gréine
Forbairt an bhonneagair fuinnimh gréine a chur chun cinn sa Chontae, lena n-áirítear tionscadail chomhtháite ghréine ar scála tráchtála a thógáil faoi réir measúnaithe inmharthanachta agus cosaintí comhshaoil lena n-áirítear gnéithe oidhreachta nádúrtha nó tógtha, bithéagsúlacht agus radhairc agus caol-léargais a chosaint.
F7 Cuspóir 1: Forbairt bonneagair um fhuinneamh gréine a spreagadh agus tacú leis chun fuinneamh a úsáid ar an láthair ag áiteanna oiriúnacha sa Chontae.
F7 Cuspóir 2: Forbairt bonneagair fuinnimh gréine agus fóntais tráchtála a spreagadh agus tacú leo lena gcruthú ag áiteanna oiriúnacha sa Chontae.
F7 Cuspóir 3: Tacú agus spreagadh a thabhairt do sholáthar leanúnach na teicneolaíochta gréine ar fhoirgnimh agus láithreáin faoi úinéireacht na Comhairle de réir Phlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide Bhaile Átha Cliath Theas.
F7 Cuspóir 4: Iniúchadh a dhéanamh le fáil amach an bhfuil sé indéanta Criosanna Fuinnimh Straitéiseacha PV gréine a fhorbairt sa Chontae de réir cheanglais RPO 7.35.
F7 Cuspóir 5: A chinntiú go ndéantar iarratais phleanála ar bhonneagar fuinnimh gréine a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar oibriú aerfort a tharchur chuig Údarás Eitlíochta na hÉireann/an Roinn Cosanta nó chuig an údarás aerfoirt ábhartha.
F7 Cuspóir 6: Bunachar sonraí GIS de shuiteálacha PV a bhunú sa Chontae ag an am cuí i dteannta le forbairt córais ghréine PV. Ba cheart go n-áireofaí leis seo sonraí maidir le méid (achar an láithreáin i m2, achar iomlán na bpainéal in aghaidh an m2), cineál (monachriostalach, rianaithe, PV, painéil ghréine chomhchruinnithe, baile/tráchtála, srl.), sonraí maidir le nasc leis an eangach (suíomh, kV, méadrú déthreo, srl.) agus giniúint fuinnimh (buaic kW, kWh bliantúil) maidir le gach suiteáil.
F7 Cuspóir 7: Tacú le feirmeacha gréine a sholáthar sa Chontae i gceantair atá criosaithe mar RU faoi réir nithe íogaire an chomhshaoil a chosaint.
F7 Cuspóir 8: Tacú le suiteáil painéal gréine ar suas le 100% den spás na ndíonta ar áitribh chónaithe.

10.2.7 Tionscadail Mhórscála Fuinnimh Ghaoithe

Aithníonn an Chomhairle go gcuireann fuinneamh gaoithe go mór le spriocanna fuinnimh in-athnuaite na hÉireann a bhaint amach san am atá le teacht.

Gabhann Measúnú Carachtair Tírdhreacha (LCA) a nuashonraíodh i 2021 leis an bPlean seo. Rinneadh Anailís Íogaireachta agus Acmhainne Fuinnimh Gaoithe mar chuid den obair bhunaidh Críochnaíodh Bileog Acmhainne Gaoithe chun acmhainn gach Limistéar Carachtair Tírdhreacha sa Chontae a chinneadh ó thaobh tuirbíní gaoithe a shuiteáil iontu. Ba í conclúid na hanailíse seo, in éineacht leis an Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha, nach bhfuil aon cheantair sa Chontae ina bhféadfaí bonneagar fuinnimh gaoithe tráchtála ar scála mór a aicmiú mar cheantair 'ceadaithe i bprionsabal' nó 'le breithniú'.

Rinne Codema measúnú féidearthachta ardleibhéil ar fhuinneamh gaoithe don Chontae in 2020. D'aithin an measúnú ar luas na gaoithe roinnt féidearthachtaí do thionscadail fuinnimh gaoithe, cosúil leis an measúnú ar charachtair an tírdhreacha, laistigh de shléibhte Bhaile Átha Cliath/Chill Mhantáin ach ní raibh sé faoi réir measúnuithe comhshaoil ná modheolaíocht na dTreoirlínte Gaoithe. Tá sé ar intinn ag an gComhairle athbhreithniú a dhéanamh ar an Straitéis Fuinnimh Gaoithe don Chontae.

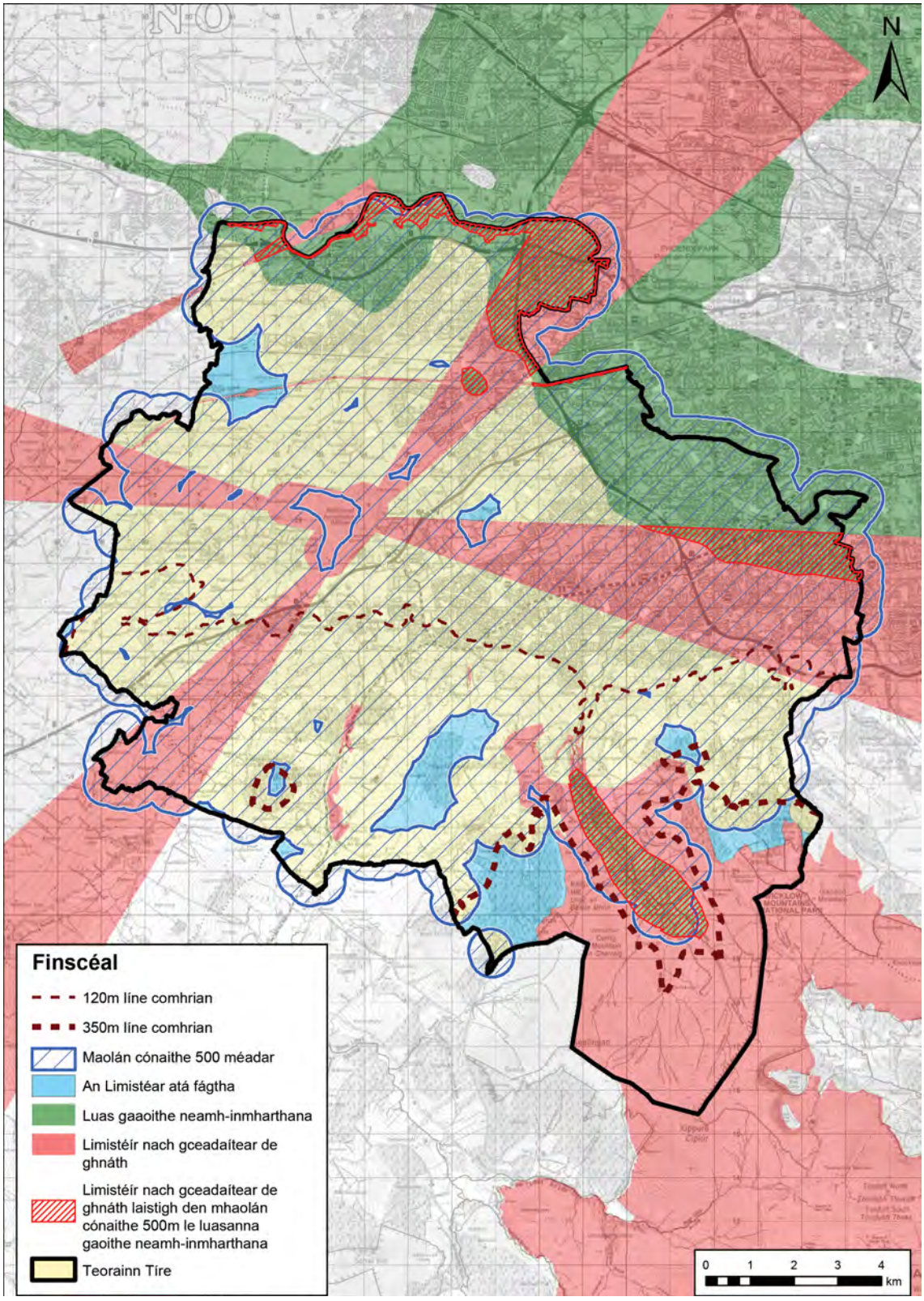

Figiúr 10.4: Anailís ar Fhuinneamh Gaoithe

Polasaí F8: Fuinneamh Gaoithe

A aithint go bhfuil acmhainn shuntasach ag fuinneamh gaoithe maidir le cuidiú chun spriocanna fuinnimh in-athnuaite a bhaint amach ar an leibhéal náisiúnta faoi réir gan aon drochthionchar a bheith aige ar an gcomhshaol níos leithne agus athbhreithniú a dhéanamh ar acmhainn fuinnimh gaoithe do Bhaile Átha Cliath Theas ag féachaint do na treoirlínte ábhartha agus carachtar an tírdhreacha.

F8 Cuspóir 1:
Athbhreithniú a dhéanamh ar an Straitéis Fuinnimh Gaoithe reatha don Chontae le linn shaolré an Phlean, ag féachaint d'aon Treoirlínte Fuinnimh Gaoithe nuashonraithe agus Straitéis Fuinnimh Gaoithe Bhaile Átha Cliath Theas atá ann faoi láthair.

F8 Cuspóir 2:
Leanúint ar aghaidh ag measúnú iarratais phleanála i bhfianaise na straitéise fuinnimh gaoithe atá ann faoi láthair (2016) go dtí go mbeidh athbhreithniú ar an straitéis críochnaithe agus faofa, agus aitheantas a thabhairt don chaoi go bhfuil forbairtí fuinnimh gaoithe ar scála mór in aghaidh na straitéise.

F8 Cuspóir 3:
Spreagadh agus tacaíocht a thabhairt do sholáthar feirmeacha gaoithe mar chuid de mheascán talmhaíochta i limistéir talún inmharthana oiriúnacha criosaithe RU laistigh den chontae de réir Straitéis Fuinnimh Gaoithe Chontae Átha Cliath Theas.

10.2.8 Tionscadail Mhórscála Fuinnimh Ghaoithe

Spreagfaidh an Chomhairle forbairtí fuinnimh gaoithe ó mhionscála go meánmhéide i bpáirceanna tionsclaíocha agus gnó agus i bhforbairtí mionscála chun críocha baile, in áiteanna iomchuí chun freastal ar úsáid fuinnimh ar an láthair (féinthomhailt) agus barrachas a sheoladh don eangach. Aithníonn an Chomhairle an dul chun cinn a rinneadh i dteicneolaíochtaí sa réimse seo agus an poitéinseal atá ann forbairt den sórt sin a dhearadh chun go luífeadh sé go hoiriúnach le foirgnimh sa limistéar sin. Tá tacaíocht an Rialtais tugtha dó seo ó 2007, mar atá leagtha amach sna díolúintí pleanála éagsúla dá bhforáiltear faoi na Rialacháin Phleanála agus Forbartha 2007 agus 2008.

Polasaí F9: Scéimeanna Fuinnimh Ghaoithe ó Mhionmhéide go Meánach

Forbairtí fuinnimh gaoithe ar scála beag go meánmhéide a spreagadh laistigh de pháirceanna tionsclaíocha nó gnó agus tacú le tograí beaga pobalbhunaithe i gceantair uirbeacha ar choinníoll nach mbíonn drochthionchar acu ar cháilíocht an chomhshaoil, ná ar thaitneamhachtaí amhairc nó cónaithe an cheantair.

10.2.9 Tionscadail Hidrileictreacha ar Mhionscála

Tá raon dobharlach sa Chontae lena n-áirítear An Life, An Dothra, An Grífín, An Dothra Bheag, An Chamóg agus a gcraobh-aibhneacha. Ciallaíonn sé seo go bhfuil

roinnt féidearthachtaí ann maidir le córais hidrileictreacha a fhorbairt sa Chontae. Ainmnítear cuid de na haibhneacha seo agus na sruthanna agus na líonraí fo-aibhneacha a bhaineann leo mar Cheantair Oidhreachta Nádúrtha beartaithe (pNHA) agus tá struchtúir chosanta i gcuid acu lena n-áirítear coraí agus dambaí arb iad sin go minic na suíomhanna is fearr ó thaobh cúrsaí teicniúla de d'fhorbairt hidrileictreach. Tá speicis agus gnáthóga iontu freisin a chosnaítear faoi na Treoracha maidir le hÉin agus Gnáthóga. Faoi láthair tá ceithre stáisiún hidrileictreacha ag giniúint leictreachais i gContae Bhaile Átha Cliath Theas; agus déanfar an poitéinseal atá ann a mheas maidir le forbairt bhreise a dhéanamh ar thionscadail hidrileictreacha mionscála sa Chontae, go háirithe chun an leictreachais a úsáid ar an láthair le freastal ar riachtanais leictreachais na bhfoirgneamh nua atá beartaithe nó na bhfoirgneamh atá ann cheana a athchóiriú.

Polasaí F10: Tionscadail Hidrileictreacha ar Mhionscála

Tacú le forbairt scéimeanna mionscála hidrileictreacha sa Chontae.

F10 Cuspóir 1:
Tacú le cur ar fáil tionscadal hidrileictreach mionscála ar na haibhneacha, sruthchúrsaí, dambaí fionnuisce agus coraí ar fud an Chontae, i gcás nach mbeidh drochthionchar ag na tionscadail ar fhána speicis fionnuisce, ar bhithéagsúlacht ná ar ghnéithe oidhreachta nádúrtha nó tógtha agus chun tacú le láithreáin fhéideartha agus iad a scrúdú.

F10 Cuspóir 2:
Tacú agus éascú a dhéanamh ar imscrúdú suíomhanna féideartha sa Chontae chun hidreachumhacht ar scála beag a ghiniúint.

10.2.10 Bonneagar Glas a Neartú

Má dhéantar an bonneagar glas a mhéadú féadfaidh sé cuidiú chun Gáis Cheaptha Teasa a fhritháireamh ó fhorbairtí nua (foirgnimh agus gníomhaíocht iompair ghaolmhar) agus gníomhú mar linnte carbóin. Dá bhrí sin, má laghdaítear limistéir ghlasa agus crainn ní bheifear in ann an oiread Gáis Cheaptha Teasa a fhritháireamh.

Tá crainn agus tírdhreachú tábhachtach chun an aeráid a fheabhsú agus chun an timpeallacht a choinneáil shláintiúil. Tá ráta ionsúcháin carbóin ag ceantair faoi chrainn thart ar thrí oiread níos airde ná ráta na limistéar atá clúdaithe le féar. Súnn crainn carbón ón aer de réir mar a fhásann siad agus soláthraíonn coillte agus foraoisí buntáistí fadtéarmacha maidir le laghdú carbóin. Má chuirtear crainn i gceantair uirbeacha ina bhfuil a lán truailleán atmaisféarach, féadfaidh siad na truailleáin sin a scagadh, rith uisce chun srutha a laghdú, cáilíocht uisce a fheabhsú, torann a laghdú agus scáth a sholáthar chun cabhrú chun limistéir theasa uirbeacha a laghdú. Tá plandáil crainn ar cheann de na modhanna is costéifeachtaí chun carbón a ghabháil agus a stóráil.

Is féidir le crainn agus coinneáil crann aibí a bheith mar shócmhainn i bhforbairt nua. Tugann siad carachtar láidir d'áit agus cruthaíonn ómós áite, chomh maith le tírdhreach réamhdhéanta a sholáthar. Bíonn sé inmhianaithe crainn a choinneáil i gcónaí, cé go gcaillfear go leor crann gach bliain le linn forbartha. Baintear cuid acu

mar gheall ar a riocht nó toisc go bhfuil siad díreach sa bhealach ar an bhforbairt. Mar sin féin, caillteart go leor mar gheall ar chosaint mhí-oiriúnach le linn chéim na tógála.

Polasaí F11: Bonneagar Glas

Straitéis Bhonneagar Glas na Comhairle a chur i bhfeidhm mar ghné riachtanach chun go mbeidh teacht aniar againn maidir le hathrú aeráide agus ag an am céanna a chinntiú go gcruthófar áiteanna sláintiúla agus go dtógfar áiteanna cónaithe go dlúth le chéile, de réir an Bheartais Náisiúnta agus Réigiúnaigh agus an Phlean Náisiúnta Gníomhaíochta ar son na hAeráide.

F11 Cuspóir 1:

A chinntiú go gcuirtear beartas agus cuspóirí i bhfeidhm maidir le crainn a chur, crainn ar an láithreán a chosaint agus caighdeáin bhainistíochta forbartha i ndáil le forbairt nua mar atá leagtha amach sna Caibidlí sa phlean seo faoin mBonneagar Glass, faoin Oidhreacht agus faoi Chur i bhFeidhm.

10.3 Criosanna Dícharbónaithe (CD)

Tugann Gníomh 165 den Phlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide dúshlán na nÚdarás Áitiúil Criosanna Dícharbónaithe a aithint agus a fhorbairt. Tá cur i bhfeidhm na gníomhaíochta á stiúradh ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta. Aithneoidh Baile Átha Cliath Theas teorainneacha do chriosanna dícharbónaithe.

Is éard atá i gCrios Dícharbónaithe limistéar a shainaithníonn an t-údarás áitiúil, inar féidir le raon beart um maolú aeráide a bheith ann chun aghaidh a thabhairt ar fhuinneamh áitiúil ísealcharbóin, astaíochtaí gás ceaptha teasa agus riachtanais aeráide. Baineann raon na dtionscadal a fhorbraítear go sonrach le tréithe fuinnimh agus aeráide an limistéir spásúil atá clúdaithe ag an gCrios Dícharbónaithe. Féadann raon teicneolaíochtaí agus beart a bheith san áireamh leis a thugann aghaidh ar leictreachas, teas, iompar, éifeachtúlacht fuinnimh foirgneamh, forghabháil carbóin, stóráil fuinnimh, minicíocht eangaí/táimhe srl.

Ba cheart go dtabharfaí aghaidh i gCrios Dícharbónaithe ar na comhbhuntáistí níos leithne a bhaineann le cáilíocht an aeir, sláinte fheabhsaithe, bithéagsúlacht, carbón corpraithe, cleachtais talmhaíochta, bainistíocht inbhuanaithe talún, leibhéil torainn níos ísle, dramhaíl, uisce, geilleagar ciorclach srl., agus ba cheart é a chomhtháthú le sonraí cliste agus tionscnaimh maidir le 'cathracha cliste' (de réir mar is ábhartha).

Is féidir iniúchadh a dhéanamh freisin i gCrios Dícharbónaithe ar na tairbhí breise a bhaineann le hoiriúnú aeráide agus scrúdú a dhéanamh ar raon beart áitiúil mar phromhadh aeráide, foraoisiú, bonneagar glas agus gorm, éifeachtaí na n-oileán teasa a laghdú, feasacht na saoránach agus athrú iompraíochta.

Is é an sainmhíniú oibre a thugtar ar chrios dícharbónaithe ná:

Is limistéar spásúil é Crios Dícharbónaithe a shainaithníonn an t-údarás áitiúil, ina sainaithnítear raon beart maolaithe agus oiriúnaithe aeráide mar aon le bearta

bithéagsúlachta agus aithnítear na daoine nó na dreamanna a thabharfaidh aghaidh ar fhuinneamh ísealcharbóin áitiúil, astaíochtaí gás ceaptha teasa agus riachtanais aeráide chun cur le spriocanna náisiúnta um ghníomhú ar son na haeráide.

Polasaí F12: Criosanna Dícharbónaithe
Tacú le criosanna dícharbónaithe a aithint agus a fhorbairt i mBaile Átha Cliath Theas thar shaolré an Phlean Forbartha.
F12 Cuspóir 1: Giniúint agus soláthar roghanna fuinnimh ísealcharbóin agus fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn.
F12 Cuspóir 2: Oibriú le páirtithe leasmhara chun criosanna dícharbónaithe a chur chun cinn agus a chur i bhfeidhm sa Chontae.
F12 Cuspóir 3: A chinntiú go luíonn gach forbairt laistigh den chrios dícharbónaithe le haidhmeanna na gcriosanna sin i gceantair ina n-aithnítear iad laistigh den Chontae.

10.3.1 Buntáistí Eanamaíochta agus Sóisialta

D'fhéadfadh impleachtaí suntasacha eacnamaíocha agus sóisialta a bheith ag baint le húsáid teicneolaíochta fuinnimh agus lenár n-aistriú go geilleagar saor ó charbón. I measc na mbuntáistí tá cruthú postanna nua, laghdú an chostais a bhaineann le giniúint fuinnimh agus buntáistí sláinte féideartha mar cháilíocht an aeir a fheabhsú agus truailliú aeir a laghdú. Cinnteoidh aistriú cóir go ndéanfar daoine a athoiliúint chun go mbeidh siad in ann iad féin a oiriúnú d'fhostaíocht i margadh saothair atá ag athrú.

Polasaí F13: Buntáistí Eanamaíochta agus Sóisialta
Tacú le haistriú cóir go todhchaí inbhuanaithe do gach pobal ar bhealach atá cóir agus cothrom do gach duine lena mbaineann sé trí éagsúlú an gheilleagair agus cabhrú le daoine iad féin a oiriúnú do mhargadh saothair atá ag athrú (féach freisin Caibidil 9: *Forbairt Eacnamaíoch agus Fostaíocht*).

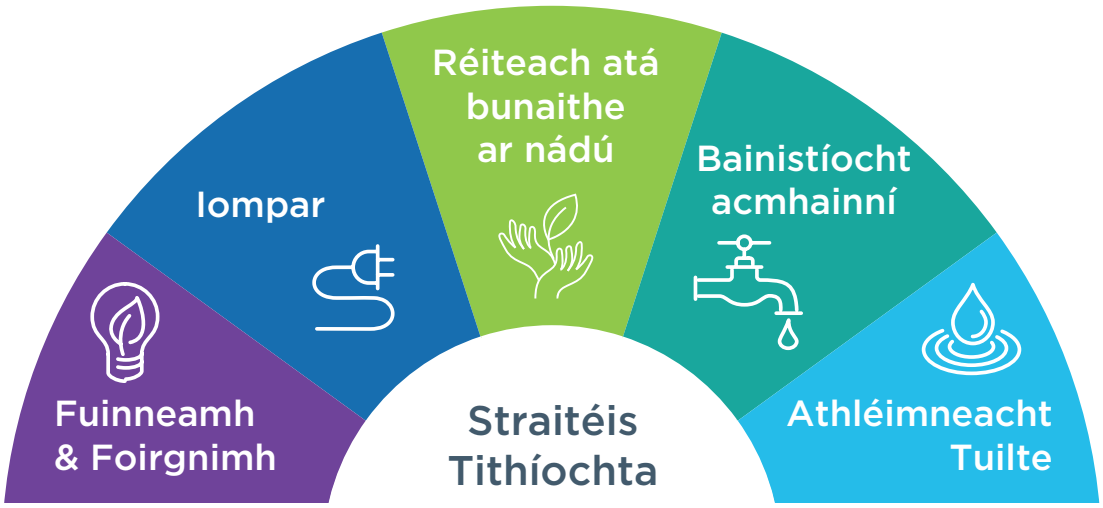

10.4 Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide Fuinneamh

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide

Foinse Gáis Tí Ghlais (GHGanna)	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
Cé go n-admhaítear go mbeidh tionchair ag gach forbairt nua ar tháirgeadh Gás Ceaptha Teasa agus go gcuirfidh siad leis an athrú aeráide, tugann an chaibidil seo aghaidh ar gach earnáil den gheilleagar agus den Chontae d'fhonn cur chuige maidir le fuinneamh inbhuanaithe a chomhtháthú i ngach forbairt. Teicneolaíochtaí fuinnimh in-athnuaite a éascú, a chur chun cinn, a mholadh agus a chomhtháthú i ngach gné d'fhorbairt sa Chontae.	I measc na mbeartas agus na gcuspóirí atá sa chaibidil seo a thugann aghaidh ar thionchair aeráide tá: → Beartas uileghabhálach chun caomhnú fuinnimh a chur chun cinn, éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú agus fás ar roghanna fuinnimh atá bunaithe go háitiúil a chur chun cinn ar bhealach atá inghlactha agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de i gcomhréir le beartas náisiúnta agus réigiúnach; → Éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú i bhfoirgnimh atá ann cheana agus i bhfoirgnimh nua; → Seachadadh feithiclí leictreacha a éascú; → Éascú a dhéanamh ar sholáthar feithiclí leictreacha. è Líonraí Téimh Dúiche ísealcharbóin a sholáthar mar aon le córais chun teas dramhaíola a aisghabháil; → Forbairt teicneolaíochta fuinnimh gréine, gaoithe agus hidrileictreacha a éascú nuair is féidir faoi réir measúnaithe comhshaoil; → Tacú le forálacha Bonneagair Ghlais an phlean a chinntiú i ngach forbairt; → Tacú le criosanna dícharbónaithe sa Chontae a shainaithint agus a fhorbairt agus a chinntiú go bhfuil gach forbairt laistigh de chriosanna den sórt sin ag teacht lena n-aidhmeanna.

Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil

Fís

Timpeallacht a chruthú arb iad is sainairíonna líonraí bonneagair ardchaighdeáin agus seirbhísí comhshaoil chun sláinte agus folláine na ndaoine a chónaíonn agus a oibríonn sa Chontae a chinntiú, agus todhchaí eacnamaíoch an Chontae a chinntiú freisin.

11.0 Réamhrá

Tá impleachtaí ag cáilíocht ár dtimpeallachta ar ár sláinte agus ar ár bhfolláine. Tá infhaighteacht líonraí bonneagair agus seirbhísí ardchaighdeáin chomhshaoil ríthábhachtach chun infheistíocht eacnamaíoch a fháil, áiteanna inbhuanaithe tarraingteacha a chruthú, sláinte agus folláine a chinntiú, agus an comhshaol a chosaint.

11.0.1 Gníomhú ar son na hAeráide

Léiríonn beartas ardleibhéil ar leibhéal Eorpach agus náisiúnta an ról atá ag timpeallacht ardcháilíochta maidir lenár spriocanna maidir le hathrú aeráide a bhaint amach agus sláinte an phláinéid a choinneáil. Trí phleanáil inbhuanaithe is féidir linn a chinntiú go mbeidh ár dtimpeallacht ina príomhghné inár mbreithniú ar fhás agus ar fhorbairt, ar leibhéal straitéiseach agus ar leibhéal an tsuímh aonair.

11.0.2 Comhthéacs an Bheartais Pleanála

Éilíonn Toradh Straitéiseach Náisiúnta 9 (NSO9) den NPF 'Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce, Dramhaíola agus Seirbhísí Comhshaoil eile'.

- Éilítear le **CBN 52** go mbeidh an córas pleanála a bheidh *'freagrach dár ndúshláín chomhshaoil náisúnta agus go gcinnteoidh sé go dtarlóidh forbairt laistigh de theorainneacha comhshaoil, ag féachaint do riachtanais uile na reachtaíochta comhshaoil ábhartha agus do bhainistíocht inbhuanaithe ár gcaipitil nádúrtha'.*

- Éilítear le **CBN 56** go ndéanfar bainistíocht inbhuanaithe ar uisce, infheistíocht i gcineálacha éagsúla cóireála dramhaíola agus go dtabharfar tacaíocht do phrionsabail an gheilleagair chiorclaigh, agus go dtabharfar tosaíocht do chosc, athúsáid, athchúrsáil agus aisghabháil.

- Éilíonn **CBN 63** orainn *'A chinntiú go ndéanfar agus forbairt éifeachtúil, inbhuanaithe ar acmhainní uisce agus ar bhonneagar seirbhísí uisce d'fhonn acmhainní uisce a bhainistiú agus a chaomhnú ar bhealach a thacaíonn le sochaí sláintiúil, riachtanais forbartha eacnamaíochta agus timpeallacht níos glaine.'*

- Éilíonn **CBN 64** orainn *'Cáilíocht an aeir a fheabhsú agus cabhrú chun nach mbeidh daoine nochta do leibhéil do-ghlactha truaillithe inár gceantair uirbeacha agus tuaithe trí úsáid chomhtháite talún agus pleanáil spásúil a thacaíonn le hiompar poiblí, siúl agus rothaíocht mar mhodhanna iompair níos fabhraí ná an carr príobháideach, foirgnimh atá tíosach ar fhuinneamh a chur chun cinn mar aon le córais téimh a mbeidh astaíochtaí áitiúla nialasacha acu, pleanáil bonneagair ghlais agus réitigh nuálacha dearaidh.'*

- Éilítear le **CBN 65** ar údaráis áitiúla *'Bainistíocht réamhghníomhach torainn a chur chun cinn nuair is dóigh go mbeidh drochthionchar suntasach aige ar shláinte agus ar cháilíocht na beatha agus tacú le haidhmeanna na Rialachán um Thorann Comhshaoil trí threoir phleanála náisiúnta agus Pleananna Gníomhaíochta in*

aghaidh Torainn.'

Áirítear leis an RSES roinnt cuspóirí beartais ar acmhainní nádúrtha ag aithint go bhfuilimid ag brath orthu chun sláinte an phobail, an comhshaol, taitneamhachtaí a chosaint agus

- **RPO 10.1:** Ceanglaítear le RPO 10.1: go gcuirfidh Údaráis Áitiúla *'tograí san áireamh i bpleananna forbartha chun úsaid agus forbairt éifeachtúil agus inbhuanaithe acmhainí uisce agus bonneagair seirbhisí uisce a bhainistiú agus a chaomhnú ar bhealach a thacaíonn le sochaí shláintiúil, riachtanais forbartha eacnamaíochta agus timpeallacht níos glaine.'*

- **RPO 10.4**: Ceanglaítear le RPO 10.4: ar Údaráis Áitiúla *'Tacú le hUisce Éireann agus leis na húdaráis áitiúla ábhartha sa Réigiún chun sceitheadh a laghdú, agus an t-éileamh ar infheistíocht chaipitil a íoslaghdú.'*

- **RPO 10.12:** Tacóidh pleananna forbartha le hinfheistíocht straitéiseach i mbonneagar cóireála fuíolluisce agus beidh foráil iontu do líonraí bréanuisce agus uisce dromchla a scaradh ó chéile chun freastal ar fhás an Réigiúin sa todhchaí.

- **RPO 7.12:** Éilítear le RPO 7.12: go mbeadh Measúnú Straitéiseach ar Bhaol Tuilte (SFRA) san áireamh i bpleananna reachtúla um úsáid talún agus go ndéanfar iarracht chun criosú agus forbairt mhíchuí maidir le húsáid talún a sheachaint i gceantair atá i mbaol tuilte agus réitigh bhainistíochta uisce inbhuanaithe (mar CIDU, dromchlaí neamhphóiriúla agus díonta glasa) a chomhtháthú chun áiteanna sábháilte a chruthú de réir an Chórais Phleanála agus na dTreoirlínte um Measúnú Riosca Tuilte d'Údaráis Áitiúla.

- **RPO 7.8:** Ceanglaítear le RPO 7.8: ar Údaráis Áitiúla cuspóirí Treoir um Thorann Timpeallachta an AE a ionchorprú in ullmhú léarscáileanna straitéiseacha torainn agus pleananna gníomhaíochta a thacaíonn le bearta réamhghníomhacha chun torann a sheachaint, a mhaolú agus a íoslaghdú, i gcásanna inar dóigh go mbeidh éifeachtaí dochracha aige.

Is iomaí cuspóir beartais náisiúnta agus réigiunach ábhartha eile atá ann. Déantar tagairt dóibh de réir uimhreacha i mbeartais agus i gcuspóirí aonair an Phlean Forbartha sa chaibidil seo agus leagtar amach go hiomlán iad in Aguisín 7.

Polasaí BC1: Beartas Uileghabhálach

A chinntiú go dtarlaíonn forbairt laistigh de theorainneacha comhshaoil, ag féachaint do riachtanais uile na reachtaíochta comhshaoil ábhartha agus do bhainistiú inbhuanaithe ár gcaipitil nádúrtha.

11.1 Soláthar Seirbhísí Uisce agus Fuíolluisce

Soláthraíonn an Chreat-treoir Uisce (2000 / 60 / CE) an tsraith uileghabhálach socruithe a rialaíonn bainistíocht cháilíocht uisce ar fud na hEorpa. Leis an Treoir um Chóireáil

Fuíolluisce Uirbigh agus an Treoir um Uisce Óil leagtar síos caighdeáin do sholáthar fuíolluisce agus uisce faoi seach agus trasuíodh iad trí Rialacháin i reachtaíocht na hÉireann.

Tá an beartas náisiúnta maidir le soláthar agus forbairt seirbhísí uisce agus fuíolluisce leagtha síos sa Ráiteas Beartais um Sheirbhísí Uisce 2018-2025 (2018). Ard- Aithníodh sa ráiteas beartais ardleibhéal sin na príomhchuspóirí beartais maidir le soláthar seirbhísí uisce agus fuíolluisce go dtí 2025. Aithnítear trí théama: cáilíocht; caomhnú ; agus promhadh don todhchaí.

11.1.1 Uisce Éireann

Tá Uisce Éireann freagrach as seirbhísí uisce poiblí in Éirinn. Cuimsíonn sé seo gach seirbhís uisce phoiblí, lena n-áirítear soláthar uisce óil agus bailiú, cóireáil agus diúscairt fuíolluisce.

Leagtar amach sa Phlean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce (2015) cuspóirí straitéiseacha maidir le seirbhísí uisce a sholáthar in Éirinn go dtí 2040. Aithnítear sa phlean na dúshláin reatha agus na dúshláin amach anseo maidir le seirbhísí uisce a sholáthar agus sainaithnítear tosaíochtaí ann a gcaithfear déileáil leo sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma. Soláthraíonn an Plean an comhthéacs le haghaidh pleananna mionsonraithe forfheidhmithe chun aghaidh a thabhairt ar phríomhréimsí seirbhíse uisce mar bhainistíocht acmhainní uisce, comhlíonadh rialacha fuíolluisce agus bainistiú sloda.

Caithfidh Uisce Éireann a bheith ar an eolas faoi phleananna straitéiseacha náisiúnta agus réigiúnacha, lena n-áirítear Pleananna Bainistíochta Abhantraí faoin gCreat-treoir Uisce ina bhfuil oibleagáid dhlíthiúil stádas na ndobharlach a chosaint agus a fheabhsú.

Dúshlán a bhí ann bonneagar dramhaíola agus fuíolluisce a sholáthar i Réigiún Bhaile Átha Cliath i rith trí thimthriall dheireanacha an Phlean Forbartha. Thug an Creat Náisiúnta Pleanála agus an Plean Forbartha Náisiúnta 20182027 (PFN) aghaidh ar an dúshlán seo tríd an bhonneagar ríthábhachtach cumasúcháin a sholáthar ar bhonn céimnithe. Tá 10.5 billiún curtha in áirithe sa PFN le haghaidh bonneagar uisce agus fuíolluisce sna deich mbliana ó 2018 go 2028. Caithfear aird a thabhairt sa Phlean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce ar Straitéisí Lárnacha na bPleananna Forbartha lena n-áirítear nuair is gá líon na ngléasraí cóireála a mhéadú chun freastal ar riachtanais.

Glacadh le Plean Náisiúnta Acmhainní Uisce Uisce Éireann in 2021 agus is straitéis 25 bliain é chun soláthar uisce óil atá slán agus iontaofa don Réigiún a chinntiú.

11.1.2 Banistíocht Uisce

Faoi láthair soláthraítear uisce do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas ó Ghléasra Cóireála Uisce Léim an Bhradáin agus ó Ghléasra Cóireála Uisce an Bhaile Mhóir (Baile Mór na nlústasach). Bíonn an oiread sin éilimh ar sholáthar uisce i mórcheantar Bhaile Átha Cliath go bhfuil an córas i mbaol. Tá an Tionscadal Soláthair Uisce do Réigiún an Oirthir agus Lár Tíre san áireamh i dTogra Éireann 2040. Tá sé i gceist go gcinnteoidh

an tionscadal go leor uisce cóireáilte chun freastal ar fhás fadtéarmach an Réigiúin go dtí 2050 agus chun athléimneacht agus slándáil an tsoláthair a chinntiú.

D'aithin Uisce Éireann gurb é Abhantrach an Phairtín an rogha ab fhearr ó thaobh soláthair uisce chun an sochar ba leithne a sholáthar don líon daoine ba mhó, is go mbeadh an tionchar ba lú ar an gcomhshaol aige agus gurb é sin an rogha ab éifeachtaí ó thaobh costais de. Cuimsíonn an scéim astarraingt uisce ó Abhainn na Sionainne íochtaraí ag Abhantrach an Phairtín i gCo. Thiobraid Árann. Seolfar uisce cóireáilte i bpíobán 170km ansin chuig taiscumar ag Mullach na Pise i mBaile Átha Cliath Theas, áit a nascfar é le líonra Mhorcheantar Bhaile Átha Cliath. Tá Uisce Éireann ag seoladh iarratais phleanála don scéim ar aghaidh chuig an mBord Pleanála.

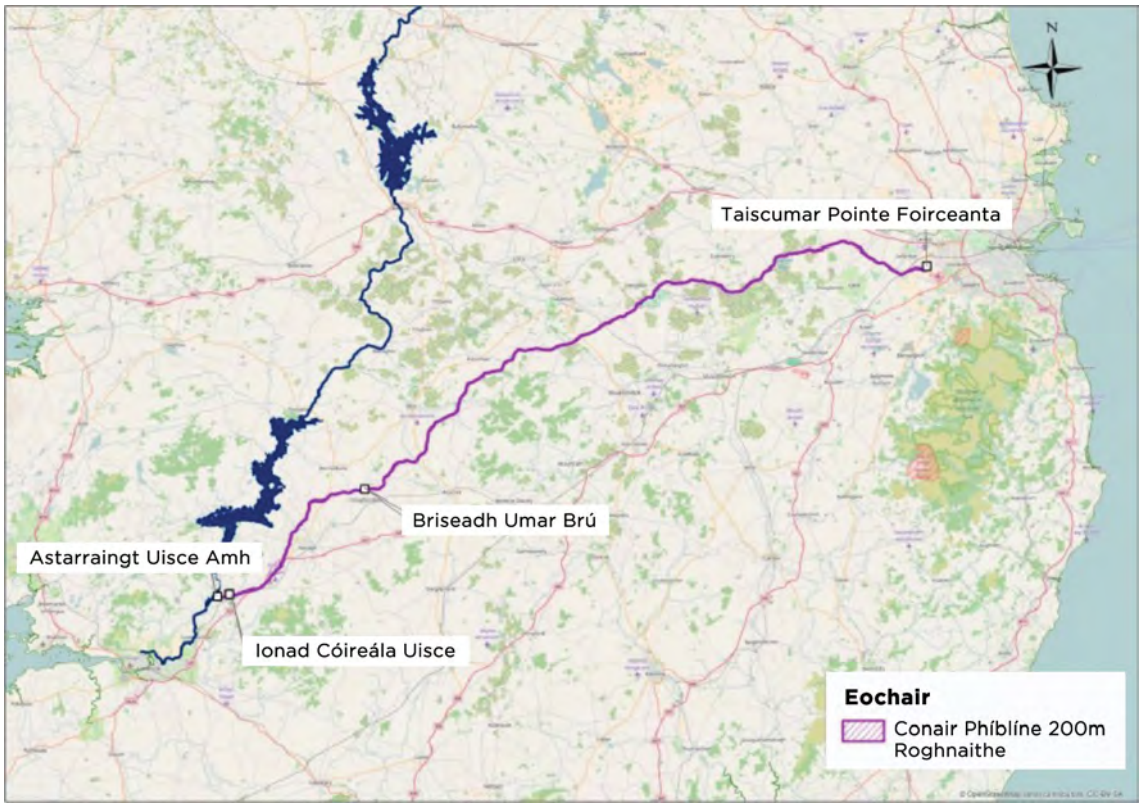

Figiúr 11.0- Tionscadal Soláthair Uisce - Scéim Roghnaithe An Pháirtín go Peamount. Léaráid tógtha ón Tuarascáil Deiridh ar Mheasúnú Roghanna (2016).

11.1.3 Fuíolluisce

Coimisiúnaíodh Staidéar Straitéiseach Draenála Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath (GDSDS) i 2001 chun anailís straitéiseach a dhéanamh ar na córais bréanuisce agus uisce dromchla atá ag comhairlí Cathrach Bhaile Átha Cliath, Fine Gall, Baile Átha Cliath Theas, Dún Laoghaire-Ráth an Dúin, an Mhí, Cill Dara agus Cill Mhantáin. Tugadh forbhreathnú ann ar fheidhmíocht an bhonneagair draenála i ndobharcheantair an réigiúin agus mhol sé oibreacha feabhsúcháin bonneagair chun an fás a bhfuiltear ag súil leis sa dobharcheantar go dtí an bhliain 2031 agus ina dhiaidh sin a éascú. Ó bunaíodh Uisce Éireann tá príomhghnéithe an bheartais sin ina ndlúthchuid de bheartas na heagraíochta.

Polasaí BC2: Soláthar Uisce agus Fuíolluisce

A chinntiú go bhfuil bonneagar an tsoláthair uisce agus fuíolluisce leordhóthanach chun freastal ar riachtanais mhéadaitheacha an daonra agus chun tacú le fás i bpostanna thar shaolré an Phlean Forbartha agus go n-éascóidh sé cosaint an chomhshaoil agus fás inbhuanaithe.

BC2 Cuspóir 1:
Oibriú i gcomhar le hUisce Éireann chun an bonneagar uisce agus draenála atá ann a chosaint agus chun uasghrádú agus leathnú leanúnach a dhéanamh ar an soláthar uisce agus ar na seirbhísí fuíolluisce chun freastal ar riachtanais an Chontae agus an Réigiúin sa todhchaí.

BC2 Cuspóir 2:
Tacú le hUisce Éireann chun príomhthionscadail sheirbhíse uisce a sholáthar sa Chontae lena n- áirítear:

- An Tionscadal Soláthair Uisce Réigiún an Oirthir agus Lár na Tíre;
- Taiscumar Theach Sagard;
- Uasghrádú a dhéanamh ar shéarach bréanuisce 9B;
- Uasghrádú ar Scéim Séarachais Ghleann na Dothra agus oibriú le hUisce Éireann chun dul i ngleic go tapa leis na fadhbanna atá á gcruthú ag saincheisteanna acmhainne maidir le Séarach Ghleann na Dothra agus go háirithe chun freagra réamhghníomhach a spreagadh maidir le séarach ag cur thar maoil isteach i bPáirc Ghleann na Dothra chun an fhadhb a réiteach agus an tionchair ar cháilíocht uisce, bithéagsúlacht, taitneamhacht agus sláinte an phobail a mhaolú;
- Uasghrádú a dhéanamh ar líonraí réigiúnacha agus ar ghléasraí cóireála.

BC2 Cuspóir 3:
Staidéar Draenála Straitéiseach Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath de chuid na nÚdarás Áitiúil i Réigiún Bhaile Átha Cliath (2005) a chur chun cinn agus tacú leis.

BC2 Cuspóir 4:
Tacú le hUisce Éireann maidir le soláthar na gcuspóirí straitéiseacha agus na dtionscadal straitéiseach uisce agus fuíolluisce agus bonneagair atá leagtha amach i bPlean Straitéiseach Seirbhísí Uisce (2015), agus aon phlean ina dhiaidh sin, Plean Infheistíochta Caipitil Uisce Éireann 2020-2024, agus aon Phleananna Infheistíochta Caipitil ina dhiaidh sin agus an Plean Náisiúnta Acmhainní Uisce atá le teacht.

BC2 Cuspóir 5:
Toirmeasc a chur le eis-sreafaí uisce dromchla a nascadh leis an líonra draenála bréanuisce sna háiteanna ina bhfuil córais scartha ar fáil.

BC2 Cuspóir 6:
Oibriú i gcomhar le hUisce Éireann chun sceitheadh a laghdú de réir aon Straitéis Réigiúnach um Chaomhnú Uisce atá le teacht.

BC2 Cuspóir 7:
Caomhnú uisce agus dea-chleachtais maidir le caomhnú uisce a chur chun cinn i ngach forbairt, lena n-áirítear bailiú uisce báistí, athchúrsáil uisce liath agus tacú le cur i bhfeidhm BS8515: 2009 Córais um bailiú uisce báistí.

BC2 Cuspóir 8:
A chinntiú go mbeifear i mbun idirchaidrimh agus comhairliúcháin leanúnach le hUisce Éireann lena chinntiú go mbeidh bonneagar na seirbhísí uisce i gcomhair fás pleanáilte an Chontae, ag teacht le Straitéis Lárnach an Chontae, is go ndéanfar iad a chomhtháthú sna pleananna agus sna cláir chaipitil ábhartha agus a chinntiú go ndéantar dearadh agus leagan amach na seirbhísí uisce a mheas go hiomlán chun fás inbhuanaithe a sholáthar.

BC2 Cuspóir 9:
A chinntiú go mbeidh gach forbairt nua i gceantair a bhfuil a líonra bréanséarachais poiblí ag freastal uirthi nasctha leis an gcóras séarachais phoiblí.

BC2 Cuspóir 10:
A cheangal ar gach togra forbartha córas draenála uisce salach agus dromchla ar leith a chur ar fáil — nuair is indéanta sin.

11.2 Uisce Dromchla agus Screamhuisce

Tá Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas freagrach as bainistíocht uisce dromchla agus as cosaint uiscigh sa Chontae, agus tá Oifig na nOibreacha Poiblí (OPW) freagrach as bainistíocht riosca tuilte. Is é príomhchuspóir Chreat-treoir Uisce an AE cáilíocht uisce a chosaint agus a athbhunú in uisce dromchla agus screamhuisce.

San áireamh sa Chreat-treoir tá an ceanglas 'cuidiú chun éifeachtaí tuilte a mhaolú', a achtaíodh leis an Treoir maidir le Tuilte. Tá dlúthbhaint ag cur i bhfeidhm na Treorach maidir le Tuilte agus forbairt Pleananna Bainistíochta Riosca Tuilte nasctha go dlúth le cur i bhfeidhm na Creat-Treorach Uisce.

11.2.1 Córais Draenála Inbhuanaithe Uirbeacha (SuDS)

Réiteach bunaithe ar nádúr maidir le bhainistíocht uisce is iad na Córais Inbhuanaithe um Dhraenáil Uirbeach (CIDU) a bhfuil sé d'aidhm acu aghaidh a thabhairt ar uisce dromchla ar bhealach inbhuanaithe, trí phróisis insíothlaithe nádúrtha ón gcomhshaol a úsáid agus a aithris a dhéanamh Tugtar aghaidh go mion ar na buntáistí a bhaineann le SuDS i gCaibidil 4: Tugtar aghaidh go mion ar na buntáistí a bhaineann le CIDU i gCaibidil 4 Bonneagar Glas, Cuid 4.2.2 Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce, áit a bhfuil beartas agus cuspóirí níos mionsonraithe maidir le CIDU leagtha amach.

Chríochnaigh Pleananna Bainistíochta Abhantraí 2009-2014 faoin gCreat-Treoir Uisce a chlúdaigh ocht gCeantar Abhantraí. Rinne na pleananna achoimre ar na dobharlaigh a mb'fhéidir nach gcomhlíonfadh siad cuspóirí comhshaoil na Creat-treorach Uisce faoi 2015 agus sainaithníodh na brúnna a bhí ina constaicí maidir leis na cuspóirí comhshaoil a bhaint amach. Rinneadh cur síos ar thorthaí an aicmithe sna pleananna

agus d'aithin siad bearta a bhféadfaí a thabhairt isteach d'fhonn uiscí a chosaint agus cuspóirí na Creat-treorach a bhaint amach. Laistigh de Bhaile Átha Cliath Theas bhí stádas ó bhocht go measartha ag Aibhneacha na Camóige agus na Dothra agus bhí stádas maith ag an Grífín, an Life agus an Dothra Bheag (2013-2018). Clúdóidh dara timthriall na bpleananna bainistíochta (2015-2021) Ceantar Abhantraí amháin d'Éirinn.

Polasaí BC3: Uisce Dromchla agus Screamhuisce
Uisce dromchla a bhainistiú agus cáilíocht screamhuisce agus uisce dromchla a chosaint agus a fheabhsú chun ceanglais Chreat-Treoir Uisce an AE a chomhlíonadh.
BC3 Cuspóir 1: Cáilíocht chomhshaoil agus éiceolaíoch ár n-uiscí dromchla agus ár screamhuisce a choinneáil agus a fheabhsú trí na bearta ábhartha atá leagtha amach sna Pleananna um Bainistíocht Abhantrach a chur i bhfeidhm.
BC3 Cuspóir 2: Na córais draenála uisce dromchla atá sa Chontae faoi láthair a chothabháil agus a fheabhsú agus Córais Inbhuanaithe um Dhraenáil Uirbeach (CIDU) a éileamh i bhforbairtí nua de réir na gcuspóirí atá leagtha amach i gcuid 4.2.2 den Phlean seo, lena n-áirítear, nuair is indéanta, bogaigh chomhtháite a thógáil ar an leibhéal áitiúil, ceantair agus Contae, chun eis-sreabhadh uisce dromchla a rialú agus cáilíocht uisce a chosaint.
BC3 Cuspóir 3: Na huiscígh a bhfuil tábhachtach réigiúnach agus áitiúil ag baint leo sa Chontae a chosaint ar riosca truaillithe.
BC3 Cuspóir 4: Leanúint d'iarrachtaí chun cáilíocht uisce a fheabhsú faoin Acht Rialtais Áitiúil (Truaillliú Uisce), 1977, arna leasú agus trí na bearta atá leagtha amach faoi Threoir maidir le Níotráití (91 / 676 / EEC) agus faoin gClár reatha Náisiúnta Gníomhaíochta maidir le Níotráití agus gach reachtaíocht ábhartha eile a chur i bhfeidhm.
BC3 Cuspóir 5: Toirmeasc a chur go ginearálta ar fhorbairt laistigh de na limistéir shrianta atá sainaitheanta ar Léarscáil Limistéir Shrianta Thaiscumair Bhóthar na Bruíne / Ghleann an Smóil in Aguisín 5.
BC3 Cuspóir 6: Cúrsaí uisce bradán a chosaint, mar dhobharcheantair Abhainn na Life agus na Dothra (lena n-áirítear Taiscumar Bhóthair na Bruíne), a aithnítear a bheith eisceachtúil maidir le tacú le speicis éisc bhradán.
BC3 Cuspóir 7: Cáilíocht uisce dromchla a chosaint trí leanúint ar aghaidh ag measúnú tionchar na mí-nasc baile agus tionsclaíoch leis an líonra draenála sa Chontae agus an tionchar gaolmhar ar cháilíocht uisce dromchla, agus trí bhearta a chur i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt air sin, agus aon mhícheangail i dtithíocht na Comhairle a dhiagnóisiú agus a dheisiú mar chuid den phróiseas athligthe.

BC3 Cuspóir 8:
Córais Uisce Dromchla agus Screamhuisce a chomhtháthú mar chuid riachtanach de gach forbairt nua, de réir na gceanglas atá leagtha amach i gCaibidil 12: *cur i bhfeidhm agus Monatóireacht* agus beartais agus cuspóirí na caibidle seo.

11.3 Bainistíocht Riosca Tuilte

Is iad Treoir an AE maidir le Tuilte agus moltaí Thuarascáil Náisiúnta Athbhreithnithe ar Bheartas Tuilte 2004 atá ag tiomáint bainistíocht tuilte in Éirinn. Déileálann an Córas Pleanála agus na Treoirlínte um Bainistíocht Riosca Tuilte d'Údaráis Phleanála, DECLG agus OPW (2009) agus Ciorclán P12 / 2014 DECLG leis an gcomhéadan idir bainistíocht riosca tuile agus an córas pleanála. Luaitear sna Treoirlínte nach mór do na céimeanna i bpróiseas an Phlean Forbartha agus a Mheasúnú Straitéiseach Comhshaoil tacaíocht a fháil ó anailís chuí ar riosca tuilte.

Rinneadh Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte sa Chontae chun tacú leis an Measúnú Straitéiseach Comhshaoil a rinneadh ar Phlean Forbartha an Chontae. Rinneadh an measúnú de réir cheanglais na dTreoirlínte Bainistíochta Riosca Tuilte agus Chreat-Treoir Uisce an AE. Is doiciméad ar leithligh é an Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte atá le léamh in éineacht leis an bPlean seo.

Aithníodh agus mapáladh an baol tuilte sa Chontae sa Mheasúnú Straitéiseach agus thacaigh sé le cur chuige seicheamhach i leith na pleanála, de réir mholtaí na dTreoirlínte um Bainistíocht Riosca Tuilte.

Tá oiriúnú agus athléimneacht i leith athrú aeráide ar cheann de na breithnithe bunúsacha maidir le pleanáil straitéiseach. Mar sin, rinneadh breithmheas ar thionchair fhéideartha an athraithe aeráide mar chuid den Mheasúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte maidir le paraiméadair an OPW faoi athrú aeráide a luaitear sa *Plean Oiriúnaithe Earnála um Bainistíocht Riosca Tuile* 2019), mar aon le dea-chleachtas idirnáisiúnta freisin laistigh de dhlínsí Eorpacha eile agus na staidéir eolaíochta is déanaí.

Tá sé ag éirí níos dóchúla go mbeidh aeráid na hÉireann cosúil leis an aeráid a léirítear sa chás um athrú aeráide san High-End Future faoin mbliain 2100. Dá bhrí sin, úsáideadh paraiméadair an High End Future Scenario (HEFS) sa phróiseas measúnaithe. Cuideoidh an cur chuige seo chun ár n- oibleagáidí faoin gCreat-Treoir Uisce a bhaint amach. Tá an OPW ag aistriú faoi láthair chuig samhlacha aeráide réigiúnacha a léiríonn na tionchair dhóchúla éagsúla ar fud oileán na hÉireann. Cuirfear na samhlacha sin i bhfeidhm le linn shaolré an phlean.

11.3.1 Conairí Riparacha

Meastar anois go bhfuil conairí bruachánacha riachtanach do sholáthar seirbhíse éiceachórais. Tugtar aghaidh go mion ar na buntáistí a bhaineann le Conairí Bruachánacha i gCaibidil 4: *Bonneagar Glas*, Cuid 4.2.2 Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce, tá beartais agus cuspóirí ábhartha leagtha amach sa chuid sin freisin.

Measúnú Hidreamhorfach agus Ainmniú Conair Riparian

Measúnú Hidreamoirfeach agus Ainmniú Conaire BruachánachAithnítear sláine hidreamoirfeolaíoch sa WFD mar cheann de na trí phríomhchritéar chun stádas dobharlaigh a chinneadh (éiceolaíocht agus ceimiceach na cinn eile). Rinneadh measúnú straitéiseach hidreamoirfeolaíoch ar aibhneacha móra i gContae Bhaile Átha Cliath Theas don Phlean Forbartha Contae i gcomhthreo leis an Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuilte. Ba é toradh an staidéir seo go ndearnadh mapáil ar chonairí bruachánacha aibhneacha móra an Chontae. Tá sé mar chuspóir ag an bplean a cheangal go ndéanfar Measúnú Hidreamoirfeolaíoch ar mholtaí forbartha atá laistigh de chonairí bruachánacha chun a thaispeáint conas is féidir sláine na Conaire bruachánaí a choinneáil agus a fheabhsú ag féachaint do bhainistíocht riosca tuile, bithéagsúlacht, soláthar seirbhíse éiceachórais, cáilíocht uisce agus hidreamoirfeolaíocht (sainaithnítear conairí bruachánacha ar léarscáileanna an Phlean Forbartha). Le haghaidh beartais ar chonairí bruachánacha féach Caibidil 4: *Bonneagar Glas*, Cuid 4.2.2 Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce agus an Measúnú Straitéiseach Riosca Tuile déanta mar chuid de phróiseas an Phlean Forbartha, Cuid 6, Conairí Bruachánacha.

Polasaí BC4: Uisced Dromchla agus Screamhuisce
A chinntiú go ndéantar Bainistíocht Riosca Tuilte a ionchorprú go leanúnach i bpleanáil spásúil an Chontae, chun riachtanais Threoir maidir le Tuilte an AE agus Chreat-Treoir Uisce an AE a chomhlíonadh agus Contae atá athléimneach ó thaobh na haeráide de a chur chun cinn.
BC4 Cuspóir 1: A cheangal go ndéanfar measúnuithe riosca tuile a bhaineann go sonrach le láithreán le haghaidh gach forbairt nua sa Chontae de réir an Chórais Phleanála agus Bainistíocht Riosca Tuilte -Treoirlínte d'Údaráis Phleanála (2009) agus ceanglais Chiorclán P12 / 2014 na Roinne Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil agus Treoir maidir le Tuilte an AE. *cur i bhfeidhm agus Monatóireacht* agus beartais agus cuspóirí na caibidle seo.
BC4 Cuspóir 2: A cheangal go ndéanfar gach forbairt sa Chontae a dhearadh agus a thógáil de réir an "Phrionsabail Réamhchúraim" a bhfuil cur síos mion air i dTreoirlínte Oifig na nOibreacha Poiblí.
BC4 Cuspóir 3: Leanúint ar aghaidh ag tacú agus ag comhoibriú le hOifig na nOibreacha Poiblí chun an Clár um Measúnú agus Bainistíocht Riosca Tuilte Bunaithe ar Dhobharcheantar a sholáthar.

BC4 Cuspóir 4:
Tacú le agus éascú a dhéanamh ar sheachadadh scéimeanna maolaithe tuilte i gContae Átha Cliath Theas, lena n-áirítear na scéimeanna atá liostaithe, ar bhealach atá chomh íogair agus is féidir ó thaobh an chomhshaoil de agus a chinntiú nach gcuireann creasú nó moltaí forbartha bac nó cosc ar dhul chun cinn na mbeart seo:

- → Scéim Maolaithe Tuilte an Phoitéil;
- → Scéim Maolaithe Tuilte na Camóige;
- → Scéim Maolaithe Tuilte an Teampaill Ghill;
- → Scéim Maolaithe Tuile Leamhcáin go Séipéal Iosóid.

BC4 SLO 1:
A cheangal go ndéanfadh duine / daoine cáilithe Straitéis Measúnaithe agus Maolaithe Riosca Tuilte a ullmhú a bheidh sainiúil don láithreán agus don dobharcheantar agus a bheidh le seoladh isteach mar aon le haon mholadh le haghaidh forbartha ar na tailte atá criosaithe 'EE' ag Móinín an Lín Uachtarach, Baile Dhónaill (Féach Léarscáil an Phlean Forbartha)

11.4 Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide

Tá sé ríthábhachtach d'fhorbairt gheilleagar an Chontae agus do dhul chun cinn sóisialta go mbeadh líonraí ardchaighdeáin Teicneolaíochta Faisnéise agus Cumarsáide (TFC) ar fáil sa Chontae. Cinnteoidh sé go bhfanfaidh an Contae tarraingteach do thionscail ardteicneolaíochta bunaithe ar eolas a sholáthraíonn fostaíocht ardluacha. Is sócmhainn ollmhór é freisin d'áitritheoirí an Chontae a spreagann obair ón mbaile agus gníomhaíocht fiontraíochta aonair.

Polasaí BC5: Teicneolaíocht Faisnéise agus Chumarsáide (ICT)

Forbairt inbhuanaithe líonra ardchaighdeáin TFC a chur chun cinn agus a éascú ar fud an Chontae d'fhonn forbairt shóisialta agus eacnamaíoch a bhaint amach, agus áiseanna ceantair uirbeacha agus tuaithe a chosaint ag an am céanna.

BC5 Cuspóir 1:
Soláthar bonneagair teileachumarsáide iomchuí a chur chun cinn agus a éascú, lena n- áirítear nascacht leathanbhanda agus teicneolaíochtaí nuálacha agus dul chun cinn eile sa Chontae ar bhealach neamh-ionrach.

BC5 Cuspóir 2:
Comhoibriú leis na gníomhaireachtaí ábhartha chun gach cábla leictreachais, teileafóin agus teilifíse faoi thalamh i gceantair uirbeacha a éascú nuair is féidir, ar mhaithe le taitneamhacht amhairc.

BC5 Cuspóir 3:
Aeróga teileachumarsáide agus bonneagar tacaíochta a cheadú agus tacú leo ar fud an Chontae, faoi réir dearadh ardchaighdeáin, agus tírdhreacha íogaire agus taitneamhacht amhairc a chosaint.

BC5 Cuspóir 4:
Cur in aghaidh iomadú crann teileachumarsáide sa Chontae agus comhroinnt saoráidí a chur chun cinn agus a éascú.

BC5 Cuspóir 5:
A chinntiú go bhfuil boscaí fóntais os cionn na talún suite agus críochnaithe go híogair chun a dtionchar amhairc a laghdú agus plandáil bhog a chur chun cinn timpeall ar na cinn atá ann cheana agus ar na cinn nua nuair is féidir.

BC5 Cuspóir 6:
A éileamh go n-aithneoidh iarratasóirí Cearta Slí Poiblí in aice láimhe agus bealaí siúlóide seanbhunaithe sula ndéanfar aon fhorbairtí teileachumarsáide nua agus toirmeasc a chur ar fhorbairtí teileachumarsáide a théann i bhfeidhm orthu nó ar thaitneamhachtaí áineasa, rochtain phoiblí ar an tuath nó ar an gcomhshaol nádúrtha.

BC5 Cuspóir 7:
Maidir le hiarratais a dhéantar chun bonneagar teileachumarsáide a sholáthar os cionn talún, lena n-áirítear iarratais phleanála agus iarratais ar cheadúnas Alt 254, a chinntiú go léirítear go gcomhlíontar an *'GuTreoir maidir le Suíomh Féideartha Bonneagair Teileachumarsáide os cionn Talún ar Bhóithre Poiblí'* (2015).

BC5 Cuspóir 8:
Imscrúdú a dhéanamh ar an bhféidearthacht cáblaí snáthoptaice a sholáthar sa Chontae chun soláthar leathanbhanda ardluais a éascú agus oibriú i gcomhar le soláthraithe chun é sin a éascú.

11.5 Bonnegar Leictreacheais

Ag teacht le beartas an rialtais, beidh forbairt líonraí fuinnimh ar bhealach sábháilte agus slán chun freastal ar na leibhéil éilimh réamh-mheasta agus chun todhchaí fadtéarmach, inbhuanaithe agus iomaíoch fuinnimh a chinntiú d'Éirinn ríthábhachtach dár ngeilleagar agus chun na naisc eangaí ábhartha a chumasú. le haghaidh fuinnimh in-athnuaite. Cuirfidh cosaint na ngréasán atá ann cheana féin chomh maith le leathnú, nuair is gá, ar chumas soláthraithe seirbhíse fuinnimh a bhfeidhm reachtúil a sheachadadh. Aithnítear go mbeidh ról ag gás nádúrtha, go háirithe gás in-athnuaite agus dúchasach, san aistriú go geilleagar ísealcharbóin. Mar sin, d'fhéadfadh go mbeadh tacaíocht ó fhoinsí den sórt sin ag teastáil ó fhorbairtí fuinnimh in-athnuaite in amanna ina bhfuil éileamh ard ar fhuinneamh.

Polasaí BC6: Bonnegar Leictreacheais

An bonneagar leictreachais atá ann cheana a chosaint agus tacú le forbairt soláthar leictreachais atá sábháilte, slán agus iontaofa agus le forbairt líonraí feabhsaithe leictreachais chomh maith le tionscadail bhonneagair tarchurtha nua faoi réir na measúnuithe comhshaoil ábhartha.

BC6 Cuspóir 1:
Tacú le rolladh amach an Phlean Gníomhaíochta um Eangacha Cliste agus um Chathracha Cliste lena gcumasófar naisc nua, cothromaíocht eangaí, bainistíocht fuinnimh agus forbairt micri-eangaí de réir RPO 10.19.

BC6 Cuspóir 2:
Tacú le hathneartú agus neartú an ghréasáin tarchurtha agus dáileacháin leictreachais chun fás pleanáilte agus tarchur / dáileadh giniúna dírithe ar fhuinneamh in-athnuaite a éascú i gcomhréir le RPO 10.22.

BC6 Cuspóir 3:
Tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt inbhuanaithe acmhainní fuinnimh in-athnuaite amach ón gcósta na hÉireann de réir 'Plean Forbartha um Fhuinneamh In-athnuaite Amach ón gCósta' de chuid na Roinne Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide agus aon chomharba air lena n-áirítear aon fheabhsuithe nasc greille intíre agus idirnáisiúnta de réir RPO 10.24.

BC6 Cuspóir 4:
A chinntiú go mbaineann dearadh gréasáin fuinnimh amach an tionchar is lú is féidir ar an gcomhshaol agus nuair a bhíonn tionchair den sórt sin dosheachanta, go ndéantar iad a mhaolú a mhéid is féidir.

BC6 Cuspóir 5:
Bonneagar atá ann cheana agus conairí bealaigh straitéiseacha a chosaint, i gcás ina bhfuil measúnuithe tionchair shóisialta, chomhshaoil agus chultúrtha oiriúnacha déanta acu, le haghaidh líonraí fuinnimh sainaitheanta ó shíneadh trí fhorbairt a d'fhéadfadh cur isteach ar fheidhmíocht na ngréasán.

11.6 Bainistíocht Dramhaíola

Tá Bainistiú Dramhaíola ina chuid dhílis d'fhorbairt inbhuanaithe agus is gné lárnach den gheilleagar ciorclach é, ag cosaint sláinte an phobail agus timpeallacht ardchaighdeáin a choinneáil.

Tá foráil san Acht um Pleanáil agus Forbairt (2000) (arna leasú) go mbeidh cuspóirí maidir le saoráidí aisghabhála agus diúscartha dramhaíola san áireamh i bplean forbartha. De bhun Alt 22(10A) de na hAchtanna um Bainistíocht Dramhaíola (19962008), meastar go bhfuil cuspóirí an Phlean Bainistíochta Dramhaíola ábhartha san áireamh sa Phlean Forbartha.

Tá beartas náisiúnta agus réigiúnach maidir le bainistíocht dramhaíola leagtha amach i roinnt doiciméad. Ina measc seo tá an Creat Náisiúnta Pleanála, an Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach, an Plean Réigiúnach um Bainistiú Dramhaíola, an Plean Náisiúnta Gníomhaíochta ar son na hAeráide (2021) agus doiciméad beartais an Rialtais Plean Gníomhaíochta Dramhaíola le haghaidh Gheilleagar Ciorclach 2020-2025. Éilíonn na cáipéisí beartais seo aistriú i dtreo geilleagair chiorclaigh, trína n-úsáidfear ábhair go fadtéarmach, go ndéanfar athchúrsáil agus athúsáid a chur chun cinn, agus go ndéanfar dramhaíl a íoslaghdú ag deireadh an timthrialla. Tá na cáipéisí seo go léir agus na beartais agus na cuspóirí a eascraíonn uathu

comhsheasmhach le cur chuige Ordlathas Dramhaíola an AE i leith dramhaíola a thacaíonn le cosc, ullmhú le haghaidh athúsáid, athchúrsáil, aisghabháil fuinnimh agus diúscairt inbhuanaithe.

Tugtar breac-chuntas i bPlean Gníomhaíochta Dramhaíola an Rialtais don Gheilleagar Ciorclach 2020-2025 ar an bhfócas nua a théann níos faide ná bainistíocht dramhaíl agus a ghluaiseann i dtreo breathnú ar bhealach níos leithne ar acmhainní, agus sa chaoi sin uasluach a bhaint as na hábhair go léir. Leagtar béim ar chur chuige an gheilleagair chiorclaigh.

Soláthraítear creat do bhainistíocht dramhaíola i mBaile Átha Cliath Theas agus sa Réigiún i bPlean Bainistíochta Dramhaíola an Oirthir agus Lár Tíre 2015-2021. Leagtar amach fís straitéiseach ann trína ndíreofar ar dhramhaíl mar acmhainn luachmhar. Féachann sé le húsáid níos fearr a bhaint as na hacmhainní reatha, sceitheadh ábhar a laghdú lena n-áirítear sceitheadh fuinnimh, de réir mar a aistríonn an tír ó gheilleagar líneach go geilleagar ciorclach.

Polasaí BC7: Bainistíocht Dramhaíola
Beartas dramhaíola an Aontais Eorpaigh, agus an beartas Náisiúnta agus Réigiúnach a chur i bhfeidhm mar aon le beartas gaolmhar comhshaoil, agus an reachtaíocht, treoir agus cóid chleachtais a chur i bhfeidhm chun bainistíocht acmhainní ábhair agus dramhaíola a fheabhsú.
BC7 Cuspóir 1: Aistriú cóir a spreagadh ó gheilleagar bainistíochta dramhaíola go geilleagar ciorclach glas chun fostaíocht a fheabhsú agus luach, aisghabháil agus athchúrsaíocht acmhainní a mhéadú trí chomhlíonadh fhorálacha an *Phlean Gníomhaíochta Dramhaíola do Gheilleagar Ciorclach* 2020-2025 agus úsáid meaisíní díola droim ar ais a chur chun cinn agus scéimeanna aischurtha taisce nó a leithéid a chur chun cinn, ach gan a bheith teoranta dóibh, chun bealaí níos leithne agus bealaí éagsúla athchúrsála a chinntiú.
BC7 Cuspóir 2: Tacú le *Plean Bainistíochta Dramhaíola an Oirthir agus Lár Tíre* 2015-2021 nó leagan leasaithe a chur i bhfeidhm trí chloí le spriocanna uileghabhálacha feidhmíochta, mar aon le beartais agus gníomhartha beartais uileghabhálacha.
BC7 Cuspóir 3: Bonneagar / teicneolaíocht athshlánaithe agus diúscartha dramhaíola inbhuanaithe ar ardchaighdeán a sholáthar, a chur chun cinn agus a éascú ar aon dul le hordlathas dramhaíola an AE agus freastal go leordhóthanach ar lucht cónaithe agus earnáil ghnó atá ag fás.
BC7 Cuspóir 4: Líonra an bhonneagair beir leat a sholáthar agus a chothabháil (m.sh. saoráidí taitneamhachta cathartha, bainc beir leat) sa Chontae chun athchúrsáil agus aisghabháil dramhaíola guaisí agus neamhghuaisí cathrach a éascú.

BC7 Cuspóir 5:
A chinntiú go soláthraítear saoráidí athchúrsála poiblí de mhéid leordhóthanach i gcás forbairtí tráchtála nua agus i gcomhar le sínte nó le hathruithe suntasach úsáide ar fhorbairtí tráchtála atá ann cheana nuair is cuí.

BC7 Cuspóir 6:
Cinntiú go gcuirtear ionaid dramhaíola glaise ar fáil in áiteanna oiriúnacha chun cur leis an gcóras áitiúil bailithe ó theach go teach do dhramhaíl inmhúirín.

BC7 Cuspóir 7:
A cheangal go ndéanfar soláthar iomchuí maidir le bainistíocht inbhuanaithe dramhaíola mar chuid de gach forbairt, agus a chinntiú go bhfuil siad deartha go hoiriúnach mar chuid den fhorbairt, lena n-áirítear saoráidí a sholáthar chun dramhaíl den sórt sin a stóráil, a scaradh agus a bhailiú.

BC7 Cuspóir 8:
Cloí le moltaí an *Phlean Náisiúnta um Bainistíocht Dramhaíola Guaisí* 2014-2020 agus aon phlean ina dhiaidh sin, agus comhoibriú le gníomhaireachtaí eile lena n-áirítear an EPA i bpleanáil, eagrú agus maoirseacht diúscairt sruthanna dramhaíola guaisí, lena n-áirítear dramhaíl ghuaiseach a shainaithnítear le linn tionscadal tógála agus scartála.

BC7 Cuspóir 9:
Tacú le forbairt acmhainn dhúchasach do chóireáil dramhaíola neamhghuaiseach agus guaiseach nuair is indéanta go teicniúil, go heacnamaíoch agus go comhshaoil, faoi réir na gcritéar ábhartha um chosaint an chomhshaoil chun gníomhaíochtaí den sórt sin a phleanáil agus a fhorbairt atá á gcur i bhfeidhm.

11.7 Cailíocht Chomhshaoil: Aer, Torann agus Solas

Tá aer glan riachtanach chun timpeallacht ardchaighdeáin a chinntiú d'fholláine na gcónaitheoirí agus chun go mbeidh rath ar gheilleagar an Chontae. Tá ról lárnach aige freisin i mbainistiú gníomhaíochta ar son na haeráide. Tá tionchar an torainn ar shláinte an duine á aithint níos mó agus níos mó ag an Eagraíocht Sláinte Domhanda agus ag dreamanna eile, lena n-áirítear an AE. De réir mar a d'éirigh an domhan níos uirbí, tháinig méadú ar leibhéal an truaillithe solais. Tá na beartais straitéiseacha ardleibhéil leagtha amach thíos maidir le haer, torann agus solas. Tá caighdeáin bhainistíochta forbartha níos mionsonraithe leagtha amach i gCaibidil 12 cur i bhfeidhm agus Monatóireacht. *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

Tá sé tugtha faoi deara go gclúdaítear rialú cáilíochta aeir, torainn agus truaillithe solais go príomha laistigh den reachtaíocht um rialú aeir, solais agus torainn.

11.7.1 Aer

Tá sé d'oibleagáid ar Éirinn mar bhallstát den AE Treoir 2008 / 50 / CE ón AE maidir le cáilíocht an aeir chomhthimpeallaigh agus aer níos glaine don Eoraip a chur i bhfeidhm (dá ngairtear an Treoir CAFÉ freisin). Rinneadh na ceanglais sin a

thrasuíomh sa reachtaíocht náisiúnta in Éirinn leis na Rialacháin um Chaighdeáin Aercháilíochta 2011 (S.I.180 / 2011).
Bailíonn stáisiúin mhonatóireachta sonraí faoi cháilíocht an aeir thimpeallaigh i bhfianaise luachanna teorainneacha dlíthiúla na hEorpa agus luachanna treoirlínte na hEagraíochta Sláinte Dhomhanda. Is é an EPA a bhainistíonn an líonra, i gcomhpháirtíocht le hÚdaráis Áitiúla agus le comhlachtaí poiblí agus leathstáit eile agus ollscoileanna.

Tá roinnt stáisiún monatóireachta ar cháilíocht an aeir ag an gComhairle sa Chontae i dTamhlacht, i Ráth Cúil agus i mBaile Bhailcín atá á mbainistiú ag an bhFoireann Sláinte Comhshaoil. Tá eolas cothrom le dáta ar cháilíocht an aeir do Cheantar Bhaile Átha Cliath – lena n-áirítear na ceithre Údarás Áitiúil i mBaile Átha Cliath – mar aon leis an Innéacs um Cháilíocht Aeir don tSláinte ar fáil ag www.epa.ie/air/quality.

11.7.2 Torann

Cuireann *Rialacháin na gComhphobal Eorpach* (*um Thorann Comhshaoil)* (2018) (I.R. 549 de 2018), Treoir CE 2002 / 49 / CE (Treoir um Thorann Comhshaoil) i bhfeidhm maidir le torann comhshaoil in Éirinn a mheas agus a bhainistiú. Éilíonn an treoir sin ar Bhallstáit léarscáileanna straitéiseacha torainn agus pleananna gníomhaíochta um bainistíocht torainn a ullmhú agus a fhoilsiú le haghaidh foinsí torainn iompair (.i. bóithre, iarnróid agus aerfoirt) agus an tionscail. D'fhorbair na ceithre Údarás Áitiúla i Réigiún Bhaile Átha Cliath Plean Gníomhaíochta in aghaidh Torainn Comhshaoil 20182023 i gcomhpháirt ina ról mar Údaráis Phleanála Gníomhaíochta ainmnithe faoi Airteagal 10 de na Rialacháin um Thorann Comhshaoil (2006). Is é aidhm an Phlean Gníomhaíochta in aghaidh Torainn na héifeachtaí dochracha lena n-áirítear ciapadh, a tharlaíonn de bharr nochtadh fadtéarmach do thorann comhshaoil, a sheachaint, a chosc agus a laghdú, nuair is gá agus é sin a dhéanamh ar bhonn tosaíochta. Faoi na Rialacháin Torainn (2018), déanfaidh gach Údarás Áitiúil athbhreithniú ar mhapáil torainn straitéiseach ar mhórbhóithre nach bóithre Náisiúnta iad, .i. gach bóthar a ngluaiseann feithiclí thairis níos mó ná 3 mhilliún uair in aghaidh na bliana. Is é an EPA an t-údarás inniúil náisiúnta faoi na Rialacháin.Tá Beartais maidir le Bainistíocht Forbartha i leith torainn leagtha amach i gCaibidil 12 de Chur i bhFeidhm agus Monatóireacht. *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

11.7.3 Solas

Tá soilsiú leordhóthanach riachtanach do thimpeallacht shábháilte. Mar sin féin, aithnítear níos mó agus níos mó doirteadh solais ó shoilsiú iomarcach nó drochdheartha mar núis fhéideartha do na hairíonna máguaird agus mar bhagairt ar fhiadhúlra éadrom-íogair. Is féidir truailliú solais a shainiú mar sholas curtha amú. Cé go bhfuil Baile Átha Cliath Theas uirbithe go maith, tá ceantair mhóra ann a bhfuil carachtar tuaithe agus sléibhe acu, lena n-áirítear conairí abhann, atá an-íogair ó thaobh thruailliú solais de. Sa chás go bhfuil toiliú pleanála riachtanach le haghaidh tograí maidir le soilsiú nua, cinnteoidh an Chomhairle go mbeidh siad deartha go cúramach agus go híogair. Ba cheart go gcinnteodh tograí forbartha lena n-áirítear soilsiú seachtrach gurb í an scéim soilsithe atá beartaithe an t-íosmhéid atá ag teastáil ar chúiseanna sábháilteachta agus slándála poiblí; nach mbeadh aon doirteadh solais os cionn na

léaslíne; nach bhfuil aon drochthionchar do-ghlactha ar áitribh sa chomharsanacht nó in aice láimhe ná ar an tuath máguaird; nach ndallfaidh siad úsáideoirí bóithre lena n-áirítear rothaithe agus coisithe is nach dtarraingeodh siad a n-aird ón mbóthar; agus go sásóidh soilsiú bóthair agus cosáin caighdeáin na Comhairle.

Polasaí BC8: Cailíocht Chomhshaoil:
Iarracht a dhéanamh bearta iomchuí a chur i gcrích chun éifeachtaí truaillithe aeir, torainn agus solais ar cháilíocht chomhshaoil agus ar thaitneamhacht chónaithe a laghdú de réir bheartas agus reachtaíocht na hEorpa, na hÉireann agus an Réigiúin.
BC8 Cuspóir 1: Forálacha Threoracha náisiúnta agus an AE maidir le truailliú aeir agus torainn agus ceanglais reachtacha ábhartha eile a chur i bhfeidhm i gcomhar le gníomhaireachtaí eile de réir mar is cuí.
BC8 Cuspóir 2: Comhoibriú leis an EPA agus le Bonneagar Iompair Éireann (TII) i gcothabháil líonra monatóireachta ar cháilíocht an aeir chomhthimpeallaigh i mBaile Átha Cliath.
BC8 Cuspóir 3: Moltaí *Phlean Bainistíochta Cáilíochta Aeir Réigiúnaigh Bhaile Átha Cliath* a chur i bhfeidhm chun daoine a chosaint ar na héifeachtaí dochracha sláinte a bhaineann le truailliú aeir, chun dea-cháilíocht aeir a chaomhnú sna háiteanna ina bhfuil sé amhlaidh agus cáilíocht an aeir a fheabhsú sna háiteanna ina bhfuil sé míshásúil.
BC8 Cuspóir 4: Na moltaí agus na gníomhaíochtaí pleanála spásúla ábhartha de *Phlean Gníomhaíochta in aghaidh Torainn Chomhshaoil do Cheirtleán Bhaile Átha Cliath* 2018-2023 nó aon phlean gníomhaíochta a thiocfaidh ina dhiaidh sin a chur i bhfeidhm.
BC8 Cuspóir 5: A chinntiú go ndéantar forbairtí amach anseo a dhearadh agus a thógáil chun suaitheadh torainn a íoslaghdú agus úsáidí ilfheidhmeacha sráideanna a chur san áireamh lena n-áirítear gluaiseacht agus caitheamh aimsire mar a shonraítear sa Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach (2009) agus sa Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha (2013).
BC8 Cuspóir 6: A chinntiú go n-íoslaghdaíonn scéimeanna soilsithe seachtracha doirteadh nó truailliú solais sa timpeallacht máguaird agus nach mbeidh drochthionchar acu ar thaitneamhacht chónaithe ná amhairc ná ar bhithéagsúlacht sna ceantair máguaird (féach alt 12.11.4 (iii)).

BC8 Cuspóir 7:
A chinntiú i gcás forbartha atá íogair ó thaobh torainn de gar do bhóithre náisiúnta agus bóithre eile go gcuirtear measúnú tionchair torainn ar fáil agus go bhfuil bearta maolaithe iomchuí ann, mar bhacainní torainn, tírdhreachú siar agus / nó criosanna maolánacha idir limistéir thalún ina bhfuil forbairt beartaithe agus bóithre náisiúnta beartaithe nó atá ann cheana agus bóithre eile.

BC8 Cuspóir 8:
Oibriú in éineacht le páirtithe leasmhara ábhartha, an tÚdarás Náisiúnta Iompair, Bonneagar Iompair Éireann, EPA chun bonneagar cosanta torainn níos sábháilte a chur chun cinn agus a fheabhsú a bheidh ag teacht le fás daonra agus méaduithe tráchta ar ár mbóithre náisiúnta go léir.

11.8 Aerfoirt agus Aeradróim

Sa chuid seo leagtar amach na srianta agus na riachtanais ghinearálta ar fhorbairt laistigh den Chontae ó thaobh Aerfort Bhaile Átha Cliath, Aeradróm Mhic Easmainn agus Aerfort Weston.
Tá na ceanglais chosanta i gcomharsanacht aeradróm sibhialta i mBaile Átha Cliath Theas (Aerfort Bhaile Átha Cliath agus Aeradróm Weston) leagtha amach in:

a. Caighdeáin Idirnáisiúnta agus Cleachtais Mholta in Iarscríbhinn 14 a ghabhann leis an gCoinbhinsiún um Eitlíocht Shibhialta Idirnáisiúnta, a d'fhoilsigh an Eagraíocht Idirnáisiúnta um Eitlíocht Shibhialta (ICAO) agus Ábhar Treorach Údarás Eitlíochta na hÉireann ar Dhromchlaí Aeradróm Iarscríbhinn 14 (2015);
b. Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta (EASA) in 2017.

Déileáiltear le cosaint ar bhealach níos mionsonraithe i gCaibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht.*

Is bunáit mhíleata lánfheistithe é Aeradróm Mhic Easmhainn arb' é sin an príomhionad le haghaidh oibríochtaí an Aerchóir. Déileálann an Roinn Cosanta lena oibríochtaí agus lena riachtanais.

Sa chuid seo déileáiltear le beartas agus cuspóirí a bhaineann le torann aerfoirt agus saincheisteanna sábháilteachta poiblí a bhaineann le hoibriú na n-aerfort agus na n-aeradróm i mBaile Átha Cliath Theas, agus soláthraíonn sé faisnéis freisin faoi héileapadanna laistigh den Chontae.

11.8.1 Beartas Eitlíochta Náisiúnta

Leagtar béim sa bheartas eitlíochta náisiúnta ar thábhacht aeriompair do thrádáil, infheistíocht isteach agus turasóireacht. Leagtar amach sa *Bheartas Náisiúnta Eitlíochta d'Éirinn* (2015), arna fhoilsiú ag an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, na polasaithe don eitlíocht in Éirinn. Is iad príomhaidhmeanna an Bheartais Náisiúnta Eitlíochta:

→ è Nascacht na hÉireann a fheabhsú trí rochtain shlán, shábháilte, iomaíoch a

chinntiú mar fhreagra ar riachtanais ghnó, thurasóireachta agus thomhaltóirí;
- → Fás na fiontraíochta eitlíochta in Éirinn a chothú chun tacú le cruthú postanna agus chun áit a chinntiú d'Éirinn mar cheannaire domhanda aitheanta san eitlíocht; agus
- → An méid a thacaíonn earnáil na heitlíochta le fás agus forbairt eacnamaíoch na hÉireann a uasmhéadú.

Tá Baile Átha Cliath Theas suite timpeall 10km ar a laghad ó Aerfort Bhaile Átha Cliath, mar sin tá impleachtaí díreacha teoranta ag an aerfort don chontae maidir le sábháilteacht agus torann. Aithnítear, áfach, an tábhacht fhoriomlán atá aige do gheilleagar agus do thurasóireacht na tíre ina hiomláine.

Soláthraíonn Aerfort Weston rud ar a dtugtar 'eitlíocht ghinearálta' le haghaidh gníomhaíochtaí tráchtála agus eacnamaíocha laistigh den earnáil aeraspáis in Éirinn. Is bunáit é freisin d'acadamh píolótaí an Lárionaid Eitilte Náisiúnta.

Aeradróm míleata is ea Aeradróm Mhic Easmainn agus ar an ábhar sin níl sé faoi smacht Údarás Eitlíochta na hÉireann ach cuireann an Roinn Cosanta Caighdeáin agus Cleachtais Molta na hEagraíochta Idirnáisiúnta um Eitlíocht Shibhialta i bhfeidhm mar bheartas. Ina theannta sin, cuireann an Roinn Cosanta 'Crios Slándála' i bhfeidhm atá ailínithe go dlúth leis na ceantair timpeall ar na rúidbhealaí ar a dtugtar stiallacha eitilte.

11.8.2 Aeradróm Mhic Easmainn

Tá Aeradróm Mhic Easmainn in úsáid go leanúnach le haghaidh cúrsaí eitlíochta agus is é sin an t- aon aerbhunáit mhíleata lánfheistithe sa Stát agus feidhmíonn sé mar phríomhionad oibríochtaí an Aerchóir.
Tá dhá rúidbhealach san aeradróm:

1 Rúidbhealach 10 / 28: Síneann príomh-rúidbhealach atá ann soir siar (lastuaidh den Chaisleán Nua agus os cionn Choill an Rí).
2 Rúidbhealach 04 / 22: Síneann an rúidbhealach tánaisteach ón taobh thoir theas agus siar ó thuaidh (04 os cionn Ráth Chúil agus 22 os cionn Pháirc Chorcaí).

Polasaí BC9: Aeradróm Mhic Easmainn
Riachtanais oibríochta, sábháilteachta agus teicniúla Aeradróim Mhic Easmainn a chosaint agus aird a thabhairt ar riachtanais na Roinne Cosanta agus éascú a dhéanamh ar a fhorbairt leanúnach le haghaidh úsáidí míleata agus úsáidí coimhdeacha.
BC9 Cuspóir 1: Sábháilteacht aerthrách ta mhíleata agus aerthrách ta eile a chinntiú chuig Aeradróm Casement agus uaidh, faoi láthair agus amach anseo, agus aird iomlán á tabhairt ar shábháilteacht daoine ar an talamh chomh maith leis an ngá atá le gan ach an míchaoithiúlacht is lú is féidir a chur ar phobail áitiúla.

BC9 Cuspóir 2:
An t-aerspás timpeall aeradróim Mhic Easmainn a choinneáil saor ó chonstaicí chun go bhféadfar oibríochtaí aerárthaí a dhéanamh go sábháilte, faoi mar a shainaithnítear ar léarscáil Innéacs an Phlean Forbartha agus a bhfuil achoimre tugtha orthu i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

BC9 Cuspóir 3:
Prionsabail sciata a chur i bhfeidhm maidir le measúnú a dhéanamh ar fhorbairt bheartaithe i gcomharsanacht na nAeradróm, ag féachaint do Chuid 3.23 d'Ábhar Treorach Údarás Eitlíochta na hÉireann ar Dhromchlaí Aeradróm Iarscríbhinn 14 (2015) (Féach Caibidil). *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht).*

BC9 Cuspóir 4:
Toirmeasc agus srian a chur ar fhorbairt thart timpeall ar Aeradróm Mhic Easmainn, áit a bhféadfaí guais sábháilteachta a chruthú. (Féach freisin Beartas BC13 Criosanna Sábháilteachta Poiblí agus Caibidil 12: *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht).*

11.8.3 Aerfort Weston

Níl ach rúidbhealach amháin in Aerfort Weston, atá sainithe mar rúidbhealach Cód 2B de réir sainmhínithe na hEagraíochta Idirnáisiúnta um Eitlíocht Shibhialta agus na Gníomhaireachta Eorpaí um Shábháilteacht Eitlíochta. Forluíonn dromchlaí teorainneacha constaicí Aerfort Weston ar dhromchlaí Aeradróim Mhic Easmainn. I gcásanna forluite, beidh feidhm ag na ceanglais níos déine atá ag ceachtar Aeradróm.

Polasaí BC10: Aerfort Weston

Riachtanais oibríochta, sábháilteachta agus theicniúla reatha agus amach anseo Aerfoirt Weston a chosaint, ag féachaint do riachtanais Údarás Eitlíochta na hÉireann (IAA), agus cosc a chur le cúngú forbartha timpeall an aerfoirt a d'fhéadfadh cur isteach ar a oibriú go sábháilte, i gcomhthéacs dea-phleanála agus forbairt inbhuanaithe an cheantair agus cosaint na n-áiseanna máguaird.

BC10 Cuspóir 1:
Aerthrácht chuig agus ó Aerfort Weston a chosaint agus ag an am céanna an mhíchaoithiúlacht is lú is féidir do phobail áitiúla a chinntiú agus aird iomlán a thabhairt ar shábháilteacht daoine ar an talamh (féach freisin alt 11.7.7 Criosanna Sábháilteachta Poiblí).

BC10 Cuspóir 2:
An t-aerspás timpeall an aerfoirt a choinneáil saor ó chonstaicí chun oibríochtaí aerárthaí a dhéanamh go sábháilte, lena n-áirítear srian a chur ar fhorbairt i dtimpeallacht an aeradróim, mar a shainaithnítear sna dromchlaí maidir le Constaic Teorainneacha (teorainn airde glanta constaicí) a thaispeántar ar léarscáil Innéacs an Phlean Forbartha agus a bhfuil achoimre air i gCaibidil 12: *Cur chun Feidhme agus Monatóireacht.*

BC10 Cuspóir 3:
Toirmeasc agus srian a chur le forbairtí i dtimpeallacht Aerfoirt Weston, áit a bhféadfadh siad contúirtí sábháilteachta a chruthú d'oibriú an aerfoirt.

BC10 Cuspóir 4:
Cur chuige cothrom a chinntiú maidir le haon fhadú breise ar an rúidbhealach nó ar limistéir ró-reatha ag féachaint don ghá atá le measúnuithe comhshaoil agus eile lena n-áirítear torann agus measúnú ar an tionchar ar phobail áitiúla.

BC10 Cuspóir 5:
Rachaidh an tÚdarás Pleanála i dteagmháil le Comhairle Contae Chill Dara, chun breithniú a dhéanamh ar iarratais ar fhorbairt ag Aerfort Weston ag féachaint do phleanáil cheart agus d'fhorbairt inbhuanaithe.

11.8.4 Aerfort Bhaile Átha Cliath

Forluíonn an dromchla cothrománach seachtrach aerfort Bhaile Átha Cliath limistéar teoranta atá lastuaidh den Chontae. Tá an limistéar leagtha amach ar Léarscáileanna an Phlean Forbartha.

Polasaí BC11: Aerfort Bhaile Átha Cliath

Iarratais phleanála le haghaidh forbartha laistigh de Dhromchla Cothrománach Seachtrach Aerfort Bhaile Átha Cliath (agus breis agus 90m ar airde os cionn leibhéal na talún) a tharchur chuig oibreoir agus rialtóir an aerfoirt (Údarás Aerfort Bhaile Átha Cliath (DAA) agus Údarás Eitlíochta na hÉireann (IAA)) agus aird a thabhairt ar riachtanais IAA agus DAA sa mheasúnú tograí forbartha (féach ar Léarscáil san Innéacs le haghaidh sonraí).

BC11 Cuspóir 1:
Airde foirgneamh a shrianadh go 90m os cionn leibhéal na talún d'fhonn cosc a chur ar aon rud dul isteach i nDromchla Cothrománach Seachtrach Aerfort Bhaile Átha Cliath (mar a shainmhínítear i *Sonraíochtaí Deimhniúcháin* 2017 Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta, agus de réir ábhar treorach Údarás Eitlíochta na hÉireann i ndáil leis an Dromchla seo).

11.8.5 Héileapadanna

Tá dhá héileapad ospidéil i mBaile Átha Cliath Theas: in Ospidéal Ollscoile Thamhlachta, agus ag clinic príobháideach leighis an Hermitage. Is héileapadanna príobháideacha iad seo, nár ceapadh aon bhealach foirmiúil le teacht chucu ná bealaí imeachta uathu ná dromchlaí dóibh. Úsáideann an tSeirbhís Aerleighis Éigeandála an héileapad i dTamhlacht.

Úsáid leanúnach na héileapadanna seo a chosaint, (agus go dtí go nglacfar aon dromchlaí teachta / imeachta níos foirmiúla, m.sh. de réir Eagraíocht Idirnáisiúnta um Eitlíocht Shibhialta (ICAO) "Iarscríbhinn 14 - Imleabhar II: Héileapoirt"), moltar go gcoinneofar fána 1 in 8 i ngach treo timpeall na héileapadanna seo saor ó aon chonstaicí nua, agus nach gceadófar aon sreanga lasnairde ina gcomharsanacht (agus go ndéanfar srianta den chineál céanna a mheas le haghaidh héileapad aon ospidéil sa todhchaí nó aon héileaport amach anseo).

Polasaí BC12: Héileapadanna

Cosaint a sholáthar do héileapadanna ospidéal, go háirithe na héileapadanna atá ann cheana ag Ospidéal Thamhlachta agus ag Clinic an Hermitage, trína chinntiú go gcoinnítear fána 1 as 8 i ngach treo ó imeall an héileapad saor ó aon chonstaicí nua (agus faoi aon Dromchla Tagtha nó Imeachta is féidir a shainiú le haghaidh héileapad den sórt sin), agus trí aon sreanga nó crainn lasnairde ina gcomharsanacht a sheachaint.

11.8.6 Aerfort agus Aeradróm - Torann

Léirítear na ceantair i gcomharsanacht na n-aerfort agus na n-aeradróm ar Léarscáil Innéacs an Phlean Forbartha ina bhféadfadh torann aerárthaigh a bheith suntasach agus d'fhéadfaí nuashonrú a dhéanamh ar na ceantair shuntasacha torainn seo. Maidir le forbairt chónaithe agus úsáidí talún eile atá leochaileach ó thaobh torainn de, ba cheart measúnú torainn iomchuí a chur isteach mar aon le bearta maolaithe chun taitneamhacht chónaithe a chosaint.

Polasaí BC13: Fuaim

Déan forbairtí atá íogair ó thaobh torainn a dhíspreagadh i ngarchomharsanacht aerfoirt agus aeradróm.

BC13 Cuspóir 1:
Teorainn a chur le forbairt chónaithe agus úsáidí talún eile a mbíonn tionchar ag torann orthu, mar thithe altranais, scoileanna, ospidéil agus ionaid chomhdhála laistigh den Teorainn Cheantair Shuntasach Torainn atá leagtha amach do Mhic Easmainn agus Weston (Féach Léarscáil Innéacs an Phlean Forbartha Contae agus léarscáileanna ceantair ábhartha) agus a chinntiú go bhfuil aon Tá úsáidí torann-íogaire faoi réir ag measúnú torainn cuí agus bearta maolaithe chun taitneamhacht cónaithe a chosaint.

11.8.7 Spás Oscailte Poiblí

Criosanna Sábháilteachta Poiblí - Ginearálta
Soláthraítear sábháilteacht bhreise ar an talamh trí Chriosanna Sábháilteachta Poiblí a shíneann ó dheireadh na rúidbhealaí, lena n-áirítear de ghnáth (i) Crios Inmheánach nach gceadaítear áitíocht dhaonna nua ann (cé go bhféadfadh áitíocht reatha fanacht), agus (ii) Crios Seachtrach ina gceadaítear áitíocht theoranta (le figiúirí áitíochta uasta éagsúla do chineálacha éagsúla forbartha, ag cur san áireamh fad / tréimhsí áitíochta dóchúil)

Faoi láthair níl aon chaighdeáin ná moltaí idirnáisiúnta socraithe maidir le Criosanna Sábháilteachta Poiblí ag aerfoirt / aeradróim, agus tá éagsúlacht mhór le sonrú ó thaobh méide ag na haerfoirt idirnáisiúnta ina gcuirtear ar fáil iad. Níor luadh Criosanna Sábháilteachta Poiblí ag aerfoirt sa Bheartas Náisiúnta Eitlíochta d'Éirinn is déanaí (a d'fhoilsigh an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt i 2015).

Bhí na Criosanna Sábháilteachta Poiblí a moladh in Athbhreithniú ar Bheartas ag

Aeradróm Mhic Easmainn 2009 an-bheag ar fad, agus bhí siad go hiomlán laistigh de "limistéir chur chuige Dearg / Laistigh" an aeradróim (nuair nár ceadaíodh aon fhorbairt nua ar aon chuma), ionas nach raibh aon éifeacht bhreise na Criosanna Sábháilteachta Poiblí sin.

Criosanna Sábháilteachta Poiblí do Mhic Easmainn agus Weston

Chun foráil níos cruinne a dhéanamh d'aerloingseoireachta sábháilte agus do chosaint daoine ar an talamh, aistrítear an toirmeasc ar fhorbairt nua i ngarchomharsanacht na dtairseach rúidbhealaigh chuig Criosanna Sábháilteachta Poiblí Istigh do Mhic Easmainn agus Weston. Go dtí go ndéanfar athbhreithniú agus athríomh níos mionsonraithe bunaithe ar fhigiúirí tráchta nuashonraithe, beidh na Criosanna Sábháilteachta Poiblí Laistigh seo de chruth triantánach 1000m ar fhad agus 100m ar leithead (.i. níos mó ná aon cheann de na Criosanna Sábháilteachta Poiblí a ríomhadh in 2009 le haghaidh Aeradróm Mhic Easmainn).

Ina theannta sin, tá Criosanna Sábháilteachta Poiblí Seachtracha nua atá dhá oiread an mhéid sin (2000m ar fhad agus 200m ar leithead) le soláthar, inar féidir forbairt a cheadú ina mbeidh áitiú teoranta daonna. Go dtí go ndéanfar athbhreithniú níos mionsonraithe, beidh an líon áitíochta a cheadófar sna Criosanna Sábháilteachta Poiblí Amuigh seo mar a chéile agus a chuirtear i bhfeidhm i gCriosanna Sábháilteachta Poiblí Amuigh níos mó in Éirinn (ar feitheamh athbhreithniú ar na forálacha seo), is é sin, <60 duine in aghaidh an leath heicteáir do tithíocht, <85 duine in aghaidh na leath-heicteáir le haghaidh miondíola nó fóillíochta, agus <110 duine in aghaidh an leath heicteáir le haghaidh áitribh oibre; (an leath heicteár le bheith dírithe ar an bhforbairt a bheartaítear, agus gan a bheith bunaithe ar theorainn úinéireachta nó sealúchais).

Beidh feidhm ag na Criosanna nua Sábháilteachta Poiblí Laistigh agus Seachtracha ag Aeradróm Mhic Easmainn agus Aerfort Weston, agus go dtí go ndéanfar athbhreithniú breise orthu, beidh siad uile ar an méid céanna do gach rúidbhealach (ós rud é gurb ionann tríd is tríd figiúirí tráchta an dá áit). Laistigh de na Criosanna Laistigh agus Seachtracha seo, caithfidh forbairt a bheith teoranta do na hairde / ingearchlónna uasta a cheadaítear faoi Dhromchlaí Tuirlingthe nó Dromchlaí Éirithe in Airde an rúidbhealaigh (de réir shonraíochtaí ICAO).

Polasaí BC14: Criosanna Sábháilteachta Poiblí
Cosaint a fheabhsú don phobal ar an talamh, i gcás timpiste aerárthaigh, trí Chrios Sábháilteachta Poiblí Istigh agus Lasmuigh a sholáthar timpeall aerfoirt.
BC14 Cuspóir 1: Forbairt nua a thoirmeasc a mbeadh áitíocht dhaonna sa bhreis i gceist léi laistigh de na Criosanna Sábháilteachta Poiblí Istigh (PSZ) ag Aeradróim Weston agus Mhic Easmainn mar atá aitheanta ar léarscáileanna an Phlean Forbartha.

BC14 Cuspóir 2:
Gach forbairt nua sna Criosanna Sábháilteachta Poiblí Amuigh nua ag Aeradróim Weston agus Mhic Easmainn a theorannú d'fhorbairt ina bhfuil áitíochta in aghaidh na leath heicteáir de – 60 duine nó níos lú le haghaidh tithíochta / cónaithe, 85 duine nó níos lú le haghaidh miondíola nó fóillíochta, 110 duine nó níos lú le haghaidh oibre. áitribh, agus le toirmeasc (sna Criosanna Sábháilteachta Poiblí Amuigh) ar staideanna spóirt, agus ar aon fhorbairt íogair / institiúideach nua ar nós scoileanna nó áiseanna leighis, agus ar aon fhorbairt nua lena mbaineann áitíocht 24 uair an chloig ar nós tithe scoir.

BC14 Cuspóir 3:
Athbhreithniú a dhéanamh, mar is cuí, ar thoisí an Chrios Sábháilteachta Poiblí agus ar theorainneacha áitíochta de réir na bhfigiúirí aerthrách ta iarbhír agus tuartha agus ag féachaint d'aon chleachtas Crios Sábháilteachta Poiblí aerfoirt idirnáisiúnta ar bith atá molta.

11.9 Iniúchadh ar Athrú Aeráide

Iniúchadh ar Ghníomhaíocht Aeráide

Ról féideartha na Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil i gníomhú ar son na haeráide	Bearta chun Dul i nGleic le Tionchair Aeráide
Má sholáthraítear timpeallacht ardchaighdeáin agus má ghlactar le cur chuige inbhuanaithe maidir le soláthar réimse bonneagair a thacaíonn leis an gContae beidh tionchar mór aige sin ar bhaint amach ár spriocanna ó thaobh athrú aeráide agus an pláinéad a chosaint. Trí phleanáil mhaith is féidir linn a chinntiú go mbeidh ár dtimpeallacht ina príomhghné d'fhorbairt agus d'fhás sa todhchaí.	I measc na mbeartas agus na gcuspóirí atá sa chaibidil seo a thugann aghaidh ar thionchair aeráide tá: → Beartas uileghabhálach a éilíonn bainistíocht inbhuanaithe ar ár gcaipiteal nádúrtha agus soláthar bonneagair in éineacht le forbairt; → Tacú le hUisce Éireann ina ról i mbainistíocht inbhuanaithe an tsoláthair uisce; → Ionchorprú bearta mar SuDS agus Bogaigh Chomhtháite Tógtha agus a leithéidí i bhforbairtí beartaithe; → Tacú le cur chuige an gheilleagair chiorclaigh; → A éileamh go n-ionchorprófar ionaid athchúrsála, beir leat agus dramhaíola glasa i bhforbairtí nua; → A cheangal go ndéanfar truailliú aeir, torainn agus solais a theorannú.

Cur i bhFeidhm agus Faireachán

Fís

An fhorbairt a chur i bhfeidhm de réir beartais agus cuspóirí Phlean Forbartha an Chontae agus í a fhíorú trí shásra monatóireachta láidir.

12.0 Réamhrá

Leagann an Chaibidil seo amach na caighdeáin agus na critéir forbartha a eascraíonn as polasaithe agus cuspóirí an Phlean Forbartha Contae, lena chinntiú go dtarlaíonn forbairt ar bhealach ordúil agus éifeachtach agus go bhfuil sé ag teacht le pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe Leagann sé amach freisin critéir chun monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm pholasaithe an Phlean Forbartha.g.

12.1 Forbhreathnú

Déantar na caighdeáin agus na critéir forbartha a ghrúpáil in aon chaibidil amháin ar mhaithe le héascaíocht tagartha. Ní mór do thograí forbartha na caighdeáin agus na critéir go léir a bhaineann leis an bhforbairt ar leith a chur san áireamh, chomh maith le measúnú a dhéanamh maidir le comhsheasmhacht leis na beartais agus na cuspóirí atá leagtha amach sna caibidlí roimhe seo den Phlean agus comhlíonadh na dtreoirlínte ábhartha agus na reachtaíochta riachtanais.

Leagann Caibidil 12 amach caighdeáin agus critéir maidir leis na nithe seo a leanas:

12.2 Cuspóirí Criosaithe Talamhúsáide
12.3 Oidhreacht Tírdhreacha, Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha
12.4 Bonneagar Glas
12.5 Dearadh Fiúntach agus Comhfhorbairt Áite Fholláin
12.6 Forbairt / Tithíochta Cónaithe
12.7 An Ghluaiseacht Inbhuanaithe)
12.8 Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte
12.9 Forbairt Eacnamaíochta agus Fostaíocht
12.10 Fuinneamh
12.11 Bonneagar agus Seirbhísí Comhshaoil (BC)
12.12 Monatóireacht

12.2 Cuspóirí Criosaithe um Úsáid Talún

Sanntar Cuspóirí Criosaithe i bPlean Forbartha Chontae Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028 le haghaidh na dtailte go léir sa Chontae. Sainaithníonn an Cuspóir Criosaithe agus na Táblaí Talamhúsáide gaolmhara na haicmí forbartha agus na húsáidí atá ceadaithe i bprionsabal, atá oscailte do mhachnamh nó nach gceadaítear laistigh gach crios talamhúdáide

Tá na Cuspóirí Criosaithe liostaithe i dTábla 12.1. Sainaithnítear sna léarscáileanna atá in éineacht leis an ráiteas scríofa seo na Cuspóirí Criosaithe atá infheidhme ar fud an Chontae.

Tábla 12.1: Cuspóirí Criosaithe um Úsáid Talún

Zón	Cuspóir
Daoine Cónaithe atá ann faoi láthair (RES)	Conláiste Cónaithe a chosaint/a fheabhsú
Nua Cónaitheach (RES-N)	Soláthar a dhéanamh le haghaidh pobail chónaithe nua de réir na bpleananna ceantair atá ceadaithe
Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZ)	Soláthar a dhéanamh le haghaidh forbartha straitéisí de réir scéimeanna pleanála atá ceadaithe
Athghiniúint (REGEN)	Fiontraíocht agus / nó athnuachan faoi stiúir cónaithe a éascú, faoi réir creat forbartha nó plean don cheantar lena n-áirítear céimniú agus seachadadh bonneagair
Lár An Bhaile (TC)	Forbairt lár na mbailte sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus foráil a dhéanamh ar a son
Lár an Cheantair (DC)	Forbairt na nIonad Dúiche sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus a foráil a dhéanamh ar a son
Croí An Bhaile Centre (VC)	Forbairt na nIonad Sráidbhaile sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus foráil a dhéanamh ar a son
Ionad Miondíola Móra IMM (MRC)	Forbairt Ionad Mór Miondíola a chosaint agus a fheabhsú sa todhchaí agus foráil a dhéanamh ar a shon"
Ionad Áitiúil (LC)	Forbairt, feabhsú Ionad Áitiúla a chosaint, a fheabhsú agus soláthar a dhéanamh dóibh'
Fiontraíocht agus Fostaíocht (EE)	Foráil a dhéanamh le haghaidh úsáidí a bhaineann le fiontraíocht agus fostaíocht
Ollstóráil Miondíola (RW)	Foráil a dhéanamh le haghaidh Ollstóráil miondíola agus í a dhaingniú
Ard-taitneamhacht - Sléibhte Bhaile Átha Cliath; agus AT-DM (HA-DM)	Carachtar iontach nádúrtha cheantair Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú

Taitneamhacht Ard Gleann na Life (HA-LV)	Carachtar agus taitneamhacht iontach Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú
Taitneamhacht Ard Gleann na Dothra (HA-DV)	Carachtar agus taitneamhacht iontach Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú
Spás Oscailte (SO)	Spás oscailte agus áiseanna áineasa a chosaint agus a sholáthar.
Tuath agus Talmhaíocht (RU)	Taitneamhacht na tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus foráil a dhéanamh le haghaidh forbairt na talmhaíochta

12.2.1 Úsáid-Talún Cuspóirí Criosaithe

Tá Táblaí Criosaithe talamhúsáide cuimsithe sa ráiteas scríofa seo chun treoir a sholáthar i dtaca le hoiriúnacht ghinearálta chineálacha forbartha nó talamhúsáide faoi leith i ngach crios talamhúsáide. Is mar threoir amháin atá na táblaí seo ann. Measúnófar na moltaí forbartha freisin in aghaidh na na mbeartas, na gcuspóirí, na gcaighdeán agus na gcritéir atá leagtha amach sa Phlean, chomh maith leis an reachtaíocht agus an treoir fhorleathan. Mínítear úsáid aicmí in Aguisín 6 den Phlean. Tá na haicmí úsáide agus na sainmhínithe atá liostaithe beartaithe mar threoir ghinearálta agus níl siad uileghabhálach.

(i) Ceadaithe I bPrionsabal
Meastar talamhúsáid atá liostaithe mar 'ceadaithe i bprionsabal' sna táblaí talamhúsáide a bheith inghlactha go ginearálta, faoi réir measúnaithe breise in aghaidh na mbeartas, na gcuspóirí agus na gcaighdeán ábhartha atá leagtha amach sa Phlean seo.

(ii) Oscailte do Bhreithniúchán
Féadfaidh talamhúsáid atá liostaithe mar 'oscailte do bhreithniúchán' sna táblaí Criosaithe Talamhúsáid a bheith inghlactha don Údarás Áitiúil faoi réir measúnaithe mionsonraithe in aghaidh na prionsabail um phleanáil cheart agus forbairt inbhuanaithe, agus in aghaidh na mbeartas, na gcuspóirí agus na gcaighdeán ábhartha atá leagtha amach sa Phlean seo.

Beidh na húsáidí molta sa chatagóir seo faoi réir measúnú iomlán ar a luaíochtaí féin agus go háirithe i dtaca lena thionchar ar fhorbairt an Chontae ag leibhéal straitéiseach agus áitiúil. Ní cheadófar na húsáidí seo ach amháin nuair nach bhfuil siad i gcoimhlint le gnéithe eile de Phlean Forbartha an Chontae.

(iii) Neamhceadaithe
Ní mhheastar talamhúsáid atá liostaithe mar 'neamhcheadaithe' faoi gach ceann de na cuspóirí criosaithe a bheith inghlactha. Dá bhrí sin, ní bheadh aon úsáid atá liostaithe faoin gcatagóir seo measta go fabhrach ag an Údarás Pleanála.

(iv)Ceantair Aistrithe

Is ceart aistrithe borba i scála agus in úsáid cóngarach don teorainn criosaithe talamhúsáide a sheachaint. Is ceart do mholtaí forbartha i gceantair aistrithe forbairt a sheachaint a dhéanfadh dochar do chonláistí an chreasa atá comhtheagmhálach. Mar shampla, is ceart aird a thabhairt ar úsáid, scála agus dlús na moltaí forbartha i gcriosanna atá buailte le ceantair chónaithe nó tuaithe d'fhonn conláiste cónaithe nó tuaithe a chosaint, mar is cuí.

(v) Úsáidí Eile

Measfar úsáidí nach bhfuil liostaithe faoi na táblaí criosaithe talamhúsáide ar bhonn cás -ar- chás maidir lena gcomhréireacht leis na beartais, cuspóirí agus caighdeáin chuí atá sa Phlean, go háirithe maidir le cuspóirí criosaithe an tsuímh atá faoi chaibidil agus a thionchar ar fhorbairt an Chontae ar leibhéal straitéiseach agus áitiúil.

(vi) Úsáidí Neamh-Chomhréireacha

Tá samplaí ar fud an Chontae de thalamhúsáid nach bhfuil ag cloí le cuspóir criosaithe an tsuímh. Áirítear samplaí mar a leanas ina measc:

1. talamhúsáid a bhí ann roimh 1ú Deireadh Fómhar 1964 (i.e. roimh an reachtaíocht pleanála),
2. a bhfuil cead bailí acu, nó
3. nach bhfuil aon chead acu agus a d'fhéadfadh a bheith nó gan a bheith faoi réir imeachtaí forfheidhmithe.

Ní cheadófar moltaí forbartha a bhaineann le húsáidí a dtagraítear dóibh faoi Chatagóirí 1 agus 2 thuas, go háirithe iad siúd a threiseodh úsáidí neamhchomhréireacha, ach amháin nuair nach mbeadh an fhorbairt atá molta díobhálach do chonláistí an cheantair mórthimpeall agus go mbeadh siad i gcomhréir le prionsabail na pleanaála cuí agus na forbartha inbhuanaithe. Áirítear leis seo comhtháthú phleanáil talamhúsáide agus iompair.

Tábla 12.2: Cuspóirí Criosaithe 'RES': 'Conláiste cónaithe a chosaint agus / nó a fheabhsú'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Tithíocht do Daoine Scothaosta, Teach Altranais, Spás Oscailte, Seirbhísí Poiblí, Cónaithe, Instititiúd Chónaithe, Teach Scoir, Siopa-Áitiúil, Cóireáil don Lucht Siúil.

Oscailte do Bhreithniúchán	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Cuibhrinn, Talmhaíocht, Leaba & Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Láithreán an Champa, Carrchlós, Carbhán Páirc-Cónaithe, Reilig, Saoráidí Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Crematorium, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir / Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Ionad Fiontraíochta, Baile Sochraide, Ionad Gairdín, Teach Aíochta, Ionad Sláinte, Óstán / Brú, gníomhaíochtaí Geilleagracha Baile Bunaithe, Tionscail-Éadrom, Aonaid Bheo-Oibre, Asraon Mótardhíolacháin, Tionscal Oifigbhunaithe, Oifigí níos lú ná 100 méadar cearnach, Oifigí 100 méadar cearnach m-1,000 méadar cearnach, Eischeadúnas, Stáisiún Peitril, Ionad Adhartha, Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil, Teach Poiblí, Áis Áineasa, Áis Athchúrsála, Bialann / Café, Garáiste Seirbhíse, Siopa-chomharsanacht, Club Spóirt / Saoráid Spóirt, Staidiam, Máinliacht Tréidliachta.
Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Aeradróm / Aerpháirc, Conchróite Coinnneála, Monarcha Concréite / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Ionad Sonraí, Iosta Breosla, Páirc Fheithiclí Troma, Ospidéal, Tionsclaíocht Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht- Speisialta, Club Oíche, Oifigí thar 1,000 sq.m, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Trádstóras Miondíola, Tionsclaíocht Tuaithe-Bia, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht & Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Siopa-Ionad Díolacháin Mór, Club Sóisialta, Iosta Iompair, Ollstóráil, Ionad Miondíola, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre / Chónaithe

Tábla 12.3: Cuspóir Criosaithe RES: 'Soláthar a dhéanamh le haghaidh pobail chónaithe nua de réir na bpleananna ceantair atá ceadaithe'.

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Áiseanna Chúram Leanaí, Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir / Fiaclóir, Oideachas, Ionad Fiontair, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín , Ionad Sláinte, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionsclaíocht Éadrom, Teach Altranais, Oifigí níos lú ná 100 m.c., Spás Oscailte, Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil,Teach Tábhairne, Seirbhísí Poiblí, Áis Áineasa, Áis Athchúrsála, Institiúid Chónaithe, Bialann / Caifé, Teach Scoir, Siopa- Áitiúil, Siopa- Comharsanacht, Club / Áis Spóirt, Staid, Cóiríocht don Lucht Siúil, Clinic Tréidliachta.

Oscailte do Bhreithniúchán	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Talmhaíocht, Cuibhrinn, Leaba & Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Suíomh an Champa, Carchlós, Carbhán Páirc-Cónaithe, Reilig, Crematorium, Ambasáid, Iosta Breosla, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Baile, Óstán / Hostel, Tionscal-General, Aonaid Bheo-Obair, Mótardhíolacháin, Club Sóisialta, Tionscal Bunaithe ar Oifig, Oifigí 100 méadar cearnach m-1,000 méadar cearnach, Eischeadúnas, Stáisiún Peitriliachta, Áit Worship, Stáisiún Aistrithe Athchúrsála, Fiontraíocht bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Club Sóisialta, Asraon Mórdhíola, Aonaid Obair-Cónaithe.
Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Aeradróm / Aerpháirc, Conchróite Coinneála, Monarcha Concréidte / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Ionad Sonraí, Páirc Feithiclí Troma, Ospidéal, Tionscal Eastóscach, Tionscalaíocht-Ginearálta, Tionsclaíocht-Speisialta, Oifigí thar 1,000 m.c., Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Ollstóráil Díolacháin, Tionsclaíocht Tuaithe-Bia, Clós Dramh- mhiotail, Garáiste Seirbhíse, Siopa-Ionad Díolacháin Mór, Iosta Breosla, Ollstóráil, Feirm Gaoithe.

Tábla 12.4: CuspóirCriosaithe'REGEN': Fiontraíocht agus / nó athnuachan faoi stiúir cónaithe a éascú, faoi réir creat forbartha nó plean don cheantar lena n-áirítear céimniú agus seachadadh bonneagair.

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Áiseanna Chúram Leanaí, Ionad Pobail, Oideachas, Ionad Fiontraíochta, Ionad Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bhaile, Óstán / Brú, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionsclaíocht Éadrom, Aonaid Oibre / Chónaithe, Ionad Díolacháin Mótair, Tionsclaíocht Oifig-Bunaithe, Oifig níos lú ná 100 m.c, Oifigí 100 m.c.- 1,000 m c, Siopa Eischeadúnais, Stáisiún Peitril, Seirbhísí Poiblí, Áis Áineasa, Cónaithe, Bialann / Caifé, Institiúd Chónaithe, Fiontar bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Siopa-Áitiúil, Club Spóirt / Áis, Staid, Cóiríocht don Lucht Siúil, Aonaid Oibre / Cónaithe.
Oscailte do Bhreithniúchán	Cuibhrinn, Leaba & Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, - Conchróite Coinneála, Carrchlós, Créamatóriam, Úsáid Chultúrtha, Ionad Sonraí, Dochtúir / Fiaclóir, Ambasáid, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín, Ospidéal, Tionsclaíocht - Ghinearálta, Teach Scoir, Siopa Eischeadúnais, Ionad Adhartha,Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil, Teach Tábhairne, Seirbhísí Poiblí, Áis Athchúrsála, Trádstóras Miondíola, Teach Scoir, Garáiste Seirbhíse, Siopa-Comharsanach, Club sóisialta, Clinic Tréidliachta, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola.
Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Aeradróm / Aerpháirc, Talmhaíocht, Ionad Campála, Páirc Carbhán – Cónaithe, Reilig, Monarcha Concréite / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Iosta Breosla, Páirc Feithiclí Troma, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht- Speisialta, Club Oíche, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Tionsclaíocht Tuaithe-Bia, Clós Dramh-mhiotail, Ionad Díolacháin Mór, Iosta Breosla, Ollstóráil, Feirm Gaoithe.

Tábla 12.5: Cuspóir Criosaithe'TC': Forbairt lár na mbailte sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus foráil a dhéanamh ar a son

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Leaba & Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Carrchlós, Saoráidí Cúram Leanaí, Ionad Pobail, Ionad Comhdhála, Créamatóiriam, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir / Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Ionad Fiontraíochta, Baile Sochraide, Ionad Gairdín, Teach Aoi, Ionad Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Baile Bunaithe, Ospidéal, Óstán / Hostel, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionscal-Éadrom, aonaid Beooibre, Club Oíche, Teach Altranais, Tionscal Oifigbhunaithe, Oifigí níos lú ná 100 méadar cearnach, Oifigí 100 méadar cearnach, Oifigí os cionn 1,000 méadar cearnach, Oifigí os cionn 1,000 méadar cearnach, Spás Oscailte, Stáisiún Peitriliam, Áit Adhlactha, Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil, Teach Poiblí, Seirbhísí Poiblí, Saoráid Áineasa, Cónaitheach, Institiúid Chónaithe, Bialann / Café, Warehouse Miondíola, Baile Scoir, Siopa-Local, Siopa-Major Sales Asraon, Siopa-Comharsanacht, Spóirt Club / Saoráid, Staidiam, Club Sóisialta, Máinliacht Tréidliachta, Aonaid Oibre-Cónaithe.
Oscailte do Bhreithniúchán	Cuibhrinn, Tionsclaíocht- Ginearálta, Ionad Díolacháin Mótair, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Áis Athchúrsála, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht & Teicneolaíocht, Garáiste Seirbhíse, Iosta Breosla, Cóiríocht don Lucht Siúil, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola.
Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Aeradróm / Aerpháirc, Talmhaíocht, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Concréit / Monarcha Asfailt, istigh nó congarach do Chairéal, Ionad Sonraí, Iosta Breosla, Páirc Feithiclí Troma, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht-Speisialta, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Tionsclaíocht Tuaithe- Bia, Clós Dramh-mhiotail, Feirm Gaoithe.

Tábla 12.6: CuspóirCriosaithe 'DC': Forbairt na nIonad Dúiche sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus a foráil a dhéanamh ar a son

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Leaba & Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Carrchlós, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir / Fiaclóir, Oideachas, Ionad Fiontar, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín, Ionad Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Aonaid Cónaithe / Oibre, Teach Altranais, Oifigí níos lú ná 100 m.c.- Oifigí 100 m.c.- 1,000 m.c., Siopa Eischeadúnais, Spás Oscailte, Stáisiún Peitril, Ionad Adhartha, Príomh Ionad Cúram Sláinte, Teach Tábhairne, Seirbhísí Poiblí, Áis Áineasa, Áis Athchúrsála, Cónaithe, Institiúd Chónaithe, Bialann / Caifé, Teach Altranais, Siopa-Áitiúil, Siopa- Comharsanach, Cumann Sóisialta, Clinic Tréidliachta, Aonaid Oibre / Cónaithe.
Oscailte do Bhreithniúchán	Cuibhrinn, Ionad Comhdhála, Créamatóiriam, Ambasáid, Asraon Díolacháin Mótair, Club Oíche, Fiontar Bunaithe ar an Eolaíocht agus ar Theicneolaíocht, Garáiste Seirbhíse, Asraon Díolacháin Mór-Siopa, Cóiríocht don Lucht Siúil, Trádstóráil, Asraon Mórdhíola.
Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Aeradróm / Aerpháirc, Talmhaíocht, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Concréit / Monarcha Asfailt, istigh nó congarach do Chairéal, Ionad Sonraí, Iosta Breosla, Páirc Feithiclí Troma, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht-Speisialta, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Tionsclaíocht Tuaithe- Bia, Clós Dramh-mhiotail, Feirm Gaoithe.

Tábla 12.7: CuspóirCriosaithe'VC': Forbairt na nIonad Sráidbhaile sa todhchaí a chosaint, a fheabhsú agus foráil a dhéanamh ar a son

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Leaba & Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Carrchlós, Crematorium, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Ionad Comhdhála, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir / Fiaclóir, Oideachas, Ionad Fiontraíochta, Teach Sochraide, Ionad Garraíodóireachta, Teach Aíochta, Ionad Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bailebhunaithe, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Aonaid Bheo-Oibre, Teach Altranais, Oifigí níos lú ná 100 m.cr., Eischeadúnas, Spás Oscailte, Stáisiún Peitril, Ionad Cúraim Sláinte Príomhúil, Teach Tábhairne, Áit Adhartha, Seirbhísí Poiblí, Áis Athchúrsála, Cónaitheach, Institiúid Chónaithe, Bialann / Caifé, Teach Scoir, Siopa-Áitiúil, Siopa- Comharsanacht, Club Sóisialta, Tréidliachta, Aonaid Obair Bheo.
Oscailte do Bhreithniúchán	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Cuibhrinn, Ambasáid, Iosta Breosla, Óstán / Brú, Tionscal-Ginearálta[k], Tionscal-Solas, Asraon Díolacháin Mótair, Club Oíche, Oifigí 100 sq m-1,000 sq m, Áis Áineasa, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Bunaithe ar Eolaíocht agus ar Theicneolaíocht Fiontar, Garáiste Seirbhíse, Club / Áis Spóirt, Staidiam, Lóistín don Lucht Siúil, Asraon Mórdhíola.
Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Aeradróm / Aerpháirc, Talmhaíocht,Connchróite Coinneála,Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Monarcha Concréite / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála Ionad Sonraí, Iosta Iompair, Páirc Feithiclí Troma, Ospidéal, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht -Ginearálta, Tionsclaíocht - Speisialta, Club Oíche, Oifigí thar 1,000 m.c., Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Ollstóráil Díolacháin, Tionsclaíocht Tuaithe-Bia, Clós Dramh- mhiotail, Ionad Díolacháin Mór, Iosta Breosla, Ollstóráil, Feirm Gaoithe.

k Ar láithreáin agus in áitribh atá in úsáid faoi láthair do ghníomhaíocht thionsclaíoch.

Tábla 12.8: Cuspóir Criosaithe 'MRC': "Forbairt Ionad Mór Miondíola a chosaint agus a fheabhsú sa todhchaí agus foráil a dhéanamh ar a shon".

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Oifig Ghealltóireachta, Carrchlós, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Óstán / Brú, Ionad Díolacháin Mótair, Oifigí níos lú ná 100 m.c., - Oifigí 100 m.c.-1,000 m.c., Siopa Eischeadúnais, Spás Oscailte, Stáisiún Peitril, Teach Tábhairne, Seirbhísí Poiblí, Áis Áineasa, Áis Athchúrsála, Bialann / Caifé, Trádstórais Díolacháin, Garáiste Seirbhíse, Siopa-Áitiúil, Siopa- Ionad Díolacháin Mór, Siopa-Comharsanach, Clinic Tréidliachta, Ionad Mórdhíola.

Oscailte do Bhreithniúchán	Cuibhrinn, Creamatóriam, Úsáid Chultúrtha, Ionad Sonraí, Dochtúir / Fiaclóir, Oideachas, Ionad Sláinte, Ospidéal, Tionsclaíocht –Éadrom, Club Oíche, Ospidéal, Oifigí 100 m.c. – 1,000 m.c., Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Ionad Adhartha, Príomh Ionad Cúram Sláinte, Club Sóisialta, Club / Áis Spóirt, Staid, Iosta Iompair, Ollstóráil.
Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Aeradróm / Aerpháirc, Talmhaíocht, Leaba agus Bricfeasta, Conchróite Coinneála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig,Ionad Pobail, Monarcha Concréite / Asfailt, i gcairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Ambasáid, Iosta Iompair, Teach Lóistín, Páirc Feithiclí Troma,Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionscal Eastóscach,Earnáil- Ginearálta, Tionsclaíocht-Speisialta, Aonaid Oibre / cónaithe, Teach Altranais, Tionsclaíocht Bunaithe san Oifig, Oifigí os cionn 1,000 m.c., Líonadh Talún / Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Cónaithe- Institiúd Chónaithe, Teach Scoir, Earnáil Tuaithe – Bia, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Cóiríocht don Lucht Siúil, Feirm Gaoithe, Obair.

Tábla 12.9: Cuspóir Criosaithe'LC': 'Forbairt, feabhsú Ionad Áitiúla a chosaint, a fheabhsú agus soláthar a dhéanamh dóibh.'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Leaba & Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Carrchlós, Áiseanna Cúraim Leanaí, Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir / Fiaclóir, Oideachas, Ionad Fiontar, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín, Ionad Sláinte, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Aonaid Cónaithe / Oibre, Teach Altranais, Oifigí níos lú ná 100 m.c.- Oifigí 100 m.c.- 1,000 m.c., Siopa Eischeadúnais, Spás Oscailte, Stáisiún Peitril, Ionad Adhartha, Príomh Ionad Cúram Sláinte, Teach Tábhairne, Seirbhísí Poiblí, Áis Áineasa, Áis Athchúrsála, Cónaithe, Institiúd Chónaithe, Bialann / Caifé, Teach Altranais, Siopa-Áitiúil, Siopa- Comharsanach, Club Sóisialta, Clinic Tréidliachta, Aonaid Oibre / Cónaithe.
Oscailte do Bhreithniúchán	Cuibhrinn, Creamatóriam, Ambasáid, Óstán / Brú, Tionsclaíocht-Éadrom, Ionad Díolacháin Mótair, Tionsclaíocht - Oifig-Bhunaithe, Oifigí 100 m.c. - 1,000 m.c., Iosta Iompair, Fiontar bunaithe ar Eolaíocht agus Teichneolaíocht, Garáiste Seirbhíse, Club / Áis Spóirt, Staid, Cóiríocht don Luch Siúil, Ionad Mórdhíola.

Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Aeradróm / Aerpháirc, Talmhaíocht, Conchlaí Bordála, Láithreán Campa, Páirc Chónaithe Carbhán, Reilig, Gléasra Coincréite / Asfalt i gCairéal nó in aice le Cairéal, Ionad Comhdhála, Lárionad Sonraí, Iosta Breosla, Páirc Fheithiclí Troma, Ospidéal, Tionscal Eastóscach , Tionscal Ginearálta, Tionscal-Speisialta, Club Oíche, Oifigí os cionn 1,000 méadar cearnach, Páirc Siamsaíochta Allamuigh, Líonadh Talún Bruscair / Leid, Stóras Miondíola, Tionscal Tuaithe- Bia, Clós Draimh, Asraon Díolacháin Siopa-Mór, Iosta Iompair, Trádstóráil, Feirme Gaoithe .

Tábla 12.10: Cuspóir Criosaithe 'EE': 'Soláthar a dhéanamh le haghaidh úsáidí fiontraíochta agus fostaíochta'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Seamlais, Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Kennels Bordála, Lárionad Fiontraíochta, Iosta Breosla, Páirc Feithiclí Trom, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Baile, Tionscal Ginearálta, Tionscal-Solas, Tionscal-Speisialta, Tionscal Oifig-Bhunaithe, Oifig níos lú ná 100 méadar cearnach, Spás Oscailte, Stáisiún Peitril, Seirbhísí Poiblí, Saoráid Athchúrsála, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Fiontair Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Draimh, Garáiste Seirbhíse, Siopa-Áitiúil, Iosta Iompair, Cóiríocht don Lucht Siúil, Trádstóráil, Asraon Mórdhíola.
Oscailte do Bhreithniúchán	Talmhaíocht, Cuibhrinn, Carrchlós, Áiseanna Cúraim Leanaí, Monarcha Concréite / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Sonraí, Ionad Garraíodóireachta, Óstán / Brú, Tionscal Eastóscach, Ionad Díolachán Mótair, Club Oíche, Oifigí 100 m.c. – 1,000 m.c., Oifigí os cionn 1,000 m.c., Teach Tabhairne, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Bialann, Caifé, Ollstóráil Díolacháin, Club Sóisialta, Club / Áis Spóirt, Staid, máinliacht tréidliachta.
Oscailte do Bhreithniúchán	Aeradróm / Aerpháirc, Leaba agus Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig, Ionad Pobail, Ionad Comhdhála, Creamatóriam, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir / Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Teach Lóistín, Ionad Sláinte, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir / Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Teach Tórraimh, Teach Lóistín, Ionad Sláinte, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Aonaid Cónaithe / Oibre, Teach Altranais, Siopa Eischeadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Ionad Adhartha, Ionad Cúram Sláinte Príomhúil, Áis Áineasa, Cónaithe - Institiúd Chónaithe, Teach Scoir, Tionsclaíocht Tuaithe – Bia. Ionad Díolacháin Mór, Siopa- Comharsanach, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre / Cónaithe.

Tábla 12.11: Cuspóir Criosaithe RW: 'Ollstóráil miondíola asholátharagus a chomhtháthú'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Carrchlós, Tionscal Eastóscach, Ionad Díolacháin Mótair, Oifigí níos lú ná 100 m.c., Spás Oscailte, Stáisiún Peitril, Seirbhísí Poiblí, Áis Athchúrsála, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Trádstórais Díolacháin, Garáiste Seirbhíse, Iosta Breosla, Trádstóráil, Ionad Mórdhíola.
Oscailte do Bhreithniúchán	Áiseanna Cúram Leanaí, Ionad Fiontar, Iosta Breosla, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Clós Feithiclí Troma, Tionsclaíocht- Ginearálta, Club Oíche, Ionad Cúram Sláinte Phríomhúil, Bialann, Caifé, Siopa- Áitiúil, Clinic Tréidliachta.
Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Aeradróm / Aerpháirc, Talmhaíocht, Cuibhrinn, Leaba agus Bricfeasta, Oifig Ghealltóireachta, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Reilig ,Ionad Pobail, Monarcha Coincréite / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Creamatóriam, Úsáid Chultúrtha, Dochtúir / Fiaclóir, Oideachas, Ambasáid, Teach Lóistín, Ionad Sláinte, Gníomhaíochtaí eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile, Ospidéal, Óstán / Brú, Tithíocht do haoine Scothaosta, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht - Speisialta, Aonaid Chónaithe / Oibre, Teach Altranais, Earnáil Bunaithe san Oifig, Oifigí 100 m.c. – 1,000 m.c., Oifigí os cionn 1,000 m.c., Siopa Eischeadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Ionad Adhartha, Teach Tabhairne, Áis Áineasa, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Cónaithe- Institiúd Chónaithe, Teach Scoir, Tionsclaíocht Tuaithe – Fiontair Bunaithe ar Bhia, Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Ionad Díolacháin Mór, Siopa- Comharsanach, Club Sóisialta,Club / Áis Spóirt, Staid, Cóiríocht don Lucht Siúil, Feirm Gaoithe, Aonaid – Oibre / Cónaithe.

Tábla 12.12: Cuspóir Criosaithe 'HA - DM': ''Carachtar iontach nádúrtha cheantair Sléibhte Bhaile Átha Cliath a chosaint agus a fheabhsú ''

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Talmhaíocht, Carrchlós[d,h], Spás Oscailte.
Oscailte do Bhreithniúchán	Leaba & Bricfeasta[a], Reilig[d], Saoráidí Cúraim Leanaí[a], Ionad Pobail[a], Úsáid Chultúrtha[j], Dochtúir / Fiaclóir[a,d], Ambasáid[a] Oideachais[b], Ionad Gairdín[a,d], Teach Aoi[a,d], Ionad Sláinte[a,b], Gníomhaíochtaí Baile Eacnamaíochta[a,d], Óstán / Hostel[a,d] Tionscal-tarraingteach[a,d], Áit Adhlactha[a,d], Teach Poiblí, Seirbhísí Poiblí, Áis Áineasa[j], Áit Chónaithe[c,d], Bialann / Café[a,d], Tionscal-Bia Tuaithe[a,d], Club / Saoráid Spóirt[d], Siopa-Local[a,d], Máinliacht Tréidliachta[a,d].

Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Fógraí & Struchtúir Fógraíochta, Aeradróm / Aerpháirc, Oifig Ghealltóireachta, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Monarcha Concréite / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Creamatóriam, Ionad Sonraí, Ionad Fiontair, Iosta Breosla, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Ionad Sláinte, Clós Feithiclí Troma, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht - Éadrom, Tionsclaíocht -Speisialta, Aonaid- Oibre / Cónaithe, Ionad Díolacháin Mótair, Club Oíche, Teach Altranais, Earnáil Bunaithe san Oifig, Oifigí 100 m.c., – 1,000 m.c., Oifigí thar 1,000sq.m, Siopa Eischeadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer,Stáisiún Peitril, Ionad Cúram Sláinte Príomhúil, Áis Athchúrsála, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Institiúd Cónaithe, Trádstórais Díolacháin, Teach Scoir, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Garáiste seirbhíse, Siopa- Ionad Díolacháin Mór, Siopa- Comharsanach, Club Sóisialta, Staid, Iosta Breosla, Clinic Tréidliachta, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre / Cónaithe.

a In áitribh láithreacha

b I Sráidbhailte chun freastal ar riachtanais áitiúla

c De réir bheartas na Comhairle d'fhorbairt chónaithe i gceantair thuaithe

d Ní cheadaítear níos mó ná comhrian 350m

Le haghaidh cuspóirí áineasa ar scála beag amháin.

j Nasctha go díreach leis an oidhreacht agus luach taitneamhachta Shléibhte Átha Cliath.

*Nóta: Tarlaíonn an Roinnt idir criosanna 'HA-Dm' agus 'HA-DV' ag Droichead an Dúin, Bóthar na Bruíne.

Tábla 12.13: Cuspóir Criosaithe 'HA - LV': 'Carachtar agus taitneamhacht iontach Ghleann na Life a chosaint agus a fheabhsú'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Spás Oscailte.
Oscailte do Bhreithniúchán	Talmhaíocht, Allotments, Leaba & Bricfeasta[a], Carrchlós[h,g], Reilig[g], Saoráidí Cúram Leanaí[a], Ionad Pobail[a], Úsáid Chultúrtha[g], Dochtúir / Fiaclóir[a], Oideachas, Ambasáid[a], Teach Aoi[a], Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Baile[a], Óstán / Hostel[a], Áit Adhlactha[g], Teach Poiblí[a], Seirbhísí Poiblí[f], Áis Áineasa[a,f,g,h], Cónaitheach[a,c], Bialann / Café[a], Tionscal Tuaithe Bia[a], Siopa-Local[a], Club / Saoráid Spóirt[f,g,h], Cóiríocht don Lucht Siúil[g].

Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Fógraí & Struchtúir Fógraíochta, Aeradróm / Aerpháirc, Oifig Ghealltóireachta, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Monarcha Concréite / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Creamatóriam, Ionad Sonraí, Ionad Fiontair, Iosta Breosla, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Ionad Sláinte, Clós Feithiclí Troma, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht - Éadrom, Tionsclaíocht -Speisialta, Aonaid- Oibre / Cónaithe, Ionad Díolacháin Mótair, Club Oíche, Teach Altranais, Earnáil Bunaithe san Oifig, Oifigí 100 m.c., – 1,000 m.c., Oifigí thar 1,000sq.m, Siopa Eischeadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer,Stáisiún Peitril, Ionad Cúram Sláinte Príomhúil, Áis Athchúrsála, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Institiúd Cónaithe, Trádstórais Díolacháin, Teach Scoir, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Garáiste seirbhíse, Siopa- Ionad Díolacháin Mór, Siopa- Comharsanach, Club Sóisialta, Staid, Iosta Breosla, Clinic Tréidliachta, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre / Cónaithe.

a In áitribh láithreacha

c De réir bheartas na Comhairle d'fhorbairt chónaithe i gceantair thuaithe

f Faoi réir measúnú tionchair tírdhreacha inghlactha

Ní cheadófar gach rangú forbairtí laistigh de 30m ó bhruach na habhann, d'fhonn áis áineasa a chosaint.

Le haghaidh cuspóirí áineasa ar scála beag amháin.

Tábla 12.14: Cuspóir Criosaithe 'HA - DV': 'Carachtar agus taitneamhacht iontach Ghleann na Dothra a chosaint agus a fheabhsú'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Spás Oscailte.
Oscailte do Bhreithniúchán	Talmhaíocht, Allotments, Leaba & Bricfeasta[a], Carrchlós[h,g], Reilig[g], Saoráidí Cúram Leanaí[a], Ionad Pobail[a], Úsáid Chultúrtha[g], Dochtúir / Fiaclóir[a], Oideachas, Ambasáid[a], Teach Aoi[a], Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Baile[a], Óstán / Hostel[a], Áit Adhlactha[g], Teach Poiblí[a], Seirbhísí Poiblí[f], Áis Áineasa[a,f,g,h], Cónaitheach[a,c], Bialann / Café[a], Tionscal Tuaithe-Bia[a], Siopa-Local[a], Spóirt Club / Saothrú[f,g,h], Cóiríocht don Lucht Siúil.

Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Fógraí & Struchtúir Fógraíochta, Aeradróm / Aerpháirc, Oifig Ghealltóireachta, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Monarcha Concréite / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Creamatóriam, Ionad Sonraí, Ionad Fiontair, Iosta Breosla, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Ionad Sláinte, Clós Feithiclí Troma, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht - Éadrom, Tionsclaíocht -Speisialta, Aonaid- Oibre / Cónaithe, Ionad Díolacháin Mótair, Club Oíche, Teach Altranais, Earnáil Bunaithe san Oifig, Oifigí 100 m.c., – 1,000 m.c., Oifigí thar 1,000sq.m, Siopa Eischeadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer,Stáisiún Peitril, Ionad Cúram Sláinte Príomhúil, Áis Athchúrsála, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Institiúd Cónaithe, Trádstórais Díolacháin, Teach Scoir, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Garáiste seirbhíse, Siopa- Ionad Díolacháin Mór, Siopa- Comharsanach, Club Sóisialta, Staid, Iosta Breosla, Clinic Tréidliachta, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre / Cónaithe.

a In áitribh láithreacha

c De réir bheartas na Comhairle d'fhorbairt chónaithe i gceantair thuaithe

f Faoi réir measúnú tionchair tírdhreacha inghlactha

Ní cheadófar gach rangú forbairtí laistigh de 30m ó bhruach na habhann, d'fhonn áis áineasa a chosaint.

Le haghaidh cuspóirí áineasa ar scála beag amháin.

*Nóta: Tarlaíonn an Roinnt idir criosanna 'HA-Dm' agus 'HA-DV' ag Droichead an Dúin, Bóthar na Bruíne.

Tábla 12.15: CuspóirCriosaithe'OS': Spás oscailte agus áiseanna áineasa a chaomhnú agus soláthar a dhéanamh dóibh.'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Cuibhrinn, Ionad Pobail, Úsáid Chultúrtha, Spás Oscailte, Áis Áineasa, Club / Áis Spóirt.
Oscailte do Bhreithniúchán	Talmhaíocht, Leaba agus Bricfeasta[a], Ionad Campála, Carrchlós[h], Reilig[e], Áiseanna Cúraim Leanaí Páirc, Créamatóiriam, Oideachas, Ionad Garraíodóireachta, Teach Lóistín[a], Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile[a], Óstán / Brú, Tithíocht do haoine Scothaosta*, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer, Ionad Adhartha[a], Seirbhísí Poiblí, Áis Athchúrsála, Cónaithe*, Bialann / Caifé, Siopa-Áitiúil, Staid, Cóiríocht don Lucht Siúil.

Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Fógraí & Struchtúir Fógraíochta, Aeradróm / Aerpháirc, Oifig Ghealltóireachta, Conchróite Coinneála, Ionad Campála, Páirc Carbhán- Cónaithe, Monarcha Concréite / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Ionad Comhdhála, Creamatóriam, Ionad Sonraí, Ionad Fiontair, Iosta Breosla, Teach Tórraimh, Ionad Garraíodóireachta, Ionad Sláinte, Clós Feithiclí Troma, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionscal Eastóscach, Tionsclaíocht - Ginearálta, Tionsclaíocht - Éadrom, Tionsclaíocht -Speisialta, Aonaid- Oibre / Cónaithe, Ionad Díolacháin Mótair, Club Oíche, Teach Altranais, Earnáil Bunaithe san Oifig, Oifigí 100 m.c., – 1,000 m.c., Oifigí thar 1,000sq.m, Siopa Eischeadúnais, Páirc Siamsaíochta Faoin Aer,Stáisiún Peitril, Ionad Cúram Sláinte Príomhúil, Áis Athchúrsála, Líonadh Talún / Clais Bruscair, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Institiúd Cónaithe, Trádstórais Díolacháin, Teach Scoir, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Dramh-mhiotail, Garáiste seirbhíse, Siopa- Ionad Díolacháin Mór, Siopa- Comharsanach, Club Sóisialta, Staid, Iosta Breosla, Clinic Tréidliachta, Ollstóráil, Ionad Mórdhíola, Feirm Gaoithe, Aonaid Oibre / Cónaithe.

a In áitribh láithreacha

Le haghaidh cuspóirí áineasa ar scála beag amháin.

Má sholáthraítear é i bhfoirm reilige faiche

* Sa chás go dtagann sé seo le Cuspóir 4 H3 amháin

Tábla 12.16: Cuspóir Criosaithe 'RU': 'Taitneamhacht na tuaithe a chosaint agus a fheabhsú agus foráil a dhéanamh le haghaidh forbairt na talmhaíochta'

Aicmí Úsáide a bhaineann leis an gCuspóir Criosaithe	
Ceadaithe I bPrionsabal	Aeradróm / Aerpháirc, Talmhaíocht, Cuibhrinn, Reilig, Monarcha Concréite / Asfailt, i gCairéal nó in aice leis, Gníomhaíochtaí Eacnamaíochta Bunaithe sa Bhaile[a], Tionscal Eastóscach, Spás Oscailte, Seirbhísí Poiblí, Tionsclaíocht Tuaithe–Bia.
Oscailte do Bhreithniúchán	Seamlas, Leaba & Bricfeasta[a], Bord Kennels, Láithreán an Champa[h], Carrchlós[h], Saoráidí Cúraim Leanaí[b], Ionad Pobail, Crematorium, Úsáid Chultúrtha[a], Dochtúir / Fiaclóir[b], Oideachas, Ambasáid[a], Ionad Fiontraíochta[b], Iosta Breosla[b], Baile Sochraide[b], Ionad Gairdín, Teach Aoi[a], Ionad Sláinte[b], Páirc Feithicle Trom, Óstán / Hostel, Oifigí níos lú ná 100 Méadar Cearnach, Stáisiún Peitrili[b], Áit Adhlactha[b], Ionad Cúraim Sláinte Phríomhúil[b], Teach Poiblí[b], Áis Áineasa, Áis Athchúrsála[b], Líon Talún / Leid Athchúrsála, Áit Chónaithe[c], Bialann / Café, Garáiste Seirbhíse[b], Siopa-Local[b], Club Sóisialta, Feirme Gréine, Club Spóirt / Saoráid, Staidiam, Cóiríocht don Lucht Siúil, Máinliacht Tréidliachta, Feirme Gaoithe.

Oscailte do Bhreithniúchán	Fógraí agus Struchtúir Fógraíochta, Oifig Ghealltóireachta, Páirc an Charbhán-Cónaithe, Ionad Comhdhála, Ionad Sonraí, Ospidéal, Tithíocht do Dhaoine Scothaosta, Tionscal-Light, Tionscal-Solas, Tionscail-Speisialta, Aonaid Bheo-Obair, Asraon Mótardhíolacháin, club oíche, Teach Altranais, Tionscal-Bun Oifig, Oifigí 100 méadar cearnach, Oifigí os cionn 1,000 méadar cearnach, Lasmuigh de Chíos, Páirc Siamsaíochta Allamuigh, Stáisiún Aistrithe Bruscair, Institiúid Cónaithe, Trádstóras Miondíola, Baile Scoir, Fiontraíocht Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Clós Scrap, Siopa-Mórdhíolacháin Asraon, Siopa-Comharsanacht, Iosta Iompair, Stóráil, Mórdhíol Asraon, Aonaid Oibre-Cónaithe.

a In áitribh láithreacha

b I Sráidbhailte chun freastal ar riachtanais áitiúla

c De réir bheartas na Comhairle d'fhorbairt chónaithe i gceantair thuaithe

h Le haghaidh cuspóirí áineasa ar scála beag amháin.

12.3 Oidhreacht Tírdhreacha, Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha

Thógtha Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht leis na beartais agus cuspóirí a leagadh amach I gCaibidil 3: *Oidhreacht Nádurtha, Chultúrtha agus Thógtha.*

12.3.1 Measúnú Iomchuí

Ní bhronnfar cead pleanála do thogra forbartha ach amháin:

→ nach mbeadh aon tionchar aige ina aonar nó i gcomhar le pleananna nó tionscadail atá ann cheana nó beartaithe ar Shuíomh Eorpach, nó

nó

→ i gcás gur dócha nó go bhféadfadh éifeacht chomh suntasach sin a bheith ag togra forbartha den sórt sin (ina aonar nó i dteannta a chéile), déanfaidh an t-údarás pleanála, mar a cheanglaítear le dlí, **measúnú cuí** de réir cheanglais Airteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga 92 / 43 / CEE den 21 Bealtaine 1992 maidir le gnáthóga nádúrtha agus fána agus flóra fiáine a chaomhnú, mar a thrasuítear isteach i reachtaíocht na hÉireann.

Go dtí go bhfaigheann sé amach nach ndéanfaidh an togra forbartha dochar do shláine aon láithreáin Eorpaigh, an aontóidh an t-údarás pleanála leis an bhforbairt agus go gcuirfidh sé bearta maolaithe cuí i bhfeidhm i bhfoirm coinníollacha pleanála.

Ní fhéadfar togra forbartha a d'fhéadfadh dochar a dhéanamh do shláine láithreáin Eorpaigh a cheadú ach amháin i gcúinsí eisceachtúla, mar a fhoráiltear in Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga mar a trasuíodh i reachtaíocht na hÉireann é.

12.3.2 Cosaint Éiceolaíoch

- D'fhonn cloí leis an reachtaíocht Eorpach agus náisiúnta maidir le caomhnú an dúlra, agus chun a chinntiú go dtugtar cosaint leordhóthanach do limistéir a bhfuil luach bithéagsúlachta ag baint leo, beidh gá le **Measúnú Tionchair Éiceolaíoch** le haghaidh tograí forbartha a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar láithreáin atá íogair ó thaobh an chomhshaoil de. Áirítear leis seo suímh atá cosanta faoi reachtaíocht AE agus Náisiúnta; suímh a d'fhéadfaidh a bheith in úsáid ag speicis chosanta nó ina ngnathóga acu; nó suímh atá gar do shruthchúrsaí tábhachtacha.
- Ba chóir go mbeadh gach togra forbartha ag iarraidh feabhas a chur ar an mbithéagsúlacht agus cailliúint ghnáthóga agus chonairí fiadhúlra a sheachaint nó a íoslaghdú.
- Beidh ceadúnas maolaithe de dhíth le haghaidh aon togra a chuirfeadh isteach ar shuíomh atá aitheanta nó ar dócha é a bheith ina shuíomh pórúcháin ag speicis atá liostaithe i Rialacháin Gnáthóga, nó faoi réir Airteagal 16 den Treoir maidir le Gnáthóga a d'eisigh an NPWS.
- Ba chóir aon mholtaí forbartha a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar **Shuímh Eorpacha a scagadh le haghaidh Measúnú Cuí** agus **Ráiteas Tionchar Natura** (féach ar 12.3.3 thíos), más gá, agus a thagairt don NPWS.
- Má mholtar forbairtí ar láithreáin ina bhfuil nó ina raibh speicis ionracha i láthair roimhe seo, ba cheart d'iarratasóirí **clár rialaithe agus bainistíochta** a chur isteach le bearta chun na speicis ionracha ar leith a chosc, a rialú agus / nó a dhíothú mar chuid denp hróiseas pleanála agus chun forálacha Rialacháin na gComhphobal Eorpach um Éin agus Gnáthóga 2011 (I.R. 477 / 2011).

12.3. 3 Measúnú Tionchair Timpeallachta

Is uirlis thábhachtach é an Measúnú Tionchar Timpeallachta (MTT) de bheartas comshaoil an AE. Is é príomhchuspór an Treoir MTT (Treoir 2011 / 92 / EU a leasaítear ag 2014 / 52 / EU) a chinntiú nach gceadófar tionscadail phoiblí agus phríobháideacha, a d'fhéadfadh tionchar mór a imirt ar an gcomhshaol ach amháin nuair a bheidh measúnú déanta ar thionchar na dtionscadal ar an gcomhshaol. Leagtar amach na tosca chomshaoil ar cheart tionscadail a mheas ina gcoinne in Airteagal 3 den Threoir mar a leanas:

- daonra agus sláinte daoine,
- bithéagsúlacht;
- talún;
- talamh;
- uisce;
- aer agus aeráid;
- sócmhainní ábharacha;
- oidhreacht chultúrtha agus an tírdhreach;
- agus an idirghníomhaíocht idir na tosca seo.

Is próiseas é an Measúnú Tionchair Timpealalchta atá le déanamh maidir le hiarratais d'aicmí forbartha faoi leith atá liostaithe sa Treoir sula ndéantar cinneadh maidir le toiliú forbartha. Is é atá i gceist leis an bpróiseas ná go n-ullmhóidh an t-iarratasóir Tuarascáil ar an Measúnú ar an Tionchar ar an gComhshaol (EIAR), comhairliúcháin

leis an bpobal, le comhlachtaí forordaithe ábhartha agus le haon Bhallstáit eile lena mbaineann, agus scrúdú agus anailís ar an EIAR agus faisnéis ábhartha eile as a dtiocfaidh conclúid réasúnaithe ón údarás inniúil, maidir leis na héifeachtaí suntasacha is dócha a bheadh ag an bhforbairt bheartaithe ar an gcomhshaol.

Sonraítear sna Rialacháin Pleanála agus Forbartha, 2002 (arna leasú), na tairseacha sainordaitheacha atá le sárú ag Ráitis Tionchar Timpeallachta (EIAR) maidir le cineálacha agus scála tograí forbartha. Nuair is léir don Údarás Pleanála go dtiteann moladh forbartha laistíos de na tairseacha atá leagtha amach sna Rialacháin Pleanála agus Forbartha, féadfaidh an tÚdarás Pleanála RTT fo-thairsí / lánroghnach a iarraidh. Déanfar scagadh RTT nó réamh-mheasúnú ar gach iarratas pleanála.

12.3.4 Oidhreacht Sheadálaíochta

Déanfar forbairt in aice le suímh seandálaíochta i gcomhréir leis na ceangaltais sa Chreatlach agus Prionsabail do chosaint Oidhreacht Sheadálaíochta, DAHGI (1999) agus a dhearadh leis an tionchar is lú is féidir a imirt ar ghnéithe seandálaíochta. Tá **toimhde ann i bhfabhar caomhnú in-situ** suíomhanna agus séadchomharthaí seandálaíochta agus seachaint tionchair forbartha ar an oidhreacht seandálaíochta.

Tabharfar aird ar na Measúnuithe ar Charachtar Tírdhreacha Stairiúla atá ag Teacht Chun Cinn atá sa Mheasúnú ar *Shaintréithe an Tírdhreacha i gContae Átha Cliath Theas* (2021) agus iarratais phleanála ábhartha á measúnú. Tabharfar aird freisin ar chúraimí seandálaíochta nuair a bhíonn bonneagar agus oibreacha bóthair atá beartaithe lonnaithe i ngar do Shéadchomharthaí agus Áiteanna Taifeadta.

Beidh **Measúnú Tionchar Seandálaíochta** agus Ráiteas Modha in éineacht le gach togra forbartha a bhféadfadh impleachtaí a bheith acu ar an oidhreacht seandálaíochta. Cuirfear na nithe a leanas san áireamh sa mheasúnú:

- Tástáil seandálaíochta, suirbhéireacht, monatóireacht agus taifeadadh réamh-fhorbartha mar is cuí, le déanamh ag seandálaí cáillithe;
- Sainmhíniú den cheantar maoláin mórthimpeall atá mórthimpeall ar n séadchomhartha a chosnóidh an suíomh agus taitneamhacht radhairc na háite;
- Na bearta cosanta a bheidh in úsáid ar an suíomh a sholáthar;
- Is féidir go mbeadh Plean Caomhantais riachtanach le haghaidh forbartha in aice le suíomh nó séadchomhartha atá áirithe sa Taifead Séadchomharthaí agus Áiteanna, d'fhonn cosaint leanúnach an tSéadchomhartha agus a shuímh a chinntiú;
- Déan tagairt do: *Creat agus Prionsabail chun an Oidhreacht Seandalaíochta a Chosaint,* DAHGI (1999) le haghaidh soiléiriú ar thábhacht an suímh.

Ba chóir na ceisteanna seo a leanas a mheas chomh maith:

- Is féidir go mbeadh gá le Measúnú Tionchair Amhairc ag teastáil maidir le tograí forbartha in aice le iarsmaí seasta;
- Déanfar tochailt iomlán seandálaíochta nuair atá sé molta ag Seirbhís na Séadchomharthaí Náisiúnta nó aon chomhlacht a ghlacfaidh a ionad;
- Is ceart monatóireacht seandálaíochta a dhéanamh i rith oibreacha forbartha nuair

a mheastar é a bheith riachtanach chun fosuithe, gnéithe nó réada seandálaíochta a aithint agus a chosaint.

Déanfar gach iarratais pleanála agus togra forbartha eile atá laistigh de shuímh gud de ghnéithe a mbaineann spéis stairiúil nó seandálaíochta leo, nó a bhféadfach cur isteach orthu a atreorú chuig an Aire trí an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta agus chuig an Chomhairle Oidhreachta. Chun na hiarratais pleanála a bhreathnú, beidh an tÚdarás Pleanála ag breathnú ar thuairimí agus moltaí ón Sheirbhís na Séadchomharthaí Náisiúnta, ón Roinn Tithíochta, Rialtas Áitiúil agus Oidhreachta agus ó chomhlachtaí leasmhara eile.

12.3.5 Measúnú Charactair Tírdhreacha

Aithníonn Measúnú ar Charachtar an Tírdhreacha (LCA) do Dheisceart Chontae Bhaile Átha Cliath cúig Cheantar Carachtair Tírdhreacha. Seo iad:

- Gleann na Life
- Ísealchríocha an Chaisleán Nua
- Áth Gó agus Cnoic Teach Sagard
- An Dothra agus Gleann an Smóil
- Uirbeach

Aithníonn an LCA **Cineálacha Éagsúla Charachtair Tírdhearca**laistigh den chontae mar seo a leanas:

- Gleann Abhann
- Canáil
- Ísealchríocha Talmhaíochta
- Bunchnoic Ísle
- Bunchnoic
- Sléibhte
- Spás Glas
- Conair Iompair
- Uirbeach
- Uirbeach Stairiúil
- Imeall uirbeach

D'fhéadfadh go mbeadh roinnt Cineálacha Carachtar Tírdhreacha laistigh de gach Limistéar Carachtar Tírdhreacha.

Beidh cumas gach Cineál Carachtar Tírdhreacha chun forbairt nua a ionsú ag brath den chuid is mó ar **íogaireacht** an tírdhreacha. Ciallaíonn cumas tírdhreacha cumas tírdhreacha chun freastal ar mhéideanna éagsúla athraithe d'fhorbairt de chineál ar leith gan dochar a dhéanamh do charachtar intreach an tírdhreacha. Cuirtear san áireamh i measúnú íogaireachta carachtar, cáilíocht agus riocht tírdhreacha foriomlán an tírdhreacha agus breithníonn sé a chumas féideartha dul in oiriúint don athrú gan a charachtar intreach a chailleadh. Rangaítear íogaireacht mar Íseal, Measartha nó Ard. Dá bhrí sin, bheadh cumas íseal ag tírdhreach ardíogaireachta, ach beidh leibhéal na hacmhainne éagsúil de réir an chineáil forbartha atá i gceist.

I gcás gach Cineál Carachtar Tírdhreacha, tá **sraith prionsabail forbartha** curtha le chéile. Cabhróidh na prionsabail seo le bainistiú na forbartha, lena n-áirítear tograí forbartha a dhearadh agus measúnú a dhéanamh ar iarratais phleanála. Cabhróidh na prionsabail seo le bainistíocht forbartha lena n-áiritear dearadh na moltaí forbartha agus measúnú ar iarratais pleanála.

Tábla 12.17: Measúnú Charactair Tírdhreacha

LCT	Coimre	Íogaireacht
Canáil	→ Príomh-aibhneacha an chontae le hithir alluvium ag taoscadh go Cuan Bhaile Átha Cliath. → Go ginearálta, ardú sna coiscéimeanna nó sna sléibhte agus ar deireadh draenáil ó thuaidh- soir go Cuan Bhaile Átha Cliath. → Is gné tharraingteach tírdhreacha agus éiceolaíoch iad fásra agus crannlínte bruachánacha lena n-áirítear coillearnach alluvial. → Athraíonn sé idir gleannta abhann níos leithne, níos aibí agus gleannta claonta, caola a chruthaíonn tírdhreacha níos drámatúla.	Meánach go hard

Phlean Ceantair Áitiúil

→ Ba chóir tréithe nádúrtha agus cultúrtha an LCT seo a aithint agus a fheabhsú.
→ Ba cheart d'fhorbairt nua sa LCT seo más gá, machnamh agus cur le carachtar, cuir chuige ró-innealtóireachta a sheachaint agus iarracht a dhéanamh cur leis seachas baint de chórais phlandála chuí.
→ Ba chóir go mbeadh réitigh nádúrbhunaithe ina bpríomhbhreithniú dearaidh..
→ Ba cheart go seachnódh forbairt nua in aice leis na LCTanna seo dearmad fairsing agus ba cheart go mbeadh éifeachtaí soilsithe ar na gleannta abhann seo ó thaobh tírdhreacha agus fiadhúlra ina mbreithniú.
→ Plandáil bhruachánach a fheabhsú agus a spreagadh.
→ Laghdaigh ilroinnt gnáthóga agus dorchlaí.
→ Rochtain bhainistithe agus chuí ar an abhainn a éascú d'úsáideoirí éagsúla.
→ Ba chóir go mbeadh tionchar íseal, scoite agus comhsheasmhach ar bhonneagar áineasa cosúil le cosáin siúil, agus comharthaíocht.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Gleannta abhann	→ Sruthchúrsaí saorga a bhfuil tábhacht stairiúil leo. → Is gné iad claífoirt agus is minic agus go dlúth a bhaineann a n-ailíniú leis na línte iarnróid. → Is gnéithe tábhachtacha éiceolaíochta iad coillearnacha agus gnáthóga a bhaineann leis an gcanáil. → Cuireann sé limistéar áineasa inrochtana ar fáil do chónaitheoirí uirbeacha.	Íseal go meánach

Phlean Ceantair Áitiúil

→ Nascacht éiceolaíoch a fheabhsú.
→ Pleananna a fhorbairt chun bealaí rochtana leanúnacha a sholáthar, nuair is féidir, le haghaidh úsáidí áineasa agus eile.
→ Leibhéil chuí bonneagair áineasa nach ndéantar ró-innealtóireacht orthu, a léiríonn carachtar an tírdhreacha áitiúil agus a sholáthraíonn comharthaíocht d'eochair íseal discréideach.
→ Feabhsú na hoidhreachta tógtha a bhaineann leis an gcanáil.
→ Breathnaigh agus íoslaghdaigh an tionchar ar fhiadhúlra a bhaineann le bonneagar áineasa méadaithe agus go háirithe soilsiú.
→ Ba cheart go bhféachfadh forbairt nua in aice leis an LCT seo le cur le carachtar tírdhreacha na canála agus é a fheabhsú.
→ Ba chóir go mbeadh plandú breise speiceas cuí crann agus tor agus nuair is féidir bearta ón bPlean Uile-Éireann um Phailineoir mar bhonn eolais do chóireáil tírdhreacha feadh na canála.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Talamh Feirme Aolchloiche	→ Íseal droimneach réidh (faoi bhun 100m go ginearálta) le buncharraig aolchloiche. → Áirítear le húsáid talún curaíocht agus féarach. → Patrún lonnaíochta scaipthe go ginearálta.	Mheán

Phlean Ceantair Áitiúil

→ Ba chóir go ndéanfadh forbairt nua cóngarach don LCT iarracht carachtar tírdhreacha na canála a fheabhsú.
→ Léiríonn sé maolán tábhachtach talmhaíochta agus bonneagair ghlais idir na codanna oirthearacha atá an-uirbeach den chontae.
→ Feabhas a chur ar charachtar na talmhaíochta agus tacú léi trí shláine an LCT seo a choinneáil.
→ Rialuithe ar leathnú uirbeach, forbairt ribíneach agus cineálacha eile creimthe agus ilroinnte ar charachtar an tírdhreacha.
→ Soláthraíonn a charachtar mar thírdhreach tuaithe féiniúlacht shainiúil agus thábhachtach don cheantar seo agus éilíonn sé treoir pleanála láithreáin maidir le húsáid stíleanna agus cóireálacha dúchasacha cuí i bhforbairtí nua.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Bunchnoic Ísle	→ Go ginearálta suite idir línte comhrianta 100m agus 200m. → Gaineamhchlocha, scealla agus gréanna dríodair den chuid is mó de bhuncharraig. → Patrún lonnaíochta scaipthe go ginearálta. → Tithíocht tuaithe scaipthe le héagsúlacht stíleanna agus cóireálacha ailtireachta agus tithe feirme aon stóir go ginearálta eatarthu le piléir geata cruinne, gné dhúchasach. → Cúrsaí gailf agus siúlóidí foraoise i láthair.	Meánach go hard

Phlean Ceantair Áitiúil

→ Smacht a chur ar leathnú uirbeach, ar fhorbairt ribíneach agus cineálacha eile creimthe agus ar ilroinnt charachtair an tírdhreacha.
→ Solathraíonn a charachtar mar thírdhreach tuaithe féiniúlacht thábhachtach faoi leith don cheantar seo agus tá treoir suíomh pleanála riachtanach maidir le stíleanna agus cóireálacha dúchasacha oiriúnacha i bhforbairtí nua.
→ Radhairc agus leataobh – chuirfeadh cóireálacha teorann níos fearr leo seo.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Bunchnoic ísle	→ Gaineamhchlocha dríodair, scealla agus gréabhaic is ea buncharraig na bunchnoic den chuid is mó. → Ardaíonn na bunchnoic seo go maith os cionn 150m. → Clúdach talún féarach atá ag éirí níos garbh le fáschoillte buaircíneacha ar bharr cnoic. → Úsáid caitheamh aimsire le siúlóidí foraoise.	Meánach go hard

Phlean Ceantair Áitiúil

→ Smacht a chur ar leathnú uirbeach, ar fhorbairt ribíneach agus cineálacha eile creimthe agus ar ilroinnt charachtair an tírdhreacha.
→ Solathraíonn a charachtar mar thírdhreach tuaithe féiniúlacht thábhachtach faoi leith don cheantar seo agus tá treoir suíomh pleanála riachtanach maidir le stíleanna agus cóireálacha dúchasacha oiriúnacha i bhforbairtí nua.
→ Radhairc agus leataobh – chuirfeadh cóireálacha teorann níos fearr leo seo.
→ Tá an deis chun athphlandú a dhéanamh le speicis coillearnaí níos oiriúnaí agus na bloic plandálacha bhuaircíneacha a laghdú.
→ Tacú le nascanna éiceolaíochta don fhiadhúlra sna ardtailte agus sna hísealchríocha agus ar aghaidh go dtí Páirc Náisiúnta.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Sléibhte	→ Is iad foraoisí buaircíneacha agus móin fraoigh / féarach garbh an clúdach talún ceannasach, agus bratphortach fairsing ar na mullaigh. → Tá an topagrafaíocht inathraithe, ach tá na croílimistéir os cionn 200m agus ag ardú go 757m i gCipir ar Theorainn Bhaile Átha Cliath / Chill Mhantáin. → Buncharraig Eibhear agus / dríodrach go príomha.	Ard

Phlean Ceantair Áitiúil

- → An carachtar iargúlta tuaithe a choinneáil agus a fheabhsú
- → Cruthaíonn na hardtailte agus na cnoic atá ina measc cúlra tábhachtach do mhórcheantar Bhaile Átha Cliath, agus is ceart aitheantas a thabhairt don fhrámú agus dá thábhacht mar theorainn an deiscirt.
- → Meabhraíonn cnuasú de ghnéithe seandálaíochta ar na mullaigh an oidhreacht fhada atá ag na hardtailte.
- → Tá an deis chun athphlandú a dhéanamh le speicis coillearnaí níos oiriúnaí agus na bloic plandálacha bhuaircíneacha a laghdú.
- → Tacú le nascanna éiceolaíochta don fhiadhúlra sna ardtailte agus sna hísealchríocha agus ar aghaidh go dtí Páirc Náisiúnta.
- → Ba chóir forbairt áineasa nó bonneagar méadaithe a dhéanamh go cúramach, gan ró-innealtóireacht agus earraí oiriúnach áitiúla a úsáid.
- → Ba chóir do shaineolaithe cáilithe gairmiúla san oidhreacht nádurtha agus chultúrtha measúnú a dhéanamh ar iarmhairtí fhéideartha forbartha.

LCT	Coimre	Íogaireacht
Spás Glas	→ Tagraíonn sé seo go sonrach do na ceantair is mó de fhearann páirce a fheidhmíonn mar thearmainn éiceolaíocha agus mar spás glas do na hísealchríocha uirbeacha. Is féidir leo a bheith comhdhéanta de iar-dhiméin ar nós Diméin Chorcaí agus Páirc Thigh Motháin nó an spás glas a bhaineann le haibhneacha ar nós Páirc Ghleann na Dothra. → Ar na príomh-thréithe tá éagsúlacht gnáthóga, agus tá spás áineasa formiúil ar nós páirceanna agus faichí i gcuid acu, spásanna eile atá níos nádúrtha le héagsúlacht gnáthóga lena n- áiritear cúrsaí uisce, locháin, coillearnaigh.	Ard

Phlean Ceantair Áitiúil

- → Pleanáil a dhéanamh chun nascanna a fheabhsú idir ceantair spáis oscailte go iar-ghréasáin leanúnacha de spás oscailte.
- → Chomh maith le conairí éiceolaíochta agus eispéiris áineasa a fheabhsú, dhéanfadh an plean seo comhtháthú ar forbairtí ilroinnte.
- → Acmhainn il-fheidhmiúil na spásanna oscailte a chíoradh.
- → Éagsúlacht ghnáthóga a chothabháil agus a fheabhsú.
- → Príomh-chomhpháirt den ghréasáin glas agus gorm a fheidhmíonn go rialta mar mhaolán do na haibhneacha.
- → Deiseanna chun luach fiadhúlra agus éiceolaíochta a fheabhsú trí phlandú oiriúnach agus bainstíocht eolach de thoradh suirbhéanna éiceolaíochta.
- → Riachtanais neamhfhoirmiúla agus fhoirmiúla áineasa a chothramú.
- → Ba chóir éifeachtaí soilse a mheas go cúramach agus dhearadh d'fhonn droch-thionchar ar fhiadhúlra a sheachaint.

Cineálacha Carachtair Tírdhreacha Tógtha	
LCT	**Coimre**
Conairí Iompair	→ Bealaí iompair móra atá le tréscaoilteacht íseal de ghnáth mar gur annamh a sholathraíonn siad áiteanna mar ar féidir iad a thrasniú go sabháilte. → Tá línte iarnród, mótarbhealaí, carr-bhealaí dúbáilte agus seach- chonairí san áireamh.
Phlean Ceantair Áitiúil → Cóireáil teorainn níos láidre agus scagadh níos mó trí phlandú más oiriúnach / féideartha. → Bearta bonneagair ghlas in aice le / feadh naconairí seo a bhreithniú má tá sé praiticiúil.	

Cineálacha Carachtair Tírdhreacha Tógtha	
LCT	**Coimre**
Uirbeach	→ Tá talamh thógtha agus lonnaíochtaí stairiúla laistigh de cheantair móra uirbeacha san áireamh. → Comhdhéanta den chuid is mó de shráidbhailte bunaithe agus bailte cnuasta a d'fhorbair go stairiúil – rinneadh feabhsaithe tábhachtacha ar a lán díobh sa 19ú haois ó thaobh sráid-dreacha. → Tá forbairt chónaithe de bhunúis éagsúla mórthimpeall orthu ón 20ú haois go háirithe agus tá forbairtí móra suntasacha tógtha le fiche blain anuas.
Phlean Ceantair Áitiúil → Láithreánú agus cóireáil teorainn oiriúnach ar na forbairtí chónaithe nua. → A léiriú trí ráiteas dearaidh / máistirphlean / plean plandaithe cén nasc atá aige le do chroilár stairiúl nuair atá a leithéid ann. → Úsáid níos láidre a bhaint as fálta sceach agus crann mar scagadh amhairc.	

Cineálacha Carachtair Tírdhreacha Tógtha	
LCT	**Coimre**
Uirbeach Stairiúil	Uirbeach Stairiúil: Ionnaíochta a d'fhás as fréamhacha eaglasta (Luath-Chríostaíocht) nó meánaoiseacha. Sráidbhaile Chluain Dolcáin Sráidbhaile Leamhcán Baile Phámar Íochtarach Coimpléasc an Mhuilinn) Sráidbhaile Ráth Fearnáin lena n-áirtear Willbrook Sráidbhaile Thamhlachta Sráidbhaile Sagard Sráidbhaile Ráth Cúil Agus croílár: Sráidbhaile Chaisleán Nua – Teorainn an

Phlean Ceantair Áitiúil

- → Prionsabail don Fhorbairt Fabraic stairiúil na sráidbhailte seo a fheabhsú.
- → Foirmeacha agus comhábhair tógála oiriúnacha a úsáid sa réimse poiblí.
- → Comhsheasmhacht le agus meas ar ainmníochtaí ar nós Limistéar Caomhantais Ailtireachta.
- → A bhfuil thuasluaite a chomhlíonadh bhforbairtí nua agus i dtionscadail sa réimse poiblí.
- → Cóireálacha boga ar an tírdhreacha d'fhonn an bonneagar glas a fheabhsú ag scála níos lú.

Cineálacha Carachtair Tírdhreacha Tógtha	
LCT	**Coimre**
Imeall uirbeach	→ Tailte idirchriosacha tuaithe den chuid is mó ag athrú go talamhúsáid fobhailteach nó uirbeach. → Ag gathú ó lonnaíochtaí bunaithe agus in aice le nascanna iompair. → Talamhúsáid: talún thógtha lena n- áiritear iompair, páirceanna miondíola / gnó, cairéil, agus tithíocht dhíorthaithe uirbeach.

Phlean Ceantair Áitiúil

- → Scagadh trí phlandú leathanduilleach dúchasach chun teorainn agus sainmhíniú radharcach níos láidre a sholáthar agus nascacht éiceolaíoch a fheabhsú.
- → Cur chuige comhleanúnach i leith cóireálacha agus dearadh teorann.
- → Pleananna a ullmhú chun tailte idirchriosacha a chomhtháthú sa tírdhreach trí phlandú oiriúnach agus cóireálacha teorann.

Tírdreacha Ard-Taitneamhachta Íogaire

Beidh Measúnú **Measúnú Tionchar Tírdhreacha** riachtanach le haghaidh tograí forbartha i gcriosanna ard-taitneamhachta agus i dtírdhreacha íogaire, lena n-áirítear tograí a mbeadh tionchar acu ar radhairc nó ionchais ainmnithe. Measúnóidh an Measúnú Tionchar Tírdhreacha tionchar amhairc na forbartha (lena n-áirítear oibreacha coimhdeacha) ar an tírdhreach agus molfaidh sé bearta maolaithe chun tionchar na forbartha a laghdú. Faoi rogha an Údaráis Phleanála, ní bheidh oibreacha ar scála níos lú nach dócha go gcuirfeadh siad isteach ar an tírdhreach, ar nós síntí ar áitribh, faoi réir an riachtanais seo. Is ceart tacú le forbairt a fheabhsaíonn tírdhreacha díghrádaithe. Cinnteoidh dearadh an tírdhreacha:

- Go mbeidh na **Prionsabail don Fhorbairt** atá leagtha amach i dTábla 12.17 Cineálacha Carachtair Tírdhreacha léirithe sa togra;
- Go mbeidh an fhorbairt láithreánaithe gus deartha go cúramach, agus ar scála oiriúnach;
- Go dtabharfar aitheantas agus cothabháil chuí do shaintréithre láithreáin atá ann cheana ar nós crainn eiseamail, seastáin de chrainn aibí, fálta sceach, lomáin carraige agus gnéithe uisce agus go mbeidh plandú nua nó tírdhreachadh eile oiriúnach do charachtar an cheantair;
- Go mbeidh leagan amach fhorbartha nua faoi thionchar na ngnéithe nádúrtha tábhachtacha atá ar an láthair;
- Go mbeidh plandú dúchasach na hÉireann agus speicis atá báúil don phailneoir áirithe i dtírdhreachadh na bhforbairtí nua;
- Go n-aithneofar cearta slí agus bealaí siúlóidí atá ann cheana mar chuid d'aon iarratais pleanála laistigh an Chontae.

Fálú

Ní forbairt dhíomhaithe é fálú talún atá oscailte nó á úsáid ag an bpobail le deich mbliana roimhe faoi réir Airteagal 9(1)(a)(x) de na Rialacháin Pleanála agus Forbartha. Tá na ceangaltais seo a leanas infheidhme maidir le fálú nua:

- Beidh Fálú nua i gceantair ardtalaimh nó taitneamhachta ah cloí leis na cleachtas talmhaíochta is fearr;
- Soláthrófar sonraí de nádúr an chomhábhair a bheadh in úsáid, airde an fháil, agus i gcás fálú sreinge, an cineál sreinge a bheadh in úsáid;
- Féadfaidh dreapaí nó geataí a bheith riachtanach ag áiteanna oiriúnacha agus i gcásanna mar seo, soláthrófar sonraí maidir le toisí agus comhábhair.

Láithreacha le Topagrafaíocht Athraitheach nó Ghéar

Is ceart anailís chuimsitheach suímh a bheith le tograí (lena n-áiritear córais chóireáil fuíolluisce agus bearta eile a bhaineann le tograí cónaitheacha agus talmhaíochta) a bheith le tograí ar láithreacha le topagrafaíocht ghéar agus / nó athraitheach (lena **Measúnú charachtair** agus **anailís ar ghluaiseacht), togra choinceapa** agus **ráiteas dearaithe** mar atá luaite agus léirithe in Urban Design Manual – A Best Practice Guide, DEHLG (2009), DEHLG (2009). Ba chóir trasghearrtha agus pleananna suímh a bheith leis an anailís seo in éineacht le sonraí aon athruithe atá beartaithe ar leibhéal an tsuímh agus conas a chuimseoidh an togra fána nádúrtha gnéithe draenála an tsuímh.

- Ba chóir do thograí comhrianta an tsuímh a leanúint le réitigh dearaidh faoi leith ar nós tithíocht leibhéal scoile le dlúis níos isle agus gairdíní le fána le cóireáralacha teorann plandaithe. Nuair atá athruithe ag leibhéal talún dosheachanta, féadfar bruacha plandaithe a úsáid.

12.3.6 Oidhreacht Sheadálaíochta

Rinneadh suirbhé deisce ar oidhreacht tionsclaíoch an Chontae i 2012 (*Suirbhé Oidhreachta Thionscláíocha Dheisceart Chontae Bhaile Átha Cliath* (2012)). Áirítear leis an bhfardal oidhreachta tionsclaíche a raibh droichid, bonneagar a bhaineann le huisce agus séarachas, uiscebhealaí lena n-áirítear an Chanáil Mhór, cora, droichid, muilte, rásaí muilinn, agus iarnróid mar thoradh air.

- Tabharfar aird i dtograí forbartha a chuirfeadh isteach ar rudaí le oidhreacht tionsclaíocha aitheanta sa suirbhé ar na míreanna atá aitheanta i *Suirbhé Oidhreachta Thionsclaíocha Dheisceart Chontae Bhaile Átha Cliath* (2012) agus aon suirbhé dá éis nuair a mheasfar tograí forbartha ábhartha;
- Tabharfar faoi thograí a bhaineann le hathúsáid oiriúnaitheach ar struchtúir oidhreachta thionsclaíocha ar bhealach íogair, ag cinntiú nach gcuirfidh aon athrú isteach go mór ar an charachtar intreach an struchtúir agus go mbíonn na hoibreacha go léir déanta faoi réir na gcleachtas caomhantais is fearr.

12.3.7 Struchtúir Chosanta

(i) Ginearálta

Tá cead pleanála riachtanach le haghaidh oibreacha a chuirfeadh isteach go hábhartha ar charachtar Strúchtúir Chosanta. Is féidir Dearbhú Mír 57 a iarraidh ón Údarás Pleanála chun na cineálacha oibreacha nach gcuirfeadh isteach ar charachtar Struchtúir Chosanta agus nach bhfuil cead pleanála riachtanach dóibh a liostáil.

(ii) Oibreacha ar Struchtúir Chosanta

Beidh gach togra le haghaidh forbartha nó athruithe ar struchtúir chosanta agus gach obair ar struchtúir chosanta deartha agus déanta de réir phrionabail na gcleachtas caomhantais is fearr mar atá leagtha amach i d*Treorlínte Oidhreachta Ailtreachta Chaomhnaithe*, DAHG (2011) nó treoirlínte a ghlacann a ionad.

Ba chóir go mbeadh Tuarascáil Chaomhantais, lena n-áirítear **Ráiteas Mhodha** agus Sceideal na nOibreacha le sonraí na n-oibreacha atá beartaithe, le gach iarratais pleanála maidir le hoibreacha ar **Struchtúir Chosanta,** agus í a **bheith ullmhaithe ag ailtire Caomhantais** atá cáilithe go cuí.

Is **féidir go mbeadh Measúnú Tionchar Oidhreachta Ailtireachta** riachtanach i gcás iarratais le haghaidh oibreacha sínteacha nó casta a d'fhéadfadh tionchar mór a imirt ar Strúchtúr Cosanta.

Ba chóir na bunphrionsabail a leanas a bhreithniú nuair atá athshamhlú á dhéanamh ar Struchtúr Cosanta nó réadmhaoin stairiúil:

- Ba cheart do speisialtóir caomhantais measúnuithe agus tuarascálacha (féach thuas) a ullmhú de réir na dTreoirlínte thuas agus measúnú a dhéanamh ar na héifeachtaí is dócha a bheadh ag an bhforbairt bheartaithe ar shainghné an Struchtúir Chosanta agus ar a shuíomh;
- Is ceart do na hathruithe scála, suíomh agus carachtar an fhoirgnimh bhunaigh a chur in iúl agus meas a léiriú orthu, gan cur isteach ar a fhabraic bhunúsach ná baint de thábhacht ná de luach an déanmhais;
- Is ceart an obair dhearaidh a bhreithniú go cúramach agus í a dhéanamh ar bhealach nach ndéanfadh athrú leitheadach struchtúrtha a chuirfeadh isteach ar an mbunstruchtúr;
- Ba cheart bunghnéithe spéise ailtireachta agus stairiúla a choinneáil, agus níor cheart gnéithe nua a chur i láthair mar ghnéithe bunaidh nó níos sine;
- Is ceart bunthréithe spéisiúla ailtireachta agus stairiúla a choinneáil, agus gan tréithe nua a chur i láthair mar bhuntréithe nó tréithe níos sine;
- Is ceart síntí a dhéanamh ar scála oiriúnach agus iad a bheith ag cur leis an bpríomhstruchtúr agus a bheith cúnta dó;
- Ba chóir an bhunfhabraic a choinneáil agus a athúsáid in –situ más féidir agus breathnú ar mhodhanna oiriúnacha uasghrádaithe agus feabhsaithe chun an fheidhmíocht theirmeach a fheabhsú;
- Is ceart ábhair d'ard-chailíocht a úsáid, agus ba chóir go léireodh an dearadh an bhreis nó an leasú is fearr ar an déanmhas agus cur lena dhíol spéise ailtireachta;
- Is ceart go mbeadh úsáidí nua oiriúnach don bhfoirgneamh atá ann cheana agus meas a léiriú ar na príomhthréithe ailtireachta agus cultúrtha;
- Is ceart do thograí ina gcuimsítear léibhinn nó raeanna stairiúla tithíochta meas a léiriú ar a n-aonghnéitheacht iomlán agus cloí le línte dín, tréithe dín agus aisfhilltí staracha;
- Is ceart sláine struchtúrtha aisfhilltí staracha péireáilte agus stoic simléara roinnte a choinneáil;
- Is ceart stoic simléara atá in úsáid mar chuid den chóras rialú aerála do fhoirgnimh stairiúla a choinneáil;
- Ní ceart cur isteach ar dhíol spéise speisialta n struchtúir nuair atáthar ag cloí le Rialacháin Tógála. Is ceart aird a thabhairt ar na Sraitheanna Comhairle ar fhoirnimh stairiúla atá foilsithe ag DEHLG.

(iii) Athrú Úsáide

Breathnóidh an tUdarás Pleanála moltaí maidir le hathrú úsáide nó ath-úsáid Struchtúir Chosanta bunaithe ar na beartais agus cuspóirí atá imlínithe sa Phlean seo agus féadfaidh sé méid áirithe solúbhachta a cheadú d'fhonn an úsáid leanúnach a chosaint agus an struchtúr a chaomhnú. Ba chóir **Réasúnaíocht Dheartha** agus **Ráiteas Mhodha** a chur faoi bhráid mar chuid d'aon iarratas pleanála ar athúsáid oiriúnaitheach nó athearraíocht ar Struchtúr Cosanta.

(iv) Forbairt i ngar do Struchtúr Cosanta

Is féidir go mbeadh sé riachtanach **Ráiteas Dearaidh** a chur le hiarratais pleanála le haghaidh forbartha i ngar do Struchtúr Cosanta le míniú conas a fhreagraíonn an togra don suíomh agus do dhíol spéise speisialta an Struchtúir Chosanta agus a chúirtealáiste. Ba chóir dearaí paistíse a mheascann trréithe / struchtúir nua leis an mbunstruchtúr agus bunthréithe a sheachaint.

12.3.8 Ceantair Ailtireachta Caomhantais

Ní féidir díolúnú a dhéanamh ar oibreacha seachtracha i gCeantar Caomhantais Ailtireachta (CCA) ach amháin nuair a cheaptar nach gcuirfeadh na n-oibreacha isteach go bunúsach ar charachtar an cheantair agus nuair atá na n-oibreacha ag cloí le dreach an struchtúir agus na struchtúir atá in aice.

Comhlíonfaidh na tograí forbartha laistigh den CCA riachtanais *Threoirlínti Oidhreachta Ailtireachta do na hÚdaráis Pleanála*, DAHG (2011) agus deanfar iarracht charachtar stairiúl an cheantair a chosaint, chomh maith le conláistí láithreacha, suíomh amhairc agus carachtar sráid-dreacha an CCA.

Beidh aird ag Iarratais Pleanála ar fhorbairt laistigh de CCA ar na critéir seo a leanas:

- Cuirfidh gach togra forbartha maidir le forbairt nua laistigh nó comhtheagmhálach le CCA Tuairisc Mheasúnú Tionchar Ailtireachta agus Réasúnacht Deartha fáil mar a leanas maidir le comhthéacs an tsuímh:

    - Struchtúr uirbeach
    - Grán uirbeach
    - Dlús agus Meascadh
    - Scála
    - Ard
    - Ábhair agus sonraíocht
    - Tírdhreach
    - Radhairc agus Sainchomharthaí Tíre
    - Forbairt stairiúl.

- Ba chóir go mbeadh gach forbairt sonrach don suíomh agus ag léiriú feasacht don chomhthéacs stairiúl máguairdl;
- Ba chóir go mbeadh aon fhorbairt nua ar ardchaighdeán deartha agus cur go dearfach le charachtar ACA agus lenaa ómós áite;
- Ba chóir scála na struchtúir nua bheith oiriúnach do scála ginearálta na bhfoirgneamh laistigh den ACA;
- De ghnáth ní cheadófar struchtúir a leagan a chuireann go dearfach le charachtar sráid-dreacha an ACA gan ceadú. Nuair atá leagan molta, ba chóir breathnú go mór ar cháilíocht aon struchtúr ionadaíochta atá molta agus má saibhríonn sé carachtar an ACA;
- Nuair atá sé molta struchtúr a leagan nó cuid den struchtúr a chuireeann le carachtar an ACA, tá dualgas ar an iarratasóir an leagan a fhirinniú;
- Na bunthréithe a choinneáil ar nós: fuinneoga, dóirse, rindreáil, clúdaigh an dín, agus suiteacha tábhachtacha eile agus treoshuímh atá molta agus dearthaí atá tíosach ar fhuinneamh a chothú an an am céanna;
- Úsáid íogair de dhath oiriúnach, uigeacht agus patrúin na n-ábhar, atá traidisiúnta nó comhshaolach tábhachtach freisin;
- Nuair a chuimsíonn moltaí athruithe agus sínte atá ag cur isteach ar struchtúr laistigh an ACA, ba chóir iad a dhearadh go híogair agus a bheith luaite oiriúnach, a chóir a bheith sclábhánta don phríomhstruchtúr, ní chóir cur isteach go

radharcach nó tógaint ó charchtar an struchtúir nó a suíomh laistigh den ACA;

- Aon fhorbairtí nua laistigh den ACA go cóir breathnú ar na stoic foirgnithe láithreacha agus a chóir bheith léite mar ionchur nua-aimseartha laistigh den ACA. Ba chóir go mbeadh na moltaí simpiteach don charachtar láithreach agus cómhthéacs an cheantair agus feasachta a thógaint ar ard, scale agus mais den fhoirm uirbeach stairiúil, go háirithe I gceantair íogair ar nós príomhshráideanna agus cóngorach do chróithe cultúrtha / stairiúla. Ba chóir go mbeadh moltaí bheith mar shuim ailtireachta agus dearadh éagsúla laistig den mheascán chun stíleanna ailtireachta éagsúla a sholáthar. Ba chóir go mbeadh gach dearadh ar ardchaighdeán agus ba chóir iad a chríochnú go hardchaighdeán ó thaobh ábhar tógála de;
- Ba chóir aon troscán nua molta agus oibreacha feabhas réimse Poiblí bheith ar ard-chaighdeán mar léiriú ar suíomh stairiúil den ACA agus ba chóir smaoineamh ar suíomh agus lonnaíocht ar na rudaí seo / nó ábhair agus feasachta bheith acu ar an suíomh agus comhthéacs seo;
- Oibreacha forbartha go léir laistigh ACAs a iarrfaidh a theorannú, a laghdú nó a thógaint tranglam uirbeach nó radharcach a chuimsíonn forgraíocht foirgnithe, fograíochta trách ta, mullaird, boscaí áisiúlachta agus suiteálacha saorsheasaimh eile. Le riachatanais ghineárálta an Phlean Forbartha seo, moltaí fógraíochta laistigh den ACAanna, a bheith ag díriú ar na riachtanais atá léirithe i gCaibidil 12 de Threoirlínte Cosanta Oidhreachta Ailtireachta do hÚdaráis Pleanála, DAHG (2011);
- Is ceart do chomhartha fógraíochta a bheith ar ard-chailíocht agus meas a bheith acu go radharcach ar charachtar láithreach an ACA.

12.3.9 Foirgnimh Dhúchasacha agus Stairiúla / Níos Sine, Eastáit agus Sráid-dreacha

- Is ceart do thograí chun foirgnimh níos sine a fhairsingiú agus / nó a athchóiriú agus tithe a bhunthréithe a choinneáil agus bailchríocha a sholáthrú ar suim comhchoiteann nó ailtireachta.
- Ba chóir **Tuarascáil Scríofa** a bheith le gach iarratais pleanála atá ag cur isteach ar foirgnimh dhúchasacha nó stairiúla le cur síos, cúlra stairiúil, grianghraif, agus modheolaíocht do na hoibreacha molta, agus a bheith déanta ag proifisiúnta leis na cáilíochtaí cuí caomhantais.
- Déanfar tograí forbartha chun áitreabh / foirgneamh a leagan nach bhfuil ina Struchtúr Cosanta nó san ACA ach a meastar carachtar stairiúil nó díol spéise ailtireachta acu a bhreithniú go cúramach. Sna cásanna seo, beidh léiriú cúise láidir don leaganan an chónaithe / foirgnimh de dhíth, ag deileáil leis an tionchar féideartha ar an gcarachtar stairiúil agus suíomh amhairc an cheantair.
- Beidh Costas Saolré riachtanach do gach cead pleanála maidir leis an leagan forgnimh níos sine nach bhfuil ina Struchtúir Cosanta chun fíorluach eacnamaíoch agus carbóin domhain an fhoirgnmh a chinntiú.
- Nuair atá leagan sean-fhoirgnimh agus oibreacha talún molta san iomlán nó ina chuid, an t-iarratas a chur isteach a chóir cuimsiú iniúchadh ar ábhair láithreacha ar suíomh agus ráiteas mhodha i dtaca le tarrtháil, athúsáid nó cur de láimh.
- I gcás ina n-iarrtar cead chun foirgneamh stairiúil nó traidisiúnta a scartáil ar bhonn fabhtanna struchtúracha nó teipe, nó nach féidir le réasún é a dhéanamh fónta ó thaobh struchtúir de, ní mór coimhlint den sórt sin a léiriú go diongbháilte

trí thuarascáil mhionsonraithe ar an riocht atá ann cheana arna chur ar fáil ag gairmí ag a bhfuil saineolas caomhnaithe cuí agus, más féidir, tuiscint ar fhoirgnimh dhúchasacha. Mar chuid den fhírinniú, bheadh sonraí ag theastáil faoi hoibreacha deisiúcháin a úsáidtear de ghnáth i gcúinsí cosúil agus ag leagan amach cén fáth nach mbeadh siad oiriúnach nó féideartha.

12.3.10 Uasgrádú Teirmeach agus Éifeachtúil Fuinnimh i Sean-Fhoirgnimh agus i bhFoirgnimh Traidisiúnta. Foirgnimh

- Ba chóir bheith cúramach chun cothroime oiriúnach a ghnóthú idir caomhnú na sean-foirgnimh agus inbhuanaitheacht comhshaoil agus tús bearta éifeachtúla fuinnimh.
- Na prionsabail idirghníomhaíocht íosta a fheidhmiú ag déanamh oibreacha chun éifeachtúil fuinnimh i sean-fhoirgneamh a uasgrádú. Fabraic láithreach an fhoirgnimh a choinneáil agus a dheisiú in ionad é athchur.
- Bearta chun éifeachtúil fuinnimh a uasgrádú ar Struchtúir Cosanta agus foirgnimh stairiúla / traidisiúnta a chóir a thréithe ailtireachta dúchasacha a aithint,teicníocht agus ábhair agus a chóir nach mbeadh tionchar fisiceach, aimhleasach nó radharcach.

12.4 Bonneagar Glas

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 4 agus Aguisín 4 agus na beartais agus na cuspóirí a ghabhann leo

12.4.1 Sainmhíniú Bonneagar Glas agus Creat Spásúil

Sainmhínítear Bonneagar Glas (GI) mar 'líonra de cheantair nádúrtha agus leathnádúrtha atá beartaithe go straitéiseach le gnéithe comhshaoil eile atá deartha agus bainistithe le réimse leathan seirbhísí eiceachórais ar nós íonú uisce, cáilíocht aeir, spás áineasa agus maolú agus oiriúnú aeráide.'
(Straitéis an AE maidir le Bonneagar Glas 2013)

Cuimsíonn creat spásúlachta GI sa Chontae atá mar bhunús leis an Straitéis GI príomhchonairí GI (a bhfuil tábhacht réigiúnach leo, Caibidil 4) agus Conairí GI Áitiúla (Aguisín 4). Áirítear le GI freisin céimeanna tábhachtacha ar an leibhéal áitiúil agus a chuireann leis an ngréasán GI foriomlán ag soláthar naisc agus deiseanna a thacaíonn leis na conairí áitiúla agus príomhúla.

Soláthraíonn **Cróithe BG** acmhainní éiceolaíocha de thábhachtacht réigiúnach / náisiúnta, agus / nó ardleibhéal mar áis iontach.

Soláthraíonn **Conairí BG** gluaiseacht de flóra agus fána idir Chroithe BG. Príomhchonairí BG a fheidhmíonn ag leibhéal réigiúnach, ag nascadh Croíthe BG laistigh agus os cionn ár Chontae. Nascaíonn Connairí BG áitiúla nó Conairí laistigh den chontae.

Is píosaí díscréideacha iad Clocha Cora de Bhonneagar BG nach bhfuil nasctha le

líonra níos leithne fós ach a bheith mar thearmainn don éiceolaíoch bó críosaithe beaga éiceolaíochta agus áis laistigh uirbeach nó ceantar tírdhreacha chrua nó ceantar monashaothraithe. Féadfar clocha cora a bheith feabhsaithe nó nasctha le himeacht ama chun conairí láithreacha a nascú nó bheith áitiúil nó príomhchonairí BG iad féin.

12.4.2 Bonneagar Glas agus Bainistíocht Forbartha

Léireoidh gach iarratais pleanála conas a chuidíonn sé le cosaint agus feabhsú an Bhonneagar Glas sa Chontae trí sholáthrú eilimintí bhonneagair glasa mar chuid den chur isteach an iarratais, maidir le seo a leanas:

- I gcás forbairtí ar scál beaga, féadfaidh sé plean tírdhreacha simplí a chuimsiú le cuspóirí chun sócmhainní BG ar shuimh láithreacha a chosaint nó a aischóiriú a sholathraíonn nasc do chonairí BG áitiúla nó príomhúil nó a chuimsíonn tréithe a cheadaíonn don suíomh gníomhú mar chloch chora áitiúil;
- Nuair atá an suíomh forbartha lonnaithe laistigh nó gar do Chroí nó Conaire, ba chóir go bhfeabhsódh an fhorbairt, ar a laghad aon sócmhainní láithreacha BG a chosaint nó a fheabhsú (mar shampla, gan an Conaire BG a bhriseadh ach é a fheabhsú le plandú meascaithe, ag coimeád na sceacha nó coillearnaigh);
- Ba cóir go mbreathnófar tréithe nó sócmhainní do Chroí BG atá in aice, Connaire nó Cloch Chora laistigh den fhorbairt molta, mar shampla leanúint sceacha, plandú crainn, bhealaíuisce, agus araile;
- Ba chóir an fhorbairt chun tréithe a fheabhsú nó a aischóiriú a ghníomhaíonn mar chonairí éiceolaíocha, go háirithe tréithe uisce, sceacha, línte crainn, ceantair de talún fásúil. Iad siúd, nó cuid eilimint siúd bheith ionchorpraithe laistigh den fhorbairt molta chun forchosáin a chruthú don dulrá agus / nó luach aíse a mhéadú;
- Lonnaíochtaí forbartha nach bhfuil lonnaithe in aice Croíthe BG ainmnithe nó Conairí a chóir Chroí BG ainmnithe atá in aice a aithint, Conairí nó Cloch Chora angus foráil a dhéanamh do ionchuir BG ar suíomh a fhéadfaidh nasc a sholáthrú I bhfad na haimsire do Chlocha Chora áitiúla, Croíthe nó Conairí;
- Ba chóir feasacht bheith ag forbróirí go ngníomhaíonn conairí éiceolaíocha chun speicis ionsacha neamh-dúchasacha a scaipeadh. Mar sin de, ba chóir go gcuimseofar aitheantas agus smacht an suíomh speicis ionracha san iarratais pleanála agus an Plean BG.

Beidh **Plean Bhonneagair Glase** leis na tograí forbartha go léir agus de ghnáth cuirfear faoi bhráid é mar chuid den bhfoireann pleananna Tírdhreacha atá riachtanach don fhorbairt. Cuimseofar na pleananna seo a leanas:

- Lonnaíocht suímh ag léiriú an suíomh forbartha i gcomhthéacs BG níos leithne a mar atá leirithe ar Phlean BG na Comhairle don Chontae;
- Suirbhé agus anailís ar an suíomh, ag aithint bonneagar BG láithreach agus príomh sócmhainní laistigh den suíomh;
- A léiriú conas a nascaíonn na moltaí forbartha chun Líonra forleitheadach BG an Chontae;
- Cosaint BG molta, moltaí feabhsuithe agus aisig mar chuid den phlean an tírdhreacha, más cuí, don suíomh;

→ Moltaí d'aintheantas agus smacht ar speicis ionracha.

Beidh Plean Bonneagair BG riachtanach freisin le haghaidh iarratais ar shínithe nó tithe singil a chuimseofar sa phlean tírdhreacha molta. Ba chóir gnéithe BG a ionchorprú agus nascanna a sholáthar do 'Chlocha Chora', Croíthe agus Conairí más cuí. Cuid den fhorbairt ar scála beag a fhéadfaidh Pleananna Bhonneagair BG níos mionsonraithe. Ag brath ar cheantar agus comhthéacs an suíomh, a shocrófar ar bhunús cás ar chás.

Ar neamhchead ar mhéid forbartha nó cineál, caithfidh iarratasóirí coimre suíomh iomlán a chur isteach ag cainníochtú agus ag mionsonrú seo a leanas:
→ aistriú crainn agus fháil;
→ coinneáil crainn agus fháil;
→ plandú crainn nua agus fháil.

Caithfear an fhaisnéis seo a chur isteach i bhfoirm dhigiteach a bheith aontaithe leis an gComhairle chun cumsascú agus tuairisciú ar chlúdach crainn agus fál sa Chontae thar am a cheadú.

Fachtóir Spáis Glas (GSF)

Is riachtanas scórbhunaithe é an GSF a bhunaíonn íoschaighdeáin do thírdhreachú agus soláthar GI i bhforbairtí nua. Tá íosriachtanais scórála bunaithe ar chriosú úsáide talún an láithreáin (Féach GI5 Cuspóir 4), baineann sé seo le gach forbairt a chuimsíonn 2 aonad cónaithe nó níos mó agus aon fhorbairt a bhfuil achar urláir os cionn 500 m.cr. Éilítear ar fhorbairtí cáilitheacha an scór íosta Fachtóir Spáis Ghlais (GSF) a bhunaítear lena gcriosú úsáide talún a bhaint amach. Is féidir le forbróirí a scór a fheabhsú trí ghnéithe reatha tírdhreacha a choinneáil agus a fheabhsú agus trí ghnéithe nua a ionchorprú. Beidh ar fhorbróir na bearta GSF atá san áireamh laistigh d'fhorbairt bheartaithe a shonrú mar chuid den Phlean Bonneagair Ghlais agus den Phlean Tírdhreacha a cuireadh isteach. Chun measúnú ar an scór GSF d'fhorbairt bheartaithe a éascú, cuirfidh an Chomhairle Bileog Oibre um Fhachtóir Spáis Ghlais ar fáil d'iarratasóirí a bheidh le cur isteach in éineacht le hiarratas pleanála cáilitheach. Cuirfear Nóta Treorach um Fhachtóir Spáis Ghlais ar fáil freisin ar shuíomh Gréasáin na Comhairle faoi mhír an Phlean Forbartha ina leagfar amach na hualuithe agus na scóir is infheidhme. Tabharfaidh sé seo deis d'fhorbróirí achar iomlán an tsuímh agus na hachair dromchla a rannchuidíonn leis an GSF a ríomh féachaint an mbaineann forbairt bheartaithe amach an scór íosta riachtanach. Nuair is infheidhme, cuirfear bileog oibre críochnaithe isteach leis an bPlean Bonneagair Ghlais agus an Plean Tírdhreacha mar thaca le forbairt bheartaithe.

Níor Baineadh Amach an scór íosta

I gcásanna nach gcomhlíonann an fhorbairt mholta an scór íosta a theastaíonn agus go n-aontaíonn an Chomhairle nach féidir an scór íosta a bhaint amach ar an láithreán; Rachaidh an Chomhairle i dteagmháil leis an iarratasóir chun cabhrú le réiteach malartach GI a chinneadh, lena chinntiú nach mbaineann an fhorbairt bheartaithe ón timpeallacht áitiúil agus go gcuireann sí go dearfach le soláthar áitiúil GI. Sa chás nach gceadaíonn srianta a bhaineann go sonrach le láithreán do ghnéithe leordhóthanacha tírdhreachaithe de réir na n-íoscheanglais (mar shampla, d'fhorbairt

inlíonta nó láithreáin athfhorbraíochta áirithe) ceadófar d'fhorbróir idirghabhálacha nó ranníocaíochtaí GI malartacha a sholáthar chun cúiteamh a dhéanamh ar an easnamh seo, féach thíos. . Is é an comhthéacs a bhaineann go sonrach leis an suíomh a shocróidh na bearta GI sin a roghnófar sa deireadh agus beidh siad faoi réir chomhaontú leis an gComhairle.

Láithreáin a bhfuil Íogaireacht ar leith ag baint leo

Ina theannta sin, sa chás go meastar go bhfuil suíomh ábhar an-íogair nó luachmhar ó thaobh GI de, beidh ar fhorbróirí dul i dteagmháil leis an gComhairle chun na hidirghabhálacha GI sin a chinneadh a bheidh riachtanach chun sláine comhshaoil an láithreáin a chinntiú. Bainfidh sé seo go príomha le láithreáin atá suite laistigh de nó in aice le conairí príomhúla agus tánaisteacha GI (féach Fígur 4.4). I gcásanna den sórt sin, beidh gá le breithniú sonrach lena chinntiú nach bhriseann an fhorbairt an líonra GI atá ann cheana féin agus go gcaomhnaítear nó go bhfeabhsaítear nascacht. D'fhéadfadh go mbeadh gá le hidirghabhálacha breise a bhaineann go sonrach leis an suíomh a chur i bhfeidhm chun a luach a léiriú.

Idirghabhálacha GI Malartacha

Mar a léiríodh thuas, i gcásanna ina mbíonn deacrachtaí ar leith ag iarratasóir / forbróir an scór íosta riachtanach a bhaint amach mar gheall ar shrianta a bhaineann go sonrach leis an suíomh, rachaidh an Chomhairle i dteagmháil leis an iarratasóir chun cabhrú le réiteach malartach GI a shocrú chun aon easnamh a dhéanamh. Cuimsítear seo a leanas liosta nach bhfuil uileghabhálach ionchuir BG a fhéadfaidh réalóirí a chur i bhfeidhm le haghaidh soláthair seirbhísí BG agus éiceachórais ar an suíomh.

- Úsáid tréithe nádúrtha ar nós, fálta, crainn, cúrsaí-uisce, locháin agus talamh féaraigh nó modhanna nádúrtha eile chun sócmhainní BG a neartú agus nascanna a sholáthar do líonra BG níos leithne;
- Cuimsiú de réitigh atá bunaithe ar nádúr ar nós scéimeanna SuDs, pábháil tréscaoilteach agus díonta gorma, ballaí glasa, swales, claiseanna crainn, gairdíní fearthainne, locháin chun bithéagsúlacht áitiúil a thacú agus tionchair dochracha féideartha an fhorbairt a mhaolú;
- Soláthar speicis chrainn dúchasach nua chom maith le speicis atá mar speicis pailneora cairdiúla laistigh forbairtí, chomhsheasmhacht leis an bPlean Pailneora Náisiúnta;
- Más féideartha, gan glanchaillteanas crainn láithreacha / fálta ar suíomh;
- Soláthar boscaí éin (mar éadain foirgnimh do ghealbhain neadaithenó bloic brasa), boscaí ialtóige, boscaí na mbeach neadaithe, pasáil na gráinneoige, agus ionchuir an fhiabheatha atá riachtanach i suíomhanna an tírdhreacha;
- Soláthar brící beacha i bhforbairt nua;
- Coinneáil tréithe oidhreachta ar nós seanbhallaí, droichid, agus araile atá luach gnáthóga acu;
- Soláthar na cuibhreann / úllgharraithe do áititheoirí chun torthaí agus glasraí a fhás;
- Úsáid ábhair athchúrsála / athchóirithe atá aimsithe go nádúrtha laistigh den fhorbairt;
- Bainistíocht BG / pleananna caomhnaithe a bheith cuimsithe mar chuid de

phleananna an tírdhreacha a churtha isteach don phróiseas pleanála. A chuimsítear fálta, pleananna bainisitíochta crainn agus féaraigh;
- Soláthar áineasa comhshaoil íogair agus nascacht idir ceantair BG. Is é an comhthéacs a bhaineann go sonrach leis an suíomh a shocróidh na bearta GI sin a roghnófar sa deireadh agus beidh siad faoi réir chomhaontú leis an gComhairle.

12.4.3 Conairí Riparacha:

Cuimsíonn conairí bruachánacha an Chontae aibhneacha, sruthanna agus sruthchúrsaí eile agus tá siad tábhachtach do cháilíocht uisce chomh maith le bonneagar glas agus naisc bhithéagsúlachta a sholáthar, féach rannáin 4.2.2 agus 11.3.1 le haghaidh beartais agus cuspóirí. Beidh ar fhorbairtí gconairí bruachánach nó a mbeadh tionchar acu orthu:

- measúnaithe moirfeolaíocht-uisce a dhéanamh nuair atá forbairt molta laistigh talún atá istigh i bpáirt nó go hiomlán sna chonairí bruachánacha atá aitheanta mar chuid den Phlean Forbartha;
- A léiriú conas atá sláine chonaire bruachánach á choinneáil agus á fheabhsú i dtaca le bainistíocht riosca tuile, bithéagsúlacht, soláthar seirbhíse éiceachórais, cáilíocht uisce agus moirfeolaíocht-uisce;
- Fásra bruachánach dúchasach a chothú agus a chosaint ag taobh cúrsaí-uisce agus a chinntiú go bhfuil 10m de mhaolán bruachánach fhásra ar a a laghad ó bhun bainc na habhann a choinneáil / a aththréimniú le taobh gachcúrsa-uisce laistigh aon shuíomh forbartha. Is íosriachtanasis é seo agus is ceart breathnú a dhéanamh ar seo maidir leis na buaicphointí thuas;
- tóchair láithreacha a nochtadh más cuí faoi réir moltaí abhainncheantar oiriúnacha, an cúrsa-uisce a aischóiriú go caighdeáin éiceolaíochta inghlachtha do bhitheolaíocht cibé féideartha, ag feabhsú cónasc gnáthóige agus ag neartú líonra BG an Chontae.

12.5 Dearadh Fiúntach agus Comhfhorbairt Áite Fholláin

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 5 agus beartais comhcheangailte agus cuspóirí.

12.5.1 Dearadh Uilíoch

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le **Caibidil 8 Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte**, le tagairt faoi leith do **Mhír 8.4.3 Rochtain Uilechoiteann.**

Is éard atá i gceist leis an Dearadh Uilíoch an coincheap lena gcruthaítear timpeallacht ar féidir le gach duine a úsáid, beag beann ar a n-aois, a méid, a míchumas nó a gcumas. Leis an rochtain uilíoch, cruthaítear comharsanachtaí atá inchónaithe agus inbhuanaithe inar féidir le gach duine beatha iomlán agus ghníomhach a bheith acu mar chuid den phobal. Ba chóir go gcuimseofar an dearadh agus leagan amach na scéimeanna forbartha, réimse Poiblí agus bonneagar phobail dearadh uilechoiteann nuair atá féideartha, maidir leis na foráil den Údarás Mhíchumais Náisiúnta 'Ag Tógáil do gach Éinne: Cur Chuige Deartha Uilechoiteann-Pleanáil agus Beartas' (2012).

Ba chóir go gcuimseofar i moltaí forbartha ar ard-scála Ráiteas Rochtana ag leagadh amach conas a bheidh druidim deartha uilechoiteann laistigh den fhorbairt. Ba chóir go gcuimseofar gach molta forbartha dearadh cleachtas is fear a chuimsíonn eilimintí a leagtar thíos, más cuí (ba chóir a thabhairt faoi deara go bhfuil roinnt de na ceantair sin rialaithe ag feidhmeanna údaráis áitiúil ar nós Rialuithe Tógála):

- Cothú ar shaolré dearaidh tithíochta;
- Oifigí bhaile bheith ioncorpraithe chun éascú obair ó bhaile;
- Soláthar páirceáil ainmnithe inrochtana agus pointí leagan síos le haghaidh daoine míchumasacha agus tuismitheoirí le páistí;
- Bealaí coisí a leibhéalta le leithead go leor;
- Usáid dromchlaí atá oiriúnach do chathaoireacha rothaí agus bugaí;
- Úsáid clogphábháil thadhlach;
- Ag úsáid codarsnacht dathanna, go háirithe sa réimse Poiblí;
- Soláthar treochomharthaíocht ag leibhéil oiriúnacha;
- Ag cinntiú rochtain leibhéil do fhoirgnimh ón sráid atá oiriúnach do chathaoireacha rothaí nó bugaí;
- Soláthar dóirsí uathoibríocha,

12.5.2 Comaoineacha Deartha agus Ráitis

'Cur Chuige an Phlean' Tuarascáil Chomhlíonta:
Beidh iarratais don fhorbairt nua in éineacht le ráiteas ó duine cáilithe oiriúnach ag mionsonrú conas a cuireadh **'Cur chuige an plean'** san áireamh agus i ndearadh na forbartha, a chuimsíonn na hábhair agus bailchríocha atá molta, agus ag léiriú conas na n-ocht bprionsabal idirghabhálacha do ghnóthachtáil comharsanaigh ráthúla agus inbhuainaithe a thabhairt faoi lena n-áiritear:

- Comhthéacs an cheantair (Carachtar / Bonneagar)- BG / Nádúrtha / Fisiceach)
- Comhfhorbairt-áite Fholláin
- Comharsanacht nasctha;
- Réimse Poiblí;
- Seachadadh Fhorbairt ar Ard_Cáilíocht agus Cuimsitheach
- Dlús Oiriúnach agus Arda Fhoirgnimh
- Meascán de Chineálacha Áitribh
- Meascán de chineálacha chónaithe

Na prionsabail a leagtar amach a bheith léirithe trí thuarascáil a chur isteach le mionsonrú soiléir ar an comaoin chúramach a tugadh do gach gné de chomhthéacs agus carachtar an tsuímh a chuimsíonn anailis agus comhtháthú a oiread is féidir ar oidhreacht nádúrtha, chultúrtha agus thógtha agus príomhbhonneagar eilimintí glasa ag cloí le beartais agus cuspóirí a leagtar amach i gCaibidlí 3 agus 4 den Phlean seo. Lena chois sin, ba chóir go léireodh an phleanáil go léir don fhorbairt conas a dhéantar an molta dearadh uirbeach dearfach ar fhreagairt don chomhthéacs áitúil agus conas a chuidíonn sé le comhfhorbairt-áite agus féiniúlacht an cheantair.

Ráitis Dheartha:
Ar aon dul le fórálacha Bheartais DCC7 Cuspóir 1, beidh Ráiteas Deartha le gach iarratais pleanála, casta meánmhéide go mórscála (aonaid chónaithe 30+, forbairt

trádála os cionn 1,000 sq.m, nó mar a éilíonn an tÚdarás Pleanála). Ba chóir go dtabharaidh an **Ráiteas Deartha** faoi saincheisteanna comhthéacsúla agus deartha uirbeacha agus an próiseas deartha a mhíniú go soiléir, an rogha deartha a úsáidtear agus an réasúnacht taobh thiar den straitéis deartha fhorbairt a glacadh. Ba chóir go gcuimseofaí sa Ráiteas Deartha:

- Anailís mionsonraithe ar mholta agus ráiteas bunaithe ar na 12 critéar dearth a leagtar amach I *'lámhleabhar Deartha Uirbeach'* (2009) agus machnaithe I Comhairle Chontae Dheisceart Bhaile Átha Cliath Ard an fhoirgnimh ahus Treoir Deartha mar seo a leanas:

- Dearadh mionsonraithe lena n-áirítear comhábhair agus bailchríocha seachtracha le haird a ar an bheartas, cuspóirí agus fórálacha Phlean Fhorbartha Chontae Dheisceart Bhaile Átha Cliath 2022- 2028. Ní mór go háirithe an treoir, agus na critéir deartha bunaithe ar fheidhmíocht atá leagtha amach i dTreoir Airde agus Dlús Foirgnimh Chontae Átha Cliath Theas a ionchorprú agus aird chuí á tabhairt ar Threoirlínte ábhartha an Aire lena n-áirítear an 'Lámhleabhar dearadh uirbeach' (2009); 'Forbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha' (2009); 'Forbairt Uirbeach agus Airde Foirgnimh – Treoirlínte d'Údaráis Phleanála' (2018); agus 'Caighdeáin Dearaidh d'Árasáin Nua – Treoirlínte d'Údaráis Phleanála' (2020) nó mar a fhéadfar a chur ina n-ionad.
- Ráiteas ar Iniúchadh Cáilíochta maidir le dearadh sráide mar atá imlínithe sa Lámhleabhar deartha do Bhóithre Uirbeacha agus Sráideanna.
- Déanfar aibhsiú soiléir ar aon imeacht de chuid na forbartha a bheartaítear ón treoir atá leagtha amach sa Treoir um Airde agus Dlús Foirgníochta do Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (Aguisín 10) sa Ráiteas Dearaidh.

Nó mór do gach iarratas pleanála a léiriú conas a léiríónn an togra freagairt dheartha

uirbeach dhearfach ar an gcomhthéacs áitiúil agus conas a chuidíonn sé le Comhfhorbairt Áite agus féiniúlacht an cheantair. Mar chuid de 'Cur Chuige an Phlean' ba chóir ráiteas a dhéanamh ag léiriú na n-ocht prionsabal do chomharsanacht fhorbartha ráthúil inbhuanaithe sa togra forbartha.

Ábhair, Dathanna agus Uigí

Chomh maith leis an méid atá thuas, beidh ráitis dheartha ag freagairt do na critéir seo a leanas:

- Nuair atá forgnimh aonair níos mó molta, ba chóir go mbeadh dearadh ailtireachta aus bailchríoch chomhaimseartha orthu (lena n-áirítear úsáid dathanna);
- Ba chóir go solathrófar sa togra saibhreas sonraí agus ábhair ar ard-cháilíocht;
- Ba chóir pailéad ábhair a chruthú atá simplí agus soiléir, báúil don fhabraic uirbeach ina thimpeall, atá nasctha le comhthéacs, foirgnimh agus ómós áite bunaithe, aa chruthaíonn ord idir na gnéithe éagsúla;
- Ag léiriú carachtar ábhartha na comharsanachta mórthimpeall atá báúil leis na foirgnimh ina thimpeall, ag déanamh nasc;
- Ba chóir ábharthacht a thógaint san áireamh i dtaca le coibhneas éadanais.

12.5.3 Dlús agus Airdí Foirgneamh

Ag cloí le fóralacha maidir le hAirde Foirgnimh Dheisceart Bhaile Átha Cliath agus Treoir Dlúis, beidh moltaí forbartha le haghaidh méadú ar airde foirgnimh agus dlúis in éineacht ag anailís comhthéacsúil an oiriúnacht nó a mhalairt dlúis eile agus leibhéil aird a bheith measúnaithe le tagairt don chomhshaol a glacadh den fhorbairt molta.

Tá moltaí riachtanach d'fhonn a léiriú chun sásamh don Údarás Pleanála go n- éilíonn tairbhí iomlán na forbartha an scála ard méadaithe atá molta.

Chun tairbhí iomlána na forbartha a léiriú a sheas le scála ard méadaithe atá molta, tá riachtanas ar anailís mionsonraithe den chomhthéacs láithreach agus léiriú go bhfuil an ard méadaithe molta oiriúnach comhthéacsúil.

Breathnófarar phróiseas anáilise I taobh le fórálacha a leagtar amach I 'Lámhleabhar Deartha Uirbeach – Treoir Chleastas is Fearr' (2009) atá mar phríomh ghné sa phróisis deartha agus pleanála do dlús níos airde agus moltaí arscála mór forbartha.

12.5.4 Réimse Poiblí: (Ag Leibhéal an tSuomh)

Is ceart do fhorbairtí a chuimsíonn moltaí réimse Poiblí soláthrófar mar a leanas:

- Spás poiblí oscailte inrochtana a chomeádann tréithe tírdhreacha nádúrtha nó bréagach ar nós: crainn, fálta, aibhneacha / srutháin ag úsáid radharcach íosta nótranglam fisiceach;
- Dearadh tírdhreacha a chruthaíonn spásanna oscailte fáilteacha nó súiomh fhearainn páirce, nó tírdreach a fheabhsaíonn suíomh uirbeach ag comhlánú charachtar an cheantair;
- Leagan amach a cheadaíonn úsáid ar mhodhanna inbhuainaitheacha iompair ar nós siúlóid, rothaíocht agus iompar poiblí, le cosáin mionsonraithe go soiléir agus

bealaí rothaíochta ag nascadh foirgnimh go léir agus ceantair phoiblí. Ní chóir go mbeadh ceantair páirceála mar phríomhthréith;
- → Ceantar spas oscailte cóngarach do nascanna iompar poiblí agus idirmharlartuithe nó nascálacha móra;
- → Chun nascaíocht níos fearr agus tréscaoilteacht ar fud an fhorbairt a chothú trí líonra a sholáthar de spásanna oscailte nasctha agus sráideanna, le hábhair, agus comharthaí atá soiléir do gach duine;
- → Ba chóir pointe trasnaithe bheith aitheanta go soiléir, lonnaithe go oiriúnach maidir le háiseanna agus mínlínte coisí a leanúint;
- → Cáilíocht de hábhair, go mórmhór ag ceantair móra do chomhfhorbairt áite inbhuainaithe.

12.5.5 Áiteanna Sláintiúla agus Réimneacht Phoiblí Sláintiúil: (Ag Léibhéal na Comharsanachta)

Tábla 3.18: Príomhphrionsabail do Chomhfhorbairt-áite Fholláin agus Réimse Poiblí ag Leibhéal na Comharsanachta

Féiniúlacht agus Mothú Áite	→ An fhéiniúlacht láithreach agus ómós áite sa Chomharsanacht agus Ceantar Áitiúil a aithin mar chuid tábhachtach de chomfhorbairt áite fholláin. Seo iad na heilimintí a chuidíonn rathúil an cheantair nach féidir bheith macasamhlaithe sintéiseach ag gníomhachtaí chomhfhorbairtí. → Ag úsáid pailéad aontaithe agus teorannta d'ábhair agus dathanna laistigh den sráid-dreach chun leanúnachas a chothú agus teorainneacha a mhíniú. → Imríonn plandú ról tábhachatach chun ómós áite a bhunú agus a fheabhsú. Ag tuiscint nuair a thagann plandaí áirithe I mbláth chun rithim shéasúrach a bhunú, go háirithe I gconairí.
Ag bogadh Timpeall	→ Ag cruthú líonra níos leithne de bhealaí sábháilte agus tarraingteach do siúlóid agus rothaíocht áineasa agus rochtain ar shopaí áitiúla, scoileanna agus ionad adhartha, nó rochtain ar nascaíochtaí iompar phoiblí. → Inléiteacht agus tréscaoilteacha bloic uirbeacha. → Measúnú ar chóirthe pháirceáil na sráide sa cheantar ag úsáid treochomharthaíochtaí chun rochtain ar cheantair páirceála a aithint.

Sábháilte, Tarraingteach agus Cuimsitheach	→ Ba chóir ceantair comharsanigh agus áitiúla bheith tarraingteach, le ómós áite soiléir agus réimse Poiblí ardcháilithe. Duilliúr ar ard- cháilíocht ar nós plandú crainn agus chraobhín, páirceanna beaga uirbeacha agus phóca, faichí agus móinéir uirbeacha, chun Cuma, brath agus atmasféar an spas a fheabhsú. → Ba chóir ceantair comharsanachta agus áitiúla bheith dearth agus foirgnithe le gach ball an phobail san áireamh. Sráideanna agus spásanna oscailte atá tarraingteach, a mhothú sabháilte atá éasca rochtain ar a mhealladh daoine ó aoiseanna agus cúlraí éagsúla bheith níos aclaí I spásanna lasmuigh. → Ba chóir machnamh faoi leith conas atá taithí na comharsanaigh agus ceantair Áitiúla agus a gcuid sráideanna agus spásanna oscailte san oíche agus conas a fhéadfaidh an dearadh an taithí a fheabhsú. Chomh maith le sábháilteacht a threisiú, is féidir le soilsiú tionchar a imirt ar shreabhadh gluaiseachta, mar is fearr le coisithe cosán solais a leanúint seachas dul i mbaol sna cosáin dhorcha. → Dearadh ailtireachta ar ard cháilíocht agus cáiliocht ábhair den fhabraic foirgnithe agus réimse Poiblí. → Soláthraíonn foirgnimh nó gnéithe eile a bhfuil a n-úsáid inrochtana go díreach ón tsráid phoiblí nó ón spás atá os a chomhair, mar éadain siopaí, doirse agus bealaí isteach, nó urláir uachtaracha cónaithe le fuinneoga os a gcionn, gníomhaíocht agus beogacht laistigh den réimse poiblí le daoine ag teacht agus ag imeacht ag amanna éagsúla den lá, ag soláthar faireachais nádúrtha agus beogachta. → Áiseanna éagsúla sa sráidreach ioncorpraithe, ar nós suíocháin lasmuigh, boscaí bruscair, racaí rothair, agus treorchomharthaíocht a spreagann daoine chun fanacht níos faide agus a sult a bhaint as an gceantar.
Gnéithe Geata agus Comharthaíocht	→ Ag bunú na teorannta seachracha den cheantar trú úsáid tréithe Bhearna Gheata a cuireann fios ar úsáideoirí gur tháinig siad isteach in áit speisialta. → Ag soláthar speisialtóireacht treochomharthaíochta chun fios a chur ar dhaoine cén seirbhísí agus díol spéise atá ar fáil sa cheantar.

12.5.6 Dearadh Éadan Siopa

Sna tograí forbartha do aigheanna siopaí nua nó leasaithe cuirfear na critéir dearaidh seo a leanas san áireamh:

→ Gaol a bheith aige le hailtireacht an fhoirgnimh a bhfuil sé mar chuid de agus meas ar scála agus toisí an sráid-dreacha;

- Chun grán láithreach na forbartha a choimeád taobh na sráide agus meas ar leithead an phlota oiriúnach;
- Ba chóir scála na fuinneoga agus minicí na hoscailtí chun gníomhaíocht a mhéadú agus suirbhéireacht don sráid atá in aice;
- Ag úsáid ábhair, dathanna agus uigeachta a fheabhsaíonn stíl ailtireachta an fhoirgnimh agus bheith comhtháithe le aontas radharcach iomlán den sráiddreach;
- Comharthaí ailtireachta a chomhtháthú ar ard-chaighdeán, críoch agus insealbhú;
- Chun druidim cothrom don dearadh le bearta sábháilteachta chun cinntiú an gá na réamhleaganacha gan cur isteach ar áis amhairc. Don chúis sin, beidh úsáid comhlaí rollórateorannta;
- Ag cinntiú go bhfuil téastair, siocháin lasmuigh agus taispeántais mar bhuntáiste do tarraingteach agus beocht an cheantair agus gan cur isteach ar gluaiseacht ar thaobh cosáin;

Ba chóir go mbeadh meas ag moltaí aigheanna siopaí ar threoir a leagadh amach i gComhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Threoir Aghaidh Siopa Deartha (2019), a sholathraíonn treoir maidir le an fhoirm iomlán aghaidheanna siopaí gnéithe aonaracha a chuimsíonn ábhair, comharthaí, soilsiú agus cóiriú sábháilteachta.

12.5.7 Comharthaíocht – Fógraíocht, Faisnéis Trádála agus Poiblí

Baineann an chomharthaíocht le gach comhartha a chuirtear suas ar an taobh amuigh d'fhoirgnimh, laistigh d'fhuinneoga, mar struchtúir aonair nó atá ceangailte le fóntais phoiblí. Tá an poitéinseal ag comharthaíocht bearradh amhairc a chruthú agus carachtar ceantair a athrú agus mar sin déanfar measúnú cúramach orthu. Is ceart do thograí forbartha a chuimsíonn comharthaíocht an méid a leanas a chur san áireamh:

- Go ginearálta, comharthaí ar fhoirgneamh chun fógrú a dhéanamh ar earraí nó seirbhísí atá gaolmhar leis an áitreabh gan níos mó ná dhá comhartha fógraíochta a bheith ar aon éadan;
- Ba chóir comharthaí bheith teoranta don threalamh an fhoirgnimh mura bhfuil sé lonnaithe díreach os cionn bealach isteach aon fhoirgneamh trádála tábhachtach nó miondíola;
- Ba chóir dearadh simplí a bheith ar chomharthaí agus iad a bheith comhtháite i bhfriotal ailtireachta an fhoirgnimh gan na tréithe ailtireachta a cheilt;
- Ba chóir comharthaí bheith i gcomhréir le scála an fhoirgnimh lena bhfuil said ceangailte agus móthálach don chomhshaol ina thimpeall;
- Comharthaí ceangailte do Struchtúir Cosanta agus i gCeantair Chaomhantais a bheith ag cloí le carachtar an fhoirgnimh agus cloí le prionsabail chaomhantais cleachtas is fearr (féach ar Mhír 12.3.8 Ceantair Ailtireachta Chaomhantais);
- Aon chomhartha nó struchtúr comhcheangailte gan bhacainn a chruthú do choisí nó gluaiseacht rothaíochta nó guais tráchta a chruthú;
- Machnamh cúramach a dhéanamh ar na hábhair a úsáidtear I dtógáil chomhartha agus na modhanna a úsáidtear chun é a shoilsiú.

Ní mór don chomharthaíocht uile i sráidbhailte sa Chontae meas a léiriú ar chomhthéacs na timpeallachta tógtha agus stairiúla sa sráidbhaile a fheabhsú. Na critéir a leagtar amach I dTábla 3.19 a fheidhmiú freisin:

Tábla 3.19: Comharthaí

Cineál Comharthaí	Srianta Ar Úsáid	Critéir Deartha
Comharthaí le soilsiú cúil	Oiriúnach go ginearálta.	Gan Litreoireacht níos mó ná 400mm ar airde.
Scathláin Bus	Oiriúnach go ginearálta	Ba chóir soilsiú na fothaine a bheith mar phríomhchuspóir an tsoilsithe.
Comharthaí Digiteacha	Níl oiriúnach go ginearálta seachas iad siúd atá in aontú le straitéis chomhartha an Chomhairle. A mheasfar I gcroílár na mbaillte agus / nó maighní miondíola móra agus ceantair oiriúnach eile ar fud an Chontae. Ní cheadaítear ar phríomhbhóithre mura bhfuil comharthaí i ngaol le straitéis chomhartha nó bainistíochta tráchta agus sábháilteacht.	Feabhas a chur ar fhearann poiblí, gan fuaim a sheachaint, agus ré chónaithe 30 soicint ar a laghad (le crossfade), gan iarmhairtí soilse iomraile a chruthaíodh dallrú inghlactha (rialaithe ag coinníolacha comhshaoil) le uaireannta teorannta fheidhmithe (go háirithe san oíche), gan ábhar dinimiciúil (m.s: físeán) agus gan bheith mar mhaol tráchta).
Éadáin agus Comharthaí Boscaí	Oiriúnach go ginearálta.	Gan é a shoilsiú inmheánach. Gan Litreoireacht níos mó ná 400mm ar airde.
Painéil Eolas Phoiblí	Oiriúnach go ginearálta.	Níor cheart bac a chur ar chosáin chosáin / timthrialla. Beidh fógraí atá ceadaithe ar phainéil eolas phoiblí srianta agus a chuimseofar gan níos mó 50% den achar iomlán.
Panéal Bhalla / Fógraí Boird Phóstaer	Oiriúnach go ginearálta.	Gan sárú 30% dromchla an bhalla nó scagadh ar a bhfuil sé suite.
Comharthaí fuinneoga	Oiriúnach go ginearálta.	Gan níos mó ná 25% den spás fuinneoige a thógáil.

Taispeántas Fograíochta Saor Sheasamh	Níl oiriúnach go ginearálta. D'fhéadfaí iad a chur ar bhealaí isteach go hIonaid Siopadóireachtaí / móráitreabh trádála agus stáisiúin seirbhísí.	7m ar airde ar a mhéid. Comharthaí saorsheasamh ar réamhchúirteanna staisiún pheitril gan síntí os cionn airde Uchtbhalla.
Comharthaí Starracha	Níl oiriúnach go ginearálta.	Gan a bheith lonnaithe níos lú ná 2.4m os cionn leibhéal na sráide (gan a bheith ar urláir uachtarach). Uasta ceann amháin do aonad. Gan é a shoilsiú inmheánach.
Comharthaí Neoin	Níl oiriúnach go ginearálta.	Gan é a thaispeáint I gcroílár sráidbhailte.
Comharthaí os cionn Uchtbhalla	Níl se ceadaithe.	
Comharthaí Priosmacha / Eitechartadh	Níl se ceadaithe.	
Struchtúir ar Chosáin Phoiblí agus Ceantar	Níl se ceadaithe.	
Ilfheistí Fógraíochta	Níl se ceadaithe.	Áirítear leis comharthaí pábhála nó cláir ceapaire, spotsoilse, bratacha, bunting, meirgí, comharthaí teachtaireachta gluaisteacha neoin, postú eitilte agus barráiste / balúin.

12.6Forbairt- Tithíochta Cónaithe

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 6: Tithíocht agus beartais agus cuspóirí comhcheangailte.

12.6.1 Meascán de Chineálacha Áitribh

Is ceart don meascán áitribh iomlán i scéimeanna chónaithe foráil a dhéanamh le haghaidh réimse cothrom de chineálacha áitribh agus méideanna le freastal ar éagsúlacht teaghlach. Ar shuíomhanna ionlíonta níos lú, ba chóir go mbeadh meascán áitreabh ag cur go héifeachtach le meascán áitreabh iomlán sa cheantar.

Deir SPPR 1 an chaipéis Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Treoirlínte do hArasáin Nua (2020) go gcuimseofar forbairt chónaithe suas go dtí 50% sheomra amháin nó aonaid chineál stiúideo (gan níos mó ná 20- -25% den fhorbairt iomlán molta mar stiúideonna) agus ní bheidh aon riachtanas íosta le haghaidh arasáin le trí nó ceithre sheomra leaba.

Cuireann na treoirlínte san áireamh freisin pleananna forbartha reachtúla a meascán do fhorbairtí arasáin agus tithíochtaí eile a shonrú, ach amháin tar éis Measúnú ar Riachtanas agus Éileamh Tithíochta (HNDA) fianaise-bhunaithe, atá aontaithe ar cheantar, contae, cathair nó bunús ceantair uirbeach agus cuimsithe i bplean(anna) forbartha oiriúnach.

Déanannn an Stratéis Tithíochta agus HNDA eatramhach in Aguisín 11 den Phlean Forbartha measúnú bunaithe ar fhianaise don Chontae suas go dtí 2028. Ag aithint an gá atá le níos mó tithíochta teaghlaigh in arasáin nua, an candam ar cheadanna pleanála ar marthain le haonaid aon seomra agus dhá sheomra leaba, agus tionchar féideartha dlús ard de monathithíocht ar cheantair, go háirithe i gceantar athghiniúna, shonraigh an Plean Forbartha tagarmharc d' aonaid trí sheomra, mar atá leagtha amach thíos.

Aonad Meascán
Soláthróidh tograí le haghaidh forbairt chónaithe 30% ar a laghad d'aonaid 3 sheomra leapa mura féidir a thaispeáint

- go bhfuil srianta suíomh leithleach ann a chuirfeadh isteach ar an fhoráil seo
- go gcomhlíonann an meascán tithíochta beartaithe an éileamh sonrach riachtanais i gceantar, ag féachaint don chineál tithíochta atá i réim laistigh de shiúlóid 10 nóiméad ón láithreán agus do na sonraí socheacnamaíocha, daonra agus tithíochta atá leagtha amach sa Straitéis Tithíochta agus HNDA Eatramhach.
- is scéim tithíochta sóisialta agus / nó inacmhainne í an scéim

Comhlíonfaidh forbairtí cónaithe Tógtha ar Cíos (BTR) an Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeáin Deartha do hÁrasáin Nua (2020).

Ba chóir go sholáthródh Meascán Aonaid:

- Mar chuid den Mheasúnú Cáilíochta Tithíochta atá mínithe faoi Alt 6 den Thithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeáin Deartha d'Arasáin Nua (2020), **miondealú mionsonraithe** den chandam de chineálacha aonaid molta a chuimsíonn an scoilt idir seomra 1, 2 sheomra agus 3 sheomra móide agus atá I gcomhréireacht leis an íosta 30% aonad 3 sheomra;
- Ráiteas ag léiriú conas atá an scéim dearth / agus in-oiriúnaithe do dhaoine níos sine / daoine atá míchumasach / nó tithe saoil, ar shuíomh nó plean urláir:
  - Atá deartha agus suite maidir le riachtanais shean-daoine agus / nó daoine le míchumas;
  - Atá deartha maidir leis an gcoincheap saolré solúbtha agus / nó tithe ó ghlúin go glúin;
- I gceantair chónaithe nua sainaitheanta, tá sé oiriúnach go gcuimseodh

scéimeanna meascán cineálacha tí agus más tithe amháin atá sa scéim, ní mór aonaid bheaga níos lú ná 3 sheomra a sholáthar tithe ó ghlúin go glúin,faoi réir dearadj uirbeach agus ag cinntiú úsáid éifeachtúil tailte uirbeacha.

Sa bhreis ar an riachtanas thuas, féadfaidh forbairtí Comhairle Cuid 8 nó forbairtí Cuid 10 nó forbairtí ag Comhlachtaí Tithíochta Formheasta do scéimeanna chónaithe meascán eile a mholadh maidir le feidhmeanna faoi leith chun seachadadh a dhéanamh de réir riachtanais Liosta Tithíochta na Comhairle agus an liosta Tithíochta.

12.6.2 Tobhach Láithreán Folamh – Tailte Cónaithe agus Athghiniúna

Is acmhainne fhinideach í an talamh agus ba chóir í a úsáid go héifeachtúil go háirithe i gceantair uirbeacha. Tá uimhir shuntasach de láithreáin fholmha faoi láthair i gceantair uirbeacha ar fud na tíre díomhaoin agus neamhfhorbartha. Tá Comhairle Chontae Bhaile Átha Cliath Theas tiomanta do shuíomhanna folmha agus neamhúsáidte sa Chontae a aithint agus a chur in ord tosaíochta do thithíocht agus cuspóirí athghiniúna.

Leagann an An tAcht Athghiniúna Uirbeacha agus Tithíochta 2015 amach dhá chatagóir leathan láithreáin folamh a mbeadh an tobhach infheidhme ina leith:

- Tailte criosaithe do chuspóirí chónaithe;
- Tailte le riachtanas athghiniúna.

Tá na tailte a leanas criosaithe le haghaidh cuspóirí cónaithe nó do cuspóirí chónaithe go príomhúil san áireamh sna cuspóirí a leagtar amach san Acht Athghiniúna Uirbeach agus Tithíochta, 2015 maidir le tobhach láithreáin folamh:

- Cuspóirí RES agus RES-N tailte criosaithe mar go bhfuil an inniúlacht iontu cóiríocht chónaithe a sholáthar.

Tá na tailte criosaithe seo a leanas áiritheear mar thailte le cuspóir forbartha agus athghiniúna ar cheantair mar a bhfuil gá le hathghiniúint:

- Cuspóir REGEN (athghiniúint), agus ceantair le riachtanas athghiniúna laistigh TC (croílár an bhaile), DC (ionad Dúiche), VC (Ionad Sráidbhaile) agus LC (IOnad Áitiúil).

Tá acmhainn iontach tithíochta agus spás fostaíocha sna tailte seo, a leagtar amach i gcuspóirí criosaithe. Chomh maith leis sin, tá an talamh áitiúil, bhaile, stáidbhaile agus ionad dúiche criosaithe áirithe mar gheall ar an ról tábhachtach atá acu do chomharsanachtaí agus pobail leitheadach inbhuanaithe. Tugtar faoi deara go dtiocfaidh an Cháin ar Thalamh Criosaithe Chónaithe faoin Acht Airgeadais 2021 i bhfeidhm le linn shaolré an Phlean Forbartha seo agus go dtiocfaidh sí in ionad an Tobhaigh ar Shuíomh Folamh.

12.6.3 An tAonad Deichiúir

Tacóidh an Chomhairle le meascán cineálacha tionachta a sholáthar ar fud an

Chontae chun cóiríocht oiriúnach a chruthú do chách agus díspreagfaidh sí leithscaradh míchuí agus ró-iomadú tionachta aonair laistigh d'aon cheantar áitiúil (siúlóid 10 nóiméad den fhorbairt bheartaithe) de réir fhorálacha na Straitéise Tithíochta agus an HNDA Eatramhach nó aon HNDA Réigiúnbhunaithe amach anseo amach anseo.

Chomh maith leis an riachtanas thuas, féadfaidh Comhairle Cuid 8 nó Cuid 10 de na forbairtí seo ag Comhlachtaí Tithíochta Formheasta do scéimeanna chónaithe meascán eile a mholadh maidir lena fheidhmeanna faoi leith chun riachtanais Roinn Tithíochta na Comhairle agus an Liosta Tithíochta a sheachadadh.

12.6.4 Tógáil-le-Ligean / Cóiríocht Chomhroinnte

Is ionann Tógáil-le-Ligean agus lóistín saintógtha, lóistín árasáin ar cíos go fad-téarmach a chuimsíonn conláistí tiomanta cónaithe agus áiseanna.

Ní mór do gach lóistín BTR atá beartúaontú le SPPR 7 agus SpPR 8 mar atá leagtha amach faoi na Treoirlínte Árasáin.

Tá lóistín comhroinnte comhdhéanta de chóiríocht shaincheaptha atá bainistihe mar a mbíonn seomraí aonair ligthe ar cíos laistigh d'fhorbairt iomlán lena n-áirítear rochtain ar áiseanna comhroinnte nó áiseanna agus conláistí poiblí.

Faoi réir SPPR 9 de na Treoirlínte Árasáin, beidh toimhde gcoinne bronnadh chead pleanála ar lóistín comhroinnte / forbairt il-chónaithe mura bhfuil an fhorbairt molta riachtanach chun freastal ar éileamh faoi leith faoi Mheasúnú Riachtanais Tithíochta agus Éilimh.

12.6.5 Tithe Altranais / Cóiríocht Maireachtála Cuidithe

Rud atá ina chuid lárnach d'fhís Shláintecare (clár an Rialtais chun seirbhísí sláinte agus cúraim shóisialta a athrú ó bhonn) is ea gluaiseacht chuig a oiread cúraim agus is féidir a sholáthar a chóngaraí do áiteanna cónaithe daoine agus is féidir, ionas nár cheart go mbeadh ar dhaoine dul chuig an ospidéal ach i gcás ina mbeidh fíor-riachtanas dosheachanta leis. *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte* Nuair a aithnítear go bhfuil gá le cineálacha éagsúla lóistín do dhaonra atá ag dul in aois, tógfar critéir éagsúla san áireamh maidir le teach altarnais nó lóistín maireachtála cuidithe:

- Bheadh friotaithe in aghaidh na háiseanna sin i gceantair iargúlta lasmuigh de cheantair uirbeacha mura bhfuil cóngaracht do nascanna iompar poiblí ar ard-chaighdeán agus soláthar nascanna coscáin maithe;
- Ba chóir go mbeadh áiseanna suite i gcomharsanachtaí seanbhunaithe / limistéir chónaithe a bhfreastalaíonn bonneagar pobail agus taitneamhachtaí orthu go maith. Ba chóir go mbeadh rochtain réasúnta ag áititheoirí sa todhchaí ar sheirbhísí áitiúla ar nós siopaí agus áiseanna pobail;
- Ba chóir breathnú ar thionchar féideartha ar chonláistí chónaithe áitreabh nasctha;
- Féadfar laghdú ar sholáthar spáss oscailte, faoi réir riachtanais na n-áititheoirí a mheas ó thaobh cainníochta agus cáilliochta, nuair atá cáilíocht an spáis ar ard-chaighdeán deartha chun riachtanais na n-áititheoirí a chomhlíonadh;

- Ba chóir foráil imleor a dhéanfar le haghaidh áiseanna páirceála;
- Ba chóir go mbeadh toise agus scála an togra molta oiriúnach don cheantar.

12.6.6 Sráidbhailte Scoir

Beidh sráidbhailte scoir m.s. forbairtí tithíochta atá déanta d'aonaid tithíochta neamspleácha, le háiseanna teoranta / nó cúraim nó gan iad atá ar shuíomh riachtanach chun lonnaíocht a dhéanamh ar shuíomhanna cónaithe criosaithe (nó i gcás nach bhfuil aon phlean cheantair áitiúil ann, laistigh den theorainn sainithe an tsuímh).

- Faoi réir an tÚdarás Pleanála a bheith sásta go mbeidh conláiste cónaithe ar leibhéal inghlactha ar fáil agus á chothabháil, is féidir laghdú ar na gnáthchaighdeáin le haghaidh carrpháirceála agus spás oscailte príobháideach a mheas i sráidbhailte scoir.
- Beifear ag súil go mbeadh na haonaid chónaithe sna sráidbhailte seo de mhéid measartha (gan a bheith níos mó ná 2 sheomra leaba nó achar 75m.c.), teach aon urláir, le cothabháil íseal agus rochtain ard le freastal ar riachtanais na spriocshealbhóirí.
- Ní mór do shuíomh iomlán an tsráidbhaile scoir, lena n-áirítear na haonaid tithíochta go léir, an bonneagar agus na háiseanna, a bheith in úinéireachta aonair leis an suíomh iomlán, le comhaontachtaí léasa do na sealbhóirí agus comhlacht bainistíochta ann chun na háiseanna comhroinnte a bhainstiú agus a bheith freagracha as.
- Más gá, ar son inmharthanacht an tionscadail, aonaid aonair a dhíol, déanfar é seo ar bhonn chomhaontú dlí ina sonraítear nach mbeidh na haonaid in úsáid ach le haghaidh cóiríochta daoine atá ar aois scoir.

12.6.7 Caighdeáin chónaithe

Mar a léiríodh i gCaibidil 6: *Tithíocht*: ba chóir go sholathródh dearadh agus leagan amach áitreabh aonair timpeallacht ar ard-cháilíocht do áitribh i scéimeanna foirgnithe nua. Ba chóir go dtabharfadh dearthóirí aird ar na caighdeáin a leagtar amach sa Chaibidil seo, agus sonraí maidir le toisí sheomra, buntomhas agus achar úrláir iomlán nuair atáthar ag dearadh caighdeáin chóiríochta chónaithe a leagtar amach i:

- *Tithíocht Cáilíochta do Threoirlínte um Phobail Inbhuanaithe,* DEHLG (2007),
- Na Treoirlínte d'Údaráis *Phleanála ar Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha* (2009*), an Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach – Treoir Dea-Chleachtais,* DEHLG (2009);
- *Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeáin Deartha do hÁrasáin Nua,* 2020.

D'fhonn cloí le caighdeáin tithíochta agus arasáin mar atá leagtha amach amach thíos, ba chóir go mbeadh Sceideal Lóistín agus **Measúnú Cáilíochta Thithíochta** le gach iarratais pleanála in éineacht le caipéis faoi réir Mír 6 den *Thithíocht Inbhuanaithe Uirbeach: Caighdeáin Deartha do hÁrasáin Nua*, 2020.

Tithíocht

Ní mór do gach teach cloí leis na caighdeáin íosta achar urláir atá sna *Treoirlínte um Thithíocht Ardchaighdeáin do Phobail Inbhuanaithe*, DEHLG (2007), nó mar a d'fhéadfaí a chur ina n-ionad, mar a léirítear sa tábla thíos, nó sáróidh siad iad agus ba chóir iad a dhearadh chun chun seomraí leordhóthanacha a sholáthar a chruthaíonn spásanna maireachtála ar ardchaighdeán agus inoiriúnaithe.

Ní mór go gceanglófar ar thograí forbartha do thithíocht cloí leis na híoschaighdeáin maidir le spás oscailte príobháideach atá leagtha amach sa tábla thíos, nó sáróidh siad iad. Go ginearálta, ba chóir go mbeadh Spás Oscailte Príobháideach do thithíocht suite taobh thiar de líne tosaigh tógála an tí agus é a dhearadh chun soláthar a dhéanamh do thaitneamhacht phríobháideach leordhóthanach.

Tábla 3.20: Caighdeáin Íosta do Thithíocht

Cineál Aonaid	Meid Tí	Príobhái deach Oscailte
Seomra amháin	50 m c	48 m c
Dhá sheomra leaba	80 m c	55 m c
Trí sheomra leaba	92 m c	60 m c
Ceithre sheomra leaba nó níos mó	110 m c	70 m c

Léireoidh iarratais tithíochta ina moltar sínte roghnacha ar na líníochtaí méid an tsínte agus a ngéilliúlacht do na caighdeáin thuas i scéimeanna cónaithe nua.

Árasáin

Is ionann árasán agus aonad chónaithe féinchuimsitheach i bhfoirgneamh il- aonad le rochtain grúpáilte nó rochtain pobail a d'fhéadfadh aonaid dhá urlár a bheith ina measc. Ar son na soiléire, is ceart achar urláir a thomhas go hinmheánach ó bhalla go balla.

Comhlíonfaidh gach árasán na Sainriachtanais Beartais Pleanála (SPRRanna), na caighdeáin atá leagtha amach in Aguisín 1, agus ábhar ginearálta an *Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeáin Dearaidh d'Árasáin Nua, Treoirlínte d'Údaráis Phleanála*, RCPRÁ (2020) (Treoirlínte Árasáin).

Tá ábhar na dTreoirlínte ionchorpraithe thíos agus na híosachar urláir atá leagtha amach i dTábla 3.21 ag teacht le SPPR 3 de na Treoirlínte Árasáin. Áirítear sna caighdeáin forbartha oiriúnacha, gan a bheith teoranta do: achair úrláir íosta agus leithead do chistíní, aird urlár don tsíleáil, seomraí leaba, spás poiblí oscailte, spás príobháideach agus pobail, spás spraoi, sábháilteacht agus slándáil, caighdeáin fuaimiúil agus príobháideachta, a chomhlíonadh freisin sa leagan amach thíos agus sna Treoirlínte Árasáin.

Tábla 3.21: Caighdeáin Íosta le haghaidh Árasáin

Cineál Aonaid	Arásán Spás	Príobháideach Oscailte	Spás Oscailte Pobail	Stóráil
Stiúideo	37 m c	4 m c	4 m c	3 m c
Seomra amháin	45 m c	5 m c	5 m c	3 m c
Dhá sheomra leaba (3 duine)	63 m c	6 m c	6 m c	5 m c
Dhá sheomra leaba (4 duine)	73 m c	7 m c	7 m c	6 m c
Trí sheomra leaba (5 duine)	90 m c	9 m c	9 m c	9 m c

Cosaintí ar Mhéid Árasáin

D'fhonn méid árasáin agus scéimeanna ar ard-cháilíocht a chothú chun cinntiú go mbeidh árasáin tógtha ar chaighdeán íosta, tá na cosaintí seo a leanas riachtanach sna Treorlínte:

1. I bhforbairtí chónaithe phríobháideacha, ní féidir le haonaid 2- sheomra leaba (3 duine) a bheith níos líonmhaire ná 10% de na haonaid iomlán atá molta,
2. Sáróidh formhór na n-árasán in aon scéim molta de 100 aonad nó níos mó caighdeán achair urlár íosta do aon comhcheangal de 1, 2 nó 3 aonad seomra, de 10% ar a laghad. Ní mór aon aon árasáin stiúideo a áireamh san iomlán ach níl siad somheasta mar aonaid a sháraíonn 10% ar a laghad den íosmhéid,
3. Sáróidh formhór na nárasán in aon scéim molta de 10- 99 aonad nó níos mó a an caighdeán achair urlár íosta do aon comhcheangal de 1, 2 nó 3 aonad sheomra, ag 10% ar a laghad. Sa scéimeanna seo, tá sé inghlactha an t-achar urláir íosta breise de 10% a dháileadh tríd an scéim, m.sh: chuig gach aonaid molta, chun solúbthacht níos gfearr a cheadú.

Spás Oscailte

- → Beidh candam spáis oscailte príobháideach ann do árasáin faoi réir Tábla 3.2.1.
- → Solathrófar an spás seo i bhfoirm paitíonna / léibhinn, agus balcóin agus gairdíní dín ag an leibhéil uachtarach agus a chóir a bheith lonnaithe chun treoshuíomh gréine a fheabhsú agus bheith dearth chun scáil agus féachaint síos a laghdú.
- → Ní chóir balcóiní bheith ag starradh ar chosán an phobail ar mhaitheas sábháilteachta agus ba chóir iad a leagadh siar.
- → Ba chóir balcóiní bheith ceangailte agus caidreamh feidhmiúil leis na príomhcheantair chónaithe san árasán.
- → I gcásanna áirithe, 'gairdíní an gheimhridh' scáileáin uaine a sholathrófar. Doimhneacht íosta de 1.5 méadar atá riachtanach do bhalcóiní, I bhfad úsáidte chun caighdeáin faoi Thábla 3.2.1 a chomhlíonadh.
- → Nuair atá spas áise ag bun-leibhéal molta, beidh cóireáil na teorann incorpraithe chun príobháideacht a chinntiú.
- → Nuair atá spas príobháideach agus pobail comhcheangailte lena chéile, ba chóir idirdhéalú soiléir idir eatarthu le choireáil teorann agus / nó 'stráca príobháideach' idir an dá.

Spás Poiblí / Leath-Phríobháideach

- Ba chóir go solathrófar spás oscailte poiblí i scéimeanna ina bhfuil árasáin.
- Ba chóir go mbeadh spásanna oscailte poiblí mar chuid lárnach den scéim, bheith agtha ó radharc iomlán an phobail agus ó rochtain phoiblí, agus a bheith srianta trí dhearadh agus / nó bacainní fhoirmiúla.
- Is ceart spás áise poiblí i bhforbairtí árasán agus / nó forbairtí tithíochta a sholathar mar ghairdín laistigh den chlós bloic imlíne nó de bhloc árasáin líneach lena thaobh.
- Ba chóir an spás oscailte pobail bheith sofheicthe ó, agus inrochtana, don oiread agus is féidir de na haonaid sa scéim molta.
- Ní bheidh spás oscailte doshroichte, folaithe, nó cúlthailte eils, ná stráicí caola líneacha de spás oscailte poiblí inghlactha.

Caighdeáin Stórála Inmheánach

- Ba chóir go mbeadh stóráil sa bhreis ar chófraí cistine agus troscán an tseomra leaba ann.
- Ní chomhairfear teophreas / coire mar spás stórála ginearálta.
- Ag soláthar stóráil faoi réir Tábla 3.21, ní sáróidh aon sheomra stórála aonar 3.5m.c. agus solathrófar stórála mar chuid den aonad árasáin.

Airde ó Úrlár go Síleáil

Faoi réir SPPR 5 de na Treoirlínte Árasáin, is ceart go mbeadh airde urlár árasáin ag leibhéal na talún go síleáil 2.7m ar a laghad agus méadófar í i gcúinsí ar leith, go háirithe má tá sé riachtanach chun úsáid tráchtála a éascú amach anseo. Féadfaidh údaráis áitiúla lánrogha a dhéanamh ar bhonn cás ar chás ar scéimeanna athchóirithe suíomh de aon mhéid nó scéimeanna inlíonta uirbeacha suas go 0.25 ha, faoi réir dearadh cáilíochta.

Ardaitheoir agus Sloic Staighre

Faoi réir SPPR 6 de na treoirlínte Árasáin, solathrófar uasmhéid de 12 árasán an t-urlár don sloc ar gach urlár i scéimeanna árasáin. Féadfar an uas-fhoráil seo a mhéadú le haghaidh scéimeanna tógála athchóirithe ar shuíomhanna de aon mhéid nó ar scéimeanna inlíonta uirbeacha ar shúiomhanna suas go 0.25ha, faoi réir dearadh cáilíochta iomlán atá ag cloí le rialuithe tógála.

Achair Scartha agus Leagan amach an Bhloic

Déanfaidh gach togra forbartha cónaithe, go háirithe forbairtí árasáin agus iad siúd atá níos airde ná trí hurlár, achair scartha inghlactha a sholáthar sa bhloc chun tionchar diúltach a sheachaint ar nós: an iomad radhairc thar na comharsana, nó tionchar scáthaa agus coinníollacha áiseanna chónaithe inbhuanaithe agus spásanna oscailte a sholáthar.

Tugann Cuid 10 den Lámhleabhar um Dhearadh Uirbeach (2009) aghaidh ar phríobháideachas agus taitneamhacht agus leagtar amach ann, seachas íoschaighdeán fuinneog-go-fuinneog a bhunú, gur cheart go mbeadh sé mar aidhm measúnú a dhéanamh ar an tionchar ar phríobháideachas gach leagan amach agus dearadh tí bunaithe ar:

- Suíomh an tsuímh agus leibhéil ionchasacha príobháideachais na gcónaitheoirí
- Méid na bhfuinneog – iad siúd a bhfuil amharc orthu agus breathnú amach orthu
- Athruithe ar an leibhéal idir fuinneoga os a gcomhair
- Cumas radharcanna a scagadh nó a cheilt go páirteach trí dhearadh

I ndáil leis sin agus mar thagarmharc le haghaidh forbartha, tá gá le fad íosta imréitigh de thart ar 22 mhéadar, go ginearálta, idir fuinneoga freasúra, lena n-áirítear i gcás árasán suas le trí stór ar airde. I mbloic níos airde, ba chóir achar scartha níos mó a éileamh maidir le leagan amach, méid agus dearadh.

Cuirfear achair laghdaithe san áireamh maidir le scéimeanna dlúis níos airde nó suíomhanna comhdhlútha inlíonta nuair a úsáidtear réitigh deartha nuálacha chun ard-chaighdeán príobháideachta a choinneáil.

I ngach cás nach gcomhlíontar na h-chair scartha, féadfaidh an t-iarratasóir anailís tréimhse infhaighte solas an lae a chur faoi bhráid don fhorbairt molta.

Príobháideacht agus Comaoineacha Slándála

- Is ceart do bhloic árasáin agus foirgnimh anuas ar an réimse Poiblí.
- Is ceart bealaí iontrála a thaispeáint go soiléir, a bheith soilsithe go maith agus suite os cionn áitribh atá comhcheangailte.
- Ba chóir aird faoi leith a thabhairt do shlándáil árasáin ar leibhéal na talún agus ar rochtain ar limistéir phoiblí inmhéanacha agus seachtracha.
- Is ceart stráice príobháideachta de 1 / 5 méadar ar doimhne ar a laghad, nó gairdín tosaigh a bheith ag áitribh le éananas díreach chun na sráide.
- Ba chóir go mbeadh sé sin faoi thionchar dearadh, scála agus treoshuíomh an fhoirgnimh agus ag nádúr na sráide nó an cheantair poiblí agus má tá a leithéid ann, a bheith faoi réir ag dearadh tírdhreacha oiriúnach agus ionramháil teorainn.

Déthreoíocht

In árasáin le déthreoíocht is ceart go mbeadh fuinneoige atá oscailte ar dhá bhalla nó níos mó a sholathraíonn radharc níos mó ná treo amháin. Ní mheastar úsáid fuinneoige, eanga, nó roctha ar airdí seachtracha aonaracha, a bheith inghlactha agus / nó dóthanach le bheith measta mar ghné détreoch agus measfar na haonaid sin mar aonaid ghné aonaracha. Is fearr na fuinneoga a bheith os comhair a chéile, nó in aice timpeall an chúinne. Faoi réir SPPR 4 de threoirlínte Árasáin:

- Beidh 33% ar a laghad de aonais déthreoch riachtanach i ‘gceantair lárnach agus uirbeacha inrochtana’, nuair is féidir dearadh ardcháilíochta a bhaint amach maidir leis na tréithe a bhaineann leis an suíomh agus le éadanas maith sráide a chinntiú,
- I ‘gceantar bruachbhailteach nó meánleibhéal’, is cuspóir é go mbeidh gné déthreoch ag 50% ar a laghad de na hárasáin go ginearálta i scéim aonarach,
- Le haghaidh scéimeanna tógála áthchórithe ar shuíomhanna aon toise nó scéimeanna inlíonta uirbeach ar shuíomhanna suas go 0.25ha, féadfaidh údaráis pleanála díscréid níos mó a dhéanamh chun foráil aon dédhreach a sholáthar ag bun-leibhéal níos lú ná 33% íosta atá léirithe ar bhunús cás ar chás, ach faoi réir ghnothú dearadh ar cháilíocht ard I ngnéithe eile,
- Nuair a sholáthraítear árasáin gné déach, ba chóir líon aonaid i dreo an deiscirt a

mhéadú, le haonaid atá I dtreo an an Iarthair nó an Oirthir atá inghlactha freisin,
- taitneamhacht shuntasach mar pháirc phoiblí, gairdín nó spás foirmiúil, nó dobharlach nó gné taitneamhachta éigin eile,
- Tá cúram faoi leith riachtanach nuair atá fuinneoga lonnaithe ar na hurláir ag an bun-leibhéal faoi scáil foirnimh chomhcheangailte.

Solas na gréine / Solas an Lae

Beidh forbairtí chónaithe faoi threoir chur chuige feidhmíochta cainníochtúla agus moltaí faoi ' Pleanáil Leagan Amach an Suíomh do Sholas an Lae agus Solas Gréine' (dara eagrán): Treoirlíne do Chleachtadh Maith (BRE 2011) agus BS 82062: 2008 – '*Soilsiú do fhoirgnimh* – Cuid 2: Cód Cleachtais do Shoilsiú le Solas an Lae'.

- Beidh **anailís solas lae** riachtanach le haghaidh gach forbairt mholta d'aonaid 30+ nó in aon chás eile ina bhféadfadh an leagan amach nó an dearadh cur isteach go míchothrom ar chonláiste cónaithe go.
- Is ceart tionchar aon fhorbartha ar sheomraí chónaithe a bhreithniú freisin.

Tá sé de dhualgas ar thiomsaithe iarratais chónaithe a léiriú go mbeidh an fhorbairt de réir an chaighdeáin a leagtar amach maidir le tionchar féideartha ar cháilíocht agus úsáideacht spásanna lena n-áirítear spásanna oscailte poiblí agus spásanna pobail. Féadfar é sin a bhaint amach trí airde oiriúnach agus treoshuíomh de bhloic chomhcheangailte chun leibhéal dóthanach desholas na gréine a cheadú sa spás conláiste poiblí i rith na bliana.

Croíláir Rochtana agus Limistéir Chomhchoiteanna

- Ba chóir scéimeanna árasáin iontrálacha comhroinnte a íoslaghdú, más féidir, i bhfabhr le rochtain ar a ndoras féin ag leibhéal na sráide.
- Nuair atá forsheomraí comhroinnte molta, is an líon aonad a roinneann iontráil amháin a choinneáil chomh híseal agus is féidir.
- Is ceart staighrí seachtracha starracha mar rochtain ar na hurláir uachtaracha a sheachaint mar go bhféadfadh siad ceannas a ghlacadh ar an sráid-dreach.

Áiseanna Triomú Éadaí

Is ceart áiseanna triomú éadaí le dea-aeráil imleor a sholathrófar i bhfhorbairtí árasáin i bhfoirm áiseanna poiblí de mhéid oiriúnach nó áiseanna aonaracha laistigh de gach aonad.

Tuairisc Shaolré an Fhoirgnimh agus Comhlachtaí Bainistíochta

Ní mór costais reatha fad-téarmacha agus comhlíonadh deiridh an Acht Forbartha Il-aonad, 2011, (Acht MUD) a chomhlíonadh. Leagann an tAcht MUD amach na ceangaltais reachtúla maidir leis an mbainistíocht a bhaineann le forbairtí árasáin.

Mar seo, beidh **tuairisc shaolré an fhoirgnimh le hiaratais pleanála le haghaidh forbairtí árasán.** Áirítear sn hábhair sin faoi réir Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: Caighdeáin Deartha do hÁrasáin Nua (2020):

- Measúnú ar chostais fhadtéarmacha reatha agus chothabhála mar a bheadh feidhm acu in aghaidh an aonaid chónaithe tráth an iarratais;

- Bainistíocht ar Réadmhaoin cheantar comhchoiteann na forbartha;
- Buiséad táille sheirbhíse;
- Caithfidh an tuairisc a léiriú cén bheart atá measta go sonrach ag an tionscnóir chun bainistiú éifeachtach a dhéanamh agus costais a laghdú chun tairbhe na n- áititheoirí.

Dá réir sin, agus cead pleanála á bhronnadh ar na forbairtí seo, nach bhfuil molta a bheith Tógtha i gCúram ag an gComhairle, féadfaidh údaráis pleanáil coinníolacha pleanála oiriúnacha a cheangal a éilíonn:

- Aontú leis an Acht MUD;
- Comhlachta Bainistíochta Úinéara a bhunú (OMC); agus:
- Ciste fiachmhúchta a bhunú agus a chothabháil go leanúnach atá oiriúnach do na háiseanna san fhorbairt a éilíonn cothabháil agus athnuachan leanúnach.

Dearadh Foirgneamh

- I ngach foirngneamh nua beidh teicneolaíochtaí inbhuanaithe atá in ann Rátáil Fuinnimh an Fhoirgnimh a bhaint amach de réir foráileacha S.1 Uimhir.666 de 2006 na gComhphobal Eorpach (Oibriú Fuinnimh na bhfoirgneamh) Rialaithe 2006. Beidh bearta spárála uisce, le n-áirítear buainteoireacht uisce fearthainne
- d'úsáidí sheirbhísí inmheánacha riachtanach i ngach foirgneamh nua.
- Éileofar go háirithe ar gach aonad cónaithe nua le córais bailithe uisce dhromchla aonaoir butaí uisce a sholáthar.
- Déanann na foirgnimh nua foráil do dhíonta nó ballaí glasa nó donna chun cuidiú le hionsú uisce ach freisin a bheith mar thionchar dearfach ar an gcomhshaol agus ar chonláiste amhairc.

Le haghaidh tuilleadh sonraí, féach Caibidil 4: Bonneagar Glas agus Caibidil 11: Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil

12.6.8 Comhdhlúthú Cónaithe

Suíomhanna Inlíonta

Ní mór do fhorbairt ar shuíomhanna inlíonta na critéir seo a leanas a chomhlíonadh:

- A bheith faoi threoir Forbairt Chónaithe Inbhuanaithe *Ceantair Uirbeacha – Treoirlínte do hÚdaráis* Pleanála DEHLG, 2009 agus an Lámhleabhar Deartha Uirbeach a ghabhann leis;
- Beidh Anailís suímh a phléann scála, lonnaíocht agus leagan amach na forbartha nua ag tógaint an comhthéacs áitiúil san áireamh le gach togra forbartha inlíonta. Ar shuíomhanna beaga timpeall 0.5 heictéar nó níos lú, beidh méid áirithe chomtháthaithe leis an bhfoirm tógála máguaird ag teastáil, trí dhlús, tréithe ar nós leaganacha dín, patrúin fuinneoige agus ábhair agus bailchríoch;
- Beidh níos mó solúbthachta ag láithreáin níos mó chun carachtar neamhspleách a shainiú;
- Cé go lorgófar na híoschaighdeáin atá leagtha síos i ndáil le scéimeanna athchóirithe aithnítear go bhféadfadh sé nach mbeadh toradh dearfach pleanála ag baint leis sin, go háirithe i ndáil le foirgnimh stairiúla, 'ag maireachtáil thar

thionscadail an tsiopa, agus daingean (níos lú ná 0.25 Hectares) i bhforbairtí líonadh. Chun solúbthacht a cheadú, measúnófar na caighdeáin ar bhonn cás ar chás, agus nuair a mheasfar iad bheith oiriúnach, laighdófar iad i bpáirt nó san iomlán, faoi réir cáilíochta deartha iomlána in aontú le treoirlínte: Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe:

- *Caighdeáin Deartha do hArasasáin Nua, Treoirlínte do hÚdaráis Pleanála, DECLG (2020) (Treoirlínte Árasáin)* Caighdeáin Deartha do hÁrasáin Nua, 2020;
- Is ceart tréithe suntasacha suímh, ar nós cóireálacha teorann, piléir, bearnaí gheataí agus fásra a choinneáil, gan dochar do sholáthar comhéadan gníomhach leis an sráid;
- Nuair atá an airde molta níos mó ná an limistéar máguaird , ba chóir trasdul a sholáthar (Féach ar Chaibidil 5, Mír 5.2.7, Mír x na Caibidle seo agus Aguisín X: Treoir Deartha Airde Foirgnimh;
- Faoi réir chosaint oiriúnach chun conláiste áitribh a chosaint, féadfar laghdú ar spás poiblí oscailte agus caighdeáin charrpháirceála a bhreithniú le haghaidh fhorbairt inlíonta, fo-dheighilt áitribh, nó atá an fhorbairt írithe ar ghrúpa faoi leith ar nós daoine scothaosta nó mic lénn. Scrúdódar foráil spás poiblí oscailte i gcomhthéacs cáilíochta agus chandaim spás oscailte príobháideach agus cóngaracht don pháirc phoiblí. Tá forbairt i bhfoirm chlóis do chónaí neamhspleách maidir le tithíocht do dhaoine scothaosta á spreagadh i limistéir oiriúnacha. Scrúdófar carrpháirceál i gcomhthéacs sholáthair chórais iompair agus cóngaracht do sheirbhísí agus áiseanna, ar nós siopaí;
- Measfar moltaí chun áitreabh nó áítribh a leagan ar mhaithe le forbairt inlíonta a éascú de réir caomhantas carachtair an cheantair agus cuirfear san áireamh cion tairbhe an struchtúirar don suíomh amhairc nó d'oidhreacht tógála an cheantair;
- Beidh gach togra cónaithe comhtháite faoi threoir cur chuige comhlíonta cainníochtúla agus moltaí faoi Leagan Amach an Suímh do Sholas an Lae agus Solas Gréine (dara eagrán): Treoirlíne do Chleachtadh Maith (BRE 2011) agus BS 82062: 2008 – *Soilsiú do fhoirgnimh – Cuid 2:* Cód Cleachtais do Shoilsiú le Solas an Lae';
- Ba chóir a chinntiú nach gcuirtear isteach ar chonláiste cónaithe mar gheall ar an fhorbairt molta;
- Beidh Seachadadh Spás Poiblí Oscailte agus Ranníoc in Ionad faoi réir na bhforálacha a leagadh amach faoi Alt 8.7.4 de Chaibidil 8: *Bonneagar Phobail agus Spás Oscailte*.

Suíomhanna Gairdín Cúinne / Taoibh

Is ceart go mbeadh forbairt sa chúinne agus / nó suíomhanna ghairdín taoibh nuálaíoch i ndearadh atá oiriúnach don chomhthéacs agus na critéir seo a leanas a chomhlíonadh:

- Síntí Chónaithe, is ceart go mbeadh an suíomh ar mhéid imleor chun glacadh le háitreabh nó áitribh eile agus go mbeadhcur ar gcúl oiriúnach á choinneáil do na foirgnimh chomhcheangailte le cinntiú nach dtarlódh aon thionchar neamhfhabhrach ar an gconláiste cónaithe in áitribh chomhcheangailte;
- Is ceart d'fhorbairt ar chúinne éadan déthreoch a sholáthar d'fhonn éadain fholmha a sheachaint agus suirbhéireacht fulangach an réimse poiblí a uasmhéadú;

- Ba chóir don áitreabh (áitribh) a bheith deartha agus suite go ginearálta chun freagairt do líne tosaigh an fhoirgnih agus do phróifíl dín na n-áitreabh comhcheangailte nuair is féidir. Is ceart do thograí le haghaidh foirgneamh atá teilgthe amach nó isteach ón líne tosaigh foirngnimh gnéithe traidisiúnta a chuimsiú sa dearadh chun mothú comhtháiteachta le foirgnimh thadhlacha a chothú;
- Is ceart do fhriotal ailtireachta na forbartha (a chuimsíonn ionramhála teorann) freagairt go ginearálta do charachtar na bhfoirgneamh chomhcheangailte agus mothú comhchuibheachta a chruthú. Moltaí comhaoiseach agus nuálaithe a fhreagaíonn don chomhthéacs a spreagadh, go háirithe ar shuíomhanna níos mó a thionlacan chónaithe éagsúla;
- Féadfar maolú sa chandam an spáis príobháidigh oscailte a mheast ar bhonn cás- ar- chás mar a cheadófar laghdú uasta 10%, nuair a chomhlíonann molta forbartha na caighdeáin eile agus nuair is féidir a léiriú conas is féidir foráil spás oscailte mar ard-chaighdeán, m.s: treoshuíomh buntáisteach, cruth agus feidhmiúlacht;
- Ní mheasfar aon fhoráil spás oscailte ar thaobh áitribh ach mar chuid den fhoráil spás oscailte príobháideach iomlán nuair a féidir é a úsáid mar spás ar ard-cháilíocht. Ní mheasfar stráicí caola spáis oscailte ar thaobh áitribh mar spás conláiste príobháideach.

Forbairt Talamh Cúil

Is ceart do dhearadh forbartha na suíomhanna ar thalamh cúil na critéir don fhorbairt inlíonta a chomhlíonadh, chomh maith leis na critéir seo a leanas:

- Faoi threoir phróiseas anailíse suíomh maidir le scála, lonnaíocht agus leagan amach na forbartha;
- Seachnaítear forbairt ina phíosaí a chuireann isteach go mór ar charachtar an cheantair agus ar phatrúin bunaithe na forbartha sa cheantar;
- Léiriú nach bhfuil aon róthéamháil mhíchuí ann, agus go ndéantar measúnú ar róscáthú ag féachaint do 'Pleanáil Leagan Amach an tSuímh le haghaidh Solas Lae agus Solas na Gréine' (2ú heagrán): Treoirlíne do Chleachtadh Maith (BRE 2011) agus BS 82062: 2008 – Soilsiú do fhoirgnimh – Cuid 2: Cód Cleachtais do Shoilsiú le Solas an Lae';
- Is ceart rochtain do choisithe agus d'fheithiclí a bheith soiléir agus, más cuí, nascacht meán-bhloic a chur chun cinn.

Fo-Roinnt Áitreabh agus Urláir Uachtair

- Is ceart go mbeadh áitribh fho-roinnte agus cóiríocht 'os cionn an tsiopa' faoi réir na dtreoirlínte oiriúnacha agus an chaighdeáin atá sa Phlean Forbartha maidir le hárasáin agus cin tairbhe dearfach a bheith acu ar charachtar bunaithe agus conláistí an cheantair.
- Is ceart bearta maolaithe a bheith i ndearadh tithíochta 'os cionn an tsiopa' le dul i ngleic le foinsí féideartha seachtracha torainn.
- Is ceart pointe iontrála ar leith, le seoladh inaitheanta a sholáthar freisin. Ba chóir don fho-aonaid carachtar agus conláiste bunaithe an cheantair a chosaint.
- De lánrogha an Údaráis Pleanála agus faoi réir chosaint oiriúnach conláiste áitribh a chosaint, féadfar spás inmheánach, spás oscailte agus caighdeáin carrpháirceála

laghdaithe a mhesúnú i gcúinsí eisceachtúla le haghaidh fo- aonaid chónaithe nó cóiríocht 'os cionn an tsiopa', faoi réir gnéithe conláiste cúiteacha a choinníonn conláistí cónaithe na forbhartha nó an cheantair.

Síntí

Ba chóir go mbeadh aird ag dearadh síntí ar phatrúin ceadaithe forbartha sa cheantar láithreach agus ar *Treoir Síntí Tí Comhairle Chontae Dheiscirt Bhaile Átha Cliath* (2010) agus aon chaighdeán a ghlacann a ionad.

Árasáin Teaghlaigh

Soláthróidh arasán teaghlaigh lóistín leath neamhspleách do bhall dhlúth teaghlaigh (atá spleách phríomhshealbhóirí áitribh atá ann cheana). Ní mheastar gur aonad chónaithe neamhspleách é árasán teaghlaigh agus mar sin ní mheasúnaítear spás oscailte agus caighdeáin carrpháirceála. Ní mór do mholtaí le haghaidh síntí árasán teaghlaigh na critéir seo a leanas a chomhlíonadh:

- Iarrfar ar an Iarratasóir a léiriú go bhfuil fíor-ghá leis an árasán teaghlaigh;
- Ba chóir achar iomlán árasáin teaghlaigh gan 50% de achar urláir an teach chónaithe atá ann a shárú;
- Coinneofar an príomh-iontráil go dtí an teach atá agus beidh rochtain dhíreach ar an árasán teaghlaigh ó phríomhdhoras an phríomháitribh trí dhoras rochtana inmheánach, agus cuirfear na critéir dheartha do shítí cónaithe i bhfeidhm;
- Beidh aon dóirse seachtracha a cheadaítear (mar rochtain ar spás príobháideach / oscailte roinnte nó éalú tine) teoranta do thaobh nó cúl an tí;
- Féadfar coinníollcha a leagan ar aon chead nach féidir an t-árasán teaghlaigh a dhíol, a aistriú nó a chur ar léas ar leithligh ón bpríomháitreabh, agus nuair nach mbíonn an t-árasán teaghlaigh ag teastáil níos mó ní aonad cónaihte aonair a dhéanamh den áitreabh arís.

12.6.9 Tithíocht Tuaithe

An Straitéis Tithíochta Tuaithe atá leagtha amach i gCuid 6.9 de Chaibidil 6: Leagann an Straitéis Lonnaíocht Tuaithe atá léirithe I Mír 6.11 de Chaibidil 6 Tithíocht amach an beartas agus na cuspóirí chun riachtanais tithíochta tuaithe a mheast mar thithíocht ar thailte atá ainmnithe le Cuspóir Criosaithe 'RU', 'HA-DM', 'HA-LV' agus 'HA-DV'.

Léiríonn an mhír seo na sonraí agus na cuspóirí a dtacaíonn na beartais seo leo. Déanfar iarratais ar fhorbairt chónaithe a mheas ar bhonn cás ar chás, agus caithfear a dheimhniú:

- Go bhfuil gá fíor ann chun cónaí cóngarach don fhostaíocht (an fhostaíocht seo a bhaineann le pobail tuaithe);NÓ
- Go bhfuil nasc dlúth ag an teaghlach leis an bpobal tuaithe.

Ba chóir nach mbeadh cead pleanála bronnta ar iarratasóirí le haghaidh áitribh tuaithe nua agus ní mór a léiriú go soiléir go gcomhlíonfar na coinníollacha thuas tríd an fhaisnéis a leanas a chur faoi bhráid:

- Fianaise ar cháipéis a léiríonn go bhfuil an t-iarratasóir ag aontú le beartas tithíochta tuaithe;
- Léarscáil ag léiriú maoin agus talamh uile an teaghlaigh;
- Réasúnacht cén fáth gur roghnaíodh suíomh faoi leith don fhorbairt;
- Réasún láidir maidir leis an ngá atá le háit chónaithe eile sa cheantar tuaithe;
- Conas a fheabhasaíonn an gnó atá ann nó molta an ceantar tuaithe maraon le fianaise infheistíochta;
- Réasún soiléir ag sonrú cén fáth nach bhfuil árasán teaghlaigh oiriúnach mar rogha malartach;
- Tuairisc oiriúnachta suímh maidir le cóireáil fuíolluisce (Féach tuilleadh sonraí thíos).

Nóta: Nóta: ní liosta uileghabhálach an liosta thuas, agus scrúdaítear gach iarratas ar bhonn cás-ar-chás.

Le haghaidh chuspóir measúnúnaithe ar chritéir riachtanais thithíocht tuaithe, tá an deighilt idir Crios Ard-Taitneamhachta Sléibhte Bhaile Átha Cliath 'HA-DM' agus Crios Ard-Taitneamhachta Ghleann na Dothra 'HA-DV' ag Droichead an Dúin, Bóthar na Bruíne agus an Crios 'HA-DM' ó dheas ón droichead agus an Crios 'HA- DV' lastuaidh den droichead.

Measfaidh an Chomhairle tithíocht tuaithe do dhaoine a léiríonn coinníollacha sláinte faoi leith – le taca cháipéisí cuí ó lia ceadaithe cláraithe agus eagraíochth mhíchumas – nuair atá riachtanas soiléir ag duine a bheith ina chónaí cóngarach do thacaíocht teaghlaigh nó i dtimpeallacht faoi leith.

Dearadh Tithíochta Tuaithe

- Is ceart anailís suímh chuimsitheach agus measúnú charachtar a chur faoi bhráid leis na hiarratais go léir ar thithe agus síntí i gcriosanna tuaithe agus ard-taitneamhachta (féach ar Mír 12.2.1 Charachtar Cheantair, Tírdhreacha Íogaire, agus Mír 12.2.2 Cosaint Éiceolaíocha. Is ceart don anailís agus don measúnú réasún a sholáthar le haghaidh dearadh agus suíomh na forbartha molta a chuimsíonn foirm, tógáil, bailchríoch, airde agus mórdhlúthú bunaithe ar an gcomhthéacs áitiúil agus nádúrtha. Ba chóir go mbeadh an fhorbairt seo íseal. An crith agus foirm an fhorbairt chónaithe i gceantair tuaithe agus ard- áiseanna, a chuimsítear struchtúir dín, a bheith comhdhlúth agus simplí le bailchríoch fhoirgnimh seachtrach a léiríonn an charachtar áitiúil an cheantair lena n-áirítear foirgnimh dúchasach agus ábhair tógála traidisiúnta. Ba chóir síntí codlata a íoslaghdú agus gan príomghnéithe an dín a cheilt.
- Is ceart éadanas bóthair de 60 méadar ar a laghad a sholáthar do shuíomhanna áitribh nua i gceantair tuaithe agusis ceart iomadú tithíochta cois stráicí bhóthair ar bhealach a chruthaíonn forbairt ribíneach a sheachaint.
- Ní ceart áitribh agus síntí a lonnú ar líne mullaigh nó in áit ardaithe sa tírdhreach. Is ceart fána nádúrtha agus clúdach talún ar shuíomhanna a choinneáil, le scéim plandú crainn agus fálta a úsaideann agus a mhéadaíonn plandú dúchasach. Is ceart teorainn páirce agus thaobh na mbóithre, ina gcuimsítear seanbhallaí teorann cloiche agus fálta, a choinneáil nó a aththréimniú oiread is féidir ag léiriú conas a mheastar ar bhonneagar glas (féach ar Chaibidil 4: *Bonneagar Glas),* I

ceart bearta Draenála Uirbeacha Inbhuanaithe a chuimsiú chomh maith.

→ Is ceart do chabhsáin agus limistéir pháirceála achar imleor páirceála carr agus casadh a sholáthar ar an suíomh agus caitear an fána nádúrtha agus líntí an tsuímh a leanúint le hábhair tréscaoilteacha oiriúnacha. Is ceart achar pábháilte crua mórthimpeall an tí a sheachaint. Is ceart bealaí gheataí nua-aimseartha, piaraí, ballaí teorann a sheachaint ach amháin le ballaí teorann traidisiúnta a choinneáil agus a athchóiriú. I gceantair ard-taitneamhachta amhairc, féadfaidh iarratasóirí cabhsáin a choiméad le dromchlaí garbha chun cuma nádúrtha a thabhairt.

Cóireáil Fuíolluisce

Beidh ionaid choireála eisilteacha teaghlaigh agus ceantair síothlaithe ag freastal ar thithe tuaithe nó síntí réir le cheangaltais Chód Cleachtais EPA do Chórais Chóireáil Fuíolluisce Teaghlaigh (Coibhéis Dhaonrá <10), 2021, seachas nuair a cheadaítear i gcead pleanála roimh 7ú Meitheamh 2021 agus sa chás go bhfuil feidhm le Cód Cleachtais EPA Chóireáil Fuíolluisce Teaghlaigh Ag Freastal ar Thithe Aonaracha (2009). Ba chóir na sonraí seo a chur san áireamh le hiarratais do thithe nó síntí athsholáthair nuair atá méadú san éileamh ar inniúlacht chóireála aon chóras Chóireáil Fuíolluisce atá ann cheana.

12.6.10 Spás Oscailte Poiblí

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le **Caibidil 8, Mír 8.7 Pairceanna agus spás Oscailte Poiblí.**

Solathrófar spás oscailte poiblí ag na rátaí atá mionsonraithe i dTábla 12.22 thíos. Is é an ráta áitíochta a úsáidtear le cuspóirí spás oscailte a ríomh ná 3.5 duine i gcás aonad cónaithe le trí nó ceithre sheomra leaba agus 1.5 duine i gcás aonad cónaithe le dhá nó níos lú sheomra.

Tábla 12.22: Caighdeáin Spás Phoiblí Oscailte Íosta

Úsáid Talún	Caighdeáin Spás Oscailte Poiblí (Íosta)
Caighdeán Iomlán	2.4 Ha do 1,000 Daonra
Forbairt Chónaithe Nua ar Chriosaithe Talún RES-N	Íosmhéid 15% d'achar an tsuímh.
Forbraíocht Nua Chónaithe ar Thailte i gCriosanna eile lena n- áirítear úsáid mheasctha	Íosmhéid 10% d'achar an tsuímh.
Tailte Institiúideacha / Suíomhanna 'Amhantair'	Íosmhéid 20% d'achar an tsuímh.

Ranníocaíocht in ionad Spás Oscailte Poiblí

Cúiteamh in ionad Spás Oscailte Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le **Caibidil 8, Mír 8.7.4, Seachadadh Spás Oscailte Poiblí agus Deonacháin in Ionad.**

Tá sé de rogha ag an gComhairle glacadh le ranníoc airgeadais in ionad aon riachtanais atá fágtha maidir le spás oscailte chun caighdeán foriomlán an 2.4ha in aghaidh 1,000 duine a chomhlíonadh, agus an ranníoc sin á choinneáil chun páirceanna beaga, páirceanna áitiúla agus páirceanna comharsanachta a fháil nó a uasghrádú agus chun na críche sin amháin, faoi réir an spás oscailte nó na háiseanna a bheith ag comhlíonadh na gcaighdeán maidir le spás oscailte 'inrochtaineacht ó áiteanna cónaithe' i dtaca le gach cineál spáis oscailte phoiblí a shonraítear i dTábla 8.2, Caibidil 8.

I gcúinsí eisceachtúla i gcás nach inbhainte amach páirceanna beaga, páirceanna áitiúla ná páirceanna comharsanachta a sholáthar nó a uasghrádú, tá sé de rogha ag an gComhairle, glacadh le ranníoc airgeadais in ionad a bhfuil fágtha den riachtanas spáis oscailte, go gceadófar soláthar nó uasghrádú Páirceanna Réigiúnacha, faoi réir an Pháirc Réigiúnach a bheith ag comhlíonadh an chaighdeáin maidir le spás oscailte 'inrochtaineacht ó áiteanna cónaithe' a shonraítear i dTábla 8.2.

I gcás ina nglacfaidh an Chomhairle le ranníocaí airgeadais in ionad spás oscailte, ríomhfar an ranníoc iomlán ar bhonn na gcostas a leagtar amach sa Scéim Ranníocaí Forbraíochta is infheidhme, le cois chostais forbraíochta an spáis oscailte.

Cáilíocht Soláthar Spáis Oscailte Poiblí

Cuimseoidh soláthar agus dearadh spás oscailte na moltaí seo a leanas:

Rochtain

- Ba cheart rochtain a bheith ag naeantair comharsanachta go léir ar réimse foirmiúil agus neamhfhoirmiúil spásanna oscailte poiblí le haghaidh conláiste , áineasa, spóirt agus súgradh;
- Ba chóir spásanna oscailte a dhearadh agus a shuíomh le bheith inrochtana go poiblí ag modhanna inbhuanaithe ar nós siúl, rothaíocht agus iompar poiblí ag brath ar an gcineál spás oscailte, agus a bheith inúsáidta ag áititheoirí uile an Chontae;
- Ba cheart pointí rochtana leordhóthanacha a sholáthar chuig spásanna oscailte go n-íoslaghdófar achair chuig na limistéir ar a bhfreastalaíonn siad;
- A oiread is féidir, ba chóir spásanna oscailte a bheith nasctha lena chéile chun a luach áise a mhéadú, taisteal gníomhach idir eatarthu a spreagadh agus líonra bhonneagair glas a éascú;
- Is ceart ballaí leanúnacha agus bacainní eile idir spásanna oscailte a sheachaint.

Áiseanna Áineasa

- Ba chóir spás oscailte bheith dearth chun éagsúlacht áineasa gníomhach agus fulangach atá inrochtana do chách in ainneoin aois nó cumas a thairiscint;
- Is ceart ceantair spraoi do leanaí a sholáthar mar chuid lárnach de dhearadh fhorbairtí chónaithe nua agus úsáid mheasctha agus déileáil leo mar chuid den phlean tírdhreacha. Feach an mhír thíos ar Cheantair Spraoi Pháistí.

Bonneagar Glas, Bithéagsúlacht, agus Bainistíocht Uisce Inbhuanaithe

- Ba chóir páirceanna agus spásanna oscailte a bheith suite le nascadh le chéile chun conairí glasa a chruthú agus a fheidhm bhonneagar glas a mhéadú;

- Crainn, fálta agus cúrsaí uisce atá ann chean a choinneáil chun suíomh nádúrtha na bpáirceanna agus spásanna oscailte a mhéadú;
- Ba chóir don phlandú a bheith báúil do speicis dhúchasacha agus do phailneoirí;
- Ba cheart bainistíocht inbhuanaithe an uisce i bhfoirm ghnéithe cosúil le bogaigh lánpháirtithe thógtha, locháin, claiseanna reatha agus abhantracha a chuimsiú laistigh de spásanna oscailte poiblí agus ba cheart dóibh cur le luach na spásanna ó thaobh na taitneamhachta agus na bithéagsúlachta de (ar bhealach a oirfidh don leibhéal laistigh den ordlathas spáis oscailte phoiblí).

Rochtain

- Is ceat bearta atá aois-bháúil agus báúil don mhíchumas a bheith cuimsithe sa dearadh iomlán agus leagan amach spásanna oscailte poiblí, ar nós soláthar fhaisnéis oiriúnach, dromhchlaí oiriúnacha ar chosáin agus suíocháin ag idirlinnte nó cineálacha eile stopanna scíthe;
- Áiseanna, trealamh agus ábhair eolais a bheith inrochtain do gach éinne in ainneoin aois nó míchumas.

Sábháilteacht

- Ba cheart d'úsáideoirí mothú go bhfuil spás oscailte poiblí sábháilte dóibh agus ba cheart maoirseacht leordhóthanach a bheith ann trí fhaireachán éighníomhach (m.sh. fuinneoga lena mbreathnaítear ar an spás; cosáin, rotharbhealaí agus sráideanna a ritheann trí nó taobh leis an spás, srl.);
- Ba chóir páirceanna níos lú agus spásanna oscailte a bheith infheicthe ó agus inrochtan d'uimhir uasta aonaid chónaithe;
- Is ceart do chóireáil teorann, soilsiú poiblí agus pleanáil a bheith deartha go cúramach chun mothú slándála a chruthú agus deiseanna iompair frithshóisialta a sheachaint;
- Ba cheart pointí rochtana ar pháirceanna a uasmhéadú chun an úsáid a mhéadú agus an tsábháilteacht a fheabhsú dá bharr;
- Ba cheart nach n-áireofaí spás oscailte sceirdiúil agus neamh-inrochtana atá déanta de stráicí caola, tailte cúil, stráicí teagmhasacha nó 'fágtha' tar éis na tógála i ndearadh aon scéim ar bith;
- Ní ghlacfar le limistéir spáis oscailte theagmhasacha mar chuid de spás oscailte feidhmiúil chun críche ríomhanna.

Limistéir Spraoi Leanaí

Éileoidh an Chomhlairle limistéir spraoi leanaí a sholáthair mar chuid lárnach de dearadh fhorbairtí chónaithe nua agus úsáide measctha, le háireamh mar chuid de phlean an tírdhreacha. Eisiatar lóistín mac léinn, tithíocht do sheandaoine agus aonaid aon seomhra amháin ó na ceangaltais maidir le spraoi na leanaí. Is iad seo a leanas na riachtanais íosta le haghaidh áiseanna spraoi a sholáthar:

- Beidh spás oscailte poiblí agus leath-phoiblí (gan aird ar an gcineál forbartha a bhfuil sé ag freastal air) riachtanach chun spásanna poiblí a chuimsiú;
- Soláthróidh forbairtí chónaithe de 30 aonad nó níos mó a sholathrófar do spraoi na bpáistí i spásanna oscailte ileath-phríobháideacha nó poiblí, de lánrogha an Údarás Pleanála, trí sholáthar Ceantair Spraoi do Leanaí Óga (YCAP), nó Ceantar Spraoi Áitiúil Gléasta (LEAP) nó ceantar spraoi nádúrtha nuair atá inrochtana,

beidh siad faoi cheeannas Údarás Áitiúil. Nuair a bhíonn rochtain ag an bpobal orthu glacfaidh an t-údarás áitiúil i gceannas orthu. Nuair atá forbairtí pobail ardcheannasach 3 sheomra nó níos mó, iarrfar foráil do 10 aonad nó níos mó;
- Spásanna spraoi nua a bheith bunaithe go ginearálta ar phrionsabail spraoi nádúrtha;
- Ceantair Spraoi foirmiúil fearastaithe a bheith oiriúnach I gcomhthéacs uirbeacha nó i gcás áiseanna spraoi níos mó;
- Ba chóir suíomhanna spraoi bheith suite go cúramach laistigh ceantair chónaithe agus comhthógtha go ginearálta ionas go mbeadh siad inrochtana go héasca le chéile agus faoi scáil chónaithe, gan chur isteach ar áitribh in aice;
- Ba chóir ceantair spraoi bheith dearth chun cuma amhairc an cheantair a fheabhsú;
- Ábhair nádúrtha théagartha atá so-ghabhálach níos lú do chreachadóireacht a úsád nuair is féidir;
- Ba chóir spásanna spraoi bheith ag freastal ar réimse leathan d'aois-ghrúpaí agus ábaltachtaí agus a bheith inrochtain do chách;
- Foráil oiriúnach do dhéagóirí a mheas i gcomhthéacs Chlár na Comhairle Teenspace (2021), nó aon cháipéis a ghlacann a ionad.

Lóistín Sealadach

Measfar Ionaid Champála Saoire a chuimsíonn lóistín saoire sealadach (seallaithe agus nó áiteanna pubaill agus carbháin) agus áiseanna coimhdeacha ag ceantair oiriúnacha faoi réir chosaintí oiriúnacha maidir le haird ar chosaint chomhshaoil agus sabháilteacht tráchta.
Ní dhéanfar tograí maidir le múráil aon bhád nó báid ar feadh na bliana ag suíomhanna oiriúnacha a mheas ach ach faoi réir chostaintí oiriúnacha maidir le cosaint chomhshaoil agus sábháilteacht tráchta agus aon cheangaltas de chuid Bhealaí Uisce Éireann nó aon údarás reachtúil eile.

12.7 An Ghluaiseacht Inbhuanaithe

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le beartais agus cuspóirí atá cuimsithe i gCaibidil 7 Gluaiseacht Inbhuanaithe. Gluaiseacht Inbhuanaithe

12.7.1 Páirceáil Rothair / Caighdeáin Stórála

I dTábla 12.23 leagtar amach rátaí Páirceáil Rothaíochta Íosta / Stórála do na forbairtí nua go léir sa Chontae. Tá rátaí páirceáil rothaíochta roinnte i dhá príomh- chatagóir:

- **Fad-Téarmach**: Ba chóir iad a a bheith deartha le húsáid ag áititheoirí agus fostaithe. Ba chóir na spásanna seo a bheith suite i gceantar sábháilte nach bhfuil inrochtana ag an phobal ginearálta.
- **Gearr-Théarma**: Ba chóir iad a dhearadh le haghaidh éascaíocht úsáide an phobail i gcoiteann. Ba chóir na spásanna seo a bheith suite i gceantair atá infheicthe go soiléir le rochtain éasca.

Tábla 12.23: Páirceáil Rothaíochta Íosta / Rátaí Stórála

Catagóir	Talamhúsáid	Fad-Téarmach	Gearr-Théarma:
Cóiríocht	Óstán[1]	1 do 5 fhoireann	1 do 10 sheomra leaba
	Teach Altranais	1 do 5 fhoireann	1 go 10 chónaithe
	Árasáin Chónaithe	1 do sheomra leaba	1 do 2 árasán
	Lóistín mac Léinn	1 do sheomra leaba	1 do 5 sheomra leaba
Cathartha, Pobal agus Reiligiúnach	Banc Ionaid Phobail Leabharlann; Leabharlann Institiúid	1 do 5 fhoireann	1 do 100 m c Achar Urláir Mór (AUM)
	Ionad Adhartha	-	1 do 10 suíocháin
Oideachas	Coláiste Ard-Oideachais	1 do 5 fhoireann 1 do 2 dalta	-
	Naionra	1 do 5 fhoireann	1 do 10 páiste
	Bunscoileanna	1 do 5 fhoireann 1 do 5 dalta	-
	Iar-Bhunscoileanna	1 do 5 fhoireann 1 do 5 dalta	-
Leigheas	Clinicí agus Grúpchleachtaí	1 do 5 fhoireann	0.5 do sheomra comhairle
	Ospideál	1 do 5 fhoireann	1 do 10 leaba
Miondíol agus Seirbhís Miondíola	Café Bialann	1 do 5 fhoireann	1 do 10 suíocháin
	Teach tábhairne Cumann[2]	1 do 5 fhoireann	1 do 150 m.c AUM
	Áisiúlacht Miondíola	1 do 5 fhoireann	1 do 50 m.c AUM
	Comparáid Miondíola	1 do 5 fhoireann	1 do 50 m.c AUM
	Ollstóráil Miondíola	1 do 5 fhoireann	1 do 100 m c AUM
	Stáisiún Seirbhíse Feithicle	1 do 5 fhoireann	-

Fiontraíocht agus Fostaíocht	Oifigí[3] Déantúsaíocht	1 do 200 m c AUM	1 do 200 m c AUM
	Ollstóráil	1 do 200 m c	-
Áiseanna Spóirt	Clubtheach Giomnáisiam[4]	1 do 5 fhoireann	1 do 50 m c AUM
	Cúirteanna Páirceanna	1 do 5 fhoireann	4 in aghaidh na páirce nó cúirte
	Cúrsaí Gailf nó Maide	1 do 5 fhoireann	-
Ionad	Hallaí éisteachta Pictiúrlann Ionad Comhdhála Staidiam Amharclann	1 do 5 fhoireann	1 do 10 suíocháin

1 - Áirítear Motel, Motor Inn, Teach Aíochta, Leaba agus Bricfeasta. Ní fholaíonn sé aon Bharra nó Seomraí Feidhme ann.
2 - San áireamh tá Hallaí Damhsa, Dioscaí, Seomra Ócáidí, Lounge, Clubanna Damhsa Príobháideacha agus Club Oíche. Áirítear úsáidí den sórt sin nuair is cuid d'óstán é.
3 - Áirítear Tionscal Oifigbhunaithe, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Páirc Ghnó.
4 - Áirítear Ionaid Áineasa.

Dearadh / Soláthar Páirceála Rothar

Dearfar gach spás páirceála rothar de réir cheanglais an Lámhleabhar Rothaíochta Náisiúnta, NTA (2011) nó aon doiciméid a thagann ina ionad.

Comhlíonfaidh páirceáil / stóráil rothar a bhaineann le hárasáin chónaithe riachtanais na Tithíochta Uirbeach Inbhuanaithe *Caighdeáin Dearaidh d'Árasáin Nua, Treoirlínte d'Údaráis Phleanála* (2018) (na 'Treoirlínte Árasáin'), arna leasú nó arna nuashonrú i ndáil le dearadh agus soláthar áiseanna, lena n-áirítear na nithe seo a leanas.

- **Suíomh**: Ba cheart go mbeadh saoráidí stórála rothar inrochtana go díreach ón mbóthar poiblí nó ó limistéar príobháideach roinnte a thugann rochtain dhíreach ar an mbóthar poiblí;
- **Cainníocht**: Cuirfear íoschaighdeán ginearálta de spás stórála 1 rothar i bhfeidhm in aghaidh an tseomra leapa Maidir le haonaid stiúideo, cuirfear spás stórála 1 rothar ar a laghad ar fáil. Cuirfear páirceáil rothair do chuairteoirí ar fáil freisin ag caighdeán 1 spás in aghaidh an 2 aonad cónaithe. Is faoi rogha an údaráis phleanála a bheidh aon imeacht ó na caighdeáin seo agus beidh sé inchosanta maidir le fachtóirí mar shuíomh, cáilíocht na n-áiseanna molta, solúbthacht le haghaidh feabhsú / méadú amach anseo;
- **Dearadh**: Soláthrófar saoráidí stórála rothair i saoráid thiomnaithe bhuan-thógála, laistigh de lorg an fhoirgnimh de rogha, nó, i gcás nach bhfuil sé indéanta, laistigh de struchtúr saintógtha in aice láimhe nó in aice láimhe de thógáil buan. Déan tagairt do na Treoirlínte Árasán le haghaidh tuilleadh sonraí ar riachtanais dearaidh;

- **Bainistíocht**: Teastaíonn plean bainistíochta a chinntíonn oibriú agus cothabháil éifeachtach pháirceáil rothair le haghaidh caighdeán inghlactha stórála rothar. Féach na Treoirlínte Árasán le haghaidh tuilleadh sonraí maidir le bainistíocht.

Moltar freisin sna Treoirlínte Árasáin:

- Ba cheart d'údaráis phleanála a chinntiú go n-ionchorpraíonn tograí forbartha sonraí ar sholáthar agus rochtain ar áiseanna stórála rothaíochta ag céim an iarratais phleanála ag an moltóir forbartha;
- Ba cheart coinníollacha cuí i ndáil leis na saoráidí stórála timthrialla a oibriú agus a chothabháil a chur ag gabháil le haon deonú ceada le haghaidh forbairtí árasán.

Féachfaidh an Chomhairle freisin le deiseanna breise a sholáthar chun áiseanna páirceála rothar a sholáthar feadh bealaí iompair phoiblí agus laistigh de lár bailte agus sráidbhailte, páirceanna agus ceantair eile a bhfuil tábhacht chathartha leo.

Chun rothaíocht a chur chun cinn agus a éascú, beidh ar gach forbairt nua tráchtála a bhfuil an cumas acu freastal ar bhreis agus deichniúr fostaithe nó deichniúr mac léinn (nó meascán den dá cheann) saoráidí cithfholcadh agus gléasta a sholáthar.

12.7.2 Bainistíocht Tráchta agus Iompair

Soláthraíonn Measúnuithe Tráchta agus Iompair (TTAnna) creat do chur chuige comhtháite i leith forbartha a chinntíonn go gcuireann tograí úsáid níos éifeachtaí chun cinn ar infheistíocht i mbonneagar iompair, go laghdaítear éileamh taistil agus go gcuireann siad sábháilteacht bóithre chun cinn. Ba chóir go dtabharfadh TTAnna aghaidh ar thionchar na forbartha a bheartaítear ar an ngréasán sráide áitiúil agus níos leithne agus ba chóir go soláthródh sé réasúnaíocht shoiléir don leibhéal páirceála atá beartaithe ag féachaint don infhaighteacht reatha agus ionchasach ar sheirbhísí iompair phoiblí sa cheantar.

Beidh Ráitis Tionchair Tráchta ag teastáil le haghaidh gach mórfhorbairt ginte tráchta mar atá sainmhínithe sna *Treoirlínte um Measúnú Tráchta agus Iompair*(2014) arna bhfoilsiú ag an Údarás um Bóithre Náisiúnta (NRA) (Bonneagar Iompair Éireann (TII) anois). D'fhéadfadh go n-éileodh an tÚdarás Pleanála measúnuithe den sórt sin freisin nuair a d'fhéadfadh tionchar suntasach a bheith ag forbairt ar leith ar ghréasán bóithre an Chontae. Ba cheart gach ráiteas den sórt sin a ullmhú de réir na dTreoirlínte freisin.

Beidh gá le Measúnachtaí Tionchair Tráchta a léiriú go ndéanfar soláthar do leibhéil leordhóthanacha, réalaíocha agus infhíoraithe d'acmhainn iompair phoiblí agus acmhainne bóithre, ar bhealach inbhuanaithe, céimnithe, chun freastal ar gach turas nua a chruthóidh an fhorbairt.

Beidh gá le Measúnuithe Tionchair Tráchta suirbhéanna tráchta cothrom le dáta a chur san áireamh (laistigh de shé mhí ó dháta an iarratais) agus an méid carnach tráchta a bheidh le giniúint mar thoradh ar fhorbairtí pleanáilte (atá faoi réir ag pleanáil reatha. iarratais nó ar tugadh cead dóibh agus nár forbraíodh fós nó a

d'fhéadfaí a cheadú de réir plean ceadaithe) a mbeadh mar thoradh air go n-úsáidfeadh trácht an gréasán bóithre agus na hacomhail chéanna leis an bhforbairt atá faoi réir an Mheasúnaithe Tionchair Tráchta. Sa chás go mbíonn tionchar ag taisteal chun na scoile ar thrácht, ba chóir measúnuithe a dhéanamh le linn téarma scoile nuair a bhíonn gluaiseachtaí ar a mhéad.

Ba cheart aird a thabhairt ar an treoirdhoiciméad *Treoirlínte ar Nósanna Imeachta do Mheasúnú agus do Chóireáil Geolaíocht, Hidreolaíocht agus Hidrigeolaíocht le haghaidh Scéimeanna Bóithre Náisiúnta* (foilsithe ag an NRA, TII anois) maidir le nochtadh carraigeacha is díol spéise geolaíochta a choinneáil, nuair is féidir agus nuair is cuí, i dtógáil bóithre nó carrbhealaí nua.

12.7.3 Pleananna Taistil

Tugann **Plean Taistil don Ionad Oibre** nó **Plean Bainistíochta Soghluaisteachta** breac-chuntas ar shraith beart chun modhanna taistil inbhuanaithe a spreagadh agus chun trácht carranna a laghdú laistigh d'fhorbairt. D'fhéadfadh go n-áireofaí ar thionscnaimh moltaí chun rothaíocht agus siúl, roinnt carranna (clubanna gluaisteán san áireamh), comhthiomsú carranna, uaireanta oibre solúbtha, rothaíocht agus úsáid iompair phoiblí a spreagadh. Tugann treoirlínte an Údaráis Náisiúnta Iompair (NTA) ar P*hleananna Taistil don Ionad Oibre Éifeachtach a Bhaint Amach* - Treoir d'Údaráis Áitiúla faoi deara:

'Tá sé léirithe ag taithí idirnáisiúnta gur féidir le cur chuige modhnaithe pleanáilte chun díriú ar phatrúin comaitéireachta agus cuairteoirí ar leibhéal eagraíochtúil tairbhe mhór a bhaint as taisteal inbhuanaithe a chur chun cinn'.

Tá gá le Pleananna Taistil don Ionad Oibre le haghaidh forbairtí níos mó mar a shainítear sa Tábla 12.26. Ní mór na Pleananna Taistil don Ionad Oibre go léir a ullmhú de réir na NTAanna, Pleananna Éifeachtacha Taistil don Ionad Oibre a Bhaint Amach. Mobility Management Plans are required for all new schools or for existing schools where 25% or greater expansion in classrooms is proposed.

Tábla 12.24: Trealaimh do Chur Isteach Plean Ionad Oibre

Úsáid Talún	Ráiteas Ionad Oibre Phlean Taistil	Treoir Uimhir na bPost	Plean Taistil Caighdeánach don ionad oibre	Treoir Uimhir na bPost
Oifigí / Airgeadais	>500 m c	25-100	>2,000 m c	>100
Miondíol / Siopaí	>600 m c	25-100	>2,500 m c	>100
Tionsclaíoch	>2,500 m c	25-100	>6,000 m c	>100

Fóillíocht		25-100		>100 nó>100,000 cuairteoir in aghaidh na bliana
Ospidéil Ionaid Leigheas		25-100		>100 nó>100,000 cuairteoir in aghaidh na bliana
Ollstóráil	>2,500 m c	25-100	>10,000 m c	>100

12.7.4 Caighdeáin Pháirceála

Leagann Táblaí 12.25 agus 12.26 amach na hUasrátaí Páirceála d'fhorbairt neamhchónaithe agus cónaithe. Roinntear rátaí páirceála i dhá phríomhchatagóir:

- **Chrios 1**: Ráta ginearálta infheidhmithe ar fud an Chontae;
- **Crios 2 (Neamhchónaithe)**: lár sráidbhailte, tailte criosaithe REGEN, agus láithreáin athfhorbraíochta / inlíonta laistigh de theorainn lonnaíochta Chathair Bhaile Átha Cliath agus na Bruachbhailte laistigh de 800 méadar ó stáisiún traenach nó Luas agus laistigh de 400- 500 méadar ó sheirbhís.

Spreagfar soláthar spásanna páirceála le haghaidh carr a roinnt / a chomhthiomsú agus ní bheidh tionchar aige ar na rátaí uasta i dTábla 12.25.

- **Crios 2 (Cónaitheach)**: Rátaí níos srianta le cur i bhfeidhm laistigh de lár bailte agus sráidbhailte, tailte atá criosaithe REGEN, agus láithreáin athfhorbraíochta / inlíonta laistigh de theorainn lonnaíochta Chathair Bhaile Átha Cliath agus na Bruachbhailte laistigh de 400-500 méadar de sheirbhís iompair phoiblí ardchaighdeáin (lena n-áirítear stáisiún traenach, stáisiún Luas nó stad bus. le seirbhís ardchaighdeáin).

Tábla 12.25: Uasrátaí Páirceála (Neamhchónaithe)

Catagóir	Talamhúsáid	Chrios 1	Chrios 2
Cóiríocht	Óstán[7]	1 do sheomra leaba	0.5 do sheomra leaba
	Páirc Tí Soghluaiste	1 aonad cónaithe.	1 aonad cónaithe.
	Teach Scoir Tí Altranais	1 go 4 chónaithe	1 go 8 chónaithe
	Lóistín mac Léinn	1 in aghaidh 10 spás leapa	1 in aghaidh 20 spás leapa

Cathartha, Pobal agus Reiligiúnach	Banc Ionaid Phobail Leabharlann Leabharlann Institiúid	1 do 25 m c AUM	1 do 50 méadar cearnach Achar Urláir Mór (AUM)
	Ionad Adhartha	1 do 6 suíocháin	1 do 12 suíocháin
	Teach Sochraide	1 do 20 m c AUM	1 do 20 m c AUM
Oideachas	Coláiste Ard-Oideachais	1 in aghaidh na foirne níos mó 1 in aghaidh 15 dalta	1 in aghaidh 2 fhoireann móide 1 in aghaidh 30 dalta
	Naionra Scoileanna[9]	1 in aghaidh an tseomra ranga	0.5 in aghaidh an tseomra ranga
Leigheas	Clinicí agus Grúpchleachtaí	2 do sheomra comhairle	1.5 do sheomra comhairle
	Ospideál	1 do 100 m c AUM	1 do 150 m c AUM
Miondíol agus Seirbhís Miondíola	Café Bialann	1 do 15 m c AUM	1 do 20 m c AUM
	Teach tábhairne Cumann[10]	1 do gach 30 m c	1 do gach 40 m c
	Áisiúlacht Miondíola	1 do gach 15 m c	1 do gach 25 m c
	Comparáid Miondíola	1 do gach 25 m c	1 do gach 35 m c
	Ollstóráil Miondíola	1 do gach 50 m c	1 do gach 50 m c
	Stáisiún Seirbhíse Feithicle	1 do 250 m c AUM	1 do 250 m c AUM
Fiontraíocht agus Fostaíocht	Oifigí[11] Déantúsaíocht	1 do 50 m c AUM	1 do 75 m c AUM
	Ollstóráil	1 do 100 m c AUM	1 do 200 m c AUM
Spóirt agus Caitheamh Aimsire[12]	Babhláil	3 in aghaidh an lána	1 in aghaidh an lána
	Raonta Boghdóireacht Raonta Tiomána	1 in aghaidh 3m den bhunlíne	1 in aghaidh 3m den bhunlíne
	Clubtheach Giomnáisiam[4]	1 do 20 m c AUM	1 do 40 m c AUM
	Cúirteanna Páirceanna	15 in aghaidh na páirce nó cúirte	7.5 in aghaidh na páirce nó cúirte
	Cúrsaí Gailf nó Maide	2 spás in aghaidh an poll	2 spás in aghaidh an poll

Ionad	Hallaí éisteachta Pictiúrlann Ionad Comhdhála Staidiam Amharclann	1 do 5 suíocháin	1 do 10 suíocháin
	Staidiam	1 in aghaidh 15 shuíochán móide 1 spás cóiste do gach 500 lucht féachana	1 do 15 suíocháin
Eile	Muiríne (Canáil)	1 spás do gach beart (seachas áiteanna do chuairteoirí)	1 spás do gach beart (seachas áiteanna do chuairteoirí)

5 - Bealach ardmhinicíochta is ea áit a n-oibríonn busanna le minicíocht 10 nóiméad ar a laghad ag buaic-amanna agus minicíocht seachbhuaice 20 nóiméad.
6 - Ní fholaíonn sé áitribh.
7 - Áirítear Motel, Motor Inn, Teach Aíochta, Leaba agus Bricfeasta. Ní fholaíonn sé aon Bharra nó Seomraí Feidhme ann.
8 - Áirítear Páirc Carbhán, Páirc Saoire, Páirc Thithe Soghluaiste Cónaithe.
9 - Áirítear Montessori, Bunscoil, Iarbhunscoil.
10 - San áireamh tá Hallaí Damhsa, Dioscaí, Seomra Ócáidí, Lounge, Clubanna Damhsa Príobháideacha agus Club Oíche. Áirítear úsáidí den sórt sin nuair is cuid d'óstán é.
11 - Áirítear Tionscal Oifigbhunaithe, Fiontar Bunaithe ar Eolaíocht agus Teicneolaíocht, Páirc Ghnó.
12 - Déanfaidh an Chomhairle iarracht freisin páirceáil agus / nó leataobh a sholáthar do rothaithe, siúlóirí cnoic agus dreapadóirí sléibhe ag pointí rochtana ar chosáin siúlóide / rothaíochta i limistéir sárscéimhe.
13 - Áirítear Ionaid Áineasa.
14 - Ba cheart páirceáil bus a chur ar fáil mar íosráta de spás amháin in aghaidh an chúrsa. Nuair a chuirtear spásanna breise bus ar fáil ba cheart an t-uaslíon spásanna gluaisteán in aghaidh an chúrsa a laghdú ina dhiaidh sin (an méid atá le socrú).

Nóta: Áirítear i dTábla 12.25 forálacha maidir le luchtú agus díluchtú earraí agus páirceáil do dhaoine faoi mhíchumas agus páirceáil d'fheithiclí leictreacha mar a cheanglaítear le Cuid M de na Rialacháin Foirgníochta, 2010 (arna leasú), DMURS 2019 (nó arna leasú) agus na Rialacháin um Fheidhmíocht Fuinnimh Foirgneamh 2021 (nó arna leasú) Treoir Theicniúil (An Treoir maidir le Feidhmíocht Fuinnimh Foirgneamh Airteagail 8(3), 14(4) agus 15(4) – Pointí Athluchtaithe Feithiclí Leictreacha agus Uathoibriú agus Rialú Foirgnimh).

I gcás aon úsáid tráchtála nach bhfuil sonraithe i dTábla 12.25 ríomhfar an ráta réamhshocraithe páirceála bunaithe ar úsáid inchomparáide agus / nó cinnfear mar chuid de Mheasúnú Iompair agus Tráchta.

Tábla 12.26: Uasrátaí Páirceála (Forbairt Chónaithe)

Cineál Cónaithe	Líon Seomraí Leapa	Chrios 1	Chrios 2
Arásán Spás Déphléacsacha	1 leaba	1 spás	0 / 75 spás
	2 leaba	1.25 spásanna	1 spás
	3 leaba +	1.5 spásanna	1.25 spásanna
Tithíocht	1 leaba	1 spás	1 spás
	2 leaba	1.5 spásanna	1.25 spásanna
	3 leaba +	2 spásanna	1.5 spásanna

Níor cheart go sáródh líon na spásanna a chuirtear ar fáil d'aon fhorbairt ar leith an t-uassoláthar. Níor cheart breathnú ar an soláthar uasta mar sprioc agus d'fhéadfadh ráta páirceála níos ísle a bheith inghlactha faoi réir:

- A ghaire atá an suíomh d'iompar poiblí agus cáilíocht na seirbhíse iompair a chuireann sé ar fáil. Ba cheart é seo a leagan amach go soiléir i **Ráiteas Dearaidh** a chuirtear isteach le hiarratas pleanála.
- A ghaire atá an fhorbairt do sheirbhísí a chomhlíonann riachtanais ócáideacha agus laethúla,.
- Plean Bainistíochta Fórsa Saothair nó Soghluaisteachta atá láidir agus indéanta a bheith ann don fhorbairt,
- Cumas daoine chun riachtanais iolracha a chomhlíonadh in aon turas amháin,
- leibhéil spleáchais ar charranna arna nginiúint ag úsáidí ar leith laistigh den fhorbairt,
- Cumas cónaitheoirí maireachtáil in aice leis an ionad oibre,
- Buaic-uaireanta éilimh agus an cumas spásanna a roinnt idir úsáidí éagsúla,
- Úsáidí ar féidir rátaí páirceála a charnadh ina leith, agus
- Cumas an ghréasáin bóithre máguaird freastal ar mhéadú ar an trácht.

Ba cheart aghaidh a thabhairt ar na critéir seo mar chuid d'aon Mheasúnú Tráchta agus Iompair agus / nó Plean Fórsa Saothair chun fírinniú iomlán a thabhairt don líon spásanna atá beartaithe.

Féadfaidh an tÚdarás Pleanála na huaschaighdeáin pháirceála a athrú freisin i gceantair áirithe trí mheicníochtaí pleanála mar Scéimeanna Pleanála SDZ, Pleananna Ceantair Áitiúil nó Creatphleananna Gluaiseachta agus Staidéir Rochtana Ceantair.

12.7.5 Páirceáil / Muirearú ar Fheithiclí Leictreacha (EVs)

- Soláthrófar luchtú feithiclí leictreacha i ngach forbairt chónaithe, úsáid mheasctha agus tráchtála agus cuimseoidh sé íosmhéid de 20% de na spásanna páirceála iomlána a sholáthraítear, agus beidh gá le soláthar níos airde laistigh den raon seo i gceantair uirbeacha.
- Ba cheart an chuid eile de na spásanna páirceála a thógáil chun go mbeidís in ann freastal ar phointí luchtaithe amach anseo.
- I scéimeanna cónaithe agus úsáidí measctha ba cheart luchtú EV a sholáthar i

mbloic nó i pods mura féidir a léiriú go sásúil gur féidir é a sholáthar ar bhealach níos sásúla agus níos éifeachtaí.
- Ba chóir é a dhearadh agus a shuíomh ar bhealach a chinnteoidh faireachas éighníomhach agus go seachnófaí iompar frithshóisialta.
- Ba cheart don iarratasóir an mheicníocht do mhuirearú agus íocaíocht EV a chur in iúl (mar shampla, sab / cárta creidmheasa nó modhanna eile) agus ba cheart dó a chinntiú go bhfuil sé ar fáil do chónaitheoirí agus do chuairteoirí.
- Níor cheart go gcuirfeadh áiseanna luchtaithe EV isteach ar leithdháileadh páirceála roinnte.
- Níor cheart go gcuirfeadh áiseanna luchtaithe EV isteach ar chosáin siúil nó rothaíochta.
- Ba cheart go seachnódh pointí luchtaithe limistéir a bhfuil srian orthu cheana féin ag troscán sráide atá ann cheana, mar shampla, mullaird, comharthaí bóthair, binsí, racaí rothar.
- Níor cheart go gcuirfeadh pointí luchtaithe bac ar fhoirmeacha níos ísle iompair paisinéirí.
- Níor cheart pointí luchtaithe a shuíomh ar chúl an chosáin (is é sin, an taobh is faide ón mbóthar) chun cáblaí a sheachaint mar ghuais thuisle.
- I gcás foirgneamh cónaithe ilaonad, ba cheart an duchtáil riachtanach do gafch spás páirceála a shuiteáil, rud a cheadódh soláthar do bhonneagar leictreach breise
- I gcás áitribh nua le páirceáil laistigh den chúirtealáiste, ba cheart bonneagar cuí a sholáthar chun go bhféadfaí pointe luchtaithe a shuiteáil níos déanaí.

12.7.6 Dearadh agus Leagan Amach Páirceála

Páirceáil ar an tSráid

I gceantair uirbeacha, ba cheart go mbeadh páirceáil carranna ar an tsráid den chuid is mó le spásanna pobail (is é sin, neamhshainithe) chun críocha:

- **Ceansú Tráchta:** Méadaíonn páirceáil ar an tsráid a bheith cúramach leis an tiománaí trí chúngú radhairc a dhéanamh ar an gcarrbhealach feithicle agus trí infheictheacht chun cinn a laghdú;
- **Éifeachtúlacht:** Ceadaíonn páirceáil ar an tsráid do láimhdeachas níos mó spásanna agus freastalaíonn sé ar chuairteoirí;
- **Compord Coisithe:** Laghdaítear go mór an gá atá le trasbhealaí feithicle agus an cathú atá ar thiománaithe srian a chur ar chosáin coise agus iad a bhlocáil;
- **Sráid-dreach:** Beidh páirceáil fhairsing ar aghaidh láithreach na dtithe (ina bhféadfaí tírdhreachtú a chur ar fáil) chun tosaigh ar chuma na dtithe agus bainfidh sé ó cháilíochtaí amhairc an cheantair.

A chinntiú go ndéantar carrchlós a dhearadh ar bhealach a chuirfidh taitneamhacht amhairc, bonneagar glas, ceapadh carbóin agus draenáil inbhuanaithe (SuDS) chun cinn trí na riachtanais seo a leanas a chur i bhfeidhm:

- Tírdhreachú a sholáthar atá comhtháite i ndearadh gach carrchlóis, lena n- áireofar crainn dhúchasacha agus speicis pailneora a phlandáil;
- Gan níos mó ná dhá spás comhthreomhara nó cúig spás ingearacha a sholáthar idir crainn / bánna plandála;
- Pábháil tréscaoilteach a úsáid, nuair is cuí.

Dearfar leagan amach spásanna ar an tsráid de réir an Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre agus Sráideanna Uirbeacha agus an *Lámhleabhar Rothaíochta Náisiúnta* (nuair a chuirtear ar fáil é in aice le cosáin rothar / lánaí).

Páirceáil In-Chúirtealáiste

Breathnófar ar pháirceáil laistigh den chúirtealáiste ar aghaidh an tí d'fhorbairt chónaithe ar dhlús níos ísle (40 áit chónaithe in aghaidh an heicteáir nó níos lú), faoi réir:

- Bearta leordhóthanacha chun timpeallacht sráide féinrialaithe a chur chun cinn;
- Leithid ceapacha imleor chun ábhar a phlandáil a bhfuil éifeacht scagtha ar leibhéal íseal acu a chumasú;
- Páirceáil in áit áisiúil a sholáthar do chuairteoirí.

Céidebhealaí a Fhairsingiú chun Láithreacht a Dhéanamh ar Pháirceáil Laistigh

Breathnófar ar mholtaí chun cabhsáin a leathnú chun freastal ar pháirceáil laistigh den chúirtealáiste ag féachaint dóibh seo a leanas:

- De ghnáth ní shárófar leithead 3.5m idir piléir an gheata. Is ar mhaithe le sábháilteacht coisithe agus taitneamhacht amhairc é seo agus chun spásanna páirceála ar an tsráid a choinneáil;
- Go ginearálta ní cheadófar tograí chun cabhsáin a leathnú as a dtiocfadh baint nó damáiste do chrann sráide agus ní mór iad a cheadú nuair a cheadaítear iad;
- Sa chás go bhfuil dromchla crua beartaithe chun freastal ar pháirceáil i limistéar gairdín tosaigh, úsáidfear pábháil tréscaoilteach, ar mhaithe le draenáil inbhuanaithe.

Páirceáil in Ionaid Bhaile, Cheantair agus Siopadóireachta agus Forbairt Mhór Tráchtála / Chónaithe

- Socruithe páirceála iomchuí a chur chun cinn le haghaidh sainriachtanas úsáideoirí lena n-áirítear tiománaithe faoi mhíchumas, gluaisrothair agus scútair i lár bailte agus ceantair, nóid iompair phoiblí agus cinn scríbe eile;
- Mar sin de, beidh córais íocaíochta ag teastáil i gcarrchlóis a bhaineann le mórionaid siopadóireachta agus forbairtí móra tráchtála eile ina moltar saoráidí nua nó síneadh mór ar shaoráidí atá ann cheana;
- Le haghaidh dlús cónaithe de 40-50 áitreabh in aghaidh an heicteáir agus laistigh de lár na mbailte agus na sráidbhailte, beidh meascán de pháirceáil ar an tsráid agus páirceáil bhreise eis-sráide ag teastáil;
- I gcás forbairtí móra tráchtála nó forbairtí cónaithe de bhreis is 50 áit chónaithe in aghaidh an heicteáir, beidh gá le limistéir mhóra pháirceála eas-sráid mar seo a leanas:

  Cúirteanna Páirceála: Chun a chinntiú nach mbíonn páirceáil ar an dromchla in uachtar sa tírdhreach uirbeach, ba chóir go mbeadh cúirteanna páirceála atá an-fheiceálach ón bhfearann poiblí, srianta ó thaobh méide (gan níos mó ná 40 spás in aghaidh na cúirte) agus ba chóir go mbeadh tírdhreachtú maith orthu. Sa chás go bhfuil limistéir pháirceála dromchla níos mó beartaithe ba chóir iad a shuíomh taobh thiar d'fhoirgnimh, agus / nó i lár na mbloc, ionas go mbeidh siad

folaithe ón radharc.

Íoslaigh: Chun timpeallacht shábháilte agus shlán a chinntiú, ba chóir go mbeadh na carrchlóis san íoslach soilsithe go maith agus aeráilte go maith. Go ginearálta ní ghlacfar le carrchlóis íoslaigh a théann os cionn leibhéal na talún mar chomhéadan sráide i lár bailte agus sráidbhailte mar gheall ar a nádúr feiceálach agus neamhghníomhach D'fhéadfadh 1.2m a bheith inghlactha i gceantair chónaithe ar an gcoinníoll go bhfuil an aghaidh folaithe le plandáil agus nach gcuireann sé bac ar leibhéil faireachais éighníomhacha ó áiteanna cónaithe nó ar bhunú rochtana 'doras féin' ón tsráid.

Carrchlóis Il-Stórais: Chun a chinntiú go gcruthaítear comhéadan tarraingteach ba cheart limistéir mhóra d'éadanas bán a sheachaint. I lár bailte agus sráidbhailte ba chóir go mbeadh struchtúir charrchlóis fillte le haonaid mhiondíola agus tráchtála nó iad a chur os a chionn. Ba cheart go gcaithfí go hoiriúnach le hurláir uachtaracha chun a chinntiú go gcuireann siad go dearfach leis an bhfearann poiblí.

12.8Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 8: *Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte*

12.8.1 Ionad Pobail

- I limistéir chónaithe nó ilúsáide nua forbartha, cuirfidh an Chomhairle caighdeán 1 ionad pobail ilfheidhmeach amháin in aghaidh an 8,000 daonra nó ionaid chomhionann ar leibhéal níos áitiúla i bhfeidhm ar leibhéal ceantair mhóra, ar leibhéal níos áitiúla chun dul i ngleic le sainriachtanais (nó mar a fhéadfar a nuashonrú le). aon straitéis ionad pobail amach anseo a iompraítear
- Ionad pobail ag leibhéal dúiche a chóir a bheith 1,200-1,800 m c I dtoise.
- Ionaid níos lú ag leibhéal áitiúil a chóir a bheith idir 350-650 m c I dtoise.
- I gcoinníolacha faoi leith, iarrafar an Chomhairle forbairtí chónaithe nó úsáid mheasctha I gceantair forbartha nua chun deonachán pro rata a sholáthar chun ionad pobail a fhoráil, agus faoi réir Scéim Deonachán Forbartha (féach ar Chaibidil 8, Beartas POS3 Cuspóir 3).

Cuirfear na gnéithe a leans san áireamh agus Ionaid Phobail á ndearadh:

- Suíomh a éascaíonn rochtain siúil, rothaíochta agus iompar poiblí;
- Pointí inrochtana éagsúla a chruthú chun nascaíocht a mhéadú sa cheantar ina thimpeall;
- Cur chuige dearaidh uilechoiteann a chuimsiú;
- Dearadh ailtireachta a chuireann le díol spéise amhaisc agus le hómós áite sa cheantar;
- Bearta athrú aeráide lena n-áirítear lonnaíocht agus dearadh chun leas a bhaint as tairbhe na gréine agus úsáid fuinnimh inathnuachana agus teicneolaíochtaí (cumhacht na gréine agus gaoithe, teaschaidéil, agus araile.).
- Machnamh a dhéanamh ar áis chónaithe maidir le tionchar féideartha a eascraíonn as torann, trácht agus páirceáil, agus araile.

12.8.2 Spás Oscailte Poiblí

Tá roinnt straitéisí ullmhaithe ag an gComhairle is ábhartha do spás oscailte poiblí, do pháirceanna agus agus don áineas, lena n-áirítear an Clár Spáis do Dhéagóirí (2021) agus an Straitéis um Pháirceanna Imeartha Spórt (2020). Tá an Straitéis *Páirceanna agus Spásanna Oscailte a* hullmhú ag an am céanna leis an bPlean Forbartha. Ba cheart go spreagfadh páirceanna agus spásanna oscailte forbairt gréasán spáis oscailte poiblí atá dea-nasctha agus comhtháite a chuidíonn le raon leathan cuspóirí beartais atá leagtha amach i gCaibidil 8 a bhaint amach:

- pobail, sláinte agus folláine a fheabhsú
- Taitneamhacht amhairc a fheabhsú
- Forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn
- Oiriúnú agus maolú an athraithe aeráide a chur chun cinn
- Bonneagar Glas a Neartú
- Bithéagsúlacht a chur chun cinn
- Tacú le cultúr agus oidhreacht
- Tacú leis an ngeilleagar áitiúil, lena n-áirítear turasóireacht

Na 5 Prionsabail lena dTreoraítear Soláthar Spáis Oscailte Phoiblí

- Ordlathas
- Inbhunaitheacht ó thaobh an Chomhshaoil de
- Cainníocht
- Cáillíocht
- Rochtain

Soláthraíonn Cuid 12.6.10 den chaibidil seo sonraí breise ar chaighdeáin. Déan tagairt freisin do bheartas agus cuspóirí atá leagtha amach i gCaibidil 8, cuid 8.7 Páirceanna agus Spás Oscailte Poiblí.

12.8.3 Áiseanna Cúraim Sláinte

Measfar Ionaid mhóra leighis, a chuimsíonn Ionaid Chúraim Phríomhúil (PCC) agus cleachtais ghrúpaí leigheas go fabhrach sa bhaile, dúiche agus sraidbhaile agus in ionaid áitiúla mar is cuí. Tacaíonn an Chomhairle le soláthar Ionaid Cúraim Phríomhúil faoi réir caighdean HSE d'aon áis do dhaonra 7,000-10,000.

s ceart d'iarratais pleanála le haghaidh áiseanna sláinte a chuimsíonn cleachtais leigheas agus ionaid cúraim phríomhúil sonraí iomlána a áireamh ar mhaithe le tuiscint ar nádúr agus fairsinge na forbartha a thabhairt mar a leanas:

- Sonraí ghníomhaíochtaí leigheas nó gníomhaíochta gairmiúla gaolmhara (m.s. GP, fiaclóir, fisiteiripeoir.);
- Aon ghníomhaíocht trádála chomhcheangailte (m.s. poitigéir, srl.);
- Líon cleachtóirí molta agus foireann tacaíochta;
- Uaireanta oibríochta beartaithe;
- Deimhniú tacaíochta ón HSE (i gcás Ionaid Cúraim Phríomhúil);
- Plean gluaiseachta bainstíochta (i gcás Mórionaid Chúraim Príomhúil).

Ba chóir go gcuirfeadh suíomh, suíomh agus dearadh na gnéithe seo a leanas san áireamh:

- Maidir le Suíomh, suiteáil agus dearadh is cóir na gnéithe seo a leanas a chur san áireamh;
- Suíomh a mhéadaíonn rochtaine ar iompar poiblí, siúlóid agus rothaíocht;
- Cuimsiú na bprionsabal dearaidh uilíoch;
- Bearta gníomhaíochta aeráide a ionchorprú lena n-áirítear suíomh agus dearadh chun leas a bhaint as gnóthachan gréine agus úsáid fuinnimh in-athnuaite agus teicneolaíochtaí (mar shampla, cumhacht gréine agus gaoithe, caidéil teasa).

Tá lialanna / cleachtais liachta ar scála beag (mar shampla, dochtúir / fiaclóir / fisiteiripeoir) oscailte lena mbreithniú i gceantair bhunaithe, faoi réir ag cosaintí cuí chun taitneamhacht cónaithe an cheantair a chosaint. Ceanglófar ar an iarratasóir réasúnaíocht spásúil a léiriú maidir le teaghais iomlán a chomhshó i gcomhthéacs:

- Fáil ar shuímh eile sa cheantar;
- Suíomh na scoileanna agus fostaíochta
- Seirbhísí iompair poiblí;
- Áiseanna Cúraim Sláinte fatá ann cheana.

I gcás pháirt-athrú ó ionad cónaithe go cúram sláinte, measfar an togra mar ghníomhaíocht atá bunaithe sa bhaile.

12.8.4 Áiseanna Cúraim agus Oideachais Luath-óige

Is ceart iarratais d'áiseanna chúram leanaí a mheas maidir le riachtanais 'Áiseanna Cúram Leanaí: Treoirlínte d'Údaráis Pleanála', DEHLG (2001) agus Ciorclán Litir PL 3 / 2016 (DECLG), 2016) agus aon threoirlínte a ghlacann a ionad, nó mar a éilíonn an tÚdarás Pleanála. Molann na Treoirlínte áis cúram leanaí amháin le 20 áit íosta do gach 75 aonad forbartha cónaithe, le haon éagsúlacht ó seo a bheith ag brath ar na tosca a leanas:

- Cineál aonaid chónaithe (m.s: más aonaid aon-sheomra iad go príomha, féadfar cúram leanaí a bheith laghdaithe);
- Profíl déimeagrafaíocht éirítheach; agus
- Infhaighteacht seirbhísí cúram leanaí láithreacha sa cheantar.

I bhforbairtí nua, ba chóir áiseanna cúram leanaí a bheith tógtha le haghaidh cuspóra, ag leibhéal íseal nó i bhfoirgneamh neamhspleách. I gceantair chónaithe, meastar chun athrú a dhéanamh ar chónaithe scoite agus leath-scoite ag ceantair oiriúnacha, faoi réir chosaint áis chónaithe. Caithfidh an t-aiarratasóir réasúnacht spásúil a thabairt le háitreabh iomlán a athrú gcomhthéacs infhaighteacht suíomhanna malartacha sa cheantar, suíomhanna an scoilcheantar agus an cheantar fostaíochta, an t-iompar poiblí atá ar fáil agus na háiseanna cúram leanaí atá ann cheana. I gcás athrú ó áitreamh go cúram leanaí, déanfar an togra a mheas mar Ghníomhaíocht Eacnamaíoch Bunaithe sa Bhaile.

Ba chóir sonraí iomlána a áireamh in iarratais pleanála do chúram leanaí agus áiseanna luathoideachais d'fhonn tuiscint ar nádúr agur ar réimse na forbartha atá beartaithe a thabhairt. Déanfar iarratais pleanála a mheas de réir na dtosca seo a leanas:

- Cineál áise (cúram lae iomlán, seisiúnach, iarscoile, agus araile.);
- Líon na leanaí a ndéanfar freastal orthu;
- Líon na foirne lán-aimseartha agus páirtaimseartha;
- Uaireanta oibríochta beartaithe;
- Tionchar ar chonláiste chónaithe, ag cur na dtosca a leanas san áireamh: fuaim, trácht agus páirceáil;
- Oiriúnacht an tsuímh dn chineál agus toise na háise atá molta;
- Infhaighteacht spás laistigh agus spás spraoi lasmuigh;
- Rochtain ar iompar poiblí, bealaí siúlóide agus rothaíochta;
- Coinníollacha tráchta áitiúla;
- Rochtain, carr-pháirceáil agus áiseanna fágála don fhoireanna agus custaméirí.

12.8.5 Áiseanna Oideachais

Is ceart Iarratais maidir le scoileanna agus suíomhanna scoile a mheasúnú maidir leis na riachtanais '*Soláthar Scoileanna agus Córas Pleanála, Cód Cleachtais d'Údaráis Pleanála*' DES & DEHLG (2008) nó aon threoirlínte athchóirithe do scoileanna atá foilsithe ag an DES. Tacaíonn an Chomhairle le soláthar scoileanna ag na caighdeáin a leagtar amach ag an DES (i gcás 11.5% den daonra a bhfuil gá acu le háit bhunscoile agus 7.5% a bhfuil gá acu le spás iar-bhunscoile).

Beifear ag súil i gcás iarratais Pleanála do scoileanna go léireofar conas a thabharfar faoi na saincheisteanna a leanas:

- Ceantar, Suíomh agus Dearadh – is ceart an suíomh a bheith inrochtana do iompar phoiblí, siúl agus rothaíocht; ba chóir go mbeadh tairbhe gréine uasta ag an suíomh agus an dearadh, ag obair le constáicí suímh agus cur le suim amhairc agus le hómós áite sa cheantar;
- Rochtain suímh – pointí rochtana suímh éagsúla do choisithe agus rothaithe a sholáthar chun tréscaoilteacht agus nascaíocht a mhéadú leis an gceantar ina thimpeall;
- Dearadh Uilechoiteann – oireadh is féidir, ba chóir an cur chuige seo a úsáid chun freastal ar riachtanais éagsúla;
- Tionchar ar Áis Chónaithe – fuaim, trácht, páirceála, ag féachint siar, solas na gréine agus solas an lae, agus araile a chóir a phlé;
- Bainistíocht Gluaisteachta – tá raichtanas ar phleananna bainistíochta gluaiseachta a thugann tósaíocht ar siúlóid, rothaíocht agus iompar poiblí os cionn turasanna charr príobháideacha; trácht, páirceáil agus fágáil bainstíochta a chóir a phlé freisin;
- Rothaíocht – beidh stóráil imleor agus slándála riachtanach;
- Tograí Tírdhreacha – ba chóir nascaíocht a dhéanamh le bonneagar glas agus moltaí maidir le speicis crainn dúchasach agus plandú pailneora;
- Draenáil Uirbeach Inbhuanaithe (SuDs) – bearta a chuimsíonn pábháil tréscaoilteach, butaí uisce, díonta glasa agus ballaí, swales, agus araile

Maidir le scoileanna i limistéir thógtha, beidh foráil laghdaithe inghlactha maidir le gnéithe ar nós páirceála agus áiseanna tuirlingte nuair atá rochtain mhaith ar iompar poiblí, nuair atá forbairt chónaithe ag dlúis níos airde agus nuair atá áiseanna maithe siúlóide agus rothaíochta ann. Ní mór don iarratasóir a léiriú conas a sholathraítear áiseanna lasmuigh den suíomh ar nós spás conláiste, áiseanna spóirt agus carr-pháirceála (nuair atá riachtanach) chun na ceangaltais riachtanacha a chomhlíonadh go shasúil don Údarás Pleanála. Measúnaítear foráil áiseanna lasmuigh a sholáthar ar bhonn chás- ar chás. Foirnimh ilstóracha (m.s: os cionn dhá stór) ar shuíomhanna níos lú i gceantair uirbeacha a bheith oiriúnach fresin, faoi réir fhírinnithe i ráiteas dearaidh.

12.8.6 Ealaín Poiblí:

Tabharfar tacaíocht do thograí forbartha don Ealáin Phoiblí i gceantair oiriúnacha inrochtana sa Chontae. Caithfidh ealaín phoiblí aird a thabhairt ar charachtar an cheantair, idir stairiúil agus comhaimseartha, agus bheith deartha i gcomhairliú agus in aontú leis an Chomhairle. Is féidir soilsiú bheith oiriúnach do phíosaí árithe ealaín phoiblí ag brath ar a méid, a suíomh agus ar thionchar amhairc agus bithéagsúlachta an tsoilsiú seo.

Tacófar leis an scéim 'Céatadán don Ealaín' le 1% den chostas aon chaipitil maoinithe go poiblí, forbairt bhonneagair agus tógála a bheith leithroinnte do choimisiúnú píosaí ealaíne.

Éileofar ar fhorbairtí trádála móra nua níos mó ná 5,000 sqm i méid, i gcás forbairtí neamh-chónaithe, agus níos mó ná 500 aonad i gcás forbairti hónaithe, gné ealaíonta a chuimsiú sa scéim chun an comhshaol tógála / réimse Poiblí a fheabhsú. Féadfaidh tréithe ar ard-cháilíocht laistigh den chomhshaol nó den tídreach a bheith san áireamh, in aontú leis an gComhairle.

12.8.7 Áiteanna Adhartha

Déanfar forbairtí molta d'úsáid ghnáthach foirgnimh mar ionad adhartha poiblí nó teagasc reiligiúnach a mheas i gcomhthéacs talamhúsáide criosaithe agus an gá chun úsáid ghnáthach chonláistí a chosaint ar thionchar tráchta, torainn, nó aon choiscriú eile. Beidh ceantair laistigh an bhaile, dúiche, ionaid áitiúil agus sráidbhaile inrochtana ag iompar poiblí, siúl agus rothaíocht. Ba chóir go gcuirfeadh iarratais pleanála d'ionaid adhartha sonraí acmhainne na háise (m.s acmhainne suíochánra), measúnú tráchta agus uaireannta oibríochtaí beartaithe san áireamh.

12.8.8 Reilig lena n-áirítear Reilig Ghlas agus Créamatóriam

Measfar moltaí forbartha do reiligí nua nó síntí agus / nó creamatóriam, lena n-áirítear reiligí glasa i gceantair oiriúnacha cuspóirí criosaithe talamhúsáide comhoiriúnacha. Caithfidh an t-iarratasóir a léiriú go bhfuil gá leis an fhorbairt agus nach gcuirfidh an togra isteach ar chonláiste áititheoirí nó gnólachtaí in aice láimhe, nó nach gcurhóidh sé ciotaí móra de bharr plódú mór tráchta nó fadhbanna pháirceála charr.

Is ceart do gach togra a bhaineann le reiligí, creamatóriam nó reilgí glasa a léiriú go

gcloífear le le treoirlínte reachtúla cuí agus sonraí a sholáthar maidir le tírdhreachadh, stóráil, dramhaíl agus screamhuisce. Beidh suirbhéanna hidrigeolaíocha agus monatóireacht ar screamhuisce riachtanach le haghaidh reiligí. Is cuid den bhonneagar glas iad reiligí an Chontae agus is cóir do aon togra le haghaidh reiligí nua nó sínte plandú speiceas dúchasacha agus pailneoirí a chur san áireamh.

12.8.9 Áiléar Colúr

Is féidir le áiléir colúr coiscriú agus núis a churthú agus baint de thaitneamhacht an cheantair agus mar sin, moltar áiléir colúr nua nó síntí a mheas go cúramach. Ní mór d thograí d'áiléir colúr dul i ngleic le seo a leanas:

- Ní sháróidh áiléir cholúr 15 sq. méadar in achar agus uasairde de 4 mhéadar i gcás díon pitseáilte nó 2.5 mhéadar i gcás díon maol,
- Is ceart áiléir lonnú chomh fada ó réadmhaoiin sa chomharsanacht agus gan a bheith suite laistigh se 5 mhéadar de theorann atá in aice,
- Déanfar áiléar colúir a lonnú agus a dhearadh chun tionchar míchuí ar áiseanna amhairc agus ar áiseanna cónaithe atá ann cheana a sheachaint, go háirithe maidir le bolaithe, torann agus sláinteachas;
- Ní bhreathnófar le fabhar ar iomadú áiléir colúr i gceantar cónaithe agus cuirfear líon na n-áiléir colúr atá sa cheantar cheanasan áireamh.
- Is ceart ar dtús ceadanna a thabhairt ann le haghaid ré sealadach nach mó ná dhá bhliain d'fhonn monatóireacht agus measúnú a dhéanamh ar gach forbairt, agus
- Ní cheadaítear áiléir oscailte a cheadaíonn do cholúr dul isteach agus imeacht

12.9Forbairt Eacnamaíochta agus Fostaíocht

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 9 agus beartais comhcheangailte agus cuspóirí.

12.9.1 Crios Athghiniúna

Déanfar forbairt i gcriosaithe athghiniúna a mheasúnú in aghaidh na gcritéir oiriúnacha atá sa Lámhleabhar Dearadh Uirbeach, an Lámhleabhar do bhóithre uirbeacha agus Sráideanna agus / nó an Lámhleabhar Dearadh Miondíola más cuí. Is ceart Ráiteas Dearaidh (féach ar Mhír 12.5.2 Ráitis Dearaidh) a bheith le le tograí forbartha i gcriosanna Athghininiúna (REGEN) leis na critéir seo a leanas:

- Aistriú soiléir a léiriú i dtreo fhoirm forbartha uirbeach agus líonra sráide traidisiúnta;
- Dul i ngleic le nascacht agus nascanna sa cheantar agus a léiriú nach gcruthóidh forbairt an tsuímh pócaí cónaithe scoite gan nasc le siopaí, áiseanna agus / nó áitribh eile;
- Ní chóir forbairt chónaithe a thabhairt isteach ag leibhéal na talún cóngarach de bhóithre gnóthacha, agus / nó bóithre atá faoi réir gluaiseachtaí móra ag Feithiclí Earraí Troma (HGVs);
- Maidir lei nádúr aistrithe chriosaithe athghiniúna, caithfear réamh-aire a thógáil a chinntiú nach sáraíonn an féidearthacht de thruailliú fuaime, aer nó bearrán eile ón úsáidí tionsclaíocha bunaithe caighdeáin chomhshaoil inghlactha. Iarrfaidh an

tÚdarás Pleanála tuarascáil ó dhuine cáilithe chun foinsí truaillithe fuaime a aithint agus a mheas, truailliú aer, nó bearrán, agus tionchar féideartha a mheasúnú ar an bhforbairt molta agus sraith moltaí a sholáthar chun tionchar an truaillithe a mhaolú chomh fada is is féidir (m's. treoshuíomh agus leagan amach áitreabh, suíomh oscailtí agus insliú);

→ Is féidir go bhfuil sé riachtanach breathnú ar fheabhsuithe don bhóthar ina thimpeall agus líonra sráide in éineacht leis an Údarás Pleanála, chun an trácht a mhaolú agus rochtain choisí agus rothaíochta a fheabhsú.

12.9.2 Limistéir Fiontraíochta agus Fostaíochta:

Tábla 12.27: Príomhphrionsabial do Fhorbairt i gCriosanna Fiontraíochta agus Fostaíochta

Príomhphrionsabial do Fhorbairt i gCriosanna Fiontraíochta agus Fostaíochta	
Rochtain agus Gluaiseacht	→ Nascanna móra go dtí agus tríd an suíomh a sholáthar mar atá aitheanta i bPlean Forbartha an Chontae nó Plean Cheantair Áitiúil ábhartha, i Máistirphlean agus / nó mar atá deimhnithe ag próiseas anailís suímh agus / comhchomhairle leis an údarás pleanála; → Tá líonra na sráide éasca a leanúint le hordlathas soiléir sráideanna ag aithint feidhm gach sráide; → Tá sráideanna aonair dearth faoi réir riachtanais (DMURS) *Lámhleabhar Dearaidh do Bhóithre Uirbeacha agus Stráideanna;* → Ceantair pháirceáila móra (go háirithe páirceáil foirne) suite ar cúl na bhfoirgneamh agus as radharc ón tsráide. Ceantair pháirceáila beaga a bheith suite ar aghaidh na bhfoirgneamh nuair atá siad deartha go maith (lena n-áiritear ceantair phlandaithe) agus gan an iomarca slánachair ón tsráid a bheidh mar thoradh orthu; → Cuirfidh dearadh agus leagan amach pháirceanna gnó siúl, rothaíocht agus úsáid iompar poiblí chun cinn, le nascanna imleora rothaíochta agus don choisí.

Spás Oscailte agus Tírdhreach	→ Soláthar phlean tírdhreacha ag léiriú spás oscailte suíomh oiriúnach a chuimseodhs ordlathas spásanna oiriúnacha do fheidhmeanna éagsúla agus gníomhaíochtaí. Cuimseoidh an plean tírdhreacha eilimintí BG (féach BG thíos); → Tréithe tábhachtacha nádúir an tsuímh ar nós crainn, fálta agus bealaí uisce a chonneáil, atá chomhtháite laistigh den phlean an tírdreacha agus atreisithe le plandú speicis dúchasacha; → Criosaithe maolánacha nádúrtha agus plandú cosanta a úsáid chun spás príobháideach a mhíniú agus úsáid fálta ar aghaidh na bhfoirgneamh a laghdú. Fálta atá i gcomhéadan leis an bhfearann poiblí a bheith ar ard-cháilíocht agus ag cuimsoí gnéithe an tírdhreacha (do scagadh); → Coinneoigh forbairt i bpáirceanna gnó suíomh fearann páirce le hard-cháilíochta tírdhreacha a chothú.
Glas Bonneagar (BG)	Ba chóir **Plean Bhonneagar BG,** a bheith le gach togra forbartha agus é a chur isteach de ghnáth mar chuid de fheistithe Pleananna Tírdhreacha atá riachtanach don fhorbairt. Cuimseofar na pleananna seo a leanas: → Lonnaíocht suímh ag léiriú an suíomh forbartha i gcomhthéacs BG níos leithne a mar atá leirithe ar Phlean BG na Comhairle don Chontae; → Suirbhé agus anailís ar an suíomh, ag aithint bonneagar BG láithreach agus príomh sócmhainní laistigh den suíomh; → A léiriú conas a nascaíonn na moltaí forbartha chun Líonra forleitheadach BG an Chontae; → Cosaint BG molta, moltaí feabhsuithe agus aisig mar chuid den phlean an tírdhreacha, más cuí, don suíomh; → Moltaí d'aintheantas agus smacht ar speicis ionracha. Ar neamhchead ar mhéid forbartha nó cineál, caithfidh iarratasóirí coimre suíomh iomlán a chur isteach ag cainníochtú agus ag mionsonrú seo a leanas: → aistriú crainn agus fháil; → coinneáil crainn agus fháil; → plandú crainn nua agus fháil. Caithfear an fhaisnéis seo a chur isteach i bhfoirm dhigiteach a bheith aontaithe leis an gComhairle chun cumsascú agus tuairisciú ar chlúdach crainn agus fál sa Chontae thar am a cheadú.

Foirm Thógála agus Féiniúlacht Chorparáideach	→ Airde tógála ag freagairt don chomthéacs mórthimpeall air timpeall le haistrithe a sholáthar más gá a threisíonn an struchtúr uirbeach le foirgnimh níos airde lonnaithe ar thaobha príomhchonairí, bhealaígheataí agus nóid; → Ba chóir foirgnimh aonair a bheith ina dhearadh ailtireachta comhaimseartha (a chuimsíonn úsáid datha); → Cóireáil éagsúla, críochnaithe agus dathannaa úsáid chun bulc a laghdú, méadúil agus scála foirnimh níos mó; → Is cóir do leagan amach agus dearadh na bhfoirgneamh éadamais a a mhéadú sa réimse Poiblí agus spásanna seachtracha príobháideacha a chuimsiú (ar nós clóis seirbhísí agus charr- pháirceála) agus ceantair stórála taobh thiar dóibh; → Comharthaí a bheith simplí sa dearadh agus deartha le comhtháhtú le tréith ailtireachta agus / nó suíomh an tírdreacha (féach freisin ar Mhír 12.5.7 Fógraíocht, Aitheantas Corparáideach agus Comharthaí Faisnéise Poiblí).

12.9.3 Gníomhaíocht Eacnamaíoch Bunaithe sa Bhaile

Measfar moltaí forbartha do ghníomhaíochtaí eacnamaíocha bunaithe sa bhaile nuair is é an t-iarratasóir áititheoir an tí agus in ann a léiriú go bhfuil an ghníomhaíocht molta fo-ordaithe do phríomh-úsáid chónaithe an áitribh. Ní mheasfar moltaí a chuireann isteach go mór ar chonláiste cónaithe láithreach an cheantair le trácht méadaithe, fuaim, much, creath, deatach, smúit nó boladh nach meastar go fabhrach. Beidh an tÚdarás Pleanála ag measúnú oiriúnacht an tsuímh chónaithe chun freastal ar ghníomhaíocht eacnamaíoch bunaithe sa bhaile maidir le méid agus scála an tsuímh agus an áitribh, dlús láithreach an cheantair, infhaighteacht pháirceála carr imleora agus oiriúnacht ghinearálta nádúr na húsáide i gcomhthéacs an tsuímh.

Ceadaítear gníomhaíocht eacnamaíoch bunaithe sa bhaile ar bhunús ghearr- théarma nó sealadach chun measúnú leanúnach ar aon tionchar gníomhaíochta ar áis chónaithe a cheadú.

12.9.4 Fiontair Spáis Sínte

A oiread is féidir, os ceart fiontar spáis fairsing a bheith lonnaithe ar thailte atá taobh amuigh den M50 agus nach gcruthaíonn deis dlúthshaothraithe ar thailte criosaithe in aice le iompar poiblí, de réir Cuspóir 1 FEF7.

A éileamh go léireodh fiontair spáis fhairsing a leanas:

→ Bearta láidre i leith éifeachtúlacht fuinnimh chun a lorg carbóin a laghdú ag tacú spriocanna náisiúnta i dtreo eacnamaíocht carbóin a náid ghlan, lena n-áirítear giniúint fuinnimh inathnuaite;
→ Giniúint fuinnimh in-athnuaite a uasmhéadú ar shuíomh chun 100% cumhacht fuinnimh inathnuaite a chinntiú a oiread is féidir, nuair nach féidir éileamh ar shuíomh a shásamh mar seo beidh fianaise rannpháirtíochta i gcomhaontaithe

ceannach cumhachta (PPA) le tabhairt;
- Acmhainn imleor laistigh den líonra uisce oiriúnach agus fuíolluisce chun an úsáid molta a éascú;
- Bearta chun tacú le haistrithe i dtreo eacnamaíochta atá ciorclach;
- Bearataa chun téacmh dúiche a éascú nó líonraí teasa nuair atá teas breise cruthaithe;
- Cur chuige deartha art-cháilíochta a laghdaíonn mórdhlúthú agus tionchar amhairc;
- Tuiscint chuimsitheach fostaíochta oibríoch;
- Tuiscint chuimsitheach ar leibhéil tráchta chuig agus ón suíomh ag leibhéal foirgneoireachta agus obráide;
- Fianaise maidir le bheith síntí don Chomhaontú Ionad Sonraí na hAeráide Neodrach.

12.9.5 Forbairt Miondíola:

(i)Critéir Miondíola

Beidh iarratais ar fhorbairt miondíola nua ag teacht leis na ceanglais atá leagtha amach i gCaibidil 9: *Forbairt Eacnamaíoch agus Fiontraíochta*, chomh maith leis na critéir seo a leanas:

- Beidh forbairt miondíola faoi réir ról agus feidhm an ionaid miondíola agus beidh sé ag aontú le scála agus cineál miondíola aitheanta don suíomh. Suíomh;
- Beidh forbairt miondíola ag aontú le cuspóir bunúsach chun tacú le beocht agus inmharthanacht an ionaid miondíola agus ní mor dó cloí leis an gcur chuige seicheamhach. Measfar tograí chun ionaid miondíola a chomhtháthú go cúramach;
- Ceanglaítear ar mhórthograí miondíola (níos mó ná 1,000 méadar cearnach) **Measúnú Tionchair Miondíola mionsonraithe (RIA)** agus **Measúnú Tionchair Iompair (TIA) a sholáthar.**

(ii) Srianta ar Úsáidí

Deanfar an iomad comhchruinnithe úsáidí faoi leith in ionaid uirbeach a dhíspreagadh, mar gheall ar an ngá tá le sláine, cáilíocht agus beodh na n- ionad a chothabháil.

- Déanfaidh an tÚdarás Pleanála iarracht a chinntiú nach mbeidh an méid siopaí eischeadúnais agus oifigí ghealltóireachta, go háirithe in ionaid níos lú, iomarcach do mhéid iomlán agus carachtar an cheantair agus nach mbeidh tionchar diúltach ar honláiste de bharr fuaime, coiscriú ginearálta, uaireanta oibríochtaí agus bruscar. Tá soláthar roint bheag shiopaí áisiúlachta mar eischeadúnas coimhdeacha inghlactha go ginearálta.
- Déanfaidh an tÚdarás Pleanála iarracht a chinntiú nach mbeidh líon na stuaraí cluichíochta, geallghlacadóirí, tithe tabhairne, agus ionaid mearbhia iomarcach don mhéid agus do charachtar an cheantair.
- In ionaid dúiche agus áitiúla, féadfar an soláthar úsáidí neamh-mhiondíola a chuirfeadh isteach ar fhoráil réimse seirbhísí níos oiriúnaí a shrianadh ag bunleibhéal urláir laistigh de pháráidí siopaí, chomh maith le haon úsáidí a chuirfeadh isteach go mór ar chonláistí cónaithe an cheantair máguaird.

(iii) Asraonta Bia Tapa / Beir Leat

Is féidir go gcruthóidh ionaid mhearbhia coiscriú, bearrán agus go gcuirfadh siad isteach ar chonláisí an cheantair agus mar sin de, déanfar tograí le haghaidh ionaid nua nó síntí a mheas go cúramach. Beidh smacht ar mholtaí forbartha d'ionaid mhearbhia / Beir Leat agus beidh de cheangaltas ar na tograí seo dul i ngleic le seo a leanas:

- Tionchar féideartha ar agus cóngaracht ionaid mhéarbhia nó ionaid beir leat d'úsáidí soloite, ar nós scoileanna nó páirceanna;
- Tionchar carnach ionaid mhearbhia ar áiseanna an cheantair;
- Tionchar na fhorbartha molta ar úsáidí measctha talún láithreach agus gníomhaíochtaí sa cheantar;
- Uaireanta oscailte / oibríocha na háise;
- Suíomh gaothairí agus seirbhísí seachtracha eile agus a dtionchar ar thaitneamhachtaí tadhlach ó thaobh torainn / boladh / tionchar amhairc.

(iv) Stáisiúin Bhreosla Mótair

Is féidir go gcruthóidh ionaid mhearbhia coiscriú, bearrán agus go gcuirfadh siad isteach ar chonláisí an cheantair agus mar sin de, déanfar tograí le haghaidh ionaid nua nó síntí a mheas go cúramach. Go ginearálta ní spreagfar stáisiúin mhótarbhreosla laistigh de chroílimistéar miondíola na n-ionad uirbeach nó i gceantair thuaithe. Ní mór d thograí d'áiléir colúr dul i ngleic le seo a leanas:

- ní bhainfidh dealú, múch agus boladh go míchuí ó thaitneamhachtaí an cheantair agus go háirithe ó úsáidí íogaire talún ar nós forbairt chónaithe;
- Ba cheart go mbeadh dearadh ardchaighdeáin ag stáisiúin mhótarbhreosla agus go ndéanfaí iad a chomhtháthú leis an timpeallacht thógtha mórthimpeall. I lárionaid uirbeacha, áit ar dócha go mbeadh tionchar suntasach ag an bhforbairt ar charachtar stairiúil nó ailtireachta an cheantair, d'fhéadfadh sé nach nglacfar le húsáid dearaí agus comharthaíocht chorparáideach chaighdeánach;
- Ba cheart soilsiú réamhchúirteanna, lena n-áirítear soilsiú ceannbhrait, a chuimsiú laistigh den láithreán agus níor cheart go gcuirfeadh sé isteach ar thaitneamhachtaí an cheantair;
- Ba chóir an siopa réamhchúirt a dhearadh sa chaoi is go mbeadh rochtain air de chois agus ar rothair, le rochtain chuí d'fheithiclí seachadta Ba cheart na gnéithe sábháilteachta a bhaineann le cúrsaíocht agus páirceáil laistigh de réamhchúirt an stáisiúin a chur san áireamh go hiomlán Ba cheart gníomhaíochtaí miondíola a theorannú d'achar urláir an tsiopa, ach amháin i gcás breosla baile a dhíol, i gcás ina bhféadfadh roinnt stórála seachtrach a bheith ceadaithe. Ba cheart go mbeadh spás stórála seachtrach sorcóirí gáis agus breosla soladach teoranta ó thaobh achair de agus go mbeadh sé teoranta do chomhdhúile atá saindeartha go docht tadhlach leis an siopa / réamhchúirt agus a bheith faoi réir bearta leordhóthanacha a bheith á nglacadh maidir le cuma, slándáil agus sábháilteacht;
- Ba cheart díol earraí miondíola ó stáisiúin pheitril a theorannú d'earraí áise agus é a cheadú mar shaoráid choimhdeach ar mhionscála amháin. Ní bheidh spás urláir glan siopa stáisiún breosla níos mó ná 100 méadar cearnach. Nuair a lorgaítear cead do spás urláir miondíola níos mó ná 100 méadar cearnach, beidh feidhm ag an gcur chuige seicheamhach maidir le forbairt miondíola (is é sin, déanfar an eilimint mhiondíola a mheas mar fhorbairt bheartaithe inti féin);

- Féadfar ceardlanna do mhionseirbhísí (mar shampla, athrú bonn, deisiúcháin pollta, athrú ola) a cheadú i gcásanna nach mbeadh drochthionchar acu ar oibriú phríomhúsáid an stáisiúin peitril agus ar thaitneamhachtaí áitiúla, go háirithe maidir le cóngaracht do thithe cónaithe nó d'áit chónaithe in aice láimhe. ceantair;
- Déanfar stáisiúin breosla agus ceantair seirbhísí cóngarach don Líonra Bóthair Náisiúnta a mheasúnú maidir le Pleanáil Spásúil agus Treoirlínte Bóithre Náisiúnta do húdaráis Pleanála DECLG, (2012).

(v) Ollstóráil Miondíola

- Beidh réimse earraí atá díolta agus aon pháirceanna miondíola sa tsodhchaí faoi smacht dhian agus teoranta d'earraí tí bulcacha nó earraí nach bhfuil iniompartha ag custaméirí atá ag taisteal ar chos, ag rothaíocht nó ar ar bhus (Féach Aguisín 1 Treoirlínte Pleanála Miondíola (2012) le haghaidh mínithe a bhaineann le earraí bulcacha.
- Ní chóir earraí coimhdeach 20% den spás urláir miondíola glan iomlán a shárú den aonad miondíola ábhartah, agus ba chóir an spás seo a tharraing go soiléir ar tharraingt iarratais pleanála.
- I lár na mbailte agus na sráidbhailte, ba cheart go mbeadh méid agus scála na bhforbairtí trádstórála miondíola nua ar fad ag teacht le carachtar an cheantair.
- De dheasca cóngaracht ionaid dúiche agus áitiúla do cheantair chónaithe ina thimpeall, ba chóir breathnú ar thionchar mholtaí ollstórála miondíola ar chonláistí cónaithe.
- Laistigh de phríomhcheantair miondíola, cuirfidh an tÚdarás Pleanála leibhéal solúbthachta i bhfeidhm ag ceadú cineálacha stórála nuair atá meascán df'earraí bulcacha agus neamh-bhulcacha ar díol.

12.9.6 Talmhaíocht agus Fiontraíocht Tuaithe

Go ginearálta déanfar moltaí le haghaidh éagsúlú feirme a bhaineann le forbairt tionscnaíochtaí gnó inbhuanaithe atá cúnta, agus nasctha go díreach don phriomhúsáid réadmhaoin do thalmhaíocht a mheas go dearfach suas go 200 sq mhéadar (glan) achar urláir. Dénafar forbairtí a sháraíonn an táirseach seo a mheasúnú mar fhiontair neamhspleácha.

Spreagfar forbairt Fiontair Tuaithe nua ar thailte atá ainmnithe le Criosaithe Chuspóra RU nuair atá:

- Scála agus nádúr na forbartha molta agus na foirgnimh comhcheangailte a bheith oiriúnach don suíomh tuaithe, agus i gceantair chomhshaol le híogaireacht íseal;
- Atá léirithe go bhfuil sé riachtanach an togra molta a lonnú i gceantar tuaithe;
- Nach gcuirfidh an togra isteach ar charachtar nó cuma an tírdhreacha;
- Go bhfuil an líonra hóthair áitiúil agus bonneagar riachtanach eile in ann freastal ar aon éileamh breise atá cruthaithe ag an togra molta;
- Más féidir, baineann an togra molta ath-úsáid as foirgnimh iomarcacha nó nár úsáidtear go leor atá luachmhar sa cheantar tuaithe;
- Nuair is rochtain sábháilte ar an líonra bóthair poiblí a ghnóthú.

12.9.7 Tionscail Eastóscach

Déanfar forbairt, treisiú nó éagsúlú ghníomhaíochtaí tionsclaíochta eastóscacha a mheas de réir *Cairéil agus Treoirlínte Gníomhaíochtaí Coimhdeach* DEHLG (2004) (nó aon cháipéis bheartas náisiúnta a ghlacann a ionad), *Cód Cleachtais idir an Roinn Chomhshaoil, Oidhreachta agus Rialtas Áitiúil agus an Cónascadh Concréite na hÉireann* (2009), agus *Treoirlínte Oidhreachta Geolaíocha don Tionsclaíoch Úscach, GSI* (2008), nádúr an mholta, modh tarraingthe, scála an gníomhaíocht atá molta, tionchar ar líonra bhóthair chomhcheangailte agus a thionchar ar an gcomhshaoil. Tógfaidh an Chomhairle san áireamh aon tionchar radharcach, fuaim, creathanna, cosc smúit, cosaint ar aibhneacha, locháin, súimhanna Nádúrtha 2000, foinsí m uisce, tionchar ar chónaithe agus áiseanna eile, tionchar ar líonra an bhóthair, saincheisteanna sábháilteacht bhóthair, pasáil, aischur / nó ath-úsáid, agus tírdhreacha talún oibrithe.

Déanfar forbairtí a bhaineann le tionsclaíocht eastóscach a scagadh do tionchar chomhshaoil agus beidh **Tuarascáil Measúnú Tionchar Chomhshaoil (TMTC)** riachtanach do fhorbairtí fho-threalamh (5 heictéir thíos). Beidh **Plean tírdhreacha** sonraithe, ar chóir dó an scagadh atá molta don saol oibríochta an tsuímh a léiriú agus clár a leagadh amach do aischur agus / nó athúsáid an tírdhreacha nuair atá an próiseas úscacha críochnaithe, a bheith riachtanach chomh maith,

Beidh sé mar aidhm ag an gComhairle drochthionchair chomhshaoil agus drochthionchair eile eastósctha mianraí a íoslaghdú trí cheadúnú, bainistiú forbartha agus uiríll a imscrúdú i scríbhinn agus forálacha forfheidhmithe na nAchtanna um Pleanáil agus Forbairt a chur i bhfeidhm go gasta.

12.9.8 Suíomhanna Seveso

Agus tograí forbartha á meas aige maidir suímh SEVESO, nó in aice leo, rachaidh an tÚdarás Pleanála i gcomhairle le comhairle teicneolaíochta den Údarás Sláinte agus Slándála (HAS) maidir le forbairt molta agus úsáid talún molta. D'fhoilsigh an HSA treoir athbhreithnithe in 2021 dar teideal Treoir maidir le comhairle theicniúil um phleanáil úsáid talún d'údaráis phleanála agus d'oibreoirí bunaíochta COMAH.

Maidir le cuid de na forbairtí, go hairithe na cinn a bhaineann le líon mór daoine agus sealbhóirí soleonta, measfaidh an tÚdarás Pleanála an riosca sochaíochc (m.s. riosca ard-uimhireacha daoine a bheith faoi thionchar timpiste amháin).

12.10 Fuinneamh

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 10 agus beartais comhcheangailte agus cuspóirí.

12.10.1 Feidhmíocht fuinnimh i bhFoirgnimh Nua

Is ceart go mbeadh **Ráiteas Dearaidh Athchóirithe Éifeachtacht Fuinnimh agus Athrú Aeráide** le forbairtí molta do forbairtí chónaithe nó trádála ar mheánscála nó ar

mhórscála níos mó ná 10 n-aonad cónaithe agus / nó achar 1,000 m.c. d'urláir trádála. Sonrófar sa ráiteas:

- Conas a freastalaítear ar scartáil ar shuíomh, foirgneoireacht agus bainistíocht fad-téarmach na forbartha;
- Conas a nndeachaigh I ngleic le moltaí athchóirithe fuinnimh agus athrú aeráide sa scéim dearaidh agus pleanála.

Beidh feidhm le caighdeáin tógála nZEB (fuinneamh neas-nialasach) sna foirgnimh atá áitithe tar éis 31 Nollag 2020. Do chomhlachtaí earnáil phoiblí, tá an caighdeán infheidhme do foirgnimh nua go léir in uinéireacht nó atá áitithe ar an 31ú Nollag 2018. Tá socruithe trasdula sna Rialacháin Tógála a dhéanann maolú ar ghlacadh na riachtanas seo nuair atá obair ar fhoirgnimh torsaihe roimh na dátaí seo. Tá dhá rialaithe éagsúla mar Chuid L infheidhme ag brath ar an bhfuil áititheoir sa bhfoirgneamh nó nach bhfuil. Tá an rialachán cuí do gach ceann liostaithe thíos:

- Áitribh Teaghlaigh atá rialaithe faoi Cuid L (2019) *Caomhantas Bhreosla agus Fuinneamh- Cónaithe;*
- Foirgnimh neamh-theaghlaigh atá rialaithe faoi Cuid L (2017) *Caomhantas Bhreosla agus Fuinneamh – Foirgnimh seachas Cónaithe.* Caithfear é a nótáil freisin Gur Feidhm *Fuinnimh sa Rialachán Foirgnimh* (EPBD) lena n-áirítear riachtanais do bhonneagar luchtú fheiticlí leictreacha, mar atá leagtha amach i gcuid 12.7.5.

Tacaíonn an Chomhairle le húsáid CEM III / or (nó rialuithe a ghlacann a iond) rangú suiminte sna moltaí forbartha do fhoirgnimh nua. Cintíonn úsáid modhanna tógála glasa ar nós BREEAM (Modheolaíoch Taighde Tógála Measúnú Comhshaoil Bunaithe) agus LEED (Ceannaireacht in Éifeachtach Fuinnimh agus Dearadh) cur chugie shaolré iomlán don dearadh tógála a chuimsíonn carbóin oibríoch agus carbóin ionchollaithe. De thoradh an chur chuige iomlánaíoch seo íslítear éileamh fuinnimh agus lorg carbóin i bhfoirgnimh agus bíonn a luach trádála níos airde.

12.10.2 Líonraí Téamh Dúiche Carbóin Ísle

Is ceart do thograí forbartha chónaithe, tráchtála nó measctha ar mhórscála (100+ áitreabh ag dlús 50 áitreabh an heictéar (dph) nó níos mó agus / nó forbairt neamh-chónaithe de 10,000 sq mhéadar nó níos mó) i dTamhlacht, Cluain Bhuiríosa / Caisleán na Gráinsí agus Cluan Dolcáin, atá aitheanta mar Cheantair Féideartha Dúiche Teasa Carbóin Ísle, tacú le seachadadh **Moltaí Téamh Dúiche** agus:

- Anailís Fuinnimh a dhéanamh ar an togra molta agus ar an gcainníocht úsáide fuinnimh bliantúil atá beartaithe a fháil ó na forbartha; agus
- Tograí le haghaidh téamh carbóin ísil, téamh agus cumhacht chomhtháite mar shampla, (giniúint CHO) agus bonneagar dáileadh ar an suíomh a áireamh agus a léiriú conas deiseanna chun éascú ar réiteach téamh dúiche atá uasta, ag tógaint san áireamh éileamh fuinnimh, meascán iompair fuinnimh, leagan amach agus céimeanna na fhorbartha molta; agus
- Nuair atá deiseanna don téamh carbóin ísil don suíomh aitheanta, ní mór

bonneagar dáileadh teasa a sholáthar le moltaí i leith dáileadh áitúil, le clár ama réasúnta;
- Nuair atá Córais Téamh Dúiche deimhnithe i láthair, nascadh leo; agus
- Mura bhfuil Córas Téamh Dúiche deimhnithe ní mór forbairt nua a dhearadh ionas gur féidir leis nascadh le scéim mar seo nuair atá ceann á sheachadadh.

Nó

- Fianaise a thabhairt go bhfuil moltaí líonra téamh carbóin ísil (lena n-áirítear deiseanna fuinnimh athnuachana) fiosraithe go hiomlán agus nach bhfuil sé indéant; agus
- Nuair atá moltaí ar shuíomh líonra téamh carbóin ísil fiosraithe agus nach bhfuil sé indéanta, is ceart sonraí maidir le seasmhacht sa todhchaí an fabraic an fhoirgnimh agus cumhdach bealaí líonra píoba go dtí teorainn an tsuímh a chóir a chur faoi bhráid, chun scéimeanna nascaíochta sa todhchaí a éascú.

Is ceart forbairtí sa todhchaí sna ceantair seo a nascadh Córais Téamh Dúiche atá ann cheana nó deimhnithe. Mura bhfuil Córas Téamh Dúiche deimhnithe ní mór forbairt nua a dhearadh ionas gur féidir leis nascadh le scéim mar seo nuair atá ceann á sheachadadh.

12.10.3 Fuinneamh ó Dhramhaíl

Ní mór do thograí forbartha le haghaidh forbairtí nua tionsclaíocha agus trádála agus síntí móra ar áitribh láithreacha, nuair atá an-chuid teasa fuíll á ghiniúint ag na próisis a bhaineann le príomhfheidhmeanna an togra:

- Anailis Fuinnimh a dhéanamh den fhorbairt mholta agus na sonraí an fhuíoll teasa féideartha a shainaithint agus a oiriúnacht don athghabháil agus athúsáid teasa i gcomhar le láithreacha sa chomharsanacht; agus
- Teicneolaíocht athghabhála agus athúsáide teasa a shuiteáil ar an suíomh; agus
- Bonneagar dáileadh teasa a shuiteáil os cionn nó faoi thalamh, (lena n-áirítear seasmhacha de fhabraic an fhoirgnimh chun nascadj sa todhchaí a éascú, ag cumhdach aon bhealaí oibre píobaí go dtí an teorainn na suíomhanna tadhaill)

Nó

- Fianaise a sholáthar go bhfuil athghabháil teasa agus dáileadh fiosraithe go hiomlán agus nach bhfuil sé indéanta.

A chinntiú go bhfuil coinníollacha oiriúnacha ceangailte leis na hiarratais pleanála chun téamh dúiche a bhaint amach i gceantair aitheanta maidir lena bhfuil thuas.

12.10.4 Gréine Fótavoltach

Foirgnimh

Ní mór do thograí forbartha do fhuinneamh gréine ar fhoirgnimh, mura léirítear féidearthacht ar bhealach eile:

- Tús áite a thabhairt do aghaidheanna i dtreo an deiscirt agus a bheith idir timpeall 35 agus 50 céim ag brath ar úsáid PV gréine nó teicneolaíochtaí teirmeacha gréine;
- A bheith déanta chun scáthú ó fheistí gréine eile ar an suíomh a chur san áireamh, ó eilimintí láithreacha na timpeallachtaí tógála ar nós simléir, forbhallaí, trealamh plandú dín agus foirgnimh níos airde agus struchtúir sa cheantar máguaird;
- Spás imleor ar rochtain, feiste, agus cothabháil a chinntiú;
- Aa chinntiú go mbíonn aird ag an suíomh agus dearadh na dtograí ar chonláiste amhairc an cheantar máguaird;
- Forálacha an Treoir Creatlaí Uisce, Treoir Gnáthóga agus saincheisteanna comhshaoil eile agus oidhreacht thógála a bhreithniú.

Forbairtí Fótavóltacha Gréine ar Scála Tráchtála (Fóntais)

- Le haghaigh feirmeacha ar scála fóntais, beidh tírdhreachadh bog oiriúnach agus cruthú gnáthóg / bithéagsúlacht le cuimsiú a bheidh comhtháite sa shuíomh ina timpeallacht áitiúil agus fál teorann oiriúnach a bheith ann más gá le cinntiú go bhfuil an suíomh sláND go leor.
- Ní mór tionchar féideartha comhshaoil a mheas ag brath ar shuíomh agus scála na forbartha. Tionchar féideartha comhshaoil a thógaint san áireamh ag brath ar cheantar agus scála an fhorbair, lena n-árítear measúnú tionchar amhairc nó measúnaithe glinniúint agus dallrú, go háirithe nuair atá an suíomh cóngarach do bhealaí eitilte an aerfoirt, línte iarnróid nó gabhdóirí radharchacha íogaire eile.
- Tugann Eagraíocht Fuinneamh Gréine na hÉireann treoir ar an scagadh comhshaoil is cóir a leanúint agus is ceart iad a léamh i gcomhar le treoirlínte na Roinne ar Mheasúnú Cuí. Is ceart Suíomhanna Natura 2000 le nascaíochtaí éiceolaíocha agus / nó hidreolaíocha le feirm gréine molta agus / nó bealaí eangaí táscacha a bheith aitheanta agus an tionchar féideartha ar na suíomhanna Natura a bheith measúnaithe.
- Talamhúsáíd le haghaidh fhorbairt feirmeanna USSPV a bheith cothrom i gcónaí in gcoinne an riachtanais an talamh chéanna a úsáid do oibríochaí ar shuíomh eile ar nó giniúint bhia.
- *Moltaí Pleanála agus Forbartha do Scéimeanna Gréine Áisiúlachta PV in Éirinn* (2016) a sholáthar moltaí eile.

12.10.5 Tionscadail Hidrileictreacha ar Mhionscála

Ní mór do aon togra forbartha do fhorbairt fhuinnimh Hidrileictreach:

- Measúnú mionsonraithe ar choinníollacha sreabhaidh a bheith leis;
- A chinntiú nach gcuireann struchtúir molta isteach ar ghluaiseacht speicis fíoruisce trí na struchtúir;
- A chinntiú go bhfuil meas ag an suíomh agus dearadh na dtograí ar chonláistí amhairc agus chónaithe an cheantair ina thimpeall, lena n- áirítear tionchar fuaime;
- Meas ar na forálacha ón Threoir Creatlaí Uisce, Treoir Gnáthóga agus comhshaol eile, iascach agus saincheisteanna oidhreachta tógtha eile;
- Ag comhlíonadh Treoirlínte Iascaigh Intíre Éireann ar Phleanáil, Dearadh, Tógáil agus Oibriú Scéime Hidrileictreach ar mhionscála.

12.11 Bonneagar agus Seirbhísí Comhshaoil

Ba chóir an mhír seo a léamh in éineacht le Caibidil 11 agus beartais comhcheangailte agus cuspóirí, lena n-áirítear iad siúd i gCaibidil 4.

12.11.1 Bainistíocht Uisce

(i) Measúnú Maol Tuile

Déanfar bainistíocht maol tuile i gcomhréir le *Treoirlínte maol Tuile Bainstíochta do hÚdaráis Pleanála*, DOECLG (2009) agus Ciorclán PL2 / 2014. Cuireann CFRAMS na Dothra, CFRAMS an Oirthir (Measúnú agus Bainistíocht Maol Tuile agus an Dobarcheantair) agus *Measúnú Maol Tuile Straitéiseach Dheisceart Bhaile Átha Cliath* (2021) faisnéis ar fáil maidir le maol tuile aitheanta i nDeisceart Chontae Bhaile Átha Cliath (féach leat Plean Forbartha Léarscáil 14, Maol Tuile Straitéiseach). Beidh tograí forbartha faoi réir measúnaithe hidreamoirfeacha sa chás go bhfuil siad go páirteach nó go hiomlán laistigh de na Conairí Bruachánacha a aithníodh ar Léarscáil 14 de réir Beartas GI 3 agus cuspóirí ábhartha.

- → Moltaí forbartha ar thalún atá I maol tuile a chóir bheith faoi réir **measúnú maol tuilte**, ullmhaithe ag Innealtóir cairtfhostaithe cáilithe oiriúnach, in aontú le Treoirlínte Bainistíocht Maol Tuile. Ba chóir go bhfuil feasacht ag measúnaithe mionsonraithe maol tuile maol tuile báistiúil féideartha agus moltaí draenála oiriúnacha a chóir a chur I bhfeidhm chun maol tuile báistiúil a laghdú;
- → Moltaí do fhorbairtí beaga do foirnimh láithreacha (m.s: síntí nó athrú úsáide) I gceantair atá I maol tuile a chóir **measúnú maol tuile** ar shonraí oiriúnacha.

(ii) Uisce Dromchla

Moltaí forbartha a chóir bearta draenála oiriúnacha a sholáthar in aontú le *Córas Draenála Inbhuanaithe Chomhairle Chontae Dheisceart Bhaile Átha Cliath (SuDS) Treoir Míniú, Dearadh agus Measúnú,* 2022.

- → Eisileadh uisce dromchla ceadaithe uasta ó aon fhorbairt nua gan sárú an suí láithreach, agus ar talún páirceanna glasa atá mar shuíomh páic glas sula dtarlaíodh aon fhorbairt;
- → Caithfidh gach forbairt nua tógaint san áireamh 'prionsabail réam-aireach' maidir le athrú aeráide;
- → Ní chaithfidh moltaí forbartha truailliú a éascú den talún nó uisce dromchla I rith céimeanna tógála nó oibríoch tar éis. Féadfaidh é sin a ghnothú trí aontú cleachtas is fear sa dearadh, cur isteach agus bainistíocht don tús, bailiú agus cur de láimh oiriúnach nó cóireáil do gach uisce dromchla agus eisiltigh.

(iii) Córas Draenála Uirbeach Inbhuanaithe (SuDS)

Go ginearálta, beidh riachtanais ag gach forbairt nua chun cuimsiú Córais Draenála Inbhuanaithe Uirbeach (SuDS).

- → Córais Draenála Inbhuanaithe lena n-áirítear seifteanna ar nós swales, cosáin tréscaoilteachta, draenacha scagaire locháin stórála, fliuchán tógála, maothbhealaí agus díonta glasa;

- I gcuid de na cásanna faoi leith ag discréid an TÚdarás Pleanála, atá sé léirithe nach bhfuil seifteanna SuDS feideartha, tugadh cead chun tancanna tánúcháin faoi thalamh a chur isteach nó piobaí níos mó in éineacht le seifteanna eile chun cáilíocht uisce a ghnóthú. Meastar ar na bearta seo mar phort deireanach;
- Caithfidh an fhorbairt úsáid dromchlaí tréscaoilteacha a uasta, chomh maith le deiseanna uisce stoirme tanúcháin agus stóráil trí SuDS agus úsáid a theorannú tanúcháin faoi thalamh agus stóráil;
- Ba chóir go bhfanann cúrsaí uisce ar oscailt sa ghleann nádúrtha agus tóchar bheith sáinnithe do thrasnáil bhóthair. I gcasanna eisceachtúil, Thig leis an tÚdarás Pleanála, ceadaithe a thabhairt chun tóchar a chur isteachlaistigh an fhorbairt nuair atá sé léirithe go bhfuil sé seo an freagairt dearaidh is oiriúnaí bunaithe ar constaicí suíomh faoi leith / coinníollacha.

(iv) Uisce Talún

Tá riachtanas ag an tÚdarás Pleanála Imscrúduithe imleora agus oiriúnacha a dhéanamh I nadúr agus fad d'aon truailliú ithir agus uisce talamh agus na maoil comhcheangailte le hobair forbairt an suímh ag ceantair íogaire, go háirithe nuair atá forbairt páirceanna donna atá molta.

(v) Sábháil Uisce Báistí

Nuair a mholann molta forbartha sábháil uisce báistí, caithfidh comhoibriú le na geallsealbhóirí oiriúnacha, chun cinntiú go gcuirfear BS8515-2009 I bhfeidhm (Báistí agus Sabháil Uisce Liath), faoi réir rangú úsáide (SI 600 2001) agus inmharthanacht eacnamaíoch don úsáideoir deireadh.

12.11.2 Faisnéis agus Teicneolaíocht Cumarsáide

Maidir le moltaí do aintéineacha teileachumarsáide agus struchtúir tacaíochta, caithfidh iarratsóirí a léiriú:

- Aontú leis an gcaipeis Aintéineacha Teileachumarsáide agus struchtúir tacaíochta: Treoirlínte do hÚdarás Pleanála (1996) agus Ciorclán Litir 07 / 12 eisithe ag an Roinn Comhshaoil agus Rialtas Áitiúil (mar a leasaítear), agus do fhoilseacháin eile agus ábhar mar ata oiriúnach sa choinníollacha;
- Ar an léarscáil, ceantair struchtúir teileachumarsáide láithreacha laistigh 2km radúil den suíomh molta, ag maimh na cúiseanna conas (mura moladh) nach bhfuil sé féideartha chun áiseanna láithreacha a roinnt maidir leis an Cód Cleachtais Roinnt Suiomhanna Raidió eisithe ag an gCoimisiún do Rialacháin Cumarsáide;
- An méid go mbeadh tionchar ar an molta ar áiseanna na cónaitheoirí I réadmhaoin in aice, nó áiseanna sa cheantar (m.s: tionchar radharcacha measraí agus caibinéid trealamh comhcheangailte, coireáil fálta slándála agus araile) agus féidearthacht tionchar radharcach a mhaolú lena n-áirítear scagadh tírdhreacha íseal agus meán-leibhéal, measraí crainn a sholáthar más cuí, ag dathú nó péinteáil measraí agus aintéineacha, agus beartais rochtaine a mheastar;
- Tábhacht an fhorbairt molta mar chuid líonra teileachumarsáide.

Ceadúnais Mhír 254:

Tá Ceadúnas Mhír 254 éilithe ag na húdarás pleanála leis na míreanna nó an trealamh

a leanas a chur ar, faoi, os cionn nó feadh bhóthar poiblí:

- meaisín díola;
- léarscáil bhaile nó tírdhreacha chun treo nó áiteanna a chur in iúl;
- fál lónú nó scafall;
- struchtúr fógraíochta;
- cábla, sreanga or línepíoba, bonneagarcumars aideleictrreonacha thartalúnagus;
- both ghutháin nó seastán;
- Aon ghléas eile, fearas nó struchtúr, a bheith leagadh amach ag iarraidh ceadúnas faoin mír seo, ar, faoi, thar nó ar thaobh bhóthair poiblí ag aontú le ceadúnas bronnta ag Údarás Pleanála faoin mír seo.

An tAcht Pleanála agus Forbartha, 2000 (mar a leasaítear) a mhaíonn gurb:

'Ag breathnú ar iarratas don cheadúnas faoin mír seo, beidh mea sag Údarás Pleanála, nó Bord Achomhairc -

(a) Pleanáil ceart agus forbairt inbhuanaithe an cheantair,
(b) aon fhorálacha oiriúnacha den phlean forbartha, nó plean cheantairáitiúil,
(c) uimhir agus ceantar gléasanna láithreacha, fearais, nó struchtúir ar, faoi, thar nó ar thaobh bhóthair poiblí, agus
(d) áisiúlacht agus sábháilteacht úsáideoirí bhóthair a chuimsítear coisithe.'

Rudaí agus trealamh atá r, faoi, thar nó ar thaobh bhóthair poiblí – mar throscán sráide agus bonneagar teileachumarsáide thar thalamh – agus bheith féideeartha chun cur isteach go mór ar cháilíocht an chomhshaoil laistigh ceantar áirithe. A chuimsítear oibríocha forbartha atá rialaithe trí Mír 254 riachtanais ceadúnais.

Ag measúnú iarratais faoi Mhír 254 den Acht Pleanála agus Forbartha 200, caithfidh an tÚdarás Pleanála, faoi réir an Achta 2000 (mar a leasaítear), meas acu ar na fórálacha oiriúnacha den Phlean Forbartha agus aon phlean cheantair aitiúil at átá I bhfeidhm. Ba chóir machnamh cúramach ar Chaibidil 5 den Phlean seo 'Dearadh Cáilíochta agus Comhfhorbairt Áite Sláintúla', go háirithe na míreanna atá ag dul I ngleic le 'Seachadadh Comharsanaigh Inbhuanaithe', 'Cur chuige an Phlean' agus na hocht bprionsabal a chaitfear bheith infheidhme do fhorbairtí nua sa Chontae.

Iarratais atá déanta faoi réir Acht Pleanála agus Forbartha, 2000 (mar a leasaítear) maidir le foráil bonneagar teileachumarsáide thar thalamh, a chuimsítear iarratais pleanála agus Móir 254 iarratais ceadúnais, a thógaint san áireamh agus a léiriú aontú le 'Treoir ar Cheantar Féideartha Bhonneagar Teileachumarsáide Thar Thalamh ar Bhóithre Poiblí' (2015).

12.11.3 Banistíocht Dramhaíola

(i) Bainc Tugtha agus Áiseanna Athchúrsála

Tá riachtanas ag forbairtí miondíola go léir chun soláthar bainc poiblí tugtha, mura bhfuil áisenna láithreacha ann láithreacha laistigh 1 km radúil. Tá riachtanas de ghnáth ag bainc tugtha ag ceantair oiriúnacha sna chineálacha forbairtí seo a leanas:

- In éineacht le forbairtí trádála nua móra, nó síntí do chéanna, seach beag atá

riachtanach I bpáirceáil charr atá riachtanach nuair a sholáthraítear áiseanna athchúsála tughtha poiblí;
- In éineacht le háiseanna bhonneagair dramhaíola nua, ba chóir go gcuimseofar moltaí áiseanna tugtha le inghlacadh dramhaíl guaiseach agus neamh- ghuaiseach agus dramhail guaiseach ó bhall an phobail agus gnothaí beaga;
- In éineacht le forbairtí ar mheán scála agus nío mó chónaithe agus úsáid mheasctha ag soláthar níos mó ná 10 aonad chónaithe, caithfidh moltaí áiseanna athchúrsála agus bainc tugtha a sholáthar chun freastal ar chónaitheoirí agus I gcuid de na ceantair oiriúnacha, an pobal fairsing;
- In éineacht le forbairtí miiondíola móra go léir, chun spás a sholáthar do meaisín díola aisiompaithe chun eacnamaíoch ciorclach a chothú.

(ii) Dearadh agus Suíomh Stóráil Bruscair agus Áiseanna Athchúrsála agus Tugtha I bhForbairtí

Meastar na critéir seo a leanas I measúnú an dearadh agus lonnaíocht áiseanna dramhaíola agus áiseanna tugtha:

- Ceantar agus dearadh stóráil dramhaíola nó áiseanna athchúrsála a chinntiú go bhfuil sé inghluaiste go héasca do chónaitheoirí agus / nó pobail agus do bailiú boscaí bruscair, bheith profa ó fheithidí agus míolra, gan fadhb boladh a chruthú, agus gan tógaint go mór ó na háiseanna chónaithe ón réadmhaoin in aice nó cónaitheoirí sa todhchaí.
- Soláthar stórála agus bailiú ábhair dramhaíola a bheith faoi réir leis na treoirlínte d'áiseanna stórála dramhaíola sa Phlean Bainistíocht Dramhaíola Réigiúnach oiriúnach agus moltaí dearadh a chuimsítear I Mír 4.8 agus 4.9 de na treoirlínte. Tithíocht Uirbeach Inbhuanaithe: *Caighdeáin Dearaidh do hÁrasáin Nua Treoirlínte do hÚdarás Pleanála* (2020), DHLGH. Stóráil dramhaíola do thithe a chóir a bheith suite go seachtrach, a cheilt / clúdaithe agus imleor chun freastal ar thoise agus uimhir boscaí bruscair a sholáthar do theach go ginearálta. Do thithe sraithe, an áit is oiriúnaí chun boscaí bruscair a stóráil ná ar aghaidh an tí, a chóir bheith lonnaithe I garraithe atá déanta go maith nach dtógann ón áis radharcach.
- Ba cheart go mbeadh rochtain ar stór príobháideach dramhaíola i scéimeanna cónaithe teoranta do chónaitheoirí amháin.

(iii) Aisghabháil Dramhaíola agus Áiseanna Diúscartha Dramhaíola

Agus measúnú á dhéanamh ar thograí forbartha le haghaidh, nó lena n-áirítear, áiseanna aisghabhála dramhaíola agus diúscartha dramhaíola, tabharfaidh an tÚdarás Pleanála aird ar bheartais, ar ghníomhartha, ar spriocanna agus ar fhorálacha Phlean Bainistíochta Dramhaíola an Réigiúin Thoir-Lár Tíre (2015-2021) nó aon doiciméad a thagann ina ionad. agus le reachtaíocht pleanála, an Plean Forbartha agus doiciméid phleanála ábhartha eile. Mar a léiríodh i gCaibidil 11, alt 11.5 meastar cuspóirí an Phlean Bainistíochta Dramhaíola a bheith san áireamh sa Phlean Forbartha.

Éascófar soláthar áiseanna aisghabhála dramhaíola, infrastruchtúr réamhchóireála agus forbairt ar phróiseáil dhramhaíl dhúchasach thánaisteach, lena n-áirítear Áiseanna Aisghabhála Ábhar (MRF) agus Stáisiúin Aistrithe Dramhaíola ag láithreacha cuí laistigh den Chontae. Go ginearálta, chun tiúchan iomarcach a chosc, ní cheadófar aon áiseanna nua taobh istigh den M50. Ní cheadófar saoráidí ach amháin nuair nach

mbaineann siad go hábhartha ón gCuspóir Criosaithe Úsáide Talún agus go bhfuil siad ar scála a oireann dá dtimpeallacht máguaird agus do thaitneamhachtaí tadhlach.

Maidir le tograí mórscála do shuiteáil diúscartha dramhaíola, cuirfidh an tÚdarás Pleanála leis an bpróiseas Forbartha Bonneagair Straitéisigh (SID).

Sa chás go n-eascraíonn coimhlint idir cuspóir sa Phlean Dramhaíola Réigiúnach agus cuspóir an Phlean Forbartha Contae, bíonn tosaíocht ag cuspóir an Phlean Dramhaíola, agus féadfar cinneadh pleanála a dhéanamh ar an mbonn sin

Ba cheart aird a thabhairt ar na nithe seo a leanas i dtograí forbartha d'áiseanna aisghabhála agus diúscartha dramhaíola:

- Caomhnú (SAC's), Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPAnna) agus Limistéir Oidhreachta Nádúrtha bheartaithe (pNHAnna nó NHAanna) nó limistéir atá faoi chosaint do thaitneamhacht tírdhreacha, taitneamhacht amhairc, geolaíocht, luach oidhreachta nó cultúrtha nó limistéir ina bhfuil baol tuilte;
- Scagthástáil Measúnaithe Cuí a dhéanamh do gach gníomhaíocht a bhaineann le dramhaíl a dteastaíonn cead forbartha uathu;
- A chinntiú go gcuirtear Córas Draenála Inbhuanaithe (SuDS) i bhfeidhm ar aon fhorbairt agus go bhforbraítear réitigh shainsuíomhacha do chórais draenála uisce dromchla, a chomhlíonann riachtanais na Creat-Treorach Uisce agus na Pleananna Bainistíochta Abhantraí a bhaineann leo;
- Ba cheart measúnú a dhéanamh ar an tionchar ó thaobh an iompair de, lena n-áirítear rochtain ar bhóithre, gréasán, sábháilteacht agus patrúin tráchta chuig an tsaoráid bheartaithe agus uaithi de réir treoirlínte deartha bóithre agus / nó treoirlínte ábhartha maidir le bóithre. Éileoidh tograí Measúnú Tionchair Tráchta (TIA);
- Tionchar ar thaitneamhacht chónaithe agus amhairc an cheantair: - Go ginearálta, ní bheidh aon áis nua diúscartha dramhaíola nó Stáisiún Aistrithe Bruscair suite laistigh de 200 méadar ó áit chónaithe.

(iv) Dramhaíl Tógála agus Scartála

Ba cheart Pleananna Bainistíochta Dramhaíola Tógála agus Scartál a chur isteach mar chuid de thograí forbartha do thionscadail a sháraíonn aon cheann de na tairseacha seo a leanas:

- Forbairt cónaithe nua de 10 n-aonad nó níos mó;
- Forbairtí nua nach bhfuil thuas, lena n-áirítear áiseanna institiúideacha, oideachais, sláinte agus poiblí eile, a bhfuil achar urláir comhiomlán acu de bhreis ar 1,000 méadar cearnach;
- Tionscadail scartála / athchóirithe / athchóirithe a ghineann níos mó ná 100 méadar ciúbach de dhramhaíl Tógála agus Scartála (C&D);
- Tionscadail innealtóireacht shibhialta sa bhreis ar 500 méadar ciúbach d'ábhar dramhaíola a úsáidtear le haghaidh oibreacha forbartha ar an láithreán.

Ba cheart go n-áireodh an Plean Bainistíochta Dramhaíola Tógála agus Scartála, ar a

laghad, foráil do bhainistiú na dramhaíola tógála agus scartála go léir a thagann chun cinn ar an láithreán, agus go ndéanfaí foráil maidir le hathúsáid an ábhair sin agus / nó aisghabháil nó diúscairt na dramhaíola seo chuig saoráidí údaraithe. ag bailitheoirí údaraithe. Nuair is cuí, tá ábhar tochailte ó láithreáin forbartha le hathúsáid ar an láithreán atá i gceist.

12.11.4 Bainstíocht Guais Timpeallachta

(i) Caighdeán an Aer

Agus tograí forbartha do chead pleanála á mbreithniú, tabharfaidh an tÚdarás Pleanála aird ar an bPlean Bainistíochta Cáilíochta Aeir do Réigiún Bhaile Átha Cliath. Leagtar síos caighdeáin aercháilíochta leis na Rialacháin um Chaighdeáin Aercháilíochta 2011 (I.R. Uimh. 180 de 2011) lena ndéantar an Treoir maidir le Cáilíocht an Aeir Chomhthimpeallaigh agus Aer níos Glaine don Eoraip (2008 / 50 / CE) a thrasuí i reachtaíocht na hÉireann.

(ii)Fuaim

- *Plean Gníomhaíochta Torainn Comhshaoil (*2018-2023), nó plean a thagann ina ionad, agus measúnú á dhéanamh ar thograí forbartha feadh mórchonairí iompair bóithre agus iarnróid, d'fhonn torann ó fhoinsí nua a laghdú agus limistéir le leibhéil ísle fuaime a shainaithint agus a chosaint.
- D'fhéadfadh go mbeadh **Measúnú Tionchair Fuaime agus Plean Maolaithe** ag teastáil ó thograí forbartha a bhféadfadh tionchar suntasach torainn a bheith acu chun suaitheadh torainn a íoslaghdú agus chun taitneamhachtaí an cheantair a chosaint.
- Breathnóidh an tÚdarás Pleanála go cúramach ar shuíomh forbairtí atá íogair ó thaobh torainn lena chinntiú go ndéantar iad a chosaint ó mhórfhoinsí torainn nuair is praiticiúil. Ina theannta sin, tacaítear le soláthar bearta maolaithe cuí do cheantair atá ann cheana féin in aice le foinsí móra torainn agus déanfar é a mheas ag féachaint do thaitneamhacht amhairc agus do phleanáil chuí agus d'fhorbairt inbhuanaithe an cheantair.
- Nuair a bhíonn láithreáin forbartha tadhlach le réadmhaoin chónaithe, cuirfidh an tÚdarás Pleanála de ghnáth coinníoll ag gabháil le deonú cead pleanála a shrianfaidh oibriú trealaimh nó innealra (lena n-áirítear druileanna aeroibrithe, feithiclí tógála, gineadóirí) ar nó in aice leis an láithreán roimh 07.00 uair i rith na seachtaine agus 09.00 uair an chloig ar an Satharn, tar éis 19.00 uair an chloig i rith na seachtaine agus 13.00 uair an chloig ar an Satharn agus ag am ar bith ar an Domhnach, Laethanta Saoire Bainc nó Laethanta Saoire Poiblí.

(iii) Soilsiú

Comhordú ar Mholtaí Tírdhreacha agus Soilsiú Poiblí (agus fóntais eile)

Beidh gá le comhordú na bPleananna Tírdhreacha agus na bPleananna Soilsithe Poiblí (agus fóntais eile) lena n-áirítear Criosanna Comhshaoil, nuair is cuí, ón gcéim réamhphleanála an bealach ar fad tríd an bpróiseas iarratais phleanála go dtí comhlíonadh. Déantar é seo lena chinntiú go mbeidh gach togra tírdhreacha agus soilsiú poiblí ar an láithreán praiticiúil, inmharthana agus comhoiriúnach.

Cuirfidh gach forbairt cónaithe os cionn 5 aonad cónaithe agus gach forbairt mholta

eile plean soilsithe iomlán isteach. Plean comhordaithe a bheidh anseo a thaispeánfaidh an plean tírdhreacha atá beartaithe, soilsiú poiblí agus seirbhísí eile agus aon cheanglais comhshaoil / éiceolaíochta agus go n-ullmhaítear iad seo de réir dea-chleachtais an tionscail agus de réir:

- An t-eagrán is déanaí de EN13201
- Nóta Treorach ón Institiúid um Ghairmithe Soilsithe (ILP) 1 Laghdú ar an tSoilsiú Feasach, 2020
- Doiciméid ábhartha an Chumainn Solais agus Soilsithe
- Sonraíocht Soilsiú Poiblí Chomhairle Contae Átha Cliath Theas, 2016, (arna nuashonrú)

Ba chóir soilsiú a bheith deartha chun doirteadh soilsiú, cruthú ghleadhartha nó astú soilsiú thar phlána cothrómán.

Scéimeanna soilsiú seachtracha agus comharthaí lasta ar áiteanna trádála agus tionsclaíocha, talún spóirt, agus áiseanna phobail eile, bheith déanta, cur isteach agus oibrithe chun bearrána sheachaint do chónaitheoirí eile aus úsáideoirí bóithre, ar mhaitheas sábháilteacht na háise agus pobail.

Sa chás go bhfuil láithreáin íogair ó thaobh an chomhshaoil de, beidh gá le plean soilsithe do Chriosanna Comhshaoil.

Criosaithe Timpeallachta do Shoilsiú

Rathúil dearadh soilsiú a bheith ag brath ar chothromaíocht cheart a fháil idir sholas agus dhorcadas maidir le ceantair talún éagsúla agus a chómhthéacsanna láithreacha, má tá sé sin pleananna ceantair áitiúla nó suíomhanna aonair.

Ag measúnú iarratas pleanála nó pleananna a ullmhú, Criosaithe Chomshaoil a ainmniú, mar a mínitear leis an Institiúid Soilse Innealtóireachta' foilseachán, Nótaí Treoir do Laghdú Truailliú Soilse foilsithe sa RA agus a leagadh amach thíos a mheastar.

Tábla 12.28: Criosaithe Timpeallachta do Shoilsiú

Zón	Timpeallachtaí	Timpeallacht Soilsiú	Samplaí
E1	Nádúrtha	Dorcha Intreach	Páirceanna Nádúrtha
E2	Tuaithe	Geal Dúiche Íseal	Tuaithe, Sráidbhaile beag, ceantair uirbeach cuíosach dorcha
E3	Fo-uirbeach	Geal Dúiche Mesartha	Croíthe bhailte beaga nó ceantair uirbeacha
E4	Uirbeach	Geal Dúiche Ard	Baile / Croíthe na Cathracha le ar hard-leibhéal áis na hoíche

Ba cheart go gcinnteodh na tograí leibhéil chuí solais agus dorchadais ar fud an tsuímh chun freagairt do shuirbhéanna éiceolaíochta, na coinníollacha ar an láithreán, na moltaí don láithreán agus an gá le bithéagsúlacht a chosaint agus leibhéil oiriúnacha soilsithe a sholáthar do shábháilteacht an phobail.

Ba cheart go ndéanfadh na tograí foráil do mhaolú na limistéar soilsithe molta, nuair is cuí. D'fhéadfadh go n-áireofaí leis seo éagsúlachtaí i leibhéil solais agus déine agus bearta maolaithe eile cosúil le treo solais, cowling, dath éadrom agus mar sin de. Nuair is infheidhme, forálacha Nóta Treorach an "*Institiúid um Ghairmithe Soilsithe".* 8 Ialtóga agus Soilsiú Saorga, 2018, i bhfeidhm:

- Fearais soilsithe íogaire ialtóga le bainistiú / maolú ag córais soilsithe dhinimiciúla. Ní féidir lóchrainn Bán Teolaí (2,700K) a úsáid ach i limistéir shainithe íogaire ialtóga. Agus iarratais phleanála á n-ullmhú nó pleananna á n-ullmhú, moltar na bearta seachanta agus maolaithe mar atá leagtha amach i Nóta Treorach 8, dá dtagraítear thuas, a ionchorprú ag an gcéim is luaithe den fhorbairt agus dearaí soilsithe.

Go ginearálta, níor cheart bealaí neamhfheithiclí trí spásanna glasa a lasadh ach amháin más bealaí tréscaoilteachta iad, lasmuigh de chriosanna dorcha ainmnithe agus comhaontaítear soilsiú le rannóg an fhearainn phoiblí chomh maith le rannóg soilsiú poiblí na Comhairle. Tá an méid thuas faoi réir measúnaithe maidir le híogaireacht na héiceolaíochta sa cheantar.

12.11.5 Eitlíocht, Aerfoirt agus Aeradróim

An Rud atá Tábhachtach maidir le hIarratas Pleanála a Mheasúnú
Féadfar forbairt faoi bhun an datum ordanáis ingearchló (OD) den dromchla teorannaithe bacainní is ísle infheidhme – lena n-áirítear airde grádaithe forbartha faoi Dhromchlaí Cur Chuige agus Éirí Amach – a cheadú, faoi réir léirithe nach mbeadh drochthionchar ag an bhforbairt, nó nach mbeadh sí ina bac. , eitlíocht.

Rachaidh an tÚdarás Pleanála i gcomhairle leis an Roinn Cosanta (DoD) agus le hÚdarás Eitlíochta na hÉireann (IAA), de réir mar is cuí, sa mheasúnú seo. Maidir le forbairt gar d'aeradróm, nó faoi Dhromchla Chur Chuige nó Éirí Amach, nó ar thalamh ardaithe faoi Dhromchla Cothrománach Istigh, éileoidh an tÚdarás Pleanála ar an iarratasóir fadghearradh a **chur isteach tríd** an '**Dromchla Srianta Constaicí**'[mar shampla , Dromchla Cur Chuige, agus mar sin de].

Áireofar an méid seo a leanas sa líníocht fadaimseartha roinne seo:

Don fhorbairt:
- Arduithe OD do raon pointí tagartha ag leibhéil reatha na talún ar an suíomh ábhair;
- Arduithe OD do raon pointí tagartha ag leibhéil reatha na talún ar an suíomh ábhair.

Maidir leis an aeradróm / aerfort ábhartha:
- Arduithe OD na tairsí rúidbhealaigh ábhartha, agus a fhad ón bhforbairt a

bheartaítear;
→ Fad cothrománach an láithreáin ábhair ón rúidbhealach ábhartha.

Maidir leis na 'dromchlaí teorannaithe constaicí' ábhartha:
An t-ingearchló / na harduithe OD agus fána aon 'dhromchla(aí) teorannaithe bacainní' a shíneann os cionn an tsuímh, mar atá sainmhínithe laistigh de cheanglais reatha "Iarscríbhinn 14" an ICAO, agus de réir Ábhar Treorach an IAA reatha[1].

Don timpeallacht:
→ Arduithe OD de bharr na gconstaicí buana atá ann cheana féin i gcóngaracht an láithreáin má chuirtear prionsabal an 'sciath' i bhfeidhm (de réir na hEagraíochta Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta (ICAO) agus Ábhar Treorach an IAA ina leith seo).

I gcás forbairtí suntasacha agus i gcásanna imeallacha, féadfar a iarraidh ar an iarratasóir measúnú aonair aerloingseoireachta a chur isteach os cionn datum ingearchló an aeradróim ábhartha, agus cuirfear airde an fhoirgnimh choitianta (agus ingearchló OD) an cheantair máguaird san áireamh Tá Dromchla Cothrománach Istigh Aeradróm Mhic Easmainn ag ingearchló 131.6m OD, agus tá Dromchla Cothrománach Istigh Weston ag ingearchló 91.3m OD.

Faoi na Dromchlaí Cothrománacha Amuigh (i limistéir thar theorainneacha seachtracha na nDromchlaí Cónúla), ba cheart breathnú ar réada agus forbairt bheartaithe a shíneann go dtí airde 145 méadar nó níos mó os cionn datum Aeradróm Mhic Easmainn nó Aerfort Bhaile Átha Cliath mar chonstaicí, mura rud é. léiríonn staidéar aerloingseoireachta speisialta nach guais don eitlíocht iad. Tá Dromchla Cothrománach Amuigh an Mhic Easmainn ag 231.6m OD, agus tá Dromchla Cothrománach Amuigh Aerfort Bhaile Átha Cliath ag 212m OD.

1 Léirítear toisí agus fánaí na ndromchlaí seo i bhFíor 12.2 agus tá dromchlaí teorannaithe bacainní léirithe freisin ar an Léarscáil Innéacs agus Léarscáil 12 Eitlíochta a Bhaineann leis an bPlean Forbartha.

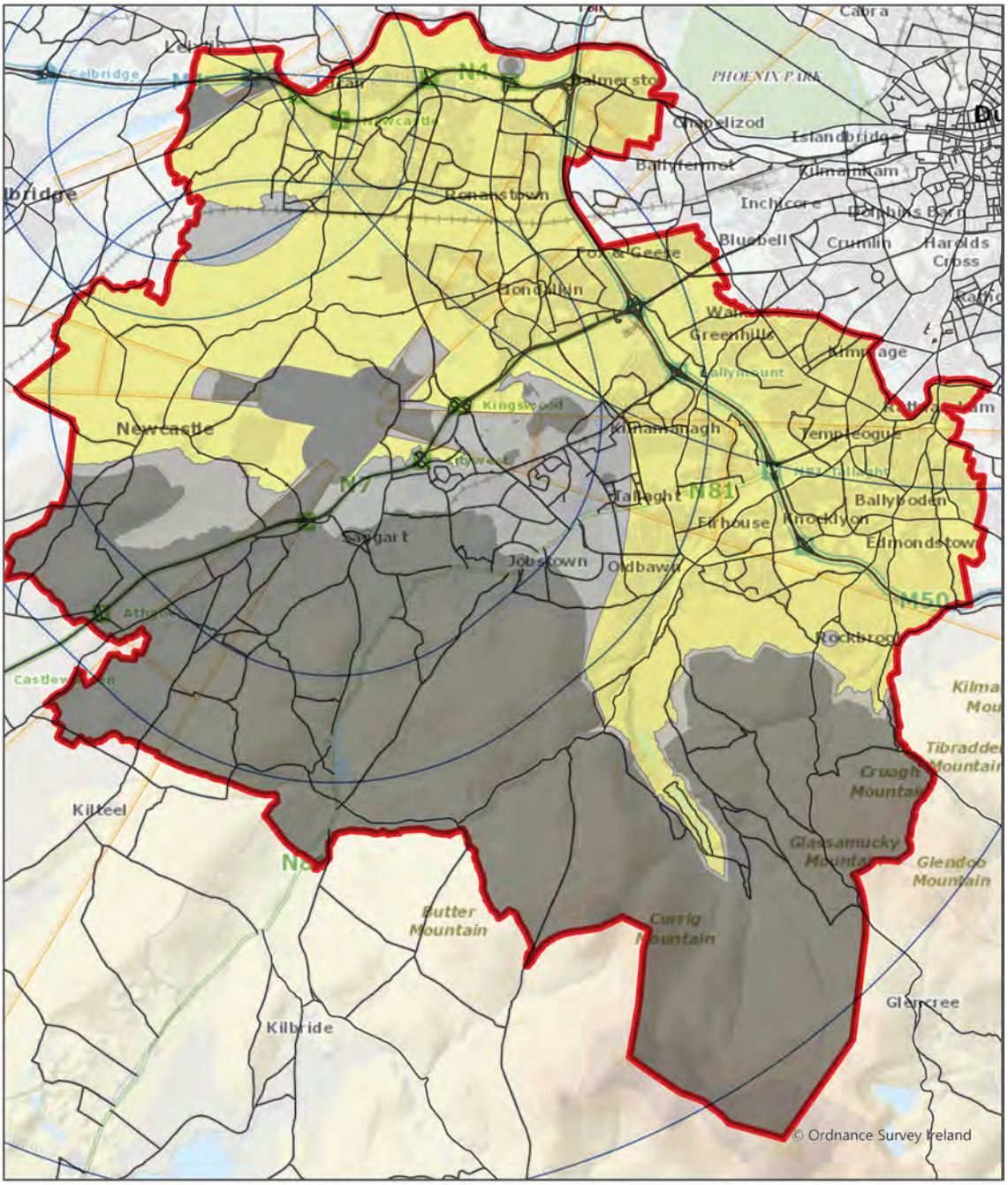

Suíomh Tábhacht Eitlíochta d'Aon Fhorbairt

Ní dócha go mbeidh tábhacht ag láithreacha ina bhfuil Forbairt suas le 15m ar airde os cionn na talún suntasach maidir le heitlíocht

Láithreacha nach dócha go mbeidh suntasacht ag forbairtí suas le 30m ar airde os cionn na talún maidir le hEitlíocht

Nóta: Cuirtear an léarscáil seo ar fáil mar threoir bhreise chun cuidiú le haithinteanna ina bhféadfadh forbairt dul i bhfeidhm ar an eitlíocht ní thagann sé in ionad na treorach mionsonraithe a thugtar. Tá an t-eolas ar airde bunaithe ar shonraí réigiúnacha/náisiúnta agus b'fhéidir nach bhfuil sé cruinn ar gach slí.

Figiúr 12.1 Léarscáil Shimplithe do Limistéir Tábhachtacha d'Aerfoirt

Atreoruithe / Comhairliúchán

Déanfaidh an tÚdarás Pleanála iarratais phleanála a tharchur chuig an Roinn Cosanta agus / nó chuig Údarás Eitlíochta na hÉireann agus chuig Údarás Aerfort Bhaile Átha Cliath (daa), nuair is cuí, maidir leis an bhforbairt seo a leanas:

- Forbairt laistigh d'imlíne dhromchlaí cónúla agus dromchlaí isteach na n-aeradróm;
- Líonta Talún Beartaithe nó Saoráidí Conláiste Cathartha laistigh de gha 13km d'aeradróim;
- Próisis thionsclaíocha a d'fhéadfadh deatach, deannach nó gal a ghiniúint, a d'fhéadfadh srian a chur le hinfheictheacht laistigh de 4km de na bealaí isteach sa rúidbhealach;
- Línte leictreacha lastuas, píblínte straitéiseacha agus stáisiúin ghiniúna laistigh de 4km ó aeradróim;
- Aon fhorbairt a bheartaítear a sháraíonn airde datum ordanáis 45 mhéadar os cionn leibhéal datum na n-aeradróm;
- Aon ghníomhaíochtaí nó forbairt a d'fhéadfadh éin a mhealladh chuig limistéir faoi Dhromchlaí Rochtana nó Dromchlaí Cothrománacha Istigh;
- Aon soilsiú seachtrach suntasach nó dromchlaí frithchaiteacha faoi na Dromchlaí Cur Chuige, nó i gcomharsanacht na n-aeradróm, a d'fhéadfadh cur isteach ar an eitlíocht nó a d'fhéadfadh dalladh nó dalladh a chur faoi deara;
- Aon tuirbíní gaoithe (nó feirm ghaoithe) atá beartaithe in aice le haeradróm nó a shíneann os cionn aon 'dhromchla teorannú constaicí' nó laistigh de 15km den aerfort / aeradróm.

Déanfar forbairt a dhéanann difear do Chrios Slándála na Roinne Cosanta timpeall ar Aeradróm Mhic Easmainn, nó aon fhorbairt a d'fhéadfadh cur isteach ar shábháilteacht, éifeachtúlacht nó rialtacht oibríochtaí ag Aeradróm Mhic Easmainn, a tharchur chuig an Roinn Cosanta.

Déanfar forbairt a d'fhéadfadh cur isteach ar shábháilteacht, éifeachtúlacht nó rialtacht oibríochtaí ag Aerfoirt Weston nó Bhaile Átha Cliath a tharchur chuig Údarás Eitlíochta na hÉireann agus chuig an daa nuair a bhaineann sé le hAerfort Bhaile Átha Cliath.

Is féidir forbairt i ngarchomharsanacht héileapadanna ospidéil a atreorú chuig Aonad Aerliachta FSS.

Torann Aerárthaigh

I gcás gach aicmiú de chineál aerárthaigh (lena n-áirítear héileacaptair) leagtar síos ag ICAO na huasleibhéil torainn ceadaithe san Iarscríbhinn a ghabhann le **Aeráthaí** (lena n-áirítear héileacaptair) ina Iarscríbhinn 16 – Cosaint an Chomhshaoil: Imleabhar 1 (Torann Aerárthach). Tá sé luaite ag Éirinn (i l gcáipéis IAA: Aip Éire Gen 1.7) nach bhfuil aon difríochtaí ann maidir le Aguisín 16 ICAO riachtanais fuaime. Tá comhlíonadh caighdeáin fuaime Aguisín 16 ''do chosaint comhshaoil'' rialaithe san AE ag an gGniomhaire Sábháilteachta Eitlíochta Eorpach, agus i mbaill aonair ag údaráis aerárthach cláraithe, m.s: ag Údarás Eitlíochta na hÉireann atá aerárthaigh Éire-cláraithe ["EI-" reg.], agus le aerárthaigh atá cláraithe san AE ag an Údarás Eitlíocht Sibhialta an RA ["G-" reg.]. Bíonn teastas torainn á cheadú (ag Stát - tír - Cláraithe aerárthaigh) go gcomhlíonann an t-aerárthach na Caighdeáin infheidhme a leagtar amach in Aguisín 16 an ICAO. Is é an IAA a dhéanann é seo in Éirinn faoi Ordú Údarás Eitlíocht na hÉireann (Teastas Torainn agus Teorainn) S.I. 55 2015. Ní bhaineann sé seo le haerárthaigh mhíleata nó le hAeradróm Mhic Easmain, bíodh is go gcuirtear

aerárthaigh chomhaimseartha agus héileacaptair in Aeradróm Mhic Easmain i dtoll a chéile de réir na gcaighdeán torainn céanna seo.

Tagraítear do **thorann aerfoirt** faoi bheartas 2.3.5 de dhoiciméad Beartais Eitlíochta Náisiúnta 2015, mar a leanas: *bainistíocht ag aerfoirt na hÉireann i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh.598 de 2014 maidir le rialacha agus nósanna imeachta a bhunú maidir le srianta oibríochta a bhaineann le torann a thabhairt isteach ag aerfoirt an Aontais.'*

Ba chóir a thabhairt faoi deara go bhfuil "torann de bharr aerárthaí" eisiata go sonrach ó shainchúram na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil faoi Alt 108(4)(a) den Acht fán nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil, 1992.

Comhrianta Torainn ag Aeradróim Weston agus Mhic Easmainn

Dréachtaíodh comhrianta torainn d'Aerfort Weston agus d'Aeradróm Mhic Easmainn níos mó ná 20 bliain ó shin agus níor tugadh cothrom le dáta iad chun figiúirí aerthrách ta le déanaí (agus tuartha) a léiriú, nó chun astuithe torainn nuashonraithe a léiriú don aerárthach reatha a úsáideann na haeradróim seo.

Cumadh an líne torainn do Weston sa bhliain 1999 agus sheas sé do luach torainn de 57 db(A) Laeq16 a bheag nó a mhór cothrom leis an 'gCrios B' nua ar glacadh leis in Aerfort Átha Cliath le déanaí.

Cumadh an líne torainn do aeradróm Mhic Easmain roimh 1999 agus sheas sé do luach torainn de bheith 35 NNI (Innéacs Torainn agus Uimhreach), atá breis is 55 to 57.5 db(A) Laeq [2].

Beidh inslíú torainn imleor riachtanach le haghaidh aon fhorbairt nua laistigh de líne torainn Weston, agus aon fhorbairt nua laistigh de chomhlíne Torainn Mhic Easmain (a bhí bunaithe ar chritéir dhifriúla), insliú fuaime imleor (oiriúnach don chineál forbairt) atá riachtanach. I gceantair ina bhfuiltear ag súil le hardleibhéal torainn ó aerárthaigh beidh tuarascáil **measúnú torainn** riachtanach chomh maith le deimhniú **deimhniú glactha** ón iarratasóir maidir le torthaí na **tuarascála torainn**.

An Roinn Srianta Cosanta (Crios Slándála agus Srianta Foirgníochta)

Is é Aeradróm Mhic Easmuinn an t-aon aeradróm míleata slán sa Stát. Is é Aeradróim Mhic Easmainn an t-aon aeradrim slándála míleata amháin atá ag an Stát. Níl aon fhoirgneamh ag breathnú anuas ari sa chomharsantach agus dá bhrí sin ní mór srianta a chur i bhfeidhm ar fhorbairt sa cheantar seo agus i ngar do theorann an aeradróim. Nuair a mheastar forbairt oiriúnach laistigh de 400m dé rúidbhealaí agus bealaí tacsaí an aeradróim beidh na riachtanais a leanas i bhfeidhm mar chuid d'aigheacht forbartha nó mar cheangaltas le haghaidh cead mar is cuí.

Crios Aimrid:

Cruthófar crios aimrid ó fhál teorann láithreach an Aeradróim go dtí teorainn na forbartha fhorbairt, faoi réir leithead glan de 2.5 mhéadar. Beidh geataí ar an gcrios seo le rochtain a shrianadh do dhaoine ó na Fórsaí Cosanta (nó der réir socraith). Coimeádann an Roinn Cosanta an ceart chun córais aláraim a shuiteáil sa réimse seo.

2 Léiríonn an figiúr seo leibhéal fuaime meánach (os cionn 16 uair an chloig i rith an lae) ag a n-éiríonn fuaim

Fál Teorann na Forbartha:
Tógfar fál sofheicthe glan trí mhéadar in ard, le bacainní reithe cosanta, nuair a bhíonn teorainn na forbartha ar tadhal leis an aeradróm.

CCTV:
Beidh ceamairí clanadh agus zúmála ag clúdach aon fhorbairt nua feadh pheriméadar an aeradróim clúdaithe le zúmáil íosta 20:1, nó ar fhormhéadú feabhsaithe mar a bheidh comhaontaithe. Beidh íomhánna ó na ceamaraí seo á gcomhroinnt leis na húdaráis mar is gá.

Srianta Tógála:
Ní chóir foirgnimh a bheith lonnaithe laistigh 10 mhéadar ar imeall chrios aimrid (beidh úsáid an cheantair seo do pháirceáil charr inghlactha). Leagan amach an suíomh a bheith déanta le bóithre agus ceantair clóis lonnaithe cóngarach don teorainn aeradróim chun línte soiléir radhairc don mhonatóireacht agus faireachán a sholáthar.

Beidh fuinneoga teoranta ar fhoirgnimh atá ag féachaint amach ar an phieriméadair (le gloine siocánta) os cionn leibhéal urláir na talún. Beidh díonta slán, agus ní thabharfaidh dromchlaí deis breathnú ar an Aeradróm nuair atá sé ceilte ó radharc.

12.11.6 Forbairtí Srianta agus Toirmiscthe

Guais Éantuairte
I dTreoir Údarás Eitlíochta Éireann déantar foráil nach féidir forbairt a mheallfadh éin, ar nós dump bruscair, a lonnú laistigh de 13km ó Aeradróim Mhic Easmainn nó Aerfort Bhaile Átha Cliath, nó laistigh 8 km ó Weston, agus druidim do bhealaí iompair áirithe a chóir bheith saor ó guais stríoc na n-éan. Is ceart ússáidí agus tírdhreachadh ar nós ionad dumpála bruscair, oibreacha séarachais, taiscumair, bogach nó tearmainn dúlra, nó plandaithe mórscéime, a mhealann éin a sheachaint, go háirithe ar cnaimh go rúidbhealaí.

Deatach, Deannach, Gal nó Gníomhaíochtaí a Chruthaíonn Múch
Ní ceart gníomhachtaí a chruthaíonn deatach, smúit, gal cheo nó gníomhaíochtaí ar nós sracadh, eastóscadh mianraí, nó forbairt thionsclaíoch eile a churfeadh isteach ar infheictheacht a bheith lonnaithe ar na hascnaimh go rúidbhealaí.

Eagair Gréine / Fótavoltacha
Féadfaidh Eagair Gréine/Fótavoltacha ar fhadhbanna dallraithe a ghiniúint do phíolótaí agus do rialtóirí aerthrách ta, agus ní mór eagair atá molta i gceantar aeradróm nó héileapadanna, nó ascnamh, a bheith measúnaithe i staidéir 'Glinniúint agus Dallrú' a chuirtear faoi bhráid maidir le táirsigh rúidbhealaí, cosáin eitiltí agus túr smachta (Féach ar mhír 10.2.6. PV Gréine).

Léasair agus Dróin
Is féidir le húsáid léasair cur isteacih ar radharc an phíolóta agus is úsáid shealadach léasair a sheachaint i limistéir ascnaimh (ach amháin le cead roimh ré ó oibreoir an aeradróim).

Tá oibriú dróin / UAS (Córas Aerárthach Gan Foireann) faoi smacht an IAA (faoi Rialachán AE 2019 / 947), agus ní ceadaítear iad a eitilt gan údarás in aerspás faoi smacht nó i gceantar aeradróim. Cuireann an IAA treoir ar fáil maidir le húsáid dróin.

Soilsií Seachtrach agus Línte Cumhachta Lasnairde

Is ceart don soilsiú seachtrach faoi ascnaimh rúidbhealaí a bheith de chineál scoite (m.s: gan solas a thaispeáint os cionn an léaslíne), agus ní chóir dóibh gobadh os cionn dromchlaí srianú teorann (mura bhfuil réad den airde chéanna nó níos airde á 'sciathadh' cheana féin). Is ceart ínte cumhachta lasnairde a sheachaint ar ascnaimh rúidbhealaí cóngarach le haeradróm nó héileapad, le línte cumhachta faoi thalamh sna ceantair seo.

Tuirbín Gaoithe

Is féidir le tuirbín gaoithe agus feirmeacha gaoithe ghuais a chruthú don eitlíocht, go háirithe i limjistéar aeradróim nó ascnamh rúidbhealaí nó ar thalamh ardaithe. Cuireann siad isteach ar threalamh treoracha agus craoltóireachta, lena n-áirítear radar. Ní mór soilse rabhaidh eitlíochta a sholáthar le tuirbín a sháraíonn 100m osc ionn talún agus iad a bheith aitheanta ar chairteacha eitlíochta (le fóralacha soilse breise atá riachtanach do thuirbín atá sínte os cionn 150m). An Gníomhaire Eitlíocht Eorpach Sábháilteacha (EASA) mionsonraithe aeradróm 2017 agus athchóirithe ICAO ''Aguisín 14'' Caighdeáin 2018 lena n-áirítear caibidil treorach maidir le sin. D'fhoilsigh Údarás Eitlíochta na hÉireann treoir i 2015 maidir le tuirbín as an gcósta agus feirmeacha gaoithe (le infheidhmeacht do shuiteálacha intíre), agus is ceart aon thuirbín molta i gContae Bhaile Átha Cliath Theas a atreorú chuig an IAA (Féach ar mhír 10.2.7, Fuinneamh Gaoithe).

Struchtúir Arda / Suntasacha

Ar thailte ardaithe, is féidir le haon fhoirgnimh cur isteach ar cheann amháin nó níos mó 'dromhchlaí teorannú constaice' atá ag síneadh os cionn achar iomlán an Chontae. Sna coinníollacha sin, aon foirgnimh 'sprioc' molta, agus aon struchtúir arda neamhghnacha I leath an Dheiscirt ceantair Bhaile Átha Cliath, a chóir faoir réir anailís eitlíochta maidir le dromchlaí constaic teorann nó aon constaicí oiriúnacha láithreacha. Ó thuairim eitlíochta, forbairtí a bhaineann le foirgnimh atá síntí go arda níos mó nó níos lú agus ardaithe cosúil OD atá niíos fearr do fhorbairtí lena n-áirítear foirgnimh le hairde éagsúla agus ardaithe OD.

Dromhchlaí Miotalacha

Is ceart dromhchlaí miotalacha nó balla frithchaiteach, a chuirfeadh istaech ar radar agus tonnta raidió, a sheachaint (faoi réir anailís aerliongseoireachta) sa limnistéar in aice le aeradróm agus cóngarach do shuiteálcha treoracha don eitlíocht.

12.11.7 Sciath / Coimirciú

Cuirtear an chosaint do aerárthaigh atá ag eitilt osc cionn Chontae Bhaile Átha Cliath Theas (agus cosaint do dhaoine ar an talamh) ar fáil go príomha trí chur i bhfeidhm srianta ar airde foirgneamh a leagadh amach (maidir le Aeradróm Mhic Easmainn agus Aerfort Weston) ag ICAO agus cáipéis ''Aguisín 14'' (athchóirithe i 2018), agus maidir le hAerfort Átha Cliath (ó 2017) ag EASA ina cháipéis agus le rúidbhealach pábháilte níos mó ná 800m, tá siad tagtha faoi rialú EASA (seachas ICAO, mar a bhí

roimhe seo) Ní sé infheidhme maidir le aeradróm mileata, agus tugadh eisceacht sealadach do Weston de bharr uimhir phaisinéirí isle, ionas go mbeidh Mac Easmainn agus Weston faoi Chaighdeáin ICAO (caighdeáin athchóirithe i 2018 chun iad a thabhairt i líne le Sonraithe Aeradróm nua EASA).

'Dromchlaí constaic teorann' eitlíochta eascraíonn ar ard (agus ardú OD) srianta atá infheidhme I Chontae Dheisceart Átha Cliath a léiriú sa léaráid seo a leanas agus ailt. Na bunthomais infheidhme na 'dromchlaí' seo ag 3 aeredróm a chur isteach ar Dheisceart Chontae Átha Cliath a tógadh níos mó sonraí in ailt níos déanaí (faoi ainmneacha na haeradróm seo). Na 'dromhchlaí constaic teorann' (agus srianta eile atá gaolta le eitllíocht) a léiriú le níos mó sonraí ar na léarscáil atá ceangailte leis an gcáipéis seo.

Is iad na Príomh 'dromhchlaí' ICAO (agus EASA) a d'fhéadfadh cur isteach ar airde forbartha i nDeisceart Átha Cliath:

(i) **Dhá dhromchla samhlaithe claonta ag dul go dtí / ó dheireadh gach Rúidbhealach** nár chóir go mbeidh an fhorbairt ag síneadh tharsta (i gcruth dingeach sa phlean):

(a)'Dromchlaí Ascnaimh ■; agus
(b)'Dromchlaí Éirithe' ■;
Éiríonn an dá dromchla se ag gráid éagsúla – ag 2% (go 3.33%) ag Aeradróm Mhic Easmainn, agus ag 3.3% & 4% ag Weston – atá mínithe san ICAO "Aguisín 14 – Dearadh Aerdróm..." agus a léiriú thíos), agus atá ag síneadh ar feadh suas go dtí 15km.

Lena chois sin, sa cheantar éirithe, tá réada atá sínte níos airde ná 1.2& grádán – mura bhfuil sé amach os cionn Dromchla Dreapadóireacht Éirithe – faoi réir anailís aerloingseoireacht agus atá riachtanach bheith aitheanta I Cairteacha Aeradróm (mar ICAO ''Aguisín 4- Cairteacha Areoloingseoireachta'').

agus

(ii) **Tá dhá (nó trí cinn) de "dhromchla srianta bacainní" samhailteacha eile i gcruth rás-rian timpeall ar gach aerfort,** chun aerárthaí a chosaint ar ainliú agus ar chur timpeall orthu:

(a)'Dromchla Cothromán Inmheánach' maol ' ■atá suite ag 45m os cionn sonraí an aerfoirt ardaithe
(b)'Dromchla cónúil'' ■a ardaíonn ó imeall Dromhchla Cothroman Inmheánach ag grádán 5%; agus
(c) i gcás Aerfort Mhic Easmainn agus Aerfort Bhaile Átha Cliath (ach ní i gcás Weston) — árasán ciorclach mór 'Dromchla Cothrománach Thar Lear' ■a thosaíonn ag imeall seachtrach (uachtar) an Dromchla Chónúil agus a shíneann ag 145 m os cionn airde dhatum an aerfoirt go dtí 15 km ó phointe tagartha an aeradróim.

Ar na dromchlaí liostaithe thuas, is iad naDromchlaí Dreapadóireachta Druidim agus Éirithe is tábhachtaí.

Dromchlaí ■ in aice le rúidbhealaí), ach ní shonraítear iad seo sa Phlean seo mar go gcuireann siad isteach go príomha ar na haerpháirceanna iad féin seachas ar thailte faoi úinéireacht eile.
Ní cóir do rudaí nua a bheith ag gobadh os cionn aon cheann de na 'dromchlaí' samhlacha seo, mura bhfuil 'sciathadh' acu ó chonstaic atá ann cheana.

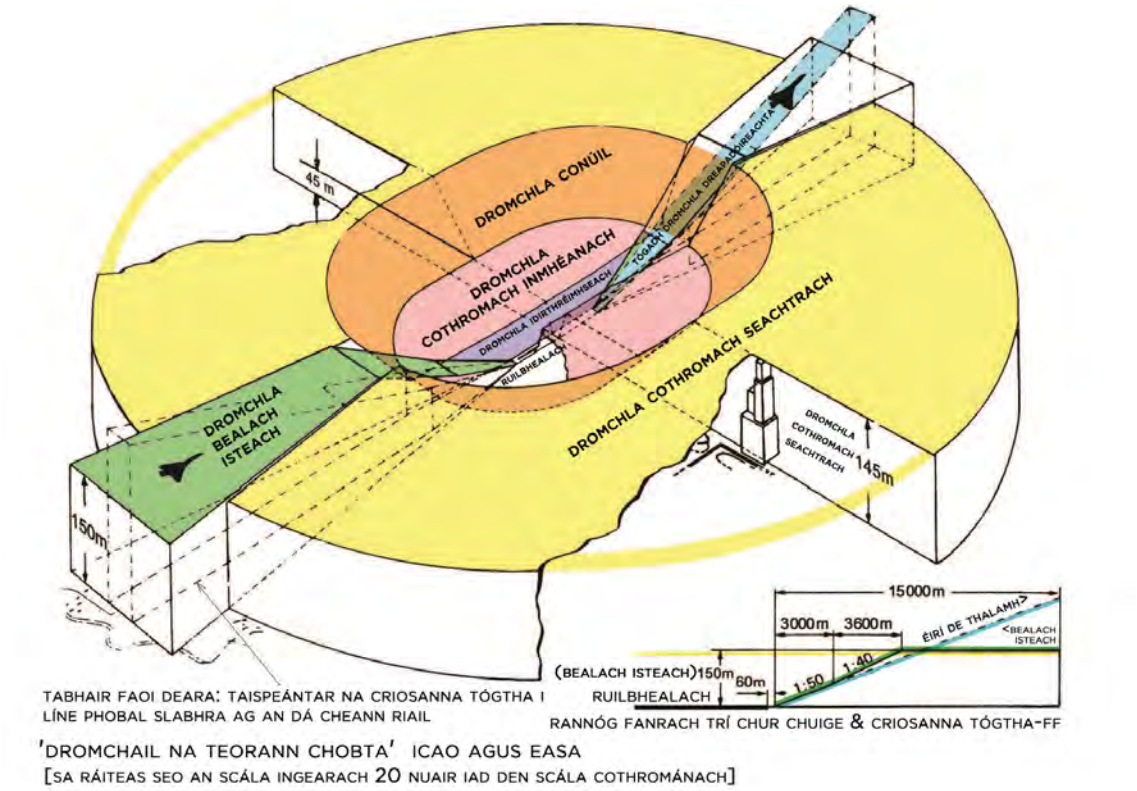

Figiúr 12.2: Dromchla Constaic Teorann: Údarás Eitlíocht na hÉireann

Prionsabal Sciathaithe:

D'fhéadfadh measúnú airde maidir leis na dromchlaí constaic teorann thuas, a bheith ábhartha maidir le prionsabal an 'Sciathadh' (atá mínithe ag ICAO), go háirithe sna ceantair ardaithe i ndeisceart an Chontae nuair atá réada ann cheana, agus an talamh féin ag gobadh os cionn na ndromchlaí constaic teorann. Tugann an IAA treoir ar 'sciathadh' freisin. Ceadaíonn an prionsabal seo (faoi réir anailís aerlionseoireachta) 'constaic' ard láithreach – má tá foirgneamh atá ann, meas, aerga, crann, nó an talún é féin – atá suite níos gaire don rúidbhealach ábhartha, 'sciathadh' a sholáthar do réad nua laistiar de, a ardaíonn ag an ardú céanna OD. Taispeántar sampla de seo sa léaráid thíos:

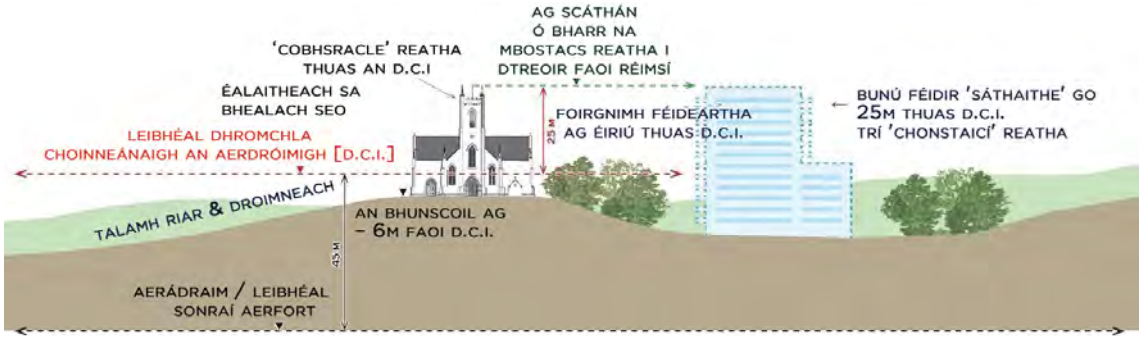

Figiúr 12.3: Cosaint[3]

3 Athbhreithniú ar Bheartas Eitlíochta Átha Cliath Theas 2021, Comhpháirtíocht Dearaidh O'Dwyer & Jones

Caithfear a thabhairt faoi deara go bhfuil teorainn an cheantair aeradróim atá léirithe in ardaithe OD (m.s: méadair os cionn méanleibhéal na farraige), ionas go gcinntítear airde ceadaithe in aon láthair ag tógaint leibhéal ardaithe OD na talún (m.s: na líne comhrianach i méadair OD) ó ardú OD aon 'Dromchla Constaic Teorann' atá os cionn an tsuímh faoi leith.

Crainn Tógála le linn Tógála:
Ní mór aon struchtúir sealadach, ar nós, crainn tógála a úsáidtear le linn tógála , a thomhas freisin maidir le ICAO (nó EASA) dromchlaí constaic teorann. Baineann sé seo go háirithe le craenacha túir a d'fhéadfadh síneadh go hard airde os cionn na forbartha a bheartaítear (agus i bhfad os cionn airde 45m de Dhromchla Cothrománach Istigh). Faoi S.I 215 ó 2005, Ní mór fógra faoi aon chraen sháródh srian dromchla constaice fógra a thabhairt 30 lá roimhré don IAA agus d'oibritheoir an aerfoirt / aeradróim a d'fhéadfadh coinníollacha oibriúchán a leagadh síos.

12.12 Monatóireacht

12.12.1 Réamhrá

Leagann an Mhír sep den Chaibidil amach gné Monatóireachta an Phlean Forbartha.

Tá bunú chóras monatóireachta tábhachtach le tuiscint níos fearr a fháil ar an bhfuil beartais an Phlean Forbartha agus a gcuid cuspóirí á gCur i bhfeidhm agus go tí cén leibhéal.

Ba chóir go bhfuil sé aitheanta go bhfuil na torthaí chreatlach monatóireachta a thógaint go rialto uimhir timthriallta chun a chur i bhfeidhm agus soláthraíonn an plean an chéad chéim, ag leanúint glacadh den Chreatlach Pleanála Násiúnta (NPF) agus An Straitéis Spásúil Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES), i dtreo léiriú conas a bhfuil luachanna agus cáilíocht na dtorthaí ag feidhmiú ag leibhéal Phlean Chontae Forbartha.

Soláthraíonn an creat monatóireachta measúnú ar nagníomhaíochtaí ar fud an Chontae i saolré an Phlean le meascán cáiníochtúil (uimhreacha) agus bearta cáilíochta beartais agus cuspóirí. Féadfaidh na bearta cainníochtúla uimhir aonad tógtha a áireamh, na haonaid a cheadaítear agus ceantar spásúil na haonad sin nuair atá baearta cáinníochtúla lena n-áirítear measúnú agus Cur i bhfeidhm caighdeáin deardh ar nós:

12.12.2 Struchtúir Monatóireachta

Leagtar amach an Creat Monatóireachta do Phlean Forbartha an Chontae i Mír 12.12.5.

Tá an Creat ceangailte do fhís iomlán an Phlean Forbartha agus leanann sé caibidlí aonair (Feach Chaibidil 1 mír 1.4) Spriocanna Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, Straitéis Náisiúnta na dTorthaí don NPF agus Torthaí Straitéis Réigiúnach an RSES. RSES.

Déanann Cur i bhfeidhm agus creat monatóireachta rangú ar na príomh-bheartais i

dtéarmaí a gcion tairbhe do ghnothú Fhís Straitéiseach a leagadh amach thíos agus i gCaibidil 1 mír 1.7 An Fhís a Bhaint Amach.

I 2028 beidh Baile Átha Cliath Theas ina áit a bhfuil ár bpobail bródúil aisti, ar féidir lenár ngnóthaí rathú inti agus a chabhróidh linn maireachtáil níos glaise agus níos sláintiúla. Tá alán de na beartais il-ghnéithe agus mar sin de, bheith mar thairbhe don ghnóthú Fís Straitéiseach an Chontae.

Tá alán de na beartais il-ghnéithe agus mar sin de, bheith mar thairbhe don ghnóthú Fís Straitéiseach an Chontae.

Déantar beartais ábhartha a mheasúnú i dtearmaí Cur i bhfeidhm díreach lena n-áirítear príomhthreoracha feidhmiúla chun monatóireacht / seachadadh na mbeartas a mheasúnú.

Tá sé tugtha faoi deara go bhfuil cuspóir na mbeartas il—réimseach agus mar sin de, ní chuimhsíonn an creatlach Cur i bhfeidhm agus monatóireachta liosta cuimsitheach de na beartais.

Cé go bhfuil gach iarracht déanta chun polasaithe a chur le chéile sa Phlean atá S.I.I.R.F.M.A. (Sainiúil, Intomhaiste, Insannta, Réalaíoch, Faoi Chuimsiú Ama, Measúnaithe agus Athbhreithnithe) admhaítear nach féidir gach beartas a thomhas i luachanna cainníochtúla atá so-aitheanta.

Baineann a lán beartais le próisis Sonraí Pleanála (APAS) a chur i bhfeidhm trí phróisis inmheánacha bunaithe agus modhanna. Baineann beartais eile le critéir a mheastar mar chuid de phróisis cinnteoireachta iomlánaíoch a éilíonn cothromú a dhéanamh ar réimse beartais i gcoinne coinníollacha a bhaineann go sonrach leis an suíomh.

Lena chois sin, tugadh faoi deara go bhfuil a lán beartas dírithe ar thorthaí faoi leith a éascú agus a thacú, in ionad bheith mar mhodhanna díreacha seachadadh na torthaí.

Maidir le sin, Cur i bhfeidhm na mbeartais den Phlean Forbartha an Chontae agus seachadadh torthaí pleanála inmhianaithe, a bheith faoi réir réimse fachtóirí seactracha, coinníollacha eacnamaíocha den chuid is mó agus infhaighteacht acmhainní.
In ainneoin na teoranta, lorgaíonn Cur i bhfeidhm an Creatlaí agus Monatóireachta bheith cothrom, más féideartha, na treoracha cearta a dhéanann machnamh ar agus a thomhais má tá beartas in ann bheith gnóthaithe.

12.12.3 Measúnú agus Tuairiscú an Phlean

Is é cuspóir atá ag an gCreatlach Monatóireachta feidhmiú mar lúb aiseolais foirmiúil. Tá an próiseas measúnaithe agus tuairiscithe írithe ar ionchar tábhachtach a dhéanamh maidir le foirmliú agus leasú an bheartais phleanála sa todhchaí.

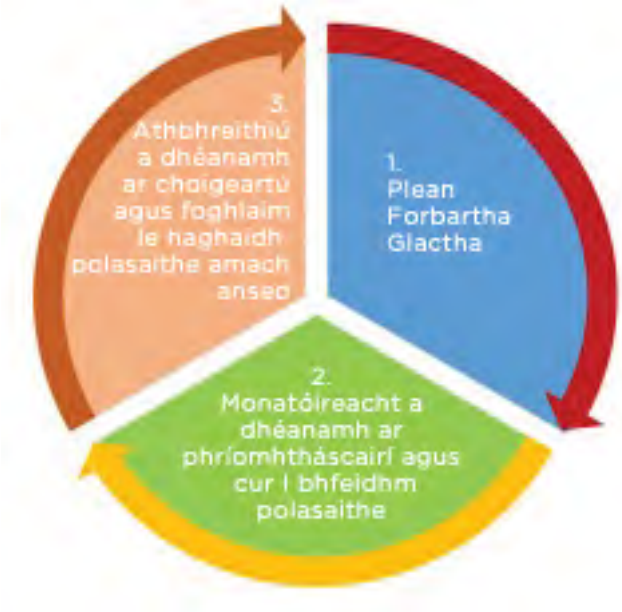

Figure 12.4: Plean Forbartha 2022-2028 Timthriall Monatóireachta

Beidh an creat ina ionchur tábhachtach fianaise-bhunaithe agus beidh sé comhtháite leis próiseas athbhreithnithe an chéad Phlean Forbartha Contae eile 2028 – 2034. Tá an creat seo deartha chun cabhrú leis an Údarás Pleanála tuarascálacha a ullmhú agus na ceangaltais reachtúla a chomhlíonadh, lena n-áirítear:

- An tAthbhreithniú 2 Bhliain ar an bPlean Forbartha Contae 2022-2028 (lena n-áireofar faisnéis maidir le dul chun cinn, agus torthaí monatóireachta ar éifeachtaí suntasacha comhshaoil chur i bhfeidhm an Phlean Forbartha);
- Tuairisciú don Gníomhaire Réigiúnach ag leagadh amach dul chun cinn a tá déanta ag tacú cuspóirí den SRSE.

12.12.4 Monatóireacht Comhshaoil

Éilítear in Airteagal 10 den Threoir Measúnú Comhshaoil monatóireacht tionchar comshaoil a chur i bhfeidhm den Phlean Forbartha an Chontae d'fhonn droch thionchar nárbh fhéidir a thuar a aithint, ag céim luath, agus chun cuidiú le gníomh oiriúnach leighis a dhéanamh.

Nuair atá an Creatlach Monatóireachta a leagadh amach sa Chaibidil seo a chuimsíonn cuid monatóireachta ar chuspóirí atá gaolmhar leis an gcomhshaol, an measúnú iomlán agus monatóireacht cuimsitheach, atá riachtanach bheith déanta faoi Airteagal 10 den Threoir SEA, atá leagtha amach sa Mheasúnú Comhshaoil Straitéiseach atá in éineacht le Plean Forbartha an Chontae. Tabharfar meas ar chun próisis monatóireachta a chomtháthú thar saolré an Phlean ag cinntiú go bhfuil na cuspóirí comhshaoil aitheanta go soiléir.

12.12.5 Creat Monatóireachta

Réamhrá

Leagtar amach mar a leanas an Creat Mhonatóireachta le haghaidh Plean Forbartha 2022-2028 atá struchtúrtha le sraith Plean na Caibidle.

Caibidil 1 – Réamhrá Fís Straitéiseach agus Gníomhú Aeráide

Tagairt Beartas			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)
GA1: Cuspóirí Idirnáisiúnta / Náisiúnta / Réigiúnacha um Ghníomhú ar son na hAeráide agus Plean Gníomhaíochta Aeráide Bhaile Átha Cliath Theas	✓	✓	Comhsheas-mhacht le cuspóirí Gníomhaíochta Aeráide Idirnáisiúnta / Náisiúnta / Réigiúnach	Tuarascáil ullmhaithe i gcomhréir le ceanglais 25A(1) den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 (arna leasú). Monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm Phlean Gníomhaíochta Aeráide Bhaile Átha Cliath Theas 2019-2024 trí 'rianaitheoir' reatha.

Caibidil 2- Croístraitéis agus Straitéis Lonnaíochta

Tagairt Beartas			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)
CS1: Réimsí Forbartha Straitéisí	✓	✓	An Roinn Pleanála, soláthraithe bonneagair agus gníom-haireachtaí stáit	Céatadán na forbartha laistigh de na limistéir fáis chónaithe agus fostaíochta a aithníodh sa MASP. **Foinse:** GeoDirectory, Críochnaithe an POS, Tuairisceáin an Tascfhórsa Tithíochta agus Grúpa Forfheidhmithe MASP.
CS2: Tailte Athghiniúna Imeall na Cathrach	✓	✓	An Roinn Pleanála, Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus na Páirtithe Leasmhara ábhartha go léir	Plean Ceantair Áitiúil nó meicníocht chuí eile a ullmhú agus monatóireacht a dhéanamh ar fhorbairt laistigh de thailte Imeall na Cathrach. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
CS3: Monatóireacht a dhéanamh ar Fhás Daonra agus Tithíochta	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Críochnaithe teaghaisí nua laistigh de gach lonnaíocht. Dul chun cinn ar fhorfheidhmiú na gceadanna pleanála atá ar marthain, ráta seachadta aonad in aghaidh na comharsanachta laistigh den lonnaíocht iomlán. **Foinse:** Líon na n-áitreabh a chríochnaigh an POS, Tuairisceáin an Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022, APAS agus GeoDirectory.

CS4: Bainistíocht Ghníomhach Talún	✓	✓	Pleanáil agus Ranna	Uimhir laithreacha breise nó tógtha ó Chlár Láithreacha Follamh agus curtha ar aghaidh do fhorbairt. **Foinse:** Clár na Láithreán Folamh CCÁCT / sonraí HTF agus léarscáil RZLT.
CS5: Talún do Fhostaíocht	-	✓	Pleanáil agus Ranna	Monatóireacht ar ghlacadh talún fostaíochta ag úsáid bonnlíne staidéir acmhainn talún. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS) agus BCMS. **Foinse:** GeoEolaire, Críochnuithe POS, agus APAS.
CS6: Straitéis Lonnaíochta– Prionsabail Pleanála Straitéisí	✓	✓		Céatadán forbartha chónaithe laistigh nó comhtheagmhálach go Cathair Bhaile átha Cliath agus Bruachbhaillte, Sagard, Rath Cúil agus An Caisleán **Foinse:** GeoEolaire, Críochnuithe POS, agus APAS.
CS7: Limistéir Chomhdh-lúthaithe laistigh de Lonnaíocht Chathair agus Bhruachbhailte Bhaile Átha Cliath	✓	✓		Críochnuithe cónaithe nua agus fostaíocht i gcathair Bhaile Átha Cliath agus Cónaithe Bhruachbhaillte. **Foinse:** Críochnuithe chónaithe POS, Tascfhórsa Tithíochta agus Daonáireamh.
CS8: Teach Sagard	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Críochnuithe cónaithe nua agus fostaíocht i dTeach Sagard. **Foinse:** Críochnuithe chónaithe POS, Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022.
CS9: An Caisléan Nua	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Críochnuithe cónaithe nua agus fostaíocht i gCaisléan Nua. **Foinse:** Críochnuithe chónaithe POS, Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022.
CS10: Rath Cúil	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Críochnuithe cónaithe nua agus fostaíocht i Rath Cúil. **Foinse:** Críochnuithe chónaithe POS, Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022.
CS11: Ceantair Thuaithe	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Críochnuithe nua i gceantar tuaithe. **Foinse:** Críochnuithe chónaithe POS, Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022.

Caibidil 3 - Oidhreacht Nádurtha, Chultúrtha agus Thógtha.

Tagairt Beartas			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)
ONCT1: Uileghabhálach	✓	✓	Stiúrthóireacht na Ranna Pleanála agus Comhshaoil Tacaithe ag Plean Náisiúnta Gníomhaithe ar son na hAeráide 2019, Plean Gníomhaithe Bhithéagsúlachta 2021 - 2025 agus Plean Gníomhaithe Chomhairle Cathrach Dheisceart Bhaile Átha Cliath Bhithéagsúlachta, 2020-2026, an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus Staitéis Eacnamaíochta Réigiúnach Spásúlacht an Oirthir agus Lár na Tíre (SRSE).	Ullmhú agus Cur i bhfeidhm den Phlean Nua Oidhreachta an Chontae agus Plean Gníomhaithe Bhithéagsúlacht Dloí le ceadaithe pleanála. comhlíonadh ceadanna pleanála. **Foinse:** APAS, Measúnaithe ar Phlean Oidhreachta Bhithéagsúlachta.
ONCT2: Bithéagsúlacht	✓	✓	Pleanáil agus Ranna Comhsahoil. Pleananna Bhithéagsúlachta agus Phailneora, Deisceart Chontae Bhaile Átha Cliath.	Cur i bhfeidhm Gníomhartha i bPlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta agus Plean Pailneora CCÁCT. Comhlíonadh bearta GI. **Foinse:** Pleananna Náisiúnta Bithéagsúlachta agus Pailneoirí, Pleananna Bithéagsúlachta agus Pailneoirí Chontae Átha Cliath Theas, Plean Pailneora Uile-Éireann, agus monatóireacht GI lena n-áirítear 'fachtóir spáis ghlais'.
ONCT3: Láithreáin Natura 2000	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Scagadh le haghaidh gach iarratas pleanála agus plean agus measúnú cuí nuair is gá. Tarchur chuig an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS) agus comhlachtaí forordaithe ábhartha eile. **Foinse:** APAS.

ONCT4: Ceantair Oidhreachta Nádúrtha Molta	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Atreorú go NPWS agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha eile **Foinse:** Reachtaíocht Náisiúnta agus APAS.
ONCT5: Gnáthóga agus Speicis a Chosaint Lasmuigh de Limistéir Ainmnithe	✓	✓	Ranna Pleanála agus Ranna Inmheánacha eile	Measúnachtaí Tionchair Éiceolaíochta déanta agus tarchuir chuig an NPWS. **Foinse:** APAS.
ONCT6: Sléibhte Bhaile Átha Cliath	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Beartas cloíte I gcriosú oiriúnach. **Foinse:**: APAS.
ONCT7: Gleann Sruthán na Life agus Ordú Áis Speisialta	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Cloíodh leis an mbeartas sna hOrduithe um Chriosú agus um Limistéir Taitneamhachta Speisialta (SAAO). Coiste SAAO athbhunú. **Foinse:** APAS agus Comhordú le Comhairle Contae Fhine Gall.
ONCT8: Gleann na Dothra	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Beartas cloíte I gcriosú oiriúnach. **Foinse:** APAS.
ONCT9: Canáil Mhór	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Cloí le beartas trí Bhainistíocht Forbartha. **Foinse:** Comhoibriú le hUiscebhealaí Éireann agus Oifig na nOibreacha Poiblí (OPW) agus APAS.
ONCT10: Speicis Ionracha	✓	✓	Comhshaol, Uisce agus Athrú Aeráide	Gníomhartha a chur i gcrích sa Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta. **Foinse:** Monatóireacht agus fóraim an Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta.
ONCT11: Orduithe Caomhnaithe Crann agus Cosaintí Crann Eile	✓	✓	Pleanáil, Comhshaol, Uisce agus Athrú Aeráide	Athbhreithniú ar Orduithe Caomhnaithe Crann. **Foinse:** Obair shuirbhé chun eolas a thabhairt.

ONCT12: Láithreacha Geolaíocha	-	-	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Cloífear leis na Beartais trí Bhainistiú Forbartha. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS) agus Suirbhéirecht Gheolaíochta na hÉireann
ONCT13: Oidhreacht Sheadálaíochta	✓	-	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Ceadanna Pleanála Caighdeáin. Atreorú d'iarratais pleanála don Roinn Tithíochta, Rialtas Áitiúil agus Oidhreachta agus An Chomhairle Oidhreachta. **Foinse:** APAS (Atreorú Pleanála)
ONCT14: Tírdhreacha	✓	✓	Roinn Pleanála. Cloí le Measúnú Charactair Tírdhreacha	Bainstíocht Forbartha. **Foinse:** Measúnú Charactair Tírdhreacha
ONCT15: Radhairc agus Ionchais	✓	-	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Bainstíocht Forbartha. **Foinse:** Measúnú Charactair Tírdhreacha
ONCT16: Oidhreacht Thionsclaíoch	✓	✓	Roinn Pleanála, Stiúrthóireacht Eacnamaíochta, Fiontair agus Turasóireachta	Measúnú ar Shuirbhé Tionsclaíoch Oidhreachta.
ONCT17: An Ghaeilge agus Oidhreacht	✓	-	Stiúrthóireacht Eacnamaíochta, Fiontair agus Turasóireachta	Ceadanna Pleanála Caighdeáin / Rialtas Tacaithe Ainmnithe.
ONCT18: Ilchiníochas	✓	-	Stiúrthóireacht Eacnamaíochta, Fiontair agus Turasóireachta	Gníomhaíocht um chothú Oidhreacht Chultúrtha.
ONCT19: Struchtúir Cosanta	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Atreoirú d'iarratais pleanála agus alt 57 chuig Oifigigh Caomhantais agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha. Measúnú agus athrú chun dáta más gá, taréis aon mholtaí ón Aire tar éis foilsiú d'aon Fhardal Náisiúnta chun data Oidhreachta Ailtireachta (NIAH) don Chontae. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS) nó measúnú ar Phlean Forbartha an Chontae

ONCT20: Ceantair Ailtireachta Caomhantais	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Atreoirú d'iarratais pleanála chuig Oifigigh Caomhantais agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
ONCT21: Ailtireacht Caomhantais agus Dearadh	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Atreoirú d'iarratais pleanála chuig Oifigigh Caomhantais agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
ONCT22: Oiriúnaitheach agus Athúsáid Forgnimh Stairiúla	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Atreoirú d'iarratais pleanála chuig Oifigigh Caomhantais agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
ONCT23: Comhfhorbairt agus Timpeallacht Thógtha Stairiúí	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Ceadanna Pleanála. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
ONCT24: An t-Athrú Aeráide, Oiriúnú agus Éifeachtúlacht Fuinnimh I bhfoirgnimh traidisiúnta agus stairiúla.	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Atreoirú d'iarratais pleanála chuig Oifigigh Caomhantais agus comhlachtaí forordaithe oiriúnacha. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
ONCT25: Dúchasach / Foirgneamh Traidisiúnta agus Aosta, Eastáit agus Sráid-Dreacha.	✓	✓	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Ceadanna Pleanála. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
ONCT26: Gnéithe Suime	✓	-	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT.	Ceadanna Pleanála. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).

Caibidil 4 – Bonneagar Glas

Tagairt Beartas			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)
BG1: Uileghabhálach	✓	✓	Cloí leis an Straitéis BG a ullmhaíodh i gcomhar leis an bPlean seo Stiúrthóireacht na Ranna Pleanála agus Comhshaoil Tacaithe ag Plean Náisiúnta Gníomhaithe ar son na hAeráide 2019, Plean Gníomhaithe Bhithéagsúlachta 2021 - 2025 agus Plean Gníomhaithe Chomhairle Cathrach Dheisceart Bhaile Átha Cliath Bhithéagsúlachta, 2020-2026, an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus Staitéis Eacnamaíochta Réigiúnach Spásúlacht an Oirthir agus Lár na Tíre (SRSE).	Cur i bhfeidhm na gcuspóirí atá leagtha amach i gCaibidil 4: *Bonneagar Glas* agus na bearta atá leagtha amach i gCaibidil 12: *Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht* den Phlean. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
BG2: Bithéagsúlacht	-	✓	Cloí leis an Straitéis BG agus leis na hidirghabhálacha atá liostaithe i gCaibidil Forfheidhmithe agus Monatóireacht (12) den Phlean seo.	Cur i bhfeidhm na gcuspóirí atá leagtha amach i gCaibidil 4: *Bonneagar Glas* agus na bearta atá leagtha amach i gCaibidil 12: *Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht* den Phlean. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
BG3: Bainistíocht Inbhuanaithe Uisce	-	✓	Stiúrthóireacht na Ranna Pleanála agus Comhshaoil.	Bainistíocht Forbartha, comhlíonadh na n-iarratas pleanála cuí le staidéir Hidreafhuinneamh, de réir mar is gá. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
BG4: Córais Draenála Inbhuanaithe Uirbeacha (SuDS)	✓	-	Stiúrthóireacht na Ranna Pleanála agus Comhshaoil.	Feidhmchláir Phleanála a chomhlíonadh le forálacha na treorach SuDS agus comhairle na seirbhísí uisce, an fhearainn phoiblí agus rannóg gníomhaíochta aeráide na Comhairle. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).

BG5: Seasmhacht Aeráide	✓	✓	Tacaíocht do Phlean Gníomhaíochta um Athrú Aeráide (CCCC) 2019-2024, Plean Náisiúnta um Ghníomhú ar son na hAeráide (CBT) 2019.	Ionchur leanúnach ar an gCóras Rianaithe Gníomhaíochta Aeráide a dhéanann monatóireacht ar dhul chun cinn ar raon idirghabhálacha thar Ranna CCÁCT. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS) agus Rianaire Gníomhaíochta Aeráide.
BG6: Sláinte agus Folláine an Duine	✓	✓	Comhlíonadh forálacha BG an phlean a bhfuil tionchar acu ar shláinte agus ar fholláine an duine mar shampla, Soláthar páirceanna, limistéir áineasa agus bithéagsúlachta.	Ceadanna arna ndeonú le ceanglais bhainistíochta mar atá leagtha amach i gCaibidil 12: Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht ar mhionsonraí naisc leis an ngréasán BG agus forálacha i bpleananna mionsonraithe Bonneagair BG. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
BG7: Oidhreacht Tírdhreacha, Nádúrtha, Chultúrtha agus Thógtha	✓	✓	Comhlíonadh an Phlean Oidhreachta Contae, an Mheasúnaithe ar Shaintréithe an Tírdhreacha agus na polasaithe ar fud gach cuid den Phlean.	Bainstíocht Forbartha. Ceadanna a deonaíodh a thaispeánann comhlíonadh Chaibidil 12: *Cur i bhfeidhm agus Monatóireacht* **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).

Caibidil 5 - Dearadh Cáilíochta agus Sláintiúil Comhfhorbairt Áite

Tagairt Beartas			**Cur i bhfeidhm**	**Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)**
DCC1: Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe	✓	✓	Roinn Pleanála agus oibreacha an Chomhairle.	Tionscadail a fhaigheann tacaíocht ó Mhaoiniú ón Rialtas Láir (cosúil leis an gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach (URDF)), Clár Caipitil rollach trí bliana, cur i bhfeidhm Scéimeanna Pleanála, LAPanna, agus Creatphleananna / Máistirphleananna, agus ullmhú Chreat Straitéiseach Imeall na Cathrach agus Plean reachtúil ina dhiaidh sin. . **Foinse:** Clár Caipitil, Clár Oibre Réamhphleanála, Foireann Seachadta Tionscadal, agus Sonraí Pleanála (APAS).

DCC2: Uileghabhálach - Comharsanachtaí Rathúla Inbhuanaithe	✓	✓	Roinn Pleanála agus oibreacha an Chomhairle.	Maoiniú ón Rialtas Láir (cosúil le URDF), Clár Caipitil rollach trí bliana, cur i bhfeidhm Scéimeanna Pleanála, LAPanna, agus Creatphleananna / Máistirphleananna agus ullmhú Creatphlean Imeall na Cathrach agus LAP. **Foinse:** Clár Caipitil, Clár Oibre Réamhphleanála, Foireann Seachadta Tionscadal, agus Sonraí Pleanála (APAS).
DCC3: Comhthéacs Comharsanachta	✓	-	Roinn Pleanála agus oibreacha an Chomhairle.	Tionscnaimh feabhsúcháin Sráidbhaile agus Lárionad CCÁCT a chur chun cinn, líon na nDeontas Caomhantais eisithe, agus cur chun cinn na gCeantar Caomhnaithe Ailtireachta (ACAnna) atá molta. **Foinse:** Oifigeach Clár Caipitil agus Caomhnaithe.
DCC4: Comhfhorbairt-áite Fholláin	✓	-	Roinn Pleanála agus oibreacha an Chomhairle.	Maoiniú ón Rialtas Láir (cosúil le URDF), Clár Caipitil rollach trí bliana, cur i bhfeidhm Scéimeanna Pleanála, LAPanna, agus Creatphleananna / Máistirphleananna, ullmhú Creatphlean Straitéiseach Imeall na Cathrach agus PCÁ agus Cuid 8. **Foinse:** Clár Caipitil, Clár Oibre Réamhphleanála, Foireann Seachadta Tionscadal, agus Sonraí Pleanála (APAS).
DCC5: Comharsanachtaí Nasctha	✓	✓	Roinn Pleanála agus oibreacha an Chomhairle.	Anailís spásúlachta - suíomh na forbartha cónaithe ceadaithe agus cóngaracht do mhodhanna iompair inbhuanaithe. Monatóireacht a dhéanamh ar shonraí Gluaiseachta. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS), Oifig Líníochta, Daonáireamh 2022 (Áit oibre, scoil / coláiste, Daonáireamh na dtaifead gan ainm Sonraí POWSCAR), Sonraí Astuithe / Tacar Sonraí NTA, agus sonraí Tuairisceáin an Tascfhórsa Tithíochta.

DCC6: Réimse Poiblí	✓	✓	Roinn Pleanála agus oibreacha an Chomhairle.	Líon na dtionscadal fearainn poiblí a fhaigheann tacaíocht ó Mhaoiniú ón Rialtas Láir (amhail URDF), Clár Caipitil rollach trí bliana, tionscnaimh feabhsúcháin Sráidbhaile agus Lárionad CCÁCT a chur chun cinn, agus Cuid 8. **Foinse:** Clár Caipitil, Foireann Pleanála Chun Cinn, Foireann Seachadta Tionscadal, agus Sonraí Pleanála (APAS).
DCC7: Dearadh ar Ardchaighdeán - Forbairt Ghinearálta	✓	✓	Roinn Pleanála.	Athbhreithniú ar fhorbairtí scála lena n-áirítear prionsabail agus treoir maidir le hAirde Foirgníochta, úsáid mheasctha, tráchtála agus fostaíocht le haghaidh comhsheasmhachta le prionsabail agus treoir 'Cur Chuige an Phlean' agus an Treoir um Airde Foirgníochta agus Dlúis (BHDG). **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
DCC7: Dearadh ar Ardchaighdeán - Éadanas Sráide	✓	-	Roinn Pleanála.	Athbhreithniú ar fhorbairtí scála lena n-áirítear cónaithe, úsáid mheasctha agus fostaíocht, agus feidhmeanna fógraíochta agus comharthaíochta, go háirithe laistigh de lárionaid uirbeacha, chun comhsheasmhacht le beartas agus cuspóirí Éadanas Sráide. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
DCC7: Dearadh Ardcháilíochta - Leithead agus Airde Sráide	✓	-	Roinn Pleanála.	Athbhreithniú ar fhorbairt scála lena n-áirítear cónaithe, úsáid mheasctha, tráchtála agus fostaíochta, go háirithe laistigh d'ionaid uirbeacha, chun comhsheasmhacht le beartas agus cuspóirí Leithead agus Airde Sráide. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
DCC7: Dearadh Ardchaighdeáin - Ionoiriúnacht agus Cuimsitheach	✓	✓	Roinn Pleanála.	Athbhreithniú ar fhorbairt scála lena n-áirítear forbairtí cónaithe, ilúsáide, tráchtála agus fostaíochta, agus fearann poiblí / spásúlachta oscailte agus páirceanna, chun comhsheasmhacht le beartas agus cuspóirí Inoiriúnaitheachta agus Cuimsitheachta. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
DCC8: Dearadh Ardchaighdeáin - Airde agus Dlús Foirgneamh (BHDG)	✓	✓	Roinn Pleanála.	Monatóireacht agus aithin scéimeanna chónaithe ardchailíocht sa chontae chun cuir in iúl ar bheartas mionchoigeartuithe sa todhchaí. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).

DCC9: Airde agus dlús na bhFoirgneamh	✓	✓	Roinn Pleanála.	Monatóireacht agus aithin scéimeanna chónaithe ardchailíocht sa chontae chun cuir in iúl ar bheartas mionchoigeartuithe sa todhchaí. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
DCC10: Meascán de Chineálacha Áitribh	✓	-	Roinn Pleanála, Rann Phobail, agus Foireann Réimse Poiblí.	Dul chun cinn na n-oibreacha a bheith mar chuid den Straitéis na Páirceanna agus Spás Oscailte, dul chun cinn roll amach Clár Spás Dhéagóirí 2021 agus Straitéis Spóirt Páirce **Foinse:** Sonraí an Tascfhórsa Tithíochta, agus aonaid de chineál an POS a tugadh chun críche.
DCC11: Ábhair, Dathanna agus Uigeachtaí	✓	-	Roinn Pleanála.	Monatóireacht agus aithin scéimeanna chónaithe ardchailíocht sa chontae chun cuir in iúl ar bheartas mionchoigeartuithe sa todhchaí. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
DCC15: Comharsanachtaí Tuaithe Inbhuanaithe	✓	✓	Roinn Pleanála.	Athbhreithniú ar iarratais laistigh de na cúlchríche tuaithe **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
DCC12: Pleananna Ceantair Áitiúla (PCÁ)	✓	-	Roinn Pleanála.	Ullmhúchán / Athbhreithniú ar LAPanna. **Foinse:** Roinn Pleanála.
DCC13: Criosanna Forbartha Straitéisí (SDZanna)	✓	-	Roinn Pleanála.	Ullmhú / Athbhreithniú ar SDZanna. **Foinse:** Roinn Pleanála.
DCC14: Creat-Phleananna (CP)	✓	-	Roinn Pleanála.	Ullmhúchán / Athbhreithniú ar FPanna. **Foinse:** Roinn Pleanála.

Caibidil 6 - Tithíocht

Tagairt Beartas			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)
T1: Straitéis Tithíochta agus HNDA Eatramhach	✓	-	Roinn Pleanála, Rann Phobail, agus Foireann Réimse Poiblí.	Monatóireacht a dhéanamh ar iarratais i gcoinne mholtaí na Straitéise Tithíochta agus an HNDA. **Foinse:** Sonraí an Tascfhórsa Tithíochta, agus aonaid de chineál an POS a tugadh chun críche.
T2: Soláthar Tithíochta	✓	✓	Roinn Pleanála.	Críochnaithe teaghaisí nua agus rátaí folúntais laistigh de gach lonnaíocht. Dul chun cinn ar fhorfheidhmiú na gceadanna pleanála atá ar marthain, ráta seachadta aonad in aghaidh na comharsanachta laistigh den lonnaíocht iomlán. Léarscáil RZLT a fhoilsiú le cur i bhfeidhm na gCoimisinéirí Ioncaim. **Foinse:** Críochnuithe chónaithe POS, Tascfhórsa Tithíochta, Daonáireamh 2022.
T3: Tithíocht do Chách	✓	✓	An Roinn Tithíochta agus an Roinn Pleanála.	Straitéis Bhaile Átha Cliath Theas a Thacaíonn le Daoine Breacaosta 2020-2024 a chur i bhfeidhm agus 'aosú i bhfeidhm' agus deiseanna maidir le méid ceart laistigh de phobail a chur chun cinn. **Foinse:** Cur i bhfeidhm na Straitéise a Thacaíonn le Daoine Breacaosta.
T4: Cóiríocht don Lucht Siúil	✓	✓	An Roinn Tithíochta.	Clár Cóiríochta don Lucht Siúil 2019-2024 (agus aon chláir a tháinig ina ionad arna gcomhaontú ag an gComhairle. **Foinse:** Clár Cóiríochta don Lucht Siúil.
T5: Tithíocht Eile	✓	-	Roinn Pleanála.	Monatóireacht ar uimhir agus suíomh iarratais arásáin teaghlaighl saolré an Phlean. **Foinse:** Ssonraí na roinne tithíochta agus Sonraí Pleanála (APAS).
T6: Lóistín mac Léinn	✓	✓	Roinn Pleanála.	Monatóireacht a dhéanamh ar shuíomh na cóiríochta do mhic léinn a bhainistítear go gairmiúil. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).

T7: Dearadh Áit Cónaithe Leagan Amach	✓	✓	Roinn Pleanála.	Monatóireacht agus sainaithint a dhéanamh ar scéimeanna cónaithe ardchaighdeáin sa chontae chun eolas a thabhairt do mhionchoigeartú beartas amach anseo. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T8: Spás Oscailte Poiblí	✓	✓	An Roinn Pleanála, an Rannóg Pobail, agus Foireann an Fhearainn Phoiblí.	Dul chun cinn ar oibreacha atá mar chuid den Straitéis Páirceanna agus Spáis Oscailte, tabhairt chun cinn le haghaidh rolladh amach an Chláir Spáis do Dhéagóirí 2021 agus Straitéis na bPáirceanna Spóirt. **Foinse:** Athbhreithniú ar Chur i bhFeidhm na Straitéise.
T9: Spás Oscailte Príobháideach agus Leath-Phríobháideach	✓	✓	Roinn Pleanála.	Monatóireacht a dhéanamh ar iarratais in aghaidh na gcaighdeán. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T10: Cóiríocht Chónaitheach Inmheánach	✓	✓	Roinn Pleanála.	Uimhir tithe síneadh tithíochta le ceadanna pleanála bronnta ar talún criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA- DV'. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T11: Príobháideachas agus Slándáil	✓	-	Roinn Pleanála.	Uimhir tithe síneadh tithíochta le ceadanna pleanála bronnta ar talún criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA- DV'. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T12: Beartas T12 Láithreáin le Topagrafaíocht Ghéar nó Athraitheach	✓	✓	Roinn Pleanála.	Monatóireacht agus sainaithint a dhéanamh ar scéimeanna cónaithe ardchaighdeáin sa chontae chun eolas a thabhairt do mhionchoigeartú beartas amach anseo. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T13: Comhdhlúthú Cónaithe	✓	✓	Roinn Pleanála.	Monatóireacht a dhéanamh ar líon agus suíomh na n-iarratas inlíonta cónaithe le linn shaolré an Phlean. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T14: Sínte Cónaithe	✓	✓	Roinn Pleanála.	Monatóireacht a dhéanamh ar líon agus suíomh na n-iarratas ar shíneadh cónaithe le linn shaolré an Phlean. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T15: Árasáin Teaghlaigh	✓	-	Roinn Pleanála.	Monatóireacht a dhéanamh ar líon agus suíomh na n-iarratas ar árasáin teaghlaigh le linn shaolré an Phlea **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).

T16: Dearadh Tithíochta Tuaithe	-	✓	Roinn Pleanála.	Líon na dtithe ar tugadh cead pleanála dóibh ar thailte atá criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T17: Dearadh Tithíochta Tuaithe	✓	✓	Roinn Pleanála.	Líon na dtithe ar tugadh cead pleanála dóibh ar thailte atá criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. Athbhreithniú ar bheartas déanta. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T18-20: Teach Tuaithe i gCriosanna Sonracha RU, DMZ, HA	✓	✓	Roinn Pleanála.	Líon na dtithe ar tugadh cead pleanála dóibh ar thailte atá criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T21: Áiteanna Cónaithe Athchurtha	✓	✓	Roinn Pleanála.	Líon na síntí tithe ar tugadh cead pleanála dóibh ar thailte atá criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T22: Áitíocht Áitreabh Tuaithe	✓	✓	Roinn Pleanála.	Líon na síntí tithe ar tugadh cead pleanála dóibh ar thailte atá criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
T23: Dearadh Tithíochta Tuaithe	✓	✓	Roinn Pleanála.	Líon na síntí tithe ar tugadh cead pleanála dóibh ar thailte atá criosaithe 'RU', 'DMZ', 'HA-LV' nó 'HA-DV'. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).

Caibidil 7 – Gluaiseacht Inbhuanaithe

Tagairt Beartas			**Cur i bhfeidhm**	**Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)**
GI1: Uileghabhálach	✓	✓	NTA agus TII, oibreacha na Roinne Pleanála agus na Comhairle.	Spriocanna Scoilte Mód an Chontae a bhaint amach, Clár Bóithre na Comhairle agus Clár Rothaíochta Átha Cliath Theas a chur i bhfeidhm, agus Straitéis Iompair an NTA agus Beartas TII a chur i bhfeidhm **Foinse:** Sonraí POWSCAR ón daonáireamh, athbhreithniú ar chláir na Comhairle (mar atá thuas), agus athbhreithniú ar chláir ghníomhaireachtaí (mar atá thuas).

GI2: Siúl agus Rothaíocht	✓	✓	NTA, an Roinn Pleanála agus oibreacha na Comhairle.	Cur i bhfeidhm Chlár Rothaíochta Átha Cliath Theas, cur i bhfeidhm na dtionscadal tréscaoilteachta ag eascairt as Staidéir Ghluaiseacht Inbhuanaithe, baint amach Spriocanna Contae Mhód Scoilte le haghaidh Siúlóide agus Rothaíochta, agus líon na scoileanna a ghlacann páirt i dtionscnaimh Shráideanna Scoile agus Scoileanna Glasa. **Foinse:** Sonraí POWSCAR ón gcéad daonáireamh eile, athbhreithniú ar chláir na Comhairle, Clár Scoileanna Glasa An Taisce, agus Rannóg na mBóithre.
GI3: Iompar Poiblí - Bus	✓	✓	NTA, TII, CCBÁCT.	Cur i bhfeidhm feabhsaithe chóras phoiblí, agus Gnóthachtáil Modh Chontae Spriocanna Scoilte don Iarnród. **Foinse:** NTA agus TII, agus Sonraí POWSCAR ón daonáireamh dár gcionn.
GI3(a): PT BUS	✓	✓	NTA, TII, CCBÁCT.	Cur i bhfeidhm feabhsaithe chóras phoiblí, agus Gnóthachtáil Modh Chontae Spriocanna Scoilte don Iarnród. **Foinse:** NTA agus TII, agus Sonraí POWSCAR ón daonáireamh dár gcionn.
GI3(b): PT RAIL	✓	✓	NTA, TII, CCBÁCT.	Cur i bhfeidhm feabhsaithe chóras phoiblí, agus Gnóthachtáil Modh Chontae Spriocanna Scoilte don Iarnród. **Foinse:** NTA agus TII, agus Sonraí POWSCAR ón daonáireamh dár gcionn.
GI6: Líonra Straitéiseach Bhóthair	✓	✓	TII and CCBÁCT.	Cur i bhfeidhm Clár Bóithre an Chomhairle agus Beartas TII Foinse: **Foinse:** CCBÁCT agus TII.
GI7: Dearadh Sráide agus Bóthair	✓	✓	Roinn Pleanála agus oibreacha an Chomhairle.	Comhsheasmhacht le DMURS. **Foinse:** Foirm Monatóireachta agus Measúnaithe, agus Sonraí Pleanála (APAS).
GI8: Trácht / Iompar	-	✓	Roinn Pleanála agus oibreacha an Chomhairle.	Aighneachtaí agus Cur i bhfeidhm pleananna bainistíochta inrochtanaachta do thógraí móra agus déanamh staidéir trácht. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS) agus Mír Bóithre.

GI9: Carrpháirceáil agus pointí luchtaithe leictrigh EV	-	✓	Roinn Pleanála agus oibreacha an Chomhairle.	Comhoibriú le Oifig Réigiúnach Gníomhaire na hAeráide (CARO) I gCur i bhfeidhm pointe luchtaithe leictrigh EV, líon pointí luchtaithe leictrigh EV ceadaithe / a sholáthair, agus Cur i bhfeidhm Plean Forbartha an Chontae, uaschaighdeáin pairceála Foinse: **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS) agus CARO.

Caibidil 8 – Bonneagar Pobail agus Spás Oscailte

Tagairt Beartas			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)
PSO1: Cuimsiú Sóisialta / Plean Gníomhaíochta don Oideachas	✓	✓	Comhairle Contae Átha Cliath Theas / Rannóg Pobail.	Cur i bhfeidhm cheanglais an Phlean Chorparáidigh agus an Phlean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail (LECP). **Foinse:** Plean Corparáideach, Tuarascálacha an Phríomhfheidhmeannaigh agus athbhreithniú PÁEP.
PSO2: Bonneagair	✓	✓	An Roinn Pleanála agus an Rannóg Pobail.	Plean Corparáideach, Tuairiscí Phríomh Fheidhmeannach agus Measúnú LECP. **Foinse:** Plean Corparáideach agus athbhreithniú ar an LECP.
PSO3: Ionaid Phobail	✓	✓	Iniúchtaí agus Measúnuithe na Roinne Pleanála agus na Rannóige Pobail.	Straitéis na nIonad Pobail a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, caighdeán a bhaint amach do sholáthar ionad pobail, agus riachtanais PÁEP a chur i bhfeidhm. **Foinse:** Measúnú LECP.
PSO4: Áiseanna / Ionaid Spórt	✓	✓	Iniúchtaí agus Measúnuithe na Roinne Pleanála agus na Rannóige Pobail.	Plean Corparáideach, Tuairiscí Phríomh Fheidhmeannach agus Measúnú LECP. **Foinse:** Measúnú LECP.
PSO5: Páirceanna / OS	✓	✓	An Roinn Pleanála agus an Rannóg Pobail / Foireann an Fhearainn Phoiblí.	Dul chun cinn ar oibreacha atá mar chuid den Straitéis Páirceanna agus Spáis Oscailte, tabhairt chun cinn le haghaidh rolladh amach an Chláir Spáis do Dhéagóirí 2021 agus Straitéis na bPáirceanna Spóirt. **Foinse:** Athbhreithniú ar Chur i bhFeidhm na Straitéise.

PSO6: Cúram sláinte	✓	✓	Roinn Pleanála.	Soláthar áiseanna cúram sláinte laistigh den Chontae / Sonraí Bunlíne Iniúchta Bonneagair Shóisialta agus de réir an chaighdeáin. **Foinse:** Sonraí HSE.
PSO7: Cúram leanai:	✓	✓	An Roinn Pleanála, / Pobal / Tusla.	Soláthar cúraim leanaí sa Chontae. **Foinse:** CCBÁCT, Iniúchtaí Pobail, Tusla, agus athbhreithniú ar Shonraí Pleanála (APAS).
PSO8: Scoileanna	✓	✓	Arna ullmhú ag an An Roinn Oideachais agus Scileanna.	Pleanáil Scoileanna mar is gá. **Foinse:** CCBÁCT / DES.
PSO9: Ardoideachas	✓	✓	Roinn Pleanála / Bord Oideachais agus Oiliúna Bhaile Átha Cliath agus Dhún Laoighre (DDLETB).	Forbairt agus / forleathnú ar áiseanna laistigh den chontae / LECP Gnóthachtáil Oideachais. Gnóthachtáil Oideachais an LECP / **Foinse:** Ceadanna CCBÁCT agus Sonraí POS.
PSO10: Leabharlanna	✓	✓	Roinn Pleanála, Seirbhísí Pobail agus Leabharlainne.	Plean Forbartha Leabharlainne Dheisceart Bhaile Átha Cliath agus aon chaipéis cealaitheach. **Foinse:** Measúnú agus Uasdátú Rann Phobail.
PSO11: Ealaín / Cultúr	✓	-	Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin.	Cur i bhfeidhm Straitéise Ealaíne Dheisceart Chontae Bhaile Átha Cliath 2016 -2020) agus Straitéis Chruthaitheachta agus Chultúrtha Dheisceart Chontae BhaileÁtha Cliath (2018 -2022) agus aon phleananna ceatlaitheacha agus straitéis. **Foinse:** Measúnú agus Uasdátú Rann Phobail.
PSO12: Áiteanna Adhartha	✓	-	Roinn Pleanala agus Pobal CCBÁCT.	Ceadanna nua de réir mar is gá. **Foinse:** Táscairí Pleanála.
PSO13: Reiligí	✓	-	CCBÁCT Pobal / Réimse Poiblí CCBÁCT / Rann Chomhshaoil	Rannóga Comhshaoil / Pobail — de réir mar a aithnítear riachtanais. **Foinse:** Táscairí Pleanála.

PSO14: Stáisiún Dóiteáin	✓	-	Rann Chomshaoil.	De réir riachtanais i gcomhchomhairle le Briogáid Dóiteáin Bhaile Átha Cliath. **Foinse:** Comhchomhairle le Briogáid Dóiteáin Bhaile Átha Cliath.

Caibidil 9 – Forbairt Gheilleagrach agus Fostaíochta

Tagairt Beartas			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)
FEF2: Uileghabhálach	✓	✓	Roinn Pleanála, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Fás Fostaíochta ag Láithreacha Fostaíochta Straitéiseacha, Caighdeáin Toilithe Pleanála, ullmhú CCBÁCT LECP nua. **Foinse:** POS data and CCBÁCT.
FEF2: Geilleagar Glas.	✓	✓	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Sonraí Fuinnimh Náisiúnta, Réigiúnach agus Áitiúil. **Foinse:** Ceadanna CODEMA agus Sonraí POS.
FEF3: Geilleagar Nuálaíochta	✓	-	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Gráinsí Méadú ar chomhlachtaí IDA tacaithe laistigh i Bhfás Fostaíochta CCBÁCT / IDA ag Ceantair Fostaíochta Straitéiseacha. **Foinse:** Ceadanna CCBÁCT agus Sonraí POS.
FEF4: Fás Uirbeacha	✓	-	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Candam neamhfhostaíochta forbairt a cheadaítear i dtailte criosaithe fostaíochta. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
FEF5: Ag Tógáil ar Chnuasaigh	✓	-	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Fás Fostaíochta ag Láithreacha Fostaíochta Straitéiseacha. **Foinse:** Sonraí POS.
FEF6: Geilleagar Foghlama	✓	-	Roinn Pleanála, LECP, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Gnóthachtáil Oideachais Chónatheoirí CCBÁCT. **Foinse:** Sonraí POS.

FEF7: Spás agus Úsáid Talún	✓	-	Roinn Pleanála.	Céatadán na gceadanna ina gcomhlíonann an fhorbairt cuspóirí faoi bheartas FEF7 go rathúil. **Foinse:** Roinn Pleanála.
FEF8: Miondíol Uileghabhálach	✓	-	Roinn Pleanála.	Críochnuithe Díolacháin in ionaid na mbailte agus daonraí agus fás fostaíochta I mBailte an Chontae. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS), Sonraí POS, agus an Roinn Pleanála.
FEF9: Tamhlacht TC	✓	-	Roinn Pleanála.	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae **Foinse:** Sonraí POS.
FEF10: MRC Gleann na Life	✓	-	Roinn Pleanála.	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae **Foinse:** Sonraí POS.
FEF11: Cluain Dolcáin	✓	-	Roinn Pleanála.	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae **Foinse:** Sonraí POS.
FEF12: Ionaid Dúiche	✓	-	Roinn Pleanála.	Fás I mbaille an Chontae agus ullmhú LAPs / Pleananna Creatlaí. **Foinse:** Sonraí POS agus Rannóg Pleanála.
FEF13: Croí na mBailte	✓	-	Roinn Pleanála.	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae **Foinse:** Sonraí POS agus Rannóg Pleanála.
FEF14: Ionaid Áitiúla	✓	-	Roinn Pleanála.	Daonra agus Fostaíocht Fás I mbaille an Chontae **Foinse:** Sonraí POS agus Rannóg Pleanála.
FEF15: Ollstóráil Miondíola	✓	-	Roinn Pleanála.	Críochnuithe Díolacháin de réir ceantair. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
FEF16 / 17: Miondíol	✓	-	Roinn Pleanála.	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT **Foinse:** Sonraí Bunlíne Eacnamaíochta ullmhaithe mar chuid de CDP agus Sonraí Pleanála (APAS).
FEF18: Eacnamaíocht Thuaithe	-	✓	Forbairt Eacnamaíochta, Fiontraíochta agus Turasóireachta.	Fás Fostaíochta agus Éagsúlú laistigh ceantair tuaithe / POS. **Foinse:** Sonraí POS, Ceadanna Pleanála, agus Sonraí Teagasc.

FEF18: Bonneagar Turasóireachta	✓	✓	An Roinn Pleanála, Eacnamaíoch agus Fiontar, Forbairt Turasóireachta.	Caighdeáin Bainistíochta Forbartha / CCBÁCT **Foinse:** Gnóthachtáil Cuspóirí Turasóireachta Straitéiseacha, agus Forbairt Eacnamaíochta / Turasóireacht / Sonraí Réimse Poiblí.
FEF20: Glasbhealaí, Conairí and Lúbanna	✓	✓	Forbairt Eacnamaíochta, Fiontraíochta agus Turasóireachta.	Comhlánú Siúlán, Rotharbhealaí, agus Féarbhealaí / CCBÁCT. **Foinse:** Forbairt Eacnamaíochta / Turasóireacht / Sonraí Réimse Poiblí.
FEF21: Turasóireacht, agus GníomhaíochtaíFóillíoch	✓	-	Roinn Pleanála.	Monatóireacht ar Cheadanna Pleanála d'áiseanna nua, agus Sonraí Ócáide Ceadúnaithe. **Foinse:** Sonraí / Forbairt Gheilleagrach / Sonraí ón Rannóg Pleanála.
FEF22: Oidhreacht, Cultúr agus Turasóireacht	✓	✓	Roinn Pleanála, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Monatóireacht ar Cheadanna Pleanála d'áiseanna nua, agus Sonraí Ócáide Ceadúnaithe. **Foinse:** Sonraí na Roinne Pleanála Forbairt Eacnamaíoch / LECP.
FEF23: PROW	✓	-	Roinn Pleanála.	Aitheantas agus Bunú de Chearta Slí Phoiblí. **Foinse:** Roinn Pleanála.
FEF4: PAR	✓	-	Roinn Pleanála.	Cruthú ar Rochtain Ceadaithe Bealaí **Foinse:** Roinn Pleanála.
FEF25: Eastóscadh Mianraí	-	✓	Roinn Pleanála, Eacnamaíoch, Fiontar, Forbairt Turasóireachta agus Páirc Gnó Caisleán na Gráinsí.	Ceadanna / Críochnuithe / Caighdeáin **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
FEF26: Timpistí Móra	-	-	Roinn Pleanála.	Ceadanna Forbartha / Críochnuithe laistigh zóin Seveso / CCBÁCT. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).

Caibidil 10 - Fuinneamh

Tagairt Beartas			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)
F1: Uileghabhálach	-	✓	Foireann Tras-Rannóg Athrú hAeráide CCBÁCT.	a gcuirtear an Clár Eorpach, Náisiúnta agus Réigiúnach um Ghníomhaíocht ar son na hAeráide i bhfeidhm. Córas Inmheánach Rianaithe Foirne Gníomhaíochta um Athrú Aeráide a dhéanann monatóireacht ar gach gníomh um athrú aeráide. **Foinse:** Foireann Gníomhaíochta Aeráide CCÁCT agus tuarascáil bhliantúil ar dhul chun cinn curtha faoi bhráid na Comhairle.
F2: Próifil Fuinnimh	-	✓	Foireann Tras-Rannóg Athrú hAeráide CCBÁC.	Éileamh fuinnimh sa chontae a laghdú le tacaíocht EMRA, Gníomhaireacht Fuinnimh (Codema), CARO trí CCBÁCT PGAA 2019-2024. 2024. Córas Rianaire Foirne Athrú Aeráide Inmheánach a dhéanann monatóireacht ar gach gníomh athrú na hAeráide ar fud an Chomhairle. Tuairisc bliantúil ar dhul chun cinn curtha I láthair don Chomhairle. **Foinse:** Foireann CCÁCT um Athrú Aeráide agus nuashonruithe rianaithe.
F3: Feidhmíocht Tógála	-	✓	Rialaithe Foirgnimh.	**Foinse:** BCMS.
F4: Feithicilí Lánleictreacha	-	✓	Roinn Pleanála.	Ceadanna Pleanála. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
F5: Téamh Dúiche	-	✓	Foireann Tras-Rannóg Athrú hAeráide CCBÁCT.	Cur i bhfeidhm HeatNet i dTamhlacht agus sainaithint crios dícharbónaithe. **Foinse:** Nuashonruithe rianaithe Athrú Aeráide CCÁCT agus tuarascálacha bliantúla.

F6: Aisghabháil Teasa	-	✓	Roinn Pleanála.	Bronnadh ceadanna pleanála agus Úsáid Teas Athshlánaithe i soláthar foirgneamh an Chomhairle. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS) agus uasdátú bliantúla ar spriocanna a ghnóthú I CCBÁCT déanta ag Codema (Gníomhaireacht Fuinnimh Bhaile).
F7: Fuinneamh na gréine	-	✓	An Roinn Pleanála agus Úsáid na teicneolaíochta gréine i Stoc Foirgnimh na Comhairle.	Líon na gceadanna pleanála le haghaidh suiteálacha gréine ar fhoirgnimh atá ann cheana nó iarratais ar fheirmeacha gréine tráchtála. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS) agus uasdátú bliantúla ar spriocanna a ghnóthú I CCBÁCT déanta ag Codema (Gníomhaireacht Fuinnimh Bhaile).
F8: Fuinneamh Gaoithe	-	✓	Roinn Pleanála.	Measúnú ar Straitéis Fuinnimh Gaoithe agus uimhir ceadanna pleanála ar eolas sa Stratéis Fuinnimh Gaoithe. **Foinse:** Straitéis Fuinnimh Gaoithe measúnaithe.
F9: Micreaghaoth	-	✓	Roinn Pleanála.	Ceadanna Pleanála bronnta. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
F10: Micrea Uisce	-	✓	Sonraí na Roinne Pleanála Thacaigh an Chomhairle le tionscadail.	Ceadanna Pleanála bronnta. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
F11: Bonneagar Glas	✓	✓	Roinn Pleanála.	Comhthoiliú Pleanála ag cloí le riachtanais BG de Chaibidil 12 Cur i bhfeidhm angus Monatóireacht. *Cur Chun Feidhme agus Monatóireacht.* **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
F12: Criosanna Dícharbónaithe	-	✓	CCBÁCT PGAA 2019-2024	Foireann Athrú Aeráide CCBÁCT tacaithe le Ranna Chomhairle eile lena n-áiritear pleanáil. **Foinse:** Foireann Athrú na hAeráide agus Rianaire Gníomhaire. Crios Dícharbónaithe aitheanta.
F13: Buntáistí Eanamaíochta agus Sóisialta	-	✓	Roinn Pleanála.	Ceadanna pleanála do ghnóthaí a bhaineann le fuinneamh (Meastachán ar Líon na bhfostaithe). **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).

Caibidil 11 – Seirbhísí Bonneagair agus Comhshaoil

Tagairt Beartas			Cur i bhfeidhm	Monatóireacht (Príomhfheidhmíochta / Foinse Sonraí)
BC1: Uileghabhálach	-	✓	Roinn Pleanála.	Bainistíocht oiriúnach forbartha laistigh reachtaíocht comhshaoil. **Foinse:** Sonraí Monatóireachta EPA agus Sonraí Pleanála (APAS).
BC2: Soláthar Uisce agus Fuíolluisce	-	✓	Comhordú le páirtithe leasmhara ábhartha lena n-áirítear Uisce Éireann, déanamh pleananna agus oibreacha oibríochtúla.	Bonneagar straitéiseach uisce agus fuíolluisce a sheachadadh. **Foinse:** Uisce Éireann.
BC3: Uisce Dromchla agus Screamhuisce	-	✓	Roinn Pleanála.	Líon na gceadanna d'fhorbairtí nua lena n-áirítear áiseanna cóireála fuíolluisce ar an láthair. Líon na n-iarratas pleanála ar cuireadh SuDS i bhfeidhm orthu. **Foinse:** Sonraí Monatóireachta an EPA, Sonraí Pleanála (APAS), agus cuimsiú beartais agus cuspóirí i bpleananna ceantair.
BC4: Uisced Dromchla agus Screamhuisce	✓	✓	Líon Cheadanna do fhorbairtí nua lena n-áiritear láithreáin I gcomhair áiseanna cóireáil fuíolluisce. Roinn Pleanála.	Dul chun cinn ar na scéimeanna faoisimh tuilte a faomhadh sa Chlár Infheistíochta deich mbliana i mBearta Faoisimh Tuilte, agus comhlíonadh na dTreoirlínte um Bainistíocht Riosca Tuilte ag leibhéal an láithreáin agus an phlean. **Foinse:** Sonraí Monatóireachta EPA, Sonraí Pleanála (APAS), lena n-áiritear beartas agus cuspóirí.
BC5: ICT	✓	✓	Comhordú le geallsealbhóirí ar leith. Roinn Pleanála.	Geallsealbhóirí oiriúnacha, an OPW san áireamh **Foinse:** Daonáireamh.

BC6: Bainistíocht Dramhaíola	-	✓	Roinn Pleanála.	Comhlíonadh leis an bPlean Bainistíochta Dramhaíola Réigiúnach. **Foinse:** Athbhreithniú ar Phlean Gníomhaíochta Tomhais agus Torainn.
BC7: Cailíocht Chomhshaoil:	-	✓	An Roinn Pleanála agus comhordú leis na Páirtithe Leasmhara ábhartha lena n-áirítear an EPA.	(i) Caighdeán an Aer Athbhreithniú ar Phlean Gníomhaíochta Tomhais agus Torainn. **Foinse:** EPA agus CCBÁCT.
BC8: Aeradróm Mhic Easmainn	-	-	An Roinn Pleanála agus comhordú leis na Páirtithe Leasmhara ábhartha.	(i) Caighdeán an Aer Tomhais agus Monatóireacht ar thorann. Athbhreithniú a dhéanamh ar ghnáthchoinníollacha pleanála maidir le forbairt aeradróim / aerfoirt. **Foinse:** EPA, CCBÁCT, agus sonraí pleanála (APAS).
BC9: Aerfort Weston	-	-	An Roinn Pleanála agus comhordú leis na Páirtithe Leasmhara ábhartha.	Measúnú ar choinníolacha pleanála caighdeánacha i dtaca le beartas bainstíochta dramhaíola. **Foinse:** EPA, CCBÁCT, agus sonraí pleanála (APAS).
BC10: Aerfort Bhaile Átha Cliath	-	-	An Roinn Pleanála agus comhordú leis na Páirtithe Leasmhara ábhartha.	Tomhais maidir le Cáilíocht an Aeir, Measúnú ar choinníolacha pleanála caighdeánacha i dtaca le beartas bainstíochta dramhaíola. **Foinse:** EPA, CCBÁCT, agus sonraí pleanála (APAS).
BC11: Héileapadanna	-	-	Roinn Pleanála.	Athbhreithniú a dhéanamh ar ghnáthchoinníollacha pleanála maidir le héileapad. **Foinse:** Sonraí Pleanála (APAS).
BC12: Fuaim	-	✓	Roinn Pleanála.	Measúnú ar choinníolacha pleanála caighdeánacha i dtaca le beartas bainstíochta dramhaíola. **Foinse:** EPA, CCBÁCT, agus sonraí pleanála (APAS).

Aguisín 12 - Ár gComharsanachtaí

Tá gníomhartha do na Comharsanachtaí laistigh de na beartais i ngach caibidil.

Innéacs

Nóta: Tagraíonn aimsitheoirí i gcló **tromdo** bheartais agus do chuspóirí.

A

Abhainn Camac, conair straitéiseach **129, 173–174, 410**
Abhainn Owendoher 92, 124, 167, 395, 407
adhradh, áiteanna **332**, 504
Aeradróm Mhic Easmainn féach aerfoirt agus aeradróim
aeradróm Weston féach aerfoirt agus bogaigh aeradróim
aerfoirt agus aeradróim **417–422**, 523–528
  Aeradróm Mhic Easmuinn **417–422**, 524–528, 558
  oibríocht drón **147**, 528–529
  Aerfort Bhaile Átha Cliath **420**, 524–526, 528–530
  héileapadanna **420–421**, 526, 528–529, 558
  leibhéil oise **421**, 526
  criosanna sábháilteachta poiblí **421–422**
  forbairt shrianta 528–529
  sciath/cosaint 529–532
  eagar PV gréine **391–392**, 514–515
  Aeradróm Weston 417–418, **419–420**, 558
Aerfort Bhaile Átha Cliath féach aerfoirt agus aeradróim
ag caitheamh scáil ar 477-280, 483
agra-thurasóireacht **368**
airde tógála **199–208**
  spriocanna **201–208**
  cóimheas le leithead sráide **196–197**
alt 28 treoirlínte 15, 16, 32
  croístraitéis 15, 16, 32, 43, 45, 68
  tithíocht 224
An Caisleán Nua33, 40, **74–76**, 109–110
  Pleananna Ceantair Áitiúla **75–76**
  Baile Fáis Féinchothaitheach 72, **74–76**
An Ghaeilge, oidhreacht chultúrtha, **116–117**
An tAcht um Pleanáil agus Forbairt (2000) 29, 71
  riachtanas maidir le plean forbartha 13–15
anailís ar sholas an lae (solas na gréine) **196–197**, 480, 482, 483, 503
Anailís ar sholas na gréine (solas an lae) 196–197, 480, 482, 483, 503
aois cairdiúil 58, **208**, 221, **229–230**, 294, **296**, 314
astaíochtaí gás ceaptha teasa 14, 21, 79
athléimneacht aeráide **22, 68**, 144, **151–155, 410**

Á

áiseanna amhairc **90, 238, 239**
áiseanna cúram sláinte **318–320**, 501
áiseanna ealaíon agus cultúrtha 329–330, **331–332**
Áiseanna Páirce agus Taistil, iompar poiblí **272–273**
áiseanna súgartha, infreastruchtúr pobail, **317–318**

áiseanna áineasa 144, **155–158, 302–305**, 487–488
áiteanna adhartha **332**, 504
árasáin teaghlaigh **239**, 484
éileamh fuinnimh 14

B

Baile Adaim (SDZ) 70–71, **72**, 163, 187, **214**, **269–270**, 272, 277, **317**, 320, 329, 365
Baile Buadáin 121, 123, **213**, **268, 304–305, 370**
Baile Dhónaill
  limistéar fostaíochta 277, **410**
  féach freisinaerfoirt agus aeradróim, Aeradróm Mhic Easmuinn
Baile Phámar 70, **97, 120–121, 127, 188, 193, 215, 276, 285, 305**
Baile Uí Chuillinn **189, 214, 268**
Baile Uí Fhoirtcheirn 37, 41, 70–71, 73, **213, 269, 272**, 277, **300–302, 318**
  lompar poiblí 272, 277, **300–302**
  féach freisin Citywest
bailte fáis féinchothaithe 33, 66
  An Caisleán Nua 72–76
  Ráth Cúil 72 40, 76, 77, 90
bailte fáis féinchothaithe, Teach Sagard 72-74
bainistíocht dramhaíola **413–414,** 518–520
  tiontú go fuinneamh 389–391, 514
  aisghabháil teasa **390–391,** 555
  bonneagar **413-414**, 518-520
bainistíocht ghníomhach talún **61**
Bainistíocht Riosca i gcás Tuilte 408–410
Bainistíocht Tráchta 282–295, 492–493
  staidéir chomhtháite iompair 283–285
bealaí rochtana ceadaitheacha, turasóireacht **374**
Beartas Náisiúnta Eitlíochta 417–418, 421, 526–527
Bia Tapa **367**, 509
bitheagsúlacht **83–84, 86–87, 90–91, 95–96, 100, 146–147**, 442–443
bogaigh **99, 150–151**, 314, **408**, 487
bogaigh chomhtháite tógtha **150–151**, 314, **408**, 487
bonneagar leictreachais **412**
bonneagar pobail 292–336
  inrochtaineacht 298–300, 487
  áiseanna ealaíon agus cultúrtha 329–330, **331–332**
  forais adhlactha **332**, 504
  áiseanna cúram leanaí **320–322**, 502
  gníomhú ar son na haeráide **21–22**, 23, 292, 334
  ionaid pobail 297, **298–299, 300–302, 322**, 499–500, 550
  cúram luathóige **320–322**, 502
  stáisiúin dóiteáin **333**, 551
  sláinte agus folláine **157–158**
  saoráidí cúram sláinte **318–320**, 501
  oideachas ardleibhéil **327–328**
  leabharlanna **328–329**
  páirceanna agus spásanna oscailte poiblí **305–316**, 486–488, 500–501

lochta colúir 504–505
áiteanna adhartha **332,** 504
áiseanna súgartha **303, 317–318**
bunscoileanna agus iar-bhunscoileanna **322–327**, 502–503
taisteal ar scoil **324**
scoileanna uirbeacha **324**
Ealaín Phoiblí 503–504
Cuimsiú Sóisialta **293–296**
sóisialta/pobal **296–300**
áiseanna spóirt **302–305**
féach freisin oideachas; limistéir ard-taitneamhachta; páirceanna agus spásanna oscailte poiblí; dearadh cáilíochta agus áit shláintiúil
Bothair na Bríona **93**, **121**, 164, 166, **242, 270, 408**
braislí, gnó agus fostaíocht **328**, 342–344, **348, 349, 367**
breathnú amach ar 194, 196, 314, 446, 477–480, 483, 503
breisoideachas, oideachas 327, **328**
breoslaí iontaise, forbairt gheilleagrach 339, 351, 380, **384**
Briotáis 210, **211, 370**
bunscoileanna agus iar-bhunscoileanna, 322-324, **325–327**, 502–503
BusConnects, iompar poiblí 268–270
Bóthar Naas 37, **48, 213, 270**, 342–343, 376

C

Cairéil **147, 374–375,** 511–512
tionscail eastóscacha **374–375**, 511–512
Canáil Mhór 90, 92, **99–100**, 265
conair straitéiseach 160, 167, 168, 169–170, 173, 176
caomhnú ailtireachta 83–84, 118–119, **129–135**, 444–445, 457–458
limistéir (ACAanna) 121–125, **126–127**
carrchlós 183, **191, 229, 285–288**, 493–497
Luchtú feithiclí leictreacha **286–288**, 497, 555
ion-cúirtealáiste 496–497
poiblí **282, 286**
caighdeáin **229, 287**, 493–499
Ceantair Thuaithe
Forbairt eacnamaíoch 368, 511
straitéis lonnaíochta 77–78
comharsanachtaí inbhuanaithe tuaithe 210–211
féach freisin tithíocht, straitéis tithíochta tuaithe
Cearta Slí Poiblí, Turasóireacht agus Fóillíocht **372–373**
cineálacha teaghaise **208,** 464, 471–472
cineálacha tionachta 58, 58, 198
tithíocht 473–474
dearadh cáilíochta 224
Ciste Athghiniúna agus Forbartha Uirbigh (URDF) 61, 71
Ciste Gníomhachtaithe Tithíochta Bonneagair Áitiúil (LIHAF) 71, 297
Citywest 71, 73, **213, 270, 300, 302, 327, 329, 341, 349**
féach freisin Baile Uí Fhoirtcheirn
clocha céime, creat spásúil GI 161, 459–460

Cluain Buiríosa(SDZ) 46–47, 71, **72, 214, 269, 273, 300, 320, 333, 365, 389–390**
Cluain Dolcáin 70, **115–117**, 121, 123–124, **129, 213, 227, 348, 363–364, 370, 376, 389–390**
straitéis mhiondíola **363–364**
Clár Bóthair Sé Bliana 276–280
Clár Iompair Tuaithe Nasc Áitiúil **270**
Coill an Rí 104, **213, 305**
Coincheap Ionnaíochta 10 nóiméad 250, 256
comharsanachtaí, comharsanachtaí rathúla agus inbhuanaithe 184–209
Comharthaíocht 191, 195, 197, 469–471, 507
Limistéir chaomhnaithe ailtireachta 127
Gaeilge 116–117
Turasóireacht 370–371
comhfhorbairt áite féach dearadh cáilíochta agus sláintiúla
Conair Bhaile Átha Cliath-Bhéal Feirste 34
conairí bruachánacha **77**, 146, 148, **149**, 165, **230**, 409–410, **446**, 463, 515
conairí straitéiseacha 36–37, 160–161, 164–176
Abhainn Camac 173–174
Abhainn Dodder 164–166
Canáil Mhór 169–170
Gleann na Life 171–172
Conair M50 167–168
imeall tuaithe 175–176
creat spásúil 160–161, 164–176
crainn agus fálta sceach
cosaint 101, **102**
plandáil crann 152–153,**299, 341, 397**
Ordú Caomhnaithe Crann (TPO) **101–102**
féach freisin seicheamhú carbóin
Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) 15, 17, 18, 19, 21, 23, 29, 30–31
Oidhreacht chultúrtha 105–106
Forbairt eacnamaíoch 338–339
fuinneamh 381–382
bonneagar glas 141
tithíocht 220–221
oidhreacht Nádúrtha 85
gluaiseacht inbhuanaithe 251–252
creat spásúil 160–176, 459–460
geilleagar glas (GI) 19, 25, 459–460
comhpháirteanna líonra 160-163, 160–163
clocha céime 161, 459–460
creatphleananna **214–215**
Crios Forbartha Straitéiseach (SDZ) 46–48, 71, 214, 343, 427, 545
criosanna dícharbónaithe (DZ), fuinneamh **397–398**
Criosanna Sábháilteachta Poiblí, Aerfoirt agus Aeradróim **421–422**
criosú úsáide talún 14, 51–52
Tailte fostaíochta 62–64
táblaí **428–442**
criosú tailte breise 29, 48, 51–52
féach freisincuspóirí criosaithe

Croí-limistéir mhiondíola 358, **359–367**
Croístraitéis 14, 15, 18, 19, 23, 28–79
Bainistíocht Talún Gníomhach **61**
Tailte Fostaíochta **63–64**
Spriocanna Soláthair Tithíochta 43–44
Staidéar Cumais Talún 45–51
Anailís Pleanála 52–53
achoimre 28–29
Tailte neamhfhorbartha 48, 49
criosú tailte breise 29, 48, 51–52
féach freisingníomhú ar son na haeráide; straitéise lonnaíochta
cuibhrinn **147**, 156, **158**, 462
Cuimsiú Sóisialta 295–296
cumas srathach
tithíocht 29, 51–52, 53
cur i bhfeidhm agus monatóireacht 17, 426–553
bonneagar pobail agus spás oscailte 499–505
forbairt eacnamaíoch agus fostaíocht 505–512
bonneagar glas (GI) 459–463, 541–542
oidhreacht 442–459, 537–540
tithíocht 471-489, 535
seirbhísí bonneagair agus comhshaoil 515–532
dearadh cáilíochta 463–471
straitéis lonnaíochta 535–536
gluaiseacht inbhuanaithe 548–549
cuspóirí criosaithe
Ionad ceantair 'DC' 427
Fiontar agus fostaíocht 'EE' 427
Sléibhte Bhaile Átha Cliath 'HA-DM' 427, 437–438
Gleann Dodder 'HA-DV' 428, 439–440
'HA-LV' Gleann na Life 427, 438–439
úsáid talún
'úsáidí neamhfhoirmithe' 429
'gan a bheith ceadaithe' 428
'oscailte lena mbreithniú' 428
'úsáidí eile' 429
'ceadaithe i bprionsabal' 428
'limistéir idirthréimhseacha' 428
Ionad áitiúil 'LC' 427
Mórionad miondíola 'MRC' 427
spás oscailte 'OS' 428
Athghiniúint 'REGEN' 25, 64, 346, 427, 431, 473
'RES' cónaithe atá ann cheana féin 429-430
'RES-N' cónaithe nua 430
'RU' tuaithe agus talmhaíochta 428
trádstóráil miondíola 'RW' 427
Criosanna forbartha straitéiseacha 'SDZ' 427
ionad sráidbhaile 'VC' 427
criosú tailte breise 29, 48, 51–52

Cáilíocht aeir 415, **416**, 520
cáilíocht solais, bonneagar **415–417,** 521–523
Cáilíocht torainn
aerfoirt agus aeradróim **421,** 526
bonneagar **415,** 520-521
Cáilíocht uisce féach bonneagar agus seirbhísí comhshaoil
cóiríocht do mhic léinn 232
Cóiríocht don lucht siúil 230–231
cóiríocht mhaireachtála roinnte 224–225, 474
cúram luathóige
bonneagar pobail **320–322**, 502
oideachas **320, 322**, 502

D

daonra12, 27, 39, 44, **59**
Spriocanna Náisiúnta 13, 18, 27
Spriocanna réigiúnacha 13, 27, 35, 39–44
dearadh cois siopa 468–469
dearadh cáilíochta agus áit shláintiúil 47, 182–217
gníomhú ar son na haeráide 182–183, 216–217
ráitis dearaidh 464–466, 505
caighdeáin agus critéir forbartha **194**, 463–471, 475–481
creatphleananna **214–215**
máistirphleananna **214–215**
pleananna/creataí **212**
Pleananna Ceantair Áitiúla **212–214**
máistirphleananna **214–215**
straitéiseacha (SDZanna) 214
dearadh aghaidh an tsiopa **195–196**, 468–469
Comharthaíocht 469–471
comharsanachtaí rathúla agus inbhuanaithe **184–209**
airde tógála 196–197, **201–208**, 466
comharsanachtaí ceangailte **190–191**
Comhthéacs **188–189**
'Cur Chuige an Phlean' 185–187, 232–237, 464
Dearadh sráide **195–196**
dlús **199–206**
forbairt ardchaighdeáin agus chuimsitheach 193–**199**
inoiriúnaitheacht agus uileghabhálacht 197, **198–199**
meascán de chineálacha teaghaise **208**, 471–473
Réimse poiblí **191-193**, 466–468
ábhar **208–209**
áit shláintiúil **189–190**
comharsanacht inbhuanaithe tuaithe **210–211**
dearadh uilíoch 463–464
féach freisin infreastruchtúr pobail agus spás oscailte; seirbhísí infreastruchtúir agus comhshaoil
dearadh féach tithíocht, dearadh cónaithe; dearadh cáilíochta agus forbairt áitíochta sláintiúil féach bonneagar pobail; forbairt gheilleagrach agus fostaíocht;

tithíocht; bonneagair agus seirbhísí comhshaoil
dearadh tithe féach dearadh cáilíochta agus bonneagair
dearadh uilíoch, dearadh cáilíochta 463–464

E

Ealaín Phoiblí 503–504
eastóscadh mianraí **374–375**, 511–512
eischeadúnais **367**

F

feiceann féach fálta crainn agus fálta fálta
feithiclí leictreacha 251, 381, **386–387**
bonneagar luchtaithe **286–288**, 497, 555
páirceáil **286–288**, 381, 497
féach freisin gluaiseachta inbhuanaithe
fiontair talmhaíochta 100, 102, 109–110, 176, **368**, **395**, 445, 511
foirgnimh dhúchasacha/thraidisiúnta **128–129**, 458–459
foirgnimh shuntasacha **204–208**
foirgnimh stairiúla ardleibhéil féach oidhreacht, caomhnú ailtireachta
forbairt an pháirc ghlas 23, 24,–49, **59,515**
Forbairt Brownfield 23, 24, 30, 37, 49, **59, 72, 75, 304, 347**, 461, 516
forbairt eacnamaíoch agus fostaíocht 338–377, **340–341**
fiontair talmhaíochta 100, 102, 109–110, 176, **368, 395**, 445, 511
siopaí gealltóireachta **367**
gníomhú ar son na haeráide 339, 377
braislí 342–343, **348–350**
croí-limistéir mhiondíola **359–367**
tailte fostaíochta **63–64**
tionscail eastóscacha **374–375**, 511–512
Bia Tapa **367**, 509
geilleagar ghlas **344–345**
gníomhaíocht bunaithe sa bhaile 507–508
Geilleagar nuálach**345–346**
Geilleagar foghlama **350–351**
Eastóscadh mianraí **374–375**, 511–512
stáisiúin mótarbhreosla 509–510
eischeadúnais **367**
ionadú 339–340, **346–348**
Cairéil **374–375**, 511–512
criosanna athghiniúna **346–348**, 505
páirceanna mhiondíola **367**, 510
straitéis mhiondíola **352–359**, 508-510
spás urláir breise agus fás 357–359
ordlathas 353–357
Miondíol traidisiúnta 357
geilleagar tuaithe **368**, 511
Suíomhanna Seveso **375–376,** 512
úsáid talún fairsing spáis **351–352**, 508
bia beir leat **367**, 509

Turasóireacht agus Fóillíocht **368–372**
bealaí rochtana ceadaitheacha **374**
cearta poiblí slí **372–373**
cosáin **369–370**
Glasbhealaí **369–370**
gníomhaíochtaí **370–371**
Imeachtaí cultúrtha **371–372**
lúba **369–370**
fás uirbeach **346–348**
trádstóráil **367**, 510
forbairt oifige **347**
forbairt shrianta **242–243**
aerfoirt agus aeradróim **422**, 528–529
bonneagar glas **144**
limistéir ard-taitneamhachta **243–245**
fostaíocht féach forbairt eacnamaíoch agus fostaíochta
fuinneamh gréine 299–391, 514–515
fuinnimh 380–400
gníomhú ar son na hAeráide 399
criosanna dícharbónaithe (DZ) **397–398**
sochair eacnamaíocha agus shóisialta **398**
bearta fuinnimh **385–397**
bonneagar ghlas **396–397**
feithiclí leictreacha **386–387**
foirgneamh nua **385–386**, 512–513
foirgnimh atá ann cheana **385–386**
fuinneamh ó dhramhaíl **390–391**, 514
líonraí téimh ceantair charbóin íseal **388–390**, 513
PV gréine **391–392**, 514–515
tionscadail fuinnimh gaoithe **392–395**
tionscadail hidrea-leictreacha ar scála beag **395–396**, 515
Beartas Eorpach, náisiúnta agus réigiúnach**382**
ó dhramhaíl **389–391**, 514
Próifíl Fuinnimh Bhaile Átha Cliath Theas **384–385**
aisghabháil teasa dramhaíola **390–391**, 555
fuíolluisce **245, 352,403-407**, 486,557
féach forbairt tithíochta
fógraíocht féach comharthaíocht

G

geilleagar glas (GI) 12, 17, 19, 25, 140–178
gníomhú ar son na haeráide 140-141, 178
bearta fuinnimh **396–397**
modheolaíocht 142–144
conairí bruachánacha **77,** 146, 148, **149**, 165, 230, 409–410, **446**, 463, 515
creat spásúil 160–176, 459–460
comhpháirteanna líonra 160–163
clocha céime 161
conairí straitéiseacha 36–37, 160–161, **164–176**

téamaí straitéiseacha **144–159**
bitheagsúlacht 144, **145–147**
athléimneacht aeráide **22, 68**, 144, **151–155, 410**
Green Space Factor (GSF) **152–154**, 461–462
plandáil crann 152–153, **299, 341, 397**
Glasú uirbeach 151
tírdhreach agus oidhreacht thógtha 144, 158–159
Caitheamh Aimsire agus Taitneamhacht 144, **155–158**, 487–488
bainistíocht uisce inbhuanaithe 144, **147–151,** 487–488
Córais Draenála Inbhuanaithe (SuDS) 149–151
féach freisin timpeallacht; bonneagar agus seirbhísí comhshaoil
geilleagar glas **344–345**
geo-thurasóireacht 103, 108
Gleann Dodder **77**, 90, **97–98**, 109, **116, 406**
bonneagar ghlas **164–166**
tithíocht tuaithe **240, 243–245**
spriocanna 439–440
Gleann na Life
croí-limistéar miondíola 362–363
straitéis mhiondíola **362–363**
tithíocht tuaithe **240, 243**
Ordú Limistéir Taitneamhachta Speisialta (SAAO) **94–97**
conair straitéiseach 171–172
spriocanna 438–439
Gluaiseacht inbhuanaithe 250–289, 489–499
gníomhú ar son na haeráide 251, 289
beartais agus cuspóirí uileghabhálacha 252, 253–254
Iompar poiblí 265, 266, 267–268
líonra bus 268, 269–270
Luas 70–71, 251, 253, 265, 267–268, 271–273, 347, 371, 493–494
Áiseanna páirce agus taistil 272–273
iarnróid 33, 37, 37, 272–273, 415–452
Idirmhalartaithe Iompair 272, 271, 272–273
Líonra Bóthair 273–280
tograí nua sráide agus bóthair 276–280
Clár Bóthair Sé Bliana 276–280
straitéiseach 274–276
Inoiriúnaitheacht agus uileghabhálacht, dearadh 280, 281–282
uirbeach 281–282
Coincheap Ionnaíochta 10 nóiméad 250, 256
Bainistíocht Tráchta 282–285, 492–493
Staidéar Comhtháite Iompair 283–285
Comhroinn Mód Taistil 254-254
siúl agus rothaíocht 256–265, 263–265, 489–492
active taisteal gníomhach agus scoileanna 261–265
dearadh áiseanna 261
páirceáil 489–492
staidéar 257–258
Timthriall Bhaile Átha Cliath Theas 258–260

Tionscnamh na Scoileanna Glasa 262–263
Tionscnamh Sráideanna Scoile 262
féach freisin carrchlósáil; dearadh cáilíochta agus placemaking
gnáthóga fiadhúlra 83, 91, 101, 282, 306
gnáthóga, cosaint 83, 86, **88–89, 90–91, 101–102, 111, 143**, 282, 306, 396, 442–443
gnéithe spéise **107, 129, 134**
Gníomhaireachtaí deonacha 294, **319**
Gníomhaíocht bhailebhunaithe, forbairt gheilleagrach agus fostaíocht 507–508
gníomhaíocht tógála 29, 39, 40–50
gníomhú ar son na haeráide **21–22**, 23, 292, 3343
Plean Gníomhaíochta um Athrú Aeráide 2019-2024 (PGAA) 22, 23–25
forbairt gheilleagrach 339, **344**, 377
fuinneamh **382, 384, 386, 392, 397**, 399, **420**
oidhreacht **83, 84**, 136
tithíocht 246
Gluaiseacht Inbhuanaithe 251, 251
féach freisin bonneagar glas (GI); infreastruchtúr agus seirbhísí comhshaoil
gnó bia beir leat **367**, 509
Green Space Factor (GSF) **152–154**, 461–462

H

héileapadanna **420–421**, 526, 528–529, 558

I

Iarnród Éireann, straitéis iompair 36–37
iarnróid 33, 37, **272–273,** 415–452
ilchultúrachas **117-118**
imeall tuaithe, conair straitéiseach 175–176
iniúchadh aeráide 79, 136, 178, 216, 246, 289, 334, 377, 399, 423
Inoiriúnaitheacht agus uileghabhálacht, dearadh 197, **198–199**
Iompar Luas 70–71, 251, **253, 265, 267–268, 271–273, 347, 371,** 493–494
Iompar Poiblí féach Gluaiseacht Inbhuanaithe
ionaid cheantair,straitéis mhiondíola **364–365**
ionaid pobail 297, **298–299, 300–302, 322**, 499–500, 550
ionaid áitiúla, straitéis mhiondíola **365-366**
ionaid áitiúla, straitéis mhiondíola **366**

L

leabharlanna 328–**329**
Leamhcán 68, 70–71, 83, 94, **95–97**, 115, 123, 172, 271, **332**
Cora Leamhcán **372**
iompar poiblí **267**, 269, 270, **272–273, 285**
Leathnú DART 251, **253, 267,** 271
Limistéar Forbartha Straitéisí (SDA) 46–47, 535
limistéir arda taitneamhachta 92–100, 437–440, 454–455
Sléibhte Bhaile Átha Cliath 'HA-DM' 437–438
Gleann Dodder 'HA-DV' 439–440
Gleann na Life 'HA-LV' 438–439
limistéir athghiniúna 14, 41, 71–72, **346–348**, 505

Limistéir Chomharsanachta 18, 19, **184–209**
limistéir oidhreachta nádúrtha molta (pNHAnna) **89–91**
Limistéir Uirbeacha Feidhmiúla (FUAanna) 33–35
lochta colúir 504–505
Láithreáin cúinne 237–238, 459, 481–483
láithreáin fholamha, tithíocht 40, 473
láithreáin gheolaíocha, oidhreacht nádúrtha **102–105**
láithreáin inlíonta 23, 24, 30, 37, 49, **59, 72, 75, 237–238, 304, 347**, 481–483
líonadh talún **147**
Líonra Bóithre
    Tograí nua sráide agus bóthair 276–280
    dearadh bóthair agus sráide 195–196, 280–282
líonra sráide
    éadanas 194 40, 195, 196, 90
    Tograí nua sráide agus bóthair 276–280
    dearadh bóthair agus sráide 280–282
líonraí téimh ceantair ísealcharbóin **388–390**, 513

M

M50
    conair 167–168
    polasaí bóithre **64**, 167–168, **214, 275, 284, 341, 351**
Measúnú Cuí (AA)16, 87–88, **89**, 442–443
Measúnú Riachtanais agus Éilimh Tithíochta (HNDA) 220, **222–225**
Measúnú Straitéiseach Comhshaoil (SEA) 15, 443
Measúnú Straitéiseach Riosca Tuilte (SFRA) 15, 148, 403, 409
miondíol
    Ionaid Dúiche **364–365**
    Ionaid Áitiúla **366**
    Ionaid Sráidbhaile **365–366**
    trádstóráil **367**
Miondíol traidisiúnta, Straitéis Mhiondíola 357
modhanna taistil 12
monatóireacht 532–553
    comhshaoil 535
    meastóireacht agus tuairisciú 533–534
    struchtúr 532–533
Mór-Líonra Rothaíochta Cathrach Bhaile Átha Cliath **251, 253**
Mórthionóiscí **376**

N

Natura 2000, suíomh **88–89**, 91, 143, 145, 160, 164, 373, 511, 515

O

oibríocht drón **147**, 528–529
oideachas
    cúram luathóige **320–322**, 502
    áiseanna 322–327, 502–503
    breisoideachas 327, 328

leibhéil oise **327-328**
bunscoileanna agus iar-bhunscoileanna 322-324, **325–327**, 502–503
oideachas ardleibhéil oideachas ardleibhéil féach oideachas,
oidhreacht 82, 136
caomhnú ailtireachta **83–84**, **126–127**, **130–131**, 444–445
ag oiriúnú agus ag athúsáid foirgnimh stairiúla **130–132**
oiriúnú athraithe aeráide agus éifeachtúlacht fuinnimh 133, **134–135**
timpeallacht áitíochta agus stairiúil thógtha **132–133**
bitheagsúlacht **84,86-87**, 442–443
tógáil 83–84, 118–128
limistéir chaomhnaithe ailtireachta (ACA) 121–125, **126–127**, 457–458
gnéithe spéise **107, 129, 134**
cineálacha carachtar tírdhreacha **159**, 452–453
struchtúir chosanta **119–121**, 455–456
foirgnimh dhúchasacha/thraidisiúnta **128–129**, 458–459
gníomhú ar son na haeráide **83–84**, 136
cultúrtha 82, 105–118
Gaeilge **116–117**
ilchultúrachas **117–118**
lúba **108–113**
oidhreacht thionsclaíoch **115, 116**, 455
seandálaíocht 106, **107–108**
tuairimí agus ionchais **114–115**
caighdeáin forbartha agus critéir 442–459
cosaint éiceolaíoch 442–443
measúnú tionchair timpeallachta 443–444
cineálacha carachtar tírdhreacha 445–455
Natura 2000 suíomh **88–89**, 91, 143, 145, 160, 164, 373, 511, 515
nádúrtha 82, 84–105, **88–89**
cosaint bithéagsúlachta lasmuigh de limistéir ainmnithe **91**
crainn agus fálta sceach a chosaint 101, **102**
limistéir ainmnithe caomhnaithe 87–91
limistéir oidhreachta nádúrtha molta (pNHAnna) **89–91**
láithreáin gheolaíocha, oidhreacht nádúrtha 102–**105**
réimsí de luach taitneamhachta 92–100, 454–455
speicis ionracha **100–101**
oidhreacht chultúrtha féach oidhreacht, cultúrtha
oidhreacht nádúrtha féach oidhreacht, nádúrtha
oidhreacht thionsclaíoch **115-116**, 455
oidhreacht thógtha féach oidhreacht
Ordú Limistéir Taitneamhachta Speisialta (SAAO) 94–96
ospidéal féach áiseanna cúraim sláinte

P

Plean Forbartha Náisiúnta (NDP) 15, 18, 21
Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath (MASP) 15, 23, 25, 33, 35–37, 251, 340
Pleananna agus léarscáileanna 15, 17
Pleananna Bainistíochta Abhantraí 14, 407–408

Pleananna Ceantair Áitiúla (LAP) **48, 212–214**
pleananna/creataí, dearadh cáilíochta agus áitíocht shláintiúil **214–215**
príobháideacht 193, 233, **235–236**, 476–479
príomhionaid uirbeacha féach Cluain Dealcáin; Gleann na Life; Leamhcáin; An Caisleán Nua;
Baile Phámar; Ráth an Fhuar; Ráth Fearnáin; Teach Sagard; Tamhlacht
páirceanna agus spásanna oscailte poiblí **143–147, 157, 234, 299, 304–318**, 486–488, 500–501
boneagar**305**, 316, 486, 488, 500–501
áiseanna súgraidh **317–318**
páirceanna mhiondíola **367**, 510
Páirceanna Náisiúnta 89–90

R

radharc agus ionchais **114–115**
reiligí tógtha **332**, 504
Riachtanais Bheartais Pleanála Sonracha (SPPRanna) 32
Rothaíocht féach gluaiseacht inbhuanaithe, siúl agus rothaíocht
rátaí páirceála, straitéis iompair 493–497
Ráth Droma 33, 72,**76–77**, 101
Baile Fáis Féinchothaitheach 72, 76–77
Ráth Fearnáin 41, 70, 101, 109, **121**, 122, **129, 268, 304, 370–371**
Réimse Poiblí **191–193**, 466–468
réimsí comhdhlúthaithe, straitéis lonnaíochta **72**

S

saoráidí spóirt 302–305
sciath / cosaint, aerfoirt agus aeradróim 529–532
screamhuisce, bonneagar comhshaoil **407–408**, 516–517
Seanchúirt **189, 214, 268**
seandálaíocht
Oidhreacht chultúrtha 106, **107–108**
measúnú tionchair 445, 455–88, 456, 457–458
seicheamhú carbóin 25, 83, 92, **102**, 152, **154, 288, 299, 341**
seirbhísí infreastruchtúir agus comhshaoil 14, 402–423
Cáilíocht aeir 415, **416**, 520
gníomhú ar son na haeráide **402**, 423
leictreachas **412**
bainistíocht guaise comhshaoil 520–523
bainistíocht riosca tuile **408–410**
teicneolaíocht faisnéise agus cumarsáide (TFC) **410–411**, 517–518
cáilíocht solais**415–417**, 521–523
cáilíocht torainn 415, 520–521
conairí bruachánacha **77**, 146, 148, **149**, 165, **230**, 409–410, **446**, 463, 515
uisce dromchla agus screamhuisce **407–408**, 516–517
Córais Draenála Uirbigh Inbhuanaithe (SuDS) **407–408**, 516
bainistíocht dramhaíola **413–414**, 518–520
fuíolluisce **405-407**, 486
soláthar uisce 404–405, 515–516

Uisce Éireann 404
uisce báistí ag baint 517
féach freisin aerfoirt agus aeradróim
seirbhísí pobail 14
Seveso tithíochta 375–376, 512
siopaí gealltóireachta **367**
siopaí áitiúla 192, **229, 263**
siúl féach gluaiseacht inbhuanaithe; gluaiseacht inbhuanaithe, siúl agus rothaíocht
Walkinstown 70–71, 415
Sléibhte Bhaile Átha Cliath **92–93, 242**, 437–438
soilsiú **157,** 191, **264**, 314, **415–416,** 446, 447, 451, 468, 469, 480, 488, 510
criosanna comhshaoil soilsithe 522
poiblí 521–522
Soilsiú Poiblí féach Soilsiú
soláthar tithíochta éigeandála, tithíocht 231–232
soláthar uisce,bonneagar **404–405,** 515–516
speicis ionracha **100–101**
Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SFI) 30, 32–33
spás oscailte agus páirceanna 12, 17, 302–304
féach freisin infreastruchtúr pobail; dearadh cáilíochta agus áit shláintiúil ag
sráidbhailte scoir 475
Staidéar ar chumas talún 48–51
straitéis iompair 14, 17, 18, 23, 25, 28, 250–290
BusConnects 268–270
Leathnú DART 251, **253, 267**, 271
Luas 70–71, 251, **253, 265, 267–268, 271–273, 347, 371**, 493–494
Áiseanna páirce agus taistil 272–273
rátaí páirceála 493–497
forbairt bheartaithe 70
iarnróid 33, 37, 37, **272–273**, 415–452
Clár Bóthair Sé Bliana **276–280**
féach freisin gluaiseacht inbhuanaithe; bainistíochta tráchta
straitéis lonnaíochta 15, 17, 19, 23, 27–79,67–68
Foirm dhlúth 27
orduithe ceannaigh éigeantacha 60–61
limistéar comhdhlúthaithe 72
Cathair Bhaile Átha Cliath agus Bruachbhailte 68-72
gníomhaíocht phleanála agus tógála 40–43
Spriocanna daonra agus tithíochta 29, 38–40, 44, 64–68
Ceantair thuaithe 77–78
bailte fáis féinchothaithe 71
ordlathas lonnaíochta 66
Tailte neamhfhorbartha 48, 49
Láithreáin Fholmha 60
féach freisin infreastruchtúr pobail; láithreáin
Straitéis mhiondíola féach forbairt eacnamaíoch agus fostaíochta
Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (RSES) 15, 17, 18, 19, 23
croístraitéis 30–31
oidhreacht chultúrtha 106

Forbairt eacnamaíoch 338–339
fuinneamh 381–382
Bonneagar ghlas 141-142
tithíocht 220–221
oidhreacht nádúrtha 85–86
gluaiseacht inbhuanaithe 251–252
féach freisin Limistéir Uirbeacha Feidhmiúla (FUAanna)
Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach an Oirthir agus Lár Tíre (EMRSES) 32–35
Croí-Réigiún 33, 34
Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath (DMA) 33, 34
Réigiún an Gheata 33, 34
struchtúir chosanta **119–121**, 455–456
stáisiúin bhreosla mótair, forbairt eacnamaíoch agus fostaíocht 509–510
stáisiúin dóiteáin 333, 551
Sustainable Urban Drainage Systems (SuDS) **149–151, 407–408, 516**
Séadchomharthaí Náisiúnta **106–108**, 444–445

T

Tailte Athghiniúna Imeall na Cathrach**47–48**, 50, 55, 56, 63, 71, 173, **270, 535**
talamh fostaíochta**63–64**
féach freisin spás fairsing talún úsáid
Tamhlacht 12, 68-70
Croí-limistéir mhiondíola **361–362**
Tionscadal Téimh Dúiche 382–383
straitéis mhiondíola **361–362**
Teach Mealóg 70
Teach Sagard33, 40, 73, 74, 90
baile féinchothaithe 72–74
teicneolaíocht faisnéise agus cumarsáide (TFC) **410–411**, 517–518
teileachumarsáid, bonneagar **411**, 517
timpeallacht
measúnuithe comhshaoil 15, 16, 147–148, 265, 275, 371, 374, 389, **390**, 391, 393, 408, **412**, 443
féach freisin Measúnuithe Cuí (AA)
bainistíocht guaise comhshaoil 520–523
reachtaíocht chomhshaoil 403
Cáilíocht an Chomhshaoil 416
cosaint agus caomhnú 14, 16
seirbhísí 402-424
féach freisin bonneagar glas (GI); infreastruchtúir agus seirbhísí comhshaoil,
TimthriallBaile Átha Cliath Theas 258-260
Tionscadal Éireann (2040) 15, 24, 30, 32
tionscail eastóscacha, fostaíocht **374–375**, 511–512
Tionscnamh Scoileanna Glasa 262–263
Tionscnamh Sráideanna Scoile 262
tithe altranais **229–230**, 474–475
tithe cónaithe/altranais cuidithe **229–230**, 474–475
tithíocht 14–15, 17, 18, 28–29, 39–44, 58, **59, 220–225**

measúnú ar thailte a theastaíonn 28–29, 45–51
tithe cónaithe/altranais cuidithe **229–230**, 474–475
build-tógáil-le-cíos/maireachtáil roinnte to-rent/shared living **224–225**, 474
gníomhú ar son na hAeráide 246
anailís inseachadta 53–54
soláthar tithíochta éigeandála **231–232**
stoc tithíochta 39–40
cuimsitheach **227–230**
daoine aosta **227–229**
daoine faoi mhíchumas nó saincheisteanna meabhairshláinte **228–229**
Measúnú Eatramhach ar Riachtanas Tithíochta agus Éileamh (HNDA) 220, **222–225**
cóiríocht inmheánach**235**
tithe altranais/cuidiú le maireachtáil **229–230**, 474–475
comhdhlúthú cónaithe **72, 237–238**, 481–484
árasáin teaghlaigh **239**, 484
Infill, cúlchríocha agus láithreáin chúinne **237–238**, 481–483
síntí cónaithe **238**, 484
dearadh cónaithe **232–237**
dearadh agus leagan amach **233–234**
síntí **238**, 484
cóiríocht inmheánach **235–236**
Príobháideachas agus Slándáil **236–237**
spásanna oscailte príobháideacha agus cumarsáide **234–235**
spás oscailte poiblí **229, 234, 298–299, 305–317**
suíomhanna topagrafaíochta géara nó éagsúla **236–237**, 454–455
caighdeán cónaithe 475–481
Sráidbhailte scoir 475
straitéis tithíochta tuaithe **239–245,** 484–486
áitíocht áitreabh tuaithe **244**
crios 'RU' **241–242**
Crios Ghleann na Life **243**
Crios Sléibhe Bhaile Átha Cliath **242**
critéir riachtanais áitiúla 240–**241**
teaghaisí tuaithe athsholáthair **244**
tithe tuaithe agus dearadh síneadh ama **244–245**
teaghaisí aonair **240**
maireachtáil roinnte **224–225**, 474
straitéis **223–225**
cóiríocht do mhic léinn **232**
soláthar **59, 225–227**
Coincheap lonnaíochta 10 nóiméad 28, 68, 234
cineálacha tionachta 473–474
cumas srathach 29, 51-52, 53
Cóiríocht don lucht siúil **230–231**
Láithreáin Fholmha 40, 473
féach freisin dearadh cáilíochta agus áitíocht shláintiúil
tithíocht chuimsitheach **198, 227–230**
Torthaí Straitéiseacha Náisiúnta (NSOanna) 19, 30–31, 32–33

Treoirlínte an Aire 18, 30
croístraitéis 32, 45
tithíocht 32
trádstóráil, miondíol **367**
turasóireacht agus fóillíocht, bealaí rochtana ceadaitheacha tithíocht **374**
tírdhreacha 110–111, 112–113
oidhreacht thógtha **159**, 452–453
measúnú carachtar **158–159**
cineálacha carachtar **110–111**, 445–450, 452–453
bunchnoic 448
bunchnoic 449
canálacha 447
conairí iompair 452
Glasdhreacha 451
gleannta abhann 446
imeall uirbeach 453
sléibhte 450
talamh feirme 448
uirbeach 452
uirbeach stairiúil 453
Oidhreacht chultúrtha 108–113
fálú 454
topagrafaíocht ghéar nó éagsúil **236–237**, 454–455
féach freisin tuairimí agus ionchais
tógáil-le-cíos/maireachtáil roinnte **224–225**, 474

U

uisce báistí ag baint 517
uisce dromchla, bonneagar comhshaoil 407–408, 516–517

Ú

Údarás Fuinnimh Inbhuanaithe Éireann (SEAI) 22
úsáid talún fairsing spáis 351–352, 508

Bhaile Átha Cliath Theas 2022-2028
Plean Forbartha Chontae

Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas,
Halla an Chontae,
Lár an Bhaile, Tamhlacht,
Baile Átha Cliath 24.
Guthán: 01 414 9000
Facs: 01 414 9104
Ar líne: www.sdcc.ie